

Smotra projekata – 2026.

iz Građanskog odgoja i obrazovanja

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje

Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA

ravnateljica mr. sc. Katarina Milković

@ Agencija za odgoj i obrazovanje

ZBORNIK PRIREDILI

Andreja Silić

Tomislav Ogrinšak

Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
2026.

O PROVEDENOJ DŽAVNOJ SMOTRI PROJEKATA IZ GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA I DRUGIH MEĐUPREDMETNIH TEMA – PROJEKT GRAĐANIN U ŠKOLSKOJ GODINI 2025/2026.

Ove je godine po dvadest i osmi put održana Državna smotra projekata iz Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema – Projekt građanin.

Na smotri su sudjelovale 82 ekipe iz: Belice, Bjelovara, Bregane, Čakovca, Čačinaca, Darde, Desinića, Domašineca, Donje Dubrave, Dugopolja, Hodošana, Ivanić-Grada, Jalžabeta, Kotoribe, Koprivnice, Legrada, Macinca, Neorića, Obrovca, Opuzena, Oroslavja, Osijeka, Pakoštana, Petrijaneca, Podgorača, Preloga, Pule, Rijeke, Sessvetskog Kraljevca, Slatine, Solina, Splita, Svetog Martina na Muri, Štrigove, Trilja, Varaždina, Velikog Trgovišća, Virovitice, Višnjevca, Vrbovca, Zaboka, Zadra, Zagreba, Zaprešića, Zlatar Bistrice i Žrnova.

Iz osnovnih škola sudjelovala je 21 ekipa iz razredne nastave, 35 ekipa iz predmetne nastave i iz srednjih škola sudjelovalo je 26 ekipa.

Zahvaljujemo svima koji su pomogli da se smotra razvija i opstane. Također zahvaljujemo svima koji su sudjelovali u proteklih četvrt stoljeća u stručnim usavršavanjima vezanim uz provedbu metode Projekt građanin, svim sudionicima smotri (na županijskoj razini i državnoj razini) te čestitamo svim učenicima i njihovim mentorima u provedbi projekata.

Cilj rješavanja problema na temelju metode Projekt građanin i Smotre bio je i jest omogućiti učenicima osnovnih i srednjih škola stjecanje građanske kompetencije, praktičnog političkog obrazovanja usmjerenog na razvoj dobrobiti društvene zajednice, razvoj poduzetnosti i ostalih ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

Što su učenici radili?

Prepoznavali rješavali manje, ali važne probleme društvene zajednice, pritom su odabirali problem kojim će se razred ili skupina baviti po demokratskoj proceduri, istraživali problem podjelom zaduženja grupama i pojedincima, dokumentirali svoje istraživanje, pretraživali medije, trágali za informacijama putem interneta, pretraživali znanstvene izvore, anketirali ili razgovorali sa stručnjacima za problem koji su istraživali, predlagali rješenja kroz grupni rad i raspravu, utvrđivali jake i slabe strana predloženih rješenja, oblikovali glavne politike za rješenje problema, kao i alternativne politike, izrađivali plan provedbe projekta, provodili rješenja problema u suradnji s učiteljima, nastavnicima, roditeljima, stručnjacima i predstavnicima lokalne zajednice. Svaki je projekt imao ostvarene rezultate, a na kraju su učenici zajedno s mentorima davali i osvrt tijekom njegove provedbe.

Takav oblik projektne nastava ostvarivao se kroz najmanje sedam koraka da se očuva demokratska procedura rješavanja problema, ali i svi procesni dijelovi projekta. Znanjem projektnog planiranja učenici su stekli vještine koje će trebati kasnije u područjima svoga profesionalnog i građanskog života. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne nastave i predmetne nastave osnovnih škola te učenicima srednjih škola.

Rad na projektu planira se tako da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju rada s učenicima kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, obrada anketnih upitnika, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava RH-a, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje s osobama iz javnog života i predstavnicima vlasti, javni nastupi...

Tijekom rada na projektu učenici u suradnji s roditeljima i učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta izostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema. Da bi se došlo do odgovarajućeg izbora i rješenja problema u nastavnom procesu, planiraju se sljedeće dionice:

1. Izbor problema
2. Istraživanje društvene važnosti problema
3. Oblikovanje mogućih rješenja problema
4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema
5. Razvoj plana akcije
6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici
7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema.

Prilikom predstavljanja korišteni su portfelj i dokumentacijska mapa. Na portfelj se stavljaju reprezentativni dokumenti (fotografije, isječci iz novina, rezultati ankete, članci zakona, tekstualni zapisi učenika i drugi važni materijali prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema).

Učenici stječu mogućnost da u tijeku rješavanja problema koriste sva svoja znanja koja su stekli iz drugih predmeta – povijesti, hrvatskog, stranog jezika, zemljopisa, matematike i drugih područja. U pravilu dožive uspjeh u javnosti sa svojim rješenjem problema jer nadležna tijela najčešće ostanu bez argumenata odbijanja i neprihvatanja budući da su učenici unaprijed sve dobro osmislili i pripremili odgovore na moguća odbijanja i odlaganja, ne samo verbalno već i dokumentirano u obliku dokumentacijske mape, a također su dobro izučili i odgovarajuće propise. Prijedlozi mogu biti da se postavi semafor na prometnici kojom prelaze do škole zbog njihove sigurnosti i zaštite, da se uskladi red vožnje javnog prijevoza, ako su đaci putnici da ne moraju dugo čekati na prijevoz, postavljanje kontejnera da se ne onečišćuje okoliš škole, uređenje školskog igrališta itd. Važno je istaknuti da oni iniciraju rješavanje problema i dolaze s gotovim prijedlogom njegova rješenja. Doživljeni uspjeh i mogućnost djelovanja je izvor motivacije: smanjuje se osjećaj bespomoćnosti, jača se samopouzdanje, poboljšava se odnos prema sebi i prema školi, destruktivnu, buntovničku energiju mladih kroz ovakvo smisleno i svrhovito praktično učenje učenici pretvaraju u pozitivnu, konstruktivnu snagu.

Teme i ciljevi projekata kojima su se učenici bavili ove školske godine bili su:

zamjena računala i mobitela i boravka u zatvorenom prostoru izlaskom na školsko igralište obogaćen dodatnim sadržajima i igrama kojima su se igrali preci, doprinosi radu Učeničke zadruge "Mura" kroz razvoj ekoloških i kozmetičkih proizvoda i jačanje zavičajnog identiteta, povezivanje nastavnih sadržaja uključujući suradnju školske i lokalne zajednice, promocija zavičajne baštine i međukulturno učenje, uređenje školskog dvorišta, važnosti održivog kako prekomjerne izloženosti ekranima korištenjem mogućnosti koje rijeka Drava nudi za obiteljsku rekreaciju i učenje, unaprjeđivanje života i rada učenika, učitelja i djelatnika OŠ Domašinec kroz igru, pravilno biranje namirnica i razumijevanje kako prehrana utječe na zdravlje učenika, konzumiranje zdravih namirnica i radionice za učenike i roditelje o važnosti zdravog doručka, uređenje vanjske učionice škole, doprinos poboljšanju kvalitete života korisnika doma za starije osobe (međugeneracijska solidarnost), povećanje sigurnost učenika u prometu obnovom školskog prometnog poligona i uvođenja redovite praktične prometne edukacije, izrada digitalnog razrednog albuma radi motivacije učenika za svakodnevni rad na sebi, poučavanje učenika o važnosti zdrave, uravnotežene prehrane, konzumaciji voća i povrća te izbjegavanju nezdravih namirnica, volontiranje i razvoj socijalne solidarnosti, doprinos očuvanju kulturne baštine našega mjesta, razvijane empatiju, ljubaznost i navike doniranja u humanitarne svrhe za osobe s teškoćama u razvoju u Centru za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači Sinj, istraživanje očuvanja lokalne kulturno-povijesne baštine u Trilju, empatija za osobe s teškoćama u razvoju i rad u humanitarne svrhe, odgovorna potrošnja i prehrane navike, zaštita morskog okoliša od očnečišćenja izradom i primjenom bio kugli s efektivnim mikroorganizmima, utjecaj reklama na prehrane navike djece i mladih, povećanje motivacije za učenje promjenom javne politike škole da kviz kao način vrednovanja znanja bude službeno prihvaćen kao dio školskog kurikulum, načini kojima se može doprinijeti čuvanju okoliša, nenasilna i odgovorna komunikacija u školi i digitalnom okruženju, prevencija digitalnog nasilja, odgovorno i umjereno korištenje digitalne tehnologije, poticanje razvoja odgovornih digitalnih navika i održivog korištenja tehnologije, povećanje svijest učenika o prednostima i rizicima umjetne inteligencije te poticanje učenika na odgovorno i kritičko korištenje alata umjetne inteligencije u obrazovanju i svakodnevnom životu, rješavanje nedostataka i problema učenih u selima u Međimurju, dvorišta kao mjesta susreta, igre i međugeneracijskog povezivanja, smanjivanje ovisnost o mobitelima, tabletima i računalima, važnost dobrovoljnog darivanja krvi u zajednici, poticanje nenasilne komunikaciju među učenicima razumijevanjem vlastitih i tuđih osjećaja i potreba usvajanjem vještina mirnoga rješavanja sukoba, razvijane spoznaje o važnosti kvalitete zraka kao temeljnog preduvjeta zdravlja, komponente poduzetništva – put proizvoda od ideje do realizacije, poticanje učenika na prihvatljive aktivnosti i oblike ponašanja da bi škola postala mjesto zadovoljstva, mira, uvažavanja, poštivanja, suradnje prijateljstva, smijeha i veselja, povećati informiranost i interes učenika i zajednice za rimsko nasljeđe Petrijanca i njegovo predstavljnje javnosti, promjene u školi ukidanjem zvona i zamjenom s glazbom po izboru učenika i razvijanje kulture slušanja, ukazivanje na štetnost upotrebe jednokratne plastike i pružanje zdravije alternative za plastične jednokratne bočice, odgovorno odlaganje i zbrinjavanje tekstila u gradu Vrbovcu, gospodarenje tekstilnim otpadom – recikliranje tekstila, očuvanje okoliša pravilnom upotrebom tekstila, poticanje uvođenja održivih načina zbrinjavanja i recikliranja starog tekstila u školi i lokalnoj zajednici, zaštita potrošača od nepotrebne potrošnje, sustavno poticanja volontiranja među učenicima razvojem empatije i stvaranjem prilika za međugeneracijsku solidarnost, utjecanje na promjene u meniju u školskoj kuhinji da bi bila školska prehrana bila zdravija, metoda učenja argumentiranog iznošenja mišljenja i vježbanje javnog nastupa, uređivanje školskog hodnika i uljepšavanje prostora u kojem borave učenici za vrijeme školskog odmora, upoznavanje učenika s životom i djelom Franje Krežme, uređenje zajedničkog prostora u školi, poticanje kulture nenasilja među učenicima, povećavanje razine učeničke fizičke aktivnosti i socijalne interakcije među

učenicima tijekom školskih odmora kroz uvođenje raznovrsnih igara i aktivnosti, poticanje redovitog i pravilnog uklanjanja izmeta kućnih ljubimaca kroz edukaciju postavljanjem ekopunktova na području benta Stara Drava, unaprijeđenje odnosa između učenika i učitelja kroz razvoj empatije i kulture pohvale u školskoj zajednici, prostor za razgovor o utjecaju stereotipa i društvenih očekivanja na svakodnevni život djevojčica i dječaka kroz osmišljavanje društvene igre, kako povezati periferiju i centra grada, povezanost prava i obaveza na razumljiv način, izgradnja i korištenje *skate* parka u naselju, istraživanje problema kvalitete zraka u gradu Zagrebu i rješenja koja mogu doprinijeti njegovu poboljšanju, uvođenje spolnog odgoja u škole, opasnosti i negativne posljedice pretjeranog i nekritičnog korištenja pametnih telefona u prometu i javnom prostoru, odgovorno upravljanje novcem, poboljšanje prehrambenih navika srednjoškolaca zagovaranjem uvođenja zdravijih, nutritivno uravnoteženih i financijski pristupačnijih školskih obroka, educiranje o štetnom utjecaju divljih odlagališta na floru, faunu i zdravlje ljudi i o načinima legalnog zbrinjavanja otpada, pružanje učenicima praktičnog uvida u rad vrtića i osnovnih škola radi stvaranja zainteresiranosti za rad u odgojno-obrazovnim ustanovama, unaprijeđivanje školskog i lokalnog okruženja kroz uređenje zajedničke multifunkcionalne zone za srednjoškolce u Varaždinu, pružanje mladima prostora gdje će moći prikazati i prezentirati svoj kulturno-umjetnički rad svojim vršnjacima, vrijednost, društvena korisnost i perspektivnost strukovnih zanimanja i doprinos smanjenju predrasuda prema učenicima strukovnih škola, uređivanje školskog dvorišta kao mjesta za srednjoškolski forum, informiranje javnosti o nedostatku sigurnog prostora za srednjoškolce, informiranje i senzibiliziranje javnosti o znamenitim osobama rodnog kraja, podzastupljenosti ženskoga sporta u medijima i položaj i status profesionalnih sportašica općenito, podizanje svijesti o važnosti pravilne i uravnotežene prehrane za prevenciju kroničnih bolesti, unaprijeđivanje ravnopravnosti i samostalnosti slijepih i slabovidnih osoba kroz zagovaranje digitalne i prometne pristupačnosti i podizanje svijesti o njihovim pravima i stvarnim životnim izazovima, kako neinformiranost i nasjedanje na lažne vijesti djeluje na mlade, važnosti bavljenja sportskim aktivnostima na sigurnim terenima i pokretanje akcije obnavljanja i uređenja školskog igrališta, važnost korištenja vode kao slobodnog dobra na javnim mjestima, razvoj strategija za očuvanje mentalnog zdravlja, razvijanje svijesti o postojanju manjina u našoj zajednici, o ugroženosti njihovih prava i kako pomoći da bi se ispravile nejednakosti u zajednici, stanje i potencijali obalnog prostora na splitskom Trsteniku.

Državna razina smotre održana je 16. svibnja 2026. u OŠ Grigora Viteza u Zagrebu.

mr. sc. Tomislav Ogrinšak

viši savjetnik za nacionalne programe

Projekti iz područja ranog i predškolskog odgoja

mr. sc. Andreja Silić

viša savjetnica za predškolski odgoj

koordinatorica *Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske za područje ranog i predškolskog odgoja*

Projekti odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u području ranog i predškolskog odgoja

Smotre projekata u području građanskog odgoja i obrazovanja na državnoj se razini uspješno ostvaruju 27 godina, a 22 godine u području ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja. Poticanje kompetencija za ljudska prava i demokratsko građanstvo moguće je ostvarivati u praksi ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje djece od najranije dobi, a one su temelj za aktivno i angažirano građanstvo budućih naraštaja. Ove kompetencije obuhvaćaju niz znanja, vještina, stavova i vrijednosti koje djeci pomažu razumjeti, poštivati i podržavati ljudska prava i demokratska načela.

Stručni skupovi i smotre projekata značajna su podrška kvalitetnome stručnom usavršavanju odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima u području razvoja građanskoga odgoja i obrazovanja. O njima ovisi kvaliteta sustavnoga unapređivanja odgojno-obrazovne prakse i poticanje djece na pozitivan stav prema sebi i drugima, odgovorno ponašanje, uzajamno pomaganje, prihvaćanje i poštovanje, poštivanje različitosti, samopoštovanje i osposobljavanje za učinkovito sudjelovanje u razvoju demokratskih odnosa u vrtiću, zajednici i društvu na načelima pravednosti i mirotvorstva.

U dječjim vrtićima u Republici Hrvatskoj se od 1999. godine provode različite aktivnosti i programi, nakon objave Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske, koji su rezultat promišljanja kako planske dokumente oživotvoriti u praksi na načelima razvoja dječjeg vrtića u kojem se, živeći u pravima i zalažući za njih, uči o ljudskim pravima kroz učenje o sebi, o drugima, o zajednici i svijetu kao cjelini.

Posebna pozornost pridaje se sudjelovanju djeteta u odgojno-obrazovnome procesu u dječjem vrtiću, u različitim oblicima i fazama tijekom dana, pa je tako u uvodnome izlaganju: Sudjelovanje djeteta: odgojitelji i roditelji podrška ili posrednici, detaljno obrazložila izv. prof. dr. sc. Adrijana Višnjić-Jevtić, s Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Pravo djeteta na sudjelovanje (UNCRC, čl. 12, 13, 14) ne ostvaruje se samo time što im odrasli to dopuštaju. Ostvaruje se kada dijete ima stvarnu moć utjecaja na tijek projekta, na pitanja koja istražuje, na zajednicu u kojoj boravi itd. Sudjelovanje nije metoda koju odrasli primjenjuju, ona je pravo koje dijete ima, neovisno o tome prepoznaju li ga odrasli ili ne. U ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju učenje na projektima omogućuje stvarnu participaciju – ali samo kada polazi od dječjeg pitanja, a ne od unaprijed određene teme. Dijete koje pita, istražuje, predlaže i mijenja smjer projekta nije *uključeno dijete* već je ono dijete koje sudjeluje.

O pravima djeteta, odnosima i autonomiji u ranom odgoju i obrazovanju u digitalnom dobu, posebice je govorila izv. prof. dr. sc. Ivana Visković, s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. U svom je izlaganju na državnoj smotri projekata upozorila na sve češće uključivanje djece inoezičnog migrantskog porijekla u institucionalni sustav RPOO-a. Također je istaknula da većina djece migrantskog porijekla doživljava značajne promjene u odgojno-obrazovnome okružju, načinu učenja i poučavanja te, najčešće, promjene jezične i

komunikacijske kulture. Istodobno, većina odgojno-obrazovnog osoblja u odgojno-obrazovnim ustanovama nema dostatne profesionalne kompetencije za rad s djecom migrantskog porijekla, a većini djece je ograničeno primjereno učenje hrvatskog jezika (Pravobraniteljica za djecu, 2023). Stoga je nužno razvijati inkluzivne odgojno-obrazovne prakse usmjerene na zajedničke vrijednosti, zagovarati jednakopravno sudjelovanje sve djece i suradnju sa svim roditeljima. Poželjno je koristiti koncept univerzalnoga dizajna te pristupe kulturno primjerene pedagogije, pedagogije mira, sudjelovanja i *usporene* pedagogije.

U izlaganju: Od priče do zajednice: narodna knjižnica kao partner u Građanskom odgoju, Maja Lesinger, viša knjižničarka, ravnateljica Knjižnice i čitaonice grada Preloga, posebice se usmjerila na ulogu knjižnica kao javne ustanove i prostora zajednice koja može biti važan partner vrtiću u planiranju i provedbi projekata iz toga područja.

U izlaganju su predstavljeni konkretni modeli suradnje knjižnice i vrtića te resursi koje knjižnica može ponuditi: tematske zbirke slikovnica i stručne literature, didaktičke materijale, strukturirane radionice, pričaonica, projektne i istraživačke aktivnosti prilagođene predškolskoj dobi. Posebno je izdvojen način rada knjižnice kao otvorenog i uključivoga prostora u kojem se potiče izražavanje mišljenja, uvažavanje različitosti, zajedničkoga odlučivanja i odgovornoga sudjelovanja u zajednici.

U izlaganju: Prava djeteta, odnosi i autonomija u ranom odgoju i obrazovanju u digitalnom dobu, koje je održala doc. dr. sc. Marijana Miočić, sa Sveučilišta u Zadru – Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja, posebice su istaknute činjenice da se odrastanje djeteta rane i predškolske dobi u današnje digitalno vrijeme odvija u stalnom usklađivanju dviju dimenzija prava djeteta: prava na zaštitu i prava na sudjelovanje. Suvremeno društvo karakteriziraju različiti rizici s kojima se susreću djeca i njihovi roditelji, poglavito kad je u pitanju korištenje digitalne tehnologije i interneta te su u praksi prisutna dva potpuna različita odgojna stila roditelja prilikom djetetova korištenja digitalne tehnologije. Zaključeno je da profesionalni autoritet odgojitelja, odgojni stilovi roditelja i prava djeteta nisu međusobno isključivi već da se nadopunjuju. Također, da različiti odgojni pristupi roditelja i odgojitelja imaju negativne posljedice na djetetov razvoj i ponašanje te da dijete ima pravo na kompetentnog odraslog koji mu pruža strukturu za siguran rast, podržava ga u suočavanju s različitim teškoćama te sustavno jača njegovu autonomiju.

U izlaganju: Malo dijete – veliki građanin: građanski odgoj, inkluzija i demokratska kultura u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković, s Kineziološkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, građanski odgoj razmatrala je u različitim dimenzijama – znanju, stavovima i vrijednostima te vještinama. Inkluzija je sagledana trijadom isključenosti koja obuhvaća tjelesno-motoričku, socijalno-emocionalnu i strukturalno-predrasudnu dimenziju. Posebice se osvrnula na rod kao najčešće prešućenu varijablu u predškolskom kontekstu. Kompetencije za demokratsku kulturu prisutne su u temeljnim dokumentima europske obrazovne politike, ali sustavno su neoperacionalizirane u inicijalnom obrazovanju odgajatelja. Zaključila je da se ovaj normativni jaz premošćuje svakodnevno u radu individualnim pedagoškim odabirom svakog praktičara.

U raspravama regionalnih i državne smotre zaključeno je da operacionalizacija ciljnih vrijednosti koje su temelj učenja o pravima, nije moguća bez razvoja kompetencija građanskog odgoja. Istaknuta je važnost sustavnoga planiranja, provođenja, dokumentiranja i vrednovanja odgojno-obrazovnoga rada u ovom području, zatim međusobnoga povezivanja različitih dionika odgojno-obrazovnoga sustava te sustavnoga kvalitetnoga stručnoga usavršavanja i praćenja implementacije usvojenih znanja u odgojno-obrazovnoj praksi.

Da bi uspješno odgovorili na potrebe djece i zajamčena prava djece, odgojitelji i stručni suradnici u dječjim vrtićima trebaju imati visoke profesionalne kompetencije te kvalitetne

stavove kao unutrašnje poticatelje odgovornoga djelovanja. U kontekstu jačanja njihovih znanja, vještina, sposobnosti, kompetencija te podržavanja u razvoju i kvalitetnome djelovanju posebice ističemo važnost sustavnih stručnih usavršavanja u području građanskog odgoja i obrazovanja, sustavno organiziranje regionalnih i državnih smotri projekata te stvaranje mreže kvalitetnih koordinatora, koji su u suradnji je s vanjskim suradnicima – procjeniteljima projekata pridonijeli većem broju prijavljivanja kvalitetnih projekata, s razvidnim i mjerljivim postignućima: dubljim razumijevanjem i postizanjem više razine kvalitete djelovanja u odgojno-obrazovnoj praksi.

U području razvijanja socijalnih i građanskih kompetencija, tijekom pedagoške godine 2025/26. ostvareno je niz kvalitetnih projekata u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, kao odraz kvalitetnoga djelovanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske.

Na stručnom skupu sudjelovalo je 198 odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima na području Republike Hrvatske te je predstavljeno 26 projekata, odabranih na pest regionalnih smotri projekata, održanih u Labinu, Našicama, Prelogu, Pregradi, Zadru i Zagrebu tijekom travnja i svibnja 2026. godine.

U prikazanim projektima pozornost je osobito pridana ljudskim pravima i demokratskom građanstvu u digitalnom okružju; održivome razvoju; razvoju različitih vrsta pismenosti od najranije dobi; ključnim znanjima, kompetencijama i resursima za uspješno ostvarivanje međuljudske i građanke kompetencije u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja; ostvarivanju kompetencija i ishoda učenja građanskog odgoja i obrazovanja u dječjem vrtiću; sudjelovanju djeteta, od sudjelovanja u odabiru aktivnosti do sudjelovanja u odlučivanju.

Predstavljeni projekti na ovogodišnjim regionalnim i državnoj smotri projekata bavili su se ključnim kompetencijama koje uključuju:

- poštivanje različitosti: poticanje djece da cijene i slave razlike u kulturi, jeziku i uvjerenjima promiču poštivanje različitosti i ljudskih prava;
- kritičko razmišljanje: poučavanje djece da kritički razmišljaju o društvenim pitanjima, poštenju i pravdi te na temelju toga odgovorno djeluju;
- empatija i suosjećanje: njegovanje empatije prema drugima i poticanje osjećaja suosjećanja pomaže djeci da shvate važnost brige za druge i suprotstavljanja diskriminaciji;
- donošenje odluka i rješavanje problema: pružanje mogućnosti djeci da se uključe u procese donošenja odluka i zajedničko rješavanje problema osnažuje ih da postanu aktivni sudionici demokratskih procesa;
- rješavanje sukoba: podučavanje djece strategijama mirnog rješavanja sukoba promiče kulturu dijaloga, kompromisa i poštovanja različitih mišljenja;
- sudjelovanje i građanski angažman: poticanje djece na sudjelovanje u grupnim aktivnostima, raspravama i projektima zajednice potiče osjećaj građanske odgovornosti i aktivnog građanstva.

Promicanjem ovih kompetencija u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, odgajatelji mogu pridonijeti razvoju informiranih, odgovornih i suosjećajnih budućih građana koji su predani poštivanju ljudskih prava i demokratskih vrijednosti.

**PROGRAM DRŽAVNE SMOTRE PROJEKATA U PODRUČJU
GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA
ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE
U ORGANIZACIJI AGENCIJE ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE**

Zagreb, 2. i 3. lipnja 2026. godine

Dječji vrtić Sunčana, Dječji trg 2, Zagreb

PROGRAM

2. lipnja 2026. moderator: <i>mr. sc. Andreja Silić</i> , viša savjetnica za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Agencija za odgoj i obrazovanje Koordinatorica smotre za rani i predškolski odgoj i obrazovanje	
9.00 – 9.30	* Registracija sudionika
9.30 – 9.45	* Svečano otvaranje državne smotre projekata, <i>mr. sc. Andreja Silić</i> Pozdravne riječi uzvanika Pozdravne riječi ravnateljice Agencije za odgoj i obrazovanje, <i>mr. sc. Katarina Milković, prof.</i> Pozdravne riječi predstavnika/ce Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih
9.45 – 10.00	* Uvodna riječ koordinatorice <i>građanskog odgoja i obrazovanja</i> za područje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja Kriteriji za vrednovanje, <i>mr. sc. Andreja Silić</i>

10.00 – 10.45	* Participacija djeteta: odgojitelji i roditelji podrška ili posrednici, izv. <i>prof. dr. sc. Adrijana Višnjić-Jevtić, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu</i>
10.45 – 11.30	* Prava djeteta, odnosi i autonomija u ranom odgoju i obrazovanju u digitalnom dobu, <i>doc. dr. sc. Marijana Miočić, Sveučilište u Zadru – Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja</i>
11.30 – 11.45	<i>stanka</i>
11.45 – 13.15	* Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Od <i>Pčelica</i> do <i>Raptora</i> – Put prema autentičnoj demokraciji, DV <i>Olga Ban</i>, Pazin 2. Istraživači Istarske ulice, DV <i>Pjerina Verbanac</i>, Labin 3. Mali koraci za veliki planet, DV <i>Rijeka</i>, Rijeka 4. 1, 2, 3 (4) Virovitičani smo mi!, DV <i>Cvrčak</i>, Virovitica 5. Stablo, DV <i>Vedri dani</i>, Stari Mikanovci 6. Ribice čistači, Dječji vrtić Sveti Križ Začretje, Sveti Križ Začretje <i>članovi Povjerenstva za procjenu projekata:</i> <i>Nikolina Fišer-Sedinić, odgojitelj savjetnik</i> <i>Loreta Prgin, prof. ped., stručni suradnik pedagog</i> <i>Kristina Ljubić, mag. praesc. educ., ravnatelj</i> <i>Nataša Novak, odgojitelj savjetnik</i> <i>Helena Burić, prof. ped., ravnateljica</i> <i>Klaudija Krmpotić, odgojitelj savjetnik</i> <i>mr. sc. Andreja Silić, AZOO</i>
13.15 – 14.00	

	<i>stanka</i>
14.00 – 14.45	* Od priče do zajednice: narodna knjižnica kao partner u Građanskom odgoju, <i>Maja Lesinger</i> , viši knjižničar, ravnateljica Knjižnice i čitaonice grada Preloga
14.45 – 15.45	* Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Svako slovo nešto novo, DV <i>Ivana Brlić Mažuranić</i>, Slavonski Brod 2. Mali, ali odgovorni u prometu, DV <i>Osijek</i>, Osijek 3. Legende ogulinskog kraja, Dječji vrtić Bistrac, Ogulin 4. Razvoj moralnih vrijednosti u djece predškolske dobi, Dječji vrtić Naša radost, Pregrada 5. Djeca djeci: zajedno kroz priču, Dječji vrtić Slunj, Slunj <i>članovi Povjerenstva za procjenu projekata:</i> <i>Vedrana Debijadi, prof. ped., stručni suradnik savjetnik</i> <i>Arijana Plahutar, stručni suradnik savjetnik</i> <i>Adrijana Gajski, odgojitelj mentor</i> <i>Maja Domazet, mag. praesc. educ., odgojitelj mentor</i> <i>Željka Požgaj, mag. praesc. educ., viša savjetnica za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, AZOO</i>
15.45 – 16.00	* Rasprava, zaključci prvoga dana državne smotre projekata građanskog odgoja i obrazovanja, <i>mr. sc. Andreja Silić</i> , viša savjetnica za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Agencija za odgoj i obrazovanje

3. lipnja 2026.

*moderator: mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica za rani i predškolski odgoj i obrazovanje,
Agencija za odgoj i obrazovanje*

Koordinatorica smotre za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

9.00 – 9.30	* Registracija sudionika
9.30 – 9.45	* Uvodna riječ koordinatorice građanskog odgoja i obrazovanja za područje ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, <i>mr. sc. Andreja Silić</i>
9.45 – 10.30	* Pedagoška potpora djeci migrantskoga porijekla, izv. prof. dr. sc. Ivana Visković, <i>Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu</i>
10.30 – 11.45	* Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Rastimo zdravo, Dječji vrtić Videk, Brdovec 2. Bez pčela nema život, DV Ploče 3. Mediteran, DV Grigor Vitez, Split 4. Putovanje jedne kapljice, DV Smilje, PO Šibenski tići, Šibenik 5. Kalelargom i Korzom, DV Sunce, Zadar Šetnja 6. Fotografija dječjim okom, DV Sunce, Zadar <i>članovi Povjerenstva za procjenu projekata:</i> <i>Vlasta Doričić, mag. praesc. educ.</i> <i>Matea Gregov, mag. psych.</i> <i>Ivana Škopac, bacc. praesc.educ., univ. spec. oec.</i>

	<i>Doris Velan, mag. paed.</i> <i>Mirela Peić, viša savjetnica za predškolski odgoj i obrazovanje, AZOO</i>
11.45 – 12.00	stanka
12.00 – 12.45	<i>Malo dijete – veliki građanin: građanski odgoj, inkluzija i demokratska kultura u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, doc. dr. sc. Ana Žnidarec Čučković, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu</i>
12.45 – 13.30	stanka
13.30 – 14.30	* Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Koprivnica Ljubav bake i djeda s ničim usporediti se ne da, Dječji vrtić Tratinčica, Koprivnica 2. Poznate svjetske građevine očima djeteta, Dječji vrtić Maslačak, Garešnica 3. Mravići imaju plan za budućnost, Dječji vrtić Maslačak, Đurđevac 4. Priča putuje kući, Dječji vrtić Varaždin, objekt Gortanova 5. Igračku posudi i ti sretan budi, Dječji vrtić Vlakić, Martijanec <i>članovi Povjerenstva za procjenu projekata:</i> <i>Jelena Kulišić, mag. praesc. educ., odgojitelj savjetnik</i> <i>Franica Lasić, prof. predškolskog odgoja, odgojitelj savjetnik</i> <i>Zorana Butorac, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica</i> <i>Jelena Rnjak, mag. praesc. educ., odgojitelj mentor</i> <i>Adrijana Gajski, odgojitelj mentor</i> <i>Renata Stipanov, odgojitelj savjetnik</i>

14.30 – 14.45	<i>stanka</i>
14.45 – 15.30	* Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika 1. Most generacija: Montessori <i>Ljubičice</i> u Domu za starije <i>Park</i>, DV <i>Cvrčak</i>, Zagreb 2. Od različitosti do zajedništva – stvaranje poticajnog inkluzivnog okruženja, DV <i>Vedri dani</i>, Zagreb 3. Mirisni tragovi malih izumitelja, DV <i>Hrvatski Leskovac</i>, Hrvatski Leskovac 4. Zakaj volim Zagreb, DV <i>Markuševac</i>, Zagreb <i>članovi Povjerenstva za procjenu projekata:</i> <i>Željka Požgaj, mag. praesc. educ., viša savjetnica za ravnatelje u predškolskim ustanovama</i> <i>Klementina Komorčec, mag. praesc. educ., ravnatelj</i> <i>Ivanka Vanjak, prof. ped., stručni suradnik savjetnik</i> <i>Snježana Kovačićek, odgojitelj mentor</i> <i>Valentina Krstulović, mag. praesc. educ., Vanjska suradnica za RPOO</i> <i>mr. sc. Andreja Silić</i>
15.30 – 15.45	* Rasprava, zaključci drugoga dana državne smotre projekata građanskog odgoja i obrazovanja, <i>mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Agencija za odgoj i obrazovanje</i>

1.

Naziv projekta: Od *Pčelica* do *Raptora* – put prema autentičnoj demokraciji

Dječji vrtić *Olga Ban* Pazin, Prolaz Otokara Keršovanija 1, 52000 Pazin

Dječji vrtić *Olga Ban* Pazin, područni vrtić Lupoglav

Kontakt telefon: 052/622 519

E-adresa: info@vrtic-olgaban-pazin.hr

Odgojna skupina: mješovita vrtićka *Raptori*

Voditelji projekta: Matea Debeljuh, mag. praesc. educ., Vanessa Šujević, univ. bacc. praesc. educ.

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji odgojne skupine, Gradsko društvo Crvenog križa Pazin

Trajanje projekta: svibanj 2024. – veljača 2025.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: politička, ljudskopravna, društvena i kulturološka dimenzija

Ciljevi projekta: Poticanje razvoja vještina kritičkog mišljenja u socijalnom okruženju, osposobljavanje za sudjelovanje u zajedničkom donošenju odluka, poticanje uvažavanja različitih mišljenja i stavova, jačanje socijalnih vještina i stvaranje pozitivne slike o sebi, razvijanje svijesti o jednakim pravima sudjelovanja i pravednosti.

Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijane u projektu: razvijanje socijalne i građanske kompetencije kroz samoinicijativno predlaganje tema za glasanje, iznošenje i argumentiranje svojih ideja tijekom demokratskih sastanaka i redefiniranja pravila skupine, razvijanje kulturne svijesti i izražavanja kroz sukreiranje identiteta skupine, razvijanje kompetencije učiti kako učiti korištenjem medijskih sadržaja, razvijanje komunikacije na materinskom jeziku kroz raspravu o apstraktnim društvenim pojmovima i refleksiju, razvijanje matematičke kompetencije kroz brojanje birača i glasačkih listića.

Opis projekta: Projekt Od *Pčelica* do *Raptora* – put prema autentičnoj demokraciji nastao je iz autentične *krize pravila* i izraženog interesa djece za sukreiranjem normi zajedničkog života u odgojno-obrazovnoj skupini *Pčelice*. Neposredni okidač za pokretanje projekta bio je spontani iskaz nezadovoljstva jedne djevojčice postojećim pravilom skupine o donošenju osobnih igračaka u vrtić: *Ne kapin, zašto igre ne bimo mogli nosit van i imat ih popodne?* Ovaj situacijski trenutak odgajateljice su prepoznale kao snažan pedagoški poticaj. Dječje je pitanje usmjerilo interes cjelokupne skupine prema preispitivanju postojećih pravila, analizi problema i traženju zajedničkih rješenja. Projekt je pokazao da dječja potreba za autonomijom može postati čvrst temelj za duboko, smisleno učenje i proživljavanje življene demokracije u ranom odgoju.

Bilo da se radilo o raspravama o svakodnevnim aktivnostima (odabir slikovnice, odabir aktivnosti za taj dan...) ili donošenju krupnih odluka (odabir lokacije za završni izlet, grupne maske i sl.), djeca su s istim žarom branila svoja stajališta, ali i učila slušati glas svojih prijatelja. Tijekom jednog zajedničkog sastanka uočena je pojava suptilnog vršnjačkog pritiska i konformizma – u trenutku kada je jedna djevojčica donijela odluku identičnu odluci svoje prijateljice samo da bi zadovoljila njezino odobravanje. Da bi se osigurala emancipacija svakog djeteta, osmišljen je i uveden institut anonimnog glasanja. Kroz formiranje vlastitog *Biračkog centra*, izradu glasačke kutije i vizualnog popisa birača, djeca su osnažila svoju autonomiju te spoznala da glas svakog pojedinca vrijedi jednako. Djeca su kroz projekt

kontinuirano razvijala komunikacijske vještine, osnaživala sposobnost argumentiranja i javnog nastupa te poticala roditelje na zajednički doprinos skupini. Demokratsko putovanje ubrzo je odvelo skupinu prema složenijim oblicima odlučivanja, kao što je preferencijalno glasanje s više ponuđenih opcija. Uz njih su se djeca pozabavila i usavršavanjem vještina računanja prilikom prebrojavanja glasova. Vrhunac izbornih aktivnosti bilo je glasanje za promjenu identiteta i imena skupine. Demokratskom procedurom – koja je krenula od javnog glasanja i predlaganja triju potencijalnih naziva (*Raptori*, *Galaksija* i *Astronauti*), a završila tajnim glasanjem i prebrojavanjem listića – dotadašnji naziv skupine „Pčelice“ većinskom je odlukom promijenjen u *Raptori*.

Inicijativa jednog dječaka potaknuta crtežima superjunaka navela nas je na brojne razgovore i aktivnosti o ljudskim pravima, emocijama i samoregulaciji. Dosadašnja pravila skupine redefinirali smo u *pravila superheroja*, a u praksu smo uveli i Konvenciju o pravima djeteta kroz slikovne prikaze i interaktivne igre. Istaknuta je i važnost humanosti te je ostvarena suradnja s lokalnim Crvenim križem. Osim pravila, djeca su istraživala i učila značenje novih, apstraktnih pojmova kao što su *većina*, *manjina*, *izbori*, *popis birača*, pa čak i pojam *ucjena*, uspoređujući njihova značenja i primjenjujući ih u realnom kontekstu igre.

U sklopu projekta organizirane su aktivnosti u kojima su roditelji postali aktivni sukreatori procesa, prateći dječju participaciju i u obiteljskom okruženju. Roditelji su prepoznali važnost uvažavanja dječjeg glasa kod kuće te su aktivno podupirali sakupljanje specifičnih materijala za rad. Projekt je omogućio stjecanje novih spoznaja i otvorio put prema boljem razumijevanju svijeta društvenih odnosa. Razvijajući osjećaj odgovornosti, pravednosti te građanske kompetencije, djeca su postala aktivni i informirani članovi svoje male društvene zajednice koji usvajaju znanja o ljudskim pravima i načinima aktivnog sudjelovanja u društvenom životu.

2.

Naziv projekta: Istraživači Istarske ulice

Dječji vrtić: Pjerina Verbanac, Labin

Adresa: Prilaz Kršin 2, 52220 Labin

Telefon: 052/ 856-550

E-adresa: info@dvlabin.hr

Voditelji projekta: Monika Zulijani Prajz, mag. praesc. educ., Rea Radin, mag. praesc. educ. i mr. sc. Ljiljana Krušelj, pedagog savjetnik

Odgojno-obrazovna skupina: Rika, djeca u dobi od 5 do 7 godina života

Ostali sudionici u projektu: roditelji, ravnateljica, pročelnik odjela za komunalno gospodarstvo, načelnica policije i predsjednica mjesnog odbora *Kature*

Cilj projekta: istražiti dijelove prijevoznih sredstava, promet, sigurnost u prometu i signalizaciju prometa u Istarskoj ulici

Trajanje projekta: listopad 2024. – siječanj 2025.

Dimenzije građanskog odgoja: društvena, ljudsko-pravna, politička i kulturološka dimenzija

Realizacija projekta: Projekt započinje u odgojno-obrazovnoj skupini „Rika“ kada dječak V. B. izražava zabrinutost zbog neprilagođene brzine automobila u Istarskoj ulici, u kojoj se nalaze vrtić i jaslice. Budući da su djeca već pokazivala interes za promet i prijevozna sredstva, njihove dijelove i način funkcioniranja, upravo su odgojitelji prepoznali mogućnost razvoja projekta temeljenog na dječjem interesu; stvarnom problemu iz njihove neposredne okoline. Potaknuti razgovorom s odgojiteljima i promatranjem prometa u okolici vrtića, djeca dolaze do zaključka da bi trebala bilježiti koliko automobila prolazi ulicom i kojom se brzinom kreću. Uz pomoć papira i olovaka bilježe i evidentiraju automobile i njihovu brzinu. Analizom rezultata zaključuju da se mnogo automobila kreće velikom brzinom. Tijekom rasprave djeca iznose različite prijedloge mogućih rješenja. Djevojčica N. S. M. predlaže da se uključe roditelji koji bi postavili ležeće policajce, čime nastaje prva hipoteza. Dječak M. M. predlaže da djeca sama izrade ležećeg policajca od papira i postave ga na cestu čime bi usporili promet, što je druga hipoteza. Obje su hipoteze istražene i iskušane kroz praktične aktivnosti i razgovore. Nakon razgovora s roditeljima djeca zaključuju da su za postavljanje pravih ležećih policajaca, ipak, potrebni stručnjaci. Također, nakon pokušaja izrade ležećih policajaca od papira, dječak R. B. primjećuje da su se zbog kiše smočili i uništili. Time djeca zaključuju da njihova rješenja nisu dugoročno održiva te obje početne hipoteze bivaju opovrgnute. Odgojitelji potom potiču djecu na daljnje istraživanje cijele Istarske ulice, s naglaskom na uočavanje prometnih znakova i mjesta na kojima bi bilo potrebno dodatno povećati sigurnost u prometu. Na prijedlog dječaka V. B. djeca crtaju Istarsku ulicu, nakon čega zajednički izrađuju i maketu. Uz maketu izrađuju pozivnice za roditelje, *majstore* i policajce kojima žele prezentirati svoje istraživanje i prijedloge za poboljšanje sigurnosti u Istarskoj ulici. Djeca su samostalno izradila pozivnicu, a uz pomoć odgojitelja i ravnateljice organiziran je susret na koji su pozvani pročelnik Odjela za komunalno gospodarstvo, predstavnici policije, predsjednica mjesnog odbora te roditelji djece iz skupine. Djeca su uz pomoć makete predstavila svoja opažanja, objasnila što su uočila tijekom istraživanja te iznijela prijedloge promjena koje smatraju važnima za sigurnost u ulici. Predstavnici nadležnih službi zahvalili su djeci na trudu i angažmanu te istaknuli da će njihove prijedloge uzeti u razmatranje. Na početku pedagoške godine 2025/2026. djevojčica N. S. M. tijekom

šetnje ponovno primjećuje da u Istarskoj ulici još uvijek nisu postavljeni prometni znakovi i ležeći policajci koji su bili obećani. Prisjećajući se provedenog projekta, djeca samostalno izrađuju prometne znakove od kartona te zajedno s pedagoginjom odlaze u šetnju tijekom koje postavljaju znakove na mjesta za koja procjenjuju da su važna za sigurnost prometa. Također kredama iscertavaju pješački prijelaz ispred dječjeg vrtića, nastavljajući aktivno promišljati o sigurnosti svoje zajednice.

Ostvareni rezultati tijekom procesa:

Dobrobit za dijete: prepoznavanje i imenovanje različitih prijevoznih sredstva, razumijevanje sigurnog ponašanja u prometu, uočavanje važnost prometnih znakova i ležećih policajaca, povezivanje sa sigurnošću, prepoznavanje potencijalnih prometnih problema u okolini i predlaganje mogućih rješenja, iznošenje vlastitih zaključaka na temelju promatranja i istraživanja, iznošenje vlastitog mišljenja i sudjelovanje u prezentaciji kao aktivni sudionik i međusobno surađivanje te uvažavanje u donošenju odluka

Dobrobit za odgajatelja: izlazi iz zone komfora, reflektira i jača komunikacijske vještine u radu s kolegicom, stručnim suradnicima, roditeljima i lokalnom zajednicom, zajedno s djecom istražuje navedenu tematiku, posredno usavršava tehniku postavljanja primjerenih/poticaajnih pitanja i nadograđuje kulturu slušanja djeteta

Dobrobit za ustanovu: parcijalno uključivanje pojedinih skupina u projekt, dijeljenje primjera dobre prakse, osiguravanje određene sigurnosti u prometu u neposrednoj blizini jaslica i vrtića

Dobrobit za zajednicu: formiranje svjesnih i odgovornih pojedinaca koji razumiju važnost poštivanja pravila prometa

Predstavljanje projekta: Dani dobre prakse u ustanovi (travanj 2025), zajednica učenja *Projektno učenje djece* (ped. god. 2024/2025) i Regionalna smotra projekata iz područja nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo (25. 3. 2026.)

3.

Naziv projekta: Mali koraci za veliki planet

Naziv dječjeg vrtića: DV Rijeka

Adresa: Veslarska 5, 51000 Rijeka

E-adresa: inesvrticrijeka@gmail.com

Internetska stranica: www.rivrtici.hr

Odgojna skupina: Mješovita vrtić 2 – Zvezdice

Voditeljica projekta: Ines Šipić, odgajatelj mentor

Ostali sudionici uključeni u projekt: odgajateljica skupine Doris Skočaj, roditelji djece upisane u odgojnu skupinu

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja/ tematska područja:

Ekološka dimenzija – zaštita okoliša, održivi razvoj, razvrstavanje i smanjenje otpada, aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša.

Društvena dimenzija – područje socijalnih vještina, komunikacije i empatije

Ciljevi projekta:

- Omogućiti uvjete u kojima će dijete biti aktivno uključeno u kreiranje i provedbu aktivnosti odgojno-obrazovnog rada
- Razvijati ekološku svijest kod djece, roditelja i odgojitelja
- Odgoj pojedinaca koji svjesno čuvaju okoliš prema načelu: *misli globalno, djeluj lokalno*.

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

Tijekom projekta razvijane su kompetencije u području ekoloških vještina – razvrstavanje otpada, briga o biljkama, istraživačkih i spoznajnih vještina – promatranje i istraživanje prirode, razumijevanje uzročno-posljedičnih odnosa u prirodi, građanskih vještina – razvijanje odgovornog ponašanja prema prirodi i socijalnih vještina – korištenje socijalnih vještina u svakodnevnoj interakciji, zajedničko pronalaženje rješenja te razvoj osjećaja odgovornosti prema okolišu.

Očekivani ishodi učenja: Djeca će prepoznati važnost očuvanja prirode i pokazivati interes za brigu o okolišu, koristit će otpadne materijale za igru i promatrati, postavljati pitanja i istraživati prirodu u neposrednom okruženju.

Izvori i poticaji: Slikovnica *Kornjačica i more* B. Davis, J.Poh, promišljanja djece o tome zašto ne bismo trebali bacati smeće u prirodu i interes djece o razdvajanju i recikliranju otpada.

Tijek projekta: Tijekom pedagoške godine odgojiteljice svakodnevno djeci čitaju slikovnice i pričaju priče. Nakon pročitane slikovnice *Kornjačica i more* djeca pokazuju interes za istu danima je listajući i pričajući o njoj. Promišljaju o tome zašto se smeće ne bi trebalo bacati u more / prirodu i o tome što bi se moglo s otpadom činiti. Samoinicijativno čišćenje otpada iz dvorišta vrtića dviju djevojčica potaklo je dječaka Josipa da predloži i osmisli aktivnost eko-patrola. Djeca prihvaćaju prijedlog i kreiraju zadatke i način djelovanja patrole u kojoj se svakodnevno izmjenjuje po dvoje djece. U realizaciju zaduženja eko-patrole uključuju se i

ostala djeca iz skupine, ali i iz ostalih odgojnih skupina vrtića. Prateći interes djece za različite oblike zbrinjavanja otpada, djeci su ponuđene aktivnosti širenja spoznaja o razvrstavanju otpada i načinima recikliranja. Zaključuju da se smeće ne može više koristiti i treba ga baciti, dok se otpad može razvrstati, prenamijeniti i opet upotrijebiti. Odgojiteljice postupno i sustavno nadopunjuju prostor sobe dnevnog boravka otpadnim materijalima, a s vremenom djeca donose materijale od kuće s idejama kako ih prenamijeniti. U suradnji s djecom izrađene su različite društvene igre od otpadnih i pedagoški neoblikovanih materijala, koje rado koriste i nadograđuju. Pedagoški neoblikovani i otpadni materijali postaju sastavni i većinski dio svih centara aktivnosti. Tijekom projekta djeca spoznaju, ali i predlažu na koji način reciklirati, odnosno prenamijeniti otpad. Petar, dječak s teškoćama u govoru, posebno motiviran za temu recikliranja i prenamjene otpadnih materijala, osmišljava i kreira vlastiti mobilni centar aktivnosti. U aktivnosti koje sam osmisli uključuju se i ostala djeca, što pridonosi njegovoj boljoj interakciji i komunikaciji s djecom. Tijekom projekta on kao da ponovno pronalazi svoje mjesto u skupini.

Interes djece za prirodu, biljke i životinje u neposrednoj okolini postaje svakog dana sve veći, odgojiteljice kreiraju različite tematske sklopove aktivnosti proizašle iz interesa djece. Djeca iniciraju aktivnosti, uz brigu o posađenim biljkama u sklopu aktivnosti eko-patrola, dolaze do ideje za sadenje vlastitih, prvotno cvijeća a zatim voća i povrća. Sadnjom biljaka i brigom o njima, djeca razvijaju odgovornost, fine motoričke vještine i povezanost s prirodom. Prateći rast biljke razvijaju strpljenje i razumijevanje uzročno-posljedičnih veza, a posebno zadovoljstvo očituje se prilikom degustacije plodova koje su sami uzgojili.

Aktivno sudjeluju u istraživačko spoznajnim aktivnostima, kao na primjer kako napraviti prirodne boje. Aktivnost je potaknuo dječak Petar koji je na vanjskom prostoru gnječenjem lišća pokušao napraviti zelenu boju što je dovelo do interesa kod djece o tome kako se sve mogu napraviti prirodne boje.

Na ovaj način djeca su razvijala znatiželju, sposobnost promatranja i postavljanja pitanja, traženja odgovora te su učili čineći. Svim ovim aktivnostima širili su postojeća i stjecali nova znanja igrom, na djeci najprimjereniji način. Postajali su mali istraživači, svjesni svog okoliša i važnosti brige za naš veliki planet.

Roditelji, upoznati s projektom koji se u skupini provodi, uključuju se u projekt na inicijativu vlastite djece – odvajaju otpad, promišljaju o prenamjeni otpadnih materijala i podržavaju djecu u izradi igračaka / instalacija od pedagoški neoblikovanih materijala koje potom donose u vrtić.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu:

- razvijena je ekološka svijest – djeca prepoznaju važnost očuvanja prirode i pokazuju interes za brigu o okolišu
- razvijeno je bolje razumijevanje pravilnog postupanja s otpadom – prepoznavanje različitih vrsta otpada i sudjelovanje u razvrstavanju i prenamjeni otpada,
- djeca koriste otpadne materijale za igru i sudjeluju u izradi poticaja i igračaka od otpadnih materijala i na taj način razvijaju kreativnost kroz prenamjenu materijala
- razvijen je odgovoran odnos prema prirodi – djeca sudjeluju u sadnji i brizi za biljke i okoliš,
- razvijen je istraživački pristup učenju – djeca promatraju, postavljaju pitanja i istražuju okoliš, aktivno sudjeluju u pokusima, iniciraju, kreiraju i provode pokuse,

- razvijena je bolja suradnja među djecom – međusobnom suradnjom i dogovorom pronalaze rješenja i odgovore na pitanja

U odnosu na roditelje:

- Aktivna uključenost roditelja razvrstavanjem otpada i podržavanjem djece u prenamjeni otpadnih materijala

U odnosu na odgojiteljicu:

- Širenje spoznaja o važnosti očuvanja prirode, razvrstavanju otpada i prenamjeni otpadnih materijala

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od ožujka do lipnja 2023. godine

Napomena: Projekt je prezentiran roditeljima u lipnju 2023. godine i odgojiteljima u sklopu *Tjedna dobre odgojno-obrazovne prakse Dječjih vrtića Grada Rijeke* u svibnju 2023. godine.

4.

Naziv projekta: 123 (4) Virovitičani smo mi!

Dječji vrtić: Dječji vrtić Cvrčak Virovitica

Adresa: Pejačevićeva 1, 33000 Virovitica

Telefon: 033/801-545

E-adresa: djecji-vrtic-cvrcak@vt.t-com.hr

Voditeljice projekta: mag. praesc. educ. Mila Štimac i bacc. praesc. educ. Ena Hršak

Dimenzija: Društvena dimenzija

Područje unutar dimenzije: Identitet i pripadnost zajednici, međuljudski odnosi i suradnja, sudjelovanje i donošenje odluka, pravila i dogovori, rad i stvaranje

Ciljevi projekta: Cilj projekta bio je potaknuti razvoj građanskih, socijalnih i komunikacijskih kompetencija djece te osjećaj pripadnosti zajednici kroz iskustveno upoznavanje vlastitog grada.

Očekivani ishodi: Razvijaju osjećaj pripadnosti lokalnoj zajednici, suradnju, empatiju i odgovorno ponašanje prema zajedničkom prostoru i materijalima. Jačaju komunikacijske vještine, samopouzdanje, interes za pisani jezik i ranu pismenost te upoznaju kulturnu i povijesnu baštinu, tradiciju i identitet zavičaja. Kroz istraživačke, likovne i konstrukcijske aktivnosti razvijaju kreativnost, maštu, prostornu orijentaciju, logičko razmišljanje i sposobnost rješavanja problema

Opis projekta: Početkom pedagoške godine 2025/2026. u odgojnu skupinu upisana je djevojčica koja se doselila iz grada na obali. Njezina želja za kontaktom s prijateljima iz prijašnje skupine usmjerila je interes djece prema pismima i razglednicama, a posjet pošti i uočavanje stalka s razglednicama potaknuo ih je istraživanje grada Virovitice, njegove arhitekture, kulturne baštine i identiteta lokalne zajednice.

U skupini je ubrzo formiran centar pošte u kojem su djeca kroz simboličku igru pisala pisma, razmjenjivala poruke i „slala“ poštu. Tijekom šetnji gradom promatrala su građevine i znamenitosti te istraživala njima važna mjesta u gradu. U suradnji s roditeljima djeca su fotografirala svoje najdraže mjesto u gradu, a fotografije su služile kao poticaj za razgovor, istraživanje i različite likovne aktivnosti. Djeca su izrađivala makete grada i građevina, oslikavala kućice i kroz igru stvarala vlastiti grad, koji je kasnije korišten i za aktivnosti istraživanja magnetizma i kodiranja.

Održane su likovne radionice u suradnji s umjetnicom Ivanom Molnar. Djeca su sudjelovala u likovnim radionicama inspiriranim arhitekturom grada, a nastali radovi su prikazani na izložbi. Projekt je potaknuo i spontani nastanak male likovne skupine unutar objekta. Likovni radovi djece korišteni su i za izradu straničnika u suradnji s Turističkom zajednicom. Projekt se postupno proširio i na upoznavanje kulturne i povijesne baštine zavičaja. Djeca su kroz različite aktivnosti istraživala lokalnu tradiciju, narodnu nošnju, mikeški govor i povijest stare Virovitice u suradnji s roditeljima, glumcem Draškom Židarom i profesorom povijesti Marijanom Smojverom.

Velik interes djece za poštu i razglednice rezultirao je povezivanjem s odgojnim skupinama iz različitih dijelova Hrvatske. Djeca su razmjenjivala razglednice s djecom iz drugih gradova, istraživala gradove na karti Republike Hrvatske i razvijala interes za različite krajeve domovine. U projekt su kontinuirano bili uključeni i roditelji kroz zajedničke radionice i

aktivnosti, a ostvarena je i suradnja s učenicima 6. razreda Osnovne škole Ivana Zajca u Rijeci koji su, potaknuti poslanim fotografijama, pisali sastavke o Virovitici.

Projekt je formalno završen susretom i druženjem djece s gradonačelnikom. Tijekom cijeloga projekta djeca su razvijala komunikacijsku, socijalnu i građansku kompetenciju, kulturnu svijest i izražavanje, matematičku i digitalnu kompetenciju te kompetenciju učiti kako učiti. Posebna vrijednost projekta očitovala se u povezivanju djece, roditelja i lokalne zajednice te u stvaranju ozračja prihvaćanja, zajedništva i pripadnosti vlastitome gradu. Projekt je djeci omogućio aktivnu ulogu u učenju i istraživanju, odgojiteljima dodatno osnažio kompetencije za projektni i suradnički rad, a vrtiću pridonio jačanju suradnje s lokalnom zajednicom i prepoznatljivosti ustanove.

Ostvareni ishodi: Pokazuju osjećaj pripadnosti skupini i lokalnoj zajednici, surađuju i aktivno sudjeluju u zajedničkim aktivnostima te izražavaju osjećaje, mišljenja i ideje na primjeren način. Razvila su interes za pisani jezik, razglednice i komunikaciju te prepoznaju obilježja vlastitog grada, kulturne baštine i mjesnog govora. Kroz istraživanje, simboličku igru i likovno izražavanje razvijala su kreativnost, inicijativu, prostornu orijentaciju i sposobnost snalaženja na karti Republike Hrvatske, a sudjelovanjem u projektu jačala su osjećaj zajedništva, pripadnosti i važnosti vlastitog doprinosa zajednici.

5.

Naziv projekta: Stablo

Dječji vrtić: PU *Vedri dani* Stari Mikanovci

Adresa: Školska 15, 32284 Stari Mikanovci

Telefon: 032/210-056

E-adresa: vrtic.vedridani@vu.t-com.hr

Voditeljica projekta: Ankica Jelić, prof., odgojiteljica savjetnica

Djeca uključena u projekt: 21 dijete u dobi od 3 do 5 godina

Ostali sudionici uključeni u projekt:

ravnateljica Marija Klobučar, Lara Palić odgojiteljica pripravnica, roditelji, starija braća i sestre, Lovački klub Srndač, Šumarija, vatrogasna postaja DVD Stari Mikanovci

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja

Projekt je obuhvatio ljudskopravnu, političku, društvenu, kulturološku, gospodarsku i ekološku dimenziju građanskog odgoja i obrazovanja. Kroz aktivnosti djeca su razvijala razumijevanje prava svih živih bića na život i zaštitu staništa, sudjelovala u donošenju odluka i zajedničkom planiranju aktivnosti, razvijala suradnju, empatiju i osjećaj pripadnosti zajednici te upoznavała prirodnu baštinu i zanimanja povezana s očuvanjem okoliša. Poseban naglasak stavljen je na odgovorno korištenje prirodnih resursa, recikliranje, kompostiranje i razvoj svijesti o održivom razvoju.

Ciljevi projekta:

prema dimenzijama građanskog odgoja i razvoja dječjeg identiteta (Ja jesam – Ja imam – Ja mogu)

- Razvijati ekološku svijest i brigu o prirodi
- Učiti kroz sadnju, istraživanje i recikliranje
- Poticati očuvanje prirodnih resursa
- Razvijati poštovanje prema prirodi
- Poticati izražavanje mišljenja i sudjelovanje
- Razvijati odgovorno ponašanje
- Razvijati osjećaj pripadnosti zajednici
- Poticati suradnju i empatiju
- Učiti o baštini kroz iskustvo.

Kompetencije razvijane projektom:

Tijekom projekta djeca su razvijala ekološke, građanske, socijalne, komunikacijske, istraživačke i praktične kompetencije. Učila su promatrati, istraživati, postavljati pitanja, donositi zaključke i preuzimati odgovornost za vlastite postupke. Razvijala su suradnju, empatiju, odgovornost prema zajedničkom dobru te svijest o održivom razvoju kroz konkretna iskustva i neposredan kontakt s prirodom.

Tijek projekta

Projekt *Stablo* nastao je iz dječjeg interesa za prirodu i stabla, a dodatni poticaj bilo je dječje pitanje o sudbini odbačenog božićnog drvca. To je pitanje otvorilo razgovore o vrijednosti

stabala, očuvanju prirode i odgovornosti čovjeka prema okolišu. Djeca su kroz istraživanje i iskustveno učenje upoznala ulogu stabala u životu ljudi i životinja te njihovu važnost za održavanje zdravog okoliša.

Projektne aktivnosti uključivale su sadnju i klijanje koštica jabuke, izradu komposta, pripremu zdravih proizvoda od jabuka, izradu hranilica za ptice od prirodnih materijala te istraživanje mogućnosti ponovne uporabe prirodnih i recikliranih materijala. Djeca su aktivno sudjelovala u parlaonicama i raspravama o održivom razvoju, promišljala o razlici između umjetnog i prirodnog bora te predlagala načine ponovne uporabe odbačenih prirodnih materijala.

Važan dio projekta bila je suradnja s lokalnom zajednicom. Djeca su posjetila Lovačko društvo *Srndač*, sudjelovala u lovačkoj radionici, upoznala rad šumarije i sudjelovala u šumarskoj radionici tijekom koje su sadila hrast i bor te učila o važnosti pošumljavanja i očuvanja šuma. Posjetila su i vatrogasce, upoznala njihovu ulogu u zaštiti prirode te zajedno zasadila stablo hrasta kao simbol prijateljstva i zajedništva. Projekt je obogaćen sudjelovanjem u nacionalnoj aktivnosti *15 po 15 – Cijela Hrvatska čita*, kroz koju su djeca povezivala pojmove stablo, papir i knjiga te razvijala ljubav prema čitanju. Kao trajni rezultat projekta nastao je dječji časopis *Zelenko*, koji dokumentira dječje aktivnosti, istraživanja, promišljanja i poruke o očuvanju prirode. Projekt „Stablo“ predstavljen je i u okviru međunarodne inicijative Climate Action Project, koja okuplja sudionike iz 171 zemlje svijeta s ciljem promicanja održivog razvoja i klimatske pismenosti. Sudjelovanjem u ovoj inicijativi djeca su svoje aktivnosti zaštite prirode povezivala s globalnim izazovima očuvanja okoliša te razvijala osjećaj odgovornosti za budućnost planeta.

Ostvareni ishodi

Djeca su razvila razumijevanje stabla kao zajedničkog dobra i važnog čimbenika života na Zemlji. Kroz sadnju, zalijevanje, kompostiranje i praćenje rasta biljaka razvijala su ekološku svijest, odgovornost i brigu za okoliš. Sudjelovanjem u zajedničkim aktivnostima razvijala su suradnju, empatiju, osjećaj pripadnosti zajednici te poštovanje prema prirodi i živim bićima. Upoznala su zanimanja koja pridonose očuvanju prirode te razumjela povezanost čovjeka, prirode i zajednice. Razvijala su svijest o održivom razvoju kroz recikliranje, odvajanje otpada i ponovnu uporabu materijala.

Kroz projekt djeca su oblikovala identitet aktivnog i odgovornog člana zajednice:

Ja jesam – dijete koje voli i poštuje prirodu te odgovorno djeluje u svojoj zajednici.

Ja imam – znanje, iskustvo i priliku aktivno sudjelovati u očuvanju okoliša.

Ja mogu – saditi i njegovati stablo, brinuti o prirodi, odvajati otpad, pomagati živim bićima i poticati druge na odgovorno ponašanje prema okolišu.

Projekt *Stablo* pokazao je kako dječja znatiželja, iskustveno učenje i suradnja s lokalnom zajednicom mogu doprinijeti razvoju ekološke svijesti, građanskih kompetencija i odgovornog odnosa prema prirodi već u ranoj i predškolskoj dobi, stvarajući temelje za održiv i aktivan odnos prema zajedničkom dobru.

6.

Naziv projekta: Ribice čistači – čuvamo prirodu i hranimo se zdravo

Dječji vrtić: Sveti Križ Začretje

Adresa: Trg Julija Lembergera 7, 49223 Sveti Križ Začretje

E-pošta/internetska adresa: info@dvszk.hr; <https://dvszk.hr/>

Odgojna skupina: Srednja vrtićka OO skupina (4-5 godina) RIBICE

Trajanje projekta: Travanj 2024. – ožujak 2026.

Voditeljice projekta: odg. Sara Krznar Belina i Josipa Petreković

Ostali sudionici u provedbi projekta: Roditelji, ostali odgojitelji i njihove skupine iz DV Sveti Križ Začretje, ravnateljica, zdravstvena voditeljica, kuhar, djelatnice Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja:

- Ekološka dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja
- Gospodarska dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja.

Područje unutar dimenzije:

- Znanje i iskustvo gospodarenja otpadom u cilju očuvanja prirode i njezinih resursa te usvajanje vještina korištenja otpada u nove svrhe
- Stjecanje radnih navika u odnosu na brigu o sebi i brigu za svoju neposrednu okolinu.

Cilj projekta:

- razumijevanje i otkrivanje svijeta u kojem živimo
- razumijevanje čovjekova odnosa prema prirodi i društvu te ljudskom stvaralaštvu
- shvaćanje važnosti recikliranja i stjecanje navike recikliranja materijala
- promicanje zdravlja i zdravog načina života kao i pravilne prehrane te redovite tjelesne aktivnosti.

Opis projekta:

Projekt je krenuo spontano – razgovorom djece i odgojiteljica o aktivnostima kod kuće. Jedni su sadili vrt, drugi su redovito sudjelovali u bacanju ostataka hrane u komposter, treći su bili pod

dojmom zdravih recepata i to su redovito prepričavali. Zbog toga smo odlučili i mi u vrtiću posaditi svoj vrt. Krenuli smo skromno, s nekoliko sadnica salate, paprike, bundeve i rajčice. Djeca su o sadnicama svakodnevno brinula, a najviše su ih veselili plodovi koji su stizali tijekom ljeta. Ove smo godine odlučili napraviti vrt u našoj sobi dnevnog boravka gdje smo krenuli s pripremom sadnica za vanjski vrt. Osim o važnosti zdrave prehrane, na što nas je potaknuo naš vrt, isticali smo važnost recikliranja i očuvanja naše prirode. Dječaci Teodor i Šimun redovito su komentirali koja vrsta otpada ide u koju kantu. Znali su nabrojati pet vrsti kanti: za papir, plastiku, miješano smeće, opasni otpad i ostatke hrane. Kako su oni komentirali i druga djeca su se uključila u raspravu govoreći koju kantu oni imaju kod kuće. Dječak David govorio je da njegova baka iza kuće ima „kompot“ za ostatke hrane. Vidjevši da je to djecu potaknulo na pravu raspravu, u našoj sobi dnevnog boravka osvanuo je novi

kutak za igru – reciklažno dvorište. U njemu su se nalazile i kante za reciklažu na koju su djeca ljepila određeni otpad. Aktivnost je privukla svu djecu, a uz asistenciju djece kojima je to poznato od kuće, ostala su djeca vrlo brzo usvojila koja je kanta predviđena za koju vrstu otpada. Potaknute tom aktivnošću, ubrzo smo u projekt uključile roditelje koji su putem roditeljskog sastanka dobili uvid u događaje u skupini, ali i anketu da bismo i mi dobile uvid u događaje kod kuće. Redovitim boravkom na otvorenom te šetnjama našim mjestom djeca su uvijek rado skupljala otpad te zaključila da ne zbrinjavaju svi ljudi otpad na ispravan način. Uvijek bismo skupili koliko smo mogli, a zatim otpad reciklirali na pravilan način. Također, djeca su u šetnjama pronalazila i razne prirodine kojima su upotpunila kutak za istraživanje. Osim važnosti recikliranja otpada za našu prirodu, povukla se i važnost svakodnevnog kretanja i zdrave prehrane za naš rast i razvoj. Dugu zdrave hrane djeci je približila zdravstvena voditeljica, a kuhar im je pomogao u izradi zdravijih pogačica te zdravih, božićnih keksi. Također, ugostili smo majku Ptičar koja nam je istaknula važnost očuvanja prirode za pčele i kako one doprinose prirodi, ali i ljudima zauzvrat. Ugostili smo i djelatnice HZJZ-a koje su djeci primjerenim aktivnostima i radionicom približile koje namirnice treba izbjegavati, a koje su poželjne za veću konzumaciju. Naš projekt predstavljen je drugim skupinama iz Dječjeg vrtića Sveti Križ Začretje, roditeljima naše skupine te odgojiteljima na OV. Primjećujemo i uključivanje ostalih skupina u sadnji vrta te u recikliranju. Naš projekt nastavlja se dalje u našoj skupini te se veselimo ponovnoj sadnji vrta i raznim aktivnostima koje nam donosi.

7.

Naziv projekta: *Svako slovo nešto novo*

Naziv dječjeg vrtića: Ivana Brlić Mažuranić, podružnica Hlapić

Adresa dječjeg vrtića: Naselje Andrije Hebranga 11

Poštanski broj i mjesto: 35000 Slavonski Brod

Kontakt telefon: 035/ 446-014

E-adresa: dvibmsb@djecji-vrtici-sb.hr

Odgojna skupina: Djeca u dobi od 3. godine života do polaska u školu

Voditelji projekta: Štefica Kinderski, Ana Rubil i Irena Vuleta

Ostali sudionici uključeni u projekt:

1. Roditelji kao podrška i aktivni sudionici
2. Stručno razvojna služba
3. Ostali djelatnici vrtića
4. Predstavnici udruga
5. Lokalna zajednica.

Trajanje projekta: od rujna 2024. do svibnja 2026. godine

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena i gospodarska

Područja unutar dimenzija: Komunikacija i poduzetništvo

Cilj projekta: Poticanje cjelovitog razvoja djece kroz igru i poticajno okruženje s naglaskom na usvajanje grafičkih oblika slova i razvoj govora.

Očekivani ishodi i kompetencije koje su se razvile u projektu:

Grafomotorički i predčitalački razvoj

1. Prepoznati i imenovati pojedina slova abecede
2. Uočiti i razlikovati grafičke oblike slova prema obliku i veličini
3. Povezati glas s pripadajućim grafičkim znakom (slovom)
4. Pravilno držati olovku i koristiti pribor za pisanje
5. Samostalno reproducirati jednostavne grafičke oblike i pojedina slova
6. Razvijati preciznost i koordinaciju oko–ruka kroz grafomotoričke aktivnosti.

Razvoj govora i jezičnih kompetencija:

1. Jasno i razgovijetno izgovarati glasove primjereno dobi
2. Proširivati aktivni i pasivni rječnik kroz igru i komunikacijske aktivnosti
3. Sastavljati jednostavne rečenice i kraće usmene iskaze
4. Prepričati kratku priču ili opisati doživljaj uz poticaj
5. Sudjelovati u razgovoru poštujući pravila komunikacije (slušanje, čekanje na red).

Socioemocionalni i kognitivni razvoj:

1. Aktivno sudjelovati u individualnim i grupnim aktivnostima
2. Razvijati samopouzdanje kroz uspješno izvršavanje zadataka
3. Pokazivati interes i motivaciju za aktivnosti povezane sa slovima i govorom
4. Razvijati pažnju, koncentraciju i ustrajnost u radu.

Opis projekta: Projekt „Svako slovo nešto novo“ proizašao je iz izraženog interesa djece za pisane sadržaje. Djeca su spontano pokazivala želju za potpisivanjem vlastitih radova, pisanjem i prepisivanjem naziva knjiga i slikovnica, zapisivanjem vlastitog imena te imena njima bliskih i poznatih osoba (roditelja, braće, sestara, baka i djedova, ali i omiljenih nogometaša). Uočena motivacija djece za slova i pisanu riječ prepoznata je kao vrijedan poticaj za razvoj projekta.

Polazeći od dječjih interesa, projekt je osmišljen kao istraživački i razvojno primjeren proces u kojem su djeca imala aktivnu ulogu u učenju. Kroz igru, svakodnevne situacije i poticajno okruženje djeca su razvijala vještine čitanja i pisanja, obogaćivala rječnik te jačala grafomotoričke sposobnosti. Aktivnosti su bile prilagođene individualnim mogućnostima djece, potičući njihovu samostalnost, kreativnost i samopouzdanje.

Uloga odgojitelja bila je promatračka, poticajna i podržavajuća s ciljem stvaranja okruženja koje omogućava prirodan razvoj rane pismenosti. Projekt je pridonio cjelovitom razvoju djece te potvrdio važnost učenja koje proizlazi iz autentičnih interesa djece i njihove aktivne uključenosti u odgojno-obrazovni proces.

Na početku pedagoške godine održan je roditeljski sastanak na kojem su roditelji upoznati s ciljevima i načinom provođenja projekta te su pozvani na suradnju. Uz njihovu podršku prikupljale su se slikovnice, slikopriče, enciklopedije, prirodni i pedagoško neoblikovani materijali, čime je obogaćeno poticajno okruženje za učenje i igru.

Posebna pažnja posvećena je oblikovanju prostorno-materijalnog okruženja u sobi dnevnog boravka i zajedničkim prostorima vrtića s ciljem istraživanja i izražavanja doživljaja. Knjižnica u sobi dnevnog boravka dodatno je obogaćena brojnim slikovnicama, slikopričama, zbirkama stihova, zbirkama bajki i basni. Blizina i svakodnevna dostupnost spomenutog pozitivno je utjecala na razvoj dječjeg dramsko-scenskog izražavanja te potaknula djecu na samostalno osmišljavanje i izvođenje priča pred ostalim članovima skupine kao i interes za pisanje vlastitih priča nastalih uz pomoć predmeta iz okruženja u kojem su se djeca nalazila (sportska dvorana, soba dnevnog boravka, vrtićki hodnik, dvorište vrtića itd).

Tijekom provedbe projekta uočen je stalan interes djece za interpretaciju različitih umjetničkih i jezičnih sadržaja, osobito slika, priča i slikovnica. Polazeći od tog interesa, projekt se postupno obogaćivao čime su unaprijeđeni i dodatno osnaženi centar za početno čitanje i pisanje te centar knjižnice, a postupno se i Zbirka priča iz Hlapića (kako su je djeca nazvala) povećavala. Prva zbirka sadrži 32, a druga 50 priča.

Tijekom provedbe projekta obilježili smo dane vezane uz knjigu, priču, bajku, poeziju i kazalište, kroz raznovrsne i djeci primjerene aktivnosti koje su se vezale za: Mjesec knjige, Međunarodni dan materinjeg jezika, Svjetski dan pričanja bajki, Svjetski dan pripovijedanja, Međunarodni dan poezije, Svjetski dan kazališta, Međunarodni dan dječje knjige, Dane Ivane Brlić-Mažuranić – Dan otvorenih vrata vrtića, Dan hrvatske knjige te Svjetski dan knjige. Aktivnosti su uključivale organizirane: pričaonice, lutkarske igre, improvizacije s lutkama te dramske i scenske improvizacije, čime se poticalo dječje izražavanje i stvaralaštvo.

Projekt *Svako slovo nešto novo* potaknuo je razvoj jezika, ranu pismenost i kreativno izražavanje. Djeca su aktivno sudjelovala, pokazala visok interes te ostvarila napredak u prepoznavanju slova, pisanju riječi i rečenica, verbalnom izražavanju, koncentraciji i samopouzdanju. Projekt je ostvario postavljene ciljeve, a vođen dječjim interesima, otvorio je put prema novom projektu.

Ishode projekte možemo prikazati i brojkama

- 17-ero djece svladalo je proces izvođenja grafomotoričkih vježbi
- 11-ero djece usvojilo je proces čitanja
- 1 čitač
- 6-ero djece pokazuje djelomičnu fonološku osviještenost
- Napisano je ukupno 82 priče (od toga 65 zajedničkih i 17 samostalnih)
- 117 prodanih „Zbirki priča iz Hlapića”
- 12 realiziranih hvale vrijednih akcija
- 7 novih ideja u koje žele uložiti financijska sredstva osigurana prodajom zbirki
- 5-ero djece samostalno bilježi vlastite priče
- 9-ero djece uključeno je u logopedске tretmane.

Projekt je ostvario postavljeni cilj, a vođen dječjim interesima otvorio je put prema novom projektu koji ulazi u novu gospodarsku dimenziju Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo s naglaskom na poštivanje rada i poduzetništvo.

Vođeni željom djece da njihove zbirke prodajemo (D. K. „Možemo prodavati naše priče kao pravi pisci), spomenuto smo proveli u djelo. Prikupljenim sredstvima na dječju inicijativu realizirali smo sljedeće humanitarne akcije:

1. Kuća *Sretnih ciglica*
2. SOS selo Ladimirevci
3. „Crveni nosevi”
4. Škola za Afriku
5. Opća bolnica dr. *Josip Benčević*
6. Caritas Slavonskobrodskih dekanata
7. Humanitarna akcija za gđa. Tihana Šorman
8. Udruga Leptir
9. Svečanosti u 10. odgojno-obrazovnih skupina
10. Sklonište za napuštene životinje *Sretna šapica*
11. Kupovina nove didaktike za odgojno-obrazovnu skupinu
12. Sudjelovanje na donacijskoj utrci u organizaciji Lige protiv raka Brodsko-posavske županije.

8.

Naziv projekta: Mali, ali odgovorni u prometu

Dječji vrtić: Osijek

Adresa: Vijenac Ivana Meštrovića 7, 31000 Osijek

Telefon: 031 204 700

E-adresa: dvo@vrticiosijek.hr

Voditeljice projekta: Jasna Kolarić, odgojiteljica, i Sanda Liščević, odgojiteljica

Djeca: Starija A skupina (djeca u dobi od 5 do 6 godina)

Dimenzija: društvena i ljudskopravna dimenzija

Područje unutar dimenzije: razvoj prosocijalnih vještina, pravo na sigurnost, samozaštitu i poštivanje pravila

Ciljevi projekta:

Razvijanje svijesti o sigurnom i odgovornom ponašanju u prometu te poštivanju pravila kao važnom dijelu života u zajednici.

Očekivani ishodi:

Prepoznavanje i imenovanje osnovnih prometnih znakova i pravila. Važnost poštivanja pravila doprinosi razvoju društvene i ljudskopravne dimenzije građanskog odgoja jer razvijanjem svijesti o poštivanju prometnih pravila djeca usvajaju razumijevanje važnosti pravila kao temelja sigurnog i odgovornog ponašanja u skupini i svakodnevnom životu.

Razlikovanje sigurnog od nesigurnog ponašanja te pokazivanje odgovornosti za vlastitu i tuđu sigurnost kao putnika u automobilu i školskom autobusu te kao biciklista u prometu.

Razumijevanje uloge mjesnog odbora, upoznavanje s mogućnostima sudjelovanja građana u lokalnoj zajednici te pokretanje građanske inicijative.

Opis projekta:

Projekt *Mali, ali odgovorni u prometu* odvijao se u starijoj A skupini *Medvjedići* u razdoblju od rujna 2025. do ožujka 2026. godine. Projekt se odvijao u nekoliko etapa, a prva etapa dogodila se spontano iz dječjeg iskustva i interesa.

Djevojčica iz skupine, prepoznavši vozilo autoškole svojih roditelja, s ponosom je izjavila da su to njezini *kandidati*. Ova izjava potaknula je razgovor o učenju vožnje, vozačima i prometnim pravilima te je postala inicijalni poticaj za planiranje i realizaciju projekta o sigurnom i odgovornom ponašanju u prometu.

Integriranjem iskustva „kandidata” u simboličku igru i svakodnevne aktivnosti skupine djeca su razvijala razumijevanje društvenih pravila kroz konkretan i njima blizak kontekst. Djeca su svakodnevno u vrtić dolazila s novim opažanjima iz prometa, a kroz zajedničke šetnje primijetili smo i nedostatke u prometu u našem naselju. Simbolička igra instruktora, vozača i prometnog policajca postala je svakodnevna, a kroz likovne i matematičke aktivnosti djeca su proširivala svoja znanja. Centar građenja također smo prilagodili projektu, što je kod djece potaknulo kreativnost i maštu.

Da bismo dodatno zadovoljili dječji interes, u idućoj etapi projekta ostvarili smo suradnju s autoškolom *Sunce*, koja je za djecu pripremila prezentaciju o prometnim pravilima. Osim

toga, ostvarili smo suradnju s Gradskim prijevozom putnika i Hrvatskim željeznicama. Djeca su se vozila tramvajem i autobusom te posjetila remizu, a vlakom smo se vozili do susjednog grada.

Kroz iskustva u različitim prijevoznim sredstvima i u autoškoli djeca su uočila važnost sigurnosnog pojasa, naučila kako se koristi javni prijevoz, gdje se kupuje karta, kako se izlazi na stanici i slično.

Tijekom trajanja projekta, u svakodnevnim šetnjama pratili smo i izgradnju biciklističke staze u naselju. Da bi djeca bila spremna za vožnju, organizirali smo biciklijadu u našem vrtiću te ponovili koliko je važno nositi kacigu, kojom se stranom vozi i slično. Osim toga, da bismo djecu pripremili za siguran put do škole zbog nedostatka pješačkog prijelaza ispred vrtića, *školu za pješaake* napravili smo ispred sobe dnevnog boravka.

Kroz sve aktivnosti i stečena iskustva djeca su osvijestila nedostatke i probleme u prometu našeg naselja. U razgovoru s djecom došli smo do ideja kako i mi možemo nešto promijeniti pa su djeca odlučila poslati pismo predsjednici vijeća mjesnog odbora i napisati što im nedostaje te koje promjene žele. Tako smo pokrenuli građansku inicijativu i nadamo se promjenama, a odgovor na naše pismo još čekamo.

Projekt je omogućio prijenos učenja iz realnog životnog okruženja u odgojno-obrazovni kontekst, čime se poticao razvoj građanskih kompetencija, odgovornosti i svijesti o ulozi pojedinca u zajednici.

Ostvareni ishodi:

Dijete prepoznaje i imenuje prometne znakove i pravila – siguran put do škole, prelazak ceste preko pješačkog prijelaza te prepoznavanje prometne signalizacije na semaforu.

Razlikuje sigurno i nesigurno ponašanje u prometu kao putnik, biciklist i pješak – važnost sigurnosnog pojasa u automobilu i autobusu, nošenja kacige, korištenja biciklističke staze i hodanja po nogostupu.

9.

Naziv projekta: Legende ogulinskog kraja

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Bistrac

Adresa dječjeg vrtića: Sv. Petar 41D

Poštanski broj i mjesto: 47300 Ogulin

Kontakt telefon: 047 / 857 – 429

Email adresa: info@bistrac.hr

Odgojna skupina: predškolska skupina Zvezdice (6 – 7g)

Voditelj projekta: Kristina Domitrović, Andrea Rendulić

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji, DV Bistrac – predškolska skupina Zečići, DV Popovača – skupina Delfini, TZ grada Ogulina, pripovjedačica Sabina Gvozdić, Ivanina kuća bajki, Zavičajni muzej Ogulin, GK Ogulin

Trajanje projekta: cca. 8 mjeseci

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: društvena, kulturološka dimenzija

Cilj projekta: upoznavanje djece s legendama ogulinskog kraja, usvajanje ključnih pojmova i njihovih značenja, kao što su legenda, div, endemska vrsta, špilja, dukati, ponor, vrelo.

Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijane u projektu: stjecanje vještina prepričavanja i prezentiranja legenda ogulinskog kraja, usvojeni ciljani pojmovi (legenda, div, vrelo, špilja, endemska vrsta, dukati, ponor) i njihovo značenje, upoznavanje vlastitog zavičaja igrom, istraživanjem i stvaralaštvom, razvijanje mašte, suradnje i komunikacije

Opis projekta: Ideja za projekt nastala je tijekom svakodnevnih šetnji gradom. Primijetile smo da su djeca opazila i zainteresirala se za umjetničke instalacije postavljene po Ogulinu. Instalacije inače predstavljaju likove iz legendi ogulinskog kraja, kao i likove iz zbirke *Priče iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić. Nekoliko djece iz naše skupine plesalo je u folklornoj skupini te su nam u igri predstavili tradicionalnu ogulinsku pjesmu uz ples „Oguline da ti nima Kleka“. Djecu je zanimalo kako je ogulinska planina dobila baš to ime te smo tim pitanjem započeli naš projekt. Poseban naglasak stavljen je na upoznavanje djece s legendama ogulinskog kraja te na usvajanje ključnih pojmova i njihovih značenja, kao što su legenda, div, endemska vrsta, špilja, dukati, ponor, vrelo. Projektom smo istražili i upoznali djecu s 5 najpoznatijih ogulinskih legendi (Legenda o bogu Volosu i divu Kleku, Legenda o Cesarovcu, Legenda o zmaju iz Šmitovog jezera, Legenda o Đulinom ponoru, Legenda o klečkoj špilji). Legende smo proučavali brojnim odgojno-obrazovnim aktivnostima (likovnim, istraživačkim, glazbenim, pripovjedačkim...) te suradnjom s gradskim ustanovama kao što su: Turistička zajednica grada Ogulina i Ogulinski festival bajki, Ivanina kuća bajki, Zavičajni muzej, Knjižnica grada Ogulina. Suradnju smo također ostvarili s DV Popovača i ogulinskom pripovjedačicom Sabinom Gvozdić te našim roditeljima iz skupine. Maštu i kreativnost poticali smo raznim likovnim tehnikama i graditeljskim vještinama. Na taj način oživjeli smo naše legende. U sobi dnevnog boravka оформili smo centar legendi koji smo tijekom vremena nadopunjavali. Na dječju inicijativu izrađene su razne stolno manipulativne igre. Jedna od najzanimljivijih je bila društvena igra koja povezuje sve naše legende. Djeca su uz malu pomoć odgojiteljica (tehnička pomoć, nabava materijala) osmislila, izradila igru te osmislila pravila. Zahvaljujući našim vrijednim roditeljima koji su izradili kostime, maskirali smo se u ogulinske vještice za maskenbal. Novostečeno znanje Zvezdice su pokazale sudjelujući u

kvizu s prijateljima iz skupine Zečiči. Sudjelovanjem u kvizu s drugom skupinom djeca su razmjenjivala znanja o našem gradu i legendama, pritom učvršćujući ono što su naučila, razvijajući samopouzdanje, vještine izražavanja, suradnje i međusobnog uvažavanja. Najdraži dio projekta djeci su bile posjete stvarnim mjestima iz ogulinskih legendi gdje smo imali priliku maštu pretočiti u stvarnost. Na taj način djeca su razvijala istraživački duh, bolje razumijevanje sadržaja neposrednim iskustvom te povezanost s vlastitim zavičajem i kulturnom baštinom. Potaknuti našim svakodnevnim aktivnostima i razgovorima, djeca su samoinicijativno stvarala svoje priče. Uz pomoć roditelja su ih zapisivali kod kuće te donosili u vrtić. Na taj način razvijali su svoje predčitalačke vještine i kreativno izražavanje. U projekt su se naknadno uključile i neke bake i djedovi koji su djeci pričali ogulinske narodne priče. Svaku legendu pretočili smo u strip. Ti stripovi poslužili su kao inspiracija za izradu letaka koji su podijeljeni na stručnom skupu u Ogulinu 2025. i 2026. godine. U suradnji s Turističkom zajednicom grada Ogulina letci su tiskani i za Ogulinski festival bajki, a na taj način su otputovali u razne djelove Hrvatske. Djeca su tako aktivno sudjelovala u kulturnoj i društvenoj zajednici. Naši likovni radovi u akvarel tehnici sudjelovali su na likovnom natječaju „Putevima Slave Raškaj“ u Ozlju. Jedan rad je pohvaljen (planina Klek, dječak N. C.), dok je drugi osvojio 1. mjesto u kategoriji djece od 6. do 7. godina (Šmitovo jezero, djevojčica N. P.). Ostvareni ishodi projekta su usvojene legende ogulinskog kraja, usvojeni ciljani pojmovi (legenda, div, vrelo, špilja, endemska vrsta, dukati, ponor) i njihovo značenje te stečena vještina prepričavanja. Ovaj projekt djeci je omogućio upoznavanje vlastitog zavičaja igrom, istraživanjem i stvaralaštvom. Razvijali su maštu, suradnju i komunikaciju, a istovremeno su postali i mali čuvari baštine svoga kraja.

10.

Naziv projekta: Razvoj moralnih vrijednosti u djece predškolske dobi

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić *Naša radost* Pregrada

Adresa: Stjepana Škreblina 1, 49218 Pregrada

Telefon/telefaks: 049 377 489

E-adresa: dv.nasaradost@pregrada.hr

Internetska adresa: <https://dvnasaradost.hr/>

Odgojna skupina: Zvezdice (dob djece: 6-7, predškolska skupina)

Razdoblje u kojem je projekt trajao: listopad 2024. – svibanj 2025.

Voditeljice projekta:

1) Ksenija Hrestak, *bacc. paed.*

2) Suzana Sekušak, *mag. praesc. educ.*

Ostali sudionici uključeni u projekt:

Djevojčica koja je promijenila vrtić i njezini roditelji, roditelji djece sudionika projekta, prodavačice iz posjećenih trgovina, učenici medicinskog smjera SŠ Pregrada koji obavljaju stručnu praksu u našem vrtiću i njihova mentorica, djeca i djelatnici s odjela pedijatrije Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana, djelatnice GDCK Pregrada

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija

Područje unutar dimenzije: društvena (empatija – stjecanje iskustva u razumijevanju tuđih emocija i položaja drugoga djeteta u posebnim situacijama)

Kompetencije koje su razvijane u projektu: socijalna i građanska kompetencija

Cilj projekta: Razvijati svijest i razumijevanje moralnih vrijednosti kod djece predškolske dobi te poticati njihovu primjenu kroz svakodnevno ponašanje i međusobne odnose u skupini.

Očekivani ishodi učenja:

1. Djeca će prepoznati i razlikovati dobro i loše ponašanje u svakodnevnim situacijama, osobito tijekom igre i rješavanja sukoba.
2. Djeca će kroz razgovor i interpretaciju slikovnica i priča objašnjavati moralne poruke i povezivati ih s vlastitim iskustvima.
3. Djeca će razlikovati materijalne i nematerijalne vrijednosti te prepoznavati važnost nematerijalnog bogatstva u međuljudskim odnosima.
4. Djeca će primjenjivati oblike moralnog ponašanja u svakodnevnim situacijama (pristojno ponašanje, samokontrola, prosocijalno ponašanje, poštivanje pravila, altruizam).
5. Djeca će razviti humane vrijednosti poput tolerancije, odgovornosti, solidarnosti, suradnje i pravednosti u radu i igri s drugima.
6. Djeca će samostalno donositi odluke i reagirati u skladu s moralnim vrijednostima u izazovnim svakodnevnim situacijama.

Izvori i poticaji: Poticaj za projekt proizašao je iz spontanijh izjava djece poput *Ti nisi bogat* te iz likovnih radova u kojima djeca prikazuju novac kao glavni simbol vrijednosti (npr. *Moja mama voli puno novaca*.) Uočena ponašanja ukazala su na potrebu razvoja moralnih vrijednosti, osobito razumijevanja razlike između materijalnog i nematerijalnog bogatstva te važnosti međuljudskih odnosa.

Tijek projekta:

Projekt je započeo tijekom listopada nakon uočene potrebe za upoznavanjem djece s razlikom između materijalnog i nematerijalnog bogatstva te razvojem tolerancije, prihvatanja različitosti i empatije. Početna aktivnost bila je *Recept za prijateljstvo*, kroz koju su djeca promišljala o tome kako biti dobar prijatelj. Tijekom projekta ponuđene su i čitane različite slikovnice koje u sebi sadrže moralne poruke, a nakon čitanja uslijedili su razgovori i promišljanja djece.

U adventskom razdoblju provodile su se aktivnosti kroz svakodnevne poruke koje su poticale djecu na činjenje dobrih djela (npr. prepustiti prijatelju mjesto u redu, nacrtati nešto za drugoga). Dramska skupina odgojitelja, pod vodstvom odgojiteljice, osmislila je i izvela predstavu *Radost Božića*, kojom se naglašava kako prava radost proizlazi iz pomaganja drugima, a ne iz materijalnih darova. Predstava je bila poticaj za daljnje aktivnosti, među kojima se ističe organizacija božićne tombola u suradnji s roditeljima. Djeca su donirala svoje igračke, a prikupljenim sredstvima kupljen je poklon za djevojčicu slabijeg imovinskog statusa koja je prethodnih godina pohađala skupinu.

Djeca su se također suočavala s različitim moralnim dilemama kroz igre uloga i proigravanje životnih situacija prema slikovnici *Što bi ti učinio?* U suradnji s roditeljima i Srednjom školom Pregrada organizirano je prikupljanje i donacija igračaka za dječji odjel „Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana“. U suradnji s Gradskim društvom Crvenog križa Pregrada održana je radionica *Naučite prvu pomoć zbog onih koje volite*. Kao dodatni poticaj razvijanju prosocijalnog ponašanja, u skupini je izrađeno *Drvo dobrih djela*, na koje su djeca svakodnevno dodavala crteže i prikaze svojih dobrih djela. Projekt je kontinuirano trajao do svibnja, a aktivnosti su se prilagođavale interesima i potrebama djece.

Ostvareni ishodi:

1. Djeca prepoznaju primjere dobrog i lošeg ponašanja u svakodnevnim situacijama.
2. Djeca kroz razgovor o pročitanim slikovnicama i pričama objašnjavaju moralne poruke i povezuju ih s vlastitim iskustvima.
3. Djeca razlikuju materijalne i nematerijalne vrijednosti.
4. Djeca pokazuju pristojno i prosocijalno ponašanje (pomažu, dijele, surađuju, poštuju pravila).
5. Djeca iskazuju vrijednosti poput tolerancije, odgovornosti, solidarnosti i pravednosti.
6. Djeca primjenjuju moralne vrijednosti u svakodnevnim i izazovnim situacijama.

11.

Tema projekta: Djeca djeci: zajedno kroz priču

Dječji vrtić: Slunj

Adresa: Ulica kralja Zvonimira 9, 47240 Slunj

Kontakt: 047/410-668

E-mail adresa: ravrtic@gmail.com

Voditeljice projekta: Morena Skukan – odgojiteljica, Ivana Mezgec – odgojiteljica

Odgojno-obrazovna skupina: Sovice, djeca u dobi od 4,5 do 5,5 godina

Ostali sudionici projekta: učenici trećeg i četvrtog razreda Osnovne škole Slunj, djeca mlađih odgojnih skupina, učitelji razredne nastave, školska knjižničarka, djelatnici Gradske knjižnice i čitaonice Slunj, djelatnik bibliokombija i odgojitelji.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena dimenzija, ljudsko – pravna dimenzija i kulturološka dimenzija

Područje unutar dimenzije:

- Društvena dimenzija – razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina, suradnje, empatije i međusobnog poštovanja kroz interakciju s djecom školske dobi.
- Ljudsko-pravna dimenzija – ostvarivanje prava djeteta na sudjelovanje, pristup informacijama i obrazovanju te razvoj osjećaja pripadnosti zajednici.
- Kulturološka dimenzija – upoznavanje knjige kao kulturne vrijednosti te upoznavanje obrazovnih i kulturnih institucija u lokalnoj zajednici.

Cilj projekta:

- poticati razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina djece
- omogućiti djeci ostvarivanje prava na sudjelovanje i pristup informacijama
- razvijati interes za knjigu i čitanje
- razvijati pozitivan odnos prema knjizi i učenju
- jačati osjećaj pripadnosti zajednici
- poticati suradnju između vrtića, škole i kulturnih institucija.

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

- Socijalna i građanska kompetencija – razvoj socijalnih vještina kroz suradnju sa starijom djecom, razvijanje empatije, međusobnog poštovanja i osjećaja pripadnosti zajednici.
- Komunikacija na materinskom jeziku – razvoj sposobnosti slušanja, razumijevanja i izražavanja kroz slušanje priča, sudjelovanje u razgovoru i likovno izražavanje.
- Kulturna svijest i izražavanje – razvoj interesa za knjigu i čitanje te upoznavanje knjižnice i škole kao prostora kulture, učenja i zajedništva.
- Učiti kako učiti – razvoj interesa za učenje kroz iskustveno sudjelovanje i interakciju s drugom djecom i odraslima.

Očekivani ishodi:

Dijete:

- pokazuje interes za slikovnice i čitanje
- pažljivo sluša priču
- postavlja pitanja i komentira sadržaj
- izražava svoje mišljenje i doživljaje
- sudjeluje u zajedničkim aktivnostima
- razvija socijalne vještine u interakciji s drugom djecom
- razvija pozitivan odnos prema knjizi i čitanju
- pokazuje interes za knjižnicu i knjige
- radi se zajedničkim aktivnostima
- osjeća se sigurno i prihvaćeno u zajedničkim aktivnostima.

Tijek projekta:

Projekt „Djeca djeci: zajedno kroz priču“ nastao je iz spontanog interesa djece za knjige i čitanje te im je omogućio aktivno sudjelovanje u zajedničkom iskustvu čitanja s učenicima osnovne škole, čime su razvijala socijalne, komunikacijske i građanske kompetencije.

Projekt je započeo tijekom posjeta školskoj knjižnici povodom Međunarodnog dana školskih knjižnica, kada su djeca promatrala učenike koji su posuđivali i vraćali knjige. Poseban interes bio je potaknut prepoznavanjem braće i sestara među učenicima, što je dodatno motiviralo djecu za interakciju i sudjelovanje.

U skladu s interesom djece organizirani su susreti tijekom kojih su učenici trećeg i četvrtog razreda Osnovne škole Slunj dolazili u vrtić te čitali slikovnice djeci predškolske dobi. Aktivnosti su se odvijale u jutarnjim satima, ali i tijekom popodnevno odmora, kada su učenici djeci čitali priče za ugodan odmor, čime je stvoreno ugodno, sigurno i emocionalno poticajno okruženje.

Djeca su s velikim interesom sudjelovala u aktivnostima čitanja. Pažljivo su slušala priče, promatrala ilustracije i učenike tijekom čitanja te aktivno sudjelovala u razgovoru postavljajući pitanja i izražavajući svoje dojmove. Nakon susreta djeca su međusobno komentirala pročitane priče i iskazivala želju da će i sama čitati drugoj djeci kada krenu u školu. Učenici su djeci predstavljali pozitivan model čitatelja, što je dodatno potaknulo razvoj interesa za knjigu, čitanje i učenje.

Djeca su također posjetila osnovnu školu, gdje su bila gosti učenika u njihovom razredu te sudjelovala u zajedničkim aktivnostima čitanja. Aktivnosti su se odvijale i u prostoru školske knjižnice, gdje su djeca upoznala knjižnicu kao prostor čitanja, učenja i boravka.

Nakon aktivnosti čitanja djeca su se kreativno izražavala kroz likovne aktivnosti, crtajući likove i događaje iz pročitanih priča te izražavajući vlastite doživljaje.

Kao rezultat povećanog interesa za knjige i čitanje, djeca su posjetila Gradsku knjižnicu i čitaonicu Slunj te upoznala bibliobus – pokretnu knjižnicu, gdje su imala priliku istraživati slikovnice i upoznati knjižnicu kao važan dio zajednice.

Tijekom provedbe projekta u svakodnevnom životu skupine uočene su promjene u odnosu djece prema knjigama i čitanju. Djeca su spontano posezala za slikovnicama, listala ih, promatrala ilustracije i međusobno prepričavala sadržaj priča. U prostoru sobe dnevnog

boravka postupno je оформljen kutić knjižnice, gdje su djeca mogla samostalno birati slikovnice, vraćati ih na policu i međusobno ih posuđivati.

U simboličkoj igri djeca su često preuzimala uloge čitatelja, slušatelja i knjižničara, organizirajući posudbu slikovnica i brinući o njihovom očuvanju. Slikovnice su rado posuđivali i za čitanje kod kuće, a neka su djeca nakon čitanja likovno izražavala doživljaje iz priča, crtajući ilustracije likova i događaja iz slikovnica.

Potaknuta iskustvom zajedničkog čitanja s učenicima osnovne škole, djeca su pokazala želju da i sama čitaju drugoj djeci. U dogovoru s djecom organizirano je čitanje slikovnica mlađoj vrtićnoj skupini tijekom vremena popodnevnog odmora. Djeca su u manjim skupinama preuzimala ulogu čitatelja, pokazivala ilustracije i prepričavala sadržaj slikovnice, dok su mlađa djeca pažljivo slušala priču. Ovakva iskustva dodatno su osnažila samopouzdanje djece te razvijala njihove komunikacijske i socijalne vještine.

Na završetku projekta organiziran je zajednički susret u školskoj knjižnici tijekom kojeg su djeca i učenici sudjelovali u društvenim igrama, pogledali kratki animirani film te se družili u ugodnom i poticajnom okruženju.

Interes djece za knjige i slikovnice nastavio se razvijati i nakon završetka projektnih aktivnosti. U siječnju se skupina uključila u projekt *15 po 15 – cijela Hrvatska čita*, čime je dodatno osnažena suradnja s roditeljima i osviještena važnost svakodnevnog čitanja djeci. Kroz zajedničko čitanje u vrtiću i kod kuće djeca i roditelji nastavili su razvijati naviku čitanja te su knjige i priče postale važan dio svakodnevnog života skupine.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: listopad 2025. – siječanj 2026.

Ostvareni ishodi:

Djeca su pokazala povećan interes za slikovnice, knjige i aktivnosti čitanja te su razvila pozitivan odnos prema knjizi i čitanju. Kroz interakciju sa starijom djecom razvijala su socijalne i komunikacijske vještine, osjećaj sigurnosti, pripadnosti i međusobnog povjerenja.

Djeca su aktivno sudjelovala u aktivnostima, izražavala svoje mišljenje i razvijala samopouzdanje. Tijekom projekta razvijala su sposobnost pažljivog slušanja, strpljenja i poštivanja pravila tijekom čitanja priče.

U svakodnevnim aktivnostima skupine djeca su spontano posezala za slikovnicama, prepričavala sadržaj priča i sudjelovala u simboličkoj igri povezanoj s knjigama i knjižnicom. Kroz takve aktivnosti razvijala su odgovoran odnos prema knjigama, međusobno ih posuđivala i brinula o njihovom očuvanju.

Putem iskustvo zajedničkog čitanja sa starijom djecom djeca su pokazivala motivaciju i želju da i sama postanu čitatelji te su s ponosom preuzimala ulogu čitatelja mlađoj djeci u vrtiću.

Sudjelovanjem u aktivnostima u prostoru škole, školske knjižnice, Gradske knjižnice i bibliobusa djeca su upoznala obrazovne i kulturne institucije te razvila pozitivan odnos prema knjizi, obrazovanju i zajednici.

12.

Naziv projekat: Rastimo zdravo

Dječji vrtić: *Videk*

Adresa: Pavla Beluhana 2B, 10291 Brdovec, Prigorje Brdovečko

Mob. 0997013034, telefon: 014008069, E-adresa: www.dv-videk.hr

Voditeljice projekta: Nives Božić, odgojiteljica savjetnica. Romana Janković, odgojiteljica. Snježana Hribar, odgojiteljica. Andrea Španiček, odgojiteljica.

Djeca: 42 djece, u dobi od 3. do 7. godine života

Naziv odgojno-obrazovnih skupina: The Dogs i Žabice

Tematsko područje: društvena, gospodarska i ekološka dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja. Razvijanje svijesti o važnosti zdrave prehrane za zdravlje i dobrobit pojedinca. Upoznavanje djece s procesom uzgoja, proizvodnje i pripreme hrane. Razvijanje suradničkih odnosa između djece roditelja, odgojitelja i lokalne zajednice.

Kompetencije razvijene u projektu: Zdravstvene i ekološke kompetencije. Kompetencije učenja i izražavanja. Komunikacijske kompetencije. Socijalne i emocionalne kompetencije. Kompetencije učenja i istraživanja.

Ciljevi projekta: Razvijati kod djece svijest o važnosti zdrave prehrane i potaknuti konzumiranje voća i povrća.

Očekivani ishodi: Djeca prepoznaju i imenuju različite vrste voća i povrća. Djeca razvijaju pozitivan stav prema zdravoj prehrani. Sudjeluju u pripremi jednostavnih i zdravih namaza i napitaka, zdravih kolača i slastica. Poznaju proces uzgoja hrane i važnost lokalnih proizvođača. Poznaju načine i opasnosti korištenja novih kuhinjskih alata u pripremi hrane. Djeca i roditelji razumiju da je zdrava hrana važna za zdrav život.

Opis projekta:

Odgojiteljice su primijetile da djeca često odbijaju jesti salate, voće, povrće i drugu zdravu hranu. Mila nije voljela dolaziti u vrtić kada su na jelovniku bila variva a njen otac komentirao je da ni on to ne voli i da ni on to ne jede. Takvi komentari potaknuli su inicijativu o sazivanju roditeljskog sastanka. Na roditeljskom sastanku o zdravoj prehrani, održanom u suradnji s glavnom medicinskom sestrom i anketiranjem roditelja vidjelo se da samo 35% djece voli povrće, 50% rijetko ima povrće na jelovniku kod kuće, a 60% voli voće iako ga 95% roditelja nudi kod kuće. Majka dječaka koji se liječi zbog pretilosti izrazila je nadu da će dječak uz ove aktivnosti lakše usvojiti zdrave navike prehrane. Djeca su kroz igru povezala aktivnosti pripremanja hrane u obiteljskom centru. Razgovarali smo s djecom o hrani i njihovim prehrambenim navikama i konzumiranju voća i povrća. Uočeno je da djeca poznaju više vrsta voća nego povrća. Tijekom razgovora neka djeca su postavljala pitanja o tome odakle dolazi hrana i gdje raste povrće i voće. Luka je rekao: „Siguran sam da jabuke rastu u Konzumu. Samo ne znam di su drva na kojima rastu, jer ih valjda tete prodavačice uberu.“ Razgovor o tome gdje kupujemo voće i povrće potaknuo je dječju raspravu o tržnici. Matej: „Povrće se kupuje u dućanu, a voće na tržnici.“ Dječak Vito kod kuće je s djedom napravio štand za „tržnicu“. Tomina mama Ivana organizirala je posjet djece, roditelja i odgojiteljica u lokalni OPG Orsag. Djeca su ondje imala priliku brati jabuke, kušati pitu i sok od jabuka te upoznati mjesto gdje raste voće. Vito je pričao djeci kako njegov stric sadi i prodaje voće i povrće. Dogovoreno je da ga pozove, pa nam je OPG Šrajber došao u posjet. Pričali su nam o

procesu uzgoja voća i povrća. U dogovoru s odgojiteljicama roditelji su djecu vodili na tržnicu i tamo upotpunili doživljaj kupovine voća i povrća. Adam: „Išao sam s mamom na tržnicu. Kupila mi je naranče. Bile su mi jako fine. Nisam ih prije jeo.“ Ante: „Na tržnici se može kupiti med, vidio sam kad sam bio s mamom i tatom.“ Izjave su potaknule sljedeće praktične aktivnosti u kojim su djeca sve kušala što je bila potvrda pozitivnog smjera projekta. Izrađivali su sokove, zimnicu, sušili voće i radili voćne salate. Kada je Luca došao u vrtić poreznog prsta zbog rezanja voća, odgojiteljice su odlučile svu djecu upoznati s kuhinjskim priborom. Sva su djeca sjeckala, miksala i ribala. Učili su o opasnostima upotrebe i pravilnom korištenju. Bili su jako pažljivi. Odgojiteljice su primijetile da djeca jako malo jedu sir kada je bio za užinu i zdrave namaze, dok su radije jeli pekmez i čokoladne namaze. U suradnji s kuhinjom kuharica Ljubica pokazala je i napravila djeci sir. Ponovno su svi jeli ili barem probali i roditelji su tražili recept kada su djeca oduševljeno pričala o doživljaju u vrtiću. To je bio povod da organiziramo posjet lokalnoj mini sirani Furnkranz. Tamo su ih proveli kroz proces izrade i teta Katarina im je pričala kako nastaju sir, mlijeko, kiselo vrhnje, jogurt i sirutka u njihovoj sirani. Kušali su gotovo sve proizvode. U tom smjeru ugostili smo Tominu mamu Ivanu koja nam je predstavila „zdravo kiselo tijesto“ i naučila pripremati pogaču focacciu. Za božićno druženje djeca i roditelji radili su „zdrave namaze“. Sve namirnice koje su korištene u izradi došle su iz vrtićke kuhinje u dogovoru s medicinskom sestrom Gordanom, da bi se osigurala sigurnost i zdravstvena ispravnost hrane u svim aktivnostima. Djeca su čitala i pisala recepte, ali su im mjerne jedinice zadavale muke pa su tu uskočili roditelji koji su im pomagali u tome. Recepte su nosili kući na traženje roditelja, dijelili ih prijateljima i obitelji. Djeci su se toliko svidjeli da su sutradan odnijeli recepte u našu vrtićku kuhinju i zamolili kuharicu Lubicu da pita u glavnoj kuhinji možemo li ih imati u vrtiću. U dogovoru s medicinskom sestrom i u skladu s pravilima HACCAP-a njihovi namazi su uvršteni u vrtićki jelovnik. Napisane recepte mogli su uzeti i drugi roditelji i zaposlenici vrtića jer su stavljani na mjesto ispred sobe zajedno sa slikama s radionice. Elenina mama radila je *zdrave kolače* pa se ona pohvalila u vrtiću. Molila je odgojiteljice da u vrtiću naprave *zdrave kolače od meda*. Vito je rekao da med nije zdrav i svađao se s Elenom koja je tvrdila suprotno. Zbog toga su odgojiteljice u posjet pozvale Udrugu pčelara zaprešićkog kraja *Ban J. Jelačić*. Ispričali su im zašto je med zdrav i zašto su pčele važne. Budući da su od njih čuli da su biljke i cvijeće važni za pčele, Andrija je rekao da bi htio nešto posaditi i da s bakom sadi vrt svake godine. Na dječju inicijativu izrađen je mali vrt u kojem su djeca posadila aromatične biljke i uzgajala zdrave klice. Time su djeca osim samog procesa uzgoja hrane dobila priliku isprobati nešto novo. Klice su ponuđene roditeljima da kušaju. Neki roditelji tražili su sjeme i proces uzgoja da isprobaju s djecom kod kuće. Na kraju projekta tržnički štand dobio je novu ulogu. Pretvoren je u *Advent u Videku*, gdje su djeca ponosno izložila svoje proizvode prijateljima iz vrtića, roditeljima i lokalnoj zajednici. Sve je zabilježila TV Zapad. Na Zaprešićkom fašniku djeca su se odlučila maskirati u voće i povrće. S roditeljima su izradili kostime od spužve. Samostalno su smislili riječi za pjesmicu o voću i povrću, koju su pjevali i uglazbili je uz pomoć odgojiteljica. Za nagradu su dobili kino projekciju. Prema ponovljenoj anketi za roditelje više djece počelo je jesti povrće, odnosno sada ga konzumira gotovo 70% djece. Voće u vrtiću tijekom užine jede oko 95% djece, dok prema anketi roditelja voće redovito konzumira oko 80% djece. Leova mama Dijana: „Jako mi je drago što se ovoj tematici pridaje važnost kroz odgojno-obrazovni rad. Puno ste pomogli mom djetetu koji bolje slijedi liječničke upute o zdravoj prehrani jer kroz projekt s prijateljima sve je bolje razumio i usvojio. Janov djed: *Kad ga vidim da jede brokulu i ananas oduševljen sam.*

13.

Naziv projekta: Bez pčela nema života

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Ploče

Adresa dječjeg vrtića: Trg bana Josipa Jelačića 10

Poštanski broj i mjesto: 20 340 Ploče

Kontakt telefon: 020/679-175

E-adresa: djecji.vrtic.ploce@gmail.com, dv.ploce@gmail.com

Odgojna skupina: srednja i starija vrtićka skupina Pčelice, 30 djece u dobi od 5 do 6 godina

Voditelji projekta: odgojiteljice Monika Ćulum, Anastazija Musulin, Anja Grgić

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji odgojne skupine, OPG pčelarstvo Kuran, OPG Lozo, Pčelarska udruga Planika Ploče, druge odgojne skupine, dućan zdrave hrane Cibarica Sana, pogon za preradu voća, Narodna knjižnica Ploče, stručna služba (pedagoginja i psihologinja), zdravstvena voditeljica

Trajanje projekta: rujan 2025. – ožujak 2026.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ekološka dimenzija

Cilj projekta: Razvijanje svijesti i osjećaja odgovornosti prema očuvanju prirode i pčelama kao ključnim čimbenicima u proizvodnji zdrave hrane i održavanju ekosustava

Kompetencije koje su razvijane u projektu: osnovne kompetencije u prirodoslovlju, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost

Očekivani ishodi: razvijena svijest o važnosti očuvanja prirode i pčela, stjecanje navika za odgovorno ekološko ponašanje, razumijevanje povezanosti pčela, oprašivanja i zdrave hrane te poznavanje života i uloge pčela u ekosustavu.

Opis projekta:

Da bi se djeca podsjetila izgleda pčela u projekt smo krenuli proučavanjem fotografija i pčela u smoli povećalom i gledanjem pčele mikroskopom. Djeca su sadila sadnice limuna i kumkvata i medonosne biljke koje su donirali roditelji te su imali prilike kušati plodove sa stabla kumkvata. Brinuli su o biljkama i da na taj način pčele opskrbe hranom. Uz pomoć kuharice djeca su radila zdrava jela. Koristila su med za izradu medenjaka. Mijesili su kruh i kuhali juhu od bundeve. Za izradu kolača od bundeve pisali su recept i vagali sastojke. Djeca su radila limunadu za koju su cijedili limune i radili su čaj s medom. Osmislili su recept za voćni kolač gdje pokazuju da razumiju koje su zdrave namirnice. Da bi djeca izrazila svoje razumijevanje, napravili su plakat Pomažem pčelama i okolišu gdje se kroz crteže i fotografije vide na koje načine doprinose očuvanju okoliša i pčela – „kuham i jedem zdravo, sadimo cvijeće, kupujemo zdravo, gradimo hotel za pčele, razvrstavamo otpad, ne beremo cvijeće, ne ubijamo pčele“. Plakat su prikazali mlađoj skupini.

Kroz crteže i pričajući priču o pčelama djeca izrađuju slikovnicu koju su predstavila starijoj skupini. Slikovnicu su stavili u gradski park u kućicu Male slobodne knjižnice i kroz nadolazeće vrijeme djeca dijele iskustvo da u parku s drugom djecom i članovima obitelji čitaju svoju slikovnicu. Kao nastavak na slikovnicu radili smo animirani film. Djeca su osmislila priču i kolažem, plastelinom i crtežima napravila likove i scenografiju te se koriste mobitelom za snimanje scena i pričaju priču snimajući svoj glas.

Da bi pomogli pčelama da prezime, izradili su hotel za pčele i stavili ga u dvorište vrtića. Bojali su kante za razvrstavanje otpada i razumjeli važnost reciklaže. Da bi kroz vlastitu aktivnost i praktično razumjela oprašivanje djeca su radila eksperiment oprašivanja. Na laptopu su proučavala saće i šesterokut i likovno se izražavali. Pomoću laptopa istraživali su biljke koje pčele vole, crtali ih i tablično bilježili te uspoređivali rezultate.

U simboličkoj igri pomogli su roditelji koji su na radionici izradili voće i povrće te donirali drvenu tržnicu za skupinu. Djeca su osmišljavala predstave, dijelili uloge i izrađivali štapne likove. U slobodnoj igri djeca često konstruiraju košnice, saće, livade od lego i magnetnih kocaka. Kreativnim aktivnostima djeca izrađuju okoliš za pčele od raznovrsnih pedagoški neoblikovanih materijala, pčele od prirodnina i kinder jaja i pčele od čarapa. Da bi potaknuli sensoriku djeca izrađuju šuškalice od kinder jaja i sjemenki koje oponašaju zvuk zujanja pčela.

U posjet su došli OPG Kuran i pčelarska udruga Planika Ploče. Gosti su pokazali raznu pčelarsku opremu i pčelinje proizvode, pričali o radu s pčelama i našoj odgovornosti u zaštiti pčela i prirode te su donijeli različite vrste meda koje su djeca kušala. Gđa Mihaljević je predstavila OPG Lozo, pričala o uzgoju voća i povrća i pokazala zdrave namirnice. Djeca su izrađivala zdrave praline i dobili na poklon sadnicu jagode. Dio su posadili u vrtićki vrt. Projekt je obogatila suradnja s roditeljima jedne djevojčice koji su došli u posjet i predstavili svoj dućan zdrave hrane i donijeli zdrave namirnice koje su djeca kušala. Oduševljenje djeca izazvao je posjet pogonu za preradu voća gdje su vidjeli proces proizvodnje zdravog soka i kušali ga. Da bi vidjeli koju svu zdravu hranu imamo zahvaljujući pčelama, posjetili smo tržnicu gdje djeca imaju priliku osim voća i povrća vidjeti saće u medu koje sami prepoznaju.

U projekt smo uključili zdravstvenu voditeljicu i stručnu službu. Pedagoginja i psihologinja pripremaju za djecu eko-kviz, a djeca podijeljena u ekipe, osim socijalnih vještina, uspješno pokazuju svoje znanje o pčelama, zdravoj prehrani te važnosti i načinima zaštite prirode. Zdravstvena voditeljica dolaskom djeci prikazuje mnoge dobrobiti pčelinjih proizvoda kao lijeka i hrane te općenito zdrave prehrane. Odlazimo u Narodnu knjižnicu Ploče gdje knjižničarka čita priču „Ela – spasiteljica pčela“, a djeca radosno i ponosno dijele svoja znanja i iskustva.

Djeca su kroz vlastitu aktivnost i neposredno istraživanje stekla znanja o pčelama i njihovoj važnosti za prirodu. Djeca su razvijala svijest o vlastitom odgovornom ponašanju prema prirodi i načinima na koji mogu doprinijeti njezinoj zaštiti. Prenosili su spoznaje drugima – djeci, obitelji, okruženju. Pokazali su senzibilitet i poštovanje prema pčelama te razumijevanje međusobne povezanosti pčela, ljudi i prirode. Projekt je poslan na platformu Mliječnog zuba u sklopu Abecede zdravog odrastanja: Jedimo održivo, rastimo odgovorno te je osvojio 2. nagradu.

14.

Naziv projekta: Mediteran

Dječji vrtić: Grigor Vitez Split /PO DV Rašeljka

Adresa: Mažuranićevo šetalište 21

Kontakt: 021 531-137 / 099 164-7387

E-mail adresa: dvraseljka@gmail.com

Voditelji projekta: Toni Jonjić, mag. praesc. educ., Jelena Rnjak, mag. praesc. educ.

Djeca uključena u projekt: 23 djece, u dobi od 3. do 7. godine života

Ostali sudionici: Roditelji, Ravnatelj, Pedagog, Hrvatski pomorski muzej, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Gradska ribarnica Split (peškarija), e-Twinning Partneri; Vrtići i prvi razredi osnovnih škola iz šest mediteranskih zemalja (Grčka, Italija, Cipar, Turska, Portugal, Španjolska)

Dimenzija građanskog odgoja: Razvoj identiteta djeteta /skupine, Upoznavanje vlastite te kulture drugih mediteranskih država i njegovanje običaja, Briga o okolišu i očuvanju prirode, Preuzimanje zdravih prehrambenih navika, Osiguravanje prava i sigurnosti na internetu, održivi razvoj

Ciljevi projekta: Razvijati svijest djece o vlastitoj kulturi, tradiciji i prirodnom okruženju kao vrijednom bogatstvu lokalne zajednice; Upoznati djecu s morskim svijetom, ribarstvom i pomorskim prijevozom te povezanim zanimanjima kroz neposredno iskustvo (posjeti muzeju, ribarnici, suradnja s obitelji i zajednicom); Poticati istraživačko učenje kroz upoznavanje mediteranskog načina života, prehrane, znamenitosti i bioraznolikosti mora; Razvijati svijest o važnosti očuvanja mora i okoliša te poticati odgovorno ponašanje prema prirodi; Naučiti da se otpad može reciklirati i da može imati novu vrijednost; Jačati socijalne vještine i odgovorno ponašanje prema sebi i drugima kao temelj sigurnog i poticajnog okruženja za zajednički rast i učenje; Poticati osjećaj pripadnosti zajednici te razumijevanje povezanosti ljudi, prirode i kulturne baštine.

Očekivani ishodi učenja: Učenje o kulture uz međugeneracijsku suradnju, upoznavanje i proučavanje drugih kultura koje polaze od aktualne situacije u skupini; čuvanje i uživanje u zdravom okolišu; dijete je aktivan član okruženja koje prepoznaje i pokreće inicijativu gospodarenja otpadom; usvajanje novih pojmova kao što su ekologija, recikliranje i sl.; sigurnost djeteta u okruženju te na internetu, razumijevanje i uspostavljanje pravila za suživot (očuvanje okoliša, održivost u ribarstvu, briga o vrtićkom dvorištu) te sve situacije u kojima djeca uče kako se zauzeti za sebe i druge u cilju ostvarivanja temeljnih ljudskih prava, inkluzija djeteta / djece s posebnim potrebama; osvještavanje identiteta (od osobnog do zavičajnog i domovinskog).

Kompetencije razvijane u projektu: Učiti kako učiti: Djeca uče samostalno istraživati, postavljati hipoteze, tražiti odgovore u izvorima (enciklopedije, internet) i povezivati nova znanja s prethodnim iskustvima; Socijalne i građanske kompetencije: Djeca razvijaju vještine: timskog rada, uvažavanja tuđeg mišljenja, preuzimanje odgovornosti i inicijative u zajedničkim aktivnostima. Uče kako očuvati okoliš, upoznaju svoju i kulturu drugih; Matematičke i prirodoslovne kompetencije: Kroz projekte djeca opažaju, mjere, klasificiraju materijale i analiziraju pojave u okruženju, uče o biljnom i životinjskom svijetu područja u kojem žive; Komunikacija na materinskom jeziku: Djeca bogate svoj vokabular kroz diskusije, izlaganje ideja i dokumentiranje projekta, proširuju svoje govorne kompetencije

kroz upoznavanje dijalektnog govora i vlastitu kulturu; Inicijativnost i poduzetništvo: Kod djece se potiče kreativno rješavanje problema, samostalnost u radu te se osnažuje pozitivna slika o sebi; Kulturna svijest i izražavanje: Kroz različite medije (likovno, glazbeno, dramsko) djeca izražavaju razumijevanje teme projekta; Digitalna kompetencija: Djeca se upoznavanje s tehnologijom kroz istraživanje, korištenje web 2.0 alate u učenju, upoznaju se sa sigurnim korištenjem interneta.

Opis projekta: Dječak u skupini DV Rašeljka pokazivao je interes za ribe i ribolov te prepričavao djeci svoje doživljaje s djedom. Drugi je dječak te skupine poznavao trajekte jer je često plovio na Brač kod none i nona (bake i djeda). Znao je nazive svih trajekata i drugih plovila Jadrolinije. Njihovi interesi postupno su potaknuli znatiželju i ostale djece, koja su se sve više uključivala u razgovore, postavljala pitanja i sudjelovala u aktivnostima vezanim uz more. Na taj se način početni interes pojedinaca prirodno proširio na cijelu odgojnu skupinu,

što je postalo temelj za razvoj projekta.

Organiziran je posjet ribarnici gdje su djeca mogla vidjeti različite vrste riba i razgovarati s prodavačima. Primijetili su da se morske životinje razlikuju po izgledu, boji i imenu (neke su imale peraje, neke su izgledale *ljigavo*, druge su izgledale kao rakovi). Postavljali su pitanja prodavačima i prodavačicama; *Kako se ribe love? Jesu li opasne?* te su dobili zanimljiv odgovor; da se love preko noći da bi ujutro bile svježije na ribarnice. Male ribe se vraćaju u more da bi narasle.

S ciljem produbljivanja znanja o ribama, brodovima i moru, odgojitelji su potaknuli djecu pitanjem gdje bi mogli pronaći dodatne informacije. Djeca su iznosila različite ideje oslanjajući se na svoja ranija iskustva. Uvažavajući njihove ideje, organiziran je posjet Pomorskom muzeju u Splitu, gdje su kroz neposredno iskustvo dodatno proširila svoja znanja i razumijevanje ove tematike.

Tamo su vidjela da postoji nekoliko vrsta brodova, da se koristi razna oprema na brodu, na koji način se brodom upravlja, tko sve radi na brodu i koju ulogu ima (posada, kapetan, mornari i sl.).

Nakon iskustva i doživljaja u muzeju, kod djece se spontano razvila simbolička igra broda, koja predstavlja nastavak istraživanja kroz igru, djeca su preuzimala različite uloge te na aktivan način konstruirala i produbljivala svoja znanja o brodovima i životu na moru.

Djeca su vidjela da im za igru kapetana nedostaje kormilo, kojeg su imali prilike vidjeti u muzeju, te da žele izraditi kormilo da bi se mogli igrati kapetana. Razvila se rasprava o mogućnostima izrade, (koji materijal koristiti; drva, karton, papir?) Djeca su isprobavala svojstva različitih materijala. Drvo je dovoljno čvrsto ali je teško i nisu imali pristup takvom materijalu ni obradi. Za papir su zaključili da je nije dovoljno čvrst i u igri se lako može strgati. Došli su do zaključka da je najbolje koristiti karton, a potaknuti iskustvom odlučili su i kaširati kormilo da bi bilo još čvršće. Zajedno su nekoliko dana izrađivala kormilo, kaširala bojala te ga naposljetku koristila u igri. U simboličkoj igri brod je bio u funkciji prijevoznog sredstva. Nekad su lovili ribe, nekad su prevozili putnike. Najviše su se igrali vožnje broda, a ono što je zanimljivo je da je na brodu nerijetko bila prisutna i uloga kuhara koju su prepoznali kao jednako važnu.

U igri su uvidjeli da ne mogu svi biti kapetan, pa su tako odlučili napisati raspored koji je određivao tko je u ulozi kapetana te su se po redu izmjenjivali da bi svi došli na red. Bilo je zanimljivo vidjeti kako svako dijete na drugačiji način vodi igru kada su u ulozi kapetana, a najviše su do izražaja dolazile vještine pregovaranja i dogovora te prosocijalnih ponašanja.

Da bi dodatno proširili svoja znanja o moru i mediteranskoj bioraznolikosti u naš smu vrtić pozvali doktoricu znanosti Dariju Ezgetu Balić, s Instituta za oceanografiju i ribarstvo koja nas je uvela u svijet morskih organizama kroz radionicu za djecu. Djeca su već prepoznavala različite organizme ali su također naučila koji su najmanji ali jednako vrijedni organizmi poput planktona do onih najvećih poput kitova koji jedu iste. Kroz razne igre materijale, fotografije i priče djeca su mogla doživjeti fascinantn svijet morskih životinja.

Nakon radionice sljedećih dana u vrtiću su koristili fotografije riba koje su izrezali kalendara te slova, materijal koji je bio dostupan u sobi. Samoinicijativno su osmislila igru koja je postala dio centra rane pismenosti. U dramskom centru pojavili su se likovi Hobotnice i Vlasulje. Djeca su rado izvodila igrokaz koji su proširivali novim likovima i radnjama. Draga im je bila i brojčica o ribama koju su koristili u razbrojavanju. Djeca su posebno voljela pjesmu „Gdje riba ribi grize rep“ koju su često u sobi spontano pjevala.

Istraživački centar obogatili smo sa raznim materijalima kojeg su djeca upoznala koji je vezan uz more i morske organizme (školja, kamenja, enciklopedije i sl.) Osim istraživačkih aktivnosti, aktivnosti u pješčaniku ponuđene materijale su koristili u konstruktivnim igrama. Konstruirala su brodove, more, i morsko dno pomoću tih materijala. Na taj su način širili spoznaje o raznim organizmima koje poznaju u našem mediteranskom podneblju.

Od lokalnog ribara smo dobili donaciju stare mreže koju smo u našem dvorištu razvukli te smo dio izdvojili da bi je izložili u sobi. Djeca su primijetila da na mreži postoje pluta i teška olova. Mreža u sobi djeci je služila za igru lova riba, a kasnije su na nju vješali svoje likovne radove.

Soba je bila bogata likovnim radovima i odisala dječjim novim iskustvima. Djeca su slikala podmorje i ribe, modelirala najdraže morske životinje, nizala razne uzorke na ribama od rasutih materijala, crtala ih flomasterima. Raznim su tehnikama doživljeno izražavala na kreativan način.

Daljnji smjer projekta odredio je interes djece prema hrani. Dječak koji je s djedom lovio ribe pričao je što oni rade s ribom kada je ulove. U kalendaru je prepoznao jela koja mama ili „dida“ spremaju kod kuće. To je potaklo raspravu, a djeca su iznosila vlastita iskustva o jelima koje ona poznaju od ribe. Prehrambene navike razlikovale su se od obitelji do obitelji. Iako je djeci najčešće poznato da se riba jede sa „gradela“ ili pohana (file kao u vrtiću) poznavala su i jela poput hobotnice ispod peke, crnog rižota (od sipe), paštete od tune.

Iz njihove znatiželje razvilo se zajedničko istraživanje. Djeca su željela saznati koje vitamine riba sadrži. Kroz razgovor i istraživanje saznala su da je riba bogata vitaminima A, D i E te vitaminima B-skupine. Time su djeca proširila svoje znanje o zdravo i raznolikoj prehrani.

Uz ribu u jelima se često servira povrće (što ima je poznato iz neposrednog iskustva iz vrtića npr. blitva i krumpir) te se za pripremanje koriste razni začini. Važno je napomenuti također da su obiteljskom centru bila prisutna igra kuhanja prema kuharici koju su tamo imali, a uloga se kuhara pojavljivala i u igri „broda“. Sve navedeno odredilo je novi smjer projekta te uključivanjem u e-twinning koji se nadovezivao na našu temu Mediterana zajedno sa partnerima vrtićima i prvim razredima osnovnih škola pokrećemo inicijativu izrade Mediteranske kuharice. U aktivnost izrade kuharice aktivno su bili uključeni i roditelji, čime je ostvareno kvalitetno partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Roditelji su zajedno s djecom sudjelovali u pripremi jela kod kuće, pri čemu su djeca bilježila tijekom procesa pripreme. Na taj su način roditelji pridonijeli dijeljenju hrvatske kulinarske tradicije s ostalim mediteranskim zemljama. Nakon prikupljanja recepata izrađena je kuharica skupine, koja je postala sastavni dio zajedničke mediteranske kuharice projekta. Djeci je bilo zanimljivo

vidjeti i kuharice ostalih sudionika koje su se, kako su primijetili, po nekim jelima razlikovale, a po nekim su bile jako slične našoj kuhinji.

Posjet Institutu za oceanografiju i ribarstvo djeci otvorio novu dimenziju razumijevanja i njegovanja mediteranske kulture. Kroz neposredno iskustvo i susret sa stručnjacima, djeca su razvijala svijest o važnosti očuvanja okoliša te o povezanosti brige o prirodi s brigom o sebi i drugima. Djeca su upoznata s raznim načinima na koji se morski svijet proučava ali i čuva; mjerenjem temperature mora, mjerenjem oseke i plime, uzgojem ribe te čišćenjem mora od zagađenja kao i popisivanjem vrsta, populacije i sl.

S vrtićem iz Turske (e-twinning partnerom) igrali smo digitalnu igru čišćenja mora od plastike i raznih predmeta koji tamo ne pripadaju. Na taj način su djeca usvajala vrijednosti očuvanja prirode za dobrobit svih ljudi.

Upravo kao prirodni nastavak ove teme, u skupini je ispričana priča *Dječak i plastična vrećica, koja je djeci na slikovit i njima razumljiv način približila povezanost između ljudskog nemara u svakodnevnom životu i zagađenja mora*. Kroz priču su djeca osvijestila kako pojedinačna ponašanja u neposrednoj okolini mogu imati šire posljedice na život u moru.

Tijekom boravka vani jedno je dijete primijetilo plastičnu vrećicu koja je zapela na grani stabla te komentiralo: *Ovo ne pripada ovdje, to mora netko maknuti da drvo može disati..* Ovaj je poticaj otvorio razgovor među djecom o tome kako otpad dospijeva u njihovu okolinu i na koje načine ga mogu ukloniti. Započela je spontana „akcija čišćenja dvorišta“, u kojoj su djeca skupljala otpad koji pronađu i vratila čistoću prostoru u kojem svakodnevno borave i igraju se. Dio otpada smo oprali te su djeca smislila da bi ga mogli ponovno koristiti. Nastali su razni ukrasi i posude za cvijeće te su na taj način djeca postala svjesna da odgovorno gospodarenje otpadom osim što čuva okoliš, otvara mogućnosti za stvaranje novih i korisnih stvari.

Takav stav prema okolišu potaknuo je sadnju mediteranskih biljaka u vrt čime su djeca usvajala odgovorno i prosocijalna ponašanja. Zajedno s odgojiteljem su kopali zemlju, a djeca i roditelji su donosili biljke od kuće. Posebno im se svidio i miris začinskog bilja kojeg su prepoznali kada su ga koristili prilikom kuhanja s roditeljima. Znajući da naše dvorište koriste susjedi iz zgrade vrtića te okolni stanovnici i djeca, bilo im je važno prenijeti vrijednosti čuvanja dvorišta i vrta našoj zajednici. Djeca su dala ideju izrade znaka (natpisa) koji će pozvati sve korisnike na čuvanje i odgovorno ponašanje.

Projekt „Mediteran“ pokazao je snagu učenja temeljenog na dječjem interesu i iskustvu. Djeca su kroz integrirani pristup razvijala znanja, vještine i vrijednosti koje nadilaze pojedina područja učenja. Posebno je značajno što je projekt potaknuo razvoj ekološke svijesti i konkretne promjene u ponašanju djece, vidljive kroz brigu za okoliš i vrtićki vrt.

Projekt je također otvorio mogućnost daljnjeg istraživanja (npr. začinsko bilje, prehrana, priroda), čime se osigurava kontinuitet učenja i održivost stečenih iskustava za buduće generacije djece.

15.

Naziv projekta: Putovanje jedne kapljice

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Smilje

Odgojna skupina: Dvije vrtićke skupine

Odgojitelji: Edina Rude, Anita Jajac, Sanja Poduriljko, Ivana Smolić, Sara Kunčić, Mihaela Dragutin

Adresa: Prilaz tvornici 39 B

Kontakt telefon/mobitel: 022/ 200-559

Fax: 099/ 397 93 57

E-adresa: uprava@dv-smilje.hr loreta.prgin@gmail.com

Internetska stranica: <http://www.dv-smilje.hr>

Tematsko područje: razvojna prava

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ekološka

Sudionici projekta: odgojitelji/stručni suradnici

1) Edina Rude, odgojiteljica

2) Anita Jajac, odgojiteljica

3) Sanja Poduriljko, odgojiteljica

4) Ivana Smolić, odgojiteljica

5) Sara Kunčić, odgojiteljica

6) Mihaela Dragutin, odgojiteljica

7) Loreta Prgin, pedagoginja

Djeca uključena u projekt:

Broj djece: djeca od 4-7 godina, 22 djece, 4-7 godina, 23 djece

Odgojna skupina: mješovita skupina

Ostali sudionici uključeni u projekt:

ostali djelatnici vrtića, roditelji, predstavnici, udruge i drugo iz lokalne zajednice)

Javna ustanova Priroda Šibensko-kninske županije, Nacionalni park Krka, Gradska knjižnica Juraj Šižgorić, Hrvatske vode

Opis projekta:

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu:

Osposobljenost za učenje osobnom inicijativom i doživljajem, pitajući i istražujući.

Osposobljenost za istraživanje i upoznavanje raznolikosti okruženja svoga kraja.

Poznavanje načina zaštite biljnog i životinjskog svijeta vezanog uz temu projekta.

Prezentiranje postignuća iz projekta široj društvenoj zajednici kroz nova znanja i sadržaje u amfiteatru Posjetiteljskog centra *Kanal sv. Ante*.

Cilj/ evi projekta:

Proširivanje spoznaja i stjecanje novih znanja: pojam bočate vode, nove biljne i životinjske vrste, pojam zaštićenih vrsta i posebnosti kraja u kojem žive.

Podržavanje radoznalosti, kreativnosti, spremnost na zajedničku igru, razmjenu ideja i mišljenja.

Osvještavanje važnosti pojedinaca za očuvanje prirode i njegova vlastita uloga u tom procesu.

Očekivani ishodi učenja:

Poznaje razne vrste voda (slatka, bočata, slana).

Poznaje životinjski svijetom koji živi na području od izvora rijeke Krke do ulijevanja u Jadransko more (Kanal sv. Ante).

Upoznato je sa zaštićenim životinjskim vrstama (periska, glavata želva i dupin, koralj) koji živi na području od izvora rijeke Krke do ulijevanja u Jadransko more.

Dijete je upoznato s mjestima kroz koja protječe rijeka Krka (Skradin, Raslina, Bilice, Zaton).

Upoznat je s načinima očuvanja okoliša i aktivno ih provodi kao npr. sortiranje otpada, ponovna upotreba otpadnog materijala (izrada lutaka od starih tkanina i plastičnih boca i sl.)

Provodi više vremena u prirodi sa obitelji, upoznaje se sa prirodnim ljepotama šibenskog zaljeva kroz izlete u šetnje

Oslobodilo se straha i razvilo samopouzdanje za nastup pred publikom.

Dijete se raduje predstavi/prezentiranju vlastitih postignuća pred roditeljima i širom društvenom zajednicom.

Izvori i poticaji:

Dječji radovi, crteži, poster, plakati, enciklopedije, ilustracije i fotografije životinja, izvorna karta od područja izvora rijeke Krke (Krčić) do tvrđave sv. Nikole, video zapisi s interneta.

Proučavanje po staništima i vrstama:

Skradinski buk: Jegulja i Plankton

Prokljansko jezero: Jakobova kapica i Sipa

Šibenski zaljev: Pidoća, Orada, Glavata želva

Šibenski kanal: Periska, Prstac, Dupin, Puž golač

Otvoreno more: Morski konjić, Koralj, Puž bačvaš, Posidonija

Didaktika nastala tijekom projekta

Posjet tvrđavi sv. Nikole koji je pod zaštitom UNESCO-a

Posjet Posjetiteljskom centru Kanal sv. Ante i stalnom muzejsko– edukativnom postavu „Dodir rijeke i mora“

Posjet NP Krka –„Šumska radionica“ na Stinicama, posjet izložbeno-muzejskom postavu u Lugarevoj kući

Tijek projekta

Na početku nove pedagoške godine, djeca su prepričavala doživljaje s ljetnih praznika i donosili oklope raznih vrsta školjki. Tu su prepoznavali, imenovali razne vrste školjaka, klasificirali po boji, obliku, teksturi, veličini te razdvajali na skupove i brojali

U suradnji s Javnom ustanovom Priroda Šibensko – kninske županije i posjetom muzeju u Šibenskom kanalu djeca imala priliku vidjeti bogati podvodni svijet bočate vode. Nakon Skradinskog buka voda se počinje miješati s morem i postaje sve više slana. Tada započinju proučavati planktone i jegulju, a kako su išli prema ušću i sve ostale biljne i životinjske vrste.

Sobu dnevnog boravka kontinuirano su nadopunjavali poticajima po centrima aktivnosti s novim materijalima i didaktikom:

U istraživačkom centru formiraju interaktivne panoe, dodaju fotografije, čitaju enciklopedije, slikovnice. Istražuju ljuštore školjki; periska, Jakobova kapica, dagnja, proučavaju sipe, orade, kornjače. Proučavaju osobine i zanimljivosti vezane za izgled životinja, staništa, način života i suživot u prirodi, hranidbene navike..

Izrađuju lutke od različitog neoblikovanog materijala za recitacije i predstavu: *Putovanje jedne kapljice*, te stvaraju likovne uratke koji će biti objedinjeni u slikovnici.

Rješavaju morske križaljke, morsku podnu abecedu. Izrađuju interaktivni pano *Životinje u bočatoj vodi*. Proigravaju *Osmosmjerke iz bočate vode*, igraju društvenu igru *Labirint podmorja*, *Ovedi dagnju do mora*, memory na temu dijelova rijeke Krke. Igraju kružić križić i trilju s figurama životinja iz bočate vode. Natječu se u igri dama s pijunima školjaka. Igraju sudoku sa motivima morskog konjića, posidonije, orade, sipe..

Igraju natjecateljske igre na dvorištu *Ulovi pidoću*, *Razvrstavanje otpada u bočatoj vodi*.

Sudjeluju u edukativnoj radionici djelatnika Hrvatskih voda na temu očuvanja staništa kornjača kroz predstavu *Mauremisi – dignimo glas za kornjačin spas*.

U suradnji s NP Krka organiziran je posjet Stinicama i Lugarevoj kući, a do nje je vodio put kroz šumu u kojoj su sudjelovali u *Šumskoj radionici*.

U suradnji s JU Priroda Šibensko-kninske županije djeca su svoja znanja i vještine prezentirala roditeljima i lokalnoj zajednici u kanalu sv. Ante, uvali Minerska, u amfiteatru na otvorenom. Kroz dramsko-scensku predstavu, predstavljanje lutaka kroz recitacije u stihovima i pjesmu svečano su promovirali svoju novu slikovnicu *Putovanje jedne kapljice* nastalu iz projekta kao plod njihovih izjava, doživljaja, crteža.. Tako su iskazali svoju kompetenciju, znanje, sposobnost i spremnost za zaštitu prirode i okoliša. Slikovnica će služiti djeci vrtića i svim posjetiteljima muzejsko-edukativnog centra kao prilika za bolje upoznavanje s osobitostima ovog kraja i kao trajna uspomena djeci šibenskog kraja i svima koji ga posjete.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na dijete:

- Pronalazi izvore informacija
- Osmišljava i participira u novima istraživačkim aktivnostima
- Izražava se na različite načine: crtanje, slikanje, građenje, konstruiranje
- Osmišljava nova idejna rješenja u aktivnostima
- Kroz izravni doticaj s prirodom prorađuje nova iskustva i zorno upoznaje vlastiti krajobraz
- Poštuje sva prirodna i okolišna dobra kraja u kojem živi, aktivno štiti prirodu od onečišćenja.
- Poznaje konkretne načine zaštite svoje okoline, traži rješenja i pronalazi odgovore za očuvanje biljnog i životinjskog svijeta

- Pokazuje svoje znanje široj društvenoj zajednici i dijeli svoja znanja s drugima

U odnosu na roditelje i širu zajednicu:

- Roditelji su bili upućeni u svaki segment projekta
- Pomogli su u prikupljanju materijala za svakodnevne aktivnosti tijekom projekta
- Stečeno znanje djeca prezentiraju roditeljima i široj lokalnoj zajednici kroz dramatizaciju, stihove i pjesme
- Djeca educiraju roditelje kroz dramatizaciju o značajkama krajobraza, zaštićenim životinjama i kulturnoj baštini.

U odnosu na odgojitelje:

- U promatranju i slušanju djece, češće pristupaju individualno i uočeno primjenjuju u planiranju i programiranju novih aktivnosti
- Proširuje svoju sliku o djetetu kao kompetentnoj osobi
- Spoznaje vrijednost uloge roditelja kao partnera u odgojno-obrazovnom procesu
- Shvaća važnost kvalitetno organiziranog prostora kao "trećeg odgojitelja"
- Dokumentiranju aktivnosti pristupa s više razumijevanja o važnosti bilježenja procesa u knjizi pedagoške dokumentacije i Individualnim razvojnim mapama
- Češća zajednička refleksija odgojitelja uz kvalitetniju realizaciju i praćenje dogovorenih aktivnosti
- Zajednička evaluacija o prethodno održanim aktivnostima uz uloge refleksivnih prijatelja
- Veće osobno zadovoljstvo u radu i ugodna atmosfera u kolektivu.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: pedagoška godina 2024/25.

16.

Naziv projekta: Šetnja Kalelargom i Korzom Dječji vrtić: *Sunce Zadar* i *Sušak* Rijeka

Adresa: Veslačka 1, Zadar / Braće Stipčića 32, Rijeka

E-adresa: susulica7@gmail.com, anaskroce@gmail.com

Internetska stranica: djecji-vrtic-sunce-zadar.hr / susak.rivrtici.hr

Voditeljice projekta: Biljana Francisković (odgojitelj), Sandra Reljić (odgojitelj), Ana Skroče (odgojitelj) i Iva Magazin (odgojitelj)

Djeca: Tri odgojne skupine, ukupno 54 djece u dobi od 5 do 6 godina

Dimenzija: Kulturološka i društvena dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja

Tematsko područje: Upoznavanje drugih kultura i osvještavanje vlastite kulture

Ciljevi projekta:

Upoznati djecu s bogatom kulturnom baštinom gradova Rijeke i Zadra. Poticati razvoj osobnog, kulturnog i zavičajnog identiteta. Razvijati međusobno poštovanje te pozitivan stav prema vlastitoj i tuđoj kulturnoj baštini.

Očekivani ishodi:

Upoznavanje govorno-jezičnih obilježja (čakavski i štokavski dijalekt) zadarskog i riječkog kraja. Stjecanje spoznaja o važnim građevinama i kulturnim spomenicima obaju gradova. Konstruiranje znanja o bogatstvu, raznolikosti i ljepoti svoje domovine i zavičaja. Omogućavanje djeci da izraze svoje doživljaje putem različitih medija (likovno i glazbeno izražavanje). Razvijanje svijesti o sebi, promišljanje i uvažavanje drugih te snaženje kulture svog vrtića kroz grupnu povezanost s vrtićem iz drugog grada.

Opis projekta:

Poticaaj za provedbu ovog višemjesečnog projekta bila je jedna neobična slikovnica koja je u zadarsku skupinu stigla kao dar kolegice i njezine unuke iz Rijeke. Djeca su je s velikim zanimanjem istraživala u sobi dnevnog boravka, što je poslužilo kao izvrstan poticaj za prve istraživačke aktivnosti i likovno izražavanje. Izvore znanja proširivali smo kroz bogat poticajni materijal: slikovnice (*Volim Rijeku – grad koji teče*, *Sveti Krševan*, *Sveta Stošija*, *Sveti Zoilo*), turističke letke, razglednice te povijesne knjige i ilustracije. Gledanjem dokumentarnih filmova poput *Dokumentarni film Zadar 1950*, *Zadarski bedemi*, *Rijeka – san o veličini* i *Rijeka moj veliki grad*, vizualno smo približili znamenitosti obaju gradova. Putem Zoom platforme djeca su izravno komunicirala, razmjenjivala fotografije i stihove te upoznavala govorna obilježja i dijalekte svojih vršnjaka.

Sve što su promatrala i otkrivala, djeca su prenosila u svoje mape-dnevničke osmišljene kao velike knjige koje su uvijek bile dostupne roditeljima. Kreativnost su nastavila razvijati kroz izradu didaktičkih igara, pamtilica i slagalica od vlastitih fotografija s istraživanja, čime su dodatno obogatila centre aktivnosti. Izradom edukativnih plakata djeca su sistematizirala stečena znanja, crtala građevine i slagala imena gradova pomoću magnetne ploče sa slovima. Tijekom školskih praznika, troje djece iz Zadra i dvoje iz Rijeke spontano su s roditeljima posjetili gradove sudionike, fotografirali se na istraženim lokacijama te dojmove podijelili u jutarnjem krugu.

U suradnji s roditeljima organizirane su eko-radionice izrade maketa prepoznatljivih građevina od otpadne ambalaže, čime se podizala ekološka svijest. Tako su nastale makete

crkava sv. Donata, sv. Stošije i sv. Vida, ulica Kalelarga i Korzo, dvorane Višnjik, stadiona Kantrida, Pozdrava Suncu i Mrtvog kanala. Završna faza rezultirala je izradom unikatne slikovnice *Dodite u Zadar*, u kojoj su djeca svojim ilustracijama dočarala ljepote grada, dok je likovna umjetnica Gabriela Jovanović (majka djevojčice iz Rijeke) u tehnici grafike nacrtala sv. Donat i Gradsku uru. Projekt je svečano predstavljen široj javnosti u Gradskoj knjižnici Rijeka (ogranak Trsat) i Gradskoj knjižnici Zadar (ogranak Grad) uz dječju izvedbu pjesama *Kalelarga* i *Najdraža Rijeko*, a medijski su ga popratili TV Diadora i Novi list.

Ostvareni ishodi:

- U odnosu na djecu: Razvoj pozitivne slike o sebi i zavičajnom identitetu. Uspješno i kritičko korištenje digitalnih medija (YouTube, Zoom). Razvijanje osjećaja pripadnosti zajednici te prepoznavanje i vrednovanje elemenata kulturne i nacionalne baštine. Obogaćivanje rječnika novim riječima na čakavskom i štokavskom dijalektu. Jačanje kulture suradnje, timskog rada, međusobnog poštovanja i prihvatanja različitosti.
- U odnosu na roditelje: Razvoj partnerskih odnosa s ustanovom i bolja međusobna povezanost. Aktivno sudjelovanje u odgojno-obrazovnom radu kroz radionice, prikupljanje materijala i organizaciju prezentacije. Veća informiranost o aktivnostima unutar skupine.
- U odnosu na odgojitelje: Veće zadovoljstvo vlastitom odgojno-obrazovnom praksom i motivacija za praćenje procesa. Kvalitetnije planiranje, dokumentiranje i unapređenje timske suradnje. Ostvarivanje trajne suradnje među vrtićima, upoznavanje različitih kurikuluma te osnaživanje profesionalnih kompetencija kroz razmjenu iskustava.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: veljača – lipanj 2023. godine.

Način prezentiranja projekta: Izlaganje – PPT prezentacija.

17.

Naziv projekta: Fotografija dječjim okom

Naziv dječjeg vrtića: DV „Sunce“ Zadar

Adresa: Veslačka 1, 23000 Zadar

Kontakt telefon: 023/236-410

E-adresa: info@djecji-vrtic-sunce-zadar.hr

Odgojna skupina: dvije mješovite odgojne skupine od tri do sedam godina, 30 djece

Trajanje projekta: listopad 2023. – lipanj 2024.

Voditelji projekta: Lidija Bobić, Slaven Petri

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja : Kulturološka i društvena dimenzija

Tematsko područje: prepoznavanje doprinosa različitih kulturnih utjecaja na zajednicu, usvajanje i razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina.

Ostali sudionici uključeni u projekt: Gradska knjižnica Zadar, Narodni muzej Zadar, Kulturno-umjetnička udruga Vicko Zmajević, roditelji.

Kompetencije koje su razvijane u projektu: kulturna svijest i izražavanje, matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, socijalna kompetencija, inicijativnost i poduzetnost.

Ciljevi projekta: upoznavanje djece s različitim medijima umjetničkog izražavanja u području fotografije, potaknuti razvoj kreativnosti i stvaralačkog potencijala djeteta, razvijati samostalnost mišljenja i djelovanja, potaknuti otvorenost djeteta prema svijetu oko sebe i prema novim iskustvima, razvijati samopoštovanje i samosvijest djeteta, osvijestiti važnost dokumentiranja.

Očekivani ishodi učenja: djeca koriste analogni fotoaparat te poznaju različite fotografske tehnike, slobodno se izražavaju fotografskim medijima te slobodno istražuju njihove mogućnosti, samostalno i slobodno koriste fotografske medije, izlažu svoje radove roditeljima, posjetiteljima Gradske knjižnice Zadar i Narodnog muzeja Zadar, bolje upoznaju važnost kulturnih institucija, sudjelujući na izložbama doživljavaju sebe kao važan dio zajednice/okruženja te kao člana zajednice koji ima priliku i mogućnosti pružanja doprinosa zajednici, koristeći fotoaparat da bi snimala aktivnosti kojima se bave, svoje prijatelje, dječju igru i šetnje gradom, spoznaju da je fotografija dokumentiranje jednog vremena.

Izvori i poticaji: Projekt je započeo interesom djece za analogni fotoaparat koji je odgojitelj donio u vrtić da bi snimio zanimljivu sjenu na zidu u sobi dnevnog boravka u vrtiću. Zanimao ih je način njegova funkcioniranja, osobito karakteristika analognog fotoaparata na kojem se fotografija ne pojavljuje odmah kao na digitalnim uređajima, što su izrazila pitanjem: „A gdje sad izađe slika?“. Dječja pitanja i rasprave postala su polazište za daljnje istraživanje procesa nastajanja fotografije i različitih fotografskih medija.

Tijek projekta: Da bi djeca imala mogućnost istraživati što se događa u kućištu fotoaparata, u toaletu vrtića smo s djecom izradili sobnu *cameru obscura*. Djeca su je istraživala izmjenjujući se u unutarnjem i vanjskom prostoru sobne *camere obscurae* te promatrala promjene u vanjskom svijetu u realnom vremenu. Na različite načine (likovno, verbalno) izražavala su vlastite doživljaje. Od ponuđenih neoblikovanih materijala djeca su samostalno izrađivala vlastite inačice *camere obscurae*. Da bi razumjela fotoosjetljivost materijala,

upoznali smo ih s fotografskim tehnikama cijanotipija, antotipija i klorofilno otiskivanje. Izrađivala su foto emulzije te istraživala svojstva različitih materijala koja su kombinirala polazući ih na foto osjetljivi papir i promatrala promjene koje se događaju kada se materijali eksponiraju sunčevim zrakama. Fotoaparatom su bilježila razne motive koje su zapažala u šetnjama te svoje prijatelje u svakodnevnoj igri. Poštujući dječji interes i želju da snimljene fotografije vide postavili smo tamnu komoru unutar vrtića u kojoj su razvijali filmove i fotografije alternativnim metodama, kemikalijama iz svakodnevne kuhinjske uporabe sigurnim po dječje zdravlje. S obzirom na interes djece za redovnim razvijanjem foto materijala Gradska knjižnica Zadar, koju redovno posjećujemo, omogućila nam je prostor u kojem smo imali stalno postavljenu tamnu komoru. Posjećivali smo fotografske izložbe u Narodnom muzeju Zadar od kojeg smo dobili poziv za sudjelovanje u fotografskom natječaju na kojem su djeca osvojila prvu nagradu publike. Također smo u prostoru Narodnog muzeja Zadar imali samostalnu izložbu fotografija.

Kontinuiranim promatranjem dječjih fotografskih aktivnosti uočili smo da se djeca fotoaparatom spontano približavaju motivima koje žele fotografirati potaknulo nas je da im ponudimo dodatnu opremu koja bi im omogućila snimanje makro i mikro fotografije. Posjet fotografskom studiju djecu je potaknuo na simboličku igru u sobi dnevnog boravka gdje su postavila vlastiti foto studio. U igri popravljanja fotoaparata upoznala su njegove dijelove, izrađivala filmove crtajući negative, fotografirala svoje prijatelje te ugovarala poslove na starom telefaksu.

Ostvareni ishodi u odnosu na djecu: rukovanjem opremom za fotografiranje, razvijanjem negativa i pozitiva su razvila/poboljšala motoričke vještine, potaknuta je radoznalost i inicijativnost djece što je rezultiralo užitkom i zadovoljstvom u sudjelovanju u različitim aktivnostima i interakcijama te otkrivanju radosti i korisnosti u procesu učenja, uvidjeli su kako se svakodnevno dostupne tvari mogu primijeniti na inovativne načine te kako kemijske reakcije oblikuju naše razumijevanje svijeta, kroz sudjelovanje u foto natječaju, osvajanju nagrade publike i sudjelovanja na izložbama u GKZ-a i NMZ-a djeca su doživjela sebe kao važan dio zajednice/okruženja te kao člana zajednice koji ima priliku i mogućnosti pružanja doprinosa zajednici, osvijestila su važnost dokumentiranja

U odnosu na roditelje: osvijestili su važnost podržavanja interesa i želje djece za istraživanjem i stjecanjem novih znanja i iskustava, aktivno su se uključili u djetetove aktivnosti, osvijestili su važnost suradnje kulturnih i odgojno-obrazovnih institucija, doživjeli su djecu kao aktivne sudionike kulturnog i društvenog života, osvijestili su važnost dokumentiranja, osvijestili su važnost usmene predaje.

U odnosu na odgojitelje: stekli su znanja i kompetencije kroz aktivnosti u područjima analogne fotografije, stekli su nova znanja istražujući područja analogne fotografije, uvidjeli su kako se svakodnevno dostupne tvari mogu primijeniti na inovativne načine te kako kemijske reakcije oblikuju naše razumijevanje svijeta, osvijestili su važnost suradnje sa svim kulturnim, umjetničkim i obrazovnim institucijama te vaninstitucionalnim sudionicima društvenog života, osvijestili su važnost suradnje s roditeljima i lokalnom zajednicom, osvijestili su važnost dokumentiranja.

18.

Naziv Projekta: Ljubav bake i djeda s ničim usporediti se ne da

Dječji vrtić Tratinčica

Adresa: Trg podravskih heroja 7, Koprivnica

Telefon: 048 621358

E-adresa: djecji.vrtic.tratincica@kc.t-com.hr

Voditelji projekta: Marija Domanovac, odgojitelj i Jasminka Hodalić, odgojitelj

Ostali sudionici: bake, djedovi, prabake, pradjedovi, roditelji, stručni tim vrtića – pedagoginja, zdravstveni voditelj, muzejska savjetnica, članovi udruge *Poklonček*, djelatnici željezničke postaje Koprivnica, djelatnici i korisnici Doma za starije i nemoćne osobe Koprivnica, tehničko osoblje vrtića – kuharice, spremačice, domari

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Kulturološka dimenzija (područje vlastitog identiteta).

Cilj projekta: Razviti kod djeteta pozitivan i ispravan odnos prema nasljeđu, očuvanju kulturnog i obiteljskog identiteta, privrženost vlastitoj obitelji i sredini u kojoj živi kroz interakciju s bakama i djedovima na svim područjima razvoja i vrstama aktivnosti (likovnim, glazbenim, sportskim, životno-praktičnim, književnim).

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:

- Razvoj empatije – poštovanje prema starijima i spremnost na pomoć, pozitivan i uvažavajući stav generacija jednih prema drugima
- Razvoj spoznaje o odnosima i vezama u obitelji, identitet
- Razvoj samostalnosti, samopouzdanja i zadovoljstvo u vlastitoj aktivnosti
- Sudjelovanje u ritualima, običajima, važnim događajima, akcijama
- Razvoj osjećaja pripadnosti gradu u kojem živim
- Razvoj krupne i fine motorike, složene motoričke aktivnosti
- Razvoj aktivno istraživačkog odnosa prema okolini - stjecanje iskustva i spoznaja o predmetnoj, prirodnoj i društvenoj sredini
- Razvoj komunikacije, bogaćenje rječnika.

Opis projekta: Projekt *Ljubav bake i djeda s ničim usporediti se ne da* proveden je tijekom pedagoške godine 2024/2025. u skupini Gumbiči. Nastao je iz spontanog interesa djece nakon druženja s bakom jedne djevojčice koja je sudjelovala u aktivnostima skupine. Djeca su poželjela upoznati bake i djedove svojih prijatelja, pa je osmišljen projekt međugeneracijske suradnje i uključivanja starijih članova obitelji u život skupine. Projekt je započeo 1. listopada 2024. godine, na Međunarodni dan starijih osoba, uz podršku roditelja. Za početni susret s bakama i djedovima djeca i odgojiteljice izradili su pozivnice te pripremili nekoliko folklornih igara s pjevanjem. Također je izrađen okvirni godišnji plan aktivnosti i događanja u koje su aktivno sudjelovali bake i djedovi. Tijekom godine realiziran je niz aktivnosti koje su uključivale međugeneracijsko učenje, zajednički rad i druženje. Bake i djedovi sudjelovali su u svakodnevnim aktivnostima skupine: pripremali su kolače, pekli kestene, postavljali kućicu za ptice, organizirali vožnju vlakom, sudjelovali u igrama na otvorenom te djecu upoznawali s

tradicionalnim dječjim igrama. Takve aktivnosti omogućile su djeci neposredno iskustvo učenja kroz promatranje, oponašanje i zajedničko djelovanje. U suradnji s udrugom *Poklonček* organizirano je nekoliko kreativnih radionica tijekom kojih su djeca uz demonstraciju i podršku odraslih koristila različite alate i materijale (iglu, konac, škare, klamericu), čime su razvijala finu motoriku, kreativnost i samostalnost u radu. U okviru obilježavanja Dana grada Koprivnice organiziran je susret s bakama i djedovima u gradskom parku, a nastavio se ulicama grada. Tijekom šetnje gradom bake i djedovi postali su vodiči koji su djeci pričali o vlastitim sjećanjima iz djetinjstva, pokazivali mjesta važna za njihov život te upoznavali djecu s kulturnim i povijesnim obilježjima grada. Projekt je uključivao i aktivnosti usmjerene na razvoj empatije i socijalne osjetljivosti. Povodom božićne svečanosti pod nazivom *Božićna bajka u Domu* djeca su posjetila Dom za starije i nemoćne osobe u Koprivnici te izvela kratki folklorni program. Susret s korisnicima doma potaknuo je kod djece razvoj empatije, brige i razumijevanja za starije osobe. Tijekom godine organizirane su i različite tematske radionice, poput božićne i uskrsne radionice na kojima su sudjelovala djeca, bake i djedovi. Posebno se istaknula uskrsna radionica ostvarena u suradnji s Muzejom grada Koprivnice. Muzejska savjetnica upoznala je sudionike s tradicijskim običajima Podravine te s pripremom uskrsnih kruhova i pletenica. Na taj je način djeci približena važnost očuvanja kulturne baštine i tradicijskih običaja. Projekt je obuhvatio i aktivnosti usmjerene na razvoj ekološke svijesti. Povodom manifestacije *Noć knjige* jedna je baka djeci pročitala slikovnicu *Pismo iz Zelengrada*. Razgovor o sadržaju potaknuo je djecu na promišljanje o zaštiti prirode, razvrstavanju otpada i važnosti očuvanja okoliša. Djeca su potom inicirala akciju čišćenja obližnjeg dječjeg igrališta te sudjelovala u uređenju cvjetnjaka na terasi vrtića. Kao simboličan završetak projekta osmišljena je aktivnost izrade *vremenske kapsule*. Bake i djedovi napisali su pisma svojim unucima, priložili fotografije i motivirajuće poruke koje su pohranjene u metalnu kutiju. Planirano je da se kapsula otvori 2035. godine, čime će djeca imati priliku ponovno se prisjetiti zajedničkih iskustava i međugeneracijskih susreta. U aktivnosti projekta uključivala su se i djeca s teškoćama u razvoju zajedno sa svojim bakama i djedovima, prema vlastitim mogućnostima i interesima, čime je dodatno potaknuta inkluzivnost i osjećaj pripadnosti skupini. Provedba projekta redovito je dokumentirana i predstavljena na mrežnim stranicama i društvenim mrežama vrtića, u vrtićkom časopisu *Tratinčica*, kao i na mrežnim stranicama Muzeja grada Koprivnice, Doma za starije i nemoćne osobe Koprivnica i na stranicama Turističke zajednice grada Koprivnice. Projekt je pokazao kako uključivanje baka i djedova u odgojno-obrazovni proces može značajno obogatiti dječje iskustvo učenja. Kroz međugeneracijsku suradnju djeca su razvijala socijalne vještine, empatiju, osjećaj pripadnosti zajednici te poštovanje prema starijim osobama i tradiciji. Istodobno, bake i djedovi dobili su priliku aktivno sudjelovati u životu vrtića, dijeliti svoja znanja i iskustva te graditi kvalitetne odnose s djecom.

19.

Naziv projekta: Poznate svjetske građevine očima djeteta

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić *Maslačak*, Garešnica

Adresa: Kralja Tomislava 18, 43280 Garešnica

Kontakt telefon/mobitel: 043/235-365

E-adresa: djecji.vrtic.maslacak@bj.t-com.hr

Web stranica: <https://maslacak.com.hr/>

Odgojna skupina: mješovita starija skupina

Voditelji projekata: Josipa Tutić Vacek, Slobodanka Rihter

Djeca uključena u projekt:

Broj djece: 23

Dob djece/odgojna skupina: 4-6 god

Ostali sudionici uključeni u projekt:

Koligice odgojiteljice iz objekta, roditelji, građevinska tvrtka unutar lokalne zajednice, Gradska knjižnica

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Kulturološka dimenzija građanskog odgoja obuhvaća područje identiteta i interkulturalnosti.

1. poznavanje svih pojmova koji obuhvaćaju djetetov osobni, obiteljski, nacionalni i kulturni *identitet*

2. razvoj interesa i znatiželje za *različitosti*, na ponašanja koja ukazuju na poštivanje različitosti i na iskustvo suživota sa djecom različitog porijekla, običaja, jezika i životnih stilova.

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu:

socijalna i građanska kompetencija, kompetencija na materinskom jeziku, kompetencija na stranom jeziku, kulturna svijest i izražavanje

Ciljevi projekta:

– geografsko znanje -upoznati djecu sa karakteristikama pojedinih (odabranih) zemalja Europe i svijeta, uključujući i RH-a

– razvijanje svijesti o raznolikosti – djeca usvajaju nova znanja o različitim zemljama EU i ostalih kontinenata, o njihovoj kulturi, klimi, karakteristikama i specifičnostima

– razvijanje dječjih spoznaja putem fotografija građevina i izrada maketa građevina-promatranjem uspoređivati sličnosti i razlike građevina, njihov oblik, visinu, boju

Očekivani ishodi:

– upoznati izgled karte svijeta

– moći će samostalno imenovati kontinente

– imenovati pojedine države na kontinentu Europa

– imenovati poznate građevine svijeta i državu u kojoj se građevina nalazi

- imenovati grad u kojem se građevina nalazi
- upoznati raznovrsnu odjeću i rase ljudi na kontinentima
- razlikovati biljni svijet prema kontinentima
- razlikovati životinjski svijet prema kontinentima
- opisati poznate karakteristične predmete i glazbala nekih država
- nabrojiti karakterističnu hranu za pojedine države Europe i Azije
- moći uz pomoć objasniti različite klimatske uvjete na kontinentima.

Izvori i poticaji:

Djeca su kroz igru u centru građenja pokazivala interes za konstruiranjem različitih oblika građevina. Problemi koji su se događali tijekom gradnje bila je visina građevine i kako osmisлити njezin izgled odnosno što ona na sebi treba imati. Česta dječja pitanja: *Ima li negdje ovakav toranj?*, *Kako ćemo napraviti vrata i prozore?*, *Tko će živjeti kad je tako visoko?* Obzirom da se interes u centru građenja povećao i kod većeg broja djece iz skupine odlučujemo odabir teme usmjeriti na građevine. Koristile su se fotografije poznatih svjetskih građevina, videozapisi o građevinama, različiti dječji atlas i poznatim građevinama svijeta, lokalna građevinska tvrtka, globusi, karte svijeta.

Tijek projekta:

Da bi djeca mogla istraživati što više različitih građevina, počeli smo istraživati poznate svjetske građevine. Po centrima aktivnosti osigurano je dovoljno slikovnih materijala, dječjih radova, raznovrsnih enciklopedija te uz pomoć djece, izrađenog plakata o građevinama koje su posjetili u Republici Hrvatskoj, koji se nalaze u sobi dnevnog boravka, bilo je potrebno oblikovati prostor za što lakše manipuliranje poticajima. Djeci su ponuđeni različiti materijali u centru građenja i spoznajnom kutiću da bi ona dolazila do zanimljivih kreativnih rješenja za građene građevine (lego kocke, drvene kocke, „clicks“ kocke, „klik-klak“ elementi za građenje, papirnate čaše, pribadače, vuna, spužve, stiropor, karton, kamenčići u boji, PVC tuljci, piljevina, glinene kuglice i dr. Kroz centar kuhinje, istraživali smo hranu država u kojima se građevine nalaze, izradom jelovnika i jela specifičnih za određenu zemlju (npr. Italija - tjestenina, Francuska - sir kroasan“, Engleska - engleski doručak, čaj...)). Kroz stolno manipulativni centar i centar početnog čitanja i pisanja omogućili smo izradom stolnih igara (slagalice, poklapalice, „piši-briši“ radnih listova, memory kartica, preklapaljka sa slovima, umetaljke sa brojevima) istraživanje i bogaćenje dječjeg rječnika uz poticanje upoznavanja broja i prebrojavanja. Neke od istaknutih igara odnosile su se na raznovrsno odijevanje ljudi u Aziji i Africi. Matematičke igre uključuju prebrojavanje životinjskog i biljnog svijeta sa različitih kontinenata. Kroz glazbeni kutić omogućili smo raznovrsne glazbene instrumente kojima su djeca mogla samostalno osmišljavati i reproducirati glazbu. Glazba koju smo slušali bila je specifična za kontinent i državu u kojima se određene poznate građevine nalaze. Tijekom upoznavanja afričkog kontinenta izradili smo nekoliko timpana na kojima su djeca mogla svirati. Uz kontinent Australiju najveći interes izaziva instrument didgeridoo (didžeridu) kojeg djeca oponašaju nizanjem PVC tuljaca. Osim toga djeca su upoznala predmet bumerang koji ih je inspirirao sa svojim ukrasima. Iste su samostalno htjeli izraditi od kartona i ukrasiti. Upoznali smo i tradicijski ples Aboridžina koji su djeca uz stvaranje vlastite glazbe udaraljka oponašali. Prostor sobe dnevnog boravka obogaćen je izradom velikih i malih maketa građevina prema kojima djeca pokazuju povećan interes za manipuliranje i istraživanje. Kroz raznovrsne likovne tehnike djeca dolaze do spoznaje mogućnosti izrade skica za izradu građevine. Nastavljaju svakodnevno boraviti u centru građenja gdje kroz zajednički dogovor izrađuju građevine. Bilo je potrebno puno vremena da

bi međusobno naučili tražiti i pitati za uključivanje u igru. Još jedna od svakodnevnih situacija bila je korištenje igračaka, odnosno pitati prijatelja za korištenje njegovih kocki ili nekog drugog materijala potrebnog za građenje. U takvim situacijama mi kao odgojitelji usmjerili smo dijete koje želi istu vrstu kocaka da ljubazno upita prijatelja *Mogu li posuditi dio tvojih kocaka?*. Takve situacije doprinijele su našim ciljevima na način da su djeca mogla izraditi brojčano više različitih građevina, a ne samo jednu ili dvije, što je doprinijelo njihovom samopouzdanju i ponosnom predstavljanju vlastitog rada sa željom za dokumentiranjem. Likovno izražavanje potaknulo je razvoj likovnog crteža kod starije djece, crtanjem detalja, a kod mlađe djece, početno nastajanje likovnog izražaja sa jasnije vidljivim motivima na crtežu. Najveći interes mlađe djece u skupini bile su Oxford enciklopedije koje sadrže raznovrsne fotografije različitih građevina, životinja, biljaka, karakterističnih predmeta i glazbala koje su djeca u njima pronalazila. Potaknule su velik interes za kutić slikovnica i istraživanje fotografija. Kada bi iste pronašli odmah bi jedan drugom imenovali kako se građevina zove i iznosili vlastiti doživljaj kao npr. *Teto ovo je Eiffelov toranj, on je visok kao moj tata*. Posebno ih je zainteresirao interaktivni *Atlas svijeta* sa pametnom olovkom gdje su mogli istraživati kontinente, države, građevine, karakteristične životinje i o njima sa olovke slušati zanimljivosti u kraćim rečenicama. Takva aktivnost iziskivala je čekanje na red što je u početku bilo vrlo kratko, a tijekom projekta pronašli su rješenje da ih nekoliko zajedno može slušati i tako smanjili vrijeme čekanja na red. Kroz sve aktivnosti koje su provedene od izrade plošnog oblika pojedinih građevina do likovnih aktivnosti, glazbenog izražavanja djeca aktivno sudjeluju. Djevojčice su pokazale velik interes za glazbene aktivnosti, preslušavanjem *Kraljevske koračnice ili slušanjem fanfare* što su povezale sa simboličkom igrom u dvorcu unutar obiteljskog kutića. Svaku novu građevinu pokušali smo istraživati putem edukativnog video-zapisa da bi djeca stekla realističniji doživljaj građevine. Svaki taj video-zapis pokrenuo je raspravu među nekoliko djece o visini građevine, ljudima koji su je gradili i kako su je gradili te na taj način jedni druge motivirali da daljnje istraživanje i moguće konstruiranje. Proveli smo radionicu za roditelje i djecu na kojoj će oni izraditi građevinu po vlastitom izboru, a u svrhu što većeg uključivanja roditelja u rad skupine. Da bi što više uključili roditelje kroz projekt osmislili smo „putujuću“ bilježnicu s nazivom: *Medo Wili obilazi svijet* koja je bila usmjerena na roditelje i djecu odnosno njihovo zajedničko istraživanje poznatih građevina. Roditeljska uključenost potiče velik interes te poseban izraz emocija kod djece. Zbog toga je radionica s roditeljima izazvala veliku aktivnost djece. Projekt smo bilježili izradom vlastitog obrasca za praćenje projekta koji sadržava bilježenje početnog znanja djece o odabranoj temi projekta *Poznate svjetske građevine očima djeteta*. Gdje kroz Likertovu skalu praćenja bilježimo početna znanja djece o imenovanju kontinenata, imenovanju pojedinih europskih država/gradova, nazivima poznatih građevina, prepoznavanju globusa i atlasa. Roditeljsku uključenost također vrednujemo kroz Likertovu skalu sa pet pitanja koja se odnose na: donošenje neoblikovanog i oblikovanog pedagoškog materijala, posjećivanja roditelja u skupini, provedbom individualnih kraćih razgovora o sadržaju i zadovoljstvu projekta, izradom „putujuće“ bilježnice u čiju su se izradu uključili svi roditelji, a koju samostalno izrađuju sa svojim djetetom. Osim toga nakon provedbe planiranih aktivnosti o pojedinom kontinentu bilježimo nova stečena znanja djece kroz Likertovu skalu praćenja. Djeca su pokazala velik interes za sve provedene aktivnosti, interes za građevine i dalje se nastavlja, istraživanjem Geografskih atlasa, Enciklopedija i slično, ali sada djeca jasno imenuju vidljive građevine, biljke, životinje, hranu, čak i poneke zastave država i međusobno jedni drugima pričaju što to predstavlja.

Ostvareni ishodi projekta:

- djeca imenuju poznate građevine Europe
- mogu uz pomoć ili samostalno pokazati kontinent Europu i ostale kontinente na karti svijeta

- samostalno imenuju kontinent i državu gdje se poznata građevina nalazi.
- djeca uz pomoć mogu nabrojati neke karakteristike države (klimatski uvjeti, biljni i životinjski svijet, karakteristične predmete i glazbala, hranu i sl.)
- djeca prepoznaju građevinu na slikama, fotografijama, enciklopedijama i videozapisima.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od listopada 2025. do veljače 2026.

20.

Naziv projekta: Mravići imaju plan za budućnost

Dječji vrtić: Maslačak

Adresa dječjeg vrtića: Tina Ujevića 1

Poštanski broj i mjesto: 48350 Đurđevac

Kontakt telefon: 048/ 811 – 703

E-adresa: vrtic.maslacak@djurdjevac.hr

Odgojna skupina: starija vrtićka

Voditelji projekta: Doroteja Klasan, Tihana Švetak

Trajanje projekta: rujan 2024. – svibanj 2026.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ekološka dimenzija

Ciljevi projekta: Uključiti roditelje u projekt i informirati ih o svim aktivnostima koje se provode u vrtiću, da bi se potaknula suradnja i zajedničko djelovanje u području ekološkog odgoja. Poticati promjenu ponašanja kod djece i roditelja u smjeru veće brige o okolišu i razvijanja ekološki odgovornih navika. Upoznati djecu s pojmom obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, voda) na jednostavan i razumljiv način. Provoditi istraživačke aktivnosti u vrtiću da bi djeca otkrila kako se obnovljivi izvori energije mogu korisno primijeniti u svakodnevnom životu, te promovirati načine korištenja obnovljivih izvora energije na način koji ne šteti okolišu, kroz razgovor, igru i praktične primjere.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/je koje su razvijane u projektu: Djeca će razlikovati obnovljive i neobnovljive izvore energije kroz jednostavne primjere te produbiti već postojeća znanja. Moći će povezati izvor energije s njezinom uporabom (npr. sunce – toplota, svjetlost) te objasniti osnovne načine na koje tijelo koristi energiju iz hrane i povezati ih s kretanjem. Uočiti utjecaj čovjeka na prirodu i predložiti barem jedan način očuvanja okoliša te razviti pozitivne navike i stavove prema okolišu kroz igru i praktične aktivnosti.

Opis projekta: Projekt "Mravići imaju plan za budućnost" usmjeren na održivi razvoj i odgovorno ponašanje prema okolišu započeo je spontan razgovorom s djecom o tome odakle dolazi energija potrebna za svjetlo, grijanje i rad različitih uređaja u svakodnevnom životu. Polazeći od dječje znatiželje i interesa, projekt se postupno razvijao kroz istraživačke aktivnosti, iskustveno učenje i suradnju s roditeljima te lokalnom zajednicom.

Djeca su kroz slikovnice, edukativne videozapise, praktične pokuse i razgovore upoznala razliku između obnovljivih i neobnovljivih izvora energije. Poseban naglasak stavljen je na sunce, vjetar i vodu kao prirodne izvore energije koji se ne troše te na važnost štednje energije u svakodnevnom životu. Kroz različite aktivnosti djeca su promišljala kako svojim ponašanjem mogu pridonijeti očuvanju okoliša – gašenjem svjetla kada nije potrebno, korištenjem prirodnog svjetla, razvrstavanjem otpada i ponovnom uporabom materijala, te kako mogu utjecati i na svoje ukućane.

Projekt je obogaćen brojnim suradnjama i iskustvenim učenjem izvan vrtića. Posjet second hand trgovini, koju vodi majka poduzetnica iz skupine, djeci je približio važnost ponovne uporabe predmeta i smanjenja otpada. Nutricionist je kroz edukativnu radionicu govorio o zdravoj prehrani kao izvoru energije za ljudsko tijelo te važnosti zdravih životnih navika. Djeca su aktivno sudjelovala u aktivnostima sortiranja i recikliranja otpada te kroz

svakodnevne boravke na otvorenom istraživala prirodu i razvijala svijest o povezanosti čovjeka i okoliša. U učenju su korištene i suvremene digitalne aplikacije poput PlantNet-a, pomoću kojih su djeca istraživala i prepoznavala biljne vrste.

Posebno vrijedno iskustvo predstavljalo je provođenje pet radnih dana u „vrtiću u prirodi“ u park-šumi Borik, gdje su djeca kroz organizirane aktivnosti učila o biljkama i životinjama, pravilnom ponašanju u šumi, očuvanju prirode i osnovama orijentacije. Izrađivali su nastambe od prirodnih materijala, taktilne staze te razvijali motoričke i istraživačke vještine kroz neposredan kontakt s prirodom.

Tijekom projekta ostvarene su i brojne suradnje s lokalnom zajednicom i ustanovama koje promiču održivi razvoj. Posebno vrijedno iskustvo za djecu predstavljali su i posjeti roditelja koji su djeci na njima razumljiv i zanimljiv način približili svoja zanimanja i važnost energije u svakodnevnom životu. Jedan roditelj, zaposlen na poslovima vezanim uz vjetroelektrane, djeci je predstavio način rada vjetrenjača, objasnio kako nastaje energija iz vjetra te pokazao fotografije i opisao svoje radno okruženje. Drugi roditelj govorio je o radu na platformi, opisao izgled i način funkcioniranja platforme te djeci približio važnost različitih izvora energije i poslova povezanih s njihovom proizvodnjom. Djeca su s velikim interesom postavljala pitanja i aktivno sudjelovala u razgovoru. Posjet tvrtki Rasco omogućio je djeci upoznavanje održivih tehnologija i istraživanje električnog vozila Lynx. U suradnji s Strukovnom školom Đurđevac djeca su sudjelovala u radionici izrađenog robota od otpadnog materijala kojim su upravljali putem aplikacije, čime su na kreativan način učila o mogućnostima ponovne uporabe otpada. Posjet tvrtki Bauwerk Group približio je djeci važnost solarnih panela i korištenja sunčeve energije u industriji, dok su kroz suradnju s udrugom „Dobro drvo“ sudjelovala u sadnji stabla o kojem su nastavila brinuti tijekom godine. Projektne aktivnosti uključivale su i posjete gradskoj knjižnici, edukativnim radionicama te Tehničkom muzeju, gdje su djeca imala priliku povezati stečena znanja s konkretnim primjerima i modelima koje su tijekom godine istraživala.

Kroz likovno i kreativno izražavanje izrađivali su plakate, modele vjetrenjača, „solarnih kuća“ i druge radove koji su služili kao podsjetnik na usvojena znanja i iskustva. Posebno značajan uspjeh ostvaren je osvajanjem prvog mjesta na likovnom natječaju.

Završnica projekta ostvarena je posjetom eko-edukacijskom imanju Green Ville, gdje su djeca sudjelovala u vođenim šumskim radionicama i dodatno proširila svoja znanja o održivom načinu života i važnosti očuvanja prirodnih resursa. Projekt je predstavljen roditeljima kroz završnu priredbu i izložbu dječjih radova u prostoru vrtića te objavljen na mrežnoj stranici ustanove.

Ostvareni ishodi:

Provedene aktivnosti pridonijele su razvoju ekološke osviještenosti, istraživačkih kompetencija i odgovornog odnosa djece prema prirodi i okolišu. Kroz neposredno iskustvo, praktičan rad i suradničko učenje djeca su usvojila nove pojmove vezane uz energiju, održivi razvoj i očuvanje prirodnih resursa. Boravkom u prirodi i sudjelovanjem u aktivnostima „vrtića u prirodi“ djeca su razvijala istraživačke, motoričke i senzorne vještine te učila o važnosti očuvanja biljnih i životinjskih vrsta, pravilnom ponašanju u šumi i povezanosti čovjeka i prirode.. Spoznali su važnost štednje energije, prepoznali utjecaj čovjeka na okoliš te aktivno promišljali i predlagali načine očuvanja prirode u svakodnevnim situacijama. Korištenjem digitalnih alata i edukativnih aplikacija razvijala su i osnovne digitalne kompetencije.

Djeca danas uspješno razlikuju obnovljive i neobnovljive izvore energije te stečena znanja spontano prenose u obiteljsko okruženje i svakodnevne životne navike. Projekt je potaknuo

razvoj pozitivnih vrijednosti, osjećaja odgovornosti i svijesti o osobnoj ulozi svakog pojedinca u zaštiti okoliša i održivom načinu života.

21.

Naziv projekta: Priča putuje kući

Naziv dječjega vrtića: Varaždin – objekt Gortanova

Adresa: Ulica Vladimira Gortana 19 42000 Varaždin

Odgojne skupine: Djeca rane i predškolske dobi od 2 do 6 godina

Broj uključene djece: 90

Voditelji projekta:

Andreja Bader, odgojitelj mentor i koordinator projekta

Darija Novak Marović, mag. praesc. educ.

Anamarija Pranjić, odgojitelj

Ostali sudionici uključeni u projekt:

Roditelji djece, knjižnica IV osnovne škole Varaždin, knjižničarka Marina Mavrek, nakladnička kuća Stanek, Sanja Laštro, mag. logopedije i senzorne integracije

Trajanje projekta: Pedagoška godina 2025/2026

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja

Područja unutar dimenzije:

- međuljudski odnosi
- zajednica
- aktivno građanstvo
- suradnja i partnerstvo
- komunikacija i sudjelovanje.

Cilj projekta

Poticanje razvoja čitateljskih navika, govorno-jezičnih i komunikacijskih kompetencija djece rane i predškolske dobi kroz zajedničke aktivnosti djece, roditelja i odgojitelja, razvoj kulture čitanja i pripovijedanja te jačanje suradnje, osjećaja pripadnosti i aktivnog sudjelovanja u zajednici.

Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijane u projektu

- razvijen interes za slikovnice, priče i čitanje
- unaprijeđene govorno-jezične i komunikacijske kompetencije
- razvijena sposobnost slušanja, prepričavanja i pripovijedanja
- razvijena sposobnost izražavanja vlastitih ideja, osjećaja i doživljaja
- razvijene socijalne vještine, suradnja i zajedništvo
- razvijen pozitivan odnos prema knjizi, učenju i znanju
- povećana uključenost roditelja u aktivnosti djece i život vrtića

- razvijene prve digitalne kompetencije kroz korištenje digitalnih alata i AI alata u stvaranju priča i ilustracija
- osnaženo aktivno sudjelovanje djece i roditelja u zajedničkim aktivnostima i zajednici.

Opis projekta

Projekt *Priča putuje kući* razvijao se tijekom pedagoške godine kroz različite aktivnosti usmjerene na razvoj govora, komunikacije, pripovijedanja i kulture čitanja kod djece rane i predškolske dobi. Projekt je nastao iz potrebe jačanja suradnje između vrtića i obitelji te stvaranja poticajnog okruženja u kojem dijete aktivno sudjeluje, izražava svoje ideje i razvija osjećaj pripadnosti zajednici.

Projekt se nadovezao na prethodno osmišljenu i organiziranu vrtićku knjižnicu, čija je idejna začetnica i realizatorica Nikolina Kudelić, mag. praesc. educ. Postojeći sustav posudbe slikovnica i dostupnost knjiga u zajedničkim prostorima vrtića postali su temelj za daljnji razvoj projektnih aktivnosti usmjerenih na poticanje čitanja, komunikacije, suradnje i aktivnog uključivanja djece i roditelja u odgojno-obrazovni proces.

Projektne aktivnosti temeljile su se na iskustvenom učenju, zajedničkom čitanju, razgovoru, stvaranju priča i aktivnom uključivanju djece i roditelja u odgojno-obrazovni proces.

U svakodnevnom radu djeca su sudjelovala u aktivnostima prepričavanja, dramatizacije, osmišljavanja vlastitih priča i razgovora o pročitanim sadržajima, čime su razvijala govorno-jezične i komunikacijske kompetencije.

Poseban interes djece potaknuo je organizaciju iskustvenih aktivnosti poput „Kute pričalice“, tijekom koje su djeca uz vizualne poticaje, likove iz priča i simboličku igru razvijala pripovjedne sposobnosti, izražavanje i aktivno sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima.

U aktivnosti „Potraga za blagom – slikovnica kao blago“ djeca su kroz istraživačku igru doživjela knjigu kao simbol znanja, zajedništva i vrijednosti učenja. Aktivnost je poticala razvoj unutarnje motivacije za učenjem, suradnju, komunikaciju i razumijevanje važnosti znanja izvan formalnog vrednovanja.

Velik naglasak projekta bio je na partnerstvu s roditeljima. Kroz aktivnosti poput „Pidžama partyja uz slikovnicu“, sajma knjiga u vrtiću i međusobnog darivanja slikovnica među djecom razvijala se kultura zajedničkog čitanja, emocionalna povezanost djece i roditelja te osjećaj zajedništva i pripadnosti skupini i vrtiću. Roditelji su aktivno sudjelovali u planiranju i provedbi aktivnosti, čime su postali ravnopravni partneri u odgojno-obrazovnom procesu.

Projekt je uključivao i suradnju s knjižnicom obližnje osnovne škole te nakladničkom kućom Stanek, čime su djeci dodatno približeni knjiga, slikovnica i kultura čitanja. Kroz različite tematske događaje djeca su razvijala interes za književnost, komunikaciju i kreativno izražavanje.

Važan dio projekta bilo je stručno predavanje *Moć čitanja: Kako knjige potiču jezično-govorni razvoj djece*, koje je održala Sanja Laštro, mag. logopedije i senzorne integracije, za roditelje i odgojitelje. Predavanje je pridonijelo osvještavanju važnosti čitanja za razvoj govora, komunikacije, emocionalnog razvoja i ranih kompetencija za cjeloživotno učenje.

Tijekom projekta korišteni su i različiti digitalni alati poput Padleta, Vibera, Canve i AI alata. Digitalni alati korišteni su za dokumentiranje aktivnosti, refleksiju odgojno-obrazovnog procesa, komunikaciju s roditeljima te stvaranje digitalnih slikovnica i ilustracija prema dječjim crtežima i idejama. Djeca su kroz takve aktivnosti razvijala kreativnost, samopouzdanje i prve digitalne kompetencije.

Projekt je pridonio razvoju suradničke kulture ustanove i jačanju partnerstva između djece, roditelja, odgojitelja i šire zajednice. Kroz zajedničke aktivnosti djeca su razvijala komunikacijske i socijalne kompetencije, osjećaj pripadnosti i aktivnog sudjelovanja, a knjiga i priča postale su sredstvo povezivanja, učenja i zajedničkog stvaranja.

22.

Naziv projekta: Igračku posudi i ti sretan budi – dječja knjižnica igračaka

Dječji vrtić: Dječji vrtić Vlakić Martijanec

Adresa: Školska ulica 3b, 42232 Martijanec

Kontakt: 042/351– 846, 099/1611-898

E-mail adresa: djecji.vrtic.vlakic.martijanec@vz.ht.hr

Voditeljice projekta: odgojiteljice predškolske djece Tatjana Vukina i Tanja Gerić

Trajanje projekta: 1.11. 2024. – 30.11. 2025.

Djeca uključena u projekt: djeca u dobi od 1– 10 godina

Ostali sudionici: uključivanje roditelja i lokalne zajednice

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ljudsko-pravna, ekološka, društvena dimenzija
područje unutar dimenzije: inkluzija i solidarnost u lokalnoj zajednici, jednak pristup igračkama, knjigama i edukativnim materijalima svoj djeci, osobito iz socijalno osjetljivih obitelji

polazište i uočeni problem:

- nejednak pristup igračkama i slikovnicama
- socijalne razlike među djecom
- potreba za jačanjem inkluzije i solidarnosti.

ciljevi projekta:

- jednak pristup kvalitetnim igračkama i knjigama svoj djeci
- smanjenje socijalne izolacije i stvaranje inkluzivnog prostora u kojem se djeca susreću, dijele, posuđuju i vraćaju igračke prema jednostavnim pravilima
- aktivno uključivanje lokalne zajednice kroz donacije i sudjelovanje roditelja i djece
- razvoj socijalne kompetencije, osobito kroz učenje čekanja na red, strpljivosti uvažavanja drugih
- uspostavljenje jasnog sustava odgovornosti prema posuđenim igračkama i knjigama.

Tijek projekta:

tijekom protekle godine uspješno smo provodili projekt *igračku posudi i ti sretan budi* s ciljem osiguravanja ravnopravnog pristupa igračkama, slikovnicama i materijalima svoj djeci lokalne zajednice, posebice onoj iz socijalno osjetljivijih obitelji. u ovom projektu svako dijete je imalo pravo sudjelovati i posuditi igračku ili slikovnicu. djeca su učila da su svi jednako vrijedni bez obzira na to kakvu igračku imaju. s obzirom na sredinu skromnijih materijalnih mogućnosti, gdje nemaju sva djeca jednak pristup igračkama i slikovnicama, tražili smo rješenje i za takvu djecu. u jednom od razgovora s djecom, djeca su vrlo spontano predložila *moгли bi jedni drugima posuđivati igračke i slikovnice*. i ta jednostavna dječja ideja postala je početna točka razvoja ideje o organiziranoj dječjoj posudionici igračaka. zajedno s djecom započelo je promišljanje o načinima organizacije posudionice – što ćemo posuđivati, kako voditi brigu o igračkama i slikovnicama. nakon što smo razvili ideju o posudionici,

krenuli smo u njezinu realizaciju. djeca su bila aktivni sudionici. sudjelovali su u odabiru igračaka i slikovnica, zajedno slagali i razvrstavali materijale. uveli smo i članske iskaznice koja su djeca sama personalizirala, a na kraju smo zajedno i osmislili pravila korištenja. aktivnost posuđivanja knjiga i didaktičkih materijala provodila se kontinuirano tijekom pedagoške godine. djeca su redovito dolazila, birala igračke i knjige, posuđivala ih i vraćala. interes je bio velik i stalno je rastao.

na kraju svakog mjeseca organizirali smo zajedničke susrete. djeca su donosila crteže, prepričavala priče, opisivala igračke koje su posudila.

organizirali smo i radionice na temu recikliranja i brige o okolišu sa školskom djecom nižih razreda (poticanje međugeneracijskog učenja). svaka radionica se temeljila na pročitanoj eko priči te smo zatim ponudili materijale a rezultat toga bile su izrađene slikovnice, didaktičke igre i razni izrađeni predmeti.

projekt se pokazao iznimno uspješnim i društveno vrijednim, primjenjivim modelom dobre prakse, koji je usmjeren na poticanje aktivnog građanstva od najranije dobi.

knjižnica se i dalje koristi u sklopu vrtića, a donacije slikovnica i didaktičkih igara dodatno je obogaćuju.

Ostvareni ishodi:

- omogućen je jednak pristup kvalitetnim igračkama, slikovnicama i edukativnim materijalima svoj djeci, bez obzira na materijalni status obitelji
- smanjena je socijalna izolacija te je stvoren inkluzivni prostor gdje djeca dijele, posuđuju i vraćaju igračke i slikovnice prema jednostavnim pravilima
- djeca su razvijala socijalne kompetencije, čekanje na red, strpljivost, uvažavanje drugih
- povećana je kreativnost i ekološka osviještenost djece kroz recikliranje i izradu novih igračaka na radionicama
- aktivno je uključena lokalna zajednica.

23.

Naziv dječjeg vrtića: Cvrčak

Adresa dječjeg vrtića: Turopoljska 29

Poštanski broj i mjesto: 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/ 2303 401

E-adresa: montessori.ljubica@gmail.com, vtic.cvrkak@zagreb.hr

Naziv projekta: Most generacija: Ljubičice i Dom za starije osobe *Park*

Odgojna skupina: Montessori skupina *Ljubičice*, mješovita 3-7 godina

Voditelji projekta: Stela Martinović, spec. app.; Snježana Rakoš, mag. praesc. educ.; Biserka Bunčić, bacc. paed.

Ostali sudionici: korisnici i stručno osoblje Doma za starije osobe *Park*, djeca i odgojitelji Dječji vrtić Cvrčak, projekt Udruge učitelja *Zvono* (Čajanka s tetom Julijom), Nacionalni projekt *15 po 15*.

Trajanje projekta: Pedagoška godina 2025/2026.

Dimenzije građanskog odgoja: društvena, pravna, politička, kulturološka, gospodarska

Dimenzije projekta: društvena – socijalne vještine i empatija

Ovdje je fokus na komunikaciji, prepoznavanju emocija i upravljanju njima, kao temeljnim postavkama za suživot s drugima.

Izravan kontakt sa osobama treće životne dobi pomaže djeci prepoznati i uvažiti osjećaje i potrebe drugih. Djeca razvijaju vještine aktivnog slušanja i dijaloga s osobama izvan obiteljskog i vrtićkog kruga te time stječu samopouzdanje u javnom prostoru. Tijekom zajedničkih aktivnosti, u kojima različite generacije surađuju, stvara se osjećaj zajedništva u postizanju cilja kao i društvene solidarnosti.

Ljudsko-pravna: prava, obveze i zaštita

Posebna pažnja usmjerena je na parvo svih ljudi na dostojanstvo i inkluziju.

Tijekom projekta djeca postaju svjesna da su i starije osobe, unatoč mogućim tjelesnim ograničenjima, ravnopravni i važni članovi društva. Formira se osjećaj društvene odgovornosti jer djeca razumiju da svojim posupcima mogu razveseliti druge i učiniti njihovu okolinu ljepšom, pa time postaju subjekti koji pozitivno mijenjaju svoju zajednicu. Također, projekt promiče parvo starijih osoba na sudjelovanje u društvenom životu, sprječavajući njihovu izolaciju.

Politička : poštovanje pravila i odlučivanje

Pažnja je usmjerena na razumijevanje pravila unutar zajednice i na način donošenja odluka.

Tijekom posjeta Domu *Park* djeca uče o pravilima ponašanja u ustanovama u kojima nisu prethodno boravila, uvažavajući tudi proctor I poštujući tišinu. Tijekom dogovaranja o slijedećim aktivnostima, djeca uvježbavaju process donošenja zajedničkih odluka, predlažu i glasuju. Izbore vrše na temelju prethodnog iskustva, planirajući pozitivne ishode.

Kulturološka: identitet i baština

Ova dimenzija odnosi se na prepoznavanje svog identiteta i prihvatanje tuđeg.

Ova dimenzija osobito je došla do izražaja tijekom čitanja knjige "Vlak u snijegu". Starije osobe čitale su djeci i na taj način prenosili kulturne vrijednosti i književnu baštinu. Također su pomoću sadržaja knjige djeci približili način života u vrijeme njihova djetinjstva, što je pozitivno utjecalo na prihvaćanje različitosti. Most između prošlosti i sadašnjosti dodatno je učvršćen dobivanjem heklanih igračaka čime su djeca spoznala tradicionalne vještine ručnog rada i njihovu vrijednost, čime se jača osjećaj za kulturnu baštinu.

Gospodarska: radne navike i poštovanje rada

Poučavanje o vrijednosti rada, raspolaganju resursima i poštovanju rada.

Tijekom pripremanja hrane (vafli, keksi) djeca vide koliko je truda potrebno da se stvori obrok i razumiju stvarnu vrijednost dijeljenja. Također stiču navike održavanja urednosti radnog prostora, poštovanja sigurnosnih pravila pri radu i raspolaganja resursima (materijal, vrijeme, tehnička pomagala, zaštitna oprema, higijenski standardi). Tako djeca uče promišljeno stvarati i racionalno gospodariti raspoloživim resursima.

Ekološka: zaštita okoliša

Unutar vrtića djeca svakodnevno razvrstavaju otpad, brinu o životinjskom i biljnom svijetu u sobi i izvan nje te estetskom uređenju prostora. Tijekom projekta imali su priliku izravno sudjelovati u uređenju životnog prostora Doma *Park* čineći ga humanijim i ljepšim. Također su sudjelovali u pospremanju prostora nakon radionica. Time su spoznali još neke od načina koji su sukladni mogućnostima, a doprinose poboljšanju života u društvenoj zajednici.

Cilj projekta:

- Omogućiti djeci predškolske dobi stjecanje građanskih kompetencija posredstvom autentične međugeneracijske suradnje, prema načelima Montessori pedagogije: učenje činjenjem.
- Razvijati pozitivan i tolerantan odnos prema drugima, poticati uzajamno pomaganje promičući inkluziju kao temeljnu ljudsku vrijednost, senzibilizirati djecu za potrebe starijih sugrađana te osposobiti djecu za aktivno sudjelovanje u razvoju demokratskih odnosa u zajednici prema načelima odgoja za mir.

Očekivani ishodi učenja:

- Odgovorno ponašanje i suosjećanje prema starijim osobama. Razumijevanje pojma doma za starije osobe, bez staha od starosti i različitih pomagala.
- Primjena komunikacijskih vještina i iznošenje svojih stajališta tijekom interakcije s osobama izvan obiteljskog kruga, aktivno slušanje i sudjelovanje u dijalogu, razvijanje vještina javnog nastupa.
- Prepoznavanje važnosti vlastite uloge u pružanju pomoći, pripremi i dijeljenju hrane, oplemenjivanju prostornog okruženja, darivanju i razmjeni pozitivnih emocija sa drugim članovima zajednice.
- Unapređenje vještina fine motorike i samostalnosti

Poveznice Montessori pedagogije i građanskog odgoja:

Montessori pedagogija dijete smatra integralnim dijelom društvene zajednice. Projekt *Most generacija* predstavlja autentičnu životnu praksu u kojoj djeca ne uče o apstraktnim pojmovima, već pomoću konkretnog djelovanja razvijaju socijalnu koheziju. U središtu je stvaranje socijalnog okruženja koje djecu potiče na odgovornost i uvažavanje. Suradnja sa Domom „Park“ omogućuje djeci izlazak iz okvira vrtića da bi postala aktivni građani koji pridonose kvaliteti života u svojoj lokalnoj zajednici. Prema Montessori načelima uredili smo

okolinu kao sigurno okruženje s pomagalima za kulinarske radionice, a zatim smo izašli u širu društvenu zajednicu u kojoj djeca vježbaju slobodu izbora, prepoznavanje i uvažavanje tuđih potreba i poštivanje pravila.

Hodogram provedenih aktivnosti:

1. Inicijativa i planiranje: Tijekom šetnji, uočili smo da djeca zaziru od starijih osoba. Razgovarali smo s djecom o potrebama starijih osoba i načinima na koje ih možemo upoznati, pomoći im i razveseliti ih. Djeca su aktivno sudjelovala u predlaganju aktivnosti, vodeći se vlastitim iskustvom iz obiteljskog okruženja. To iskustvo usmjerili smo i ka razumijevanju institucionalnog smještaja za starije osobe. Ostvarili smo kontakte sa socijalnom službom Doma *Park* i dogovorili suradnju. Kao najbolje rješenje odabran je interaktivni model, koji uključuje kontinuirani proces.
2. Jesenska izložba: Prvi posjet Domu i postavljanje izložbe dječjih radova na najfrekventnijem mjestu. Djeca istražuju kako njihovi radovi utječu na raspoloženje korisnika.
3. Kulinarske radionice u vrtiću: Djeca su s velikim interesom sudjelovala u pripremi zdravih slastica (vafli od bundeve i božićni keksići) za korisnike Doma. Naglasak je bio na stvaranju radnih navika i poštivanju rada, kao i značaju dijeljenja.
4. Božićna radionica u Domu: Zajednička izrada "Lanca ljubavi" kojim smo okitili bor, pjesme, ples i recitacije na temu ljubavi, mira i zajedništva, dijeljenje napravljenih slastica i zajedničko konzumiranje uz topli čaj, djeci je pomoglo u prepoznavu vrijednost uloženog truda, u razumijevanju značaja zajedništva kao i vlastitih potencijala i mogućnosti utjecaja na poboljšanje života u zajednici.
5. Zimska izložba: Zimske čarolije pretočene u likovne radove, oduševile su korisnike i djelatnike Doma, pa su im ih djeca poklonila. Radovi trajno oplemenjuju prostor Doma, na ponos i radost djece zbog svrhovitosti svog truda.
6. Poruke ljubavi: U ovaj dio projekta uključili smo sve skupine našeg vrtića, djeca su izrađivala čestitke za Valentinovo sa porukama ljubavi i zajedništva. Podijelili smo ih svim korisnicima Doma, pjevajući Nek svud ljubav sja, sve ljude neka spaja... Čestitke smo darovali i korisnicima Doma *Peščenica*. Proširili smo krug Djelovanja u društvenoj zajednici.
7. Projekt 15 po 15: Tijekom sudjelovanja skupine u nacionalnom projektu poticanja čitanja, korisnici Doma čitali su djeci ulomke iz knjige "Vlak u snijegu", prenoseći im kulturne vrijednosti i književnu baštinu. Korisnici Doma napisali su stihove za djecu i darivali ih heklanim igračkama. Djeca su razumjela značenje uzajamnosti, svi su zapjevali: *Kad se male ruke slože*.
8. Proljetna izložba: Bojama i motivima unijeli smo proljetni optimizam u prostorije Doma, uz radost susreta.
9. Čajanka: Pozvali smo naše prijatelje iz Doma na čajanku i sudjelovanje u aktivnostima koje provodimo u sklopu projekta: *Čajanka s tetom Julijom*. Djeca su se sjajno snašla u ulozi domaćina. Nakon čitanja *Krokodil i zubić vila* i čajanke, održane su zajedničke kreativne radionice izrade modela zubala i štapne lutke (pedagoški neoblikovani materijali).

Ostvareni rezultati i evaluacija:

Razvoj kompetencija: Djeca su razvila empatiju, samopouzdanje u javnom nastupu i razumijevanje ljudskih prava (pravo na inkluziju). Nestao je strah od starosti, a razvijen je osjećaj odgovornosti.

Utjecaj na zajednicu: Dom *Park* postao je otvoreniji prostor, a stanari su pokazali osnažen osjećaj svrhovitosti i pozitivan emocionalni status.

Vidljivost i perspektiva

Projekt je predstavljen na internetskoj stranici vrtića, na portalu i u tiskanom obliku Školskih novina, na portalu 24 sata, u novinama Djeca, roditelji, odgojitelji, kao i stručni članak o projektu na mrežnim stranicama OMEP-a. Daljnje aktivnosti uključivat će redovite mjesečne posjete uz različite tematske radionice (ekološke, tradicionalne, kulinarske). Ovakav model doprinosi promjenama u cjelokupnom ozračju Doma i Vrtića, kao primjer prave inkluzije i sa ciljem razvijanja empatije i solidarnosti posredstvom konkretnih iskustava i djelovanja.

24.

Naziv projekta: Od različitosti do zajedništva – stvaranje poticajnog i inkluzivnog okruženja

Naziv dječjeg vrtića: Vedri dani

Adresa dječjeg vrtića: Mikančeva 11a

Poštanski broj i mjesto: 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/ 46 50 350

E-adresa: vrtic.vedridani@dv – vedridani.hr

Odgojna skupina: starija odgojna skupina

Voditelji projekta: Marija Vukelić i Sandra Grđan

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji, lokalna zajednica, stručni tim

Trajanje projekta: od rujna do svibnja 2024.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Kulturološka i interkulturalna dimenzija

Cilj projekta: Poticati inkluziju inojezične djece, stvaranje sigurnog i poticajnog okruženja u kojem se svako dijete osjeća prihvaćeno, ravnopravno i aktivno uključeno u život skupini.

Očekivani ishodi učenja: Djeca aktivnije sudjeluju u komunikaciji i igri te pokazuju razvijeniji osjećaj sigurnosti i pripadnosti skupini. Prepoznaju i izražavaju emocije, razvijaju empatiju i uvažavaju različitosti.

Opis projekta: Projekt je proveden u starijoj odgojnoj skupini u kojoj su na početku pedagoške godine bila upisana četiri djeteta iz Ukrajine. Po dolasku u skupinu djeca su pokazivala znakove povučenosti, nesigurnosti i otežane komunikacije uzrokovane jezičnom i kulturološkom različitosti. Polazeći od uočenih potreba, cilj projekta bio je potaknuti socijalnu uključenost, razvoj komunikacijskih kompetencija te stvaranje osjećaja pripadnosti i sigurnosti za svu djecu.

Na samom početku provedene su aktivnosti međusobnog upoznavanja i povezivanja (*Tko sam ja, Moje ime*, socijalna igra *Volim sve svoje susjede, Krug prijateljstva*), igre imenovanja i prepoznavanja emocija te aktivnosti u kojima su djeca kroz pokret i glazbu predstavljala sebe. Uz to, roditelji su aktivno uključeni u proces izrade osobnih plakata djece, čime je dodatno ojačana suradnja obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Likovni radovi objedinjeni su u zajedničku izložbu „To smo mi“, čime se poticalo samopredstavljanje, uvažavanje različitosti i razvoj pozitivne slike o sebi.

Djeca su spontano postavljala pitanja i pokazivala znatiželju, a njihove ideje postale su temelj za planiranje daljnjih aktivnosti. Formiran je tematski centar *Ukrajina* u kojem su djeca kroz istraživačke, likovne, glazbene i jezične aktivnosti upoznavała obilježja zemlje (zastava, jezik, tradicija, običaji, glazba, narodna nošnja). U centar su uvedeni audio-- i vizualni materijali (ukrajinske pjesme, slikovni prikazi, fotografije), kao i simboličke igre uloga. Ukrajinskoj djeci centar je pružio osjećaj sigurnosti i prepoznavanja, dok je ostaloj djeci omogućio razvoj interkulturalne osjetljivosti. Sadržaji su se kontinuirano povezivali s gradom Zagrebom, kroz usporedbu svakodnevnog života, jezika, simbola i kulturnih obilježja.

Djeca su uočila razlike u slovima te je prepoznat njihov interes i obogaćen je centar početnog čitanja i pisanja. Provedene su igre prepoznavanja slova, slaganje vlastitih imena i „pisanje“

poruka. Djeca su se spontano uključivala u simboličko pisanje, što je doprinijelo razvoju rane pismenosti i komunikacije.

Centar slikovnica dodatno je obogaćen ukrajinskim i dvojezičnim slikovnicama. Posebno su se istaknule slikovnice *Djevojčica širom otvorenih očiju* i *Avantura u novoj zemlji*, koje su poslužile kao poticaj za razgovor o emocijama, različitim iskustvima i empatiji. Provedene su i vođene priče te dramatizacije, u kojima su djeca izražavala osjećaje kroz igru uloga.

S ciljem podrške socioemocionalnom razvoju, formiran je centar emocija u kojem su djeca kroz kartice emocija, ogledala, priče i situacijske igre učila prepoznavati, imenovati i izražavati vlastite osjećaje. U svakodnevne situacije uvedene su i *emocionalne provjere* (kako se danas osjećam), što je dodatno osnažilo emocionalnu pismenost djece.

Organizirani su posjet Osnovnoj školi *S. S. Kranjčević*, Knjižnici *Augusta Cesarca* te izlet u prirodu, tijekom kojeg su djeca uz igru u prirodi posjetila mali muzej i upoznala elemente lokalne kulturne baštine. Također su provedene aktivnosti u lokalnoj zajednici (šetnje, promatranje grada...), čime se jačala povezanost s okruženjem i razumijevanje kulturnog identiteta.

Da bi se osigurala cjelovita inkluzija, tijekom godine organizirane su različite aktivnosti za roditelje: tematske radionice, večer društvenih igara, „otvoreni dan u skupini“, zajednička izrada kostima za predstavu „Mala kap vode putuje svijetom“ te aktivnosti „Ususret školi“. Time je potaknuta suradnja i međusobno povezivanje obitelji različitih kulturnih pozadina.

U sklopu projekta djeca su sudjelovala i na različitim manifestacijama i natjecajima (Hrvatska u srcu, Šibenski festival, Đakovački vezovi, PIF), kroz koje su razvijala kreativnost, samopouzdanje, scenski izraz i osjećaj pripadnosti široj zajednici.

Provedbom projekta vidljiv je značajan napredak u socijalnoj integraciji djece, razvoju komunikacijskih vještina, međusobnom uvažavanju te stvaranju poticajnog i inkluzivnog okruženja u kojem se različitosti prepoznaju kao vrijednost i temelj zajedništva.

25.

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Hrvatski Leskovac, područni objekt Breza

Adresa dječjeg vrtića: Potočna 9, 10251 Hrvatski Leskovac

Poštanski broj i mjesto: 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/ 6578-039, 091/233-0094 (ravnateljica)

E-adresa: Vrtic-hrvatskileskovac@zagreb.hr; pedagog.dvhl@gmail.com

Naziv projekta: *Mirisni tragovi malih izumitelja*

Odgojna skupina: Žirafice – mješovita vrtićka skupina (3 – 5 godina; godišta 2020. – 2022.)

Voditelji projekta:

- Tea Solenički, bacc.paed, mag.educ.soc, mag.educ.croatol
- Ivana Mavračić Miković, mag.praesc.educ

Ostali sudionici uključeni u projekt:

- roditelji odgojne skupine *Žirafice*
- pedagog Petra Tršek, Ivana Petrović
- spremačice Jadranka Šolić, Maja Sekić
- kuharica Gordana Grgić
- domar Luka Zirdum
- umjetnik Lovro Babić
- Višnja Plešić i Zlatica Juratović (autorice knjige Tradicijski običaji i govor Donje Zdenčine, članice Udruga Zdenčina 1562)
- ravnateljica Ileana Payne
- roditelj Vladimir Glivarec
- studentica ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja Josipa Vlašić

Trajanje projekta: 5 mjeseci (listopad 2025. – ožujak 2026.)

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: gospodarska dimenzija

Ciljevi projekta: Razvijati dječje kompetencije u području gospodarske dimenzije građanskog odgoja kroz iskustveno učenje, stvaranje proizvoda te razumijevanje važnosti rada, odgovornog korištenja resursa i aktivnog sudjelovanja u zajednici. Poticanje samostalnosti, odgovornosti i suradnje djece kroz proces osmišljavanja, planiranja i realizacije vlastitih izuma, uz razvoj odgovornog odnosa prema radu, materijalima i uvažavanju vlastitih i tuđih ideja. Razvoj kreativnosti, divergentnog mišljenja, logičkog zaključivanja, radnih navika i vještina rješavanja problema kroz istraživačke, suradničke i praktične aktivnosti koje potiču komunikaciju, inovativnost i aktivno sudjelovanje djece

Očekivani ishodi: Dijete razvija kreativnost i divergentno mišljenje kroz izradu izuma, razvija svijest i razumijevanje o radu strojeva, razvija istraživački i suradnički pristup te komunikacijske alate, razvija samostalnosti i odgovornosti te jača samopouzdanje.

Opis projekta:

Projekt je započeo u listopadu 2025. godine tijekom aktivnosti vezanih uz obilježavanje Svjetskog dana hrane, kada su djeca kroz iskustvo pečenja kruha uočila razliku između ručne izrade i uporabe pekača za kruh. Uspoređujući ta dva načina rada zaključila su kako je uz pomoć uređaja lakše i brže dobiti gotov proizvod, što je potaknulo niz pitanja o tome postoje li strojevi i za druge aktivnosti koje ljudi svakodnevno obavljaju ručno.

Slijedom tog interesa istraživale su različite načine pripreme hrane, osobito cijedenje naranči, pri čemu su uspoređivala ručnu cjedilicu, citrusetu i sokovnik. Kroz praktične aktivnosti i međusobna uspoređivanja djeca su uočavala razlike u uloženom trudu, brzini i učinkovitosti te postavljala nova pitanja o tome za koje još poslove postoje strojevi, a koje ljudi i dalje obavljaju ručno. Daljnji tijek projekta razvijao se u skladu s dječjim opažanjima i prijedlozima. U prostorno-materijalno okruženje uveden je ručni mlin putem kojeg su djeca istraživala nastanak brašna i razliku između ručnog i strojnog rada. Kvar mlina dodatno je potaknuo njihovu znatiželju i otvorio pitanja o funkcioniranju strojeva, na koja su odgovore tražila i uz pomoć literature. Kroz aktivnosti poput ribanja jabuka djeca su uspoređivala ručni i strojni rad, organizirala spontana natjecanja i donosila zaključke o ulozi strojeva u svakodnevnom životu. Aktivnosti su proširene na STEM područje kroz jednostavne eksperimente i aktivnosti kodiranja.

Obilježavanje Dana jabuka nastavljeno je izradom štrudle, pri čemu su se djeca zapitala je li moguće razviti tijesto jednako tanko bez pomoći strojeva. Pokušala su to postići ručnim valjanjem, no zaključila su da je bez uporabe stroja teško postići istu kvalitetu, ali i uočila kako strojevi ne mogu u potpunosti zamijeniti ručni rad, osobito u aktivnostima koje zahtijevaju preciznost, iskustvo i neposredan doticaj s materijalom. U sklopu STEM aktivnosti proveden je i eksperiment oksidacije jabuka. Projekt je dodatno obogaćen suradnjom s lokalnom zajednicom kroz posjet članica Udruge Zdenčina 1562, koje su djeci demonstrirale tradicijske načine rada, alate i odijevanje. Djeca su aktivno sudjelovala, uspoređivala nekadašnji i suvremeni način života te razvijala razumijevanje promjena u tehnologiji i načinu rada.

Daljnji interes za temu strojeva usmjeren je prema području izuma. Povodom obilježavanja Svjetskog dana izumitelja djeca su gledala edukativne sadržaje te proučavala različite izume (balon na vrući zrak, penkalo, elektricitet, strujni krug, padobran). Sudjelovala su u izradi jednostavnih modela, razvijajući ustrajnost, logičko zaključivanje i sposobnost rješavanja problema. Istraživanjem svjetlosti i sjene dodatno su proširila razumijevanje energije.

U svrhu poticanja kreativnog izražavanja, a slijedom spontanog interesa djece za modeliranje i rad s glinom, organiziran je video susret s umjetnikom Lovrom Babićem. Umjetnik je djeci približio proces stvaranja, demonstrirajući kako se od neoblikovanog materijala može oblikovati funkcionalan proizvod. Djeca su potom oblikovala vlastite ideje koristeći plastelin i glinu. Na temelju stečenih iskustava djeca su zaključila da i sama mogu biti izumitelji te su predložila izradu vlastitih strojeva. U suradnji s roditeljima osmislila su i izradila modele prema vlastitim nacrtima, razvijajući suradnju i timski rad.

Završna faza projekta realizirana je kroz izložbu „Izumilandija“ u veljači 2026. godine, na kojoj su djeca predstavila svoje radove. Proces rada dokumentiran je i podijeljen s roditeljima putem digitalnih alata. Kroz projekt djeca su razvijala kreativnost, samostalnost, suradničke vještine i istraživački pristup te su uočavala važnost rada, ulogu strojeva i proces nastanka proizvoda. Aktivnosti su se temeljile na dječjem interesu, a djeca su bila aktivni sudionici i sukreatori procesa učenja.

Projekt je proveden do ožujka 2026. godine i uspješno je završen.

Literatura:

1. EU i Ured za udruge (2014). Priručnik za nastavnike – pomoć u provedbi građanskog odgoja i obrazovanja
<https://goo.hr/wp-content/uploads/2014/04/GOO-prirucnik-za-nastavnike.pdf>
2. Građanski odgoj i obrazovanje
<https://goo.hr/gradanski-odgoj-i-obrazovanje-graficki-prikaz-kurikuluma/>
3. MZOS (2012). Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja.
https://goo.hr/wp-content/uploads/2014/04/Kurikulum_gradanskog_odgoja_i_obrazovanja-1.pdf
4. Maleš, D., Stričević, I. (2003). Mi poznajemo i živimo svoja prava. Zagreb: Školska knjiga.
5. Burušić, J., Šeparac, V. (2019) STEM daroviti i talentirani učenici. Zagreb: Alfa.
6. Cvetković-Lay, J., Pečjak, V. (2004) Može i drugačije – priručnik s vježbama za poticanje kreativnog mišljenja. Zagreb: Alinea.
7. Previšić, V. (2000) Kurikulum – teorije, metodičke implikacije, istraživanja. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor.
8. Slunjski, E. (2006) Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću – organizaciji koja uči. Zagreb: Mali profesor.
9. Slunjski, E. (2011) Kurikul u vrtiću – suvremeni pristupi i prakse. Zagreb: Element.
10. Slunjski, E. (2015) Vrtić kao mjesto stvaralaštva i zajedničkog učenja. Zagreb: Element.
11. Stričević, I. (2006) Odgoj i obrazovanje djece rane dobi. Zagreb: Mali profesor.
12. Vujčić, L. i sur. (2017) Razvoj znanstvene pismenosti u ustanovama ranog odgoja. Rijeka: UFRI.
13. Paar, D. i sur. (2014) Priručnik za STEM edukatore.
14. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2015, Narodne novine 5/15).

26.

Naziv projekta: Zakaj volim Zagreb

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić *Markuševec*

Adresa dječjeg vrtića: Štefanovec 172, 10000 Zagreb

telefon – 01 4574793

E-adresa: vrtic.markusevec@zagreb.hr

Odgojna skupina: Etno pčelice, mješovita vrtićka odgojna skupina

Voditelji projekta: Anita Adrašek, odgojitelj savjetnik, Smiljana Špoljar, odgojitelj mentor

Ostali sudionici uključeni u projekt: Korisnici Doma za starije osobe Ksaver, djelatnici vrtića, roditelji i članovi uže i šire djetetove obitelji, Muzej grada Zagreba, Kulturni centar Travno, Centar za tradicijsku kulturu, Licitarski obrt *Bičak*, Ustanova Dobri dom Grada Zagreba – prenoćište za beskućnike

Trajanje projekta – pedagoška godina 2024/2025.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja – kulturološka

Cilj projekta – omogućiti djeci da kroz istraživanje, igru i kreativne aktivnosti upoznaju svoj grad, razvijaju osjećaj pripadnosti i poštovanja prema svojoj zajednici te tako usvajaju pozitivan i tolerantan odnos prema drugima, međuljudsku i međukulturalnu suradnju, uzajamno pomaganje i prihvaćanje različitosti kao i odgovorno ponašanje.

Opis projekta:

Poticaj je bila jedna fotografija djeteta snimljena na Manduševcu koju je dijete donijelo u sklopu rođendanske priče. Obeshrabrujuće je bilo to što ni to dijete, ali ni ostala djeca nisu prepoznala niti imenovala Manduševac, kao ni ostale poznate znamenitosti grada u kojem žive, a ako su ih i prepoznali, uglavnom ih povezuju sa trgovinama ili sličnim sadržajima ispred kojih se znamenitosti nalaze.

Izbor i istraživanje problema –

Zatečeni spoznajama o svome gradu kod djece, pokušali smo potaknuti njihov interes, te smo istražili što bi oni voljeli saznati o svome gradu. Ovo su njihova pitanja:

Kako je nastao naš grad?

Kako je Zagreb dobio ime?

Kakav je grad bio prije?

Tko je sagradio sve te zgrade?

Gdje se što nalazi?

Tko sve živi u našem gradu?

Kako se živjelo u našem gradu nekada?

Plan djelovanja:

Nakon što smo počeli istraživati što bi to djeca željela saznati o svojem gradu, djeca spontano počinju donositi makete, knjige, i ostale različite materijale od kuće koji ih potiču na izražavanje kroz različite situacije. Legenda o tome kako je Zagreb dobio ime bila je dodatan

poticaj za kreativno izražavanje te istraživanje drugih legendi koje se vežu za naš grad, a Manda, ban i Crna kraljica imali su posebno mjesto kod djece tijekom cijelog projekta. Djeca su nam također spontano počela donositi foto i video materijale iz šetnje gradom s roditeljima. To je imalo posebnu vrijednost jer su djeca sama prezentirala ostaloj djeci snimljene materijale, što je dodatno potaknulo i ostalu djecu na isto te je nastao bogati fundus materijala koje smo koristili tijekom projekta. To se pokazalo puno zanimljivije za djecu nego gotovi materijali. U većini snimljenih materijala susreće se Markova crkva te dogovaramo da napravimo zajedničku maketu upravo te znamenitosti. Izrada te makete pokazala se posebno vrijednom i kao jedna grafomotorička aktivnost. Osim makete Markove crkve, nastao je i veliki plakat Mimara, gdje je svako dijete imalo svoj prozor sa vlastitom fotografijom snimljenom na njima važnom mjestu u našem gradu. Pojačan interes djece za ponuđene aktivnosti dovodi do formiranja novog centra – Zagrebačke uspinjače, što su također djeca sama izabrala i sudjelovala u realizaciji samog centra na različite načine. Tako smo spontano došli do ideje da djeca s roditeljima također naprave maketu nečega što je njima bitno u našem gradu. Nastala je velika izložba maketa koje su djeca ujedno koristila i u svakodnevnim aktivnostima. Problemi sa prostornim smještajem samih maketa potiče dječji interes za orijentaciju i iščitavanje planskih karata, a djeca izrađuju veliki plan grada te im je vrlo važno ucrtati vlastitu maketu. Odgovore na pitanja kako se nekada živjelo u našem gradu djeca su dobila kroz česta druženja s korisnicima Doma za starije osobe Ksaver s kojima imamo dugogodišnju suradnju. Dječji interes za sam projekt potaknuli su i korisnici poklanjajući nam slikovnice, igre i različite edukativne materijale o Zagrebu. Djedovi i bake, pričajući djeci o načinu života u gradu nekada, često koriste djeci nepoznate riječi, kao što je naprimjer ajngemahtec i sl. To je potaknulo različite aktivnosti vezane za istraživanje starozagrebačkog rječnika, bilo kroz simboličke igre ili istraživačke aktivnosti. Naravno, tu je nezaobilazna i Kumica koja potječe iz našeg kvarta i dio je djetinjstva naših djedova i baka. To je bila prilika da djeci omogućimo istraživanje i spoznaju tko sve čini naš grad, da to nisu samo znamenitosti nego i ljudi te da postoje različite skupine ljudi od kojih neke trebaju i našu pomoć. Tako smo došli do vulnerabilne skupine, beskućnika te je organizirana humanitarna akcija u vrijeme blagdana. U suradnji naše djece, roditelja i Doma za starije osobe Ksaver pripremljeni su higijenski paketi. Da bi bolje djeci i roditeljima približili cijelu priču, povezali smo se sa Ustanovom Dobri dom Grada Zagreba koja je održala i psihološku radionicu u našoj skupini da bi djeci približila temu beskućništva.

Tako smo došli i do ostalih važnih ličnosti našeg grada. U osvještavanju istih pomogla nam je suradnja s Muzejom grada Zagreba gdje su djeca imala priliku kroz žive slike doživjeti važne ličnosti našega grada. Kako je to bilo vrijeme maskenbala, dogovaramo da ćemo i mi maskirajući se oživjeti važne ličnosti našeg grada. Tu su nam od velike pomoći bili roditelji koji su zajedno sa djecom izradili kostime.

U realizaciji samog projekta od velike važnosti bila nam je suradnja s KC Travno i Centrom za tradicijsku kulturu koji su omogućili da kroz radionice dožive različite zanate tipične za naš grad, kao što je licitarstvo, izrada tradicionalnih drvenih igračaka, istraživanje običaja vezanih za maskenbal ili različite svetkovine.

U osvještavanju istih posebno vrijedne pokazale su se i aktivnosti vezane za tradicionalne igre plesov, te simuliranje tradicionalnih običaja.

Također smo aktivno pratili događaje u našem gradu, a djecu se posebno dojmio Festival svjetla. Kako sada većina djece prepoznaje dosta znamenitosti, bilo im je zanimljivo vidjeti ih u drugačijem ruhu te su nastali prekrasni likovni radovi. Tijekom samog projekta nastao je niz edukativnih poticaja koji su djeca sama izradila i za koje je vladao veliki interes tijekom cijelog projekta.

Održan je i komunikacijski roditeljski sastanak u čijem pripremanju su sudjelovala i djeca, birajući aktivnosti koje će se nuditi roditeljima kroz radionicu na što su oni odlično reagirali.

Organizirana je i završna svečanost na temu *Tko pjeva zlo ne misli* na kojoj su djeca, simulirajući različite običaje, oživjeli život u Zagrebu na jedan dan.

Povodom Dana grada Zagreba organizirana je likovna izložba s maketama u predvorju našeg vrtića.

Koliko su djeca zapravo dobila kroz ovaj projekt, pokazala je šetnja s kostimiranom vodičicom užim središtem grada s roditeljima, gdje su zapravo djeca prepoznavala, objašnjavala i pričala priče o viđenom vodičici umjesto ona njima.

Ishodi za djecu:

- Ima osnovna znanja o kulturi i tradiciji svojega grada i naroda
- Pokazuje interes za život ljudi, kulturu i običaje grada u kojem živi
- Postaje svjesno jezika kao osobnog identiteta
- Razumije i uvažava različitosti među djecom i ljudima
- Izvodi neka djela kulturnog nasljeđa
- Kreativno se izražava kroz ples, glazbu i likovni izraz

Ishodi za ostale sudionike projekta:

- Voditelji i roditelji se sve češće međusobno povezuju i organiziraju u zajednička druženja i aktivnosti unutar skupine i vrtića
- Roditelji sve češće gostuju u skupini te organiziraju i motiviraju dolazak u skupinu članova uže i šire obitelji te lokalne zajednice
- Provedenim projektom svi smo imali priliku na konkretnom primjeru osvijestiti kolika je naša odgovornost i moć kao odgojno-obrazovne zajednice u kreiranju poželjnih društvenih vrijednosti i prosocijalnog ponašanja kod naše djece,
- unaprjeđenje suradničkog i timskog odnosa unutar i izvan ustanove te jačanje otvorenosti u pronalaženju novih metoda i načina rada s ciljem održavanja postojeće kvalitete.

Projekti osnovne šole – razredna nastava

1. Bogatije školsko igralište

Škola

III. osnovna škola Čakovec, 40 000 Čakovec

Telefon/ telefaks : 040/ 328 -001

E-adresa: ured@os-treca-ck.skole.hr

Voditeljica

Zdenka Novak, mag. prim.educ., izvrstan savjetnik

Tematsko područje

Ljudska prava i demokratsko građanstvo, osobna prava i odgovornosti djece – Projekt građanin

Cilj

Zamijenti računala i mobitele te boravak u zatvorenom izlaskom na školsko igralište. Obogatiti školsko igralište dodatnim sadržajima, češćim dječjim glasovima i igrama naših predaka.

Učenic

Učenic koji su sudjelovali u realizaciji projekta su učenici 1.a, članovi grupe Mali građani "A"

Učenic koje će predstaviti projekt: Jan Kapustić, (1.a), Leon Grd (1.a), Neo Vlahek (1.a), Bartol Zelić (1.a) i Rafael Shvydkikh (1.a).

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na prvim sastancima Malih građani razgovarali smo kako provodimo vrijeme nakon dolaska iz škole. Naveli smo svoje primjere. Uočili smo da smo puno vremena u unutarnjem prostoru. Pišemo zadaću ili gledamo TV, igramo igrice ili smo na izvanškolskim aktivnostima na koje nas voze roditelji, strani jezici, sportovi u dvorani ili slično. Najmanje smo naveli da idemo na igralište i na igru na svježem zraku. To radimo najmanje, a najviše to volimo. Zašto? Ne stignemo ili nemamo u blizini igralište ili nema tko s nama ići na udaljenije igralište. Zatim smo usporedili vrijeme koje provodimo u školi i kako ga provodimo. Veći dio vremena smo u učionici, manji dio u dvorani, a na školsko igralište idemo rijetko. Najčešće prve dane jeseni i u proljeće, ovisno o vremenskim prilikama, a školsko igralište obožavamo i svima nam je dostupno i nakon škole. Primijetili smo da nam je školsko igralište premalo iskorišteno i premalo obogaćeno dječjim glasovima. Međutim uočili smo kao da nam školsko igralište doziva obnovu. Doziva obogaćivanje dodatnim sadržajima, doziva ogradu jer je u blizini je s

obje strane cesta... Ograda bi dala veću sigurnost i učiteljice ne bi strepile od straha da za loptom pojurimo na cestu. Pitali smo za vrijeme odmora za mišljenje i prijatelje iz ostalih razreda. I oni razmišljaju poput nas. Žele više na školsko igralište, ali i da igralište treba obnoviti i obogatiti. Zaključili smo da se moramo upravo sada posvetiti problemu školskog igrališta jer stiže nam obnova škole i moramo skrenuti pozornost da je i igralište dio škole koji treba obnovu.

Moguća rješenja problema

Učiteljica nam je pokazala i pročitala Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djece. Prikazana je kao slikopriča. Mnogi od nas čitaju pa smo je i sami malo čitali. Saznali smo da mi djeca imamo pravo na potpuni razvoj i lijepo školsko igralište. Odrasli nam u tome moraju pomoći. Krenuli smo tražiti načine kako ćemo obogatiti naše igralište i ostvariti svoje pravo. Prije toga proučili smo i Kućni red škole. Našli smo dva načina, dva moguća rješenja.

Prvi način:

da mi uz pomoć učiteljice obogatimo naše igralište našim češćim odlascima na igralište i igramo i igre naših predaka

nagovorimo i organiziramo roditelje da dođemo na igralište i poslije škole, barem jedan vikend u mjesecu

osmislimo i nacrtamo plan obnove za odrasle i zamolimo da nam to ostvare

Prednost prvog načina je da sve to možemo odraditi. Za to nam ne trebaju nikakva financijska sredstva.

Drugi način:

Naša samostalna obnova igralište. To je neprihvatljivo jer smo mali da to sami radimo, nemamo financijskih sredstava.

Raspravljali smo što bi bilo najbolje.

Najbolji pristup rješenju problema

Odabrali smo prvi način. Obogatit ćemo igralište češćim izlascima, novim i starim igrama, vikend dolascima i crtežima obnove. Upotrijebit ćemo svoju dječju moć da sve to uz pomoć učiteljice i roditelja ostvarimo.

Plan djelovanja

Nakon odabira najboljeg mogućeg rješenja problema krenuli smo u akciju. Prvo smo izašli na školsko igralište i detaljno pogledali što sve još može uljepšati naše igralište. Zabilježili smo to na papir. Prije povratka u učionicu, nije teško pogoditi, odigrali smo jedne dobre "zombije", nekadašnje pjetliče. Zatim smo se u učionici primili posla. Crtežima smo osmislili kako zamišljamo obogaćeni izgled školskog igrališta. Prikazali smo što sve nedostaje: klupice za sjedenje na kojima bi razredi ugravirali naziv svog razreda i škole, to bi bile klupice za navijače, rasvjetni stupovi, koševi za smeće, ograda zbog blizine ceste, novi golovi na nogometnom igralištu, veliki šah, bolji pješćanik, zasađeno cvijeće i više drveća jer hlad uvijek dobro dođe. Po završetku izrade crteža kojima smo prikazali obogaćeni dio igrališta krenuli smo obogatiti igralište našom igrom. Školica, igra pjetlića krpenjačom, skakanje u vreći, gumi – gumi, prenošenje štafeta s jajetom u žlici, graničara, špekule, skrivača, ledene

babe... Na igru smo potaknuli i susjedne razrede. Uspjeli smo nagovoriti naše roditelje da i za vikend povremeno dođemo na školsko igralište. Svaki put nas nekoliko. Šteta bi bilo da je igralište vikendom tužno i samo. Naš projekt je djelomično ostvaren, skrenuli smo pozornost da je i igralište dio škole koji treba obnovu. Dalje nam ne preostaje drugo da uživamo u igri i češće pismom podsjećamo odrasle na obećanu obnovu igrališta.

Ostvareni rezultati

Družili smo se, surađivali, predlagali, osmišljavali, igrali i osjećali se zadovoljno jer smo sami doprinijeli da nam nešto bude bolje.

Projekt je bio predstavljen

Predstavili smo projekt susjednim razredima, Vijeću učenika, vodstvu škole, roditeljima. Predstavnicima lokalne vlasti napisali smo pismo. Rezultate svog rada objavili smo i na mrežnim stranicama škole. Naš projekt nije završio. Čekamo da odrasli odrade svoj dio.

2. Dodir bilja

Škola

Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba

Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba

Telefon/telefaks: 040 682124

E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr;

Voditeljica

Adela Horvat, diplomirana učiteljica razredne nastave, učitelj mentor

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su: Bogdan Patrik, Bogdan Tina, Hasnaš Rian, Horvat Damjan, Horvat Tessa, Ignac David, Krušelj Ana, Orehovec Ela, Oršoš Esmer, Oršoš Jana, Sušec Eva, Svrta Lucija, Škoda Lovro, Tilošanec Arijan, Vidović Vanja, Vojvoda Ela (4. a).

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Sušec Eva, Svrta Lucija, Tilošanec Arijan i Orehovec Ela (4. a).

Cilj

Cilj projekta je poticanje kreativnosti, timskog rada i ekološke svijesti učenika kroz izradu prirodnih higijenskih i kozmetičkih proizvoda od ljekovitog bilja ubranog uz lokalna područja rijeke Mure. Projekt povezuje tradicijske i suvremene potrebe zajednice te doprinosi radu Učeničke zadruge "Mura" kroz razvoj ekoloških i kozmetičkih proizvoda te jačanje lokalnog identiteta.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Projekt „Dodir bilja“ proizašao je iz prošlogodišnjeg iskustva u projektu „Stazama ljekovitog bilja“, tijekom kojeg su učenici pripremali i sušili biljne, ljekovite čajne mješavine. Učenici 4.a razreda došli su na ideju da se ljekovito bilje može koristiti i za izradu prirodnih higijenskih i kozmetičkih pripravaka poput prirodnih sapuna, pripravaka za pranje ruku, krema i stikova za usne od sastojaka dostupnih u svakodnevnom životu i bilja koje je domaće, ubrano u okolini Kotoribe, Međimurja.

Ne znaš odakle krenuti, ali želiš u svom domu imati dokazano učinkovite ljekovite biljne pripravke za one dane kada tvome tijelu, ili tvojim bližnjima, treba dodatna pomoć?

To pitanje nas je jako zainteresiralo.

Poticaj za projekt bila je činjenica da su mnogi učenici osjetljivi ili alergični na komercijalne sapune i dezinfekcijska sredstva, što nas je potaknulo na razmišljanje o sastavu tih proizvoda.

Uočene probleme zapisali smo na razredni pano te demokratskim glasovanjem odabrali temu kojom ćemo se baviti.

Projekt će doprinijeti radu Učeničke zadruge „Mura“, koja će započeti s izradom prirodnih proizvoda i time obogatiti svoj rad ekološkom komponentom, koristeći isključivo prirodne sastojke. Tijekom projekta učenici sudjeluju u svim fazama poduzetničkog procesa: istraživanju, pripremi materijala, izradi proizvoda, prezentaciji i prodaji. Time razvijaju poduzetničke, organizacijske i komunikacijske vještine.

U rujnu smo se prijavili na Poziv MZOS-a za provedbu projekta u sklopu izvanrednih aktivnosti za školsku godinu 2025/2026. i uspjeli. Projekt je prihvaćen i to nam je dalo financijski “vjetar u leđa” te smo svi sretni prionuli na posao.

Istraživali smo ljekovitost biljaka, učili o pravilnom i odgovornom sakupljanju bilja, brali ga, sušili, proveli anketu među učenicima o korištenju higijenskih i kozmetičkih proizvoda i interesu za prirodne proizvode naše učeničke zadruge „Mura“. Na likovnoj kulturi učenici su izrađivali logo projekta sa magistrom slikarstva Martinom Leskovec, a kroz radionice prirodnih sapuna uz stručnu podršku profesorice biologije-kemije Lidije Ribić-Gašparić i vanjskih suradnika, primijenili su stečena znanja u praksi.

Rezultati istraživanja i veliki interes učenika dodatno su nas potaknuli na provedbu projekta.

Upoznali smo ravnateljicu s projektnim aktivnostima i dobili njezinu podršku. Aktivnosti smo integrirali u redovnu nastavu (Priroda i društvo, Hrvatski jezik, Likovna kultura, Sat razrednika, TZK) i izvanredne aktivnosti. Projekt povezujemo i s inicijativom projekta „ŠtikUP generacija – Dodir bilja u nitima“ u koji su uključeni učenici od 4. do 8. razreda naše škole, učenici Graditeljske škole Čakovec (zanimanje krojač) kao mentori, Društvo pedagoga tehničke kulture Međimurske županije, Društvo „Naša djeca“ Kotoriba, roditelji i bake učenika.

U sklopu izvanrednih aktivnosti, a i u redovnoj nastavi kad god je bilo moguće, istraživali smo o ljekovitosti biljaka, proučavali biljke, brali ih, sušili, rezali njihove ljekovite korijene, spremali i dalje ljekovite čajeve, vitaminske napitke, istraživali sve o procesu nastanka prirodnih sapuna.

Knjižničarka nam je pomogla u snalaženju sa stručnom knjižnom građom, a i u velikoj mjeri koristili smo se internetom u pronalasku podataka. Naša učiteljica Adela Horvat završila je i stručne on – line tečajeve Udruge EteriCO: o ljekovitim uljnim maceratima: Biljni dossier:gavez te pripravcima tinktura i osnovnih sastojaka ljekovitih krema, Radionicu prirodne kozmetike: Modul2/1: Mala školica sapuna, Modul 2/2: Kreativna radionica sapuna, učiteljica je bila i na radionici kod fitoaromaterapeuta Mateja Plavčeka iz Basium obrta iz Rijeke na tečaju izrade prirodnih sapuna.

Jedva smo čekali da to sve isprobamo: izrada krutih sapuna hladnim postupkom, bojanje sapuna mineralnim pigmentima, dodavanje mirisnih komponenata u sapune, prirodne kreme za lice od gaveza, melemi za sune od ljekovitog bilja itd.

Proučili smo zakone i propise: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Statut OŠ Jože Horvata Kotoriba, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Nastavni plan i program Zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole.

Teme o ljekovitom bilju uočavali smo u udžbenicima svih odgojno-obrazovnih predmeta, časopisima, novinskim člancima, književnim djelima naše lektire te na različitim internetskim stranicama.

Moguća rješenja problema

Nakon što smo definirali problem, učenici su aktivno započeli raspravu u kojoj su iznosili svoje prijedloge i ideje. Ideje smo podijelili na ostvarive i manje ostvarive. Učenici su radili u skupinama, a svaka je skupina imala glasnogovornika koji je pred razredom predstavljao prijedlog i obrazlagao njegove pozitivne i negativne strane.

Na taj su način učenici razvijali demokratsku kulturu dijaloga, kritičko mišljenje i odgovorno donošenje odluka (GOO B.2.1., GOO C.2.1).

Predložena su moguća rješenja (alternativne politike):

rješenje: Kupnja gotovih ekoloških kozmetičkih i higijenskih proizvoda

Pozitivne strane: brzo i jednostavno rješenje.

Negativne strane: ne razvija poduzetničke vještine učenika, dugoročno je financijski zahtjevno i ne uključuje aktivno sudjelovanje učenika u procesu izrade.

rješenje: Samostalna izrada prirodnih kozmetičkih i higijenskih proizvoda u sklopu Učeničke zadruge „Mura“ (kreme od ljekovitog bilja)

Pozitivne strane: razvijanje istraživačkog duha, ljubavi prema prirodi i zavičaju; upoznavanje bilja uz rijeku Muru, okolicu Kotoribe i Međimurja; razvoj poduzetničkih vještina; mogućnost pomoći zajednici i jačanje ekološke svijesti.

Negativne strane: financijski zahtjevniji i vremenski složen proces (nabava ulja, voska, vitamina E, eteričnih ulja i dr.), ali prijavom na potporu MZOS-a može se izvesti.

rješenje: Izrada prirodnih sapuna (izrada krutih sapuna hladnim postupkom, bojanje sapuna mineralnim pigmentima, dodavanje mirisnih komponenata u sapune) uz organizaciju humanitarne akcije

Pozitivne strane: razvijanje istraživačkog duha, povezivanje poduzetništva i humanitarnog djelovanja; prikupljanje sredstava za učenike slabijeg imovinskog statusa (izleti, naturalno putovanje i sl.).

Negativne strane: dulji proces pripreme, financijski zahtjevniji i vremenski složen proces, ali prijavom na potporu MZOS-a može se izvesti.

Nakon temeljite rasprave zaključili smo da mi možemo i stvarno želimo samostalno krenuti u proces izrade prirodnih proizvoda u sklopu naše zadruge „Mura“. Izrađivat ćemo i prirodne kreme i prirodne sapune uz mogućnost organiziranja humanitarne akcije. Iako je financijski zahtjevnije, dobivena sredstva MZOS-a omogućila su provedbu projekta. Svi sretni entuzijastički smo krenuli s projektom.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odlučili prvo istražiti navike korištenja kozmetičkih i higijenskih proizvoda u školi. Provedena je anketa među učenicima, roditeljima i djelatnicima škole s pitanjima: koriste li kozmetičke i higijenske proizvode, koje najčešće koriste, čitaju li deklaracije, znaju li što znače navedeni sastojci u proizvodima te bi li koristili prirodne proizvode koje bi izrađivala učenička zadruga „Mura“, smatraju li da su prirodni i higijenski proizvodi bolji za zdravlje i okoliš, dopunili su svoje prijedloge i ideje vezane uz prirodne i higijenske proizvode.

Rezultati ankete pokazali su da većina učenika koristi kozmetičke proizvode, ali ne čita ili ne razumije deklaracije. Većina je izrazila želju koristiti prirodne proizvode koje bi izradila

zadruga „Mura“ i smatraju da su bolji za zdravlje i okoliš. Ako bi bili cjenovno prihvatljivi, rado bi ih naši sumještani i kupili. Anketa je pokazala da od proizvoda žele koristiti prirodne sapune (kombinacija ljekovitog bilja), balzam za usne (sa ljekovitim biljem), gel kreme od gaveza itd. Sve naše ideje su im se jako svidjele.

Na temelju ankete i prethodnih iskustava, učenici su zaključili da je najbolje rješenje samostalna izrada prirodnih higijenskih i kozmetičkih proizvoda u sklopu naše zadruge „Mura“, jer tako uče, razvijaju poduzetničke i istraživačke vještine te promiču ekološku i zdravstvenu svijest.

Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Na satu hrvatskog jezika pisali smo pjesmice i sastavke o ljekovitim biljkama, radili digitalne plakate, a na satu prirode i društva dodatno smo istraživali o biljci gavez.

Na satovima izvannastavnih aktivnosti Mali istraživači, izradili smo prirodne kozmetičke proizvode uz pomoć profesorice biologije – kemije Lidije Ribić Gašparić.

Često koristimo izraz “posluži drugima što bi poželio sebi i svojim najmilijima”.

Plan djelovanja

Istraživanje i priprema: Učenici su putem interneta istraživali osobitosti i zdravstvene dobrobiti ljekovitog bilja te recepte za izradu prirodnih proizvoda. Voditeljicu projekta zamolili su da pozove i druge učiteljice koje bi se željele pridružiti projektu.

Uključivanje učenika i suradnika: Projektu su se pridružili učenici Likovne grupe, profesorica biologije – kemije, učiteljica tehničke kulture, a kasnije i učiteljice engleske i njemačke grupe te STEM grupe.

Rad na projektu: Provedena je anketa među svim učenicima (1.–8. razred) o korištenju kozmetičkih proizvoda i interesu za prirodne proizvode. Učenici su razgovarali s ravnateljicom Rominom Volar i dobili podršku za aktiviranje učeničke zadruge „Mura“. Učenici su u suradnji s tim učiteljicama sudjelovali u brojnim radionicama izrade proizvoda na prirodnoj bazi, završnom prevođenju projekta na engleski i njemački jezik.

Izrada i prezentacija proizvoda: Učenici su naučili kako pripremiti i izrađivati prirodne sapune, kreme i meleme, razumjeli su zdravstvene prednosti prirodnih sastojaka i kako izbjegavati štetne kemikalije. Prvi proizvodi ponuđeni će biti u sklopu zadruge „Mura“ i vjerujemo da će prirodni sapuni i melemi izazvati veliki interes mještana.

Rezultati i motivacija: Prodaja proizvoda pokazat će dobar rezultat i motivirat učenike za daljnji rad, a poklanjanje prirodnih proizvoda izazvat će u osobama koje ih prime, ljubav i zahvalnost. Projekt je potaknuo učenike na istraživanje prirode, upoznavanje ljekovitog bilja te razvijanje poduzetničkih i socijalnih vještina. Aktivnosti su pridonijele vidljivosti škole u suradnji s lokalnom zajednicom i jačanju rada učeničke zadruge „Mura“.

Proveli smo anketu među učenicima od 1. do 8. razreda, roditeljima i ostalim djelatnicima. U anketi je sudjelovalo 81 ispitanika. Rezultati ankete pokazali su da svi ispitanici koriste kozmetičke proizvode (100%), ali ne čitaju ili ne razumiju deklaracije (63% ih ponekad čita, a 11% nikada, dok 26% ponekad pročita). Većina je izrazila želju koristiti prirodne proizvode koje bi izradila zadruga „Mura“ i smatraju da su bolji za zdravlje i okoliš (čak 92% to misli). Od proizvoda bi voljeli koristiti prirodne sapune (kombinacija ljekovitog bilja) (njih 28%), balzam za usne (sa ljekovitim biljem) 25%, gel kreme od gaveza 29% itd.

Čak 79% ispitanika bi kupilo naše buduće proizvode u zadruzi, a 21% djelomično.

Idejom projekta upoznali smo i našeg načelnika Općine Kotoriba, Darija Friščića koji je naglasio da mu je jako zanimljiv ovakav entuzijastički i istraživački način razmišljanja.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu učenici su razvijali brojne kompetencije:

istraživačke vještine – prikupljanje informacija kroz ankete

timski rad, suradničko i iskustveno učenje – rad u skupinama, rasprava i zajedničko donošenje odluka unutar razreda

kritičko razmišljanje i diskusija o problemu – analiza predloženih rješenja i njihovih prednosti i nedostataka

komunikacijske vještine – izrada plakata, javno predstavljanje problema i rješenja

U sklopu projekta izrađeni su: prirodni sapuni, kreme, melemi i balzami za usne, gel kreme od gaveza, tinktura gaveza, higijenski pripravci (pranje ruku, stikovi za usne)

Projekt je postao dio svakodnevnih aktivnosti djece i roditelja, čime se osigurava njegova dugoročna vidljivost i utjecaj na zajednicu.

Učenici su kroz projekt shvatili da svojim djelovanjem mogu potaknuti pozitivne promjene u svakodnevnom životu škole i zajednice.

Ostvarenjem planiranih aktivnosti, učenici su obogatili asortiman proizvoda UZ „Mura“, istaknuvši ekološku komponentu korištenjem isključivo prirodnih materijala. Izrada proizvoda započinje tijekom drugog polugodišta, kada će učenici kroz praktičan rad razvijati i svoj poduzetnički duh, primjenjujući naučene vještine u stvarnom procesu proizvodnje i prodaje.

Predstavljanje projekta

Projekt „Dodir bilja“ predstavljen je učenicima, djelatnicima škole te načelniku Općine Kotoriba.

Planira se daljnje predstavljanje projekta: u školi obilježavajući neki prigodni datum pred nositeljima projekta i mnogim uzvanicima, Dječjem vrtiću Kotoriba i članicama Društva „Naša djeca“ Kotoriba, putem novinskih članaka i objava na mrežnim stranicama škole, djelatnicima Međimurske prirode, medijima da bi projekt bio dodatno popraćen i promoviran.

Na ovaj način učenici će povećati vidljivost projekta, potaknuti zajednicu na ekološku osviještenost i predstaviti rezultate svog rada široj javnosti.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici ističu da vole aktivno sudjelovati u svim etapama projekta – od vođenja pisanih zabilježki, preko terenskog istraživačkog rada, do izrade i prezentacije proizvoda.

Projekt ih povezuje kroz zajedništvo i suradnju, potiče kreativan pristup i razvija suradničko učenje.

Prilikom javnog predstavljanja projekta učenici jačaju samopouzdanje i osjećaj ponosa, jer su svojim radom učinili nešto važno za lokalnu zajednicu.

Većina učenika smatra da su kroz ovaj projekt napredovali u radu u skupini, razvijali kreativnost, napredovali u istraživanju, iznosili svoja mišljenja i postali odgovorni građani. Uočili su i mnoge prednosti timskog rada. U osvrtu na projekt većina učenika se izjasnila da su puno pridonijeli projektu. Svi su u potpunosti bili zadovoljni odabirom i rezultatom projekta te željno iščekuju novi projekt.

3. Književni vremeplov

Škola

OŠ Ivanovec, Ulica bana Jelačića 26, Ivanovec, 40 000 Čakovec

Telefon i telefaks: 040 337221

E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr; irika25@gmail.com;

Voditeljica

Irena Levačić

Učenicima

Polaznici 3. A razreda OŠ Ivanovec: Leon Fučko, Matej Fučko, Leona Horvat, Domagoj Jambrović, Tesa Kocijan, Toma Kresinger, Teo Magdalenić, Klara Mikac, Dino Oršuš, Lovro Palfi, Zora Petek, Ena Pojer, Lora Sečan, Muhamed Šečić, David Tkalčec

Projekt će na smotri predstavljati učenici: Klara Mikac, Ena Pojer, Zora Petek i Lora Sečan

Cilj

Povezati nastavne sadržaje Prirode i društva – Snalaženje u vremenu sa nastavnim sadržajima Hrvatskog jezika – Književnost i stvaralaštvo uključujući suradnju školske i lokalne zajednice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Nastavni sadržaji Prirode i društva iz cjeline Snalaženje u vremenu potaknuli su u učenicima veliko zanimanje. Istovremeno, čitajući djela odabrane lektire, probudila se znatiželja o piscima. Za neke su čuli da su živjeli jako davno, a neke su upoznali u našoj školi. U izvanastavnoj aktivnosti – Vremeplov– Dječji forum pratimo i obilježavamo značajne događaje, a ove je godine obogaćena aktivnost upoznavanje dječjih prava kroz umjetnost. Ponukani nastavnim cjelinom iz Prirode i društva – Ja i drugi u zajednici, željeli smo potaknuti čitalačku znatiželju i kod ostalih učenika naše škole, a polaznicima obližnjeg dječjeg vrtića omogućiti stvaralačko druženje s knjigama u školskom okruženju.

Za potrebe istraživanja problema proučili smo primjerene članke iz:

- Konvencije o pravima djeteta
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi
- Statuta OŠ Ivanovec
- Godišnjeg plana i programa rada OŠ Ivanovec za 2025/2026. godinu
- Kućnog reda škole
- Protokola o kontroli ulaska i izlaska u školskim ustanovama,

Moguća rješenja problema

Za provođenje projekta predlagali smo:

- Pozvati poznate književnike u školu
- U suradnji sa filmskom družinom izraditi film
- Kronološkim redom i odabranim djelima predstaviti pisce kroz radionice.

Prijedlozi su bili zanimljivi i činili su se ostvarivi. Za svaki od njih izdvojili smo dobre i loše strane.

Najbolji pristup rješenju problema

Svi su nam se prijedlozi jako sviđali. Međutim, uvidom u Godišnji plan i program rada škole uvidjeli smo da je već isplanirano koji će pisci i kada biti gosti u našoj školi. Isto tako, Filmska družina već je započela svoje aktivnosti. Iz tog smo razloga odlučili da je najbolje rješenje povijesni pregled pisaca i njihovih odabranih djela prikazati kroz radionice.

Plan djelovanja

S namjerom provođenja projekta upoznali smo ravnateljicu škole. Knjižničarka će nam pomoći dio istraživanja u knjižnici, a učiteljica Informatike pomoći će nam obraditi anketu o čitalačkim navikama učenika 2. do 4. razreda. U suradnji sa svim učiteljicama Razredne nastave i vrtičke skupine „Pčelice“ održat će se radionice. Da bi one bile što zanimljivije, izradit će se nekoliko povijesnih kostima. Mjesne odbore Ivanovec i Štefanec zamolit ćemo za nabavu bežičnih mikrofona. Na taj način bi čitanje i pripovijedanje književnih djela mogli kvalitetno izvoditi u holu naše škole.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili ravnateljici, učenicima i učiteljima škole, našim roditeljima. Aktivnosti su popraćene na web stranici škole, na *facebooku* škole, lokalnim elektroničkim i tiskanim medijima.

Ostvareni rezultati

Najveća vrijednost projekta je u tome što su učenici stekli sposobnost snalaženja u vremenu kroz samostalno istraživanje, čitanje lektirnih djela sa zanimanjem. Uz to, na stvaralački i kreativni način stjecali su sposobnost izvođenja javnih nastupa.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su s velikim zanimanjem i angažmanom sudjelovali u projektu. Najviše ih je zanimalo život u prošlosti poznatih pisaca, način odijevanja, razlike u školovanju nekad i danas. Jednako tako s veseljem su bili aktivni nositelji radionica u predstavljanju književnog djela.

4. Koracima kroz Međimurje

Škola

Osnovna škola Strahoninec

Čakovečka 55, Strahoninec, 40 000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040 333 408

E-adresa: ured@os-strahoninec.skole.hr;

Voditeljica

Rozmari Vinković, učiteljica informatike

Učenici

Bruna Barić (2. a), Kaja Buljan (2. a), Zrinka Dragoja (2. a), Olivia Murković (2. a), Luka Rožej (1. b), Eva Tota (2. a), Dorian Zanjko (4. a)

Tema projekta

Aktivno sudjelovanje učenika u Erasmus+ projektu kroz promociju zavičajne baštine i međukulturno učenje.

Cilj

Osmisliti i izraditi edukativnu igru kojom ćemo gostima u sklopu Erasmus+ mobilnosti na zanimljiv i interaktivan način predstaviti Međimurje, njegovu kulturu, tradiciju i znamenitosti te aktivno pridonijeti kvaliteti Erasmus+ projekta Škole.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku rada nismo bili složni oko toga koji ćemo problem istraživati. U to su se vrijeme obilježavali Erasmus+ dani (13. – 18. 10. 2025.), te nas je učiteljica Rozmari upoznala s programom Erasmus+ i predložila da promislimo o njegovu značenju za našu Školu i učenike. Kao prvi zadatak dobili smo izradu likovnih radova na temu Erasmusa, čime smo se aktivno uključili u obilježavanje tih dana. Radovi su objavljeni na mrežnoj stranici Škole i mrežnoj stranici Erasmus+. Naša Škola nositeljica je Oznake izvrsnosti za provedbu mobilnosti u sklopu Erasmus+ akreditacije.

Tijekom sljedećih susreta razgovarali smo o Erasmus+ projektu i postavili smo si istraživačko pitanje: Na koji način učenici koji ne sudjeluju u mobilnostima mogu aktivno doprinijeti Erasmus+ projektu Škole?

Da bismo bolje razumjeli temu, proveli smo istraživanje putem interneta te proučili dostupne izvore. Saznali smo da Erasmus+ potiče međunarodnu suradnju, razvoj znanja i vještina te međukulturno razumijevanje.

Razgovarali smo i s našom mentoricom, učiteljicom Rozmari, članicom Erasmus+ tima, koja nam je prenijela svoja iskustva s mobilnostima.

Pogledali smo videozapise fotovideo skupine Strahominci, u kojima učenici i učitelji dijele dojmove s mobilnosti, kao i iskustva gostujućih učitelja.

Da bismo dobili informacije iz prve ruke, u goste smo pozvali učiteljicu Teu Horvatić, koordinatoricu Erasmus projekta u našoj Školi. U razgovoru smo saznali kako projekt funkcionira, koji su njegovi ciljevi te na koje se sve načine učenici mogu uključiti.

U duhu građanskog odgoja proučili smo i Ustav Republike Hrvatske, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te Konvenciju o pravima djeteta. Posebno nas je zainteresirao članak 31. Konvencije o pravima djeteta, koji govori o pravu djeteta na igru, druženje te sudjelovanje u kulturnom i umjetničkom životu. Zaključili smo da i mi, kroz aktivno sudjelovanje i vlastite inicijative, možemo pridonositi vrijednostima koje promiče Erasmus.

Time smo odabrali problem kojim ćemo se baviti – kako učenici mogu aktivno sudjelovati i doprinosti Erasmus+ projektu Škole, iako još nemaju mogućnost odlaska na mobilnost – te započeli planiranje daljnjih aktivnosti u skladu s motom „Obogaćuje živote, širi vidike”.

Moguća rješenja problema

Erasmus+ jest program Europske unije koji omogućuje učenicima, studentima, pripravnicima i nastavnicima sudjelovanje u međunarodnim mobilnostima s ciljem poticanja suradnje, stjecanja novih znanja te upoznavanja drugih kultura i jezika. Koordinatorica projekta, učiteljica Tea, upoznala nas je s planom ovogodišnjih mobilnosti. Našu će Školu posjetiti 14 učenika i 4 učitelja iz Francuske te 24 učenika i 6 učitelja iz Španjolske. Zaključili smo da je to velik organizacijski izazov za Erasmus tim i odlučili pomoći. Kroz rad u skupinama primijenili smo metodu kreativnog razmišljanja te osmislili više mogućih rješenja. Nakon rasprave izdvojili smo četiri prijedloga:

1. Izrada knjižice o našoj Školi i Strahoncincima kao poklon gostima

Prednost: Svaki bi gost dobio trajnu uspomenu i informativni materijal.

Nedostatak: Potrebna su financijska sredstva i više vremena za kvalitetnu pripremu i tisak.

2. Izrada društvene igre s elementima Međimurja

Prednost: Edukativna i interaktivna aktivnost kroz koju bi gosti, nakon izleta, mogli ponoviti i utvrditi znanje o onome što su vidjeli i naučili.

Nedostatak: Mogući troškovi izrade i materijala.

3. Izrada *online*-igre o Međimurju

Prednost: Igru bi moglo igrati više učenika istodobno, a mogla bi se koristiti i nakon završetka mobilnosti.

Nedostatak: Nedostatak iskustva u izradi digitalnih igara.

4. Uređenje i održavanje Erasmus kutka u Školi

Prednost: Sve informacije o projektu bile bi dostupne na jednome mjestu.

Nedostatak: Ograničen školski prostor.

Nakon detaljne analize prednosti i nedostataka svih prijedloga, jednoglasno smo odlučili realizirati izradu edukativne igre o Međimurju, njegovoj kulturi, znamenitostima i tradiciji. Smatramo da je riječ o rješenju koje je istodobno kreativno, edukativno i održivo.

Projekt smo nazvali „Koracima kroz Međimurje”, jer vjerujemo da će upravo kroz igru naši gosti na zanimljiv i interaktivan način „proći” našim krajem te bolje upoznati njegovu kulturnu i prirodnu baštinu.

Najbolji pristup rješenju problema

Putem *Google Forms*a, u suradnji s učiteljicama informatike, proveli smo *online*-anketu među učenicima od 5. do 8. razreda. Željeli smo saznati imaju li iskustva sudjelovanja u Erasmus+ projektima u našoj Školi, što bi oni pokazali gostima koji dolaze u naš kraj te na koji bi način željeli upoznati mjesto u kojemu borave tijekom mobilnosti.

Rezultati ankete pokazali su da bi većina učenika rado predstavila svoj kraj te da bi druge krajeve najradije upoznawali putem izleta. Upravo se iz tog razloga naša igra o Međimurju odlično uklapa u projektne aktivnosti – nakon izleta gosti bi kroz igru mogli ponoviti i ućvrstiti ono što su vidjeli i naučili, na zanimljiv i interaktivan način.

Plan djelovanja

Na početku provedbe projekta naš je entuzijazam nakratko splasnuo jer nismo imali jasnu ideju kakvu igru želimo izraditi. Dodatni izazov predstavljala je spoznaja da igra treba sadržavati i strane jezike. Međutim, nova se ideja rodila kada smo primijetili veliku kartu Međimurja koju su učenici koji pohađaju Robotiku koristili za natjecanje. To nas je potaknulo da i mi osmislimo igru temeljenu na karti našega kraja.

Iako u konačnici nismo koristili istu kartu, u programu *Canva* izradili smo vlastitu podlogu inspiriranu kartom Međimurja te osmislili put od jedne „meje” Međimurja do druge. Ideju o „mejama” dobili smo nakon razgovora s ravnateljem Škole, gospodinom Josipom Šipekom, koji nam je ispričao zanimljivu priču o „mejašima” – čuvarima granica Međimurja u vrijeme kada je ono bilo pod mađarskom upravom. Ta nam je priča dala dodatnu povijesnu dimenziju. Igru smo nazvali „Međimurska meja”.

Polja na karti označili smo različitim bojama, a da bi igra bila zanimljivija nacrtali smo i posebne simbole („kalamper”, krava, zmaj, „cekar” i „mejaš”), koje smo skenirali i uvrstili kao „specijalna polja”. Igra funkcionira tako da igrač baca kocku i pomiče se onoliko polja koliko dobije na kocki. Figuricu kojom se kreće napravili smo iz gipsa u obliku panja jer se panj nalazi na grbu Općine Strahoninec. Nakon što se osušio, obojali smo ga temperama.

Proveli smo istraživanje o znamenitostima Međimurja koristeći dostupne internetske izvore, odabrali reprezentativne primjere kulturne i prirodne baštine te na temelju prikupljenih informacija osmislili i izradili kartice s pitanjima za našu igru. Pitanja su napisana na hrvatskom, engleskom, njemačkom i slovenskom jeziku da bismo ih prilagodili gostima. Za prijevod smo koristili *Google*-prevoditelja. Posebnu vrijednost igri dali smo uvođenjem Brailleova pisma. Posjetili smo tiskaru Tiflo globus u Čakovcu, gdje smo naučili kako se unosi i tiska Brailleovo pismo te smo dio kartica prilagodili i na taj način.

Na svakoj kartici nalazi se i QR kod koji vodi na mrežnu stranicu s točnim odgovorom, da bi igrači mogli provjeriti svoje znanje. Za slučaj da netko nema pristup digitalnom uređaju, izradili smo i kartice s ispisanim odgovorima.

Svoju igru predstavili smo učiteljici Tei Horvatć, koordinatorici Erasmus projekta, koja je bila oduševljena našom idejom i trudom. Također smo posjetili načelnika Općine Strahoninec, gospodina Franju Lehkeca, kojemu smo prezentirali projekt. Pohvalio je našu inicijativu, kreativnost i predanost te nam ponudio podršku u daljnjoj provedbi projekta.

Ostvareni rezultati

Naš cilj – osmisliti i izraditi edukativnu igru kojom ćemo gostima u sklopu Erasmus+ mobilnosti na zanimljiv i interaktivan način predstaviti Međimurje, njegovu kulturu, tradiciju i znamenitosti te aktivno pridonijeti kvaliteti Erasmus+ projekta Škole – u potpunosti smo ostvarili. Projekt nam je pokazao da i mali doprinosi učenika koji ne sudjeluju u mobilnosti mogu imati velik utjecaj na promoviranje našeg kraja i poticanje vršnjaka da se aktivno uključe u Erasmus+. Moramo naglasiti da smo tijekom projekta ugostili i učiteljicu Sakine Ruzgar iz Turske.

Projekt je predstavljen

ravnatelju škole, pedagoginji, učiteljima, Vijeću učenika, roditeljima, učenicima i načelniku Općine Strahoninec. Objavljen je na mrežnoj stranici škole, *Facebook*-stranici Škole i Erasmus+ stranici Škole, kao i na mrežnim stranicama Međimurskih novina te na smotri projekata. Do kraja školske godine projekt ćemo predstaviti široj lokalnoj zajednici na završnoj priredbi.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radili smo s entuzijazmom i predanošću, uživajući u svakom koraku projekta. Svi smo naučili kako je važno surađivati u timu, dijeliti ideje i slušati mišljenja drugih. Tijekom izrade igre razvili smo kreativnost, strpljenje i sposobnost organiziranja zadataka, a istovremeno smo se zabavljali i bolje upoznali svoj kraj.

Posebno nam se svidjelo što smo kroz projekt mogli pokazati inicijativu, sudjelovati u donošenju odluka i vidjeti kako naš rad može koristiti drugim učenicima i gostima Škole. Ovaj nas je projekt motivirao da i dalje aktivno sudjelujemo u Erasmus+ aktivnostima te da kroz igru i kreativne ideje doprinosimo zajednici. S ponosom očekujemo prve goste i vjerujemo da će nas ovo iskustvo dodatno potaknuti da jednog dana i sami hrabro zakoračimo u Erasmus+ mobilnost. Jer Erasmus+ „Obogaćuje živote, širi vidike“.

5. Mališani u akciji

Škola

Osnovna škola Belica

dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica

Telefon/telefaks: 040 845220

E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice

Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj savjetnik i Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave

Učenci

U realizaciji projekta sudjelovali su učenici 3.b i 4.b razreda PŠ Gardinovec.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Valena Lisjak (3.b), Nika Borko (4.b), Lina Kolarić (4.b) i Dejana Magdalena Babić (4.b)

Cilj

Kod učenika potaknuti kreativnost i maštovitost, svojim djelovanjem utjecati na uređenje eksterijera škole te osposobljavati učenike za odgovoran život. Promicati vrijednosti ljudskih prava, demokratska načela u zajednici unutar i izvan školskoga života, razvijati kritičko mišljenje i vještine argumentiranja te komunikacijske vještine.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom boravka u školi, svakodnevno primjećujemo da školsko dvorište nije dovoljno prilagođeno djeci, igri ni kretanju. Pločnik ispred ulaza je siv, prazan i služi samo za prolazak. Smatramo da bi taj prostor mogao biti ugodniji i veseliji. Da bismo provjerili jesmo li u pravu, proveli smo anketu. Saznali smo što o izgledu dvorišta misle učenici, roditelji i djelatnici. O uočenom problemu razgovarali smo na roditeljskom sastanku. Odlučili smo krenuti u akciju da bismo pločnik ispred škole pretvorili u siguran, veseo i razigran prostor za djecu koristeći igre koje potiču kretanje, druženje i učenje. Razgovarali smo s ravnateljicom škole i načelnikom općine. Dobili smo njihovu punu podršku. Učili smo o pravima i dužnostima djece te proučavali zakone.

Moguća rješenja problema

Provođenjem anketa utvrdili smo da problem postoji, ali i da postoje različite ideje koje bi mogle prostor oko škole učiniti ugodnijim i zanimljivijim djeci. Naišli smo i na određene

poteškoće. Za većinu prijedloga bila su potrebna financijska sredstva. Uz želju da se i lokalna zajednica uključi u naš projekt, odabrali smo moguća rješenja:

Prva mogućnost je ostaviti okoliš škole u sadašnjem stanju i ne uvoditi nikakve promjene. Zaključili smo da se time ne bi riješio problem jer bi prostor i dalje bio siv i ne bi poticao igru ni kretanje. Druga mogućnost je postavljanje gotovih igračaka ili sprava. Međutim, to rješenje zahtijeva veća financijska sredstva što trenutno nije moguće. Treća mogućnost je oslikavanje prostora oko škole igrama poput školice, gusjenice s brojevima, križić–kružić i raznih drugih oblika. Razmišljali smo i o pronalasku sponzora koji bi pomogli u uređenju školskih prostora. Raspravljajući o jakim i slabim stranama pojedinog rješenja zaključili smo da treća politika ima najmanje nedostataka.

Najbolji pristup rješenju problema

Prilikom odabira pazili smo da rješenje bude sigurno za djecu, da ne zahtijeva velika financijska sredstva i da kod djece potiče igru, kretanje i druženje. Uređenju školskog dvorišta pristupilo se prema dogovorenom planu:

1. Na internetu prikupiti nama najljepše ideje o uređenosti školskih dvorišta
2. Organizirati kreativne likovne radionice za učenike na kojima ćemo osmisliti izgled prostora oko škole za igru i kretanje.
3. Tatu Davora, koji je stolar, zamoliti da nam izradi drvene figurice za igru križić – kružić.
4. Osmisliti i organizirati predstavljanje projekta učenicima, roditeljima i mogućim sponzorima. U svibnju, uz kratak program, zahvaliti svim sudionicima u projektu, a rezultate rada objavljujati na web stranicama škole i novinama.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je niz različitih aktivnosti. Projekt smo predstavili načelniku općine, ravnateljici, učiteljima i roditeljima. Posebno smo se usmjerili na prostor ispred ulaza u školu jer je to prostor kroz koji svakodnevno prolaze svi učenici. Na internetu smo tražili primjere, birali ideje, igre i boje koje su nam se najviše svidjele. Pronašli smo mnogo lijepih ideja i saznali da bi moderna škola trebala biti šarena i ugodna djeci. Crtežima smo osmislili da bi prostor ispred ulaza u školu mogao izgledati. Odlučili smo ga oslikati igrama za djecu poput školice, gusjenice s brojevima, igre križić–kružić i skakanja po raznim oblicima. Na satu razrednika razgovarali smo o važnosti igara za razvoj djeteta. Osmislili smo predstavljanje projekta mogućim sponzorima i pomagačima te razgovarali s načelnikom općine, ravnateljicom, pedagoginjom i članovima obitelji. Uz njihovu pomoć osigurali smo boje i pribor potreban za oslikavanje. Tata Davor preuzeo je odgovornost za izradu drvenih figurica za igru križić – kružić. Pripremili smo plakate i dokumentacijsku mapu, a postignute rezultate objavljujivali na web stranici i novinama. Završetak projekta proslavit ćemo krajem svibnja zajedno s roditeljima, sponzorima, uzvanicima, bakama i djedovima uz prigodan program, igru i druženje te tako zahvaliti svima koji su sudjelovali u projektu.

Projekt je bio predstavljen

načelniku općine, ravnateljici, učiteljima, učenicima, roditeljima, lokalnoj zajednici te široj javnosti putem web stranice škole. Lokalnim medijima također smo poslali izvješće o

realizaciji projekta. Učenici su projekt predstavili na Županijskoj smotri projekata iz građanskog odgoja i obrazovanja 27. ožujka 2026. u Čakovcu.

Ostvareni rezultati

Odabrani problem sustavno smo istraživali i dokumentirali. Usvajali smo komunikacijske i socijalne vještine, razvijali poduzetničke kompetencije, vještine istraživanja, kritičko mišljenje, međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika. Slobodno smo izražavali svoje stavove i razmišljanja te shvatili da, bez obzira što smo djeca, možemo sudjelovati u promjenama, cijeniti i čuvati školsku imovinu, imati cilj u životu, slijediti ga i biti uporni.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Volimo aktivno sudjelovati u svim etapama projekta: od pisanih zabilješki do terenskoga istraživačkog rada. Povezuje nas zajedništvo i suradnja, kreativan pristup i suradničko učenje. Prilikom prezentacije projekta jača naše samopouzdanje i osjećaj ponosa jer smo učinili nešto važno za svoju lokalnu zajednicu. Radeći na projektu više smo se povezali kao grupa i motivirali jedni druge na rad. Najviše nas raduje činjenica što se svima, s kojima smo kontaktirali, sviđa ideja projekta. Spontano smo i kreativno oblikovali i izražavali svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju svakog problema.

6. Od smeća do eko vreća!!

Škola

Osnovna škola Sveti Martin na Muri

telefon/telefaks: 040 868206, 040 868206

E-adresa: skola@os-svetimartinnamuri.skole.hr;

Voditeljice

Maja Goričanec, učiteljica razredne nastave

Petra Tomšić, pedagoginja škole

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: učenici 1. razreda Osnovne škole Sveti Martin na Muri

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Eni Cerovec (1. razred), Ena Brezovački (1. razred), Iva Stojko (1. razred), Jan Perčić (1. razred).

Tema projekta

Edukacija učenika 1. razreda putem prezentacija, radionica o važnosti održivog gospodarenja tekstilnim otpadom.

Cilj

Cilj projekta je razvijati ekološku svijest učenika 1. razreda kroz učenje o pravilnom sortiranju otpada, odgovornom postupanju s tekstilom te mogućnostima ponovne uporabe i recikliranja tekstila. Učenici se upoznaju s time što se sve može izraditi od recikliranog tekstila, razvijaju motoričke vještine, kreativnost i brigu za okoliš. Kroz izradu i prodaju eko vreća i drugih uporabnih predmeta potiče se razvoj poduzetničkih vještina, dok se razmjenom robe učenike uči vrijednosti ponovne uporabe, suradnje i odgovornog odnosa prema resursima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Kao najmlađi učenici u školi, učenici 1. razreda susreli smo se s novim školskim prostorom, pravilima i načinom rada. U školu smo došli s već stečenim znanjima iz vrtića, posebice o brizi za okoliš i osnovama razvrstavanja otpada. U školi smo primijetili postavljene kante za sortiranje otpada te ponovili u koju se kantu baca pojedina vrsta otpada.

Tijekom svakodnevnog boravka u školi primijetili smo problem ostavljanja osobnih stvari, osobito odjeće i tekstila, na vješalicama i u zajedničkim prostorima. Učiteljice svakodnevno

postavljaju pitanje čije su pojedine stvari jer ih učenici često zaboravljaju ili ne prepoznaju kao svoje. Zaboravljeni i nepreuzeti predmeti su se s vremenom gomilali te nam nije bilo jasno kako s njima pravilno postupiti.

Istraživanjem problema zaključeno je da se radi o tekstu koji se ne koristi jer nije ničiji, a mogao bi se ponovno upotrijebiti ili reciklirati. To nas je potaknulo na promišljanje o odgovornom postupanju s tekstilom te na traženju rješenja kroz edukaciju, kreativnu prenamjenu i izradu uporabnih predmeta, čime ćemo doprinosti očuvanju okoliša, razvijati kreativnost i poduzetništvo. Postajemo aktivni građani od malena te pridonosimo boljem razvoju zajednice i pojedinaca.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:

Statut OŠ Sveti Martin na Muri

Pravilnik o kućnom redu škole

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi

Ustav Republike Hrvatske

Konvencija o pravima djeteta

Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole

Pravilnik o kriterijima za izricanju pedagoških mjera

Zakon o gospodarenju otpadom Republike Hrvatske

Moguća rješenja problema

Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona učenici su predložili tri moguća rješenja problema te odredili njihove pozitivne i negativne strane.

1. rješenje: Postavljanje spremnika za tekstil na javnoj površini
2. rješenje: Organizacija buvljaka za razmjenu odjeće između učenika
3. rješenje: Izrada novih predmeta od tekstila

Nakon razmatranja pozitivnih i negativnih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup, a to je treće rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Kada smo proučili rezultate, započeli smo razmišljati o problemu i tražiti najbolja rješenja. Kao najbolje rješenje odlučili smo reciklirati tekstil i izraditi nove predmete od njega. Cilj nam je je razvijati ekološku svijest učenika 1. razreda kroz učenje o pravilnom sortiranju otpada, odgovornom postupanju s tekstilom. Učenici će se upoznati što se sve može izraditi od recikliranog tekstila, razvijati motoričke vještine, kreativnost i brigu za okoliš. Kroz izradu i prodaju eko vreća i drugih uporabnih predmeta poticati ćemo razvoj poduzetničkih vještina, dok se razmjenom robe učenike učiti vrijednosti ponovne uporabe, suradnje i odgovornom ponašanju.

Učenici su odlučili upoznati ravnateljicu škole, ostale učenike, njihove roditelje i školske djelatnike sa svojom idejom te načelnika općine Sveti Martin na Muri gospodina Martina Sršu.

Plan djelovanja

Rezultati ankete koja je provedena među učenicima razredne nastave ukazala nam je da su djeca ekološki osviještena. Čak 93% djece reciklira otpad na različite načine iako najmanje odvajaju i recikliraju tekstil 23%. Najviše njih donira staru odjeću mlađoj braći ili poznanicima dok manji dio daje tekstilu novu svrhu.

Organizirali smo akciju skupljanja stare odjeće u školi. Skupili smo 650 kilograma odjeće po koju su došli predstavnici Humana Nove. Kada smo ih pozvali u goste njihov predstavnik Dino održao je predavanje kojim nas je upoznao o radu Zadruga, pojmom društvenog poduzetništva te važnošću odgovornog odnosa prema zajednici i okolišu, s posebnim naglaskom na tekstil i njegov utjecaj na okoliš. Naglasak je bio na osobama s invaliditetom te o njihovom snalaženju u zajednici i pronalaženju posla. Nakon toga uslijedila je kreativna radionica izrade blagdanskih ukrasa od reciklirane vune. Izrađivali smo vesele gnomiće. Radionica je potaknula razvijanju motoričkih vještina koje su nam pomogle kod pisanja formalnim pismom te praktičnih životnih vještina. Kroz različite radionice izrađivali smo ukrasne kutije za skladištenje bojica, nakita i školskog pribora, tkalačkim stanom probali smo plesti torbice, od pamučnih majica pleli smo viseće ukrase za teglice te vrećice za nošenje, šivali smo gumice za kosu te organizirali razmjenu nošene odjeće za sve učenike naše škole. Neke od tih predmeta prodavali smo na božićnom sajmu u sklopu školske zadruge Tinček, a neke ćemo prodavati na uskršnom sajmu. U želji da usavršimo naše vještine učiteljica i pedagoginja škole pozvale su u goste kolegicu iz Osnovne škole Mursko Središće, učiteljicu Srebrnku Puklavec koja vodi izvannastavnu grupu „Šivko“. Ona je donijela svoje šivaće mašine i pokazala nam kao se s njima radi. Kada smo vidjeli da nije to tako teško učiteljica i pedagoginja škole su prijavile naš projekat i dobile znatna sredstva s kojima ćemo za školu kupiti šivaće mašine te usavršavati tehniku šivanja izradom novih uporabnih predmeta. Organizirali smo i akciju razmjene odjeće između učenika. Učenici su donijeli očuvanu odjeću i razmijenili je s prijateljima iz škole. Držeći se našeg mota „Ne trebamo biti veliki da bismo činili velika djela“ krećemo u pobjede!

Ostvareni rezultati

Projekat i ideja pozitivno su odjeknuli među djelatnicima škole, učenicima i načelniku općine.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću OŠ Sveti Martin na Muri, ostalom osoblju škole, načelniku općine Martinu Srši te roditeljima naših učenika. Projekt ćemo predstaviti na web stranicama škole i općine te drugim školama kroz smotru projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugihmeđupredmetnih tema za osnovne i srednje škole Međimurske županije – Projekat građanin.

7. Drava umjesto ekrana

Škola

Osnovna škola Prelog

Trg bana Jelačića 2, 40323 Prelog

Telefon – centrala: 040 646066

E-adresa: ured@os-prelog.skole.hr;

Voditelj

Nenad Podgorelec, diplomirani učitelj razredne nastave, učitelj mentor

Učenici

Učenici 3. B razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Rian Balog, Jakov Božek, Gregor Ciglar, Noa Čižmešija, Fran Fileš, Roko Fileš, Leo Hertl, Gabi Hrzić, Luka Kalšan, Viktor Kiš, Mia Kočiš Magić, Teo Latin, Noemi Levatić, Iva Majdandžić, Lorena Matoš, David Mikec, Lucija Mikec, Tin Pavčec, Šimun Radiković, Nea Sabol, Aleksandar Sačer, Oliver Šimunić, Agata Štefičar, Bruna Vuk.

Cilj

Poticati učenike da umjesto ekrana odaberu i vrate se u prirodu, koristeći neiscrpne mogućnosti koje rijeka Drava nudi za obiteljsku rekreaciju i učenje. Projektom želimo pokazati da stvarni svijet uz rijeku nudi daleko više uzbuđenja od onog virtualnog, osiguravajući djeci aktivnije i sretnije odrastanje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu razrednika razgovarali smo o različitim problemima zajednice te smo došli do podataka da većina učenika provodi puno vremena za ekranima. To nas je potaknulo da izradimo anketu vezanu uz provođenje vremena u prirodi i pred ekranima. Istražujući ovu temu, shvatili smo da problem prekomjerne izloženosti ekranima ima posljedice na naše zdravlje i razvoj. Doznali smo da dugotrajno sjedenje i stalno usmjeravanje pažnje na digitalne sadržaje ne utječe samo na naše fizičko zdravlje, poput pojave kratkovidnosti ili slabijeg držanja, već ostavlja dubok trag i na našem mentalnom razvoju. Posebno nas je zabrinula činjenica da prekomjerno provedeno vrijeme pred ekranom može usporiti razvoj govora i komunikacijskih vještina kod mlađih učenika jer se smanjuje vrijeme koje provodimo u izravnom razgovoru s obitelji i prijateljima. Uočili smo da se kod mnogih vršnjaka koji previše vremena provode na mobitelima javljaju poremećaji pažnje, tjeskoba te brze promjene raspoloženja. Srećom, otkrili smo da su ovi problemi često rješivi ako na vrijeme smanjimo korištenje tehnologije. Upravo zato smatramo da je naš boravak uz rijeku Dravu, koja se nalazi u blizini našeg mjesta, ključan; tamo osjećamo kako nam se vraća koncentracija (govor, opisivanje, maštanje, zaključivanje), postajemo opušteniji i lakše

suradujemo, što potvrđuje da je priroda najbolji lijek protiv digitalne preopterećenosti. Osim boravka u prirodi, važno je istaknuti da neki od nas su aktivno uključeni u različite izvanškolske aktivnosti. Umjesto sjedenja pred ekranima svoje slobodno vrijeme provodimo na sportskim terenima, u dvoranama ili glazbenim školama. Treninzima i hobijima ne samo da jačamo svoje tijelo i motoriku, već razvijamo disciplinu i timski duh. Proučili smo zakone i propise: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Statut OŠ Prelog, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole. Teme o ekranima i prirodi uočavali smo u udžbenicima svih odgojno-obrazovnih predmeta, časopisima, novinskim člancima, književnim djelima naše lektire te na različitim internetskim stranicama.

Moguća rješenja problema

Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona uočili smo tri moguća rješenja problema. Razdvojili smo njihove pozitivne i negativne strane.

1. Rješenje: Uključenost učenika u izvanškolske aktivnosti

Pozitivna strana ovog rješenja je da će mnogi od nas biti uključeni u različite aktivnosti izvan škole gdje vrijeme nećemo provoditi pred ekranom, nego trenirajući i družeći se s prijateljima. Sudjelovanjem u sportskim aktivnostima nismo vezani uz ekrane, već aktivno gradimo svoje zdravlje i fizičku kondiciju. Umjesto virtualnih pobjeda, na terenu osjećamo pravi timski duh, a takvo nam raspoloženje pomaže da budemo zadovoljniji i sretniji.

Negativna strana ovog rješenja, za razliku od ekrana koji su nam dostupni u svakom trenutku je da je to organizirana aktivnost vezana uz točno određeno vrijeme i prostor, što zahtijeva dobru organizaciju i planiranje dana. Također, sudjelovanje u mnogim klubovima ili školama financijski ovisi o mogućnostima roditelja, što može biti prepreka za neke učenike. Osim financijskih izdataka za članarine i opremu, javlja se i problem prijevoza jer često ovisimo o roditeljima koji nas moraju voziti na treninge ili probe. Ponekad se susrećemo i s preopterećenošću rasporeda pa nam uz školske obveze i dodatne aktivnosti ostaje vrlo malo vremena za slobodnu igru ili odmor bez ikakvih obveza.

2. Rješenje: Igranje društvenih igara

Pozitivna strana ovog rješenja je da društvene igre potiču aktivno druženje s članovima obitelji ili prijateljima. U takvim igrama aktivno smo uključeni u proces, a nismo samo pasivni promatrači sadržaja koji nam se nudi na zaslonu. U igri učimo kako poštivati pravila, ali i kako se nositi s porazom te se radovati tuđem uspjehu, što su važne životne vještine koje se ne mogu naučiti pred mobitelom. Društvene igre potiču nas na razmišljanje, planiranje i rješavanje problema u stvarnom vremenu. One zahtijevaju našu punu pažnju i interakciju „licem u lice“, čime se jačaju obiteljske veze i produbljuju prijateljstva na način koji digitalna komunikacija ne može zamijeniti. Osim toga, uz njih razvijamo strpljenje i koncentraciju, a smijeh i zajednički trenuci provedeni za stolom stvaraju trajne uspomene i osjećaj pripadnosti zajednici.

Negativna strana ovog rješenja je usklađivanje slobodnog vremena članova obitelji i prijatelja; u današnjem užurbanom ritmu teško je pronaći trenutak kada su svi ukućani slobodni i spremni za zajedničku igru. Također, sve se češće suočavamo s težom motivacijom učenika za stvarne igre, dok ih virtualni svijet privlači svojom brzinom, bojama i trenutačnim nagradama koje nudi. Mnogi vršnjaci radije biraju virtualne igre jer one ne zahtijevaju fizičko prisustvo drugih osoba niti dugotrajno postavljanje igraćeg materijala i učenje pravila. Virtualni svijet nudi 'lakšu' zabavu koja ne zahtijeva isti nivo strpljenja i socijalnog napora

kao društvene igre uživo. Zbog toga se ponekad događa da klasične društvene igre postanu manje privlačne, jer zahtijevaju veće mentalno zalaganje i strpljenje od onoga na što smo navikli u digitalnom okruženju. Ta neusklađenost između brze digitalne zabave i sporijeg, ali kvalitetnijeg druženja uživo, jedan je od ključnih problema koje smo uočili u našoj zajednici.

3. Rješenje: Aktivnosti u prirodnom okruženju rijeke Drave

Pozitivna strana ovog rješenja je što se možemo uključiti u različite aktivnosti koje za nas organiziraju lokalne udruge i klubovi jer kroz takvo iskustveno učenje iz prve ruke istražujemo i učimo o bogatoj biljnoj i životinjskoj raznolikosti našeg zavičaja. Svjesni smo da boravkom u prirodi izravno jačamo svoje fizičko, ali i mentalno zdravlje, osjećajući se puno odmornije nego pred ekranima. Posebno nam je važno što se naš boravak i druženje oko rijeke Drave, i na samoj rijeci, može odvijati u bilo koje doba dana. Za razliku od organiziranih treninga ili škola, ovdje nismo ograničeni strogim rasporedom niti unaprijed određenim terminima. Priroda nam nudi potpunu slobodu; možemo doći kada god želimo i ostati koliko god nam je potrebno. Osim toga, velika je prednost što je većina sadržaja besplatna. To nam omogućuje da budemo aktivni bez obzira na financijske mogućnosti, čime naša Drava postaje dostupna svima nama. Gledajući u budućnost, iznimno nas veseli mogućnost uređenja plaže za kupanje. Vjerujemo da će takav novi sadržaj još snažnije potaknuti i nas djecu, ali i odrasle, na boravak u prirodnom okruženju umjesto pred ekranima. Sve te planirane aktivnosti u nama će dodatno osnažiti osjećaj odgovornosti prema okolišu jer ćemo kroz igru i kupanje još više cijeniti važnost Drave kao jednog od najočuvanijih riječnih tokova u cijeloj Europi.

Negativna strana ovog rješenja, s obzirom na to da se nalazimo uz rijeku, jest ta da moramo biti pod stalnim nadzorom odraslih zbog mogućnosti utapanja, što ponekad ograničava našu samostalnost. Također, naši planovi ovise o vremenskim prilikama koje nam ponekad ne dozvoljavaju boravak vani, pa u tim trenucima moramo pronaći druge načine zabave koji nisu vezani uz ekrane.

Najbolji pristup rješenju problema

S obzirom na sve analizirane prednosti i nedostatke, odlučili smo se za treće rješenje: aktivnosti u prirodnom okruženju rijeke Drave. Iako cijenimo organizirani sport i društvene igre, smatramo da upravo Drava nudi najbolji odgovor na problem prekomjernog vremena pred ekranima iz nekoliko ključnih razloga. Prvenstveno, boravak uz Dravu pruža nam potpunu slobodu i opuštenost jer nismo ograničeni strogim rasporedima ni financijskim troškovima, što ovo rješenje čini dostupnim svakom učeniku u našoj zajednici. Priroda nas potiče na iskustveno učenje i kretanje koje je prirodnije i opuštenije od bilo kojeg zatvorenog prostora, a primijetili smo da nas šum vode i zelenilo najbrže oslobađaju stresa i digitalne preopterećenosti. Odlučili smo surađivati s:

1. Ravnateljicom naše škole Ivanom Samardžija-Bermanec
2. Sa stručnom suradnicom naše škole: Kristinom Maltarić, knjižničarka OŠ Prelog
3. Majom Lesinger, knjižničarkom Knjižnice i čitaonice Grada Preloga, koja je izdala dvije knjige o Dravi i Pesijaneku
4. Markom Židovom, direktorom Turističke zajednice Grada Preloga
5. Miroslavom Hrzićem, pročelnikom Upravnog odjela za razvoj Grada i projekte Grada Preloga, članom Zmajarskog kluba „Rode“
6. Gradonačelnikom grada Preloga

7. Marijom Narandom, predsjednikom Nautičkog kluba Labud Prelog

8. Roditeljima naših učenika

Pozitivne strane našeg pristupa

Aktivnosti u prirodnom okruženju rijeke Drave nude najveću slobodu i dugoročne koristi za naše zdravlje. Za razliku od drugih opcija, Drava nam je dostupna u bilo koje doba dana, bez strogih rasporeda i termina, a većina sadržaja je potpuno besplatna, što omogućuje sudjelovanje svima nama. Boravak u prirodi najbrže nas oslobađa stresa i digitalne preopterećenosti, jačajući istovremeno naše fizičko i mentalno zdravlje. Umjesto virtualnog svijeta, biramo iskustveno učenje o svom zavičaju i druženje uživo, čime razvijamo odgovornost prema okolišu. Također, moći ćemo i sami sudjelovati u planiranju aktivnosti dječjeg kampa uz rijeku Dravu koji je u planu.

Plan djelovanja

Na početku nastavne godine, tijekom prvih sati razrednika, otvorili smo raspravu o problemima naše zajednice. Uočili smo da previše vremena provodimo pred ekranima te smo odlučili istražiti koliko je taj problem raširen u našem razredu. Sastavili smo upitnik o navikama provođenja vremena učenika. Ključna pitanja bila su usmjerena na omjer vremena provedenog uz ekrane i vremena provedenog u prirodi, s posebnim naglaskom na našu rijeku Dravu. Rezultati su potvrdili potrebu za projektom koji će nas vratiti aktivnostima na otvorenom. Na roditeljskom sastanku s odabirom našeg problema upoznati su roditelji koji su nam odlučili pomoći u nastajanju projekta. Podršku nam je pružila i ravnateljica Ivana Samardžija-Bermanec, a u istraživanje literature i zakonskih propisa uključili smo našu knjižničarku Kristinu Maltarić. Ona nam je pomogla pronaći izvore o pravima djeteta i važnosti zdravog odgoja. Povezali smo se s Majom Lesinger iz Knjižnice i čitaonice Grada Preloga radi promicanja kulture čitanja u prirodi i koja je izdala dvije knjige o Dravi i Pesijaneu te s Markom Židovom, direktorom Turističke zajednice, koji nam je približio turističke i rekreacijske potencijale Drave. Uz vodene aktivnosti, o uzbuđenjima u zraku i radu Zmajarskog kluba "Rode" ispričao nam je sam član kluba, Miroslav Hrzić, pročelnik Upravnog odjela za razvoj Grada i projekte Grada Preloga, podsjećajući nas da priroda nudi adrenalinsku zabavu kakvu niti jedna videoigra ne može zamijeniti. S gradonačelnikom Grada Preloga Ljubomirom Kolarekom razgovarali smo o podršci projektu i mogućnostima unapređenja infrastrukture, poput uređenja kupališta uz rijeku. Gradonačelnik je pritom iskazao iznimno zadovoljstvo planiranim aktivnostima. U suradnji s Marijom Narandom, predsjednikom Nautičkog kluba Labud, organizirat ćemo posjete rijeci, učiti o vodenim sportovima i očuvanju prirode.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i djelatnicima naše škole te gradonačelniku grada Preloga. Projekt ćemo predstaviti DV-u Fijolica, *online* drugim školama, u novinskim člancima, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

Ostvareni rezultati

Svojim projektom skrenuli smo pozornost roditeljima i učenicima na negativne posljedice pretjerane izloženosti digitalnim uređajima koje utječu na naše fizičko i mentalno zdravlje. Istovremeno smo kod učenika osvijestili da priroda nudi brojne kreativne oblike zabave i

rekreacije koji su zdrava zamjena za digitalnu tehnologiju. Organizirali smo posjete rijeci Dravi gdje su učenici kroz praktično iskustvo učiti o vodenim sportovima i o važnosti očuvanja prirode.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Jako volim boraviti na Dravi jer se mogu kupati, uživati na zalasku sunca, ići na Festival balona, trenirati itd. Boravak na Dravi puno je zdraviji nego boravak pred ekranom. Preporučujem svima da bar malo provodite vrijeme na Dravi.

Lucija

Boravak na Dravi zdraviji je nego biti pred ekranom. Kad si pred ekranom vrijeme brže ide i propustiš sunčan dan. U prirodi se bolje zabavljaš nego pred ekranom.

Noa

Naša Drava vrlo je zabavna. Volim ići na rijeku Dravu jer me zanima ekološka tehnologija. Boravak u prirodi je potreban za zdravlje. Na rijeci Dravi možemo naučiti činjenice o prirodi.

Agata

Ekrani nisu baš dobri za zdravlje jer možeš dobiti neku bolest. Ja volim Dravu jer je tamo friški zrak i miris. Projekt nas poučava da ne smijemo dugo boraviti na TV-u, mobitelu i sl. Dodite svaki dan na Dravu jer tamo možete svašta raditi. Ja baš ne volim ekrane jer imam migrenu tako da se čuvajte tih bolesti.

Gabi

8. Snaga uma

Škola

Osnovna škola Domašinec

Marka Kovača 1, Domašinec, 40318 Dekanovec

T: 040 863 106

E-adresa: ured@os-domasinec.skole.hr;

Voditeljica

Štefica Marodi Hatlak, učiteljica razredne nastave, učitelj mentor

Učenici

Učenici 1.a: Sara Bogdan, Ivona Godina, Lana Horvat Ignac, Erik Ignac, Filip Kalanjoš, Kaja Katančić, Mila Katančić, Marko A. Kolmanić, Filip Kraljić, Kristijan Krznar, Fabijan Mezga, Matej Mezga, Mihael Mezga, Lucas Novak, Stefani Novak, Erik Oršoš, Esmeralda Oršoš, Leo Oršuš, Lukas Oršoš, Sandi Oršuš, Teo Oršuš, David Peršak, Gabrijel Peršak, Lorena Savić, Roberto Simić, Viktorija Sklepić, Nikol Vargek

Učenici 1. a koji će predstavljati projekt: Ivona Godina, Esmeralda Oršoš, Nikol Vargek, Filip Kraljić

Cilj

Unaprijediti život i rad učenika, učitelja i djelatnika OŠ Domašinec.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Brze promjene koje se svakodnevno dešavaju u društvu utječu na misli i ponašanje cijele ljudske zajednice. Povećane količine stresa i brzi protok vremena svakako utječu na stil života u obitelji i ostavljaju pečat na ponašanje naših učenika uz druge čimbenike. Posljedično svega toga naši učenici pokazuju kratkotrajnu pažnju i nedovoljno razvijene komunikacijske vještine. Promišljajući kako odgovoriti tim izazovima odlučili smo zaviriti u naš najveći misleći organ, mozak. Iako su naši učenici u prosjeku sedmogodišnjaci i na početku formalnog odgoja i obrazovanja, odlučili smo krenuti od prvog razreda na poboljšanje kognitivnih sposobnosti, te svih ostalih funkcija tijela koje su u međusobnim djelovanju. Demokratski su učenici odlučili pronaći način kako pomoći mozgu da se razvija što efikasnije. Saželi smo misao i došli do naslova našeg projekta, snaga mozga.

Moguća rješenja problema

Razmišljali smo o svim mogućim aktivnostima koje bi odgovorile na naš izazov i pridonijele željenom rezultatu. Bilo je više rješenja: računalne igre, pravilno disanje, mirisi, čitanje,

molitva, cvijeće, glazba, likovna umjetnost, ples i igra. Za sve to su nam potrebni suradnici koji bi nam pomogli svojim predavanjima, radionicama i razgovorima u osvjetljavanju našeg izazova.

Najbolji pristup rješenju problema

Najprihvatljiviji izbor za učenike je svakako bila igra koja je prva i najvažnija aktivnost u životu djeteta. Igra koja je u skladu s kronološkom dobi i psihofizičkim razvojem učenika. Zaključili smo da za igru nije važna skupa tehnika, ni igračke, već je dovoljan prijatelj, dobra volja, poštenu odnosi u igri, razumijevanje, podnošenje poraza, opraštanje i poštovanje.

Plan djelovanja

Anketirali smo roditelje učenika 1.a razreda i ispitali mišljenje o našem idejnom rješenju. Gotovo svi ispitani roditelji koji su ispunili našu anketu su se složili da je igra najvažnija aktivnost koja pozitivno utječe na razvoj mozga. Roditelji potiču djecu na igru i druženje s vršnjacima kako bi doživjeli ugodne emocije, pronašli prijatelje za igru, a kasnije za druženje i međusobno pomaganje. Time potiču socijalizaciju koja je neophodna za život kao i mentalno zdravlje. Plan djelovanja je više igre u školi s vršnjacima kao i druženje u slobodno vrijeme. Ta igra uključuje upućenost jednih na druge.

Projekt je bio predstavljen

Ravnatelju, pedagoginji, psihologinji, računovotkinji, načelniku općine Domašinec, roditeljima učenika 1.a razreda, učenicima i učiteljima razredne nastave OŠ Domašinec te na internetskoj stranici Škole.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu učili slušati jedni druge, razvijali kreativnost, promišljali o izazovima u našem razredu, stvarali međusobno povjerenje, istraživali, proučavali zakonske odredbe, upoznali se s dječjim pravima, popunjavali evaluacijske liste i vježbali prezentiranje. Upoznali smo se s demokratskim načinom odlučivanja, usmjerili se na traženje rješenja. Radili smo na unapređenju Škole s ciljem što sigurnijeg i ugodnijeg boravka za učenike i učitelje te ostale djelatnike. Objava rezultata našeg rada bit će nakon održane Smotre, na internetskim stranicama OŠ Domašinec.

9. Jedem zdravo, rastem zdravo

Škola

Osnovna škola Nikola Tesla

Trg Ivana Klobučarića 1, Rijeka

Telefon: 385 51 315 226

E-adresa: ured@os-ntesla-ri.skole.hr;

Voditeljica

Marijana Vižentin Miknić, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici 3.a razreda sudjelovali su u izradi projekta:

Paola Balić, Anastasiia Chystiakova, Heorhii Dragomaretskyi, Ivano Host, Fran Jakšetić, Samien Kočan, Lara Kuželka, Petar Lukin Petrinić, Tara Marković, Tino Matošević, Loren Modrić, Dora Mrakovčić, Leni Popović, Matteo Rožić, Luka Sekulić, Boris Šarar, Ena Šupica, Maris Tićac.

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri: Boris Šarar, Tara Marković, Lara Kuželka, Fran Jakšetić

Tematsko područje

Zdravlje, prehrana i dobrobit djece.

Cilj

Cilj projekta bio je istražiti prehrambene navike učenika te podići svijest o važnosti zdrave i uravnotežene prehrane. Kroz različite aktivnosti željeli smo potaknuti učenike da razvijaju zdravije prehrambene navike, nauče pravilno birati namirnice i razumiju kako prehrana utječe na njihovo zdravlje, energiju i uspjeh u školi.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije

Kroz projekt učenici razvijaju svijest o važnosti zdrave prehrane i zdravih životnih navika, uče prepoznati razliku između zdrave i nezdrave hrane, istražuju prehrambene navike te razvijaju vještine suradnje, komunikacije, kritičkog razmišljanja i timskog rada.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Shvatili smo da je hrana vrlo važna za naše zdravlje, energiju, rast i učenje. Primijetili smo da mnogi učenici u školu donose nezdravu užinu poput grickalica, kroasana i slatkih napitaka, dok rijetki donose voće, orašaste plodove ili zdrave sendviče. Zato smo odlučili provesti anketu među učenicima naše škole.

Rezultati su pokazali da većina učenika nosi nezdravu užinu ili kombinaciju zdrave i nezdrave hrane, dok samo manji broj donosi zdravu užinu. Također smo saznali da užinu najčešće pripremaju roditelji ili je pripremamo zajedno s njima. Kada bi učenici mogli birati, većina bi odabrala nezdravu hranu, dok bi manji broj izabrao voće ili zdraviji sendvič.

Zaključili smo da je potrebno više učiti o zdravoj prehrani i poticati učenike na zdravije izbore.

Moguća rješenja problema

Istraživali smo kako riješiti problem nezdrave prehrane. Proučavali smo Konvenciju o pravima djeteta, pregledavali mrežne stranice ministarstava i zavoda za javno zdravstvo te upoznali zakone i pravilnike koji se odnose na zdravlje i hranu. Nakon istraživanja došli smo do zaključka da je za zdraviju prehranu djece najvažnija suradnja obitelji i škole.

Shvatili smo da obitelj ima veliku ulogu jer djeca uče od roditelja i u obitelji razvijaju prve prehrambene navike. Također smo zaključili da škola može pomoći kroz zdravije školske obroke, učenje o prehrani, radionice i suradnju s roditeljima.

I mi učenici možemo pridonijeti promjenama. Tijekom godine čitali smo knjige i članke, gledali dokumentarne filmove, istraživali na internetu i pripremali zdrave obroke. Tako smo puno naučili i pokazali da zajedničkim radom obitelji, škole i učenika zdrava prehrana može postati dio svakodnevnog života.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema:

Temu zdrave prehrane obrađivali smo kroz različite nastavne predmete i aktivnosti. Učili smo o prehrambenim skupinama i važnosti zdrave hrane, zapisivali recepte, izrađivali plakate, rješavali matematičke zadatke, istraživali na internetu te razgovarali o važnosti hrane i zdravlja. Tako smo bolje razumjeli zašto je zdrava prehrana važna.

Tijekom projekta radili smo u grupama i parovima. Naučili smo kako istraživati, provoditi i analizirati anketu te smo razvijali vještine komunikacije, suradnje, rješavanja problema, samopouzdanja i kritičkog razmišljanja.

Svojim radom želimo potaknuti i druge učenike da razmišljaju o zdravoj prehrani. Pokazali smo da možemo samostalno raditi i objasniti što smo naučili, uz podršku roditelja, škole i zajednice.

Plan djelovanja

Naš razred bio je vrlo motiviran učiti o zdravoj prehrani i uvesti zdravije navike u svakodnevni život. Zajedno smo izradili plan djelovanja u kojem je svaki učenik sudjelovao svojim idejama. Kroz filmove, prezentacije i knjige naučili smo koliko je zdrava prehrana važna za naše zdravlje, rast i učenje.

Istraživali smo temu, prikupljali materijale i sudjelovali u raznim aktivnostima. Razgovarali smo s bivšim učenicima koje su nam objasnile važnost pravilne prehrane, posjetili smo gradsku tržnicu i naučili birati svježije namirnice te smo na izložbi Marijini obroci shvatili koliko je važno cijeniti hranu i pomagati drugima.

U školskoj kuhinji pripremali smo jednostavne i zdrave užine, a u razredu smo imali orašaste plodove i suho voće kao zdrave međuobroke. Tijekom nastave razgovarali smo o prehrani, važnosti kretanja i pijenja vode.

Na kraju smo zaključili da zdrava prehrana pomaže našem tijelu, učenju i svakodnevnim aktivnostima te da izborom kvalitetne hrane možemo pozitivno utjecati na svoje zdravlje.

Ostvareni rezultati

Radeći na projektu o zdravoj prehrani naučili smo istraživati, planirati aktivnosti, raditi u timu i predstavljati svoje rezultate. Provodili smo ankete, prikupljali informacije iz različitih izvora, razgovarali s drugima i učili kako svoje znanje podijeliti s učenicima u školi. Tijekom rada razvijali smo komunikacijske i socijalne vještine, surađivali jedni s drugima i učili kako zajednički donositi odluke.

Shvatili smo koliko je zdrava prehrana važna za naše zdravlje, energiju, učenje i svakodnevne aktivnosti. Naučili smo prepoznati zdrave namirnice, pravilno birati užinu i pripremati jednostavne zdrave obroke. Kroz različite aktivnosti, radionice i istraživanja razvijali smo odgovornost prema vlastitom zdravlju.

Takav način rada potaknuo nas je da stečeno znanje primijenimo u svakodnevnom životu te potaknemo i druge da se hrane zdravije.

Javno predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učenicima naše škole, na Vijeću učenika naše škole, roditeljskom sastanku našeg razreda, pred komisijom naše škole te ćemo ga predstaviti na županijskoj Smotri projekata iz građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema – Projekt građanin.

10. Naša mala kuharica

Škola

OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka

Telefon:051 453 868

E-adresa: iskola@os-vezica-ri.skole.hr;

Voditeljica

Miljenka Rumora, učiteljica razredne nastave

Učenici

Nika Mauhar, Matilda Valić, Vita Flego, Sara Kovačić i učenici 4.a razreda

Cilj

Cilj našeg projekta je istražiti zašto je doručak važan te osvijestiti učenike o važnosti konzumiranja zdravih namirnica.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Doručak je važan obrok koji ima veliku ulogu u zdravlju, koncentraciji i energiji učenika. Cilj projekta bio je istražiti važnost doručka te osvijestiti učenike o potrebi konzumiranja zdravih namirnica. Proveli smo anketu među 74 učenika i 59 roditelja da bismo ispitali njihove prehrambene navike i stavove o doručku. Rezultati ankete pokazali su da se svi ispitanici slažu kako je doručak važan, ali da dio učenika ne jede prvi obrok nakon buđenja i konzumira nezdrave namirnice. Prvi obrok nakon buđenja i odlaska u školu trebao bi biti zajuttrak. Učenici većinom za zajuttrak jedu slatke namirnice, a svega 16% jede voće. Prvi obrok koji nudi različite namirnice je doručak u školi, a on se priprema za svu djecu besplatno. Učenici i roditelji zadovoljni su s doručkom u školi. Primjetili smo kako neki učenici ne vole svu ponuđenu hranu. U anketi su učenici napisali da vole pizzu, burek, krafne, a to su isto potvrdili roditelji.

Projekt je upotpunjen razgovorima s kuharicom, roditeljima i starijim članovima obitelji te istraživanjem primjera dobre prakse u drugim zemljama i Gradu Rijeci, gdje se unapređuje kvaliteta školskih obroka uz suradnju nutricionista. Istraživanja stručnjaka potvrđuju da učenici ne konzumiraju dovoljno zdrave hrane.

Zaključili smo da je potrebno kontinuirano educirati učenike o važnosti zdravog doručka i poticati zdrave prehrambene navike jer one imaju veliki utjecaj na zdravlje, rast i razvoj te prevenciju bolesti.

Moguća rješenja problema

U sklopu projekta upoznali smo se s pojmom politike kao odluke za rješavanje određenog problema, koja mora biti u skladu sa zakonima. Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o odgoju i obrazovanju te odluku Vlade Republike Hrvatske o financiranju školske prehrane. Na temelju tih dokumenata osmislili smo tri moguća rješenja problema nezdravih prehrambenih navika učenika.

Predložena rješenja uključuju organizaciju radionica za učenike i roditelje o važnosti zdravog doručka, školski događaj „Zdrav doručak uz MasterChefa” kroz koji bi učenici na zanimljiv i natjecateljski način učili o zdravoj prehrani te izradu male kuharice zdravih doručaka s jednostavnim i nutritivno vrijednim receptima.

Svako rješenje ima svoje prednosti i nedostatke. Radionice i kulinarsko natjecanje potiču aktivno učenje i suradnju, ali zahtjevaju dodatna financijska sredstva i organizaciju. Izrada male kuharice pokazala se kao najpraktičnije rješenje jer ne zahtjeva velika sredstva, a dugoročno potiče zdrave prehrambene navike učenika i njihovih obitelji.

Najbolji pristup

Razred je kao najprihvatljiviju politiku odabrao prijedlog „Zdrav doručak uz našu malu kuharicu“. Cilj ove politike je razvijati svijest učenika o važnosti konzumiranja zdravih namirnica za doručak te potaknuti stvaranje zdravih prehrambenih navika. Ova politika doprinosi pozitivnom školskom okruženju i motivira učenike da zdrav doručak postane dio njihove svakodnevice.

Prednost ove politike je što u njoj sudjeluju svi učenici. Kroz izradu male kuharice učenici na kreativan i zanimljiv način uče o zdravoj prehrani, razvijaju timski rad, kreativnost i istraživačke vještine te dobivaju konkretne ideje za zdravi doručak. Nedostaci ove politike nisu uočeni.

Politika je utemeljena na Ustavu Republike Hrvatske i Konvenciji o pravima djeteta, posebno na pravu djeteta na slobodu izražavanja. Sve planirane aktivnosti u skladu su sa zakonima i ne nanose štetu drugima.

Provedba ove politike moguća je na razini škole, bez potrebe uključivanja lokalne ili državne vlasti, što omogućuje jednostavnu i učinkovitu realizaciju.

Plan djelovanja

Akcijski plan projekta usmjeren je na poticanje zdravih prehrambenih navika i isticanje važnosti doručka za pravilan razvoj djece i uspješno učenje. Aktivnosti su započele na razini razreda razgovorima o doručku, istraživanjem zdravih namirnica, mediteranske prehrane i piramide zdrave prehrane te pronalaženjem recepata i edukativnih materijala na internetu.

Učenici su sudjelovali u obilježavanju Tjedna zdravog doručka u listopadu 2025., istraživali doručke djece u različitim dijelovima svijeta, igrali edukativne igre, crtali i opisivali recepte. Kao rezultat aktivnosti izrađena je mala kuharica zdravih doručaka koja će biti dostupna i u digitalnom obliku i stalno će se moći nadopunjavati. U projekt su uključeni i stariji članovi obitelji koji su podijelili svoja iskustva o školskom doručku.

Na razini škole projekt je predstavljen psihologinji škole i školskoj kuharici, a aktivnosti su objavljene na mrežnoj stranici škole. Projekt će biti javno predstavljen na Danu škole u svibnju 2026. te u Mjesnom odboru Podvežica, uz informiranje šire javnosti putem lokalnih medija, čime se potiče aktivno građanstvo i sudjelovanje učenika u zajednici.

Ostvareni rezultati

Provedbom projekta učenici su stekli nova znanja o važnosti doručka i zdravih prehrambenih navika. Naučili su razlikovati zdrave i manje zdrave namirnice te razumjeti utjecaj pravilne prehrane na zdravlje, koncentraciju i učenje. Povećana je svijest učenika o vrijednosti mediteranske prehrane i raznolike prehrane.

Učenici su aktivno sudjelovali u istraživačkim, kreativnim i timskim aktivnostima, razvijali komunikacijske vještine, suradnju i kreativnost. Izrađena je mala kuharica zdravih doručaka koja će biti dostupna u digitalnom obliku i moći će se stalno nadopunjavati.

Projekt je potaknuo veće zanimanje učenika za zdravi doručak u školi te pozitivno utjecao na odnos učenika prema hrani. Projekt je predstavljen na razini škole i lokalne zajednice, čime su učenici pokazali koliko su aktivni i odgovorni u rješavanju problema.

Osvrt učenika na naučeno

Nika: U radu na projektu naučila sam koliko je doručak važan za zdravlje, energiju i uspješno učenje. Sada znam prepoznati zdrave i manje zdrave namirnice.

Matilda: Bilo mi je jako zanimljivo raditi na projektu. Svidjelo mi se istraživanje recepata, crtanje i izrada male kuharice.

Vita: Sviđa mi se ovakav rad jer smo mogli pokazati svoju kreativnost, istraživati, uspoređivati i raditi u timu.

Sara: Sviđalo mi se istraživanje o hrani pa sada i kod kuće češće biram zdrave namirnice i razgovaram s roditeljima o zdravom doručku.

Luka: Posebno mi je bilo zanimljivo istraživati što djeca u drugim dijelovima svijeta jedu za doručak i o mediteranskoj prehrani.

Loren: Naučio sam kako malim promjenama mogu poboljšati svoje prehrambene navike te da svojim djelovanjem mogu pozitivno utjecati na školu i zajednicu.

11. Učim pod granom

Škola

Osnovna škola Legrad

Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec

Broje telefona: 048 835 011

E-adresa: ured@os-legrad.skole.hr;

Voditeljica projekta

Dunja Miloradov

Učenici

2. razred: Elias Cenko, Aria Ganžulić, Laura Tokić; 3. razred: Tereza Šimon, Ivano Ganžulić, Roko Sabolović, Lena Gres, Lea Goričanec, Enna Bukovčan; 4. razred: Lana Androci

Cilj

Međuvršnjačko poticanje istraživanja i rješavanja problema školske zajednice

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku projekta razmatrali smo više problema koje smo uočili u svojoj školi i lokalnoj zajednici. Među njima su bili:

nedostatak dječjeg igrališta u školi,

nepostojanje vanjske učionice,

neograđeni školski voćnjak,

nedostatak suvenira u Općini,

nepostojanje popularnog okvira za fotografiranje na rijeci Dravi

potreba za proširenjem dječjeg igrališta u Zablatju.

Za svaki problem pisali smo pozitivne i negativne strane, a nakon razmatranja svih navedenih problema, odlučili smo se usmjeriti na nedostatak vanjske učionice u našoj školi. Smatrali smo da je to problem koji izravno utječe na učenike i nastavni proces te da njegovo rješavanje može donijeti vidljive i dugoročne koristi cijeloj školskoj zajednici. Također, prethodnih godina bavili smo se problemima u našoj Općini, dok smo se ove godine odlučili više koncentrirati na školu i unapređenje školskog prostora.

Naša škola ima lijep i uređen školski vrt i travnjak, ali se oni rijetko koriste za održavanje nastave. Smatramo da bi vanjska učionica omogućila kvalitetnije korištenje tog prostora,

potaknula učenje na otvorenom i učinila nastavu zanimljivijom i ugodnijom. Zbog toga smo upravo ovaj problem odabrali kao temu našeg projekta.

S obzirom na to da je naša ideja usmjerena na učenje u prirodi, pod krošnjama drveća i na svježem zraku, odlučili smo našem projektu dati naziv „Učim pod granom“.

Moguća rješenja problema

Baveći se problemom nedostatka vanjske učionice u našoj školi, istraživali smo različite mogućnosti i materijale koji bi se mogli koristiti za njezino uređenje. Razmatrali smo skuplje i jeftinije varijante, kao i mogućnosti izrade učionice od prirodnih i recikliranih materijala.

Vanjska učionica nije samo mjesto za učenje na otvorenom – ona ima i značajnu društvenu i obrazovnu ulogu. Istraživanja pokazuju da boravak na svježem zraku i u prirodi poboljšava koncentraciju, zdravlje, smanjuje stres i potiče kreativnost i raspoloženje učenika. Nastava izvan učionice može učiniti učenje zanimljivijim, poticati suradnju među učenicima te jačati osjećaj pripadnosti školskoj zajednici.

Oblikovanje mogućih rješenja problema: jedna od mogućnosti bila je izgradnja potpuno nove vanjske učionice s kupljenim klupama, stolovima i nadstrešnicom, no zaključili smo da bi takvo rješenje bilo financijski zahtjevno.

Druga mogućnost bila je uređenje jednostavne vanjske učionice korištenjem prirodnih i recikliranih materijala poput drvenih klupa, panjeva ili paleta, uz postavljanje ploče za pisanje i uređenje prostora cvijećem. Kao najbolji pristup rješenju problema odabrali smo jednostavnu i financijski prihvatljivu vanjsku učionicu izrađenu od prirodnih i recikliranih materijala.

Najbolji pristup rješavanje problema

Zapitali smo se imamo li mi kao učenici pravo baviti se ovakvim pitanjima i možemo li svojim djelovanjem pridonijeti poboljšanju školske zajednice. Da bismo pronašli odgovor, informirali smo se o svojim pravima i obvezama te proučili Konvenciju o pravima djeteta. Kroz nju smo upoznali svoja prava, ali i dužnosti koje dolaze s njima. Konvencija naglašava pravo djece na sudjelovanje u odlukama koje ih se tiču, zbog čega smo odlučili aktivno sudjelovati u unapređenju naše škole kroz ideju uređenja vanjske učionice.

Proveli smo anketu među učenicima naše škole, u kojoj je sudjelovalo 60 učenika. Rezultati pokazuju da je 56 učenika izjavilo da bi voljelo imati nastavu u vanjskoj učionici, a 53 učenika smatraju da bi im učenje u prirodi bilo zanimljivije i ugodnije. Učenici su kao predmete koje bi najviše voljeli imati u vanjskoj učionici najčešće navodili: Matematiku, Prirodu, Biologiju, Hrvatski jezik i Vjeronauk. Da bismo započeli realizaciju projekta, obratili smo se ravnateljici škole za pomoć i podršku. Predstavili smo joj svoju ideju, objasnili da smo proveli anketu i prikazali njezine rezultate te zamolili za odobrenje za realizaciju vanjske učionice i pomoć u daljnjim koracima, posebno oko organizacije i osiguravanja potrebnih sredstava. Ravnateljica je izrazila ponos što smo se odlučili baviti unapređenjem naše škole te je izjavila da će nam, u skladu s mogućnostima, pružiti podršku u realizaciji projekta.

Plan djelovanja

Za realizaciju naše ideje o vanjskoj učionici osmislili smo detaljan plan djelovanja koji uključuje nekoliko koraka.

1. Kupnja ploče za vanjsku učionicu: Učenici Ekići imaju svoj budžet, koji smo zaradili prošle godine prodajom magnetića s prikazom najljepših mjesta u Legradu. Tim sredstvima planiramo kupiti ploču.
2. Prikupljanje sredstava za vanjske klupe: Da bismo osigurali klupe za sjedenje, ravnateljica nam je predložila da pokušamo prikupiti donacije. Stoga smo odlučili zatražiti pomoć roditelja i Općine, da bismo nabavili drvene klupe ili alternativne sjedeće elemente za učenike.
3. Privremeno rješenje: Dok ne uspijemo nabaviti vanjske klupe, planiramo koristiti spužvice koje već imamo i postaviti ih na travnjak u školskom vrtu.
4. Organizacija i provođenje nastave na otvorenom: Nakon postavljanja ploče i privremenih sjedećih mjesta, potaknut ćemo i organizirati prve sate u vanjskoj učionici.
5. Evaluacija: Nakon određenog vremena provođenja nastave u vanjskoj učionici, provest ćemo evaluaciju među učenicima i učiteljima da bismo saznali njihovo mišljenje o novom načinu učenja.
6. Dugoročni ciljevi: Naš cilj nije samo trenutno korištenje vanjske učionice, već i dugoročno uključivanje ovog prostora u redovnu nastavu. Planiramo potaknuti i druge učitelje i učenike da aktivno koriste učionicu.

12. Ruke mladih, srca starijih

Škola

Osnovna škola Ljudevita Gaja

Ljudevita Gaja 2, 10 290 Zaprešić

Telefon: 01 3355655

E-adresa: tajnistvo@os-ljudevita-gaja-zapresic.skole.hr;

Voditeljice projekta

Martina Velikov i Maja Horvatin

Učenic

U projektu su sudjelovali svi učenici 3.e i 4.d koji pohađaju izvanučioničku aktivnost Izviđači.

Učenici 3.E: Mara Brestovac, Mihael Bršec, Mara Čarapović, Leon Čujko, Jakov Kaurin, Luka Petrušić, Leo Prodanović, Luna Runtas, Mika Sulimanović, Adrian Šalamon, Ana Šoštarčić i Vito Zlopaša. Učenici 4.D: Luna Avdić, Iskra Blaić, Ana Đurić, Jan Galic, Jana Jerneiće, Lovro Jurković, Pavlo Kononenko, Tena Kovač, Vito Mačak i Ema Vukadinović

Učenici koji predstavljaju projekt: Mihael Bršec, Jan Galic, Jana Jerneiće i Mika Sulimanoviće

Cilj

Cilj ovog projekta bio je potaknuti učenike na aktivno sudjelovanje u zajednici kroz razvijanje osjećaja odgovornosti, solidarnosti i empatije prema starijim osobama. Učenici su kroz konkretno djelovanje željeli doprinijeti poboljšanju kvalitete života korisnika doma za starije osobe, uljepšati njihov životni prostor sadnjom cvijeća te ostvariti međugeneracijsku suradnju i druženje. Istodobno, cilj je bio razvijati građanske kompetencije učenika, osnažiti ih za prepoznavanje problema u zajednici i potaknuti ih na pronalaženje i provedbu rješenja kroz vlastiti angažman.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Očekivani ishodi učenja u ovom projektu usmjereni su na razvoj građanske odgovornosti, empatije i aktivnog sudjelovanja učenika u zajednici. Sudjelujući u sadnji cvijeća u Domu za starije osobe Sv. Barbara, učenici razvijaju svijest o važnosti brige za druge, osobito za starije i ranjive skupine, te uče prepoznavati potrebe svoje lokalne zajednice. Kroz praktičan rad i suradnju s korisnicima doma, učenici usvajaju vrijednosti solidarnosti, poštovanja i međugeneracijske povezanosti. Također, razvijaju osjećaj osobne odgovornosti za okoliš i prostor u kojem borave, kao i svijest o važnosti uređenja i očuvanja zajedničkih prostora.

Tijekom projekta učenici razvijaju socijalne i komunikacijske vještine kroz izravan kontakt i razgovor sa starijim osobama, kao i sposobnost timskog rada i suradnje s vršnjacima. Osnažuju svoje organizacijske vještine planiranjem i provedbom aktivnosti, te razvijaju inicijativnost i kreativnost u osmišljavanju načina kako uljepšati prostor doma. Kroz ovakav

oblik iskustvenog učenja učenici povezuju teorijska znanja iz Građanskog odgoja i obrazovanja s konkretnim djelovanjem u zajednici, čime jačaju svoju ulogu aktivnih i odgovornih građana.

Opis

Izbor i straživnje problema

Tijekom rujna učenici su u svom razredu, školi i široj lokalnoj zajednici promatrali i prepoznavali probleme za koje su smatrali da ih je važno rješavati, a svoja su zapažanja bilježili na razrednom panou. Nakon zajedničke rasprave o uočenim i izdvojenim problemima, učenici su unutar razrednog odjela proveli glasovanje te odabrali onaj kojem će posvetiti posebnu pažnju, a koji se odnosi na nedostatak socijalne interakcije, osjećaj usamljenosti i nedovoljnu uključenost starijih osoba u zajednicu.

Prije nego što su započeli s rješavanjem odabranog problema, učenici su istražili svoja prava i mogućnosti djelovanja u zajednici. Proučavali su Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Statut Osnovne škole Ljudevita Gaja te Zakon o volontiranju. Na temelju tih dokumenata zaključili su kako imaju pravo iznositi svoje mišljenje, sudjelovati u donošenju odluka i aktivno pridonositi zajednici, posebno kroz inicijative koje doprinose većoj socijalnoj uključenosti ranjivih skupina poput starijih osoba.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

U radu u skupinama promišljali su o mogućim načinima rješavanja problema te su predložili tri alternativne javne politike: Česte posjete domu za starije osobe, Sadnja povrtnjaka, Izrada crteža za korisnike doma i Sadnja cvijeća. Svaka skupina analizirala je prednosti i nedostatke svojih prijedloga, čime su učenici razvijali kritičko mišljenje i sposobnost procjene različitih rješenja, uz poseban naglasak na njihovu provedivost kao dugoročnih oblika suradnje između škole i doma za starije osobe.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nakon rasprave o predloženim alternativama, učenici su zajednički razmotrili njihove dobre i loše strane te su glasovanjem odabrali najprikladnije rješenje. Odlučili su se za sadnju cvijeća u domu za starije osobe jer su procijenili da će takva aktivnost imati dugotrajan pozitivan učinak na korisnike doma, uljepšati njihov prostor i pridonijeti ugodnijem boravku, ali i poslužiti kao temelj za buduće redovite susrete i aktivnosti. Učenici su pritom uočili i moguće izazove, poput organizacije prijevoza ili brige o biljkama, ali su zaključili da su prednosti ove aktivnosti veće od nedostataka.

Razvoj plana akcije

Da bi uspješno proveli projekt, učenici su osmislili detaljan plan djelovanja. Planirali su upoznati ravnatelja škole s projektom, kontaktirati dom za starije osobe, provesti anketu među korisnicima doma i nabaviti potreban materijal. Također su odlučili istražiti kako pravilno njegovati biljke te pripremiti dodatne sadržaje poput crteža, pjesama i poruka za korisnike doma, s ciljem poticanja trajne međugeneracijske interakcije. Prema planu su i postupali: ravnatelj škole upoznat je s projektom, a učiteljica je kontaktirala dom čija je ravnateljica s

oduševljenjem prihvatila prijedlog suradnje, otvarajući mogućnost za dugoročnu institucionalnu suradnju. Učenici su proveli anketu iz koje su saznali da većina korisnika voli cvijeće i druženje s djecom, dok je samo jedna osoba alergična na pelud. Na temelju rezultata ankete i prijedloga doma, odlučeno je da će se saditi maćuhice i grmovi šimšira. Također je upućena zamolba za donaciju biljaka, a učenici su pripremili crteže za korisnike doma.

Ostvareni rezultati

Dolaskom u dom učenici su korisnike razveselili crtežima i pjesmom, nakon čega su zajedno sudjelovali u sadnji cvijeća. Tijekom aktivnosti učenici su razgovarali s korisnicima doma, pomagali u sadnji te zajednički uređivali prostor. Time su ostvarili cilj projekta – uljepšali su okoliš doma i potaknuli međugeneracijsko druženje, čime su izravno doprinijeli smanjenju osjećaja usamljenosti i povećanju socijalne uključenosti korisnika doma. Učenici su pritom razvijali osjećaj odgovornosti, empatije i zajedništva, a korisnici doma su kroz druženje i zajednički rad doživjeli ugodne i poticajne trenutke. S ravnateljicom doma dogovoreno je da se ovakve aktivnosti provode redovito svake školske godine.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na Vijeću učenika, Facebooku škole i na školskim mrežnim stranicama. Samom događaju prisustvovali su i predstavnici Gradske uprave, što je snimila TV Zapad, a Grad Zaprešić objavio je članak na svom Facebooku i Instagramu. U travnju članak o projektu bit će objavljen u gradskom mjesečniku, časopisu za promicanje urbane kulture, sporta i gospodarstva.

Refleksija o stečenom iskustvu

U osvrtu na provedeni projekt sudjelovali su svi učenici izvanučioničke aktivnosti Izviđači. Većina učenika bila je zadovoljna odabranom temom projekta, svojim doprinosom projektu, radom svoje skupine te željno očekuju projekt za iduću godinu uz prijedlog da se ovakve aktivnosti provode redovito svake školske godine. U osvrtu na svoja iskustva naveli su brojne prednosti timskog rada i vještine koje su stekli tijekom provedbe projekta, kao što su: donošenje odluka, razvijanje socijalne i komunikacijske vještine kroz izravan kontakt i razgovor sa starijim osobama, osnaživanje svoje organizacijske vještine planiranjem i provedbom aktivnosti, te razvijanje inicijativnosti i kreativnosti u osmišljavanju načina kako uljepšati prostor doma. Kroz ovakav oblik iskustvenog učenja s konkretnim djelovanjem u zajednici, učenici jačaju svoju ulogu aktivnih i odgovornih građana, a projekt stvara temelje za njegov nastavak i daljnji razvoj u budućnosti.

13. Sigurni u prometu

Škola

Osnovna škola Darda; Školska 9, 31326 Darda

Telefon: 031/ 740519

E-adresa: natasa.mesic-muharemi@skole.hr;

Voditeljica

Nataša Mesić Muharemi

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 24

Leo Biber, Tia Blažević, Larisa Branković, Aurora Burcar, Denisa Ćosić, Max Dobi, Jana Firic, Stevica Gligorić, Lorena Ignjac, Mateo Kajtazi, Valentin Kanjo, Andrej Kedmenec, Amela Kovač, Manuel Kovač, Ivan Marinić, Leon Marković, Jan Mršić, Ivana Novak, Nika Oberlender, Tony Ribarić, Nenad Stojković, Karla Strmečki, Leo Tadić, Borna Žerjav

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Tia Blažević, Ivan Marinić, Jan Mršić i Karla Strmečki

Cilj

Cilj je projekta povećati sigurnost učenika u prometu obnovom školskog prometnog poligona i uvođenje redovite praktične prometne edukacije, da bi učenici stekli znanja, vještine i sigurnost potrebnu za odgovorno sudjelovanje u prometu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2025/2026. učenici su se bavili problemom sigurnosti djece u prometu te pitanjem jesu li učenici njihove škole dovoljno pripremljeni za sigurno sudjelovanje u prometu. Učenici svakodnevno sudjeluju u prometu kao pješaci, biciklisti ili putnici u automobilima, iako su još djeca. Iako učenici tijekom nastave uče prometna pravila, uočeno je da im nedostaje iskustveno učenje i primjena stečenog znanja u stvarnim situacijama. Poseban problem predstavlja činjenica da u školi postoji prometni poligon na kojem bi učenici mogli uvježbavati sigurno kretanje kao pješaci ili sudionici u prometu na biciklu ili romobilu, ali je u jako lošem stanju te se na njemu ne mogu provoditi vježbe.

Na temelju provedene ankete među učenicima dobiveni su podaci koji potvrđuju da većina učenika smatra da bi im dodatna praktična edukacija pomogla u sigurnijem sudjelovanju u prometu. Učenici su istaknuli da bi im prometni poligon u školskom dvorištu omogućio učenje kroz igru i stvarne situacije, što bi povećalo njihovu sigurnost i samopouzdanje.

Tijekom istraživanja učenici su proučavali različite izvore informacija, uključujući internetske stranice, edukativne materijale i medijske sadržaje o sigurnosti u prometu. Također su razgovarali s učiteljima, roditeljima i stručnim osobama te su uočili važnost kontinuirane edukacije djece o prometnoj kulturi. Zaključili su da bi obnova prometnog poligona u školskom dvorištu bila konkretno i dugoročno rješenje koje bi omogućilo kvalitetnije i sigurnije učenje prometnih pravila.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili tri moguća (alternativna) rješenja:

Prvo je rješenje organiziranje povremenih edukativnih predavanja u školi (u suradnji s prometnom policijom ili Hrvatskim autoklubom). Pozitivne strane su: učenici dobivaju stručne i točne informacije, upoznaju se sa stvarnim opasnostima u prometu, a ovakve aktivnosti nisu financijski zahtjevne i relativno ih je lako organizirati. Negativne strane su: predavanja se održavaju rijetko, najčešće jednom godišnje, učenici nemaju priliku za praktičnu primjenu znanja te se bez ponavljanja i vježbe naučeno brzo zaboravlja. Ovakav oblik edukacije nije dovoljan za dugoročno razvijanje prometne kulture.

Drugo je rješenje organiziranje odlaska učenika na prometni poligon Hrvatskog autokluba u Osijeku. Pozitivne strane su: mogućnost praktičnog učenja, učenici mogu vježbati vožnju bicikla, romobila, snalaženje u prometnim situacijama i upoznati se s prometnim znakovima i raskrižjima. Negativne strane su: potrebno je osigurati prijevoz i financijska sredstva, organizacija je zahtjevnija, a nastava se može provoditi samo povremeno. Također, ograničen broj sati predviđenih kurikulumom za prometnu edukaciju dodatno otežava redovitu provedbu.

Treće je rješenje obnova postojećeg školskog prometnog poligona i njegovo uključivanje u redovitu nastavu. Pozitivne strane su: riječ je o trajnom i održivom rješenju jer poligon već postoji, a njegovom obnovom škola bi dobila stalno mjesto za praktičnu edukaciju. Učenici bi svake godine mogli učiti i uvježbavati prometne situacije u sigurnom okruženju. Osim učenika, poligon bi mogli koristiti i vrtić te svi mještani. Negativna strana ovog rješenja su troškovi obnove i uređenja poligona, koji zahtijevaju suradnju škole s Općinom i drugim nadležnim institucijama.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je, nakon analize svih predloženih rješenja, zaključio da su obnova postojećeg školskog prometnog poligona i uvođenje redovite praktične prometne edukacije u nastavu najbolje, najodrživije i najsigurnije rješenje. Učenici smatraju da se prometna pravila ne mogu dovoljno kvalitetno naučiti samo teorijski, već je nužno njihovo stalno uvježbavanje u stvarnim ili simuliranim situacijama. Upravo bi obnovljeni prometni poligon omogućio iskustveno učenje, koje daje najbolje rezultate te doprinosi razvoju sigurnog i odgovornog ponašanja u prometu.

Najbolji pristup rješenju uključuje povezivanje teorijske i praktične nastave kroz različite predmete, poput Prirode i društva i Tehničke kulture, ali i organizaciju dodatnih radionica, vježbi i aktivnosti na prometnom poligonu. Učenici bi redovito sudjelovali u praktičnim vježbama i simulacijama prometnih situacija, čime bi se povećala njihova sigurnost i samopouzdanje.

Za potrebe projekta učenici su proučili relevantne zakone i dokumente koji potvrđuju važnost ovakvog rješenja. Ustav Republike Hrvatske, Zakon o odgoju i obrazovanju, Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Nacionalni plan sigurnosti prometa na cestama, Strategiju prometne preventive u osnovnim školama, Kurikulum Prirode i društva i Kurikulum Tehničke kulture.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da je sigurnost djece u prometu važna odgovornost svakog pojedinca i cijele zajednice. Razvijanje prometne kulture i odgovornog ponašanja u prometu doprinosi smanjenju opasnosti i zaštiti djece. Plan djelovanja uključivao je suradnju učenika, škole i lokalne zajednice te niz aktivnosti usmjerenih na obnovu i ponovno stavljanje u funkciju školskog prometnog poligona. Održani su sastanci s ravnateljicom škole i učiteljicom koordinaticom za sigurnost djece i učenika u prometu, na kojima su učenici predstavili rezultate istraživanja i ukazali na važnost rješavanja problema. Uspostavljena je suradnja s Općinom i načelnikom s ciljem osiguravanja financijskih i organizacijskih uvjeta za obnovu poligona. U projekt je uključena i prometna policija koja je pružila stručnu podršku kroz edukacije i pomoć pri osmišljavanju prometnih oznaka i sadržaja poligona. Učenici su analizirali postojeće stanje poligona, utvrdili potrebne zahvate te dokumentirali stanje fotografijama. Učenici su aktivno sudjelovali u projektu izradom prometnih znakova i edukativnih materijala. Organizirane su edukativne aktivnosti i radionice za učenike, uključujući i vršnjačko podučavanje učenika o osnovnim prometnim pravilima i sigurnom ponašanju. Plan djelovanja uključio je i informiranje javnosti putem školske mrežne stranice i promotivnih materijala, s ciljem podizanja svijesti o važnosti prometne sigurnosti. U provedbi aktivnosti sudjelovali su učenici, učitelji, ravnateljica, roditelji, prometna policija i predstavnici Općine, koji su pružili podršku i logistiku.

Ostvareni rezultati

Formiran je tim učenika koji je istražio sigurnost djece u prometu i stanje školskog prometnog poligona. Pregledali su postojeći poligon, dokumentirali nedostatke fotografijama. Kontaktirani su svi relevantni dionici: ravnateljica škole, učitelji, Općina i prometna policija, da bi se osigurala stručna podrška, financijska pomoć i logistika.

Učenici su izradili prometne znakove i edukativne materijale. Na predmetima Priroda i društvo te Tehnička kultura obrađivale su se teme prometne sigurnosti, pravilnog ponašanja u prometu i odgovornog sudjelovanja. Održano je i vršnjačko podučavanje o osnovnim prometnim pravilima i važnosti opreza mlađim učenicima. Za obnovu projekta dobivena je usmena potvrda Općine. O projektu su izrađeni promotivni materijali, letci i objave na školskoj mrežnoj stranici, da bi se šira zajednica upoznala s inicijativom.

U provedbi projekta ostvarena je suradnja svih dionika odgojno-obrazovnog procesa – učenika, učitelja, ravnateljice, prometne policije, roditelja i predstavnika Općine.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na školskoj mrežnoj stranici, na sastanku Vijeća učenika, na sjednici Učiteljskog vijeća te na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 3. travnja 2026.).

14. Svakoga dana u svakom pogledu sve više napredujem

Škola

Osnovna škola Antuna Branka Šimića

Krotovica 15, 10040 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 2864000

E-adresa: ured@os-absimic-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dubravka Čubrić

Učenic

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3.a razreda: Bursić Mia Elena, Dojčinov Dorian, Đurak Eugen, Goreta Ana, Jelić Ena, Knezić Fran, Kovačec Kiara, Marvel Vili, Mašić Mia, Matovina Marko, Miletić Ameli, Patafta Ivan, Premuš Pogačar Neo, Rukavina Ivan, Sinanović Marko, Somogji Erin, Stanić Jure, Šafarić Anđela, Šarić Ivan, Uzun Lucija

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Jelić Ena, Matovina Marko, Šarić Ivan, Uzun Lucija

Tema projekta

Razvijanje samosvijesti i odgovornosti prema vlastitom psihofizičkom razvoju i prepoznavanje i ostvarivanje dječjih prava u svakodnevnom školskom životu.

Cilj

Stjecanje znanja o cjelovitom razvoju djeteta (intelektualnom, tjelesnom, mentalnom i moralnom). Poticanje učenika na preuzimanje aktivne uloge u brizi o vlastitom zdravlju i napretku. Razvijanje empatije i moralnih vrijednosti kroz svakodnevnu komunikaciju. Osnaživanje učenika za korištenje dječjih prava kao alata za osobni rast te promicanje pozitivne školske klime među svim učenicima i djelatnicima škole.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Učenici određuju osobne ciljeve napretka i planiraju aktivnosti za njihovo ostvarenje. Prepoznaju važnost uravnoteženog intelektualnog i zdravstvenog života. Opisuju povezanost dječjih prava (na razvoj, zdravlje, igru i mišljenje) s osobnim uspjehom. Razvijaju vještine samoregulacije emocija (korištenje senzornih boca) i socijalne vještine (dijeljenje poticajnih misli). Učenici smatraju važnim osobni doprinos unaprjeđenju odnosa u razredu i školi kroz moralno djelovanje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Od prvog razreda učenici 3. a vode digitalni razredni album u kojem sustavno prate individualni i razredni napredak, bilježeći uspjehe, naučene vještine i važne trenutke zajedništva. Tijekom ove školske godine uočili su da školski uspjeh često doživljavaju samo kroz ocjene, dok zanemaruju druge aspekte svog razvoja. Istraživanje ih je dovelo do Konvencije o pravima djeteta i Ustava RH-a, gdje su naučili da je pravo na puni razvoj potencijala i zdrav život temeljno ljudsko pravo. Proveli su anketu koja je pokazala potrebu za boljim upravljanjem stresom i većom fizičkom aktivnošću. Analizirali su rezultate i zaključili da mali, svakodnevni koraci vode do velikih promjena. Da bi promicali važnost učenja, razredna dramska skupina osmislila je i izvodi predstavu „Vile u školi“, čija je snažna poruka – Znanje te vodi kud god želi. Kroz tu predstavu učenici su ostalim razredima nastojali približiti važnost intelektualnog napretka i rasta ostalih vrijednosti. Razgovarali su o tome kako povezati poruku svoje predstave s praktičnim aktivnostima u razredu i školi. Odlučili su u sklopu Projekta građanin, pod naslovom Svakoga dana u svakom pogledu sve više napredujem, pronaći odgovore na pitanje kako cjelovito rasti – ne samo kroz ocjene, već i kroz tjelesno i mentalno zdravlje i moralne vrijednosti. Usmjerali su svoje aktivnosti i traženje strategija u četiri smjera, četiri ključne kategorije: intelektualnoj, tjelesnoj, mentalnoj i moralnoj.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici su raspravljali kako motivirati sebe i druge na svakodnevni rad na sebi. Došli su do tri prijedloga: digitalni kalendar napretka, festival mogućnosti i putokaz uspjeha. Kod digitalnog kalendara napretka, dobro je što je moderan i privlačan, ali nedostatak je još duže vrijeme ispred ekrana i nejednaka dostupnost uređaja svim učenicima. Festival mogućnosti ima dobre strane jer bi u projekt uključio cijelu školu u jednom danu, ali nedostatak je što se napredak ne bi trebao događati jednokratno, već iz dana u dan. Prednost putokaza uspjeha bila bi stalna prisutnost poticajnih aktivnosti i niska cijena izrade, a nedostatak je potreba za stalnim održavanjem sredstava.

Najbolji pristup rješenju problema

Poticajne poruke na stepenicama i karticama, senzorne boce, igre znanja i opuštanja, kao dijelovi strategije Putokaz uspjeha, projektni su alati koji djeluju u prostorima učionice i škole na dnevnoj bazi. Na taj način omogućuju svakodnevno vježbanje vrlina i vještina. Vizija projekta je da svaki dio školskog prostora, poput stepenica, hodnika, učionica, igrališta, vrta postane mjesto učenja i poticaja.

Međupredmetne teme Zdravlje, Učiti kako učiti, Osobni i socijalni razvoj te Građanski odgoj i obrazovanje zastupljene su u svakom koraku našeg projekta.

Plan djelovanja

Da bi viziju cjelovitog napretka pretvorili u stvarnost, osmislili su i proveli strategiju podijeljenu u četiri ključna koraka. Prvi korak bio je prikupljanje informacija o tome što zakoni omogućuju. Paralelno su analizirali digitalni razredni album od prvog razreda da bi prepoznali u kojim se područjima najviše napredovalo, a gdje je potreban dodatni poticaj. Provela se anketa o razini stresa i fizičkoj aktivnosti među vršnjacima. Razredna dramska

skupina uvježbala je i izvela predstavu „Vile u školi“. Tom je izvedbom poslana poruka da znanje otvara sva vrata. Održane su literarno-likovne radionice na kojima su pisani sastavci o dječjim pravima i crtane „mape napretka“. Izrađene su i postavljene poticajne poruke na čela stepenica da bi se potaknuo moralni razvoj pri svakom koraku. U razredu su organizirane radionice izrade senzornih boca koje su postale naš alat za mentalno zdravlje te igre kojima su e povezivali intelektualni zadatci s fizičkim vježbama istezanja. Tijekom cijelog procesa, slagana je dokumentacijska mapa i prikupljani materijali o našim aktivnostima. Izrada portfelja i priprema prezentacije posljednja je aktivnost našeg projekta prije prezentacija u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Provedbom projekta ostvarene su vidljive promjene u razrednom okruženju i vlastitim stavovima prema cjelovitom razvoju. Izvedba predstave "Vile u školi" izazvala je izvrsne reakcije vršnjaka. Digitalni razredni album koji se gradi od prvog razreda postao je bogatiji za poglavlje o zdravlju, a njegovom analizom utvrdilo se da su postali ustrajni u rješavanju problema i prepoznavanju vlastitih vrlina. Postavljanjem poticajnih misli na stepenice školski hodnik postao je mjesto učenja i međusobnog ohrabrivanja što je primjetno utjecalo na smanjenje napetosti pod odmorima. Izrada i korištenje senzornih boca donijeli potreban mir u trenucima stresa prije provjera znanja čime su naučili upravljati vlastitim emocijama i aktivno ostvariti pravo na mentalno zdravlje. Igre su pokazale da učenje ne mora biti statično jer se povezivanjem intelektualnih zadataka s tjelesnim vježbama brže i lakše pamtilo gradivo. Najveći rezultat projekta je spoznaja da dječja prava nisu samo popis pravila nego učenička stvarna snaga koja pomaže da svakoga dana u svakom pogledu sve više napredujemo.

15. I fino i naše

Škola

Osnovna škola Horvati

Horvaćanska 6, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 3838870

E-adresa: ured@os-horvati-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dubravka Rušnov

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici skupine Mali građani, 2.a i 3.a razrednog odjela: Anastazija Barušić, Hana Blagojčić, Iva Čurčić, Damian Dević, Marin Krašnjak, Niko Lisičar, Vito Lisičar, Mia Medar, Matej Mikulandra, Igor Oklobdžija, Frane Opačak, Hrvoje Džajić, Ivan Jukić, Pavao Jukić, Jakov Lovrić i Marko Hećimović.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Hana Blagojčić, Iva Čurčić, Marin Krašnjak, Frane Opačak (zamjena Niko Lisičar)

Tema projekta

Poučavanje učenika o važnosti zdrave, uravnotežene prehrane, konzumaciji voća i povrća te izbjegavanju nezdravih namirnica.

Cilj

Cilj našeg projekta je promicanje zdrave prehrane, očuvanje i jačanje svijesti o našoj kulturnoj baštini te poticanje zdrave konzumacije domaćih namirnica.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Skupina Mali građani projekt je radila kroz školske radionice, u školskome vrtu, školskome dvorištu i drugdje. Uočavali smo problematiku u našoj zajednici, poticali timski rad i suradnju, komunikaciju s našom užom i širom obitelji, rođacima i susjedima. Pokušali smo biti kreativni i složiti slikopriče recepata. Provodili smo ankete koje su nam pokazale kako velik broj ispitanika koristi tradicionalnu hranu i zdravu prehranu u svojem domu. Intervjui koje smo proveli su nam donijeli niz novih spoznaja o tome koja naša tradicionalna jela ljudi pripremaju u svojim kuhinjama. Do nekih smo podataka došli prateći tisak i elektroničke medije, a do nekih razgovarajući s ljudima. Na sve to nas je motivirao naš prošlogodišnji projekt. Projektu smo dali ime I fino i naše!

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Odabrali smo suradnički oblik učenja. Podijelili smo se u male skupine, aktivno smo sudjelovali u ostvarivanju zajedničkih zadataka, razvijajući komunikacijske vještine, odgovornost i dublje razumijevanje našeg zadatka. Time smo poticali kooperativno učenje i pripremu za buduće zadatke. Razgovarali smo o tome što je dobro, a što loše u našoj odluci.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo se za treće rješenje izrada foto-knjige sa slikopričama tradicionalnih recepata. Učinkovitost rada u našim skupinama ovisila je o dobro postavljenom i jasno formuliranom zadatku, našoj motivaciji, opsežnijim pripremama, tijeku i organizaciji, ozračju, samoocjenjivanju. Postavili smo pitanje kako ćemo raditi? Znali smo da će se kreativnost i preuzimanje odgovornosti za rad odraziti u izradi maštovitih slikopriča koje će biti poželjno istaknuti u knjizi. Jedan od bitnijih elemenata našeg uspješnog rada je podjela uloga. Tako će učenici znati što je njihov zadatak pri preraspodjeli rada i snosit će odgovornost za taj dio posla. Uloge unutar skupine treba povremeno raspodijeliti zajedničkim izborom.

Plan djelovanja

Nakon osmišljenog rješenja dogovorili smo se o aktivnostima koje ćemo poduzeti. Za realizaciju cilja projekta planirali smo sljedeće aktivnosti: radionica I fino i naše, izrada foto knjige slikopriče s receptima, za savjet oko izrade smo zamolili i naše kuharice, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Nastava nam je bila zanimljivija, bili smo motiviraniji za rad, pokazali smo visok stupanj samoaktivnosti, inicijative i kreativnosti u rješavanju problema. Osim bolje suradnje i komunikacije između nas prijatelja bili smo i slobodniji u komunikaciji s učiteljicom. Promislili smo o važnosti prehrane. Osvijestili smo da tradicionalna jela imaju posebnu vrijednost u našoj kulturi. Tradicionalna kuhinja daje toplinu i emociju.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili na Učiteljskom vijeću, Stručnom vijeću razredne nastave, knjižnici, videokonferenciji i roditeljskom sastanku. Predstaviti ćemo ga na Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Refleksija o stečenom iskustvu

Zadovoljni smo, ponosni, sretni, veseli i ispunjeni pozitivnom energijom jer smo istražili i saznali, iako po veličini teritorija jedna od manjih zemalja u svijetu, Hrvatska je bogata raznolikom kulturnom baštinom. Kombinacijom starog i novog, kuhinja postaje mjesto spajanja generacija, tradicije i tehnologije, okusa djetinjstva i inovacija koje nam štede vrijeme. Čuvajmo našu tradiciju!

16. Stoliću, prostri se

Škola

Osnovna škola Mate Lovraka

Aleja Blaža Jurišića 13, 10040 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 2990915

E-adresa: ured@os-mlovraga-zg.skole.hr;

Voditeljica

Tatjana Farac

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su svi učenici 4.b razreda.

Popis učenika koji će predstavljati učenike na Smotri: Karla Skok, Dora Andrić, Karla Krajačić, Rita Globan

Tema projekta

Društveno volontiranje i razvoj socijalne solidarnosti

Cilj

Senzibiliziranje učenika za problem siromaštva i gladi kroz humanitarno djelovanje. Teorijske spoznaje pretvoriti u konkretnu pomoć. Poticanje aktivnog sudjelovanja u životu zajednice.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Učenik uočava uzroke siromaštva i gladi. Prepoznaje osnovna ljudska prava. Analizira utjecaje bacanja hrane. Osmišljava konkretne akcije pomoći. Prepoznaje socijalnu nepravdu. Razvija empatiju, solidarnost i društvenu odgovornost. Sudjeluje u timskom radu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Potaknuti susretom misionara sa Solomonskih otoka i Benina učenici su shvatili da su glad i siromaštvo problemi. Uočili su da se velika količina hrane baca nakon užine, dok mnogi gladuju. U medijima su pronašli podatke o broju gladnih i umrlih od posljedica gladi. Inspirirani filmom Dijete 31 i Konvencijom o pravima djeteta, istražili su glad kao prepreku ostvarivanja dječjih prava. Izračunavali su trošak obroka u trgovini, proveli simulacijsku radionicu, kušali kašu po receptu "Marijinih obroka", skupljali humanitarne donacije, prikupljali i analizirali podatke dobivene nakon provedbe ankete. Potvrdu o važnosti

uočenoga problema potražili su u pravilnicima i zakonima. Odlučili su u sklopu Projekta građanin, Stoliću, prostri se, pronaći odgovore za svoja pitanja.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici su razgovarali kako smanjiti bacanje hrane i kako pomoći gladnoj djeci. Jedno od rješenja je napraviti vlastitu kuharicu (razvija se financijska pismenost, nedostatak je nestabilnost cijena), organiziranje virtualnog objeda (digitalno povezivanje, nedostatak je vremenska razlika), provođenje humanitarnih akcija, izrada i prezentacija poučno poticajne videoporuke (najviše rješenja).

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup izabrano je provođenje humanitarnih akcija (koncert učenika, profesora i roditelja učenika, pidžama dan, donacije u zbornici, volontiranje) i edukativni video (na društvenim mrežama).

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali su: razgovor s ravnateljicom škole, pronalaženje smjernica za aktivnosti kroz predmete, slanje elektroničke pošte, organiziranje predavanja, slaganje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Uz podršku ravnateljice, projekt je uspješno povezao školu i zajednicu kroz niz humanitarnih akcija. Prikupljenim donacijama izravno je podržan rad udruge Marijini obroci. Projekt je učenike poučio da su promjene moguće samo kroz djelovanje, čak i kada rezultati nisu zajamčeni. Razvijali su svoje komunikacijske vještine i vještinu javnog nastupa. Projekt je osigurao dublji uvid u zakonodavni okvir o pravima djeteta, čime je ojačana njihova pravna i građanska pismenost.

Predstavljanje projekta

Naš je projekt predstavljen u školskoj knjižnici. Projekt ćemo predstaviti na Županijskoj smotri projekata, Učiteljskom vijeću, roditeljima na roditeljskom sastanku.

17. Mali čuvari baštine

Škola

Osnovna škola Dugopolje

Stepinčeva 4; 21204 Dugopolje

Telefon: 021 655 102

E-mail: dugopolje@os-dugopolje.skole.hr;

hanibalic0@gmail.com; ljubica.balic5@gmail.com;

Voditeljice

Hani Ivišić, mag. prim. educ., Ljubica Balić, mag. prim. educ.

Učenici

Iz vannastavna skupina školskih volontera u šk. god. 2025/2026. te indirektno ostali učenici razredne nastave. Projekt predstavljaju: Roza Stipanović, 4.a, Gabriela Akalović, 3.a, Mía Vukasović, 3.a, Marta Perišić, 4.a.

Tematsko područje

Volontiranje i društvena solidarnost

Cilj

Istražiti postojeću legendu svoga kraja te na odabrane načine pridonijeti njezinom očuvanju prenošenjem na druge generacije. Svoja saznanja razmijeniti s ostalim učenicima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Naša škola nalazi se u Dugopolju, selu koje se brzo razvija i tako sve više dobiva obilježja grada. Doseljava se mnogo novih obitelji i u školi se povećava broj djece. U razredu smo razgovarali o tome koliko učenika nosi dugopoljsko prezime. Zaključili smo da je takve djece sve manje. Pitali smo se koliko došljaci znaju o baštini našega mjesta. Koliko svi zajedno poznamo stare igre, priče, legende i sve ostalo što je činilo život naših predaka zanimljivim i uzbudljivim?

Među učenicima drugih, trećih i četvrtih razreda Osnovne škole Dugopolje, proveli smo anketu u kojoj smo saznali da učenici u velikom postotku nisu upoznati s dugopoljskim legendama te da ne znaju gdje se nalazi Balića dub koji se u legendi spominje.

Odlučili smo to promijeniti te kao Školski volonteri doprinijeti očuvanju kulturne baštine našega mjesta, kroz projekt koji smo nazvali *Mali čuvari baštine*. Da bi naš zamišljeni projekt bio što uspješniji, shvatili smo da prvo moramo proširiti svoja znanja o starim običajima.

Zbog toga smo se obratili za suradnju lokalnim udrugama koje se bave tom temom te Turističkoj zajednici Dugopolje. Obećali su nam u svemu pomoći.

Naš projekt omogućio nam je izražavanje svojih ideja, učenje o baštini i kreativno sudjelovanje, što je u skladu s Konvencijom o pravima djece. Prema članku 12. djeca imaju pravo izraziti svoje mišljenje i sudjelovati u odlukama koje ih se tiču. Prema članku 13. djeca imaju pravo slobodno izražavati svoje ideje, misli i kreativnost. Prema članku 29. obrazovanje treba pomoći razvoju dječjih talenata i sposobnosti. Isto tako, prema članku 31. djeca imaju pravo na igru, stvaralaštvo i sudjelovanje u kulturnom životu.

Prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu znanje je jedna od osnovnih vrijednosti. Omogućuje razvoj kritičkog mišljenja.

S projektom smo upoznali Aktiv razredne nastave, ravnatelja, pedagoginju i psihologinju naše škole te su nam svi pružili potpunu podršku.

Moguća rješenja problema

Razmišljajući o projektu, složili smo se da kulturnu baštinu ne čine samo priče i legende našega kraja, nego i tradicijske igre, plesovi i običaji.

Na izvannastavnoj aktivnosti Školskih volontera predlagali smo različite načine na koje bi mogli saznati o svemu i drugima prenijeti svoja znanja.

Istraživanje i usmena predaja bili su prvi prijedlog. Volonteri bi u razgovoru sa starijim osobama te voditeljima različitih udruga saznali o svemu što ih zanima te u učionici, na satovima razrednika izlagali na različite načine (putem plakata ili prezentacija) o svojim saznanjima.

Bilo bi to lako izvedivo i oduzelo bi nam manje vremena.

Međutim, bilo bi uobičajeno i ne baš previše zanimljivo te bi znanje opet brzo palo u zaborav.

Drugi prijedlog bio je sudjelovanje velikog broja učenika u različitim aktivnostima koje bi za nas organizirale različite udruge te doprinos obilježavanju kulturnih događanja koje se budu organizirale u našem mjestu.

Prenošenje znanja uživo uvijek je bolje i zabavnije.

Od nas će tražiti više vremena, ali će nas bolje učiti aktivnom sudjelovanju u zajednici.

Najbolji pristup rješavanju problema

Nakon rasprave, odlučili smo se za drugi prijedlog. Pripremali smo se za različite zanimljive aktivnosti koje će nam učiniti učenje zanimljivijim i veselijim.

Prvi zadatak bio je istražiti postojeću legendu svoga kraja te na odabrane načine pridonijeti njenom očuvanju prenošenjem na druge generacije.

Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Na internetskim stranicama istraživali smo tko se još bavio očuvanjem priča i legendi svoga kraja. Ustanovili smo da su mnoge institucije i udruge u našem mjestu, ali i u našoj domovini ovu temu smatrali važnom i o tome provodili projekte. Udruga DAR iz Dugopolja tiskala je *Legendu o dugopoljskim vilama*, a pronašli smo je i u izvornom obliku u Narodnoj knjižnici Dugopolje pisanu po kazanjima don Ivana Čulina. Naša škola je prije nekoliko godina bila

inicijator projekta *Priče i legende našega kraja* u koji su se uključile mnoge škole širom naše domovine. Sve to pomoglo nam je da bolje saznamo o našoj legendi. Potrudili smo se proširiti znanje i o još dvjema legendama: *Legenda o sv. Mihovilu* i *Legenda o špilji Vranjači* koja se nalazi u našem kraju.

Veliku suradnju u širenju legende i na širu zajednicu ostvarili smo s Udrugom DAR kroz likovne radionice te s TZ Dugopolje kroz sudjelovanje na Božićnom sajmu.

Turistička zajednica omogućila nam je bolja saznanja o tradicijskim igrama, a KUD Pleter nam je omogućio upoznavanje s narodnom nošnjom i dugopoljskim kolom.

KUD – ovi diljem domovine, ali i svijeta rade na očuvanju narodnih običaja pjesmom i plesom te smo o svemu porazgovarali s voditeljima KUD-a Dugopolje. Saznali smo da su i školska djeca uključena u njihove sekcije te nam je to otvorilo put za nove ideje koje doprinose projektu.

Sve naše ideje pronalazile su uporište u obrazovnim ishodima te nijedna naša aktivnost nije imala zakonsku prepreku.

Plan djelovanja

Čitali smo: *Legendu o vilama i junacima Dugopolja* čija se radnja događala kod Balića duba koji i danas djelomično postoji, *Legendu o sv. Mihovilu* koji je dugopoljski zaštitnik i čija se crkva nalazi na sredini sela, *Legendu o špilji Vranjači* koju turisti rado posjećuju. Legende smo ilustrirali te obojili. U bojankama smo izrazili vile onako kako ih mi zamišljamo. U web alatu Bookcreator izradili smo digitalnu slikovnicu. Na umjetničkim platnima akrilnim bojama oslikavali smo pozadinu, a volonteri Udruge DAR su na svojim radionicama radove dovršili crtajući motive iz legendi. Likovne radove izložili smo u Domu kulture Dugopolje te na taj način za legende zainteresirali i širu zajednicu.

U isto to vrijeme, na satovima hrvatskog jezika upoznawali smo se s legendom kao književnom vrstom te je razlikovali od priča, jer smo u početnoj anketi uočili da pojedini učenici to nisu znali.

Za vrijeme adventa sudjelovali smo u humanitarnoj akciji koju je organizirala TZ te smo izradili suvenire s tradicionalnim motivima: magnete, platnene vrećice te vilinski „prah“ u bočicama popraćen citatom iz legende o vilama s Mosora. Sve to možete vidjeti u ovoj našoj škrinjici koju smo također sami napravili.

Za vrijeme maškara, učenici od 1. do 4. razreda maskirani u momke, djevojke, babe i dide te mosorske vile prošetali su zajedno s učiteljicama dijelom sela. Povorka se zaustavila kraj Balića duba gdje su učenici, članovi KUD-a Pleter obučeni u narodne nošnje izveli dugopoljsko kolo koje je glavni dio legende o dugopoljskim vilama. Sada svi znaju gdje je Balića dub i kako izgleda.

Na stadionu Hrvatski vitezovi u Dugopolju, u suradnji s Turističkom zajednicom Dugopolje, s lokalnom rođendaonicom te sa Split International School upoznali smo se s tradicionalnim igrama naših predaka, ali smo pokazali i otvorenost prema novim, do sada nepoznatim. Skakali smo u vrećama, igrali klipa, ptezali konop, hrvali se (prvi sport na svijetu), bacali kuglu, natjecali se u vožnji kariolama. Isprobali smo i novu igru Cornhole koja je dio američke tradicije, a uskoro će postati i olimpijska disciplina.

Sve naše akcije objavljene su na web stranici naše škole, a imali smo priliku i dati izjavu za školski podcast.

Projektom smo omogućili novim sumještanima da se upute u kulturu, priče, legende i običaje starosjedioca te da isto prenose dalje.

Projekt je ostvaren uz potpunu podršku djelatnika škole, Udruga i institucija u mjestu kao što je i predviđeno na samome početku. Zbog velikodušnosti svih uključenih, projekt nije zahtijevao nikakve financijske izdatke. Bila je ovo vidljiva spremnost da svi zajedno doprinesemo našoj zajednici.

Ostvareni rezultati

Učenici radom na projektu razvijaju svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Učenici posebno razvijaju kompetencije Učiti kako učiti.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen djelatnicima škole i stručnoj službi. Rad na projektu mogao se pratiti na internetskim stranicama škole.

18. Osjećam kako ti je

Škola

Osnovna škola Neorić-Sutina

Neorić 43, 21247 Neorić

Telefon: 021 666 108

E-adresa: neoric@os-neoric-sutina.skole.hr;

Voditeljica

Vesna Šumanac, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici trećeg razreda: Luka Bilić, Ivan Galešić, Frane Jozić, Marijan Matenda, Leona Stupalo, Ivano Veić, Petra Veić, Marino Vrdoljak.

Tematsko područje

Osobni i socijalni razvoj, razvoj osjećaja i empatije za osobe s teškoćama u razvoju te rad u humanitarne svrhe.

Cilj

Prepoznati i razlikovati svoje osjećaje i osjećaje drugih. Razvijati empatiju, socijalne i komunikacijske vještine, uvažavanje tuđih osjećaja, prihvaćanje različitih mišljenja i suradnje. Poseban je cilj razviti solidarnost i naviku pomaganja ljudima te senzibilizirati učenike za djecu i odrasle s teškoćama u razvoju i za osobe s posebnim potrebama. Pritom je cilj razviti sposobnost uvažavanja i tolerancije različitosti te bolje komunikacije i odnosa prema drugima i drugačijima. Projektom se potiče dobrota, širenje osjećaja dobrote i empatije u svakodnevnom životu, a posebno prema najranjivijoj skupini društva – štíćenicima Centra za odgoj i obrazovanje osoba s teškoćama u razvoju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku školske godine učenici su razgovarali o osjećajima i empatiji te prema komu bi trebali osjećati najviše empatije i biti posebno ljubazni. Istražujući i razgovarajući došli su do zaključka da su osjećaji, empatija i ljubaznost važni u svakodnevnom životu. Odlučili su ovu školsku godinu provesti projekt *Osjećam kako ti je* kojim će istražiti vrste osjećaja, razviti empatiju, ljubaznost i naviku doniranja u humanitarne svrhe. Ovim bi projektom naučili bolje prepoznati osjećaje drugih, razvili empatiju za osjećaje i emotivna stanja prijatelja, suučenika, osoba s poteškoćama u razvoju te članova obitelji. Učiteljica je na roditeljskom sastanku upoznala roditelje s planom te su oni dali suglasnost za realizaciju projekta. Projekt je uvršten

u školski kurikulum. Svoje su aktivnosti odlučili realizirati ponajviše na Satu razrednika te na satu Hrvatskog jezika, Likovne kulture i satu izvannastavnih aktivnosti.

Projekt je u skladu s Konvencijom o pravima djeteta. Članak 12. i 14. kaže da svako dijete ima pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, slobodu misli, savjesti i vjere.

Moguća rješenja problema

Prije rasprave o mogućim rješenjima pročitao je članak Konvencije 23. koji se odnosi na prava djece s teškoćama u duševnom i tjelesnom razvoju. Raspravljali su o mogućim rješenjima. Jedan od prijedloga bio je da posjete djecu i osobe s poteškoćama u razvoju u mjestu. Drugi je prijedlog bio da posjete takvu djecu i osobe u Centru Juraj Bonači. Raspravljalo se o osjećajima i empatiji za osobe s teškoćama u razvoju i kako razumjeti njihove osjećaje. Neki su predložili radionice o osjećajima, empatiji i ljubaznosti. Razgovaralo se na koji se način mogu razviti lijepi osjećaji kod osoba s teškoćama u razvoju. Bilo je više prijedloga. Neki su predlagali posjetu, neki darivanje prigodnih poklona, a neki predstavu kojom ćemo ih razveseliti i razviti lijepe emocije.

Najbolji pristup problemu

Nakon razmatranja svih ideja odlučili su se za istraživanje osjećaja i empatije kroz radionice te razvijanje lijepih osjećaja kod osoba s teškoćama u razvoju u Centru za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači Sinj malom glazbeno-ritmičkom priredbom i donacijom prikupljenih sredstava s Božićnog sajma. Odlučili su u projekt uključiti roditelje.

Plan djelovanja

Razmatrajući sve ideje i prijedloge došli su do zaključka da problem mogu riješiti na više načina:

Istražili su osjećaje kroz radionicu Prepoznavaj osjećaje i radionicu Empatija.

Na radionici Prepoznavaj osjećaj glumili su različite osjećaje izrazima lica i prepoznavali ih.

Pisali su kada su sretni, tužni, uplašeni, zabrinuti i što ih čini takvima.

Gledali su filmove o različitim osjećajima i izrazima lica.

Na radionici Empatija istražili su što znači biti u tuđim cipelama i u cipelama osoba s poteškoćama u razvoju.

Čitali su Priču o Mateju i Čavli u ogradi.

U srca su za svakog učenika napisali lijepe riječi.

Obilježili su Svjetski dan ljubaznosti i dobrote 13. studenog.

Izradili su mali vodič s primjerima ljubaznosti i plakate ljubaznosti.

Na satu Hrvatskog jezika pisali su sastave Sretan događaj i Moj strah.

Na satu izvannastavnih aktivnosti uvježbavali su točke ritmike za božićnu priredbu.

Održali su s roditeljima radionice za izradu božićnih ukrasa i predmeta za humanitarnu prodaju.

Prodavali su izrađene ukrase na Božićnom sajmu u prostorijama općine Muć i u školi.

Prihod od sajma donirali su Centru za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači u Sinju za djecu i osobe s poteškoćama u razvoju.

Izveli su malu glazbenu priredbu za polaznike Centra Juraj Bonači u Sinju.

Obradovali su ih i upoznali njihov ručni i likovni rad.

Dobili su na dar njihove radove, božićnu čestitku i zahvalnicu.

Na kraju su se družili u njihovoj blagovaonici i plesali s nekima od njih.

Nakon tog posjeta svima su se srca ispunila ugodnim osjećajima.

Ostvareni rezultati

Učenici su ovim projektom razvili vještine suradničkog rada, rasprave, komunikacije, izrade plakata i samostalnog javnog predstavljanja. Stekli su vještine prepoznavanja osjećaja, empatije i ljubaznosti prema drugima i drugačijima. Osvijestili su važnost prihvatanja i uključivanja osoba s teškoćama u svakodnevni život. Istodobno su osvijestili značaj zajedničkog rada i solidarnosti za opće dobro i promicanje ljudskog dostojanstva.

Predstavljanje projekta

Projekt su predstavili roditeljima, ravnateljici i učiteljima škole. Rad na projektu može se vidjeti na stranici škole i portalu škole.hr.

19. Poruke u kamenu – Stela Gaja Laberija u građanstvu 21. stoljeća

Škola

Osnovna škola Trilj, Poljičke Republike 18, 21240 Trilj

Telefon: 021 832 612

E-adresa: ravnatelj@os-trilj.skole.hr;

Voditeljice

Ana Čaleta, učiteljica razredne nastave, izvrsni savjetnik i Ivana Bandić Štrbac, knjižničarka, mentor

Učenici

Svi čenici 3.a razreda: Jure Borovina, Stipe Dragušica, Tiana Jurko, Ana Krolo, Maris Lapić, Ilija Lipotić Piroga, Lući Manjaka, Ignacije Sarić, Mario Simunić, Ante Šaribok, Klara Šipić, Roko Šipić, Ela Škare, Sara Šušnjara, Marin Vukas, Mirko Živaljić, Maša Žuljević, Anđela Župa, Stipe Župa.

Učenici koji će predstavljati projekt: Tara Bajić, Manuela Bitunjac, Mihael Kozina, Lući Manjaka (Mirko Živaljić zamjena)

Cilj

Cilj projekta jest izrada replike stele i njezino postavljanje na području Grada Trilja da bi se posjetiteljima omogućilo neposredno iskustvo ovoga vrijednog spomenika u prostoru njegova izvornog pronalaska. Time bi stela postala prepoznatljiv element turističke i arheološke ponude Grada.

Uz materijalni cilj, projekt ima izrazitu odgojno-obrazovnu dimenziju. Njime se razvija samopouzdana, zadovoljna, aktivna i odgovorna osoba koja brine o sebi i drugima te preuzima inicijativu u zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Prvi dan prvoga razreda uočili smo u učionici pehar visok gotovo kao mi sami. Na peharu je bila slika dječaka iz rimskog doba. Već taj prvi pogled pobudio je našu radoznalost. Zašto je toliko visok pehar? Tko je taj dječak na slici i zbog čega je tu?

Pitanja o podrijetlu toga lika tog dječaka i njegovoj važnosti za lokalnu zajednicu potaknula su dugotrajniji interes koji je u trećem razredu prerastao u konkretan projektni zadatak. Saznali smo odgovore na ta pitanja, a sada ćemo na osnovu tih spoznajama učiniti nešto vrijedno za svoj Grad. Upravo nam je taj dječak bio motivacija pri odabiru teme, odnosno problema za istraživanje i provođenje ovog projekta u kojem planiramo izraditi repliku stele Gaja Laberija, dječaka s loptom.

Projekt je nastavak aktivnosti prethodnih generacija usmjerenih na istraživanje lokalne kulturno-povijesne baštine. Projekt su prije nekoliko godine pokrenule učiteljica Ana Čaleta i knjižničarka Marija Čelan Mijić. U projekt su se uključile učiteljice sa svojim učenicima: Sandra Bešlić, PŠ Velić, Dušanka Babić, OŠ Stjepan Radić, Tijarica i Meri Kuštre, OŠ Ivana Lovrića, Sinj. Igrajući povijesne utakmice zajedno s učenicima iz Tijarice i učenicima 3. b razreda naše škole, nastavili smo tradiciju prethodnih generacija već od prvog razreda. Mi uprizorujemo Delmate, a učenici drugih škole Rimljane.

Polazište projekta čine rimski legijski logor Tilurij (Tilurium) koji se smjestio na sjeveroistočnom dijelu visoravni iznad Trilja, na desnoj obali rijeke Cetine (Hyppus), kao jedno od najznačajnijih vojnih središta rimske provincije Dalmacije – tabor VII. Rimske legije (legio VII. Claudia pia fidelis). Iskopine se nalaze na području Grada Trilja, naselje Gardun. Polazište nam je bila i stela Gaja Laberija iz 2. stoljeća, koja prikazuje rimskog dječaka s loptom. Stela je pronađena na Gardunu, a danas se nalazi u Sinju ugrađena u zid obiteljske kuće u Vrličkoj ulici. Stela je jedinstven primjer antičke ostavštine na ovim prostorima.

Posjetili smo arheološko nalazište na Gardunu i stelu u Sinju te se upoznali s povijesnim okolnostima nastanka stele. Dječak s loptom, Gaj Laberije, drži u ruci loptu. Manja je od današnje nogometne lopte, ali vanjštinom joj je vrlo nalik. Lik dječaka s loptom u lokalnoj se tradiciji povezuje s pričom o „povijesnom nogometu“ između Delmata i Rimljana. Ta simbolična poveznica između prošlosti i sadašnjosti dodatno nas je motivirala da istražimo znanstvene činjenice, ali i da promišljamo o načinima na koje se kulturna baština može očuvati i predstaviti suvremenoj zajednici.

Na Satu razrednika raspravljali smo o mogućim načinima djelovanja te smo zaključili da je izrada replike stele najprimjerenije i dugoročno održivo rješenje. Time bi se omogućilo da simbol našega kraja bude dostupan građanima i posjetiteljima u prostoru u kojem je izvorno pronađen. Osim izrade replike stele, važno je nastaviti tradiciju igranja povijesne utakmice Delmata i Rimljana.

Obavijestili smo roditelje o našim planovima. Prihvatili su projekt te obećali pomoć oko provedbe. Projekt je prihvatio i Školski odbor. Već smo se susreli s Konvencijom o pravima djeteta, ali smo ponovili spoznaje. Projekt je u skladu s Konvencijom o pravima djeteta jer članak 12., 13. i 14. Konvencije kaže da svako dijete ima pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, kulturne aktivnosti, slobodu misli, savjesti i vjere te traženja, primanja i širenja obavijesti. Također je u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavnim okvirom, uključujući Ustav Republike Hrvatske, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Aktivnosti su integrirane u redovitu nastavu i međupredmetne teme, čime je osigurana povezanost projekta s odgojno-obrazovnim ishodima. Temelji su bili riješeni i krenuli smo s prvim koracima.

Moguća rješenja

Na Satu razrednika odredili smo plan aktivnosti i timove koji će ih provoditi. Plan je bio postavljanje stele na području Grada Trilja, uprizorenje nogometnih utakmica, objavljivanje članaka o našim aktivnostima te izrada označivača stranica kao promidžbenog materijala. Četiri tima odabrala su aktivnost i za tjedan dana trebalo je iznijeti rezultate. Bilo je potrebno istražiti: mišljene javnosti o steli i razgovarati s roditeljima, pretražiti mrežne stranice i suvremene digitalne alate, pretražiti literaturu u knjižnicama te razgovarati s voditeljem Muzeja triljskog kraja. Prema dogovoru, predstavnici skupina prezentirali su rezultate svoga istraživanja. Na mrežnim stranicama poprilično je sadržaja o steli, ali kako je prenijeti u naš grad ili kako napraviti repliku nismo saznali. Isto je bilo i s timovima koji su istraživali kod

roditelja, mještana i u knjižnicama. Našli smo dosta podataka općenito o prostoru i vremenu datiranja stele, ali realizaciju našega projekta nismo tako mogli riješiti. Koristeći suvremene digitalne alate s našom učiteljicom otkrili smo dosta smjernica, ali nismo mogli raditi konkretne korake i dogovore. Obratili smo se Gospodinu Tomislavu Šeparoviću iz Arheološkog muzeja u Splitu da bi saznali postoji li replika u Arheološkom muzeju, kakav je postupak izrada replika originalnih izložaka, u čijem je vlasništvu stela uzidana u zid privatne kuće. Dobili smo vrijedne informacije i stručnu pomoć oko povezivanja s Konzervatorskim odjelom. Najviše podataka dobili smo od voditelja Muzeja triljskog kraja, Ljube Jermelića i asistenta Miljenka Bešlić. Došli smo do konkretnijih rješenja. Saznali smo da se treba obratiti Konzervatorskom odjelu, uredima za 3D snimanje stele, umjetnicima, restauratorima i Gradu. Muzej je preuzeo dio posla na sebe. Posjetili smo gradonačelnika i upoznali ga s planom i postignutim rezultatima. Pozdravio je naš rad i preuzeo financijski dio rješavanja problema.

Stekli smo tako uvid u složenost procesa donošenja odluka u zajednici te razumjeli važnost institucionalne suradnje i poštivanja zakonskih procedura.

Najbolji pristup problemu

Nakon što smo istražili različite mogućnosti, shvatili smo da stelu možemo predstaviti na više načina: putem slikovnica, znanstvenih članaka, mrežnih stranica, društvenih mreža ili brošura. Takav način bio bi jednostavniji i brži, ali smo zaključili da ne bi imao isti učinak. Digitalni i tiskani sadržaji mogu informirati, ali ne mogu pružiti stvarni doživljaj spomenika.

Zato smo odlučili da je izrada replike i njezino postavljanje u prostoru najvrjednije i najtrajnije rješenje. Smatrali smo da naš grad zaslužuje da stela bude vidljiva i dostupna svima u stvarnom, fizičkom obliku. Tako kulturna baština postaje dio svakodnevnog života, a ne samo sadržaj na ekranu ili papiru. Uprizorenje povijesnih utakmica bit će i dalje usko povezano s izvorom inspiracije za tu priču.

Odabrali smo suradnju s Muzejom triljskog kraja i Gradom Triljem jer smo razumjeli da oni imaju znanje, iskustvo i odgovornost za očuvanje kulturne baštine. U planiranju sljedećih koraka sudjelovali smo aktivno. Iznosili smo prijedloge, postavljali pitanja i promišljali kako replika može postati prepoznatljiv simbol našega grada.

Plan djelovanja

Kroz praktične aktivnosti pokazali smo ozbiljnost te širinu i dubinu našega projekta. Proučavali smo znanstvene podatke i lokalne predaje, igrali „povijesni nogomet“ s učenicima iz drugih škola te predstavljali lik dječaka sa stele na sportskim susretima. Sliku stele nosili smo na utakmice da bismo i druge upoznali s njezinom pričom i značenjem za naš kraj.

Uspostavili smo suradnju s Udrugom PKD Gaj Laberije te sudjelovali u uprizorenju povijesne utakmice Delmata i Rimljana. Dopunjavali smo postojeće replike rimske i delmatske odjeće, pripremali rekvizite, osmišljavali suvenire i digitalne sadržaje. Time smo povezali povijest, sport i zajedništvo te pokazali kako stela Gaja Laberija prenosi poruku mira i povezivanja ljudi.

Uspostavili smo suradnju s Turističkom zajednicom Grada Trilja. Obavili smo intervju s direktoricom TZ Trilj, Carmen Marcelom Perica, koja nam je dala veliku podršku i omogućila realizaciju planova našega projekta vezanih za turističku ponudu.

Osobito važan bio nam je sastanak s gradonačelnikom Grada Trilj, gospodinom Ivanom Bugarinom. Gradonačelnik je već otprije upoznat s našim radom i zalaganjem u gradu.

Pohvalio je naš plan, sve što smo u projektu postigli. Najvažniji dio za nas bila je odluka gradonačelnika da će s Muzejom triljskog kraja riješiti pravni status, papire i ugovore sa stručnjacima te financijski podržati izradu stele. Na kraju je dodao kako smo mu mi najdraži gosti. To nam je zaista puno značilo.

Aktivnosti smo provodili kroz redovitu nastavu i izvanškolski rad, pri čemu smo ostvarivali ishode više nastavnih predmeta i međupredmetnih tema. Kroz temu Građanski odgoj i obrazovanje učili smo kako sudjelovati u zajednici, preuzimati odgovornost i donositi odluke. U okviru teme Osobni i socijalni razvoj razvijali smo samopouzdanje, suradnju i međusobno poštovanje. Kroz Uporabu IKT-a izrađivali smo digitalne sadržaje i učili odgovorno koristiti tehnologiju. U temi Učiti kako učiti planirali smo svoj rad, istraživali i vrednovali rezultate, a kroz Poduzetništvo osmišljavali smo promotivne materijale i razmišljali kako naš projekt može pridonijeti razvoju grada.

Planirali smo, istraživali, analizirali podatke, izrađivali izvješća i predstavljali rezultate. Kroz cijeli proces učili smo kako jasno iznijeti svoje prijedloge, saslušati druge i zajednički donositi odluke. Shvatili smo da prave promjene nastaju kada se dobra ideja poveže sa suradnjom i odgovornošću te da i mi, kao učenici, možemo biti aktivni sudionici i pokretači pozitivnih promjena u svojoj zajednici.

Ostvareni rezultati

Naš projekt pobudio je velik interes lokalne zajednice, ne samo zbog arheološke vrijednosti stele, nego i zbog uprizorenja povijesne nogometne utakmice Delmata i Rimljana u suradnji s PKD Gaj Laberije. Posebno smo ponosni što je naš rad prepoznat kao vrijedan doprinos očuvanju i promicanju kulturne baštine našega kraja.

Najvažniji rezultat projekta je izrada replike stele Gaja Laberija i njezino postavljanje u Trilju, na mjestu gdje je stela izvorno pronađena. Podrška Grada Trilja i Muzej triljskog kraja omogućila je da naša ideja postane stvarnost, a posjetitelji sada mogu stelu vidjeti i doživjeti uživo.

Kroz projekt razvijali smo građanske kompetencije, socijalne i komunikacijske vještine, digitalnu pismenost i kritičko mišljenje. Učili smo planirati i provoditi istraživanja, analizirati podatke, izrađivati izvješća i predstavljati rezultate. Sudjelovanjem u praktičnim aktivnostima, poput uprizorenja povijesnog nogometa, izrade kostima i rekvizita te oblikovanja digitalnih i promotivnih sadržaja, povezivali smo povijest i sport te naučili kako kulturna baština može živjeti u suvremenom društvu.

Projekt nas je učinio svjesnijima vlastite uloge u zajednici. Shvatili smo da, iako smo djeca, možemo biti važni čimbenici u svome gradu. Naučili smo iznositi prijedloge, tražiti rješenja, surađivati i donositi zajedničke odluke. Naš projekt pokazuje da građanski odgoj nije samo predmet u školi, već način razmišljanja i djelovanja koji otvara vrata novim idejama i budućim projektima.

Planiramo dalje surađivati s učenicima OŠ Pujanki iz Splita, OŠ Josipa Pupačića iz Omiša i učenicima iz drugih škola priređivati povijesne igre i delmatsko-rimske aktivnosti, pokazujući da prošlost i sadašnjost može povezivati ljude i poticati zajedništvo.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili roditeljima, učenicima drugih razreda, stručnoj službi i našem ravnatelju, a rezultati našeg rada objavljeni su i na školskoj web stranici. Planiramo ga

predstaviti i na lokalnom radiju te na Županijskom stručnom vijeću učitelja razredne nastave u lipnju. Kroz prezentacije pokazujemo što smo naučili, kako smo radili i koje rezultate smo postigli, a naš rad dostupan je i širem krugu javnosti putem internetskih stranica škole.

20. Upoznajmo život svojih predaka

Škola

Osnovna škola kraljice Jelene, Solin

Put mira 3, 21 210 Solin

Telefon/telefaks: 021 683 643; 021 683 644

e-adresa: ured@os-kraljicejelene-solin.skole.hr;

Voditeljica

Anita Čupić, mag.prim.educ. i Sanja Matić, prof.pedagogije

Učenici

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Rita Ljuba, Teo Draganja, Vito Bezmalinović, Cvita Vučemilović Grgić.

U projektu su sudjelovali svi učenici 3. b razreda OŠ kraljice Jelene.

Tematsko područje

Razvoj osobnog i zavičajnog identiteta kao dijela hrvatskog domovinskog identiteta.

Cilj

Razvijati ljubav prema kraju u kojem živimo i njegovoj prošlosti, spoznati vrijednost zavičajne kulturne baštine te aktivno sudjelovati u njenom očuvanju i zaštiti.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Ove školske godine, na nastavi Prirode i društva, učenici su učili su o primorskom zavičaju – njegovom smještaju, podneblju, gospodarskim djelatnostima i kulturno-povijesnim spomenicima. Na satu hrvatskog jezika obrađivali su pjesmu Šporki Roko pjesnika Tonča Petrasova-Marovića, napisanu u čakavici. Uočili su riječi čije značenje nisu znali, a učiteljica im je objasnila da su to riječi koje su koristili njihovi djedovi i bake, no danas se rijetko koriste.

Pitali su se kako su njihovi stari živjeli i što su radili, no većina njih nije znala odgovor. Shvatili su da, iako znaju mnogo o spomenicima i njihovoj povijesti, vrlo malo znaju o svakodnevnom životu svojih predaka – što su radili, kako su se odijevali, kako su se djeca igrala i kako su provodili slobodno vrijeme.

Proveli su anketu među prijateljima iz susjednih razreda i saznali da nisu dovoljno upoznati s životnim običajima predaka. Proveli su anketu i među roditeljima u svom razredu. Anketa je

potvrdila da roditelji uviđaju važnost poznavanja životnih običaja predaka i naglasili su da je važno poučavati djecu o njima od malih nogu.

Također su istražili relevantne dokumente i zakone:

Ustav Republike Hrvatske (Članak 2.)

Konvenciju o pravima djeteta (Članak 8. i 9.)

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i osnovno i srednje obrazovanje

Podršku njihovom radu dali su svi roditelji učenika i ravnateljica škole. Njihov razredni projekt uvršten je u kurikulum škole, a projektu se pridružila i školska pedagoginja.

Moguća rješenja problema

Na Satu razrednika razmotrili su nekoliko mogućih načina kako saznati više o životu svojih predaka:

Usmena predaja – razgovori s bakama, djedovima i starijim članovima obitelji,

Korištenje medija – pregled novina, interneta, stručne literature, televizijskih i radijskih programa,

posjeti muzejima i kulturno-povijesnim lokalitetima.

Njihova škola radi u dvije smjene i teško im je pratiti TV i radijske emisije. Pokušali su pronaći emisije s tom tematikom tijekom vikenda, ali nisu uspjeli. Otišli su u školsku knjižnicu i zajedno s knjižničarkom pokušali pronaći knjige o životu predaka, no nisu pronašli mnogo materijala. Jedina knjiga bila je previše stručna za učenike 3. razreda.

Nakon rasprave o prednostima i manama svake metode, odlučili su se za kombinaciju razgovora s bakama i djedovima te posjete muzejima.

Najbolji pristup rješenju

Zaključili su da je najbolje rješenje razgovor s bakama i djedovima te posjeti muzejima.

1. Razgovori s bakama i djedovima

Pozvat će bake i djedove u razred, što će bilo odlično iskustvo. Ispričat će im:

kako je izgledao njihov svakodnevni život – od ranog buđenja, kućanskih i poljskih poslova do brige za mlađu braću i sestre

koje su igre igrale i kako su se družile s djecom iz susjedstva

kako su pješice išle u školu i što su učile

koje su praznike i tradicije slavile, što ih je veselilo, a što im je ponekad bilo teško

2. Posjeti muzejima i kulturno-povijesnim lokalitetima

Posjetit će:

Muzej grada Splita – vidjet ćemo predmete iz svakodnevnog života, kuhinjski namještaj, alate te prikaze starih trgovina i zanatskih radionica

Etnografski muzej Split – istraživat ćemo tradicionalne nošnje, tkanine, nakit i kućanske predmete te sudjelovati u radionicama izrade replika nošnji

Hrvatski pomorski muzej Split – istraživat ćemo pomorsku prošlost, replike brodova i ribarskih alata. Tijekom radionice rješavat ćemo zadatke o životu u prošlosti.

Ovaj pristup spojiti će osobne priče s praktičnim iskustvom, omogućujući im cjelovitu sliku života njihovih predaka.

Plan djelovanja

Odlučili su svoje istraživanje učiniti još sadržajnijim i doživjeti baštinu svoga kraja neposredno, izvan učionice. Posjetili su Muzej grada Splita, Etnografski muzej i Hrvatski pomorski muzej, a obišli su i Dioklecijanovu palaču. Boravkom na tim povijesnim mjestima povezali su školsko učenje s konkretnim prostorima u kojima su njihovi preci živjeli, radili i stvarali. Prošlost im je tako postala stvarna, opipljiva i bliža. Posebno snažan dojam na njih ostavili su razgovori s dvjema bakama koje su došle u njihov razred. Njihove su priče unijele toplinu i emociju u njihovo istraživanje. Govorile su im o svome djetinjstvu, o jednostavnijem, ali ispunjenom životu, o školskim danima, igrama na otvorenom i obvezama koje su bile sastavni dio svakodnevice. Saznali su kako su pomagale roditeljima u kući i na polju, kako su pješice odlazile u školu te kako su se veselile blagdanima i obiteljskim okupljanjima. Pažljivo su slušali, postavljali pitanja i uspoređivali njihova iskustva sa svojim životom danas. Kroz njihove su riječi osvijestili koliko su trud, skromnost i zajedništvo nekada bili temelj obiteljskog života. U Muzeju grada Splita upoznali su bogatu povijest grada kroz različita razdoblja. Razgledavali su predmete koji su nekada bili dio svakodnevice – stari namještaj, posuđe, alate, školski pribor te prikaze obrta i trgovina. Svaki je predmet nosio svoju priču i svjedočio o načinu života u prošlim vremenima. Zamišljali su kako su izgledali domovi unutar gradskih zidina i kako su ljudi provodili svoje dane. Uspoređujući prošlost i sadašnjost, uočili su koliko je napredak promijenio svakodnevni život, ali i koliko su vrijednosti poput rada i obitelji ostale trajne.

U Etnografskom muzeju upoznali su tradiciju i običaje Dalmacije. Promatrali su narodne nošnje, ručno izrađene tkanine, nakit i razne uporabne predmete koji su nekada imali važnu ulogu u svakodnevnom životu. Naučili su da svaki detalj na nošnji ima simbolično značenje te da odražava identitet i podrijetlo ljudi. Tijekom radionice izrađivali su dijelove narodne nošnje od ostataka tkanina. Kroz taj su rad razvijali kreativnost i strpljenje, ali i stekli poštovanje prema trudu i vještinama ljudi koji su nekada sve izrađivali vlastitim rukama.

U Hrvatskom pomorskom muzeju upoznali su važnost mora u životu svojega kraja. Razgledavali su replike brodova, ribarske alate i navigacijske instrumente te učili o pomorskim putovanjima i brodogradnji. Shvatili su koliko je more oblikovalo gospodarstvo, kulturu i svakodnevicu ljudi na obali. Razmišljali su o hrabrosti pomoraca koji su odlazili na daleka putovanja i o znanju koje je bilo potrebno za snalaženje na otvorenom moru. Osjetili su ponos zbog bogate pomorske tradicije koja je dio njihova identiteta.

Spojem muzejskih sadržaja, obilaska povijesnih lokaliteta i razgovora s bakama oblikovali su cjelovitu sliku života svojih predaka – onih koji su živjeli u gradu, uz more, ali i u unutrašnjosti Dalmacije.

Svoja su znanja dodatno obogaćivali kroz nastavne aktivnosti. Na satu Hrvatskog jezika čitali su tekstove o prošlosti i razvijali sposobnost jasnog i izražajnog pisanja. Na Satu razrednika igrali su stare dječje igre te učili o važnosti suradnje i poštovanja. Na Likovnoj kulturi likovno su interpretirali motive iz prošlosti, crtali i oblikovali predmete nadahnute tradicijom. Uz pomoć roditelja prikupili su stare uporabne predmete te organizirali etno-izložbu u školi.

Ostvareni rezultati

Zajedničkim radom na projektu stekli su bolji uvid u život predaka, osjetili veću pripadnost svojim starima i osvijestili koliko je važno u današnje doba globalizacije sačuvati svoj nacionalni identitet.

Radeći na projektu, razvijali su partnerske odnose koje su temeljili na iskustvenom, timskom i radioničkom učenju te se samostalno i grupno propitivali i zaključivali o temi svog rada. Naučili su samostalno iznositi svoje spoznaje te usvojili vještinu javnog izlaganja.

Predstavljanje projekta

Rezultate svog rada predstavili su djelatnicima škole, Vijeću učenika i Vijeću roditelja. Prikazali su tijekom projekta i podijelili stečena iskustva.

21. Putokaz srca

Škola

Osnovna škola Pujanki

Tijardovićeva 30, 21 000 Split

Telefon : 021 376 320

E– mail: ured@os-pujanki-st.skole.hr;

Voditeljice

Jadranka Bulj, dipl. uč. i Marija Čelan – Mijić, dipl. bibl.

Učenici

Učenici 4.a razreda OŠ Pujanki, Split.

Učenici koji predstavljaju projekt: Pavao Peronja, Korina Ivelić, Marita Zaneta Marjanović, Jure Bojić.

Tematsko područje

Osobni i socijalni razvoj, razvoj osjećaja i empatije za osobe s teškoćama u razvoju te rad u humanitarne svrhe.

Cilj

Razviti kod učenika osjećaj empatije, solidarnosti i odgovornosti prema drugima i zajednici. Poticati volontiranje, pomaganje potrebitima, brigu o starijima i očuvanje prirode i mora. Razvijati socijalne, komunikacijske i organizacijske vještine te svijest o važnosti aktivnog sudjelovanja u društvu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na početku školske godine učenici su razgovarali o tome kome je potrebna pomoć u njihovoj okolini. Kroz razgovor su zaključili da u njihovoj zajednici postoje starije osobe koje trebaju društvo, siromašni kojima je potrebna pomoć te okoliš koji treba očuvanje.

Učenici su izrazili želju da aktivno sudjeluju i pomognu. Odlučili su provesti projekt Putokaz srca kroz koji će učiti kako biti dobar i koristan član zajednice.

Roditelji su upoznati s projektom i dali su suglasnost za sudjelovanje, a projekt je uvršten u školski kurikulum.

Svoje su aktivnosti odlučili realizirati ponajviše na Satu razrednika te na satu Hrvatskog jezika, Likovne kulture i satu izvannastavnih aktivnosti.

Projekt je u skladu s Konvencijom o pravima djeteta. Članak 12. i 14. kaže da svako dijete ima pravo na slobodno izražavanje svojih stavova, slobodu misli, savjesti i vjere.

Moguća rješenja problema

Prije rasprave istražili smo Konvenciju o pravima djece te saznali da prema članku 17. djeca imaju pravo dobivanja primjerenih informacija iz različitih medija te prema članku 29. obrazovanje treba pomoći razvoju dječjih talenata i sposobnosti. Prema NOK-u znanje je jedna od osnovnih vrijednosti. Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Učenici su predložili različite načine pomaganja:

posjete starijim osobama,
prikupljanje pomoći za siromašne,
suradnju s udrugama,
volontiranje u lokalnoj zajednici,
akcije čišćenja okoliša i mora,
izradu poklona i čestitki.

Raspravljali su o tome kako svojim djelima mogu širiti dobrotu i pomagati drugima.

Najbolji pristup problemu

Složili smo se da ćemo sadržaje književnih djela povezati s radom splitskih udruga, te ćemo svoja saznanja konkretizirati posjetima udrugama i pružanjem konkretne pomoći.

Razmatrali smo na koji način ćemo naša saznanja prenijeti na ostale učenike.

Imali smo različite ideje:

prenošenje znanja na učenike cijele škole, organizirajući predstavljanje u školskoj knjižnici

Odlučili su kombinirati više aktivnosti:

volontiranje i pomaganje ljudima,
suradnju s lokalnim udrugama,
humanitarne akcije,
aktivnosti očuvanja prirode i mora.

U projekt su uključili roditelje i lokalnu zajednicu.

Plan djelovanja

Razmatrajući ideje složili smo se da ćemo znanja prenositi na učenike cijele škole, organizirajući predstavljanje u školskoj knjižnici te ćemo isto objavljivati i na web i fb stranici škole.

Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Učenici su razmotrili jake i slabe strane i ovog rješenja te su uz pomoć učiteljice dodatno istražili mogućnosti za provođenje. Razgovarali smo o volontiranju i važnosti pomaganja, istraživali tko s zajednici treba pomoć, posjetili starije osobe i proveli vrijeme s njima, prikupljali pomoć za siromašne (hrana, odjeća, higijenske potrepštine), sudjelovali u radu lokalnih udruga (MoSt, Udruga slijepih, HGSS, Crveni križ...), izrađivali čestitke i poklone za potrebite, organizirali humanitarnu akciju ili prodaju, sudjelovali u akcijama čišćenja okoliša, proveli aktivnosti očuvanja mora i prirode (izrada i bacanje ekokugli), obilježili važne datume (npr. Dan volontera, Dan planeta Zemlje), razgovarali o svojim iskustvima i osjećajima nakon pomaganja i izrađivali plakate i prezentacije o projektu.

Ostvareni rezultati

Učenici su ovim projektom razvili empatiju i osjećaj odgovornosti, naučili pomagati drugima i volontirati, razvili komunikacijske i socijalne vještine, osvijestili važnost zajedništva i solidarnosti, stekli naviku činjenja dobrih djela i razvili svijest o očuvanju prirode i mora.

Projekt je pozitivno utjecao na učenike ali i na širu zajednicu.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:

roditeljima, učiteljima i učenicima škole, lokalnoj zajednici te putem školskih mrežnih stranica i medija.

Projekti osnovne šole – predmetna nastava

1. Zdrava prehrana kao građanska odgovornost

Škola

OŠ Opuzen, S.S.Kranjčevića 11, 20355 Opuzen

Telefon: 020 671133

E-adresa: os-opuzen-001@os-opuzen.skole.hr;

Voditeljica

Ivana Bašić, mag. prim. educ., izvrsna savjetnica

Učenici

Učenici petog razreda: Nika Babić, Dražen Bjeliš, Karlo Borović, Mihael Butigan, Nika Gujinović, Rita Kapović, Matej Kovač, Marta Mataga, Teo Mihaljević, Lucija Musa, Ana Novković, Mia Prović,

Učenici koji će predstavljati projekt: Nika Gujinović, Rita Kapović, Ana Novković i Nika Šešelj

Tematsko područje

Održivi razvoj – odgovorna potrošnja i prehrambene navike

Cilj

Cilj projekta je upoznati učenike s važnošću zdrave prehrane te razvijati svijest da briga o vlastitom zdravlju predstavlja osobnu, ali i građansku odgovornost prema zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Budući da je pravilna prehrana jedan od ključnih čimbenika očuvanja zdravlja, većina sati razrednika bila je posvećena temi Zdravlje i prehrambene navike. Na početku projekta provedena je anketa među učenicima koja je pokazala da velik broj djece konzumira nezdravu hranu i pića, ne zna čitati deklaracije na prehrambenim proizvodima te često preskače doručak. Dobiveni rezultati potaknuli su razmišljanje o potrebi unaprjeđenja prehrambenih navika učenika. Kroz različite projektne zadatke učenici su prikupljali nova znanja i iskustva te razvijali svijest o važnosti zdrave prehrane za zdravlje djece i mladih.

Na satima razrednika učenici su učili kako čitati i razumjeti deklaracije na proizvodima, upoznali su se s pojmom pravedne prehrane, važnosti kompostiranja, pravilnim metodama skladištenja hrane te načinima proizvodnje hrane na ekološkim imanjima. Projekt je doprinio razvoju odgovornog odnosa prema vlastitom zdravlju, ali i prema zajednici i okolišu, čime se dodatno naglasila uloga prehrane kao građanske odgovornosti.

Moguća rješenja

Tijekom projekta učenici su istraživanjem na internetu promišljali o tome s kim mogu surađivati u rješavanju problema nezdravih prehrambenih navika. Kao najvažnije partnere prepoznali su roditelje i obitelj, koji imaju najveći utjecaj na svakodnevnu prehranu djece, ali i ograničenja zbog ustaljenih navika i nedostatka vremena. Školu, odnosno učitelje, razrednika i školsku kuhinju, uočili su kao mjesto sustavne edukacije i poticanja zdravih izbora, iako njezin utjecaj prestaje izvan školskog okruženja. Kao stručnu podršku istaknuli su zdravstvene djelatnike, liječnike i nutricioniste, čije su prednosti pouzdane informacije i stručnost, ali i slabija dostupnost u svakodnevnom životu učenika. Među mogućim rješenjima predložili su i suradnju s programima i inicijativama za promicanje zdrave i održive prehrane, poput programa SchoolFood, koji nude dodatne edukativne sadržaje i primjere dobre prakse, ali čija provedba ovisi o organizacijskim mogućnostima škole. Analizirajući prednosti i nedostatke navedenih oblika suradnje, učenici su razvijali kritičko mišljenje, odgovornost i svijest o važnosti zajedničkog djelovanja u brizi za zdravlje kao građanskoj odgovornosti.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najprimjereniji pristup rješavanju uočenih problema učenici su predložili suradnju s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva, koja provodi program SchoolFood, usmjeren na promicanje zdrave i održive prehrane djece i mladih. Program pruža kvalitetne edukativne sadržaje i primjere dobre prakse koji doprinose razvoju odgovornih prehrambenih navika. Uz to, kao važan oblik stručne podrške istaknuta je suradnja s nutricionisticom, i to sportskom nutricionisticom, budući da se značajan broj učenika u razredu aktivno bavi sportom. Takva suradnja omogućuje prilagođene i stručno utemeljene savjete o prehrani koji podupiru zdrav rast, razvoj i tjelesnu aktivnost djece. Odabirom navedenog pristupa učenici su pokazali razumijevanje važnosti povezivanja s relevantnim institucijama i stručnjacima te aktivno sudjelovanje u rješavanju pitanja od važnosti za zdravlje i zajednicu.

Plan djelovanja

Učenici su zajedno s učiteljicom sudjelovali u projektnim aktivnostima usmjerenima na razvoj svijesti o kvalitetnoj, održivoj i pravednoj prehrani.

Projekt je započeo razgovorima i radionicama o pojmu hrane te razlikovanju pojmova dobro, hranjivo, čisto i pravedno.

Kroz vođene rasprave učenici su analizirali vlastite prehrambene navike i svakodnevne izbore. Zajedno s učiteljicom proučavali su etikete prehrambenih proizvoda te učili prepoznati podrijetlo hrane, sastojke i oznake kvalitete.

Provedene su aktivnosti usporedbe industrijskih i lokalnih proizvoda uz naglasak na lanac opskrbe hranom i utjecaj prehrane na okoliš.

Tijekom provedbe projekta učiteljica je sudjelovala na studijskom putovanju u Italiji, gdje se upoznala s projektnim partnerima i načinima provedbe programa u talijanskim školama.

Primjeri dobre prakse i stečena iskustva integrirani su u daljnje projektne aktivnosti u razredu.

Projekt je obogaćen gostovanjem sportske nutricionistice koja je održala edukaciju o pravilnoj prehrani mladih sportaša i važnosti uravnoteženog jelovnika. Učenici su sudjelovali u osjetilnim radionicama kušanja hrane te aktivnostima vezanim uz smanjenje bacanja hrane.

Projekt je zaključen izradom plakata i zajedničkim zaključcima o osobnoj odgovornosti i aktivnom građanstvu u području prehrane.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt je prezentiran na Međunarodnoj konferenciji Održivost kroz tradiciju koja se održala na Sveučilištu Hercegovina u Međugorju te na Županijskom stručnom vijeću. Učenici su projekt prezentirali na Vijeću učenika.

Projekt je predstavljen na službenoj stranici Osnovne škole Opuzen

https://web-arhiva.skole.hr/os-opuzen/index.html%3Fnews_hk=1&news_id=1414&mshow=290.html

te na službenoj stranici Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva <https://www.zaklada.civilnodrustvo.hr/news/uspjesno-proveden-medunarodni-program-scoolfod-cinimo-dobro-otiskom-srca>.

Ostvareni rezultati

Učenici su razvili svijest o važnosti zdrave i odgovorne prehrane u svakodnevnom životu. Unaprijedili su znanja o čitanju deklaracija i prepoznavanju kvalitetnih prehrambenih proizvoda.

Usvojili su navike odgovornog ponašanja prema hrani i smanjenju bacanja hrane. Razvijali su suradnju, komunikaciju i osjećaj osobne odgovornosti prema zajednici. Aktivno su sudjelovali u izradi edukativnih materijala namijenjenih školskoj i lokalnoj zajednici.

Osvrt na stečeno iskustvo

Projekt je učenicima omogućio da kroz radionice, kušanja i analizu etiketa upoznaju važnost zdrave, čiste i pravedne prehrane. Studijsko putovanje učiteljica i edukacija sportske nutricionistice dodatno su obogatili iskustvo. Na kraju projekta provedena je kratka anketa kojom su učenici pokazali povećanu svijest o prehrambenim izborima, odgovornom ponašanju prema hrani i spremnost za primjenu naučenog u svakodnevnom životu.

2. Morska priča i bio kugle

Škola

Osnovna škola Ante Curać – Pinjac; Žrnovo 249, 20275 Žrnovo

Telefon: 020 721088

E-adresa: skola@os-acpinjac-zrnovo.skole.hr;

Voditeljica projekta

Anamarija Radovanović

Učenici:

Učenici 6. razreda: Karmen Skokandić, Antonia Curać, Nikola Leleković i Željko Radovanović.

Tematsko područje

Održivi razvoj i zaštita mora i okoliša: Projekt se tematski svrstava u područje održivog razvoja, s naglaskom na zaštitu morskog okoliša, razvoj ekološke svijesti te poticanje aktivnog i odgovornog građanskog djelovanja učenika u zajednici.

Cilj

Razviti svijest učenika i lokalne zajednice o važnosti očuvanja mora te aktivno sudjelovati u smanjenju onečišćenja mora i obale kroz edukaciju, praktične aktivnosti i suradnju s lokalnom zajednicom.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na nastavi prirode učenici su razgovarali o problemu onečišćenja mora, posebno u uvali Žrnovska Banja gdje često borave. Uočili su prisutnost otpada na obali i u moru te nedostatak ekoloških udruga na otoku. U cilju boljeg razumijevanja problema, u školu je pozvan biolog mora koji je učenike upoznao s djelovanjem efektivnih mikroorganizama. Učenici su se upoznali i s Ustavom Republike Hrvatske (članak 69.) te Konvencijom o pravima djeteta (članci 12., 24. i 29.), koji naglašavaju važnost zaštite okoliša i aktivnog sudjelovanja djece u zajednici.

Moguća rješenja problema:

Učenici su predlagali moguća rješenja „olujom ideja“ te su ih definirali u tri skupine.

Kao prvo moguće rješenje učenici predlažu organiziranje redovitih akcija čišćenja obale i podmorja u suradnji s lokalnom zajednicom, udrugama i volonterima. Takve aktivnosti

omogućuju neposredno uklanjanje otpada iz mora i s obale te doprinose vidljivom poboljšanju stanja okoliša. Ujedno potiču razvoj svijesti o važnosti očuvanja prirode, odgovornog ponašanja prema okolišu i aktivnog sudjelovanja građana u rješavanju problema u zajednici.

Kao drugo moguće rješenje učenici predlažu izradu i primjenu bio kugli s efektivnim mikroorganizmima koje doprinose prirodnom pročišćavanju mora. Ovim pristupom djeluje se na mikrobiološku razinu onečišćenja, čime se dugoročno poboljšava kvaliteta morskog ekosustava. Učenici kroz ovaj proces stječu nova znanja o prirodnim procesima, razvijaju istraživačke vještine te osvještavaju važnost primjene održivih i inovativnih rješenja u zaštiti okoliša.

Kao treće moguće rješenje učenici predlažu osnivanje učeničke zadruge koja bi se bavila ekologijom mora i zaštitom okoliša. Zadruga bi omogućila kontinuirano provođenje ekoloških aktivnosti poput izrade edukativnih materijala, organiziranja radionica, sudjelovanja u akcijama čišćenja te promicanja održivog ponašanja u lokalnoj zajednici. Učenici bi kroz rad zadruge razvijali poduzetničke, organizacijske i komunikacijske vještine, ali i jačali osjećaj odgovornosti prema prirodi. Zadruga bi također mogla surađivati s lokalnim institucijama i udrugama te doprinijeti dugoročnom očuvanju morskog okoliša i podizanju ekološke svijesti u zajednici.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su zaključili da je kao najbolji i najdjelotvorniji pristup rješavanju problema onečišćenja mora izrada i primjena bio kugli s efektivnim mikroorganizmima. Ovaj pristup omogućuje djelovanje na sam uzrok onečišćenja jer mikroorganizmi potiču prirodne procese razgradnje štetnih tvari u morskom okolišu. Za razliku od kratkoročnih rješenja, poput jednokratnih akcija čišćenja, primjena bio kugli doprinosi dugoročnom poboljšanju kvalitete mora i očuvanju morskog ekosustava. Učenici su prepoznali i njegovu edukativnu vrijednost jer kroz praktičan rad razvijaju znanja o prirodnim procesima, odgovornom odnosu prema okolišu te važnosti održivog djelovanja. Zaključili su da ovaj pristup, uz povremene akcije čišćenja, predstavlja učinkovito i održivo rješenje koje može dugoročno doprinijeti očuvanju mora i podizanju ekološke svijesti u zajednici.

Plan djelovanja

Projekt je proveden u nekoliko faza:

edukacija učenika kroz različite nastavne predmete,

izrada bio kugli (oko 6000 kugli od 1500 kg materijala),

organizacija akcije čišćenja obale i podmorja u suradnji s Ronilačko-ekološkim društvom Korčula,

uzorkovanje morskog sedimenta prije i nakon provedbe projektnih aktivnosti radi analize utjecaja na kvalitetu okoliša,

bacanje bio kugli u more uz pomoć Lučke uprave Korčula,

dokumentiranje aktivnosti u digitalnoj knjizi.

Podaci o tome gdje je projekt bio predstavljen:

Projekt je predstavljen putem plakata, prezentacija i digitalne knjige. Također je predstavljen u medijima, a aktivnosti je snimila francuska nacionalna televizija u sklopu dokumentarnog priloga. Projekt je predstavljen i na Međunarodnom ronilačkom kongresu, Županijskom stručnom vijeću učitelja razredne nastave te na međužupanijskim i državnim stručnim skupovima učitelja razredne nastave.

Ostvareni rezultati

izrađeno i u more aplicirano oko 6000 bio kugli,

uspješno provedena akcija čišćenja obale i podmorja tijekom koje je uklonjena značajna količina otpada,

ostvarena suradnja s lokalnom zajednicom, stručnjacima i institucijama,

aktivno sudjelovanje učenika, učitelja i roditelja u svim fazama projekta,

provedeno sustavno uzorkovanje morskog sedimenta prije i nakon provedbe projektnih aktivnosti,

rezultati analize ukazuju na značajno smanjenje koncentracije teških metala (približno 50%),

mikrobiološkom analizom nakon provedbe projekta nije utvrđena prisutnost bakterija *Escherichia coli* i enterokoka,

vidljivo poboljšanje kvalitete morskog okoliša u istraživanom području,

povećana razina ekološke svijesti i odgovornog ponašanja kod učenika i lokalne zajednice.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Sudjelovanjem u projektu učenici su naučili koliko je važno čuvati prirodu i more. Razvili su osjećaj odgovornosti prema okolišu i shvatili da i oni mogu doprinijeti promjenama u svojoj zajednici. Kroz zajednički rad i suradnju stekli su nova znanja i iskustva te zaključili da zajedničkim djelovanjem mogu učiniti okoliš ljepšim i zdravijim.

3. U mreži nezdrave hrane

Škola

Osnovna škola Obrovac

Adresa: Bana J. Josipa Jelačića 13

23450 Obrovac

E:mail: obrovac@os-obrovac.skole.hr;

Voditeljice

Jelena Gnjiđić i Dijana Marić

Učenici

Teodora Lončar, Katja Bucić, Mikea Modrić, Jakov Alavanić

Tematsko područje

Zdravlje, medijska pismenost i aktivno građanstvo, zdrava prehrana i utjecaj reklama na prehrambene navike djece i mladih

Cilj

„U mreži nezdrave hrane“ je osvijestiti učenike o utjecaju reklama na prehrambene navike djece i mladih te ih osposobiti za donošenje informiranih i odgojnih odluka o prehrani. Projekt potiče razvoj kritičkog mišljenja, medijske pismenosti i aktivnog građanstva, kao i usvajanje zdravijih životnih navika kroz istraživački i suradnički rad.

Opis

Projekt se provodi u 7. razredu osnovne škole kroz projektni i interdisciplinarni rad. Učenici istražuju prehrambene navike i utjecaj reklama provođenjem ankete, analizom medijskih sadržaja i proučavanjem zakonodavnog okvira. Na temelju prikupljenih podataka oblikuju podloge za promicanje zdrave prehrane, izrađuju edukativne materijale, ostvaruju komunikaciju s osobama iz javnog života koje se bavi sličnim temama. Projekt završava predstavljanjem rezultata i refleksijom učenika o stečenim iskustvima.

Izbor problema

Učenici su kroz razgovor u razredu, osobna iskustva i razmjenu mišljenja prepoznali problem utjecaja reklama na prehrambene navike djece i mladih. Posebno je istaknuta učestalost konzumacije nezdrave hrane potaknute reklamama na televiziji, internetu i društvenim mrežama. Većinskim glasanjem odlučeno je da će se projekt baviti temom zdrave prehrane i utjecaja reklama na izbor hrane kod učenika.

Istraživanje društvene važnosti problema

U ovoj fazi učenici su proveli anketu među učenicima škole o prehrabnim navikama i utjecaju reklama na njihov izbor hrane te analizirali dobivene rezultate. Također su pogledali prezentaciju o utjecaju reklama na prehrabne navike djece i mladih, nakon koje je provedena rasprava.

U daljnjem radu učenici će istraživati zakonodavni okvir koji se odnosi na oglašavanje hrane djece – zakone i pravilnike RH-a, preporuke javnozdravstvenih institucija, proučavati medijske sadržaje, članke i mrežne izvore vezane uz zdravu prehranu te bilježiti relevantne podatke u dokumentacijsku mapu projekta.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici se dijele u projektne skupine. Svaka skupina predlaže moguće načine poticanja zdravijih prehrabnih izbora i smanjenja negativnog utjecaja reklama, primjerice:

- informiranje učenika o manipulativnim tehnikama i reklamama
- poticanje kritičkog promišljanja pri izboru hrane
- promicanje zdrave prehrane u školi
- suradnja sa školskim vodstvom i osobama iz javnog života
- izrada male knjige zdravih recepata

Prijedlozi se raspravljaju unutar skupine, a zatim oblikuju u konkretne ideje.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema

Članovi tima izlažu svoja rješenja. U zajedničkoj raspravi analiziraju se prednosti i nedostaci pojedinih prijedloga. Tim se odlučuje za kombinirani pristup koji uključuje edukaciju, vidljive poruke u školskom prostoru te suradnju s relevantnim osobama, uz naglasak na aktivno sudjelovanje učenika.

Razvoj plana akcije

Učenici izrađuju plan akcije, koji uključuje:

- provedbu ankete među učenicima
- izradu stranicnika s porukama o zdravoj prehrani i kritičkom odnosu prema reklamama
- pripremu pitanja i razgovor s ravnateljem škole o školskoj prehrani i mogućnostima njezina unaprjeđenja
- komunikaciju s osobama iz javnog života (npr. nutricionisti, liječnici) koje se bave zdravom prehranom
- izradu pokazne i dokumentacijske mape (rezultati ankete, fotografije, zakonski tekstovi, učenički radovi).

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Plan i aktivnosti projekta predstavljaju se učenicima škole, učiteljima i roditeljima (npr. na panoima, školskim mrežnim stranicama). Učenici razvijaju vještine javnog nastupa, argumentiranja i timskog rada te jačaju samopouzdanje i odgovornost za vlastite izbore.

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Rezultati projekta predstavljaju se izvan razreda ili škole, uz korištenje portfelja projekta (Dan škole, mrežna stranica škole i sl.). Naglasak je na predstavljanju konkretnih prijedloga i osviještenom izboru zdrave prehrane.

Refleksija o stečenom iskustvu

Na završetku projekta učenici provode refleksiju: razgovaraju o stečenim znanjima, suradnji, izazovima i osobnom doprinosu. Svoja razmišljanja mogu oblikovati u kratki pisani osvrt ili esej koji se može objaviti na školskoj mrežnoj stranici.

Naš cilj je da viđeno i naučeno iz ovog projekta implementiramo u našu zajednicu te na taj način pokušamo promijeniti svijest djece i mladih u pogledu očuvanja zdravlja i usvajanju zdrave prehrane.

Došli smo do jednog zajedničkog prijedloga – nije lak, ali je praktičan i učinkovit. Tim smo nazvali: ZDRAVOLJUPCI.

4. „KuŠ– kviz u školi“

Škola

Osnovna škola Pakoštane, Pakoštane

Bana Josipa Jelačića 1, 23 211 Pakoštane

telefon: 023/ 381 511

E-adresa: os-pakostane@os-pakostane.skole.hr; +

Voditeljica

Nives Marić, prof. hrvatskoga jezika

Učenicima

Učenicima u projektnoj skupini: učenici 5.a,5.b, 7.a i 7.b razreda matične škole u Pakoštanima, 4.r., 5.r. i 8.r. područne škole na Vrgadi.

Učenicima koje će predstavljati projekt na smotri: Marta Ivas, Cvita Kurtov, Gabriela Radović i Nika Štefanić.

Cilj

Cilj projekta „KuŠ – kviz u školi“ je povećanje motivacije za učenje (uvođenje kvizova kao zabavnog načina vrednovanja znanja), jačanje školske zajednice (smanjenje otuđenosti i vršnjačkog nasilja), promicanje građanske pismenosti (prava i obveze učenika) te kvalitetno provođenje slobodnoga vremena. Zapravo, glavni cilj je promjena javne politike škole, odnosno namjera da kviz bude službeno prihvaćen kao dio Školskog kurikulum.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Rad na projektu započeli smo sa željom da unaprijedimo kvalitetu života i rada u našoj školi. Prvi korak bio je prepoznavanje problema koji nas svakodnevno muče ili ometaju u napredovanju. Olujom ideja izdvojili smo nekoliko tema koje smo smatrali zanimljivim za istraživanje. Razmišljali smo o sljedećim temama:

1. *Problem školske prehrane*– razmatrali smo nedostatak zdravih obroka i preveliku konzumaciju brze hrane među učenicima.
2. *Problem otpada i ekologije*– primijetili smo da se u školskim hodnicima otpad ne razvrstava pravilno unatoč postojanju spremnika.
3. *Manjak motivacije i težina gradiva*– mnogi učenici istaknuli su kako im se gradivo viših razreda čini preopširnim i teško primjenjivim u stvarnom životu.

Nakon početnog istraživanja i razgovora s nastavnicima i stručnom službom, proveli smo anketu među učenicima. Rezultati su pokazali da je najveći zajednički problem zapravo nedostatak izvannastavnih sadržaja koji povezuju zabavu i znanje. Učenicima su se žalili da je

klasično učenje monotono te da rijetko imaju priliku pokazati svoje znanje u opuštenoj atmosferi.

Analizirajući ove podatke, shvatili smo da bi projekt poput školskoga kviza mogao riješiti više problema odjednom: potaknuti druženje, povećati motivaciju za učenje i na zabavan način testirati znanje iz različitih područja. Iako su teme poput prehrane i otpada važne, zaključili smo da kao učenici najviše možemo utjecati na atmosferu učenja. Zbog toga smo jednoglasno odlučili da naš projektni problem bude nedostatak izvannastavnih sadržaja koji povezuju zabavu i znanje, a naše rješenje – organizacija redovitog školskog kviza koji će biti uvršten u školski kurikulum.

Moguća rješenja problema

Za istraživanja problema podijelili smo se u tri skupine. Svaka skupina istražila je moguća rješenja problema.

1. skupina – Tematske radionice (Učenje kroz rad)

Organizirali bismo tjedne radionice (npr. robotika, kulinarske osnove, recikliranje, prva pomoć...) koje bi vodili stručni ljudi i voditelji tematskih radionica izvan škole.

Prednost ovih radionica bila bi da učenici stječu konkretne praktične vještine koje ne dobivaju na redovnoj nastavi te kreativnost i rad rukama. Nedostatak ovih radionica bio bi veliki trošak za materijale, alate, namirnice i vanjske suradnike što je školi često financijski neizvedivo. Nismo željeli predložiti nešto što bi se ugasio nakon samo dva susreta zbog nedostatka novca.

2. skupina – Vršnjačko pomaganje (Učenici uče učenike)

U ovom rješenju problema zamislili smo da učenici koji su izvrsni u nekom području (npr. matematika, strani jezici, glazbeni instrumenti...) pomažu onima kojima slabije ide.

Prednost ovoga rješenja je razvijanje empatije i kolegijalnosti. Besplatno je i direktno rješava probleme s ocjenama. Nedostatak je što može stvoriti dodatni pritisak na odlične učenike. Istraživanjem među učenicima otkrili smo da bi učenici ovu aktivnost doživjeli kao produžetak nastave. A u školi u kojoj je stres zbog ocjena na vrhuncu, uvođenje još jedne obveze koja podsjeća na klasično učenje ne bi riješilo problem. Tražili smo rješenje što učenici žele raditi, a ne što moraju.

3. skupina – Školski kviz

Kviz bismo redovito organizirali u formatu „pub kviza“ za skupine. Pitanja bi bila iz područja nastavnih predmeta, opće kulture, zabave i sporta. Prednost kviza bila bi najbolji omjer učenja i zabave, brojnost i ekonomičnost. A nedostatak je to što zahtijeva dobru tehničku pripremu (projektor, ozvučenje) i dosta vremena za izradu novih, zanimljivih pitanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Jednoglasno smo odlučili da će naša izabrana politika biti redoviti školski kviz. Tri su ključna razloga za ovaj odabir.

Prvi je razlog je masovnost/ brojnost i ekonomičnost. Kviz u dvorani može okupiti preko 80 učenika odjednom što niti jedna druga izvannastavna aktivnost ne može. Troškovi su gotovo neprimjetni, ne trebaju nam skupi strojevi, samo računalo i dobra atmosfera.

Drugi razlog je analogni, odnosno klasični pristup. Odlučili smo se za papir i olovku. Time izravno utječemo na glavni problem u školi, nedozvoljeno korištenje mobitela. Bez ekrana učenici su prisiljeni međusobno se došaptavati, dogovarati se i surađivati „licem u lice“.

Treći razlog je suradnja generacija. Pravilo našeg kviza bit će da svaka skupina mora imati učenike različitoga uzrasta. To je jedini način da petaš i osmaš postanu suigrači, a ne stranci u istom hodniku.

Kviz potiče zdrav natjecateljski duh i, što je najvažnije, timski rad uživo, umjesto izolacije pred ekranima.

Plan djelovanja

Nakon što smo analizirali sve dostupne akcije i mogućnosti naše škole, naša skupina je donijela odluku da je naše rješenje uvođenje redovitog kviza kao službene izvanredne aktivnosti. Kviz smo nazvali Kuš– kviz u školi. Učenici su se dogovorili da će slogan kviza biti Kviz u školi– znanje voli, i pod tim sloganom odvijaju se sve akcije vezane za kviz.

Detaljno smo razradili svaki detalj kviza da bismo osigurali pravednost i transparentnost– od načina prijave timova, preko bodovanja pa sve do nagrađivanja. Izradili smo Pravilnik o provedbi kviza. Jedna od važnih osobina našeg kviza je i inkluzivnost/dostupnost/zajedništvo jer naš pravilnik potiče mješovite skupine u kojima sudjeluju učenici petih i osmih razreda. Tako razbijamo školske klanove i jačamo školsku zajednicu na način na koji klasična nastava ne može. Naš pravilnik jasno definira i nagradni fond. Nismo željeli klasične ocjene, već poticajne nagrade koje smo dogovorili s upravom škole i lokalnim partnerima. Nagrade uključuju nagradno putovanje za prve tri skupine iz finala, ulaznice za kino, zabavni park i bonove za pizzu i sok. Ovim nagradama osigurali smo da trud naših natjecatelja bude i simbolično priznat.

Nakon toga napisali smo prijedlog Školskom odboru da se Kuš uvrsti u Školski kurikulum. Ovaj korak je ključan jer znači da naš projekt nije samo ideja kreativne grupe učenika već je postao i službena javna politika škole. A time smo mu osigurali trajnu održivost i to da kviz ima osiguran prostor u blagovaoni, fiksni termin u rasporedu i, što je najvažnije, podršku mentora učitelja. Dokazali smo da naš projekt ne zahtijeva velike financijske izdatke, ali znanje ne odrađuje samo za ocjenu, već slavi kroz igru, timski rad i zdravu konkurenciju.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću, Školskom odboru, učenicima OŠ Pakoštane i Područne škole „dr. Blaž Jurišić“, načelniku Općine Pakoštane, direktorici TZO Pakoštane te mjesnim ugostiteljima.

Ostvareni rezultati

Istraživanjem i radom na projektu razvili smo vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja. Kroz analizu točnih odgovora vidljiv je napredak u informiranosti učenika o temama koje nisu dio obveznog školskog gradiva. Učenici su poboljšali znanje iz opće kulture Povećali smo motivaciju za učenje jer kviz pretvara učenje u igru pa postižemo jači poticaj učenika koji inače pokazuju manji interes za klasičnu nastavu. Razvili smo timski rad i vršnjačku suradnju, dogovaranje i zajedničko donošenje odluka pod pritiskom vremena. Nastavnici su dobili povratnu informaciju kroz rezultate kviza jer pružaju brzi uvid u to koje su teme učenici dobro usvojili,

a koje je potrebno dodatno obraditi. Potaknuli smo natjecateljski duh kojim učenici razvijaju vještine nošenja s pobjedom i porazom te se motiviraju za postizanje rezultata na sljedećim natjecanjima. Dakle, zaključak je– naša predložena mjera nije samo zabava – to je alat za promjenu školske klime. Uvođenjem kviza znanja u Školski kurikulum, mi osiguravamo da znanje postane most koji povezuje generacije, odnosno učenike. Uz podršku načelnika, turističke zajednice i lokalnih ugostitelja, koji su već prepoznali vrijednost ove politike osiguravanjem nagrada, spremni smo ovu ideju pretvoriti u službeno pravilo naše škole. Jer, kada institucije podrže znanje, onda zaista možemo reći da 'Kviz u školi, znanje voli'!

5. Ekološka (ne)pravednost

Škola

Osnovna škola Donja Dubrava, Krbulja 21, 40 328 Donja Dubrava

Telefon / Telefaks: 040 688 825; 040 689 025

E-adresa: ured@os-donja-dubrava.skole.hr;

Voditeljica

Renata Heric, prof.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta i polaze izvannastavnu aktivnost Projekt građanin: Zara Horvat (8. razred), Sara Knez (8. razred), Ana Marija Lisjak (8. razred), Patrik Pongrac (8. razred), Bruna Rusak (8. razred), Dina Štefić (8. razred) i Mateja Žinić (8. razred).

Učenicima koje će predstavljati projekt na smotri: Zara Horvat (8. razred), Bruna Rusak (8. razred), Dina Štefić (8. razred) i Mateja Žinić (8. razred).

Tema projekta

Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju zajedničkih problema u razrednoj zajednici te sudjelovanje učenika u unapređenju života i rada škole.

Cilj

Suradnjom i timskim radom unaprijediti rad škole na način da se osvijesti učenike o potrebi očuvanja okoliša i educira o načinima a koje kao pojedinci doprinosimo čuvanju prirode. Aktivno djelovanje u školi i zajednici s ciljem prepoznavanja potreba škole, osmišljavanja primjerenih i inovativnih rješenja, koordinacija provođenja osmišljenih aktivnosti koje vode do krajnjeg cilja, a to su ekološki osviješteni učenici kojima će razvrstavanje otpada i briga o okolišu biti uobičajeni dio svakodnevice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenicima, uključeni u izvannastavnu aktivnost Projekt građanin, uočili su problem nejednake brige za okoliš i potrebu da se učenicima skrene pažnja na načine na koje mogu doprinijeti da priroda oko nas bude čista, nezagađena i s urednim zelenim površinama. Važno je istaknuti da se tome može doprinijeti malim akcijama i aktivnostima za koje nije nužno ponekad utrošiti puno sredstava ili ni ne iziskuju financijske troškove, već su to aktivnosti, edukacije i izrada praktičnih radova kojima učenici mogu doprinijeti da okoliš izgleda ljepše te da se ne uništava prirodna baština zavičaja.

Također je primijećeno da svi učenici ne doprinose u jednakoj mjeri čuvanju prirode jer ne poštuju osnovna pravila postupanja s otpadom u školi, ne odazivaju se ekološkim akcijama koje se organiziraju te ih je potrebno posebno osvijestiti da moramo svi jednako doprinostiti čuvanju okoliša jer jednako koristimo prirodne resurse na Zemlji uz naglasak da svi jednako snosimo odgovornost da okoliš ne bude zagađen i da ga očuvamo za buduće generacije.

Posebno zabrinjava činjenica da postoje planetarne granice, a to su ključni procesi koji održavaju stabilnost Zemlje poput klimatskih promjena, bioraznolikosti, korištenje zemljišta, slatka voda. Prema istraživanjima, čovječanstvo je prekoračilo šest od devet granica, dakle ugrožena je stabilnost uvjeta na Zemlji.

Zato je potrebno krenuti od malih akcija, navinuti učenike da svakodnevnim aktivnostima poput sortiranja otpada, brige za zelene površine oko škole, korištenjem prirodnih sastojaka za izradu proizvoda za svakodnevnu upotrebu, bacanjem smeća u spremnike predviđene za to, recikliranje materijala za ponovnu upotrebu možemo na svoj način doprinijeti očuvanju okoliša. Cilj je da učenicima takvo ponašanje prema prirodi prijeđe u naviku i postane dio svakodnevnog ponašanja da bi stečenim navikama utjecali najprije jedni na druge, na svoje obitelji i radno okruženje u kojem će se naći kad budu kao odrasli morali donositi odluke koje moraju biti u skladu s ekologijom.

Škola je već ranije sudjelovala u ekološkim akcijama poput skupljanja papira, tekstila, čišćenja okoliša, a ovim aktivnostima želi se učenike još više potaknuti na svakodnevnu brigu o okolišu. Ove školske godine škola sudjeluje u projektu poticanja osviještenosti učenika o brizi za okoliš te je odlučeno da se raznim aktivnostima učenike potakne na još veću brigu za okoliš.

Prije no što su učenici krenuli u rješavanje uočenog problema, proučavali su zakone i pravilnike:

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (čl. 4, stavak 3)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom
- Školski kurikulum
- Kućni red škole (čl. 26, stavak 2)

Učenici su anketom prikupili informacije o tome znaju li učenici kako se sortira otpad, sortiraju li otpad u kućanstvu, sortiraju li otpad u školi, smatraju li da svi učenici jednako doprinose čuvanju okoliša, žele li dodatno učiti o čuvanju okoliša.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili sljedeća moguća rješenja:

- održati predavanje na satu razrednika ili na satu biologije o potrebi čuvanja okoliša
- osmisliti načine poticanja i podsjećanja učenika na brigu o okolišu i štednji prirodnih resursa

Nakon razmatranja mogućih rješenja, rasprave o pozitivnim i negativnim stranama svakog od predloženog rješenja, učenici su odabrali rješenje za koje smatraju da će polučiti najbolje rezultate i riješiti uočeni problem.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odlučili da će najprije istražiti koliko učenici od prvog do osmog razreda znaju o načinima kojima možemo doprinijeti čuvanju okoliša, koliko odvajaju otpad u kućanstvu i u školi, žele li više naučiti o čuvanju prirodne baštine i načinima kojima možemo djelovati na sve ljude da jednako doprinose čuvanju okoliša. Učenici su u anketi istaknuli da bi željeli sudjelovati u ekološkim akcijama, učiti o čuvanju prirode, ali su svjesni da svi jednako ne doprinose tome te je potrebno djelovati na tom planu, odnosno osvijestiti i ostale da svi imamo jednaku obvezu prema prirodi, a to je da na svoj način doprinosimo njezinu čuvanju.

Plan djelovanja

U samom početku rada na projektu među učenicima od prvog do osmog razreda provedena je anketa. Anketom su prikupljeni podaci o navikama učenika vezanim uz sortiranje otpada kod kuće i u školi. Većina učenika sortira otpad kod kuće i to najčešće papir i plastiku. Većina učenika sortira otpad i u školi, ali učenici smatraju da se svi ne ponašaju jednako odnosno da ima onih koji ne poštuju upute o sortiranju otpada.

Učenici su razgovarali s osobama koje im mogu pomoći u realizaciji plana u školi o mogućim načinima kojima bi učenike potaknuli i svakodnevno podsjećali na sortiranje otpada i brigu o okolišu. Škola već dugi niz godina provodi akcije skupljanja starog papira, tekstila, a od ove školske godine posebna pažnja skrenuta je skupljanje plastike točnije plastičnih boca. Škola sudjeluje i u međunarodnom projektu Ecojustice – Škole za ekološku pravednost te su se odlučili na različite akcije poticanja učenika da svi jednako sudjeluju u sortiranju otpada i štednji vode i struje.

Učenici su razgovarali s učiteljicom biologije i kemije o načinima na koje možemo utjecati na očuvanje prirode. Saznali su u kojoj mjeri se u gradivu prirode, biologije i kemije uči o čuvanju okoliša i kojim aktivnostima učenici u školi mogu doprinijeti čuvanju okoliša.

Razgovarali su i s učiteljicom fizike o načinima ponovnog korištenja otpada i obnovljivim izvorima energije. Također su saznali što se i koliko uči o tome u osnovnoj školi, ali i da postoji aktivnost u kojoj učenici izrađuju modele o načinima korištenja obnovljivih vrsta energije.

Učenici su razgovarali sa školskom knjižničarkom o mogućoj ideji izrade bookmarkera s porukama kojima se potiče čuvanje okoliša i štednja vode i struje. Saznali su o različitim mogućim načinima izrade bookmarkera.

Učenici su razgovarali s učiteljicom tehničke kulture u želji da saznaju na koje načine se poruke o čuvanju okoliša mogu izraditi za vanjski prostor, koji materijali su potrebni i kako je najlakše izraditi iste. Učiteljica će također pomoći u izradi natpisa za vanjski prostor.

Učenici su razgovarali s učiteljicom povijesti, voditeljicom učeničke zadruge. Učenička zadruga također brine o okolišu škole i proizvodi različite proizvode od prirodnih sastojaka. U suradnji s učeničkom zadrugom mogu se izraditi uporabni predmeti s prikladnim porukama o čuvanju okoliša koji će biti podijeljeni učenicima povodom Dana planete Zemlje.

U nizu aktivnosti učenici će izraditi poruke, natpise koji upozoravaju ili usmjeravaju kako se moramo odnositi prema prirodi i kako ju čuvati. Izradit će se uporabni proizvodi za svakodnevno korištenje s prigodnim porukama. Poruke će biti raspoređene po školi na mjestima na kojima se razvrstava otpad, koristi voda te u vanjskom prostoru na kojem su uređene zelene površine i školski vrt.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, timskog rada, diskusije o problemu, intervjua, izrade i analize anketa, izrade plakata i javnog predstavljanja uočenog problema u školi. Pokrenuli su rješavanje problema i uočili da svojim djelovanjem mogu utjecati na očuvanje prirode i da se malim akcijama može potaknuti druge u razvrstavanju otpada i čuvanju prirodnih resursa. Ostvarenjem planiranih aktivnosti, učenici će svojim projektom doprinijeti i većoj osviještenosti u obitelji da bi svi zajedno doprinosili očuvanju prirode.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima od petog do osmog razreda, učiteljici prirode, kemije i biologije, učiteljici fizike, učiteljici tehničke kulture, školskoj knjižničarki i ostalim učiteljima u školi. Projekt će medijski biti popraćen na stranicama Škole.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radom na projektu učenici su razvijali vještine suradničkog učenja i timskog rada na rješavanju uočenog problema, vještinu komuniciranja s osobama vezanima uz projekt, javnog govora i prezentiranja rezultata vlastitog rada. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim za njihovo daljnje obrazovanje i svakodnevne životne situacije s kojima će se susresti. Učenici izražavaju zadovoljstvo što malim akcijama doprinose promjenama za dobrobit škole i zajednice.

6. „Iza svake poruke je osoba“

Škola

OŠ Štrigova; Štrigova 126a, 40312 Štrigova

Telefon/ telefaks: 040 851 005

E– adresa: os-strigova@os-strigova.skole.hr;

Voditeljice

Klaudija Kežman, učiteljica njemačkog jezika, uč. savjetnik i Jasmina Tuksar, učiteljica njemačkog jezika, prof.

Učenici

učenici 5.– 8. razreda

Učenici koji će predstaviti projekt: Lara Puklavec 5.B, Sara Puklavec, 5.B, Šimun Mesić Mikec, 7.B, Marija Paula Bogdan, 6.A

Cilj

Razviti kod učenika svijest o važnosti poštovanja, nenasilne i odgovorne komunikacije u školi i digitalnom okruženju te ih osnažiti za aktivno sudjelovanje u rješavanju problema u zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Komunikacija je dio naše svakodnevice. Razgovaramo na hodnicima, u učionicama, na školskom dvorištu i u razrednim grupama. No, pitanje koje smo si postavili glasi: slušamo li jedni druge ili samo čekamo red da govorimo?

U OŠ Štrigova primijetili smo da često dolazi do nesporazuma. Netko nešto kaže u šali, drugi to shvati kao uvredu. Netko želi iznijeti svoje mišljenje, ali ga nitko ne sluša. Upravo zato odlučili smo istražiti kako komuniciramo.

Proveli smo anonimnu anketu među učenicima viših razreda. Rezultati su pokazali da se mnogi učenici ne osjećaju dovoljno saslušano i poštovano. Neki su priznali da se boje izraziti svoje mišljenje kako ne bi bili ismijani.

Aktivno slušanje znači da drugu osobu ne prekidamo, gledamo je, pokušavamo razumjeti njezine osjećaje i misli. Kada slušamo, gradimo povjerenje. Kada ne slušamo, gradimo zidove.

Zaključili smo da je slušanje temelj dobre komunikacije i da bez njega nema ni poštovanja ni suradnje u školi.

Moguća rješenja problema

Jedno od mogućih rješenja problema zdrave digitalne komunikacije bilo je ispitati učenike naše škole putem online ankete o tome koliko znaju o sigurnoj i zdravoj komunikaciji u virtualnom okruženju. Ova metoda pomaže nam bolje razumjeti stvarno stanje i potrebe učenika. Iako sama po sebi ne rješava problem nepristojne online komunikacije, daje nam važne smjernice za daljnje korake, stoga smo je odlučili zadržati.

Zatim smo istražili kome se možemo obratiti u slučaju online opasnosti. Smatramo da je važno da učenici znaju kome se obratiti ako dođu u kontakt s neprimjerenim sadržajem, online nasiljem ili drugim opasnostima na internetu. Uključivanje stručnih osoba koje mogu objasniti kako prepoznati online zamke i kako reagirati također je dio našeg rješenja. Ovu metodu smo djelomično zadržali jer nismo u potpunosti sigurni tko su stručnjaci koji nam trebaju, kako doći do njih i hoće li nam biti dostupni u trenutku kada ih zatrebamo.

Treća metoda bila je pretraživanje interneta da bismo prikupili dodatne informacije, savjete i primjere dobre prakse. Iako ni ova metoda sama po sebi ne rješava problem, pomaže nam proširiti znanje i pronaći korisne materijale. Zato smo i nju odlučili zadržati kao dio našeg pristupa. Problem je što internet nudi mnoštvo informacija koje ne moraju biti nužno točne te nam treba uvijek pomoć učiteljica u vaganju točnosti informacija.

Četvrta metoda koju smo primijenili bila je oluja ideja. Kroz zajedničko razmišljanje i kreativnost osmislili smo prijedloge kako pomoći učenicima da se pristojno i odgovorno ponašaju u online prostoru.

Problem je što ćemo teško provjeriti hoće li neka od naših ideja uroditi plodom odnosno hoće li se učenici držati prijedloga o pristojnom i odgovornom ponašanju.

Nakon razmatranja prednosti i nedostataka svih predloženih rješenja, odlučili smo se za pristup koji kombinira anketu, edukaciju, stručnu podršku i poticanje nenasilne komunikacije kao najbolji način za rješavanje problema zdrave digitalne komunikacije u našoj školi.

Najbolji pristup rješenju problema

Budući da je tema digitalne komunikacije vrlo složena, odlučili smo problemu pristupiti iz više perspektiva i kombinirati pozitivne strane različitih pristupa. Smatramo da nijedno rješenje samo po sebi ne daje idealan rezultat, stoga smo odabrali kombinirani pristup.

Najprije smo potražili stručne informacije o tome kome se obratiti u slučaju online neugodnih ili opasnih situacija. Smatrali smo važnim da učenici znaju gdje mogu potražiti pomoć ako dožive internetsko nasilje ili ružnu komunikaciju na društvenim mrežama.

Proveli smo i anketu među učenicima OŠ Štrigova da bismo ispitali što znaju o digitalnoj komunikaciji te kome bi se obratili u slučaju internetskog nasilja ili neprimjerenog ponašanja na društvenim mrežama.

Zatim smo proveli oluju ideja u kojoj smo razmišljali što možemo poduzeti da bismo poboljšali komunikaciju među učenicima te kako potaknuti svijest da je svaka osoba stvarna, čak i kada se komunikacija odvija u digitalnom okruženju.

Na nastavi smo, uz nadzor učiteljica, pretraživali različite izvore na internetu da bismo prikupili korisne informacije i primjere dobre prakse. Cilj nam je bio pronaći načine za poticanje što kvalitetnije i sigurnije komunikacije među učenicima.

Kao konkretno rješenje odlučili smo izraditi i provesti radionice o digitalnoj komunikaciji za učenike od 5. do 8. razreda na satovima razrednika.

Učenici OŠ Štrigova prepoznali su potrebu za jasnim pravilima digitalne komunikacije. Ta su pravila postala dio školskog Kodeksa dobre komunikacije, s ciljem stvaranja sigurnog i poticajnog digitalnog okruženja za sve učenike.

Plan djelovanja

U sklopu izvannastavnih aktivnosti iz Građanskog odgoja planiramo izraditi radionice o digitalnoj komunikaciji te ih provesti na satovima razrednika od 5. do 8. razreda u OŠ Štrigova.

Također ćemo potražiti stručnjake koji nam mogu detaljnije objasniti online komunikaciju, njezine prednosti, ali i moguće zamke i opasnosti.

Istražit ćemo internet da bismo pronašli pouzdane izvore informacija i kontakte kojima se učenici mogu obratiti u slučaju online problema ili nasilja.

Osmislit ćemo anketu o digitalnoj komunikaciji te je provesti među učenicima da bismo saznali njihova iskustva, stavove i razinu informiranosti.

Na kraju ćemo izraditi Kodeks zdrave online komunikacije koji ćemo predstaviti cijeloj školi. Uz to ćemo izraditi prigodne letke s pravilima i savjetima za sigurnu i pristojnu komunikaciju. Letke ćemo podijeliti učenicima te ih izložiti u holu škole da bi bili dostupni svima.

Kada učenici sudjeluju u donošenju odluka, osjećaju se odgovorno, uključeno i važnim dijelom zajednice. Dijalog tada postaje alat za rješavanje problema, a ne uzrok sukoba.

Zaključno, naučili smo da promjene počinju razgovorom – ali samo ako smo spremni slušati, razumjeti i međusobno se poštovati jer iza svake poruke stoji osoba koja će je ili pročitati ili poslati.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na ovom projektu razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, intervju, izrade plakata i javnog predstavljanja kao i socijalne vještine posebno komunikaciju sa suučenicima škole i ravnateljstvom škole.

Radom na ovom projektu naučili smo koliko je digitalna komunikacija važan dio našeg svakodnevnog života, ali i koliko može biti osjetljiva i zahtjevna. Shvatili smo da riječi, bilo izgovorene ili napisane, imaju veliku moć. One mogu potaknuti prijateljstvo i suradnju, ali mogu i povrijediti.

Naučili smo prepoznati razliku između šale i uvrede te razumjeti da se iza svakog ekrana nalazi stvarna osoba sa stvarnim osjećajima. Postali smo svjesniji odgovornosti koju imamo prilikom korištenja društvenih mreža i razrednih grupa.

Također smo naučili kome se obratiti u slučaju online nasilja ili neugodnih situacija te koliko je važno potražiti pomoć na vrijeme. Kroz anketu, rasprave i radionice razvijali smo kritičko mišljenje, empatiju i kulturu dijaloga.

Izradom Školskog kodeksa zdrave online komunikacije pokazali smo da i učenici mogu biti aktivni sudionici promjena u svojoj školi. Shvatili smo da se problemi ne rješavaju šutnjom ili sukobom, nego razgovorom, suradnjom i međusobnim poštovanjem.

Ovaj projekt nas je naučio da odgovorna i lijepa komunikacija počinje od svakoga od nas.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima naše škole na Vijeću učenika i na satovima razrednika predmetne nastave te na mrežnoj stranici škole a naknadno će tijekom mjeseca travnja biti predstavljen učiteljima na Učiteljskom Vijeću kao i na roditeljskim sastancima predmetne nastave.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljen na Općinskom Vijeću Općine Štrigova a bit će objavljen i u medijima.

7. Bolja naša sela, sretniji mi!

Škola

Osnovna škola Hodošan, Braće Radića 2/A, 40320, Hodošan

Telefon/ Telefaks: 040 679 – 451, 040-679 – 516

E-adresa: osh@os-hodosan.skole.hr;

Voditeljice

Sanja Rašan, učiteljica razredne nastave, savjetnica i Suzana Košak, diplomirana učiteljica razredne nastave, mentorica

Učenici

Članovi Izvannastavne aktivnost za Građanski odgoj i obrazovanja „Mladi građani“.

Učenici koji će predstaviti projekt: Iva Hranjec 5.r, Tea Krznar 5.r, Asja Talan 5.r i Lara Bunc 5.r

Cilj

Aktivno sudjelovati u radu svoje lokalne zajednice da bi svima osigurali kvalitetniji i bolji život.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U trećem razredu sa svojom razrednicom Suzanom Košak učili smo o Međimurskoj županiji. Naučili smo da je Međimurje najmanja županije u Republici Hrvatskoj, ali najnaseljenija, odmah poslije grada Zagreba. Nalazi se na sjeveru Republike Hrvatske. Svaka županija pa tako i naša podijeljena je na općine. U Međimurju imamo 25 općina. Mi živimo u općini Donji Kraljevec koja se nalazi u sredini nizinskog dijela Međimurja koji zovemo Donje Međimurje. U našoj općini nalaze se šest sela, dvije osnovne škole i dva dječja vrtića. U Osnovnu školu Donji Kraljevec polaze samo učenici iz Donjeg Kraljevca. Dok Osnovnu školu Hodošan polaze učenici iz pet općinskih sela: Hodošana, Palinovca, Donjeg Hrašćana, Donjeg Pustakovca i Svetog Juraja u Trnju. Osnovna škola Hodošan ima dvije područne škole, Područnu školu Palinovec i Područnu školu Sveti Juraj u Trnju. Naš razred polazila su djeca iz svih pet općinskih sela. U četvrtom razredu ponavljali smo sadržaje o Međimurskoj županiji i našoj općini koje smo naučili u trećem razredu. Učiteljica nam je dala zadatak da promatramo naša sela i uočimo kako su uređena te postoje li neki nedostaci. O tome smo trebali razgovarati sa svojim ukućanima, susjedima i nekim stanovnicima našeg sela. Na Satu razrednika svatko je iznio svoja zapažanja. Zaključili smo da su sva općinska sela jako lijepo uređena. Kolnici su dovoljno široki, a imamo i nogostupe. U nekim selima postoje kamere za provjeru brzine vozila, semafori i obilježeni pješački prijelazi. Svako selo ima dječje igralište i park. U Svetom Juraju u Trnju nalazi se lijepa župna crkva svetog Juraja u Trnju, u Hodošanu crkva svetog Ivana Nepomuka, a u ostalim selima su lijepo uređene kapelice. Kuće

i okućnice također su lijepo uređene. Ljudi brinu o svojem okolišu, sortiraju otpad u spremnike prema bojama. U određene dane u mjesecu Gradsko komunalno poduzeće Pre-kom skuplja određenu vrstu otpada. Međutim, u svakom selu uočili smo i nedostatke koje bi trebalo promijeniti da nam život u selu bude još bolji. Htjeli smo se angažirati i potaknuti te promjene. Međutim, bližio se kraj nastavne godine pa se nismo stigli pozabaviti tom problematikom. Učiteljica Suzana Košak predložila nam je da se u petom razredu uključimo u Izvannastavnu aktivnost za Građanski odgoj i obrazovanje na kojoj možemo provoditi daljnje istraživanje o tom problemu i rješavati ga. Poslušali smo savjet učiteljice Suzane i u petom razredu uključili smo se u grupu pod nazivom „Mladi građani“ koju vodi učiteljica Sanja Rašan. Predstavili smo joj naš problem te zajednički odlučili provoditi projekt građanin pod nazivom „Bolja naša sela, sretniji mi!“.

Moguća rješenja problema

Razmišljali smo i diskutirali na koji način da riješimo te nedostatke i probleme koje smo uočili u našim selima. Odmah smo shvatili da mi to sami ne možemo riješiti, iako smo bili spremni i volontirati. Olujom ideja predlagali smo razna rješenja problema, a izdvojili smo dva koja smo smatrali najboljima. Istaknuli smo njihove pozitivne i negativne strane.

1. rješenje: Ispitati mišljenje stanovnika pojedinog sela

Iako smo kod proučavanja naših sela razgovarali o nedostacima s našim bližnjima, brinulo nas je hoće li se s našim prijedlozima složiti ostali stanovnici, hoće li nas podržati ili ne. Stoga smo odlučili ispitati i njih. Učiteljica Sanja naučila nas je da takva ispitivanja možemo provesti na tri načina: anketom, intervjuom ili peticijom. Za anketu i intervju trebali bi osmisлити i napisati pitanja u vezi navedenih problema i nedostataka u selu. Anketu bi provodili pismeno preko interneta, a starijim stanovnicima bi dali u papirnatom obliku. Provedba ankete išla bi brže nego intervju jer bi kod njega trebali usmeno ispitati sve stanovnike i zabilježiti njihove odgovore. Pozitivna strana ankete i intervju je što bi saznali slažu li se ostali stanovnici s našim prijedlozima ili ne te kakve prijedloge imaju oni. Možemo li računati na njihovu pomoć i suradnju. Negativna strana je što bi nam sve to oduzelo puno vremena jer bi trebali osmisлити i sastaviti pitanja, provoditi ispitivanje, analizirati i prikazati rezultate ispitivanja. Peticijom bi puno brže ispitali stanovnike jer bi naveli samo koje smo nedostatke i probleme uočili u selu te kako ih planiramo riješiti, a oni koji se slažu s nama pojedinačno bi se potpisali. Na kraju smo zaključili da bi „Ispitivanjem mišljenja stanovnika pojedinog sela“ dobili samo uvid u njihovo mišljenje, ali ne bi rješavali problem, a izgubili bi puno vremena. Osim toga ni stanovnici lokalne zajednice ne mogu uvoditi neke promjene na javnim mjestima bez suglasnosti i odobrenja lokalne vlasti, tj. lokalne samouprave. Zbog te negativne strane prvo rješenje smo odbacili i odlučili se za drugo rješenje.

2. rješenje: Obratiti se nadležnim tijelima za upravljanje školom, selom i općinom

Najprije smo se planirali obratiti ravnatelju naše škole Damiru Kovačiću, zatim načelniku općine Donji Kraljevec Miljenku Horvatu, a nakon toga predsjednicima Mjesnih odbora u svakom selu. Prezentirali bi im nedostatke koje smo uočili u pojedinom selu. Pitali bi ih za savjete može li se to riješiti ili ne, ako može na koje načine, kome se moramo obratiti i u čemu možemo mi kao djeca doprinijeti. Negativnu stranu nismo uočili.

Nakon toga napravili smo detaljan plan rada na projektu.

Cilj našeg projekta je aktivno sudjelovati u radu svoje lokalne zajednice da bi svima osigurali kvalitetniji i bolji život.

Najbolji pristup rješenju problema

Za rješavanje našeg problema odlučili smo se obratiti nadležnim tijelima koja upravljaju školom, selom i općinom. Međutim, shvatili smo da ne znamo baš puno o tome, a željeli smo pripremljeno doći pred njih. Stoga smo odlučili najprije proučiti literaturu i određene dokumente. Na satovima Izvannastavne aktivnosti „Mladi građani“ učili smo iz priručnika za Građanski odgoj i obrazovanje „Učenik građanin“ o lokalnoj zajednici. Naučili smo pojmove: Lokalna samouprava, gradonačelnik, načelnik, gradsko i općinsko vijeće, mjesni odbor, vladin i nevladin sektor i udruge. Također smo naučili da predstavnike lokalne samouprave biramo demokratski tajnim glasanjem na mandat od četiri godine. Gradska i općinska vijeća donose važne dokumente u mjestu u kojem živimo, a koji su u interesu svih stanovnika te lokalne zajednice. Na internetu smo pročitali Statut općine Donji Kraljevec. Također smo proučili Konvenciju o pravima djeteta, osobito članke 12. i 13. u kojima se izriče da svako dijete ima pravo na informacije, na svoje mišljenje, na slobodno izražavanje svojih stavova i ideja o svim stvarima koje se na njega odnose. Djetetovo mišljenje, ideje i stavove treba uvažavati u skladu s dobi i zrelošću djeteta. Nakon toga svoje mišljenje i stavove rekli smo ravnatelju naše škole Damiru Kovačiću. Svidio mu se naš projekt, naša zapažanja i potrebe za promjenama. Obćao nam je pomoć i suradnju. Objasnio nam je i pokazao kako na internetu možemo naći Katastar općine Donji Kraljevec. Zajedno s ravnateljem proučavali smo na Katastru jesu li problematična mjesta koja smo uočili u pojedinom selu općinsko ili privatno vlasništvo. Dao nam je savjet da se najprije obratimo načelniku općine Miljenku Horvatu, a zatim predsjednicima Mjesnih odbora pojedinog sela. Poslušali smo ravnateljev savjet. Načelniku općine napisali smo e-mail u kojem smo se ukratko predstavili, upoznali ga s našim projektom i zamolili ga da nas primi u svoj ured. Na dogovorenom sastanku načelniku smo pojedinačno rekli koje smo nedostatke uočili u pojedinom selu.

U Hodošanu:

- Stara škola zgrada zapuštena je i ruševna, a okolo je korov
- Igrala na dječjeg igrališta pokraj nogometnog igrališta trebalo bi renovirati, staviti klupe za sjedenje i koševе za smeće
- Prvomajska ulica ravna je i vodi prema graničnom prijelazu s Mađarskom pa je jako prometna, a vozači se voze velikim brzinama pa bi trebalo staviti prometne kamere.
- Neki stanovnici su rekli da bi im trebao bankomat na kojem bi mogli podizati novac ljudi iz Hodošana, Donjeg Hraščana i Palinovca jer im je bankomat u Donjem Kraljevcu dosta udaljen.

U Donjem Hraščanu:

- U zgradu stare škole više ne polaze djeca. Donji dio je renoviran i prenamijenjen u Društveni dom za razna događanja. Međutim gornji dio je prazan, a nekim su prozori razbijeni. To bi se moglo renovirati i koristiti u društvene svrhe.
- Iza dućana nalazi se dječje igralište s tri igrala koje bi također trebalo renovirati, staviti kante za smeće i klupe za sjedenje. Osim toga tu je i velika travnata površina koju bi trebalo urediti.
- Ulica na ulazu iz Hodošana ravna je pa bi trebalo staviti prometne kamere

U Palinovcu

- trebalo bi staviti prometne kamere na ulazu u selo iz Svetog Juraja u Trnju i iz Palovca

- Dućan u gornjem djelu Palinovca se zatvorio pa ljudi moraju ići u dućan koji im je udaljeni.
- Trebalo bi obnoviti ogradu na nogometnom igralištu

U Svetom Juraju u Trnju

- Dječje igralište iza nogometnog igralište trebalo bi renovirati, staviti kante za smeće i klupe za sjedenje
- Iza Područne škole prazna je zelena površina na kojoj bi trebalo urediti dječje igralište

U Donjem Pustakovcu

- Dućan je već duže vrijeme zatvoren, a potreban je starijim i nemoćnim ljudima koji nemaju auto ili ne mogu voziti pa bi ga trebalo ponovo otvoriti
- Trebalo bi staviti prometne kamere na ulazu u selo iz Palovca

Osim toga primijetili smo da u svim selskim parkovima ljudi bacaju opuške i čepove boca na zemlju, a ne u kante za smeće. Stoga smatramo da bi trebali staviti natpis s kojim bi ih upozorili na to i zamolili da to više ne čine.

Načelnik nas je pozorno saslušao, pohvalio našu inicijativu i objasnio nam što se može, a što ne može poduzeti i zašto.

Ostvareni rezultati

Od načelnika općine Donji Kraljevec saznali smo da je stara škola u Hodošanu kulturna baština jer je izgrađena 1858. godine u stilu mađarske secesije pa se vanjski izgled prilikom renovacije ne smije mijenjati. Nova škola izgrađena je 1982. godine, a zgrada stare škole je prodana, ali ju novi vlasnici nisu renovirali, nego tako zapuštena stoji već 44 godine. Općina tu ne može ništa jer je ta zgrada privatno vlasništvo, a ne općinsko. Pokušali su utjecati na vlasnike da ju renoviraju, ali ne žele. U vezi postavljanja bankomata u Hodošanu općina nema ovlasti nego banka. Budući da se banka zatvorila u Donjem Kraljevcu načelnik sumnja da će htjeti postaviti bankomat u Hodošanu. Dječje igralište pokraj nogometnog igrališta u vlasništvu OŠ Hodošan pa se za renovaciju moramo obratiti ravnatelju naše škole i Mjesnom odboru Hodošana. Renovacija gornjeg kata stare škole u Donjem Hrašćanu jako je skupa, a ne zna se tko i za što bi se taj prostor koristio pa je to općini neisplativo jer ima druge važnije projekte za koje treba novac. Zelena površina iza dućana u Donjem Hrašćanu u vlasništvu općine. Tu planiraju urediti lijepi park, zasaditi drveće i ukrasno grmlje u urediti dječje igralište s raznim spravama, klupama i kantama za smeće. Zatvoreni dućan u Palinovcu u privatnom je vlasništvu pa općina nema tu ovlasti. Za renovaciju ograde na nogometnom igralištu trebamo se obratiti Mjesnom odboru Palinovca. Ravnatelju naše škole trebamo se obratiti za uređenje zelene površine iza PŠ Sveti Juraj u Trnju. S Mjesnim odborom Svetog Juraja u Trnju trebamo surađivati u vezi renovacije dječje igralište pokraj nogometnog igrališta. Otvaranje dućana u Donjem Pustakovcu neisplativo jer se sve više otvaraju veliki trgovački centri pa se nitko ne želi upuštati u to. Stariji ljudi dobivaju pomoć u kući. Kruh voze kombijem po selima iz pekare Cvek. Trebali bi mlađi ljudi u selu više pomagati starijima. Prometne kamere ne mogu staviti baš u skoro svaku ulicu. Neke ulice imaju dobre prometne oznake pa kamere nisu potrebne, a za neke moraju donijeti odluku na Općinskom vijeću. Što se tiče bacanja opušaka i čepova od boca okolo klupa u parkovima tu općina ne može ništa jer to ovisi o kulturi ljudi koji se tu dolaze. Oni se na natpise da to više ne čine sigurno ne bi obazirali pa bi izrada tih natpisa bilo bacanje novaca.

Daljnji plan akcije

Poslušat ćemo načelnikove savjete i surađivati s: Mjesnim odborima i predsjednicima Mjesnog odbora pojedinog sela, Udrugama mladih, Udrugama žena, Dobrovoljnim vatrogasnim društvima i klubovima. Zajednički ćemo nastojati poboljšati te nedostatke.

Sami ćemo napisati, plastificirati i postaviti natpise u parkove da ne bacaju opuške i čepove oko klupa nego u koš. Osim toga te ljude ćemo i usmeno zamoliti pa se možda posrame i neće više to raditi.

Na mjestima gdje je jako prometna cesta i vozači brzo voze organizirat ćemo potpisivanje peticije stanovnika za postavljanje prometnih kamera i tako utjecati na odluku Općinskog vijeća i Policijske uprave Prelog.

Poticat ćemo ostale učenike, a i stanovnike pojedinog sela da se i oni angažiraju i volonterski sudjeluju u nekim radovima koje mogu obavljati.

Poruka svima

Ako želite promjene u svojoj okolini trebate se i sami angažirati. Zajedno možemo puno toga postići. Brinimo za naša sela da nam život u njima bude kvalitetniji i sretniji!

Osvrt na naučeno

Na ovom projektu puno smo naučili o našoj lokalnoj zajednici. Usvojili smo pojmove: Lokalna samouprava, gradonačelnik, načelnik, gradsko i općinsko vijeće, mjesni odbor, vladin i nevladin sektor i udruge. Također smo naučili da predstavnike lokalne samouprave biramo demokratski tajnim glasanjem na mandat od četiri godine. Gradska i općinska vijeća donose važne dokumente u mjestu u kojem živimo, a koji su u interesu svih stanovnika te lokalne zajednice. Na internetu smo pročitali Statut općine Donji Kraljevec. Također smo proučili Konvenciju o pravima djeteta, osobito članke 12. i 13. u kojima se izriče da svako dijete ima pravo na informacije, na svoje mišljenje, na slobodno izražavanje svojih stavova i ideja o svim stvarima koje se na njega odnose. Djetetovo mišljenje, ideje i stavove treba uvažavati u skladu s dobi i zrelošću djeteta. Radom na ovom projektu shvatili smo koliko je važno brinuti o svom okruženju te da svako od nas mora dati svoj doprinos i boriti se za poboljšanje naše lokalne zajednice da bi nam život u njoj bio kvalitetniji i sretniji.

8. Korak u nepoznato

Škola

Osnovna škola Belica; dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica

Telefon/telefaks: 040 845220

E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice

Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj savjetnik i

Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: učenici predmetne nastave OŠ Belica (5.-8. razred) i učenici 4.a razreda.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Bianca Kolar (8.r), Iva Braniša (8.r), Antonia Požgaj(8.r), Tia Šarkanj (8.r)

Cilj

Povećati svijest učenika o prednostima i rizicima umjetne inteligencije te ih potaknuti na odgovorno i kritičko korištenje AI alata u obrazovanju i svakodnevnom životu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Umjetna inteligencija je svuda oko nas i ne možemo se ponašati kao da nam je nevažna. Stoga smo odlučili s našim učenicima provesti istraživanje i radionice kako odgovorno koristiti umjetnu inteligenciju, pokušati ukazati na zamke koje ona nudi, ali i na potrebu promišljanja prije nego kliknemo. Umjetna inteligencija postaje sve važniji dio svakodnevnog života. Od preporuka na društvenim mrežama i digitalnih asistenata do medicine, obrazovanja i poslovanja, tehnologije temeljene na području Umjetna inteligencija ima sve veći utjecaj na način na koji radimo, učimo i donosimo odluke. Upravo zbog tog velikog utjecaja iznimno je važno da se umjetna inteligencija koristi odgovorno. Ako se takva tehnologija koristi bez nadzora ili jasnih etičkih pravila, može dovesti do širenja dezinformacija, diskriminacije ili manipulacije javnim mišljenjem. Učenici je mogu koristiti za učenje, traženje informacija, objašnjavanje zadataka ili pomoć pri pisanju. Ipak, vrlo je važno da nauče koristiti umjetnu inteligenciju odgovorno.

Umjetna inteligencija može pomoći učenicima da bolje razumiju gradivo i pronađu dodatna objašnjenja. Međutim, ako učenici samo prepisuju odgovore bez razmišljanja, neće stvarno naučiti gradivo. Odgovorno korištenje znači koristiti umjetnu inteligenciju kao pomoć pri

učenju, a ne kao zamjenu za vlastiti trud. Ovim projektom željeli bismo kod učenika osnovne škole potaknuti odgovorno korištenje alata umjetne inteligencije, ali i razvijanje logičkog i kritičkog promišljanja, vrednovanje dobivenih informacija i ukazati na zamke korištenja alata umjetne inteligencije. Ne možemo se zavaravati da je umjetna inteligencija budućnost, ona je itekako naša sadašnjost.

Moguća rješenja problema

Postavili smo mnogo pitanja pred nas. Odakle krenuti? Odlučili smo okupiti učenike koji su spremni istraživati i surađivati. Podijelili smo se u skupine. Odlučili smo istražiti što više mogućnosti kako saznati koriste li naši učenici alate umjetne inteligencije, koje alate koriste, zašto ih koriste i shvaćaju li da modeli umjetne inteligencije ne daju uvijek potpuno točne odgovore. Zapitali smo se, što mi možemo napraviti? Shvatili smo da je to vrlo opsežno područje istraživanja.

Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta. Saznali smo da dijete ima pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti. Također, dijete ima pravo istraživati različite stvari i dijeliti svoje mišljenje s drugima kroz igru, priču, crtež, pisanje ili na bilo koji drugi način koji nije štetan ili uvredljiv za druge ljude.

Razvoj tehnologija iz područja Umjetna inteligencija donosi mnoge prednosti, ali i nove izazove za društvo. Zbog toga države i međunarodne organizacije donose zakone i pravila koja reguliraju korištenje umjetne inteligencije da bi se zaštitili ljudi, njihova prava i sigurnost. Jedan od najvažnijih zakonskih okvira u svijetu je EU AI Act koji je donijela Europska unija. Ovaj zakon predstavlja prvi sveobuhvatni pravni okvir za umjetnu inteligenciju. U Hrvatskoj ne postoji poseban nacionalni zakon koji regulira samo umjetnu inteligenciju, ali se njezino korištenje regulira kroz zakone Europske unije i nekoliko hrvatskih zakona koji uređuju podatke, sigurnost i digitalne usluge.

Uvidjeli smo da naš problem možemo rješavati kroz dvije politike: organizirati radionice za učenike ili organizirati predavanja za učenike, roditelje i zainteresirane mještane. Analizirali smo prednosti i nedostatke predloženih ideja i odabrali ono što smatramo najboljim rješenjima. Odlučili smo osmisliti aktivnosti za učenike. U osmišljavanju i realizaciji radionica pomoći će nam učiteljice informatike. Ravnateljica i pedagoginja škole podržali su nas u našem naumu i pohvalile nas što smo se odlučili baviti tim važnim područjem koje je relativno nepoznato i za odrasle,

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješavanju problema odabrali smo niz aktivnosti za učenike uz pomoć naših učitelja i stručnjaka koji su nam voljni pomoći i održati radionice. Učenici su pokazali da su vrlo motivirani i znatizeljni za sudjelovanje u projektu. Radionice ćemo održavati u školi da bismo okupili što više učenika. Došli smo na ideju da na satovima informatike napravimo radionice u kojima ćemo istražiti prednosti i nedostatke korištenja umjetne inteligencije, zamke korištenja umjetne inteligencije i pravila – kodeks korištenja alata umjetne inteligencije. Najteže je početi od sebe i mijenjati svoje navike i postupke, ali svaka promjena počinje s malim koracima. Učenici su kroz praktičan rad razvijali kritičko razmišljanje, učili prepoznati moguće manipulacije u digitalnim sadržajima te osvijestili važnost odgovornog ponašanja na internetu.

Posebno je važno bilo vidjeti koliko brzo učenici počinju postavljati pitanja o pouzdanosti informacija, privatnosti i sigurnosti kada im se pruži prilika za aktivno sudjelovanje. Tijekom

projekta jačali smo timski rad, učenici su međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika.

Plan djelovanja

Nakon provedene ankete i vrlo zanimljivih odgovora i prijedloga naših prijatelja spremni smo bili osmisliti naš plan djelovanja koji je uključivao je niz različitih aktivnosti za učenike. Cilj radionica je bio omogućiti učenicima iskustvo u kojem neće samo slušati o umjetnoj inteligenciji, nego će je promatrati, analizirati i istraživati. Također smo naš projekt predstavile na Županijskom vijeću učitelja informatike gdje smo s učiteljima provele radionicu Dobre i loše strane umjetne inteligencije. U suradnji s Vijećem učenika i Dječjim vijećem koje je nedavno oformljeno na Belici izradili smo Kodeks korištenja alata umjetne inteligencije u našoj školi. Tijekom rada na projektu istražili smo kako učenici koriste umjetnu inteligenciju i koliko su upoznati s njenim mogućnostima i ograničenjima. Rezultati ankete pokazali su da velik broj učenika koristi AI alate za pomoć pri pisanju zadaća, pronalaženju informacija ili objašnjavanju školskog gradiva. Međutim, istraživanje je također pokazalo da mnogi učenici nisu u potpunosti svjesni mogućih problema koji mogu nastati prilikom korištenja umjetne inteligencije.

Jedan od glavnih problema je nekritičko prihvatanje informacija koje generira umjetna inteligencija. Budući da AI ponekad može dati netočne ili nepotpune informacije, važno je provjeravati izvore i koristiti vlastito kritičko razmišljanje. Također, potrebno je paziti na autorska prava i izbjegavati plagiranje prilikom korištenja AI alata u školskim radovima.

Kroz projekt smo nastojali informirati učenike o pravilnom i odgovornom korištenju umjetne inteligencije. Izradili smo edukativne materijale i predstavili osnovna pravila sigurnog i etičkog korištenja AI tehnologije, poput provjeravanja informacija, korištenja AI kao pomoći u učenju, a ne kao zamjene za vlastiti rad.

Projekt je bio predstavljen:

Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, Županijskom stručnom vijeću učitelja informatike, učenicima škole, roditeljima. Aktivnosti projekta predstavljene su na mrežnim stranicama škole. Članak o Projektu građanin bit će objavljen u lipnju u školskom časopisu Osmoškolac. Lokalnim medijima također ćemo poslati izvješće o realizaciji projekta.

Ostvareni rezultati

Izabrali smo problem, sustavno ga istraživali, dokumentirali i oblikovali plan rješavanja problema u više koraka. Sve koje smo zamolili za pomoć aktivno su se uključili u realizaciju projekta skupljajući potrebne materijale te pomažući u organizaciji i ostvarivanju različitih aktivnosti. Pojedinci i udruge spremno su s nama podijelili svoja znanja.

Umjetna inteligencija postaje sve važniji dio suvremenog društva i obrazovanja. Iako donosi mnoge prednosti, njezino korištenje zahtijeva odgovornost, kritičko razmišljanje i razumijevanje mogućih rizika. Provedenim istraživanjem zaključili smo da učenici često koriste umjetnu inteligenciju, ali nisu uvijek dovoljno informirani o pravilima njezina odgovornog korištenja. Upravo zato važno je dodatno educirati učenike o prednostima, ali i ograničenjima ove tehnologije.

Ovaj projekt pridonio je podizanju svijesti o važnosti odgovornog korištenja umjetne inteligencije te potaknuo učenike na promišljanje o tome kako tehnologiju koristiti na siguran, etičan i koristan način.

Umjetna inteligencija nije prijetnja – ona je naša budućnost, ali samo ako je koristimo odgovorno! Naš projekt pokazuje da mladi građani poput nas mogu riješiti probleme zajednice – danas u školi, sutra u društvu. Usvajimo kodeks AI, postanimo lideri digitalne etike i zajedno gradimo pametniju Hrvatsku!

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Umjetna inteligencija može biti vrlo koristan alat za učenje. Međutim, učenici osnovne škole trebaju naučiti koristiti je odgovorno, pošteno i sigurno. Tako će tehnologija postati pomoć u učenju, a ne prepreka razvoju znanja i vještina.

Sudjelovanje u ovom projektu obogatilo nas je na više načina. Naučili smo nešto novo, ali još više o sebi i svojim navikama. Također smo naučili kako je važno slušati tuđe mišljenje, raditi u timu, ali kako je važno iznositi i svoje mišljenje. Sve faze projekta su bile izazovne, svaka na svoj način, ali smo s velikim entuzijazmom sudjelovali u njima. Svatko od nas dao je svoj doprinos projektu. Razmjenjivali smo iskustva, razgovarali s stručnjacima, izražavali svoje stavove i uvjerenja, poticali druge na suradnju i unapređivanje sredine u kojoj živimo. Hrabro smo zakoračili u nepoznato.

9. „Tragovi smijeha u prašnjavom dvorištu“

Škola

OŠ Gornji Mihaljevec; Gornji Mihaljevec 15, 40306 Macinec

Telefon/ telefaks: 040 899 115

E– adresa: ured@os-gornji-mihaljevec.skole.hr;

Voditelji

Jasmina Tuksar, učiteljica njemačkog jezika, prof. i

Goran Mikulan, učitelj razredne nastave

Učenici

Učenici polaznici Građanskog odgoja i obrazovanja

Učenici koji će predstaviti projekt: Laura Brežnjak (5.r.), Roko Tomašić (5.r.), Mia Srša (5.r.), Mihael Horvat (5.r.)

Cilj

Istražiti koje su se stare igre igrale na dvorištima Općine Gornjeg Mihaljevca, oživjeti dvorište kao siguran i aktivan prostor za igru i druženje, potaknuti međugeneracijsko učenje kroz razgovore i igru sa starijim članovima zajednice. Razviti građanske kompetencije: suradnju, toleranciju, odgovornost i aktivno sudjelovanje u zajednici te izraditi završni prikaz za školu i lokalnu zajednicu koji uključuje igre starijih generacija u školskom dvorištu.

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Dvorište je prostor koji svakodnevno koristimo, ali o njegovoj važnosti rijetko promišljamo. U njemu se igramo, družimo, razgovaramo, učimo i odmjeravamo svoje sposobnosti. Iako nam se može činiti kao običan prostor, ono skriva priče i tragove svih generacija koje su tu provele svoje djetinjstvo.

Kada smo započeli projekt „Tragovi smijeha u prašnjavom dvorištu“, pitali smo se: Što dvorište znači za nas? Što ga čini posebnim? Razgovarali smo s prijateljima, roditeljima, bakama i djedovima te drugim starijim članovima obitelji i susjedima. Svi su se složili da je dvorište mjesto gdje započinju prijateljstva, gdje učimo dijeliti prostor i poštovati pravila, gdje se razvijaju kreativnost, domišljatost i osjećaj pripadnosti zajednici a uz to i razvoj koordinacije, motorike i prirodnih oblika kretanja.

Starije generacije prisjećaju se igara koje nisu zahtijevale posebnu opremu – bio je dovoljan mali prostor, lopta, kreda, gumi gumi ili nešto od prirodnih materijala. Igre su bile jednostavne, poput graničara i drugih tradicionalnih igara, ali su imale snažan utjecaj na odrastanje. Kroz njih su djeca učila suradnju, poštovanje, rješavanje sukoba bez nasilja i

važnost zajedništva. Upravo su se u dvorištima događali prvi susreti, prva prijateljstva, a ponekad i prve ljubavi.

Danas se način života značajno promijenio. Djeca sve više vremena provode pred ekranima, dok dvorišta, iako često uređena i opremljena igralima, ostaju prazna. Time se smanjuje tjelesna aktivnost, slabe socijalne vještine i gubi neposredna komunikacija među vršnjacima. Sve je prisutniji i problem pretilosti te zdravstvenih poteškoća uzrokovanih nedostatkom kretanja i boravka na svježem zraku. Nekada je bilo uobičajeno igrati se vani bez obzira na vremenske uvjete – blatni, mokri i prljavi, ali ispunjeni smijehom i radošću. Danas spontanost često zamjenjuju pretjerana briga o čistoći i sigurnosti, a zajednički prostori gube svoju društvenu funkciju.

Problem koji smo prepoznali jest postupno nestajanje dvorišta kao mjesta susreta, igre i međugeneracijskog povezivanja. Time se gubi važan dio kulturnog identiteta i kontinuiteta zajednice.

Moguća rješenja problema

Da bismo saznali koliku važnost dvorište i stare igre imaju te na koji način mogu pridonijeti prijateljskijem, zdravijem i opuštenijem načinu života – bez stalne upotrebe digitalnih pomagala – započeli smo istraživanje.

Prva metoda bila je pretraživanje interneta. Očekivali smo pronaći podatke o starim igrama i značaju dvorišta kao mjesta druženja i susreta na području gdje se nalazi naša škola u Gornjem Mihaljevcu. Međutim, gotovo da nismo pronašli nikakve relevantne informacije, pa smo tu metodu odbacili kao nedovoljno korisnu.

Druga metoda bila je istraživanje u školskoj knjižnici. Nažalost, nismo pronašli knjige ni zapise o starim igrama u Općini Gornji Mihaljevec niti o igrama koje su se igrale u dvorištima. Zbog nedostatka izvora i ovu smo metodu morali odbaciti.

Treća metoda bio je intervju sa starijim mještanima. Razgovarali smo s bakama, djedovima i susjedima te ih pitali koje igre pamte, kako su se dogovarali, tko je sudjelovao i što su kroz igru naučili. Saznali smo da su igre bile društvene, timske i kreativne. Najčešće su igrali graničara, preskakanje užeta (gumi gumi), skrivača, škole, klikere i razne igre loptom. Kroz igru su razvijali suradnju, snalažljivost i osjećaj zajedništva.

Četvrta metoda bilo je terensko istraživanje. Posjetili smo dvorišta, livade i stara igrališta na kojima su se igre nekada igrale. Promatrali smo prostor, zamišljali kako je izgledalo odrastanje prije digitalnog doba te zapisivali što se može očuvati i prenijeti mlađim generacijama. Ovu smo metodu djelomično zadržali jer nam pomaže u planiranju budućih aktivnosti.

Peta metoda bila je razgovor sa starijim sumještanima uz prikupljanje materijala – fotografija, dokumenata i starih rekvizita poput gumene vrpce, lopti i klikera. Ova metoda pokazala se najuspješnijom te smo je u potpunosti zadržali. Prikupljene informacije zapisali smo i kategorizirali prema vrstama igara i pravilima, što nam je poslužilo kao temelj za praktičnu provedbu projekta.

Nakon „oluje ideja“ i razmatranja prednosti i nedostataka pojedinih prijedloga, odlučili smo se za najbolji pristup koji će omogućiti očuvanje tradicije, potaknuti aktivno druženje i ponovno oživjeti dvorište kao prostor susreta i zajedništva.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo problemu pristupiti s više strana, kombinirajući najkorisnije i najučinkovitije metode koje smo prethodno prepoznali.

Prvi korak bit će izrada pitanja za intervju te pronalazak starijih dobrovoljaca – mještana Općine Gornji Mihaljevec – koji će nam ispričati kako je izgledalo njihovo djetinjstvo, gdje i kako su se igrali te kakvo je značenje imalo dvorište kao mjesto druženja i odrastanja.

Zatim ćemo izraditi anketu za učenike predmetne nastave da bismo saznali poznaju li stare igre te provode li više vremena u igri na otvorenom ili u zatvorenim prostorima, uz digitalne uređaje.

Saznanja iz intervjua pokušat ćemo prikazati i likovno – crtežima kojima ćemo dočarati prošla vremena i način igre nekadašnjih generacija.

Zapisat ćemo njihova pravila, a potom u školu pozvati bake i djedove koji će nam uživo predstaviti stare igre i zajedno s nama zaigrati u školskom dvorištu. Naša je želja da i školsko dvorište ponovno zaživi – ispunjeno smijehom, druženjem i međusobnim poštovanjem.

U sklopu zajedničkog međuškolskog projekta koji već nekoliko godina provodimo sa susjednom školom, OŠ Štrigova, jedan dan bit će posvećen upravo „Danu igre – starim igrama našega kraja u školskom dvorištu.“

Na satovima razrednika, u nižim i višim razredima, predstaviti ćemo projekt i stare igre te organizirati zajedničku igru u školskom dvorištu. Projekt ćemo predstaviti i na Učiteljskom Vijeću te Vijeću učenika, a i bit će objavljen u medijima i na mrežnim stranicama škole.

Nakon prikupljanja podataka isplanirat ćemo kako oživjeti igre u školskom dvorištu. Odabrat ćemo igre koje se lako mogu organizirati te uključuju veći broj učenika.

Aktivno građanstvo pokazivat će se kroz: brigu za dvorište, poštivanje dogovorenih pravila te sudjelovanje u organizaciji i planiranju aktivnosti.

Učenici će shvatiti da školsko dvorište nije samo prostor za igru, nego zajednički prostor o kojem svi moramo brinuti. Analizom stanja dvorišta predložit ćemo moguća poboljšanja: više zelenila, dodatne klupe, uređenje zona za različite aktivnosti i više prostora za igru.

Kroz ove aktivnosti naučit ćemo kako demokracija i odgovornost funkcioniraju u malom: svaki glas se čuje, svaki prijedlog ima vrijednost, a svatko može doprinijeti zajedničkom dobru. Tragovi smijeha u prašini ostaju samo ako prostor koristimo, poštujemo i čuvamo.

Plan djelovanja

Dvorište i igre nisu samo zabava, već dio identiteta zajednice. Kroz igre djeca razvijaju socijalne i građanske kompetencije. Projekt povezuje generacije i jača osjećaj pripadnosti. Tradicija se može očuvati kroz aktivnosti, smotre i redovitu igru u dvorištu.

Projekt nas je potaknuo da razmišljamo o vlastitom ponašanju: kakve tragove ostavljamo u zajednici? Shvatili smo da i mali postupci – briga o dvorištu, poštivanje pravila, pomoć mlađima ili slabijima – doprinose općem dobru.

Refleksija nam je pokazala koliko su međugeneracijski kontakti dragocjeni. Bake i djedovi prenose iskustvo i tradiciju, a mi donosimo svoju energiju, kreativnost i nove ideje. Tragovi smijeha u prašini dvorišta postali su simbol zajedništva, odgovornosti i očuvanja tradicije.

Učenici su tijekom projekta razvijali istraživačke vještine, suradničko i iskustveno učenje, vještine intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja. Posebno su razvijali socijalne

vještine, osobito komunikaciju sa starijim osobama i onima kojima je potrebna dodatna pažnja.

Naučili smo da, iako smo još djeca, možemo svojim djelovanjem poboljšati život u zajednici u kojoj živimo.

Tragovi smijeha u prašini dvorišta podsjećaju nas da zajednicu činimo mi sami – i da svojim ponašanjem možemo ostaviti pozitivan trag za buduće generacije.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen na Vijeću učenika te Učiteljskom Vijeću a objavljen je na mrežnoj stranici škole te u medijima.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljen na Općinskom Vijeću Općine Gornji Mihaljevec.

10. Isključi ekran – uključi prirodu

Škola

Osnovna škola Eugena Kumičića Slatina; Ulica Dobriše Cesarića 24, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033 551– 213

E-adresa: ivana.strupar@skole.hr; Os-eugena.kumicica@vt.t-com.hr;

Voditeljice

Ivana Strupar, mag.educ.philol.croat., učitelj mentor i Renata Grahovac, učiteljica razredne nastave, učitelj savjetnik

Učenici

Luka Jovanić, 5.a, Alisa Relić, 5.a, Ana Kokorić, 5.a, David Venus, 5.a, Maris Rešetar, 3.c

Cilj

- Povezati djecu s prirodom kroz igru i istraživanje.
- Razvijati socijalne vještine i timski rad.
- Razvijanje sposobnosti rješavanja problema.
- Smanjiti ovisnost o mobitelima, tabletima i računalima.
- Povezati školu, roditelje i lokalnu zajednicu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U današnje vrijeme mobiteli su postali neizostavan dio svakodnevnog života djece i mladih. Koristimo ih za igranje igrice, gledanje videozapisa, dopisivanje s prijateljima i učenje. Iako mobiteli mogu biti korisni, njihovo prečesto korištenje može dovesti do toga da djeca sve manje vremena provode na otvorenom, u igri i kretanju na svježem zraku. Boravak u prirodi i tjelesna aktivnost vrlo su važni za zdravlje, pravilan razvoj i dobro raspoloženje djece.

Na satu razrednika, ali i na ostalim predmetima, često razgovaramo o ovome problemu, a kroz mnogo razgovora s razrednicom te ostalim učiteljima, shvatili smo da je prekomjerno korištenje mobitela postao ozbiljan problem.

Zbog toga smo kao problem ovog istraživanja odabrali ispitati koliko učenici koriste mobitele te koliko vremena provode vani. Željeli smo saznati imaju li učenici navike redovitog boravka na otvorenom ili većinu slobodnog vremena provode uz mobitel.

Za početak, istraživanjem ćemo pokušati utvrditi postoji li povezanost između dugotrajnog korištenja mobitela i smanjenog vremena provedenog u igri na otvorenom te je provedena anketa u našoj školi o važnosti ovog problema, odnosno koliko učenici naše škole zaista provode vremena na mobitelima i društvenim mrežama.

Osim ankete, podatke o ovome problemu pronašli smo istražujući stručne članke na internetu, proučavajući Konvenciju o dječjim pravima i Ustav Republike Hrvatske, obavljajući intervjua sa školskom psihologinjom i u razgovoru s učiteljima i roditeljima.

Cilj ovog rada je podići svijest o važnosti ravnoteže između korištenja tehnologije i zdravog, aktivnog načina života.

Moguća rješenja problema

Nakon dobivenih rezultata prikupljenih anketnim ispitivanjem, ustanovili smo da je ovisnost o mobitelima i društvenim mrežama veliki problem današnjeg modernog društva pa smo zato počeli razmišljati kako možemo riješiti ovaj problem.

Predložili smo nekoliko mogućih rješenja:

1) Organiziranje predavanja i edukacija o utjecaju ekrana na zdravlje: moguće je organizirati edukativna predavanja na kojima će učenici učiti o lošem utjecaju ekrana na zdravlje – primjerice, vid, san, koncentraciju. Pozitivne strane ovog mogućeg rješenja su da djeca uče zašto previše ekrana nije dobro, pomaže očuvanju zdravlja očiju, sna i koncentracije, djeca lakše razumiju važnost ravnoteže između tehnologije i prirode, razgovori u razredu potiču razmišljanje i suradnju. Negativne strane su da većina djece ne primjenjuje naučeno u praksi, predavanja mogu biti dosadna ako nisu zanimljivo vođena, potrebno je vrijeme i priprema učitelja, a bez podrške roditelja učinak može biti manji. Dakle, edukacija je korisna jer djeci objašnjava štetnost prekomjernog korištenja ekrana, ali je najuspješnija kada se poveže s praktičnim primjerima i podrškom roditelja, a to često nije lako ostvarivo.

2) Ograničavanje vremena pred ekranima: Dogovor u obitelji o vremenskim ograničenjima za mobitele, računala i televiziju. Uvođenje “dana bez ekrana” jednom tjedno. Pozitivne strane ovog mogućeg rješenja su bolji san kod djece te manje umora, bolja koncentracija u školi. Negativne strane ovog rješenja su da roditelji ponekad nemaju vremena zbog poslovnih obveza te je teško uskladiti obiteljske obveze, a i djeca nemaju ponuđene aktivnosti kojima bi se bavili u slobodno vrijeme.

3) Provedba radionica i zabavnih aktivnosti u prirodi kroz poticanje zdravog načina života: Škola i lokalna zajednica mogu organizirati kreativne radionice, izlete, šetnje ili nastavu na otvorenom. Time se potiče učenike da više vremena provode u parkovima i šumama, a potiče se i razvoj zdravih navika kroz sportske aktivnosti, vožnje bicikla, igre na otvorenom i druženja uživo. Zamjenjuje se vrijeme pred ekranom kreativnim aktivnostima (crtanje, čitanje, vrtlarjenje), uređenjem parkova, igrališta i zelenih površina ili organiziranjem ekoloških akcija poput sadnje drveća ili čišćenja prirode. Pozitivno je jer se djeca ovim aktivnostima mogu baviti i u sklopu škole, ali i nakon škole, kroz aktivnosti koje se provode u lokalnoj zajednici. Kroz igru na otvorenom djeca postaju zdravija, bolje raspoložena, više se druže s prijateljima uživo, uče na zanimljiv način, razvijaju svoje talente i kreativnost.

Najbolji pristup rješenju problema

Raspravljajući o mogućim rješenjima problema pretjeranog korištenja tehnologije i nedostatak zdravog, aktivnog načina života, kao projektni tim su uočili rješenje kojem nisu pronašli negativne strane – provedba radionica i zabavnih aktivnosti u prirodi kroz poticanje zdravog načina života.

Učenici će na Satu razrednika provesti zabavne aktivnosti – igranje društvenih igara, pričanje priča, uređenje školskog plastenika, igre na otvorenome, te će se povezati s lokalnom

zajednicom, primjerice s udrugom Društvo „Naša djeca“ Slatina sudjelovat će u aktivnosti Izlet u nepoznato, s Biciklističkim klubom će sudjelovati u organiziranim vožnjama, s Odredom Izviđača Lisice sudjelovat će u čišćenju okoliša i zelenih površina. Također, učenici će potaknuti pozitivnom primjerima, sudjelovati u vlastitim Ekološkim akcijama, naslikati odabranom likovnom tehnikom neki motiv iz aktivnosti koji ih se dojmio. Na satovima razredne zajednice, učenici će proučavali narodne izreke koje su mogli povezati s mudrim izrekama o zdravom načinu života. Ovom rješenju učenici nisu pronašli negativne strane.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključuje niz aktivnosti, prvenstveno razgovora i dogovora oko ostvarivanja predložene ideje o održavanju zabavni, rekreativnih i sportskih aktivnosti na otvorenom da bi podigli svijest o važnosti ravnoteže između korištenja tehnologije i zdravog, aktivnog načina života.

Učenici su proveli anketu u drugim razredima naše škole da bi saznali koliko vremena tijekom dana provode na mobitelu, koje sadržaje gledaju, koje društvene mreže prate. Nakon rezultata ankete učenici su zajedno definirali ciljeve, a to je smanjiti vrijeme provedeno pred ekranima, potaknuti aktivnu igru, kretanje i druženje, razvijati socijalne vještine i kreativnost djece te povećati interes za aktivnosti bez digitalnih uređaja.

Nakon toga slijedilo je upoznavanje roditelja na roditeljskom sastanku s istraživanim problemom, izrada tjednog mjesečnog rasporeda aktivnosti, priprema prostora (dvorište, park, dvorana, učionica bez tehnologije), informiranje djece i roditelja o ciljevima i pravilima (bez mobitela tijekom aktivnosti)

Uslijedila je provedba zabavnih aktivnosti:

a) igre i druženje na otvorenom: organizirane sportske igre, sudjelovanje u šetnji i bicikliranje u sklopu obilježavanja Hrvatskog olimpijskog dana, izlet u Noskovačku Dubravu, igre i aktivnosti u suradnji s udrugom Društvo „Naša djeca“ Slatina (šetnja u sklopu aktivnosti Izlet u nepoznato), rad u školskom plateniku, izrada hranilica za ptice, ekološke akcije čišćenja školskog okoliša, slobodne igre uz nadzor u suradnji s Biciklističkim klubom (biciklizam), organizacija akcije čišćenja okoliša i zelenih površina u suradnji s Odredom Izviđača Lisice, kreativna radionica u suradnji s učenicima iz Posebnog odjela naše škole.

b) društvene igre bez ekrana – na Satu razrednika učenici su igrali Čovječe ne ljuti se, pokvareni telefon, gluhi telefoni, pantomima, tradicionalne igre (gumi-gumi, školice, skrivača) te igre pokretima koje su sami osmislili.

c) zabavne i edukativne aktivnosti na izvannastavnoj aktivnosti Dječji forum „Mladost“ koji se bavi proučavanjem dječjim prava te promicanjem aktivnog i zdravog načina života kroz aktivnosti prilagođene (modeliranje, izrada rukotvorina, dramske i glazbene igre, pričanje priča i osmišljavanje igrokaza; sudjelovanje na likovno-literarnom Natječaju „Poznajem dječja prava“ gdje su se djeca u slobodno vrijeme likovno i literarno izražavala te tako korisno utrošili slobodno vrijeme bez ekrana; sudjelovanje na priredbi u lokalnoj zajednici povodom blagdana Svetog Nikole; provođenje Erasmus radionice o prijateljstvu s prijateljima iz Rumunjske; učenje o prometnim pravilima u sklopu Programa osposobljavanja za upravljanje biciklom.

Djeca su bila motivirana vođenjem izazova i nagrada (zahvalnice, pohvale), uključivanjem djece u osmišljavanje igara te timskim radom i jačanjem prijateljskih veza.

Ostvareni rezultati

Zahvaljujući održavanju različitih aktivnosti na otvorenome uz igru i druženje, provedena završna anketa među učenicima pokazala je pozitivne rezultate te je postignuto smanjenje vremena pred ekranima, djeca su pokazala manju potrebu za korištenjem mobitela, tableta i računala u slobodno vrijeme. Povećana je tjelesna aktivnost kroz redovito sudjelovanje u igrama i sportskim aktivnostima na otvorenom, što je povećalo i kondiciju djece. Razvijene su socijalne i timske vještine, djeca su kroz igre i timske izazove razvila suradnju, komunikaciju i sposobnost rješavanja problema u grupi. Povećan je interes za prirodu i okoliš jer su aktivnosti u prirodi potaknule su znatiželju, pažnju prema okolišu i osjećaj povezanosti s prirodom. Potaknuta je kreativnost i samostalnost jer su radionice i kreativne igre povećale dječju kreativnost, maštovitost i sposobnost samostalnog osmišljavanja aktivnosti. Postignuta su pozitivna emocionalna iskustva jer su djeca izrazila zadovoljstvo i uživanje u druženju, smanjen osjećaj stresa i veću emocionalnu ravnotežu

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen školskoj zajednici na internetskoj stranici osnovne škole kao i razrednim zajednicama drugih razreda osnovne škole u kojoj se građanski projekt provodio od rujna 2025.g. Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću Osnovne škole Eugena Kumičića Slatina, Roditeljskom sastanku učenika 5.a i 3.c razreda, Vijeću roditelja i Vijeću učenika. Putem članaka i gostovanjem na lokalnom mediju (Radiju Slatini) obavijestit ćemo zainteresiranu javnost o djelovanju članova projekta i njihovom cilju.

11. Krv nije voda!

Škola

Osnovna škola Mikleuš; Školska 13, 33514 Čačinci

Telefon/telefaks: 033 400-297 ; 0994006521

E-adresa: barbara.vidovic1@skole.hr; ured@os-mikleus.skole.hr;

Voditeljica

Barbara Vidović Volenik, mentor.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su: Lana Lukić (8.r), Luka Dubaić (8.r), Vanesa Dubaić(8.r), Paola Dunković (8.r), Melani Pranjić (8.r), Ena Nerovčić(8.r), Maja Funtek(8.r), Lara Fadljević (7.r), Anja Kokoška (7.r)

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri su: Lana Lukić(8.r), Luka Dubaić(8.r), Melani Pranjić(8.r) i Paola Dunković(8.r)

Tematsko područje

Humanističko područje, Zdravlje i zdrav život

Cilj

- upoznati učenike o važnosti dobrovoljnog darivanja krvi u zajednici
- potaknuti učenike na humanost i pomaganje drugima
- učenici sami spoznaju važnost darivanja krvi, te danas sutra i sami postaju darivatelji, te potiču i svoje roditelje da čine isto

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tema našeg projekta je Krv nije voda! Naime, prvi dan nastave 8.9. išli smo na terensku nastavu u Vukovar. Najviše nas je potresla Bolnica i teško je bilo shvatiti kako je bolnica mjesecima funkcionirala, kako su se u njoj odvijale operacije, radala djeca, negovali ranjenici. Na koji način su prikupljali krvne pripravke, hranili sve ranjenike, održavali higijenske uvjete.

Vrativši se kući, čuli smo apel na lokalnom radiju kako nedostaje pojedinih krvnih grupa i kako se mole svi ljudi dobrog zdravlja da daruju krv. To nas je potaklo da proučimo kakva je situacija u našoj općini. U suradnji s Crvenim križem Slatina saznali smo da na području općine Mikleuš ima 25 dobrovoljnih darivatelja krvi. Ukupan broj stanovnika je 1076, što znači da je zastupljenost dobrovoljnih darivatelja krvi 2.3% posto. Ovo nam je bio alarmantan

podatak i pokazatelj kako u našoj općini stanovnici nisu dovoljno osviješteni ovom problematikom, stoga smo zaključili da bi nešto trebalo poduzeti. Odlučili smo djelovati kao škola jer je upravo uloga škole ne samo obrazovna već i odgojna. Da bismo se dodatno uvjerali u postojanje problematike, odlučili smo provesti anketu među djelatnicima naše škole, učenicima od 5.-8.r, te roditeljima. (pokazati i iščitati podatke iz ankete s panoa). Došli smo do zanimljivih rezultata. Naime, većina učenika je čula za dobrovoljno darivanje krvi, samo 4 roditelja (od ukupno 79 roditelja) daruje krv, većina ne zna svoju krvnu grupu, te se pola učenika izjasnilo da kad postanu punoljetni žele biti dobrovoljni darivatelji krvi.

Što se tiče djelatnika naše škole, od njih 21, 8 ih daruje krv, svi znaju koja su krvna grupa, te je njih 13 upoznato s benefitima istoga.

Anketa roditelja pokazala je da su većina roditelja mlađe životne dobi, njih devet je dobrovoljnih darivatelja, više od 50% je upoznato s benefitima dobrovoljnog darivanja krvi, te je njih 60% zdravstveno sposobno darivati krv.

Rezultati ankete pokazali su nam kako je problem darivanja krvi problem naše zajednice, međutim, sudeći po sve učestalijim apelima u medijima upućenih od Zavoda za transfuziju, možemo sa sigurnošću reći kako je ono problem i na državnoj razini.

Također smo uzeli u obzir i zakonske okvire Republike Hrvatske –Zakon o krvi i krvnim pripravcima (NN79/06 i 124/11), Zakon o radu čl. 57. st. 5 (NN 137/04) u kojem dobrovoljni darivatelji krvi imaju pravo na 1 ili 2 dana plaćenog dopusta,-zavisí o selektivnom ugovoru. Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju čl. 14a. stavak1. točka 3 (NN 85/06, NN 150/08) u kojem muškarci koji su krv darovali više od 35 puta i žene koje su darovale krv više od 25 puta imaju pravo na besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje. EU strategija o dobrovoljnom darivanju krvi temelji se na principima dobrovoljnog i neplaćenog darivanja s ciljem osiguranja sigurnosti, kvalitete i samodostatnosti opskrbe krvlju u svim državama članicama.

Na temelju svega prikazanom zaključak naše skupine bio je da je nužno na vrijeme osvijestiti sve učenike naše škole i njihove roditelje o važnosti dobrovoljnog darivanja krvi i na taj način educirati ih i pripremiti da kad postanu punoljetni i sami budu dobrovoljni darivatelji, a dotad potaknuti vlastite roditelje, rodbinu i poznanike na isto. Ne zaboravimo kako je ovo čin humanosti, jedini izvor krvi kao lijeka je čovjek. Jedna doza krvi može spasiti 3 života.(pokazati na panou) Stoga i sami ovisimo o četirima načelima darivanja krvi, a to su solidarno, dobrovoljno, besplatno i anonimno.(pokazati na panou)

Moguća rješenja problema

Kao što je Lana rekla, našim istraživanjem utvrdili smo postojanje problematike vezane uz nedovoljnu osviještenost važnosti darivanja krvi na području naše općine, stoga smo počeli razmatrati na koje bismo načine moglé pozitivno djelovati na rješavanje istog.

Predložili smo nekoliko mogućih rješenja:

1. Moguće rješenje (pokazati na panou) kreirati na društvenim mrežama grupu koja će okupljati naše učenike, nastavnike i roditelje te ih informirati o važnosti dobrovoljnog darivanja krvi. Redovito bi objavljivali termine dobrovoljnog darivanja krvi, edukacijske materijale, poveznice na web stranice s podrškom o navedenoj tematici. Tražili bismo mišljenja učenika, njihovih roditelja, navodili pozitivne priče. Iako nam se na prvu učinilo kao odlična ideja, ova javna politika nije odabrana jer smo svjesni da iako će se učenici uključiti u grupu, ne znači da će aktivno pratiti objave jer upravo naša stalna prisutnost na mrežama daje nam slobodu odabira sadržaja prema vlastitom interesu, a ova grupa neće sigurno biti

dovoljno primamljiva da bi je svi pratili aktivno. S druge strane isto vrijedi za nastavnike i roditelje koji ne provode toliko vremena na društvenim mrežama zbog zaposlenosti i obaveza koje imaju tijekom dana.

2. Moguće rješenje: osmisliti međupredmetni projekt koji će u sklopu određenih nastavnih predmeta provoditi nastavnici na nastavi, u okviru predmetnih kurikuluma, a stručna služba na satovima razrednika. Kroz projekt nastavnici ne samo da bi realizirali odgojno-obrazovne ishode iz predmetnih kurikula, nego bi osnažili suradnju, komunikaciju naših učenika te ostvarili korelaciju među predmetima. Međutim svijest o tome da smo mala škola i imamo jako puno učitelja koji rade na više škola te se neki uopće ne susreću ovu predloženu politiku smo preispitali i zaključili da nije prihvatljiva.

3. Moguće rješenje: djelovati na školskoj razini kroz izvanastavnu aktivnost za koju smo predložili naziv *Krv nije voda!* Zamišljenim aktivnostima u ovoj politici učiteljica bi učenike upoznala sa građom krvi, koji su razlozi zbog kojih pojedine osobe ne mogu darivati krv-različite bolesti, suradnja s Gradskim društvom Crvenog križa Slatina educirali bi učenike te njihove roditelje o važnosti dobrovoljnog darivanja krvi u zajednici. Učenici bi posjetili Edukacijski centar Hrvatskog crvenog križa u Zagrebu. Poticali na humanost i volontiranje. Ova javna politika nam se čini kao najbolje rješenje jer bi ovu izvannastavnu aktivnost pohađali učenici koje to zanima, kao i učiteljica koja se tome želi posvetiti.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili za izvannastavnu aktivnost: *Krv nije voda!* Zajednički smo sa učiteljicom predlagali i planirali niz aktivnosti, radionice i edukacije u školi. Neke aktivnosti planirali smo na samom početku, a neke su se nametnule s vremenom i nakon ostvarenog kontakta s Gradskim društvom crvenog križa Slatina. Podrška Gradskog društva Slatina pokazala se kao neophodna i u konačnici dobra...

Plan djelovanja

Osim provedenih aktivnosti planiramo:

- Na facebook stranici škole objaviti termine akcija dobrovoljnog darivanja krvi na području Slatine.
- Održati edukativnu radionicu u udruzi Jaglac Orahovica. Da bi i polaznike ove udruge s određenim intelektualnim oštećenjima osvijestili o važnosti dobrovoljnog darivanja krvi.
- Izraditi digitalni plakat na kojem će se nalaziti motivacijske poruke o Dobrovoljnom darivanju krvi
- Posjetiti dječji vrtić u Miklešu i prezentirati im digitalni plakat na kojem će se nalaziti motivacijske poruke
- Napisati pisane uratke-intervju sa nekom bližnjom osobom koja je bila primorana primiti krv bilo zbog operacije ili nekog drugog događaja
- Nacrtati strip sa fazama u procesu samog darivanja krvi

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu istraživali i prikupljali informacije iz raznih izvora, razmjenjivali su iskustva o problemu, razvijali suradnju s drugim učenicima, kreirali, proveli i

analizirali anketu, intervjuirali djelatnika naše škole koji je najviše darovao krv, sudjelovali su na radionicama, te su kreirali razne digitalne materijale, plakate, video, te sve objavljivali na stranici škole i facebook stranici škole.

Do sada smo:

- Sastavili smo i proveli s učenicima, nastavnicima i roditeljima digitalni oblik ankete
- Obilježili smo Dan dobrovoljnih darivatelja krvi
- Proveli smo radionicu u kojoj smo se bavili problematikom zašto ljudi ne daju krv
- Analizirali smo građu krvi te specifičnosti krvnih grupa i izradili digitalne plakate istih
- Bili smo na terenskoj nastavi u Edukacijskom centru Hrvatskog crvenog križa u Zagrebu, gdje smo sudjelovali u radionici Opasnost prijete-prevenција trgovanja ljudima, te smo mogli vidjeti medalje koje dobivaju dobrovoljni darivatelji krvi nakon 100.darivanja
- Obavili smo intervju s našim zaposlenikom škole-pomoćno tehničkog osoblja Ilija Nikić
- Sudjelovali smo u pripremi za natjecanje pomlatka crvenog križa u pružanju prve pomoći
- Snimili smo film –sami proces dobrovoljnog darivanja krvi u Gradskom društvu crvenog križa u Slatini
- Organizirali smo zajednički roditeljski sastanak za roditelje i nastavnike gdje je predsjednik Gradskog društva Slatina gos. Vlatko Jelenčić izlagao čime se društvo bavi, kome pomažu i kako i oni sami mogu doprinjeti lokalnoj zajednici. Njegov gost je bio gos. Anadin Delić koji je najviše puta darovao krv na području općine Mikleuš te je ispričao vlastito svjedočanstvo.
- Roditelji naših učenika, Mario i Suzana Hrženjak zajedno su darovali krv na akciji provedenoj u Virovitici, tu vijest podijelili smo na facebook stranici škole

Projekt je bio predstavljen

Sve provedene aktivnosti u projektu objavljeni su i dostupni na mrežnoj stranici škole (materijali su dostupni široj javnosti). Roditelji su informirani o projektu na roditeljskim sastancima, te upoznati s ovom problematikom ali i aktivnostima koje provodimo, te su educirani o problemu nedovoljnog broja dobrovoljnih darivatelja krvi. O aktivnostima u našem projektu upoznata je stručna služba škole, pedagoginja i ravnateljica škole.

12. Nenasilna komunikacija

Škola

Osnovna škola „Eugen Kumičić“, Rijeka
Franje Čandeka 40; 51 000 Rijeka
Telefon: 051 642129; Telefaks: 051 689154
E-adresa: ek@os-ekumicic-ri.skole.hr;

Voditeljica projekta

Ingrid Šlosar, prof.

Učenicima

U projektu su sudjelovali učenici 8. r.: Neli Brusić, Anika Mihaljević, Marta Mlinar, Laura Radan, Ivana Stipanić, Nola Vujaklija

Tematsko područje

Ovim projektom obuhvaćena su očekivanja iz domena gotovo svih međupredmetnih tema: Osobni i socijalni razvoj (empatija, nenasilna komunikacija, vještine rješavanja sukoba, zdravi odnosi), Zdravlje (prevencija rizičnoga ponašanja, mentalno zdravlje), Održivi razvoj (izgradnja uključive i sigurne zajednice), Učiti kako učiti (suradnja), a osobito iz domena GOO: Ljudska prava; Demokracija; Društvena zajednica:

- osvijestiti da svaka osoba ima pravo na dostojanstvo, sigurnost i poštovanje te da treba uvažavati različitost mišljenja
- kritički promišljati o ulozi pojedinca u zaštiti ljudskih prava te preuzimati odgovornost za doprinos pozitivnoj i sigurnoj školskoj klimi i klimi u društvu
- prepoznati kako zajednica može podržati nenasilje, suradnju i poštovanje te oblikovati stavove o važnosti usklađivanja osobnih i zajedničkih interesa u zajednici.

Cilj

Cilj je projekta razvijati i poticati nenasilnu komunikaciju među učenicima razumijevajući vlastite i tuđe osjećaje i potrebe te usvajanje vještina mirnoga rješavanja sukoba. Projekt nastoji osnažiti učenike da prepoznaju i spriječe različite oblike nasilja, gradeći kulturu međusobnoga poštovanja, empatije i suradnje u školskoj zajednici i šire.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U medijima sve češće nailazimo na vijesti o nasilju – od brutalnih napada na ranjive osobe do obiteljskih tragedija i vršnjačkog nasilja. Takvi naslovi potiču pitanje: što se događa s ljudima i zašto dolazi do tolikoga nasilja? Nasilje se u najširem smislu definira kao namjerno

korištenje fizičke sile ili moći, bilo kao prijetnja ili stvarno djelovanje, koje može uzrokovati ozljede, psihološku traumu ili dugoročne posljedice. Prema Centru za mirovne studije, ono nije izoliran čin, nego rezultat međudjelovanja osobnih karakteristika, obiteljskih odnosa, socijalne okoline i šire kulture.

Nasilje se pojavljuje u različitim oblicima: fizičkom, verbalnom, psihološkom, seksualnom, ekonomskom te elektroničkom. Uzroci često leže u narušenoj komunikaciji, naučenim obrascima ponašanja iz obitelji, izloženosti nasilnom sadržaju te društvenim problemima poput stresa i neravnopravnosti. Posebno zabrinjava nasilje među djecom i mladima koje se definira kao namjerno i ponavljano agresivno ponašanje prema osobi koja se teško može obraniti. *Cyberbullying* dodatno pojačava osjećaj nesigurnosti jer se može odvijati anonimno i neprekidno.

Ustav Republike Hrvatske jamči zaštitu dostojanstva, sigurnosti i tjelesnog integriteta, a zakoni i protokoli jasno propisuju postupanje u slučajevima nasilja, uključujući i školski sustav.

Istraživanje među učenicima pokazalo je da većina nastoji rješavati sukobe mirno, no dio njih reagira agresivno ili se povlači, što može biti rizično. Također, iako većina učenika rijetko pribjegava agresiji, manji broj takvo ponašanje smatra uobičajenim. Rezultati ukazuju i na emocionalnu ranjivost učenika, što dodatno naglašava važnost prevencije nasilja, razvoja empatije i poticanja nenasilne komunikacije kao temelja sigurnije i uključivije zajednice.

Moguća rješenja problema

Uočili smo da postoje različite javne politike usmjerene na sprječavanje nasilja koje djeluju u različitim područjima društva.

Politika zaštite ljudskih prava temelj je svih ostalih jer polazi od ideje da svaka osoba ima pravo na život bez nasilja i ponižavanja. Njezina je prednost u jasnim standardima i obvezi institucija da reagiraju, no u praksi se često provodi sporo, uz birokratske prepreke i nedovoljnu podršku žrtvama.

Kaznena politika ima važnu ulogu u sankcioniranju nasilja i odvratanju počinitelja, a posebne mjere za maloljetnike omogućuju rehabilitaciju. Ipak, ona djeluje tek nakon što se nasilje dogodi, dok su prevencija i rješavanje uzroka – poput trauma ili obiteljskih problema – slabije razvijeni.

Zdravstveni sustav pruža medicinsku i psihološku pomoć žrtvama te može rano prepoznati znakove zlostavljanja. Nedostatak je nedovoljna dostupnost psihološke podrške i nedostatak edukacije o prikrivenim oblicima nasilja.

Politika socijalne skrbi pruža podršku obiteljima u riziku i žrtvama nasilja te može djelovati prije eskalacije. No sustav je često preopterećen i nedovoljno kadrovski opremljen.

Mediji imaju moć osvještavanja javnosti i provođenja edukativnih kampanja, ali senzacionalizam i nedovoljna regulacija internetskoga prostora mogu poticati strah, stereotipe i *cyberbullying*.

Kulturne, sportske i religijske institucije mogu promicati toleranciju i nenasilje, no njihov se potencijal ne koristi dovoljno, a ponekad se tolerira agresija (osobito u sportu) ili žrtve ne dobivaju podršku.

Obrazovna politika ključna je za prevenciju nasilja jer djeluje na djecu i mlade. Škole mogu razvijati socijalne vještine, empatiju i nenasilnu komunikaciju, no provedba preventivnih programa često ovisi o entuzijazmu pojedinaca.

Sve politike imaju važnu ulogu, ali vjerujemo da se najviše može postići sustavnom i kvalitetnom edukacijom.

Najbolji pristup rješavanju problema

Nakon rasprave o prednostima i nedostacima javnih politika zaključili smo da je edukacija najučinkovitiji način sprječavanja nasilja jer oblikuje stavove, vrijednosti i ponašanja prije nego što do sukoba dođe.

Obitelj je prvi prostor učenja: roditelji svojim primjerom oblikuju djetetov odnos prema emocijama i sukobima. Djeca koja osjećaju podršku rjeđe postaju nasilnici ili žrtve, a suradnja roditelja i škole omogućuje pravovremeno rješavanje problema.

Škola ima ključnu ulogu u prevenciji nasilja jer može stvarati kulturu nulte tolerancije, poticati osjećaj pripadnosti i razvijati socijalne vještine.

Učenici također imaju važnu ulogu: kao aktivni promatrači mogu odbiti podržavati nasilje, ne dijeliti uvredljive sadržaje i birati nenasilne reakcije.

Upoznali smo i pristup nenasilne komunikacije Marshalla Rosenberga, koji potiče empatiju i smanjuje sukobe. Temelji se na četiri koraka: opažanju bez osuđivanja, izražavanju osjećaja, navođenju potreba i upućivanju jasnoga, nenasilnoga zahtjeva. Ovaj model pomaže izraziti i teške emocije bez napadanja druge osobe.

Iako u našoj školi nema ozbiljnijih oblika nasilja, povremeni nesporazumi pokazuju potrebu za dodatnim aktivnostima. Predložili smo obnovu stvaranja razrednih pravila ponašanja, uvođenje aktivnosti *Krug podrške*, korištenje animiranog filma o nenasilnoj komunikaciji u poticanju rasprave te aktiviranje korištenja *Sandučića povjerenja*. Pripremili smo i radionice: *Most povjerenja*, *Osjećajni toplomjer* i *Različitost gledišta* koje potiču empatiju, suradnju i razumijevanje. Izradili smo plakat *Kako razgovarati bez svađe*, a planiramo oslikavanje školskih stuba porukama podrške i prijateljstva te izradu *Knjižice dobrih riječi*.

Cilj je svih aktivnosti potaknuti odgovornost za vlastito ponašanje i razvijati kulturu nenasilne komunikacije u školskoj zajednici i šire.

Plan djelovanja

Prvi korak u provedbi našeg rješenja bio je sustavno uvođenje edukativnih sadržaja o nenasilnoj komunikaciji u školski život. Za to nam je bilo potrebno odobrenje ravnateljice i podrška učitelja, osobito u početnim aktivnostima poput oblikovanja razrednih pravila, provođenja aktivnosti *Krug podrške* i rasprava nakon gledanja animiranog filma *Nenasilna komunikacija*. Iako je postojala mogućnost da učitelji zbog opterećenosti programima ne podrže sve aktivnosti, svi su prepoznali važnost prevencije nasilja i podržali naše aktivnosti. Aktiviranje *Sandučića povjerenja* tako da smo učenike upoznali s njegovom ulogom podržali su i ravnateljica i stručna služba jer omogućuje rano prepoznavanje problema.

Poseban naglasak stavili smo na radionice temeljene na principima nenasilne komunikacije Marshalla Rosenberga. Za svaku radionicu pripremili smo materijale: upute i materijal za *Most povjerenja*, toplomjer emocija i kartice situacija za *Osjećajni toplomjer* te primjere sukoba za radionicu *Različitost gledišta*. Izradili smo i plakat *Kako razgovarati bez svađe* kao praktičan podsjetnik učenicima. Budući da smo aktivnosti planirali provoditi u razredima, trebala nam je i suradnja učitelja u ustupanju sata i održavanju reda.

Da bi poruke nenasilja bile vidljive u prostoru škole, u suradnji s učiteljicom Likovne kulture planirali smo oslikavanje školskih stuba riječima podrške i ohrabrenja za što je trebalo nabaviti boje, pripremiti poruke te izraditi *Knjižicu dobrih riječi*.

Planirali smo predstaviti projekt u školi učenicima i učiteljima, ali počeli smo razmišljati o pokretanju nekih aktivnosti prema Mjesnom odboru i Gradu.

Predstavljanje

Sa svojim prijedlozima počeli smo upoznavati učenike u školi, a projekt je predstavljen ravnateljici, učiteljima te na županijskoj Smotri projekata. Planiramo ga predstaviti i na Vijeću roditelja.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu razvijali smo komunikacijske vještine. Razgovarali smo međusobno, ali i s učiteljima i ravnateljicom. Pretraživali smo internet tražeći različite podatke, međusobno smo se bolje upoznali, stjecali smo vještine suradničkoga učenja. Nastojali smo argumentirano raspravljati. Izradili smo anketu, proveli ju te obradili rezultate i grafički ih prikazali. Upoznali smo i dijelove zakona. Izradili smo plakate i stekli iskustvo javnoga predstavljanja. Održali smo radionice u pojedinim razrednim odjelima.

13. A što ti dišeš?

Škola

Osnovna škola Stoja; Brijunska 5, Pula

Telefon: 052 386 684

E-adresa: ured@os-stoja-pu.skole.hr;

Voditeljica

Amadea Draguzet

Učenci

U izradi projekta sudjelovale su učenice polaznice aktivnosti Građanski odgoj i obrazovanje, 8. razreda (Karla Margetić, Marta Červar, Natalia Zapalac i Monika Simetić).

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Karla Margetić, Marta Červar, Marina Martinko i Monika Simetić

Cilj

Cilj projekta bio je razviti svijest o važnosti kvalitete zraka kao temeljnog preduvjeta zdravlja te osposobiti učenice za aktivno sudjelovanje u rješavanju problema u zajednici kroz istraživanje, analizu javnih politika i komunikaciju s donositeljima odluka.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Učenice su razvijale sposobnost istraživanja i analize podataka, kritičkog promišljanja i donošenja zaključaka, kao i komunikacijske i prezentacijske vještine. Naučile su koristiti informacije iz različitih izvora, interpretirati podatke o kvaliteti zraka, izrađivati grafove i povezivati ih s uzrocima onečišćenja. Razvijale su građanske kompetencije kroz razumijevanje javnih politika, sudjelovanje u demokratskim procesima i suradnju s lokalnom zajednicom.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenice su istraživale problem kvalitete zraka u Puli analizom podataka mjernih postaja i senzora, stručne literature te primjera iz prakse poput Londonskog smoga. Uočile su da podaci o kvaliteti zraka postoje, ali nisu dovoljno razumljivi ni dostupni građanima. Pratile su vrijednosti onečišćujućih tvari, izrađivale grafove i analizirale uzroke onečišćenja poput prometa, industrije i ložišta. Provedena anketa pokazala je nedovoljnu informiranost građana.

Istraživanje mogućih rješenja problema

Analizom postojećih mjera utvrdile su da sustav praćenja postoji, ali nedostaje edukacija i jasna komunikacija. Predložile su rješenja poput boljeg informiranja građana, edukacije u školama i većeg uključivanja zajednice u praćenje kvalitete zraka.

Odabir najboljeg rješenja problema

Kao najbolje rješenje odabran je pristup koji povezuje edukaciju i javno djelovanje kroz Zelenoplavi kalendar i inicijativu Dan ekoloških tvornica. Zelenoplavi kalendar osmišljen je kao edukativni alat prvenstveno usmjeren prema školama, koji kroz odabrane datume potiče učenike na razumijevanje i obilježavanje tema vezanih uz zaštitu zraka i okoliša. Dan ekoloških tvornica usmjeren je na povezivanje industrije i građana kroz otvaranje vrata tvornica, poticanje primjene ekoloških tehnologija te njihovo javno predstavljanje kao primjer tehnološkog napretka i odgovornog djelovanja prema okolišu. Ovom inicijativom želi se potaknuti industriju na ekološki prihvatljivije tehnologije, očuvanje zraka te transparentno prikazivanje svojih aktivnosti građanima radi jačanja međusobnog povjerenja.

Plan djelovanja

Učenice su organizirale edukativne aktivnosti i javne akcije, prikupljale potpise za peticiju, posjetile mjernu postaju Pula Fižela i surađivale s: Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Istarske županije i udrugom Zelena Istra. Svoje prijedloge predstavile su gradonačelniku i gradskim vijećnicima, izradile simbolične ugovore o suradnji te komunicirale putem službene adrese elektroničke pošte i audiosnimke.

Ostvareni rezultati

Projekt je rezultirao podrškom lokalne zajednice, uključivanjem gradskih vijećnika i usmenom potvrdom da će se od 2027. godine u Puli obilježavati Dan ekoloških tvornica. Učenice su razvile ključne građanske i istraživačke vještine te pokazale da aktivno sudjelovanje mladih može dovesti do konkretnih promjena u društvu.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na: Županijskim stručnim vijećima školskih knjižničara I učitelja izvannastavnih aktivnosti, u sklopu međunarodnog projekta Climate Bridges u organizaciji Zelene Istre na Trgu Portarata u Puli, u Komunalnoj palači gradonačelniku I gradskim vijećnicima, djelatnicima Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Istarske županije I na Županijskoj smotri Građanskog odgoja i obrazovanja, gdje su učenice svaka predstavila svoj dio projekta uz plakat i usmeno izlaganje.

14. Mali poduzetnici smo mi – bazgu volimo svi!

Škola

III. osnovna škola Varaždin

Telefon: 042 240545

E-adresa: ured@os-treca-vz.skole.hr;

Voditeljica

Suzana Kućar, učitelj savjetnik

Učenici

Mali građani, polaznici izvannastavne aktivnosti Građanskog odgoja i obrazovanja (4. i 5. razred).

Učenici koji predstavljaju projekt: Greta Martinuš 5.b, Dora Jurković 5.b, Ivan Kućar 5.b, Sofija Kućar 5.b

Cilj

Spoznati što je poduzetništvo, koje su komponente poduzetništva te koji je put proizvoda od ideje do realizacije.

Ishodi i kompetencije

Učenici se osposobljavaju da na konkretan i konstruktivan način pristupaju rješenju učenog problema, pridonose dobrobiti školske zajednice i zajednice u kojoj žive te razvijaju poduzetnički duh.

Učenici su u projektu razvijali svoje istraživačke vještine, komunikacijske vještine, vještine timskoga rada, suradničkog učenja, izrade ankete, upoznavanja zakonskih odredbi, izrade portfelja, dokumentacijske mape te su usavršavali vještine javnog nastupa i javnog predstavljanja.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mali građani III. osnovne škole Varaždin prošle su školske godine proveli vrlo zanimljiv projekt Tajna bazge kojeg su izuzetno uspješno prezentirali na Državnoj smotri te su odlučili iskoristiti i provesti u potpunosti neke alternativne politike prošlogodišnjeg projekta.

Ove godine naš se projekt bazira na poduzetništvu te smo počeli istraživati samu temu poduzetništva; što je to poduzetništvo i koje su komponente poduzetništva da bismo i mi postali mali poduzetnici.

Odlična prilika se pokazala i time što je početkom ove školske godine naša škola osnovala i Učeničku zadrugu Mali zadrugari pa smo postali sekcija Učeničke zadruge Treće osnovne škole Varaždin i otvorila se mogućnost da ostvarimo naše poduzetničke ideje u okvirima zadruge.

Krajem prošle školske godine, učenici su s roditeljima sušili cvjetove bazge te smo ih pospremili da bismo imali materijal za naš ovogodišnji projekt.

S našom idejom išli smo upoznati ravnateljicu kojoj se naša ideja svidjela i predložila nam je da za Božićni sajam pripremimo proizvod koji želimo prezentirati i prodati u okviru zadruge.

Da bismo uopće započeli naš plan morali smo prvo sami istražiti što je to poduzetništvo te smo se koristili priručnikom za zadruge, „Učim poduzetništvo“ u kojem nam je postalo malo jasnije kojim koracima krenuti.

Tema poduzetništva nije baš zastupljena u kurikulumima osnovnih škola pa smo odlučili istražiti znanje i mišljenje učenika naše škole i vidjeti koliko oni znaju o poduzetništvu.

Da bi se uvjerali da većina naših učenika nije upoznata s temom poduzetništva, pripremili smo pet pitanja o poduzetništvu, izradili anketu u Google Forms obrascu te zamolili učitelja informatike da provede anketu u četvrtim, petim i osmim razredima.

Nakon provedene ankete, uskoro smo dobili rezultate. Od 89 učenika koji su sudjelovali u anketi, 29% učenika nije znalo što je poduzetništvo, a čak 48% učenika nije bilo sigurno da zna što je poduzetništvo. Učenici su trebali prepoznati poznaju li kojeg poduzetnika iz svoje okoline i tu smo dobili rezultate da 43% učenika ne može procijeniti poznaje li kojeg poduzetnika, a 31% je potvrdilo da poznaje 1-2 poduzetnika dok 12% učenika poznaje 3 i više poduzetnika.

Dakle, naša kratka anketa navela nas je da uočimo da učenici naše škole nisu upoznati s temom poduzetništva i kao cilj svog projekta stavili smo spoznavanje teme poduzetništva i realizaciju proizvodnje nekog proizvoda.

Moguća rješenja problema

Nakon provedene ankete koja nas je uvjerala da smo odabrali dobru temu za istraživanje, odlučili smo sami naučiti nešto o poduzetništvu i krenuti u odabir naših poduzetničkih ideja koje su postojale u nama još od prošlogodišnjeg projekta.

Prvo smo učili o poduzetništvu iz priručnika, „Učim poduzetništvo“ (priručnik za voditelje učeničkih zadruga) gdje smo saznali da zakonski u okviru zadruge možemo ostvariti mali poduzetnički projekt te proizvod u okviru zadruge i prodati.

Naučili smo kako nastaje projekt od ideje do krajnjeg proizvoda te uočili da je tim koji radi u projektu jako bitan.

Učenici su predlagali (olujom ideja) koje bi aktivnosti mogli provesti kao moguća rješenja i kojima bi na različite načine mogli što zanimljivije iskoristiti suhi materijal (bazgu) te izraditi neke proizvode kojima bi naš projekt stvarno postao mali poduzetnički pothvat.

Učenici su predložili da bi mogli izraditi sok od bazge, sapune s bazgom, nekakav kozmetički proizvod (krema, ulje, macerat) te čaj od bazge.

Prošle smo školske godini istraživali ljekovitost i dobrobiti biljke bazge te nam se to činilo odličnom idejom.

Budući da smo znali da će se u mjesecu prosincu održati Božićni sajam, odlučili smo provjeriti s voditeljicom Malih zadrugara koje će proizvode pripremiti sekcije naše zadruge pa smo se uvjerali da s ostalim sekcijama možemo sve naše buduće proizvode predstaviti i provesti kao poduzetnički projekt.

U poduzetnički projekt uključile su se osim nas Malih građana i sekcije nekih izvannastavnih aktivnosti te produženi boravak:

Čarobna tvornica ideja, Likovna sekcija, Povijesna sekcija Čuvari prošlosti, Sekcija Lijepa naša, sekcija Kreativna, Jezično-kulturna sekcija Riječi na putu te Laboratorij mašte (učenici produženog boravka od 1. do 4. razreda).

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su zaključili da imaju puno različitih aktivnosti (politika) koje bi mogli odraditi te su se odlučili odabrati aktivnosti kojima bi započeli projekt jer su željeli imati barem jedan proizvod za Božićni sajam.

Nakon podjele u četiri grupe s četiri odabrana prijedloga raspravljali su o mogućnostima i različitostima predloženih aktivnosti te njihovim jakim i slabim stranama.

Ta četiri prijedloga ili četiri alternativne politike koje je Ivan spomenuo (sok, sapun, macerat/krema i čaj) imaju svoje dobre i loše strane.

Tijekom rasprave o dobrim i lošim stranama ponuđenih alternativnih politika, većina je učenika uočila da je pozitivna strana soka bazge to što je zdrav i svi ga volimo, ali negativna strana politike izrade soka od bazge što trenutno ne možemo imati sirovinu (svježi cvijet ili bobice) tako da je ta ideja propala. Uočili smo i odlučili da izrada kreme je također složen proces te da to u školi trenutno ne bi mogli provesti.

Zato smo se odlučili za ostala dva prijedloga i većina je uočila i prihvatila kao glavnu politiku da najprije napravimo i pakiramo čaj od bazge jer imamo suhu bazgu. Čaj je zdrav i ima antioksidativna i antibakterijska svojstva te je relativno lako pakirati i pripremiti proizvod. Također, nas je puno i svi smo mogli sudjelovati.

Također, odlučili smo da ćemo probati napraviti macerat bazge za koji smo našli informacije u literaturi. Opet smo otišli do ravnateljice te je zamolili za pomoć jer će nam trebati sredstva kojima ćemo kupiti vrećice za čaj, ulje za macerat i bočice u koje ćemo spremiti macerat.

Učenici su i dalje istraživali kako funkcionira poduzetništvo, uočili su zakonitost plasiranja proizvoda unutar zadruge te uočili da trebaju provesti ove korake za pokretanje poduzetničkog pothvata, a to su ideja, prilika, resursi i tim.

„Ideja je pokretačka sila svakoga poduzetničkog procesa i jedan od tri temeljna elementa poduzetničkog procesa. Ona je misao, sve što nam padne na pamet.

Međutim, svaka ideja nije ujedno i dobra poslovna ideja i ne može se svaka realizirati u uspješan poduzetnički pothvat. Ideja koja se može realizirati u poduzetnički pothvat naziva se poslovna prilika.

Prilike možemo uočiti na nekoliko načina: praćenjem trendova, uočavanjem praznine na tržištu i rješavanjem nekog problema.

Resursi su važan element poduzetničkog procesa. Poduzetnik početnik treba razmišljati kako minimizirati resurse što utječe i na minimiziranje početnih troškova pothvata, a to je jako važno jer poduzetnici početnici nemaju dovoljno financijskih sredstava.

Tim je četvrti, ali možda i najvažniji element poduzetničkog procesa. Izvrsni timovi i s prosječnim idejama mogu napraviti puno, dok prosječni (ili loši) timovi i s izvrsnim idejama često ne naprave ništa.“ (iz priručnika Učim poduzetništvo“).

Istražujući korake poduzetništva i aktivnosti koje su potrebne da bi proizvod zaživio učenici su također predlagali imena projekta te se najboljim nametnulo ime Mali poduzetnici smo mi–bazgu volimo svi koji je nastao iz dva prijedloga koje su predložile Dora, Mia, Sofija i Greta te su učenici prihvatili taj naziv i zaključili da im najviše odgovara.

Provedba plana akcije

Mali građani su nakon odluke krenuli u istraživanje da bi se pripremili za pakiranje čaja.

Na internetu su našli vrećice za prehrambene proizvode u koje bi pakirali suhu bazgu za čaj, a Ivan K. se sam javio da u alatu BuzzArt napravi sliku za omot vrećice čaja.

I svi ostali članovi učeničke zadruge pripremali su svoje proizvode te smo i mi počeli pakiranje čaja početkom dvanaestog mjeseca.

U našoj sekciji podijelili smo se tako da su neki rezali sličice za čaj, drugi su ih lijepili na vrećice, a dio učenika je u rukavicama i na bijelom stolnjaku pažljivo spremao čaj u vrećice. Na vrećice smo također stavili i naljepnicu školske zadruge.

I drugi učenici iz zadruge pripremali su svoje prve poduzetničke korake:

Sekcija Čarobna tvornica ideja ukrašavala je platnene vrećice i majice s logom zadruge te izrađivala ukrasne snjegoviće i magnetiće.

Likovna sekcija izrađivala je ukrasne češere i božićne ukrasne staklenke.

Povijesna sekcija Čuvari prošlosti izrađivala je tradicionalne špangice (ukosnice) s vunom.

Sekcija Lijepa naša izrađivala je svijećnjake iz glinamola s lučicama.

Sekcija Kreativna izrađivala je božićne čestitke te gipsane i vunene ukrase za bor.

Jezično-kulturna sekcija Riječi na putu izrađivala je živopisne božićne magnetiće, a glazbeno-scenska sekcija Dramska čarolija uz pripreme za LiDrano također je sudjelovala izrađujući nasmijane Mraziće napravljene iz kistova za bojanje.

Obilje raznovrsnih božićnih ukrasa također su napravili učenici produženog boravka od 1. do 4. razreda u svojem Laboratoriju mašte sa svojim učiteljicama. Oni su u popodnevnim satima izrađivali, bojali i ukrašavali drvene orašare, snjegoviće pomoću vunice i špage te izradili kugle za bor iz špagice.

19. prosinca 2025. svi su proizvodi bili izloženi na Božićnom sajmu gdje su se mogli kupiti i tako smo pridonijeli da se sredstva koja smo zaradili ponovno mogu uložiti u buduće proizvode koje će sekcije zadruge trebati.

Također, na satu Građanskog odgoja i obrazovanja, 22. prosinca smo priredili Božićnu čajanku u kojoj smo se počastili našim ukusnim i zdravim čajem, a veselje su nam popravile naše kuharice i kuhar koji su nas počastili božićnim kolačima.

Nakon ovih božićnih aktivnosti, Mali građani su nastavili s istraživanjem o maceratu i ravnateljici iznijeli prijedlog da napravimo macerat od bazge.

Sjetili smo se tvrtke Biovitalis te je naša voditeljica Suzana zamolila gospodina Stjepana Kolednjaka da nam održi prezentaciju o poduzetništvu. On nam je pripremio inspirativnu i zanimljivu prezentaciju o tvrtki Biovitalis koja je nastala iz hobija i bavljenja ljekovitim

biljkama, a danas je postala poznata po svojim prirodnim i učinkovitim preparatima koji se mogu kupiti samo u ljekarnama. Također nam je objasnio koje osobine i kvalitete treba imati poduzetnik te kakve sve mogu biti tvrtke (male, srednje i velike-korporacije).

Dobivanje macerata je aktivnost koju sada provodimo, a dogovoreni posjet Biovitalisu bit će tijekom svibnja.

Također planiramo posjet tvrtki Podravka– Kalnik u blizini naše škole da bismo vidjeli primjer korporacije.

Pošto je naša sekcija mnogobrojna, dio učenika dobio je zadatak napraviti kratku prezentaciju o poduzetništvu kojom bismo i druge učenike naše škole ukratko upoznali s tom temom jer su nam prije navedeni rezultati ankete pokazali da bi to bilo korisno i zanimljivo.

U ostvarivanju aktivnosti, ispunjavanju ankete i poduzetničkim aktivnostima sudjelovalo je oko 140 učenika naše škole, 12 učiteljica i učitelj informatike.

Ostvarene aktivnosti Mali građani prezentirat će Učeničkoj zadruzi, petim razredima te na Učiteljskom vijeću i Vijeću roditelja.

Završna aktivnost koju planiramo bila bi da naši proizvodi, čaj i macerat budu dio osmišljenog poklona uz veliki 180. rođendan naše škole koji ćemo proslaviti 3. lipnja 2026. godine.

Sve aktivnosti tijekom projekta su praćene tekstom i fotografijama te su učenici sudjelovali u izradi portfelja i dokumentacijske mape u koju smo dodavali i dodat ćemo ostvarene aktivnosti projekta.

15. Odmor je *cool* kad poštujemo *rule*

Škola

Osnovna škola „Petar Zrinski“ Jalžabet; Varaždinska 32 42203 Jalžabet

Telefon: 042 647 088

E-adresa: ured@os-pzrinski-jalzabet.skole.hr;

Voditeljica

Mirjana Vincek, dipl. učiteljica matematike

Učenice

Članice tima za GOO – Zrinskice

Učenice koje predstavljaju projekt na Smotri: Paula Vuković (7.a), Helena Bobek (7.a), Petra Kralj (7.b), Marta Lotar (7.b).

Tematsko područje

Ljudskopravna dimenzija: suzbijanje neljudskog, ponižavajućeg i nepoštenog ponašanja

Cilj

Neprimjerene aktivnosti i ponašanja učenika uočena tijekom odmora i u školi suzbiti i potaknuti učenike na prihvatljive aktivnosti i ponašanja te da škola postane mjesto zadovoljstva, mira, uvažavanja, poštivanja, suradnje prijateljstva, smijeha i veselja.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija

Učenice će naučiti da su prava, slobode, dužnosti i odgovornosti pojednica kao građanina Republike Hrvatske uređeni Ustavom i zakonima. Upoznat će koja građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava štiti Ustav Republike Hrvatske. Moći će provoditi intervjuiranje, pripremiti upitnik, provesti ga i analizirati rezultate koristeći digitalnu tehnologiju. Moći će pretraživati i analizirati informacije i podatke dostupne na Internetu. Moći će raditi u timu i na projektnim zadacima. Moći će pronaći kontakt fizičke ili pravne osobe, poslati službeni e-mail i odgovoriti na isti. Moći će se upoznati s cijenama potrebnog materijala (igračke, namještaj) i usporediti ih i procijeniti što je isplativije nabaviti. Moći će prezentirati svoje ideje i usavršiti javni nastup.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Zrinskice su početkom školske godine na sastanku s predstavnicima razreda razgovarale o problemima u školi i nedostacima koje bi trebalo popraviti ili ukloniti. Kao problem su

spomenute neprimjerene aktivnosti i ponašanja učenika tijekom odmora. Učenici često rade nered, viču i trče po hodniku. Tijekom trčanja nalete jedan na drugoga pa se dogodi da netko nekoga ozlijedi ili se nešto uništi ili razbije.

Iako škola ima dokument „Kućni red“ koji regulira ponašanja učenika i za kršenje se izriče pedagoška mjera prema Pravilniku o pedagoškim mjerama, pojedinci se ne ponašaju u skladu s propisanim. I kad dobe pedagošku mjeru, neki ne promijene svoje ponašanje. Dio njih to radi jer ne razumije razliku prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja, dok dio učenika u teoriji zna koje je prihvatljivo ponašanje, ali se tako ne ponaša iz razno raznih razloga: dosada, isticanje u društvu, manjak ideja, digitalne navike, stres, potreba za pažnjom, utjecaj vršnjaka, učenje po modelu, nedostatak kreativnih aktivnosti ...

Da bi se problem detaljnije istražio razgovaralo se s učenicima, učiteljima, djelatnicima škole i roditeljima. Proveo se upitnik među učenicima. Istražio Internet.

Problem je važan i posljedice su raznolike i brojne. Uz bučne odmore, javljaju se i brojne psihološke posljedice i narušeni međuljudski odnosi. Ponekad se zaprlja školski prostor, uništi školska imovina ili čak dođe do ozljede učenika.

Neki ne vide da problem postoji, neki vide, ali im je svejedno. Većina smatra da je problem prisutan, bitan i da se treba nešto promijeniti. Često pod odmorom uoče neke oblike neprimjerenog ponašanja (trčanje, svađa, vika, neprimjeren rječnik, sukob, verbalni sukob, naguravanja, ogovaranja, uzimanje, razbacivanje i sakrivanje stvari, uništavanje imovine, ozljeđivanje...). Učenici koji žele odmoriti u miru, često budu uznemireni, ponekad ozlijeđeni tj. žrtve učenika koji se neprimjereno ponašaju.

Negativni događaji pod odmorom često se prenose na sljedeći sat i negativno utječu na razrednu klimu i tijek i kvalitetu nastavnoga sata. Učenike i učitelje to čini nervoznima i rastresenima i sve negativno utječe na kvalitetu rada i motivaciju. O ponašanju učenika koje nije u skladu s Kućnim redom, razrednik obavijesti roditelje, a to može narušiti obiteljske odnose, suradnju roditelja i škole. Ako zbog neprimjerene aktivnosti i ponašanja dođe do ozljede, u postupak su uključene i druge službe i institucije (liječnik, policija) pa problem poprima i šire razmjere i postaje problem zajednice i društva.

Učitelji, djelatnici škole, roditelji i ravnateljica škole smatraju problem vrlo važnim jer utječe na kvalitetu rada u školi te dobivamo podršku od svih.

Alternativne politike

U traženju rješenja i prijedloga rješenja ovoga problema istraživali smo je li se netko već susreo s tim problemom i kako ga je riješio ili pokušao riješiti.

1.) U školama postoji problem neprimjerenog ponašanja i učenicima budu izrečene odgovarajuće pedagoške mjere i postupano prema Pravilniku i Protokolu, često bude uključena i policija. Učenici, iako kažnjeni, ne mijenjaju uvijek svoje ponašanje pa problem time često nije riješen u potpunosti i takva se ponašanja i opet pojavljuju.

2.) Iz članka „Upravljanje ponašanjem“ smo saznale da se može upravljati ponašanjem. U upravljanju tuđim ponašanjem jako veliku moć ima riječ „ne“. Ponekad učenicima treba jednostavno kratko reći „ne“, bez objašnjenja. Tako ih se uči da se nose sa stvarima koje nemaju uzrok ni razlog. Nema rasprave, ni dijagola ili ljutnje i problem tu završava. Koristiti se može i neposrednost. Ako se učenik neprimjereno ponaša, treba ući u njegov osobni prostor (stati ili sjesti do njega) i to ga obeshrabri da nastavi. Upravljati ponašanjem bi morali

učitelji, ali i učenici. Prednost ove politike je da nema financijskih izdataka. Neki učenici bi možda u početku pružali otpor.

3.) Iz članka „Važnost školskog odmora“ saznajemo da pozitivnom ponašanju učenika pridonosi kvalitetan školski odmor. U provedenom istraživanju su se učenicima tijekom odmora ponudile razne aktivnosti, naučilo ih se rješavati sukob i pozitivno komunicirati. Odmor je bio smireniji s manje sukoba. Učenici bi voljeli imati različite aktivnosti pod odmorom i moguće je osmisliti puno aktivnosti bez nekih dodatnih financijskih troškova, s opremom koja u školi postoji (lopte, vijače, kolutovi, igre bez rekvizita, ples...). Da bi odmor bio kvalitetan, morao biti u velikoj mjeri biti nadziran od strane učitelja.

4.) Iz članka o lego kockama saznali smo da su za svakodnevno funkcioniranje potrebne pažnja i koncentracija, a one se razvijaju kroz igru LEGO kockama jer je u igri potrebna upornost (model se dugo slaže), istovremeno su aktivirane i ruke i mozak jer treba čitati upute i slagati, razvija se upornost i smirenost jer kad pogriješiš, moraš promisliti i pokušati ponovno i zanemaruju se vanjski podražaji (buka). Učenici bi se voljeli igrati kockica. Da bi se one nabavile potreban je dodatak financijski izdatak. Postoji opasnost da se brzo pogube pa bi trebalo osigurati kutije za pohranu i nadzor učitelja tijekom igre.

Nakon ovih saznanja se postavilo pitanje što od navedenog se može iskoristiti za promjenu ponašanja učenika u školi?

Javna politika

Saznali smo da postoje načini kojima se može učenike potaknuti na promjenu ponašanja.

Za svako kršenje Kućnog reda škole učenik može dobiti pedagošku mjeru u skladu s Pravilnikom o pedagoškim mjerama i Protokolom. Edukacijama bi se moglo učenicima i roditeljima dodatno pojašniti Kućni red i prihvatljivi oblici ponašanja. Moglo bi se pokušati upravljati učeničkim ponašanjem i organizirati kvalitetan školski odmor te im ponuditi neke aktivnosti i igre kojima bi se razvijala koncentracija i pažnja te poticala smirenost i samokontrola. Kroz upitnik za učenike se saznalo da su spremni odustati od ponašanja ako ih netko zamoli jer ih takvo ponašanje smeta. Većina njih prihvaća upute i savjete neke edukacije ili radionice. Roditelji su također svjesni da postoji problem i u interesu im je da se on riješi. Učenici pogledaju plakat i prouče njegov sadržaj. Uglavnom vole igrati igre uloga. Vole biti pohvaljeni i nagrađivani. Velika većina učenika bi voljela imati u učionici kutak u kojem bi se mogli opustiti, podružiti, igrati neke društvene igre, slagati kockice i sl. Odlučile smo na ponašanje učenika djelovati na više načina jer su učenici različiti, kao i njihove potrebe i interesi u nadi da će na svakog djelovati barem nešto. Stoga bi se moglo učenike na satu razrednika preko prezentacije upoznati s Kućnim redom škole i to člancima koje najviše krše. Tako bi ih se potaklo da razmisle o svojem ponašanju. Neki možda ne bi poslušali, ali bi neke to sigurno potaklo na razmišljanje, a možda i promjenu ponašanja. Na isti način roditelje na roditeljskim sastancima obavijestiti koji su najčešći oblici neprimjerenog ponašanja, da o tome rasprave s djecom i potaknu ih na promjenu. Roditeljima je stalo da se ponašanja učenika budu primjerena i sigurno će s učenicima razgovarati. Organizirati bi se mogao kviz o poznavanju Kućnog reda na kojem bi razred predstavljao slučajno odabran učenik, a pobjednički razred bi bio nagrađen slatkim paketom. Prednost je što kviz nije teško osmisliti i provesti, ali nekim učenicima on neće biti zanimljiv. Mogle bi se po hodnicima škole postaviti učeničke parole koje bi učenike pozivale na prihvatljivo ponašanje. Učenice vole pogledati plakate i možda ih poruka potakne na prihvatljivo ponašanje, a uz to će se tako ukrasiti prostor škole. Mogli bi se oformiti Čuvari kućnog reda koji bi kontrolirali poštivanje Kućnog reda kroz cijeli mjesec. Učenike koji ga krše bi upozoravali i dodjeljivali kazneni bod i sve

bilježili, a na kraju mjeseca bi razred s najmanje kaznenih bodova bio nagrađen. Nagrada umjesto kazne bi mogla djelovati poticajno na ostale, iako bi nekim učenicima to ne bi bilo zanimljivo. U svakoj bi učionici opremili kutak za razbibrigu koji bi sadržavao tepih, društvene igre, kockice i sl. Tu bi se učenici družili, opuštali, igrali. Ovo iziskuje financijski trošak, ali bi svi učenici to voljeli. Igra bi ipak trebala biti pod nadzorom odrasle osobe da se igre i kocke ne zagube. Kad bi se učenici igrali, ne bi izvodili nepodopšine i igra bi ih opustila i potaknula pažnju i koncentraciju.

Predložena politika je u skladu s Ustavom jer nema nikakvu povezanost s vjerom, ne ograničava slobodu izražavanja govorom niti se kome njome oduzima sloboda i imovina.

Vjerujemo da će predložena politika biti podržana od učitelja, stručne službe, roditelja i ravnateljice od koje očekujemo i financijsku pomoć.

Plan akcije

Naše ideje za rješenje problema su prezentirane ravnateljici škole. Ona smatra da su naši planovi dobri i da se njihovom realizacijom može djelovati na učenike da promijene svoje ponašanje, odbace neprihvatljive aktivnosti i ponašanja, iako će možda u početku postojati pojedinci koji će pružiti otpor i biti nezainteresirani. Podržala nas je u našim idejama i planovima te napomenula da možemo računati na njezinu podršku i financijsku pomoć. Nakon toga se krenulo s izradom plana aktivnosti.

Izradit će se prezentacija „Što da, što ne?“ o Kućnom redu škole. Izdvojiti će se članci koje učenici najviše krše, pojasniti kakva ponašanja su prema članku poželjna i navesti koja ponašanja se uočavaju kod naših učenika, a nisu u skladu s člankom. To će članice tima prezentirati roditeljima na roditeljskim sastancima da roditelje podsjetite o odredbama Kućnog reda i upoznaju s ponašanjima učenika s ciljem da se roditelje potakne na razgovor s djecom u cilju motivacije na prihvatljivo ponašanje. Isto će se prezentirati učenicima na Satovima razrednika. Učenike se želi podsjetiti da takva neprihvatljiva ponašanja druge učenike smetaju i stvaraju problem te da, ako se ponavljaju, mogu rezultirati dobivanjem pedagoške mjere. Roditelji će rado sudjelovati i porazgovarati s učenicima o ponašanju, dok će neki učenici negodovati.

Nakon edukacije će se održati kviz za učenike o poznavanju članaka Kućnog reda. Kviz je nagradni. U kvizu će sudjelovati slučajno odabrani predstavnik razreda, a pobjednički razred će dobiti slatki paket. Većini učenika će kviz biti zanimljiv i nagrada će poticajno djelovati na većinu. Izradit će se letci– učeničke parole koje će se postaviti po hodnicima škole i koje će pozivati na prihvatljivo ponašanje. Većina učenika će proučiti letke. Oformit će se Čuvari kućnog reda koji će kroz mjesec dana pratiti ponašanja učenika i bilježili svako neprihvatljivo ponašanje i za kršenje Kućnog reda dodijelili učeniku kazneni bod. Na kraju mjeseca je pobjednik razred koji ima najmanje kaznenih bodova i on će biti prigodno nagrađen. Nagrada će sigurno poticajno djelovati na većinu učenika.

U svakoj učionici će se opremiti kutak za razbibrigu koji će sadržavati tepih, kockice i razne društvene igre u kojem će se učenici odmarati, družiti, igrati, slagati kockice i opuštati. Svim učenicima će to biti zabavno.

Po hodnicima će se postaviti sofe, klupice za sjedenje i taburei, stolni nogomet, stolni tenis i tako vrijeme školskog odmora kvalitetno dodatno obogatiti. Svi će se rado uključiti u različite ponuđene aktivnosti. Sve ove planirane aktivnosti će većini učenika biti zanimljive i vjerujemo da za svakog postoji neka koja će ga potaknuti na promjenu ponašanja. No,

provođenje svih aktivnosti mora biti pod stalnim nadzorom odraslih. Stoga će se pojačati dežurstva učitelja da bi odmor bio kvalitetan, a za to je nužna kontrola.

Projekt je bio predstavljen

S projektom su bili upoznati učenici, učitelji i djelatnici škole, roditelji te ravnateljica. Plan akcije je bio predstavljen i na Učiteljskom vijeću. Kroz aktivnosti za učenike, svi su se upoznali s našim projektom. Planovi i realizirane aktivnosti se redovito objavljuju na web i Facebook stranicama škole.

Ostvareni rezultati

Započeto je sa svim navedenim aktivnostima. Neke su već i uspješno odrađene: edukacije, prezentacije, kviz, učeničke parole. Krenulo se s nabavom materijala i opremanjem kutaka u učionica i po hodnicima. Nabavljeni su igrači materijali i izrađene su društvene igre na temu „Prava djece“. Čuvari kućnog reda će za koji dan započeti svoju akciju. Vidljivo je da ostvarujemo svoj cilj. Učenici su počeli mijenjati svoje ponašanje. Druže se po kutcima, slažu kocke, igraju društvene igre. Sjede na sofama i smireno razgovaraju. Tijek ostvarivanja projekta vidljiv je na web i facebook stranicama naše škole. Ova naša priča će imati i svoj nastavak jer će kutci za razbibrigu ostati i sljedećim generacijama učenika, a nove će generacije učenjem po modelu od sadašnjih učenika usvajati prihvatljive oblike ponašanja.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenice su stekle nova znanja i vještine, naučile slušati druge i iznositi svoje mišljenje. Shvatile su koliko je važno biti odgovoran i aktivan. Postale su sigurnije u sebe, naučile su surađivati s drugima i rješavati probleme zajedno. Shvatile su da je važno truditi se i ne odustati. Bilo je to jedno poučno i usput zabavno iskustvo.

Dokazale su, da iako male, mogu biti aktivne u društvu i svojim zajedničkim radom i djelovanjem mijenjati društvo na bolje. Kao škola, dokazujemo da odmori mogu biti „cool“ kad poštujemo „rule“.

16. „Živa prošlost“

Škola

Osnovna škola Petrijanec, Ulica Vladimira Nazora 42, Petrijanec, 42208 Cestica

Telefon/telefaks: 042 714044 / 042 208808

E-adresa: os-petrijanec@os-petrijanec.skole.hr;

Voditeljica

Ana-Marija Vincek, mag. prim. educ.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta: Petar Zrinski, Lara Mravlinčić, Andro Bedić Zver, Vida Pranjić Furjan, Karin Martinec, Jan Fabijančić, Dora Tomašek, Dora Črnica, Jana Klaneček, Neven Habulan, Marta Školneković, Fran Maloić.

Učenicima koji će predstavljati projekt na Smotri: Lara Mravlinčić, Dora Črnica, Vida Pranjić Furjan, Dora Tomašek.

Tematsko područje

Kulturna baština i kulturni identitet; aktivno građanstvo i sudjelovanje u lokalnoj zajednici; informiranje javnosti i odgovorno ponašanje prema kulturnim dobrima.

Cilj

Cilj projekta „Živa prošlost“ je povećati informiranost i interes učenika i zajednice za rimsko nasljeđe Petrijanca te ga predstaviti javnosti na suvremen, razumljiv i trajno vidljiv način. Projekt usmjerava učenike na aktivno građanstvo, uči ih kako prepoznati problem u zajednici, okupiti suradnike, predložiti rješenja i provesti konkretne aktivnosti koje dugoročno ostaju kao nasljeđe škole i mjesta.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Ovim projektom učenici su razvijali građanske kompetencije poput inicijative, suradnje i odgovornosti za zajednicu te aktivnog sudjelovanja u javnom životu. Unaprijedili su komunikacijske i prezentacijske vještine kroz javne nastupe, predstavljanje projekta i izradu sadržaja namijenjenih široj javnosti. Razvijali su istraživačke vještine prikupljanjem i analiziranjem informacija te razgovorima sa stručnjacima i mještanima. Kroz istraživanja, edukacije i iskustveno učenje razvijali su pamćenje i kritičko mišljenje. Projekt je pridonio i razvoju medijske pismenosti kroz odgovornu i kvalitetnu javnu promociju aktivnosti. Kroz osmišljavanje trajnih edukativnih sadržaja i suvenira učenici su poticali vlastitu kreativnost i poduzetnost. Istodobno su jačali svijest o važnosti kulturnog identiteta i učili kako se kulturna baština štiti i odgovorno predstavlja zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na području današnjeg Petrijanca nalazila se rimska postaja *Aqua Viva*, važna točka rimskog prometnog i trgovačkog sustava. Arheološki nalazi poput zlatnih aureja, srebrnog posuda i novca, tanjura s božicom Eponom, Jupiterova žrtvenika, građevinskih ostataka, nakita, sarkofaga i tragova kupališnog kompleksa svjedoče o razvijenom i organiziranom životu između 1. i 4. stoljeća. Ti nalazi potvrđuju da Petrijanec nije bio obično naselje, nego značajno rimsko središte čija se povijest i danas skriva ispod naših nogu.

U našoj je školi i lokalnoj zajednici uočeno da učenici i velika većina mještana vrlo malo znaju o rimskom nasljeđu Petrijanca, iako se radi o iznimno važnom i bogatom arheološkom području. U razgovorima s učenicima nižih razreda pokazalo se da o temi znaju vrlo malo, a anketom među učenicima viših razreda dobili smo potvrdu da većina poznaje tek općenitu informaciju da se „nešto našlo“, bez razumijevanja vrijednosti nalaza i njihove povezanosti s identitetom mjesta. Razgovori sa starijim mještanima pokazali su da se dio informacija prenosi samo usmeno i nepotpuno. Viša kustosica Arheološkog odjela Gradskog muzeja Varaždin, Lovorka Štimac-Dedić, navela je da neki mještani ponekad skrivaju informacije ili nalaze zbog straha i nepoznavanja postupaka.

Pritom je važno naglasiti da su arheološki nalazi, prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara Republike Hrvatske, kulturno dobro od nacionalnog značaja te ih je obvezno prijaviti nadležnim institucijama. Ustav Republike Hrvatske također naglašava obvezu zaštite kulturnih dobara. Unatoč tome, u praksi je uočena nedovoljna informiranost mještana o njihovim pravima i obvezama te slabija javna vidljivost rimskog nasljeđa Petrijanca. Pretraživanjem dostupnih internetskih izvora utvrđeno je da je rimsko nasljeđe Petrijanca u javnom prostoru slabo zastupljeno. Većina pronađenih informacija odnosi se na stručne i znanstvene članke, dok je popularnih i javno dostupnih sadržaja vrlo malo, što dodatno potvrđuje problem nedovoljne javne prezentacije.

Zaključeno je da problem nije u nedostatku povijesnih dokaza, nego u tome što bogata i vrijedna baština Petrijanca nije dovoljno prepoznata, predstavljena i uključena u život zajednice. Ako učenici i mještani ne poznaju vlastitu prošlost, teško mogu razviti osjećaj pripadnosti i ponosa prema mjestu u kojem žive. Rimska baština Petrijanca zaslužuje više od povremenog spomena – zaslužuje da postane dio svakodnevnog znanja, identiteta i zajedničke odgovornosti svih nas.

Moguća rješenja problema

Na temelju postavljenog problema, istraživanja i rezultata anketa, razmatralo se nekoliko prijedloga za rješavanje problema. Prvo rješenje bilo je održati jedno javno predavanje, ali to ne bi imalo dugoročan učinak. Drugo rješenje bilo je postaviti jednu informativnu ploču, no takav sadržaj je premalo interaktivan i teško privlači djecu i mlade. Treće rješenje bila je ideja o stalnoj izložbi ili lokalnom muzeju, ali to je financijski i organizacijski prezahtjevno za školski projekt. Razmatrana je i izrada poučne staze kroz Petrijanec na lokacijama nalaza, ali je zaključeno da je to teško provedivo jer se velik dio nalaza nalazi na privatnim zemljištima, što zbog imovinsko-pravnih i zakonskih okolnosti onemogućuje sigurnu i trajnu provedbu ovakve vizije.

Učenici su odlučili osmisliti rješenje koje je dugoročno, izvedivo i uključuje što veći broj učenika i članova zajednice. Odabrani je cjelovit pristup kojim se rimsku prošlost Petrijanca

predstavlja kroz trajne edukativne sadržaje u prostoru škole te kroz materijale i aktivnosti koji ostaju dostupni budućim generacijama, ali i široj javnosti putem javnih predstavljanja i medijske vidljivosti.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Na temelju analize problema i razmatranja različitih mogućnosti, odabrano je najbolje rješenje koje je oblikovano kao prijedlog javne politike. Najučinkovitiji način rješavanja problema je sustavna i javno vidljiva prezentacija rimske prošlosti Petrijanca kroz trajne sadržaje, suradnju s institucijama i aktivno uključivanje zajednice.

Odabrana javna politika temelji se na tome da rimska baština Petrijanca postane trajno prisutna u prostoru škole, ali i javnosti, te da se o njoj sustavno govori, uči i informira. U njezino provođenje uključena je Općina Petrijanec, Varaždinska županiju, Turistička zajednicu područja Sjever Zagorja, Turistička zajednica grada Varaždina i Gradski muzej Varaždin, čime je osigurana stručna i institucionalna podrška te povezivanje škole s lokalnom i regionalnom zajednicom.

Kroz suradnju s navedenim institucijama i javnim predstavljanjima projekta potiče se veća vidljivost rimskog nasljeđa Petrijanca u javnom prostoru. Projekt je povezan i s međunarodnim aktivnostima škole kroz Erasmus+ projekt „AI is coming“, u kojem se rimski Petrijanec koristi kao tematsku podlogu za učenje o suvremenim tehnologijama i njihovoj primjeni u učenju stranih jezika. Time se priča o Petrijancu širi i izvan lokalne zajednice, na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Upravo je ovakav cjelovit pristup najbolje rješenje jer povezuje obrazovanje, kulturu, lokalnu samoupravu i javnost te omogućuje da rimski Petrijanec postane prepoznatljiv dio identiteta zajednice.

Plan djelovanja

Nakon definiranja problema i odabira rješenja te nakon što je projekt podržala i ravnateljica, Valerija Đurasek, započelo se s konkretnim aktivnostima provedbe projekta. Prvi korak bilo je dodatno stručno usavršavanje i istraživanje. U suradnji s Gradskim muzejom Varaždin učenici su sudjelovali na radionicama i razgovorima sa stručnjacima te izašli na teren da bi bolje razumjeli prostor nekadašnje rimske postaje i značenje arheoloških nalaza. Pozvani su i na sudjelovanje u budućim arheološkim istraživanjima kada se ona ponovno pokrenu. Sljedeći korak bio je informiranje i uključivanje cijele škole. Organizirana su predavanja za sve učenike na kojima je predstavljen rimski Petrijanec i ciljevi projekta. Nakon predavanja raspisan je kreativni natječaj za izradu idejnog rješenja murala, a odabrani učenički rad postao je temelj za njegovu realizaciju. Paralelno je započela izrada interaktivne poučne staze u školskom dvorištu uz glavnu cestu. U taj su proces uključeni učenici, učitelji, tehničko osoblje i roditelji, koji su kroz organizirane radionice sudjelovali u njezinoj izradi i oblikovanju. U tehnološkom dijelu projekta, koji uključuje poučnu stazu, interaktivnu e-knjigu i suvremenu učionicu „Vremeplov“, stručnu podršku pružio je gospodin Ivica Jeremić kroz edukacije i praktične radionice. Tijekom projekta izrađeni su i drugi edukativni sadržaji, slikovnica, društvene igre, brošura i digitalni materijal koji dodatno proširuju znanje o rimskom Petrijancu.

Budući da je projekt bio financijski zahtjevan, učenici su se obratili donatorima u lokalnoj zajednici, ali i šire. Uz njihovu podršku osigurana su potrebna sredstva i uspješno realizirane planirane aktivnosti.

Projekt je predstavljen i načelniku Općine Petrijanec, nakon čega je, na njegov prijedlog, pokrenuto osnivanje Dječjeg općinskog vijeća. Dio izabranih vijećnika čine i učenici uključeni u ovaj projekt, a vijeće se, među ostalim, bavi očuvanjem i promocijom kulturno-povijesne baštine Petrijanca.

Na kraju je ravnateljici škole predloženo da se tema rimskog Petrijanca trajno uključi u školski kurikulum kroz izvannastavne aktivnosti te da sadržaji nastali u projektu ostanu dio redovitog školskog rada da bi služili i budućim generacijama učenika.

Projekt „Živa prošlost“ nije bio samo istraživanje arheoloških nalaza, nego put prema razumijevanju vlastitog identiteta. Učenici su pokazali da mladi mogu prepoznati vrijednost baštine, povezati zajednicu i ostaviti trag koji nadilazi jednu školsku godinu. Na taj su način rimskom Petrijancu dali novi glas – glas koji će se čuti i u budućnosti.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja, Vijeću učenika i na Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama (Projekt građanin). Predstavljen je i načelniku Općine Petrijanec, županu Varaždinske županije te Turističkoj zajednici Sjever Zagorja. O aktivnostima i rezultatima projekta izvijestili su i mediji. Svi koraci projekta, pa tako i krajnji rezultat, praćeni su na školskoj web stranici i Facebook stranici škole te na stranici Općine Petrijanec, Varaždinske županije i Gradskog muzeja Varaždin.

Ostvareni rezultati

Učenici koji su sudjelovali u realizaciji ovog projekta naučili su što je javna politika i na koji način mogu biti aktivni i odgovorni građani. Ostvaren je cilj projekta. Projekt „Živa prošlost“ rezultirao je trajnim edukativnim sadržajima u prostoru škole, nastavnim i promotivnim materijalima te inovativnim tehnološkim rješenjem. Dodatno je ojačao suradnju škole, institucija i zajednice te potaknuo trajnu brigu o kulturno-povijesnoj baštini Petrijanca. Osnivanje Dječjeg općinskog vijeća predstavlja poseban i trajan rezultat projekta, jer omogućuje sustavno uključivanje učenika u donošenje odluka i promišljanje o očuvanju i promociji baštine mjesta. Jedan od važnih rezultata projekta jest i povećana vidljivost rimskog Petrijanca, budući da je kroz javna predstavljanja, suradnju s institucijama i međunarodne aktivnosti škole rimsko nasljeđe predstavljeno široj javnosti, pa čak i izvan lokalne i nacionalne razine.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici ističu da su kroz projekt naučili kako se prepoznaje problem u zajednici, kako se predlažu rješenja i kako se surađuje s institucijama i građanima. Kroz koordinaciju aktivnosti, zajedničko planiranje i suradnju s mentoricom razvijali su osjećaj odgovornosti, samostalnosti i međusobnog povjerenja. Iz razgovora s učenicima vidljivo je da su zadovoljni i ponosni jer su vlastitim aktivnim djelovanjem uspjeli pokrenuti promjene i ostaviti trajan trag u svojoj školi, mjestu i u široj zajednici.

17. Nek' samo svira (glazba umjesto zvona)

Škola

Osnovna škola Đure Deželića, Ivanić-Grad

Park hrvatskih branitelja 4, 10310 Ivanić-Grad

Tel: 012881695

E– adresa: ured@os-gjdezeliica-ivanicgrad.skole.hr; ivica.gregurec@skole.hr;

Voditelj projekta

Ivica Gregurec, mag. educ. math. et phys., izvrstan savjetnik

Učenici

U projektu su sudjelovali učenici 7.c razreda, skupinu su nazvali „Đureki“:

Leona Barilić, Benjamin Bartolić, Eda Dasović, Lara Dermišek, Adam Duž, Tena Jagodić, Helena Konjug, Pavel Tovernić

Cilj projekta

Promjene u školi koja su posljedica ukidanja zvona i zamjena s glazbom po izboru učenika i razvijanje kulture slušanja.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U razgovoru s bivšim učenicima naše škole saznali smo da u našoj školi nije bilo u nekom vremenskom periodu zvona, nego se glazbom preko razglasa označavao početak i kraj sata. Glazba je svirala i za vrijeme velikog odmora.

Istraživanje društvene važnosti problema

S projektom smo upoznali: ravnatelja škole, članove školskog odbora, učenike na satovima razrednog odjela, poglavarstvo grada Ivanić-Grada, Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, stanovnike šireg područja grada Ivanić-Grada pitem medija.

Pozivamo se na: Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta (Članak 17., Članak 29.), Kurikuluma za međupredmetnu temu Građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj, Kurikulum za međupredmetnu temu osobni i socijalni razvoj i Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Sam projekt, dogovorno, smo podijelili u više faza:

- a) Sakupiti informacije o tehničkim detaljima koji su potrebni za zamjenu zvona u školi glazbom i kako je to nekada bilo.
- b) Upoznati ravnatelja s našim projektom
- c) Ostvariti korelaciju između predmeta u školi s temom Projekta
- d) Anketiranje građanstva i učenika
- e) Izbor glazbe i edukacija učenika
- f) Posjet Obiteljskom radiju Ivanić
- g) Odabir glazbe
- h) Priprema za tjedan / dan
- i) Izrada privjeska s logom projekta i izrada promotivnih materijala
- j) Javno prezentirati projekt

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Za sve su nam potrebna financijska sredstva da bi projekt zaživio te smo uvidjeli da nismo najbolje razradili faze u stvarivanju projekta. Same faze će se najvjerojatnije međusobno ispreplitati, a prvo trebamo krenuti od prikupljanja financijski sredstava. Na Projektu e učenici provesti više od 60 školskih sati. Odлучili smo se za navedene faze bez obzira što neke ne možemo odraditi zbog nenadanih problema. Za sada sve od h) do k) ne ovisi o nama, mi smo spremni, već o Turističkoj zajednici grada Ivanić-Grada.

Razvoj plana akcije

Zajednički smo dogovorili aktivnosti koje ćemo poduzeti kako smo već ranije objasnili. Za naš projekt koji još uvijek traje koristimo kanal na *Teamsu* o koji pohranjujemo prikupljenu građu. Gledajući faze rješavanja problema odradit će se dogovorno uz sugestije jedni drugima što treba doraditi da bi rješenja bila što bolja. Pronaći i druge načine koji bi mogli zamijeniti zvono, a ne samo glazba.

Ostvareni rezultati

Gledano po fazama nismo sve odradili do županijske smotre, kako smo planirali. Najveći problem je što je škola u energetskej obnovi te ne možemo ući u pojedine dijelove škole, ni u prostoriju u kojoj je nekada bio Radio Đuro. Pripremili smo tematske tjedne prema žanru glazbe koji sluša svaki od nas. Napravili smo materijale za oglasnu ploču u holu škole da bi svatko od učenika znao što će taj dan biti umjesto zvona. Još uvijek čekamo dolazak Obiteljskog radija Ivanić. Nadamo se da ćemo do državne smotre to uspjati te da će Radio Đuro opet proraditi.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt smo predstavili u školi učenicima na satu našeg razrednog odjela, ravnatelju i izložili plakate u holu škole da bi i ostali učenici mogli pogledati naš projekt. Učenicima ćemo predstaviti naš projekt na satovima razrednika. Planiramo ga predstaviti preko službene stranice škole i Obiteljskog radija Ivanić građanima nakon Županijske smotre.

18. Plastika van – to je naš plan

Škola

OŠ Milana Langa, Langova 2, 10432 Bregana

Telefon: 01 3375396

E-adresa: ured@osmilanalanga.hr;

Voditeljica

Andreja Vlahović Gabriša

Učenici

Učenici 8.a, b i c razreda: Lucija Celižić, Sara Ivkovčić, Tamara Bajt, Fran Dekalić, Ema Dujmović, Relja Severović, Leon Smolej, Lara Svinjarić, Lara Kalingar, Viktor Tucaković.

Cilj

Cilj je projekta ojačati ekološku svijest naših učenika i učitelja, ukazati na štetnost jednokratne plastike i pružiti zdraviju alternativu za plastične jednokratne bočice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici naše škole već drugu godinu rade na jačanju eko dimenzije škole, na razvijanju ekološke svijesti kod učenika i na poboljšanju uočenih nedostataka u školi. Analizirali su postojeće stanje, intervjuirali ravnatelja, kuharice i spremačice i uočili dobre strane poput novih spremnika za odvajanje papira, plastike i baterija, natpisa za gašenje svjetla i vode, organiziranja razmjena i odličnog odaziva učenika. Uočeni su i neki nedostaci poput krivog odlaganja smeća, bacanja hrane i mnogo plastičnog otpada kojeg učenici ostavljaju. Provedena je i anketa među učenicima na temu korištenja plastičnih proizvoda i uočeno je da najviše učenika koristi jednokratne plastične bočice na što smo se odlučili usredotočiti ove godine.

Moguća rješenja problema

Nakon što smo se odlučili uhvatiti u koštac s problemom korištenja plastike, analizirali smo podatke iz anketa i vidjeli da učenici najviše koriste plastične bočice, plastične vrećice i ambalažu za hranu. Nas u školi najviše je zanimalo pitanje bočica pošto učenici provode dosta vremena u školi i za to vrijeme je bitno da piju dovoljno tekućine, a spremnici u kojima se ta tekućina nalazi direktno utječu na njihovo zdravlje. Moguća rješenja ovog problema su češći odlazak na wc da bi učenici mogli popiti vodu direktno iz slavina, dostupnost čaša ili slavina u razredu, druga ambalaža iz koje bi pili. Papirnate čaše su bolja zamjena za plastiku no količinski bi ih trebalo mnogo i bilo bi mnogo otpada. Trajnije i bolje rješenje bile bi slavine u

svakom razredu no za to bi trebale preinake i građevinski radovi što iziskuje dosta vremena i novaca.

Najbolji pristup rješavanju problema

U našoj školi većina učionica nema slavinu u razredu, a trenutno smo u procesu dogradnje škole i izgradnje nove dvorane prije prelaska na rad u jednu smjenu. Iz tog razloga jedan je wc za učenice uklonjen što onemogućuje neka ponuđena rješenja i zaključili smo da bi najbolje bilo svakom učeniku pružiti zdraviju zamjenu za jednokratnu plastičnu bočicu.

Kreirali smo javnu politiku OŠ Milana Langa tako što smo u sklopu ovog jednogodišnjeg projekta izabrali metalne bočice kao zamjenu za jednokratnu plastiku. Sredstvima preostalim iz Erasmus projekata financirali smo nabavu 650 bočica od recikliranog nehrđajućeg čelika za svakog učenika i djelatnika naše škole. Na svakoj bočici nalazi se logo naše škole, logo EU i mjesto za ime učenika. Namjera nam je i djelovati na javnu politiku Grada Samobora. Cilj nam je da ovakva bočica bude dio paketa koje Grad svake godine dijeli učenicima prvih razreda.

Plan djelovanja

Odlučili smo istražiti zamjenske materijale za plastiku, istražiti kako se zemlje EU i naši susjedi BiH i Srbija odnose prema pitanju povrata jednokratne plastike koja predstavlja veliki ekološki problem i zaključili smo da nema jedinstvenog rješenja na području EU. Postojeća rješenja idu prema recikliranju plastičnog otpada i njihovoj preradi i ponovnoj upotrebi no ne i prema potpunom povlačenju ili ukidanju plastičnih proizvoda. Svjesni smo da je trenutno nemoguće u potpunosti ukinuti upotrebu plastičnih bočica no učenicima smo ponudili zdraviju bočicu u kojoj u školu mogu donijeti vodu.

Naši učitelji prirode održali su edukaciju o štetnosti plastike u višim razredima naše škole te će i dalje skretati pažnju na štetnost jednokratne plastične ambalaže.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učenicima i učiteljima naše škole. Objavili smo članak na Facebook i mrežnoj stranici škole te smo gostovali na Radiju Samobor. Projekt smo predstavili i gradonačelnici grada Samobora. Predložili smo da bi Grad iduće i sljedećih godina budućim učenicima prvih razreda u vrećicu koju im poklanjaju prvi da nastave mogao uvrstiti bočicu od nehrđajućeg čelika i tako utjecati na kvalitetu njihova zdravlja od malih nogu.

Ostvareni rezultati

Svaki učenik i djelatnik naše škole ima novu metalnu bočicu kao zamjenu za jednokratnu plastiku. Educirani su o štetnosti jednokratne plastike. Upućeni su u prednost takve bočice, kako je održavati i učenici je već koriste u školi umjesto plastičnih bočica koje su prije nosili. Provedena je anketa o učinku projekta da se vidi koliko učenika koristi bočicu te je li projekt polučio željeni uspjeh. Ponovno smo intervjuirali spremačice da bismo provjerili je li se smanjila količina plastičnih boca. Zaključili smo da ovo nije trajno rješenje no uspjeh je vidljiv jer se smanjio broj plastičnih bočica koje učenici koriste i bacaju u školi i veći broj učenika u svakom razredu svakodnevno koristi svoje metalne bočice, a eko tim radit će i dalje na jačanju svijesti i povećanju tog broja.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su naučili zajedno raditi, usporediti ideje, njihove prednosti i nedostatke te pretraživati internet u potrazi za relevantnim informacijama. Naučili su da trebaju provjeravati alate umjetne inteligencije koji često koriste kao izvore informacija. Ojačali su svoje suradničke, prezentacijske, istraživačke i govorničke vještine i uvidjeli su da mogu pokrenuti promjene u društvu i pozitivno utjecati na zdravlje svih u školi. Naučili su kritički razmišljati i analizirati prednosti i nedostatke izabranog rješenja projekta. Zaključili su da podjela bočica nije idealno i dugotrajno rješenje i da ima i boljih i trajnijih opcija. Uvidjeli su kako imaju mogućnost i priliku unositi promjene i kreirati javnu politiku škole.

19. Tekstilne zvijezde

Škola

Osnovna škola Krunoslava Kutena, Trg Petra Zrinskog 2, 10 340 Vrbovec

Telefon: 01 2791 433

E-adresa: ured@os-kkutena-vrbovec.skole.hr;

Voditeljice

Nikolina Crnčić, učiteljica razredne nastave, mentorica i Iva Lednicki, učiteljica njemačkog jezika, profesorica

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta:

Vedran Vodopija, Ema Kovjanović, Laura Leščić, Iva Makek, Karla Kralj, Mia Hrgić

Cilj

Promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje osobnih odluka vezanih za ekologiju i

Održivost s naglaskom na odgovorno odlaganje i zbrinjavanje tekstila. Promicanje ideja održivog razvoja među svim učenicima, djelatnicima škole i građanima grada Vrbovca.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U našoj se školi već treću godinu za redom provodi izvannastavna aktivnost Građanski odgoj i obrazovanje. Tridesetak učenika naše škole uče kako biti aktivni, informirani i odgovorni građani. U školskoj godini 2024/2025. plan je bio upoznati ustanove koje se nalaze u blizini naše škole. U svim ustanovama su nas srdačno dočekali i pojasnili učenicima koje su njihove djelatnosti i kako se učenici u te djelatnosti mogu uključiti. Dogovorene su bile i neke volonterske akcije.

Tako je red došao i na Komunalac Vrbovec. Gospođa Marija Đurašina, koja je voditeljica Organizacijske jedinice sakupljanje i deponiranje otpada u Komunalac Vrbovec, srdačno nas je dočekala zajedno sa voditeljicom projekata u RAG Vrbovca Nikolinom Kuliš Pušić. Razgovarali smo o smeću i otpadu, razvrstavanju i odvozu. Djeca su primijetila da se ispred zgrade Komunalca nalaze razni kontejneri, a onaj u koji se odlaže tekstil je u posebno lošem stanju. Čuli smo da je u Vrbovcu veliki problem sa odlaganjem tekstila. Ljudi po noći provaljuju i demoliraju te kontejnere i vade iz njih tekstil. To i ne bi bio problem da iza sebe ne ostavljaju veliki nered. Djeca su pokazala veliki interes za ovu temu i ponuđena nam je suradnja sa Komunalcem na izradi brošure koja će uz uplatnice biti dostavljena svim kućanstvima na području grada Vrbovca. Cilj brošure je informirati građane o pravilnom odlaganju tekstila i tekstilnog otpada.

U učionici smo analizirali ono što smo vidjeli na terenu. Zanimljivo je kako smo morali izaći iz učionice da bismo uvidjeli probleme u našoj okolini. Zajednički smo se složili da nam se tema projekta sama nametnula. Proučavali smo problem odlaganja tekstila i zaključili da to nije samo lokalni problem već i globalni. Pretraživanjem interneta zaključili smo da je problem brza moda, jeftina odjeća, tehnološki i financijski zahtjevno recikliranje.

Tu se rodila ideja da tu temu pretvorimo u naš projekt.

Moguća rješenja problema

Istraživali smo javnu politiku i pravilnike koji reguliraju odlaganje tekstila. Na državnoj razini smo pronašli Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom. Tim se Pravilnikom propisuju postupci gospodarenja otpadnim tekstilom i otpadnom obućom, uvjeti gospodarenja otpadnim tekstilom i otpadnom obućom, zahtjevi u pogledu sakupljanja i ostale obveze proizvođača i posjednika otpadnog tekstila. Na lokalnoj razini nas je pročelnica u Gradu Vrbovcu Andrea Tanasković uputila na Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja komunalnog otpada i biorazgradivog otpada koju je donijelo Gradsko vijeće Grada Vrbovca 31. siječnja 2018. u Odluci se tekstilni otpad spominje kao dio otpada i treba ga odvojeno sakupljati i odvoziti. To se sve primjenjuje, ali i dalje nije dovoljno.

Davali smo ideje da bi mi mogli pomoći u smanjenju količine tekstilnog otpada u našem gradu. Razmišljali smo o radionicama recikliranja, donaciji viška odjeće potrebitima, akciji sakupljanja tekstila u školi i informiranju građana o pravilnom sakupljanju i skladištenju starog tekstila.

Plan djelovanja

Zajednički u timu smo osmislili plan djelovanja.

Proučavanje mjera javne politike

Provođenje ankete o informiranosti djece i odraslih o problemu tekstilnog otpada

Istraživanje alternativnih politika

Izbor najbolje javne politike

Izrada informativne brošure

Distribucija brošure u sva kućanstva

Ostvareni rezultati

Proveli smo anketu o tome znaju li naši sugrađani gdje se i kako odlaže tekstil. Nismo bili zadovoljni dobivenim rezultatima, pa smo odlučili poduzeti daljnje korake. Izradili smo brošuru o odvajanju tekstilnog otpada koju je Komunalac Vrbovec uz redovne račune poslao na adresu 4.175 kućanstava u Vrbovcu i okolici. Ne možemo sa sigurnošću tvrditi da su svi ljudi stvarno i pročitali našu brošuru, ali to je dobar početak u našoj misiji smanjenja tekstilnog otpada u našem gradu.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Djeca koja se sudjelovala na izradi projekta istaknula su da im je najbolja stvar bio timski rad. Projekt Tekstilne zvijezde pokazuje da učenici mogu aktivno sudjelovati u rješavanju

problema u svojoj zajednici. Kombinacijom edukacije, suradnje i konkretnih akcija moguće je postići pozitivne promjene i doprinijeti zaštiti okoliša.

20. Prije kupnje razmisliti hoće li ti kasnije koristiti

Škola

Osnovna škola Zlatar Bistrica; Vladimira Nazora 10, 49247 Zlatar Bistrica

Telefon: 049 461749

E – pošta: ured@os-zlatar-bistrica.skole.hr;

Voditeljica

Melita Špoljar

Učenci

Ida Kerep 8.r, Agata Gorički 8.r, Klara Jakušić 8.r, Maša Karaturović 7.a, Borna Hajnić 6.a, Klara Tomić 8.r, Manuela Puklin 8.r, Bruno Juriša 6.a.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu Građanskog odgoja i obrazovanja učenici su razgovarali o odnosima među učenicima, ali i mladima. Postavilo se pitanje što sve utječe na popularnost pojedinih učenika odnosno je li to vanjšina ili osobnost. Diskusijom su došli do zaključka da mladi često gledaju koju odjeću ili obuću netko nosi. Postavilo se pitanje kupujemo li zaista ono što nam je potrebno ili pod utjecajem društvenih mreža i okoline.

U našu školu je došla predavačica Hrvatske narodne banke te je učenicima održala radionice na temu Sigurnost internetskih i mobilnih plaćanja i Osnovno o bankarskim proizvodima i uslugama. Učenici su pokazali interes za temom i radionicama.

Analizirajući znanja stečena na radionicama otvorila su se daljnja pitanja vezano za naše kupovne navike i razmišljamo li koliko novaca potrošimo na stvari koje nam možda ne trebaju. Obzirom da odjeću i ostale stvari s vremenom ne koristimo razgovaralo se gdje završavaju nepotrebne stvari. Učenici su se susreli s pojmom brza moda te su odlučili dublje istražiti navedenu temu. Pogledali su video materijale, čitali članke o brzom modi i analizirali podatke. Proučavali su Zakon o zaštiti potrošača obzirom da je brza moda povezana i s našim financijama.

Odlučili su saznati jesu li učenici naše škole svjesni problema pretjerane kupovine te kako ona utječe na financije i okoliš stoga su napravili anketni upitnik kojeg su podijelili učenicima predmetne nastave.

Nakon prikupljenih rezultata ankete i iskazanog interesa učenika za temu razmotrili su na koji način mogu učenicima škole još više približiti temu brze mode i odgovornog potrošača odnosno povezati ekologiju, financijsku pismenost i socijalnu dimenziju.

Moguća rješenja problema

Učenici su povelu raspravu na koji način povezati ekologiju, financije i socijalnu dimenziju. Na papiriće su zapisivali moguća rješenja problema. Najčešći prijedlozi bili su izraditi plakat, održati radionice za učenike, izraditi brošuru i organizirati buvljak.

Slijedila je argumentirana rasprava na koji bi način svaki od ovih prijedloga mogao pozitivno utjecati na učenike i potaknuti ih na promišljanje.

Postavilo se pitanje tko bi nam sve mogao pomoći u našem projektu. Važni sudionici u provedbi projekta su učenici, no daljnjim razgovorom došli smo do zaključka da bi naš plan bio uspješniji ukoliko uključimo roditelje, učitelje i lokalnu zajednicu.

Daljnja rasprava išla je u smjeru kada bi se proveo naš projekt odnosno kada bismo ga predstavili učenicima, učiteljima i lokalnoj zajednici. Prijedlozi su bili slijedeći: na Svjetski dan potrošača 15. ožujka, u Eko mjesecu obzirom da je naša škola Eko škola ili pred kraj nastavne godine.

Da bi proveli projekt potrebni su nam i resursi pa se povelu rasprava što bi nam sve bilo potrebno. Zaključili smo da je također važan dionik u provođenju projekta ravnateljica škole koja nam može omogućiti potreban materijal za provedbu projekta i pomoći u organizaciji.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su ponudili moguća rješenja problema:

Prvi prijedlog bio je izraditi plakat kojim bismo poslali poruku učenicima o povezanosti naših kupovnih navika s ekologijom i financijama.

Prijedlog se činio kao jednostavno rješenje, no postavilo se pitanje može li plakat poslati dublju poruku učenicima.

Drugi prijedlog bio je osmisliti i održati radionice za učenike u kojem bismo povezati pojmove brza moda, financijsku pismenost i ekologiju.

Ideja se činila zanimljiva i kreativna. Potencijalna prepreka bila na koji način osmisliti aktivnosti koje bi učenicima bile zanimljive i razumljive.

Treći prijedlog bio je osmisliti i izraditi brošuru. Prijedlog se činio praktičan i dugotrajniji, no potencijalan nedostatak prijedloga bio je hoće li učenici pročitati brošuru ili će ostati u nekom pretincu u torbi.

Četvrti prijedlog bio je organizirati školski buvljak. Iskustveno učenje je najbolje učenje te se prijedlog činio konkretan i zanimljiv. Nedostatak navedenog prijedloga bio je na koji način uključiti učenike i hoće li se odazvati pozivu.

Kada su iznijeli sve argumente za i protiv učenici su odabrali najbolji pristup rješavanju problema, a to je povezivanje drugog i četvrtog prijedloga odnosno održavanje radionica za učenike na Satu razrednog odjela i organiziranje školskog buvljaka. Radionice bi trebale učenicima biti zanimljive i poučne te da ih uvedu u aktivnost koju bismo organizirali u Eko mjesecu travnju.

Učenici su postavili cilj, a to je osvijestiti učenike o tome kako odgovornom potrošnjom možemo utjecati na financije, okoliš i socijalne odnose.

Plan djelovanja

Zajedno smo razgovarali kako izraditi plan akcije i podijeliti zaduženja. Dogovorili smo se tko nam sve može pomoći u provedbi našeg prijedloga:

osmišljavanje radionica za učenike predmetne nastave na Satu razrednog odjela

proučavanje važećih Zakona i Pravilnika (Zakon o zaštiti potrošača, Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja sezonskog sniženja)

proučavanje članaka o brzoj modi

osmišljavanje načina obilježavanja Svjetskog dana potrošača

osmišljavanje aktivnosti vezane za Eko mjesec i Dan škole

izrada i održavanje radionica za učenike predmetne nastave

izrada kviza u sklopu radionica

izrada digitalnog plakata povodom Svjetskog dana potrošača

završna radionica za učenike i obilježavanje Svjetskog dana potrošača 15. ožujka

osmišljavanje načina provođenja aktivnosti za Eko mjesec (organiziranje školskog buvljaka za lokalnu zajednicu u sklopu Dana škole i Eko mjeseca, izrada letka s pozivom na školski buvljak)

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavile ravnateljici škole Jasni Kokot Pelko, učenicima, učiteljima i na mrežnoj stranici škole.

Projekt ćemo predstaviti načelniku općine Zlatar Bistrica, roditeljima i svim prisutnima prilikom Dana škole u travnju.

Ostvareni rezultati

Kao ostvareni rezultat naveli bismo osmišljavanje i održavanje radionica za učenike od 5. do 8. razreda obilježavanje Svjetskog dana potrošača, izrada digitalnog plakata povodom Svjetskog dana potrošača.

No, naš projekt tu ne staje. Čeka nas organizacija školskog buvljaka u sklopu Eko mjeseca i Dana škole.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Projekt Prije kupnje razmisliti hoće li ti kasnije koristiti bio nam je jako zanimljiv i kreativan. Istraživali, razgovarali i učili. Bilo nam je zabavno, poučno i zanimljivo osmišljavati radionice te voditi završnu radionicu i kviz na Svjetski dan potrošača. Veselimo se aktivnostima koji nam slijede, a to je organizacija i provedba školskog buvljaka

Voljeli bismo ponoviti ovakvo iskustvo jer smatramo da će nam biti korisno i poučno u daljnjem životu.

21. „Male stvari, velika djela“

Škola

Osnovna škola Đure Prejca Desinić

Adresa: Ratkajeva 8, 49216 Desinić

E – pošta: ured@os-djure-prejca-desinic.skole.hr; danijela.antolic1@gmail.com;

Voditeljica

Danijela Antolić, mag. rehab. educ.

Učenici

Učenici koji su radili na projektu: Edi Miklenić 7.b, Mateo Bračun 7.b, Nika Dvoršak 7.b, Nina Antolić 7.b, Nina Ivšak 7.b, Noa Fiket 7.b, Marcela Kroflin 7.a, Leona Boršić 7.a, Nikola Hlupić 8.a, Lara Herceg 8.a, Gabriel Šantek 8.b, Dino Grofelnik 8.b, Borna Fiket 7.b, Iris Žnidarec 7.b, Ivona Grgurić, 6.a, Ivana Jurički, 6.a

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Marko Antolić, 7.b, Erik Kundih, 7.a, Eva Lenić, 7.a i Renata Jurak, 7.a

Tema projekta

U školi je uočen veći broj učenika s teškoćama u razvoju koji su nedovoljno uključeni u svakodnevni život škole i izvannastavne aktivnosti, što može dovesti do njihove socijalne izolacije i slabijeg osjećaja pripadnosti školskoj zajednici. Istodobno, volonterski klub škole nije dovoljno aktivan te postoji potreba za njegovim osnaživanjem i većim uključivanjem učenika u organizirane oblike volontiranja.

U lokalnoj zajednici prisutan je i problem socijalne izoliranosti starijih i nemoćnih osoba u domovima za starije, kojima nedostaje društveni kontakt, pažnja i podrška mlađih generacija. Navedene okolnosti ukazuju na potrebu sustavnog poticanja volontiranja među učenicima, razvoja empatije i stvaranja prilika za međugeneracijsku solidarnost.

Projektom se nastoji odgovoriti na ove potrebe kroz aktivnije uključivanje učenika u volonterske i humanitarne aktivnosti te povezivanje škole s lokalnom zajednicom.

Cilj

Potaknuti učenike na aktivno volontiranje te razvijati empatiju, solidarnost i društvenu odgovornost kroz planiranje i provedbu humanitarnih aktivnosti u školi i lokalnoj zajednici. Projektom se nastoji povećati uključenost učenika s teškoćama u razvoju u život škole, osnažiti rad volonterskog kluba te doprinijeti smanjenju socijalne izoliranosti starijih i nemoćnih osoba kroz međugeneracijsku suradnju.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu;

Provedbom projekta učenici razvijaju građanske, socijalne i osobne kompetencije kroz aktivno sudjelovanje u volonterskim i humanitarnim aktivnostima. Učenici razumiju važnost volontiranja za dobrobit zajednice te prepoznaju potrebe ranjivih skupina u svojoj okolini.

Sudjelovanjem u planiranju i provedbi akcija učenici jačaju vještine suradnje, komunikacije i odgovornog preuzimanja zadataka. Razvijaju empatiju, solidarnost i uvažavanje različitosti, osobito u odnosu prema učenicima s teškoćama u razvoju i starijim osobama. Učenici stječu iskustvo aktivnog građanstva, osnažuju inicijativnost i samopouzdanje te uče procjenjivati vlastiti doprinos zajednici.

Projekt doprinosi i razvoju organizacijskih vještina, kritičkog promišljanja i društvene odgovornosti te potiče trajnu spremnost učenika na volontiranje i humanitarno djelovanje.

Opis

Projekt je usmjeren na poticanje volontiranja među učenicima sedmih razreda te na razvoj empatije, solidarnosti i društvene odgovornosti kroz konkretne humanitarne aktivnosti. Polazi se od uočenih potreba u školi i lokalnoj zajednici: nedovoljne uključenosti učenika s teškoćama u razvoju u život škole, slabe aktivnosti školskog volonterskog kluba te socijalne izoliranosti starijih i nemoćnih osoba u domu za starije.

Tijekom projekta učenici se upoznaju s pojmom i vrijednostima volontiranja, istražuju potrebe svoje okoline te u suradnji s učiteljima planiraju i provode različite humanitarne akcije. Aktivnosti uključuju osnaživanje rada volonterskog kluba, organizaciju prikupljanja pomoći, provedbu inkluzivnih aktivnosti u školi te ostvarivanje međugeneracijske suradnje kroz posjete i druženja sa starijim osobama.

Učenici aktivno sudjeluju u svim fazama projekta — od prepoznavanja problema, planiranja i provedbe aktivnosti do vrednovanja rezultata i promocije volontiranja među vršnjacima. Poseban naglasak stavlja se na razvoj inkluzivne školske kulture, jačanje socijalnih i građanskih kompetencija te povezivanje škole s lokalnom zajednicom.

Provedbom projekta očekuje se veća uključenost učenika u volonterske aktivnosti, osnažen volonterski klub, poboljšana socijalna uključenost učenika s teškoćama te povećana kvaliteta društvenih kontakata starijih osoba u domu.

Izbor i istraživanje problema

Problem je uočen kroz svakodnevni život škole i razgovore s učenicima i stručnim suradnicima. Primijećeno je da je veći broj učenika s teškoćama u razvoju nedovoljno uključen u aktivnosti i društveni život škole, što upućuje na potrebu jačanja inkluzivnog okruženja i vršnjačke podrške. Također je utvrđeno da volonterski klub škole nije dovoljno aktivan te da učenici nemaju dovoljno prilika za organizirano volontiranje.

Dodatnim uvidom u potrebe lokalne zajednice prepoznata je socijalna izoliranost starijih i nemoćnih osoba u domu za starije, kojima nedostaje češći društveni kontakt i podrška. Na temelju prikupljenih informacija zaključeno je da postoji potreba za sustavnim poticanjem volontiranja među učenicima te povezivanjem škole s lokalnom zajednicom kroz humanitarne i volonterske aktivnosti.

Učenici su proveli anketu na temelju koje su saznali da mještani nemaju razvijenu svijest o volontiranju te da su korisnici u lokalnim domovima za stare i nemoćne često usamljeni. Da

bi saznali stvarno stanje proveli smo intervju s načelnikom općine i razgovore s djelatnicima domova za stare i nemoćne osobe. Intervjuom i anketama dobili smo saznanja da je u našoj općini velik broj obitelji slabijeg socijalno – ekonomskog statusa te obitelji koje primaju socijalnu pomoć

Moguća rješenja problema

Učenici su dali četiri prijedloga da bi riješili problem.

Izrada i prodaja predmeta u školi

Rad s obiteljima u potrebi

Promocija volonterskog kluba, edukacije i organizirane volonterske akcije

Izrada plakata i poziv mještanima na volontiranje

Najbolji pristup rješenju problema

Odlukom većine učenici su kao najbolje rješenje odabrali Promociju volonterskog kluba, edukacije i organiziranje volonterskih akcija.

Ovim prijedlogom ojačati će se i promovirati volonterski klub kroz edukacije, informiranje učenika te provođenje redovnih volonterskih aktivnosti.

Plan djelovanja

Proučavanje Zakona

Analiza trenutne situacije

Prikupljanje podataka

Ankete

Intervjui

Partnerstvo i suradnja

Radionice na satovima razrednika

Diskusije

Arhiviranje

Implementacija obrazovnih programa

Izrada plakata i *powerpoint* prezentacije

Izrada edukativnog letka

Izrada dokumentacijske mape

Evaluacija

Predstavljanje projekta

Projekt će biti predstavljen ravnateljici, svim učenicima škole, Učiteljskom vijeću te Vijeću roditelja. Isto tako projekt ćemo predstaviti načelniku općine Desinić, kao i široj javnosti putem web stranice škole i društvenih mreža (Facebook).

Ostvareni rezultati

Ovim projektom povećao se broj učenika uključenih u volonterski klub. Organizirane su različite volonterske akcije i edukacije o važnosti volontiranja. Učenici su razvili vještine timskog rada, komunikacije i organizacije. Projekt je također doprinio boljoj suradnji škole i lokalne zajednice.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici koji su sudjelovali u projektu daju pozitivne dojmove vezane uz cijeli projekt. Od samog početka pokazuju velik interes, želju i motivaciju za temu vezanu uz volontiranje. Pokazuju zabrinutost zbog neosviještenosti i neznanja mještana i zajednice te želju da to promjene. Navode da je bio lijep osjećaj raditi intervjue i predavanja na satovima razrednika.

Isto tako kažu da im je bilo lijepo kada su surađivali sa učenicima iz Zadruga i Školskog volonterskog kluba, svidjela im se međusobna razmjena iskustva i dogovor za buduću suradnju.

„Projekt mi se jako sviđa zato što je poučan i zanimljiv. Projekt je važan za našu budućnost i za osvježavanje zajednice. U ovom mi se projektu najviše sviđaju radionice koje provodimo i sve vezano uz projekt.“

Eva Lenić

„Projekt mi se sviđa jer smo naučili nove pojmove i nove vještine. Najviše mi se sviđa naš zajednički trud i rad oko projekta. Najbolja aktivnost mi je bila naša izrada prezentacije u timskom radu za naš projekt i naravno posjet starijim i nemoćnim osobama.“

Renata Jurak

„Projekt mi je odličan zato što radimo stvari koje su stvarno bitne za našu budućnost i za razvijanje što bolje budućnosti. Najbolja mi je aktivnost posjet starim i nemoćnim osobama i uređenje novog volonterskog kutka.“

Marko Antolić

„Meni se ovaj projekt jako sviđa jer učimo o korisnim stvarima koje će nas pripremiti za budućnost. U projektu mi se najviše sviđa naš timski rad stvari. Naučili smo kako biti dobra osoba koja je voljna pomoći drugima.“

Erik Kundih

22. Školska kuhinja – može li bolje i zdravije ?

Škola

Osnovna škola Oroslavje; Antuna Mihanovića 6., 49 243 Oroslavje

Telefon/telefaks: 049 284245, 049 500074

E-adresa: os-oroslavje@kr.t-com.hr;

Voditeljica

Andrijana Tomić, prof. geografije i povijesti

Učenici

Uččenici 5. i 6. razreda: Luka Frgec (5.a), Maja Škvorc (5.b), Ružica Škrilin Batina(5.b), Fran Gređičak (5.b), Paula Missoni (5.b), Lucija Vinter (6.a), Lana Klenkar (6.a), Pixie Martina Račić (6.a), Tea Drobec (6.b), Karla Roginić, (6.c), Ester Anabel Grđan (6.c), Vida Bratković (6.c).

Cilj

Utjecati na promjene u meniju u školskoj kuhinji da bi bila školska prehrana bila zdravija i poboljšana; usvajanje pravila lijepog ponašanja kao i novih prehrambenih navika u cilju smanjenja otpada hrane.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satovima Izvanškolske aktivnosti Građanskog odgoja i obrazovanja ove školske godine razgovarali smo o problemima koje učenici uočavaju u našoj školi i koji se već neko vrijeme ponavljaju. Učenici su odmah istakli ponašanje pojedinih učenika na školskim hodnicima, wc-ima i u školskoj kuhinji.

Kako su raspravljali najviše o našoj školskoj kuhinji i njezinom meniju, bontonu te bacanju hrane, nametnula nam se ova tema i za ovogodišnji „Projekt građanin“. Naime, učenici su iznijeli niz pitanja, pohvala i primjedbi na pojedine obroke u meniju, načine serviranja i pripremanja hrane kao i prostoru i vremenu trajanja odmora za vrijeme kojeg se konzumira hrana. Također su primijetili da se u pojedinim danima baca više hrane, posebno kada su u pitanju kuhani zdravi obroci – variva, riba, palenta. Poučeni svojim vlastitim iskustvima i prehrambenim navikama, učenici su isticali razloge zašto neku hranu više jedu, a neku manje, uspoređivali su svoje kućne prehrambene navike stečene u obitelji, sa onom hranom što jedu u školi. Također su razmjenjivali i informacije koje imaju od svojih prijatelja i rođaka o školskoj hrani u drugim školama u našem zavičaju i drugim dijelovima Republike Hrvatske. Da bismo došli do što više podataka odlučili smo podijeliti naša zaduženja te su jedni istraživali internet i tražili školske menije na web stranicama drugih škola, drugi su istraživali stranice vezane uz banke hrane, recikliranje hrane i bacanje otpada. Odradili smo i intervjue te

anketirali 71 učenika naše škole, našeg školskog kuhara, ravnatelja škole i Predsjednicu Povjerenstva za školsku kuhinju.

U anketama za učenike tražili smo da učenici obrazlože sviđa li im se školska kuhinja, bacaju li hranu i zašto to rade, ocjenivali su školske menije ocjenom od 1-5 i obrazlagali svoja mišljenja, a pitali smo ih i imaju li neki prijedlog za poboljšanje školske prehrane na što smo dobili brojne odgovore. U anketi za kuhara zanimalo nas je koja je bila motivacija do postane kuhar, prema kojim propisima se slaže školski meni, koji su mu uvjeti rada u školskoj kuhinji i ovisi li o tome kuhanje hrane i školski meni, može li se kod nas primijeniti serviranje hrane u obliku švedskog stola te koju se hranu najviše baca i da bi se moglo spriječiti. U anketi za ravnatelja i predsjednicu Povjerenstava za školsku kuhinju zanimalo nas je njihovo mišljenje i stav o prednostima i nedostacima naše školske kuhinje, njihovoj ulozi u školskoj prehrani, o uvjetima rada i nedostacima opreme u školskoj kuhinji, pohranjivanju otpada, prijedlozima poboljšanja prehrane, ali i smanjenja bacanja hrane, kao i koje bi poruke uputili svim našim učenicima, vezano uz školsku hranu. Posebno nas je veselilo stav da bi rado čuli i razmotrili naše učeničke prijedloge o promjenama.

Kako smo kroz navedene ankete dobili najviše podataka, kao ključni problem nametnulo nam se pitanje kako da to prezentiramo u školi – učenicima, učiteljima, kuharima, roditeljima i široj javnosti, a da pri tome svojom aktivnošću i sa prikupljenim prijedlozima, promijenimo nešto u našoj školskoj kuhinji, nudeći što bolje i zdravije obroke uz istovremeno razvijanje svijesti kod učenika da bude što manje otpada.

Na kraju su iznijeli nekoliko mogućih načina kako da riješimo taj problem.

Moguća rješenja problema

Učenici su predložili 4 alternativne politike da bi riješili naše probleme.

- Izrada videozapisa o zdravoj školskoj prehrani i bacanju hrane
- Međuvršnjačko učenje – edukacija učenika kroz predavanje/radionicu na satovima razrednog odjela
- Uvođenje domaćinstva kao izborne nastave/ izvannastavne aktivnosti
- Izrada edukativne brošure zdrava hrana i bonton u školskoj kuhinji

Najbolji pristup rješenja problema

Većinom glasova učenici su kao najbolje rješenja našeg problema izabrali izradu videozapisa o zdravoj školskoj prehrani i bacanju hrane.

Kao jake strane ovog prijedloga učenici su naveli :

- Na zanimljiv i suvremeni način se poučava djecu o zdravoj školskoj prehrani
- Djeca vole digitalne sadržaje pa će iz njih lakše učiti
- Djeca više vole gledati i slušati o sadržajima nego čitati ih (npr. čitati brošure)
- Kratki i zanimljivi videozapis plijeni pažnju i može se više puta pogledati
- Može se objaviti putem linka na web stranici škole i pogledati na satu razredne zajednice – lako je dostupan

Kao slabu stranu rješenja učenici su istakli:

- Umjesto na video sadržaj i poruke koje su u njemu upućene učenici su usmjereni na osobe koje pričaju jer ih poznaju i ismijavaju
- Izrada videa može biti zahtjevna jer treba dobro poznavati tehniku, aplikacije i digitalne sadržaje

Plan djelovanja

- proučavanje zakona RH i međunarodnih dokumenata kojima se promiče pravo djeteta (Ustav RH; Konvencija o pravima djeteta; Normativ za prehranu učenika u osnovnoj školi, Ministarstvo zdravlja, 2012.; Pravilnik o shemi školskog voća i povrća te mlijeka i mliječnih proizvoda, Ministarstvo poljoprivrede, 2019.)
- proučavanje školskog dokumenta (Kućni red škole)
- prikupljanje podataka (internet, obilazak razrednih odjela)
- izrada anketnih listića
- anketiranje učenika, ravnatelja, kuhara i članice Povjerenstva za školsku kuhinju
- prezentacija projekta (u holu škole povodom Dana škole, učiteljima i pedagoškoj službi na stručnim vijeća u školi, kuharu i članovima Povjerenstva za školsku kuhinju, na školskoj web stranici)
- intervju sa nutricionisticom o načinima slaganja dnevnih obroka
- izrada bontona za školsku kuhinju
- arhiviranje svih podataka, izrada plakata i dokumentacijske mape

Predstavljanje projekta

Našim kuharima i članovima Povjerenstva za školsku kuhinju projekt je predstavljen posebno, sa svim prijedlozima, pohvalama, kritikama i željom da se u meni unesu promjene koje će poboljšati prehranu učenika u školskoj kuhinji.

Projekt će biti predstavljen svim učenicima škole, djelatnicima škole te vanjskim posjetiteljima povodom Dana škole. Isti projekt biti će predstavljen učiteljima i stručnim suradnicima te ravnatelju škole na stručnim vijećima škole. Široj će javnosti projekt biti predstavljen putem školske web stranice na kojoj će biti objavljen i naš video uradak.

Ostvareni rezultati

U sklopu projekta provedeno je istraživanje učenika na internetu o problemima školske kuhinje diljem Hrvatske, pronalazeni su i uspoređivani različiti školski meniji, istraživali smo i saznali više o načinima boljeg čuvanja i reciklaži hrane, bankama hrane i problemu bacanja hrane.

Provedena je opsežna anketa među učenicima škole koja je obuhvatila ukupno 71 anonimnog učenika (od 1.-8.r.) iz 17 razrednih odjela, prosječno po 5 slučajno odabranih ispitanika iz svakog razrednog odjela. Iz ankete smo dobili niz informacija koje su nam poslužile za ovaj projekt i dale smjernice za predlaganje promjena i poboljšanja hrane u našoj školskoj kuhinji.

Ovi rezultati ankete biti će predstavljeni učenicima, učiteljima, stručnoj službi, ravnatelju te roditeljima, kao i školskom kuharu. Prijedlozi učenika biti će raspravljeni i na Vijeću učenika kao i pred Povjerenstvom za školsku kuhinju i ravnateljem te se nadamo da će i naše prijedloge prihvatiti i tako poboljšati školski meni, učiniti ga zdravijim, a bacanje hrane puno manjim.

Kroz ankete koje su ispunjavali kuhar, ravnatelj i predsjednica Povjerenstva za školsku kuhinju vidjeli smo i njihov pogled na našu školsku prehranu te uočili u čemu se prijedlozi i primjedbe razlikuju, a u čemu su slični sa učeničkim prijedlozima.

Jednako tako potaknuli smo i učeničko argumentirano izražavanje kritičkog mišljenja o važnosti zaštite prirode i zdravlja kao i potrebi svakodnevne konzumacije zdrave hrane, koja

uključuje smanjivanja unosa šećera i masti, uvođenje veće konzumacije voća, povrća i orašastih plodova kao i smanjeno konzumiranje tzv. brze hrane.

Kroz projekt je kod učenika osvijestena važnost pravilne i zdrave prehrane, brige o osobnom i tuđem zdravlju i ispravljanju pogrešnih prehrambenih navika kao i pravu sudjelovanje učenika u kreiranju školskog menija, pravu da učenik bude informiran o problemu, postavlja pitanja i traži odgovore i tako bude aktivan sudionik promjena. Svoja saznanja i kvalitetne ideje promjena i poboljšanja prehrambenih navika učenici će moći primijeniti i u obiteljskom okruženju.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su izrazili veliko zadovoljstvo radeći na ovom projektu. Istražujući problem aktivno su surađivali i stjecali građanske kompetencije. Pri tome su bili vrlo angažirani i motivirani za rad te spremni saslušati druge i njihova mišljenja i stavove. Rado su radili u timu i razvijali suradnički odnos. Učili su se komunikacijskim vještinama (izrada i provođenje ankete) i istraživačkim metodama rada (pronalaženje i selekcija informacija, anketiranje, analiza i sinteza podataka, prikazivanju i obradi podataka).

Također su kao važnu pozitivnu stranu ovog projekta naveli puno zajedničkog provedenog vremena, međusobno bolje upoznavanje i druženje sa vršnjacima. Stekli su uvid u ideje i mišljenja te prijedloge drugih učenika te ih uspoređivali sa svojim stajalištima, uviđajući i prihvaćajući različitosti te razvijajući svijest o osobnoj i društvenoj odgovornosti.

Istakli su i zadovoljstvo što su svojom aktivnošću i prijedlozima započeli promjenu čak i svojeg osobnog stava prema zdravoj hrani, poboljšanjima školskog menija i školske prehrane za sve učenike, a time posljedično i smanjenju bacanja hrane.

23. Imam ŠTO reći!

Škola

Osnovna škola Veliko Trgovišće; Adresa: Ulica Stjepana Radića 27, 49214 Veliko Trgovišće

Telefon: 049 236290

E – pošta: ured@os-veliko-trgovisce.skole.hr;

Voditeljica

Natalija Huić

Učenci

Maja Horvat 5.r., Leonarda Jozić 5.r., Luka Meliš 5.r., Nika Puhek 5.r., Marko Milažar 6.r., Lea Porčić 6.r., Hana Zajec 6.r., Klara Capar 7.r., Ljubica Kanceljak 7.r., Ema Mucak 7.r., Matej Huić 8.a, Adriana Milažar 8.a

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na uvodnim smo satima izvannastavne aktivnosti koja se bavi područjem Građanskog odgoja i obrazovanja te srodnih međupredmetnih tema pokušali zajednički prepoznati probleme suvremenog doba kako u školi tako i u našoj lokalnoj zajednici. Uočili smo niz problema, no jedan nam se nametnuo uslijed svoje kompleksnosti. Primijetili smo da velik broj učenika osjeća nesigurnost prilikom javnog nastupa. Neki se boje govoriti pred razredom jer ne žele pogriješiti ili misle da će biti metom poruge. Zbog toga se rjeđe javljaju i ne usuđuju se aktivno sudjelovati na nastavi odgovaranjem na pitanja, iznošenjem svojih mišljenja ili predstavljanjem istraživačkih radova i projekata. Takvi pasivni obrasci ponašanja imaju i dugoročne posljedice.

Djeca danas pored klasičnih tehničkih znanja, za obavljanje poslova 21. stoljeća trebaju interdisciplinarni pristup koji integrira STEM vještine prirodnih znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike. A pored pismenosti u različitim medijima, kao što su prezentacije, e-mail i formalni pisani dokumenti, neophodna je kreativnost, kritičko razmišljanje, kolaboracija i komunikacija pri rješavanju problema, tzv. 4K vještine ili temeljne kompetencije. Ovim projektom fokusiramo se na komunikaciju kao praksu brzog i jasnog prenošenja ideja. No, ona se u današnjem društvu često uzima zdravo za gotovo. Ako nešto kažete, to ne znači da ste kvalitetno prenijeli ideju, a još manje ako ste to učinili kvantitativno mnogo puta SMS-om, postom na društvenim medijima ili mailom. Smatramo da djeci nikad nije bilo važnije naučiti kako prenijeti svoje misli na način da ih drugi mogu razumjeti u svakodnevnome okruženju. No, kako komunikaciji zasnovanoj na tekstu nedostaje ton, presudno je da ih naučimo govornim vještinama radi razumijevanja konteksta nečijih riječi.

Osim toga učenici često imaju dobre ideje ne iznose ih javno jer im nedostaje sigurnosti i govornih vještina potrebnih za javno izražavanje mišljenja i sudjelovanje u raspravama o temama važnim za javni interes razredne, školske ili lokalne zajednice. Sagledamo li taj

problem iz gledišta građanskoga odgoja te osobnog i socijalnog razvoja, a kroz prizmu demokratizacije i liberalizacije, ljudi bez obzira na dob imaju pravo sudjelovati u donošenju odluka i izražavati svoje mišljenje. Postavlja se pitanje znaju li kako i kada bi trebalo započeti s učenjem i vježbanjem komunikacijskih, poglavito govornih, vještina?

Kao članovi civilnoga društva, tj. školske zajednice, te budući odgovorni građani koji će educirano utjecati na javne politike sami smo morali naučiti da je iznošenje mišljenja u sklopu kreiranja javnih politika temeljno ljudsko pravo s uporištem u Ustavu Republike Hrvatske, najvišim i temeljnim pravnim aktom naše države. Znamo da zakoni poput *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*, pravilnici kao *Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika*, *Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika*, *Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera* pa i *Kućni red Škole* moraju biti u skladu s Ustavom. Svi ti pravovaljani dokumenti propisuju prava i obveze učenika koji su zasnovani na principima uvažavanja dostojanstva učenika te definiraju poželjne komunikacijske modele osiguravajući prostor za dijalog između učenika i učitelja te drugih sudionika u životu škole i mjesta.

Zaključili smo da su svi zakoni, pravilnici i pravni akti efikasni onoliko koliko su ljudi s njima upoznati i sami ih se pridržavaju. Dokazali smo da veliki dio problema nije neupućenost školske populacije, odnosno učenika, roditelja i djelatnika obrazovnih ustanova u okvire zakona i pravilnika, tj. da imaju pravo na svoje mišljenje, već ne znaju kako, kada, gdje i zašto ga prenijeti na adekvatan način a u skladu sa situacijom i kontekstom.

Nakon prikupljenih rezultata ankete i provjere danih nam podataka razmotrili smo na koji bismo način mogle djeci te odraslima približiti aktualan problem nedovoljno razvijenih govornih i prezentacijskih vještina učenika što prijeći razvoj kulture demokratske rasprave, tj. slobode govora kao jedne od temeljnih ljudskih sloboda.

Moguća rješenja problema

Kao moguća rješenja problema predložili smo sljedeće:

Uvođenje redovitih kratkih prezentacija na različitim predmetima.

Organiziranje školskih govorničkih radionica.

Provođenje dana javnog govora u školi (Speakers` Corner).

Uvođenje izbornog predmeta retorike.

Osnivanje debatnog i / ili dramskog kluba.

Uočivši navedeni problem, ponudili smo moguća rješenja istog. Poštujući načela demokracije, raspravili smo o prednostima i nedostacima svakog prijedloga:

Prvi je prijedlog bio uvođenje redovitih kratkih govornih vježbi na različitim predmetima. Uvidom smo u nastavu primijetili da se većina učitelja odlučuje za obradu sadržaja kroz individualan rad učenika i predstavljanje plakata, istraživačkih radova i projekata, no s obzirom na nastavne planove i programe, te su prilike za vježbanje javnog govorenja rijetke. Stoga predlažemo da u dogovoru s učiteljima i učiteljicama osiguramo učenicima petominutni prostor za govor na svakome satu. Učitelji bi mogli povremeno delegirati učenicima dijelove artikulacije svoga sata poput uvoda u temu, tj. motivacije, uputa za rješavanje zadataka, analiziranje nastavnih listića, provođenje vježbi za produljenje koncentracije poput Brain Gyma, vježbi disanja i smirivanja ili vizualnih i misaonih vježbi. Iako bi neki učenici mogli osjećati pritisak, smatramo da bi svi učenici time razvijali sigurnost u sebe a češćim prilikama za javni govor.

Drugi je prijedlog bio uvođenje organiziranje školskih govorničkih radionica. Za ovaj bismo prijedlog trebali motivirati učitelje društveno-humanističkog područja, predstavnike stručne službe, lokalne zajednice i neprofitnih udruga za rad s djecom u njihovom slobodnom vremenu da volonterski ulože vrijeme, znanje i trud u organizaciju radionica.

Treći je prijedlog zasnovan na provođenju dana javnog govora u školi po modelu Speakers' Corner mjesta u Hyde parku u Londonu. Mogli bismo poticati učenike na javno govorenje organiziranjem dana retorike koji bi bili vezani uz obilježavanje kakva zvučna datuma ili bi za cilj imali isključivo organiziranje prilika za aktivno participiranje u školskome životu. *Reto RIKA dan* poziva učenika da razmisle, strukturiraju svoje stavove, riskiraju javnim nastupom ali i da svojim komentarom pozovu druge na misaonu i fizičku aktivnost – *Reci to, riskiraj, komentarom aktiviraj!*

Četvrti bi prijedlog odgovorio na potrebu učenika na strukturirane oblike izvođenja izborne nastave predmeta retorike gdje bi učili govoriti pred drugima, izražavati svoje mišljenje i prezentirati projekte. Uključili bi se učenici koji vole govoriti a da bi još više razvili svoje komunikacijske vještine, no i opet ne bi bili uključeni svi učenici, tj. oni kojima taj vid vježbe najviše treba.

Peti je prijedlog bio osnivanje debatnog i / ili dramskog kluba s naglaskom na učenje kroz igru i zabavu a vježbanjem verbalnih i neverbalnih oblika komuniciranja. Ključne bi aktivnosti javnog argumentiranja ili dramskog izvođenja trebali voditi članovi Hrvatskog debatnog društva ili dramski pedagozi te smo morali istražiti ima li stručnjaka navedenih profila u našoj školskoj ili lokalnoj zajednici. Uz pomoć smo dječjih vijećnika Dječjeg općinskog vijeća otkrili da je pročelnica Općine bila aktivni član srednjoškolskog i sveučilišnog debatnog tima a jedna je od učiteljica primarne edukacije ujedno i dramska pedagoginja. Obje su nam bile voljne pomoći savjetima i sugestijama.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješenju javnim glasanjem odlučili smo se za kombinaciju prvog, trećeg i petog prijedloga rješenja jer u konačnici najbolje stvari dolaze u paketu koji je po mjeri djeteta i širokog je spektra dječjih interesa. Osnivanjem D. D. Kluba provodili bismo dramsko-pedagošku metodu učenja argumentiranog iznošenja mišljenja. Primarni vremenski prostor za vježbanje bi bio na svakom satu školskih predmeta društveno-humanističkog te prirodoslovno-znanstvenog područja te jednom mjesečno u sklopu akcije *Reto RIKE dana*.

Plan djelovanja

Zajedno smo razgovarali kako izraditi plan akcije i podijeliti zaduženja. Dogovorili smo se tko nam sve može pomoći u provedbi našeg prijedloga:

izrada plana djelovanja i podjela zadataka,

istraživanje i evidentiranje problema na terenu uz pomoć članova DND-a te voditeljica izvannastavnih i izvanškolskih aktivnosti (anketa, intervjui, proučavanje literature),

istraživanje o zakonskim okvirima prihvaćenih oblika javnog govorenja,

proučavanje literature o vještinama za 21. stoljeće,

dogovor o suradnji sa školskim djelatnicima, osobljem dječjeg vrtića, voditeljima kulturnog programa Centra za kulturu dr. Franjo Tuđman, članovima DND-a i Volonterskog kluba „Košnica“ te Dječjeg općinskog vijeća, našim partnerima,

selekcija i obrada materijala te postavljanje istih u školi,

provođenje radionica dramsko – pedagoškog karaktera koji bi uključivao pisanje govora i osmišljavanje dramskih improvizacija a pod redateljskom palicom Magde Henok, učiteljice, lutkarice i dramske pedagoginje uz savjetodavnu pomoć Irene Štok, pročelnice Općine Veliko Trgovišće,

izrada promotivnih materijala kao načinu informiranja učenika o problemu(plakat u službi javnog poziva, izrada pamfleta za zainteresirane učenike),

snimanje video materijala za potrebe radionica.

Predstavljanje projekta

Projekt smo etapno predstavile ravnateljici škole Diani Duk-Petek, stručnim suradnicima škole: Petri Vuković, pedagoginji, Elizabeti Končić, defektologiji, te knjižničarki Vlatki Habulin. Ravnateljica nam je dozvolila postavljanje promotivnih materijala u školi da bi zajedničkim snagama informirali učenike te se složila s idejom da na mjesečnoj bazi održavamo *Reto RIKA dan*. Pedagoginja nam je pomogla omogućavanjem prve prilike za argumentirano uvjeravanje o vrijednosti projekta a na sastanku Vijeća učenika. Smatra da bi i predstavnici razrednih odjela trebali imati mogućnost usavršavanja govornih vještina. Zahvaljujući knjižničarki i njenoj potpori knjižica je mjesto uzajamnog poštovanja i uvažavanja različitosti te se uvijek osjećamo dobrodošli u fazi istraživanja literature. U projekt smo aktivno uključili i učenike Dječjeg općinskog vijeća, te članove Društva „Naša djeca“ Veliko Trgovišće. Pozivu na suradnju odazvali su se i djelatnici Centra za kulturu dr. Franjo Tuđman čiju smo pozornicu koristili kao prostor nepresušne inspiracije tijekom vježbi improvizacije.

Za učenike razredne nastave te odgajateljice Dječjeg vrtića Rožica ćemo upriličiti njima prilagođene javne nastupe na tu temu za Dan škole i Općine, 14. svibnja 2026. te dogovoriti daljnju suradnju jer smatramo da učenje primjerenog načina iznošenja mišljenja treba vježbati od malena kako se ne bi usvojili neprimjereni obrasci. Predstaviti ćemo projekt i načelniku Općine Robertu Grebličkom uoči početka školske godine 2026. / 2027. da bismo ostvarili i potporu jedinice lokalne samouprave.

Ostvareni rezultati

Kao jedan od ostvarenih rezultata naveli bismo uspostavljanje suradnje između članica Tima Pčelice i učitelja, učenika uključenih u rad Volonterskog kluba „Košnica“, Vijeća učenika te vijećnika Dječjeg općinskog vijeća. Oni su nam sugerirali da u svoj projekt uključimo i teorijske i praktične zasade Projekata građanina nazvanih *Učeći druge, učimo sebe – rastemo pomaganjem!* (2023.) te *BON za dobar TON* (2025.), tj. da pitamo učenike osmih razreda i srednje škole za međugeneracijsku pomoć imajući na umu i primjerene oblike ponašanja koje propisuje bonton.

Time smo neposredno umrežili učenike voljne mijenjati okolnosti svoga odrastanja na razini škole i lokalne zajednice. Tu inicijativu prepoznali su i članovi lokalnog Društva „Naša djeca“ te predstavnici jedinice lokalne samouprave s kojima surađuju te će razmisliti o financiranju projekta kojim bi proširili inicijativu i izvan okvira škole.

Proučili smo *Ustav RH-e, Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*, pravilnike kao *Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika, Pravilnik o načinima,*

postupcima i elementima vrednovanja učenika, Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera pa i *Kućni red Škole* te pripadajuću literaturu o vještinama za 21. stoljeće. Zbog dobrog odaziva učenika svih obrazovnih profila a tijekom provedbe ankete i istraživanja u školi i oko nje organizirali smo praktične, kreativne i poučne radionice govorništva. Učili smo ih razvijati nove stavove, sposobnosti i vještine kao i metode učenja i poučavanja u svezi problema. Nadamo se da smo time zajedno razvijali empatiju i međugeneracijsku solidarnost. Time smo započeli projekt koji će rasti tijekom cijele 2026.godine te ćemo i dalje graditi volonterski klub i osmišljavati akcije za sljedeću školsku godinu.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Projektom Imam ŠTO reći! zaista smo spoznali da rastemo kada argumentirano raspravljamo o temi te odgovorno participiramo u kreiranju javnih politika. Istraživali smo a potom i nastojali potaknuti svoje školske kolege i prijatelje da vježbaju govor u svakodnevnim situacijama primjenom raznoraznih funkcionalnih stilova. Smatramo da je važno da u ovim vremenima kad bi svako govorio po svom, bez strukture, reda i argumenata, trebali postojati univerzalni oslonci i verbalni modeli posebice za djecu. Bilo nam je zabavno, poučno i zanimljivo osmišljavati radionice te bismo voljele bismo ponoviti ovakvo istraživačko iskustvo kao članovi DND-a jer smatramo da će nam biti korisno i poučno u daljnjem životu.

24. Malo truda, puno čuda

Škola

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

Đački put 1, 49210 Zabok

Telefon: 049 221050

E-pošta: os-ksaver-sandor-djalski@kr.t-com.hr;

Voditeljice

Lorena Martinić i Ružica Kotarski

Učenici

6.d odjel: Katja Cakol, Matej Čačko, Marta Ferdelja, Patrick Gojšić, Lara Grah, Anabela Gregurić, Jakov Hlupić, Vani Jadek, Marcela Jug, Tena Jureša, Manuel Kolar, David Krajačić, Adrian Ocvirek, Petar Postonjski, Lara Rafajec, Leona Skozrit, Tamara Šimag, Lukas Tkalčević, Martin Tretinjak, Vito Turk i Leo Zanoški.

Cilj

Urediti školski hodnik i uljepšati prostor u kojem borave učenici za vrijeme školskog odmora.

Opis

Izbor problema

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok je ove školske godine odlučila sudjelovati u projektu "Zavolontirajmo se" Mreže udruga Zagor. Na poziv pedagoginje da se uključi jedan odjel, javio se 6. d odjel.

Projekt „Malo truda, puno čuda“ osmišljen je kao odgovor na problem izgleda školskih hodnika. Naime škola je jako velika, sa puno hodnika i učionica. Osim praznih hodnika, puno je i neiskorištenog prostora za učenje i druženje učenika u školi za vrijeme odmora, kad nisu na izbornoj nastavi ili dok čekaju prijevoz.

U međuvremenu MU Zagor je raspisala natječaj za škole u vezi planiranja i realizacije volonterskih akcija. Projektna skupina 6.d odjela razmišljala je što učiniti da u školi bude ljepše, te može li se iskoristiti suradnja sa Mrežom udruga Zagor za razvoj projekta. Učenici su znali da se Mreža udruga Zagor bavi i volontiranjem, te ih je zanimalo mogu li se uključiti i učenici i volontirati te kako osmisliti aktivnosti koje bi pridonijele uređenju škole.

Stoga je odlučeno da će se svi učenici 6.d odjela zajedno sa razrednicom javiti na natječaj MU Zagor i uključiti, te razvijati projekt iz Građanskog odgoja i obrazovanja.

Istraživanje društvene važnosti problema

Učenici su odlučili istražiti čime se bavi Mreža udruga Zagor i što je to projekt “Zavolontirajmo se”. Zato su odlučili posjetiti prostorije udruge i razgovarati sa predstavnicom MU Zagor.

Zanimalo ih je što je volontiranje, te može li se i aktivnost koju će provoditi učenici nazvati volontiranje? Zato su učenici pozvali predstavnicu MU Zagor da dođe na sat razrednika i predstavi pojam volontiranja, te im pomogne kako osmisliti volontersku akciju.

Predstavnica Mreže udruga Zagor je došla na dva sata razrednika na kojima je projektnu skupinu upoznala sa Odgojem za volontiranje iz Zakona o volonterstvu. Na drugom satu sa učenici razmišljali postoji li neka aktivnost koju bi mogli osmisliti i realizirati u Školi.

Osim toga, odlučili su na internetu istražiti kako su druge škole uređene, te sudjeluju li učenici u uređenju svojih škola. Zato su posjetili OŠ Bedekovčinu, te ih je tom prilikom primio ravnatelj Škole s kojim su učenici razgovarali.

Proučili su i Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, te su saznali da neki članci spominju pravo djeteta na spoznavanje i izražavanje svojih misli, pravo na školovanje i pravo na provođenje slobodnog vremena. Upravo su ta prava prepoznali osnovom za razvijanje projekta iz područja GOO-a.

Pedagoginja ih je upoznala sa osnovnim koracima iz projekta “Građanin”; pa su prema tim koracima osmislili projekt „Malo truda, puno čuda“ na satu razrednika.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nakon istraživanja društvene važnosti problema učenici su pristupili osmišljavanju četiri pristupa u pronalaženju rješenja problema u četiri skupine kojima bi razvijali projekt i dobili odgovore iz cilja projekta, baveći se pitanjem kako i gdje urediti prostor Škole.

Skupina predlaže uređenje hodnika škole biljkama.

Skupina predlaže postavljanje sjedalica na prostore za sjedenje.

Skupina predlaže osnivanje kutka za čitanje, učenje i pisanje zadaće.

Skupina predlaže izradu klupa sa sjedalicama.

Svaka skupina je razvijala svoju ideju.

Prva skupina je razmatrala uređenje školskih hodnika biljkama, razmatrali su prednosti i nedostatke svojeg prijedloga. Prednosti su uljepšavanje hodnika i okruženja, učenici se brinu za biljke, biljke poboljšavaju zdravlje učenika i tako se učenici bolje osjećaju. Nedostaci se odnose na nemarnost nekih učenika i zaboravljanje redovite brige oko biljaka, nekontrolirano privlačenje kukaca i brigu oko zemlje.

Druga skupina je predložila postavljanje sjedalica u hodnicima Škole. Nakon razmatranja ove ideje učenici ističu prednosti da se sjedalice mogu lako održavati i jednostavno premještati po potrebi. Također se mogu vrlo povoljno nabaviti u različitim oblicima. Nedostaci ove ideje su da se mogu brzo istrošiti i nakon dužeg vremena su neudobne za sjediti, te sve skupa može izgledati neuredno.

Treća skupina se zalagala za formiranje i izradu kutka za učenje. Prednosti ove ideje su razvijanje međuvršnjačke pomoći u učenju i usvajanje navika redovitog učenja i druženja sa knjigom. Nedostaci su izbjegavanje učenja u školi, uništavanje ili nepospremanje knjiga, slikovnica ili drugog materijala za učenje.

Četvrta skupina je predložila izradu klupa sa sjedalicama. Prednosti ovog prijedloga su da u školi postoje trajna mjesta za sjedenje i druženje svih učenika, te prostor škole izgleda ljepše i uređenije.

Nedostaci su da se klupe mogu oštetiti u slučajevima da ih učenici ne čuvaju.

Predstavnik svake skupine je javno izložio prijedlog mogućeg rješenja.

Izbor najboljeg rješenja problema

Nakon razmatranja ideja u vezi predloženih aktivnosti, te razrade ideja i uočavanja prednosti i nedostatka koja su javno izložena pred projektnom skupinom učenici su pristupili glasovanju. Najviše im se svidjela četvrta aktivnost: izrada klupa sa sjedalicama. Stoga je projektna skupina pristupila razvoju plana djelovanja.

Osim što se učenicima, članovima projektne skupine svidjela ideja četvrtog prijedloga; učenici su predložili da je moguće od svake ideje djelomično preuzeti ponešto. Tako su se složili da je moguće nešto cvijeća u manjim teglicama zasaditi i donijeti u školu, te ih postaviti u hodnik gdje su klupe sa sjedalicama. Isto tako je moguće postaviti kutak za učenje pored klupa i sjedalice.

Osim navedenog bilo bi lijepo u odabranom hodniku oslikati zid koji je bijele boje.

Razvoj plana djelovanja

Da bi se realizirao cilj projekta; uređenje hodnika škole, učenici 6.d su pristupili razradi plana djelovanja:

1. Prošetati školom i odlučiti koji će se hodnik urediti, jer ih ima jako puno.
2. Učenici su se odlučili za hodnik u kojem se nalaze i prolaze učenici od 1. do 8. razreda, od Zbornice prema Informatičkoj učionici.
3. Osmisliti projekt i prijaviti ga na natječaj Mreži udruga Zagor za dobivanje financijskih sredstava.
4. Pronaći donatore za drvo za izradu klupa sa sjedalicama, najbolje od paleta.
5. Uključiti roditelje i djedove, te kućne majstore da pomognu u izradi klupa.
6. U projekt uključiti Likovnu grupu škole zajedno sa učiteljicom Likovne kulture radi oslikavanja zida prema Informatičkoj učionici.
7. Na kraju projekta će se realizirati anketa za druge učenike škole kojom će se saznati od drugih učenika što misle o realiziranom projektu; kako je uređen hodnik.
8. Sa rezultatima projekta će se upoznati ravnatelj, učitelji i roditelji; gradonačelnica i javnost te će se zahvaliti donatorima.
9. Dogovoriti će se tko će se pripremiti za izlaganje projekta na županijskoj smotri za Gradanski odgoj i obrazovanje.

Predstavljanje projekta široj zajednici

Projekt "Malo truda, puno čuda" je bio predstavljen učenicima, učiteljima i roditeljima u školi, širem građanstvu na web stranicama Škole i Grada Zaboka, te na internetskim stranicama Zagorje.com. Učenici su predstavili projekt ravnatelju škole i gradonačelnici Grada Zaboka.

Rezultati

Sve što je planirano je i ostvareno. Kroz natječaj za volontiranje Mreže udruga Zagor „Zavolontirajmo se „, učenici su dobili 600 eura, koje su potrošili za uređenje prostora. Osim što je izrađeno pet klupa, postavljene su sjedalice na klupe i oko klupa, učenici su donijeli teglice sa cvijećem, te je oslikan zid u produžetku hodnika. Od ostataka paleta učenici su napravili male police za knjige, te su donijeli didaktičke igre za kutić učenja. Učiteljica Likovne kulture je sa učenicima osmislila i obojala zid na kraju hodnika. Učenici su pomoću roditelja pronašli donatora za palete za potrebne klupe. Paleta im je doniralo poduzeće Dunapack iz Zaboka, a poduzeće MG iz Dubrave Zabočke je palete ispililo.

Realizirana je anketa kojom se ispitivalo što misle drugi učenici škole o projektu 6.d odjela.

Učenici su uspješno predstavili svoj projekt kako su planirali.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Anketa

Učenike, predstavnike projektne skupine zanimalo je što ostali učenici u Školi misle o njihovom projektu pa su osmislili i proveli online anketu u kojoj je sudjelovalo 259 učenika 3. do 6. razreda. U anketi je 94,5% učenika navelo da im se sviđa novouređeni hodnik. Od svega što se uredilo najviše učenika je pohvalilo sve što je urađeno (klupe i sjedalice, postavljeno cvijeće, kutić učenja i druženja, te obojani zid). Većina učenika koji su sudjelovali u anketi predlaže da se i drugi neuređeni hodnici u škole uredi na sličan način.

Dojmovi učenika projektne skupine

Učenici su ponosni na rezultate, sviđa im se što su radili, te misle da se i drugi učenici mogu uključiti i osmisliti sličan projekt

Dojmovi ostalih učenika

Učenici 3. razreda su imali potrebu likovno se izraziti i pokazati kako su doživjeli postavljene klupe, te se na taj način zahvalili projektnoj skupini 6.d odjela.

Ostali učenici pohvaljuju ideju i realizirani projekt te predlažu da se i drugi prostori u školi slično uredi.

25. Franjo Krežma – osječki virtuoz

Škola

Osnovna škola Franje Krežme; Školska ulica 3, 31000 Osijek

Telefon: 031/212-950

Email: ana.sakic24@gmail.com; zdelar.margareta@gmail.com;

Voditeljice

Margareta Zdelar, Ana Šakić

Učencii

Ema Bičević, Bruna Butković, Hana Stanišić, Rita Slivka

Cilj

Upoznati učenike s životom i djelom Franje Krežme te naglasiti njegov značaj za povijest grada Osijeka.

Promicati lokalnu kulturnu baštinu izradom suvenira i informativnog plakata koji predstavljaju Franju Krežmu i njegov doprinos.

Razvijati suradnju između učenika, škole i lokalne zajednice, primjerice kroz rad školske zadruge i pokušaj suradnje s Turističkom zajednicom grada Osijeka.

Poticati aktivno građanstvo i razvijati organizacijske, poduzetničke i komunikacijske vještine.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2025/2026. učenice Osnovne škole Franjo Krežma razmišljale su o imenu škole te otkrile da malo djece u njihovim razredima zna tko je zaista bio Franjo Krežma i zašto njihova škola nosi po njemu ime. U razgovoru s razrednicima prisjetili su se projekta iz 2022. godine „Osječki maestralni virtuoso Franjo Krežma – obilježavanje 160. obljetnice rođenja“ koji je škola provodila u suradnji s Udrugom Kreativna kulturna mreža. Cilj je tog projekta bio osvijestiti vrijednost prerano preminulog osječkog virtuosa i skladatelja te dodatno istaknuti bogatstvo kulture, umjetnosti i baštine našega grada te njegovih velikana. Iako je projekt bio uspješan, učenice su uočile da nije imao očekivani odjek u javnosti grada Osijeka te Franjo Krežma i dalje nije prepoznat simbol grada. Da bi dokazale da je tome uistinu tako provele su anketu među učenicima. Temeljem ankete dobiveni su rezultati potvrdili otkriveni problem. Proučavajući medije otkriveno je da se o Franji Krežmi piše vrlo rijetko. Dostupni su samo internetski izvori, dok u novinama učenice nisu pronašle niti jedan članak o Franji Krežmi. Postoji tek nekoliko članaka na internetu koji govore o događanjima u gradu Osijeku koji nose naziv „Franjo Krežma“. Učenice su razgovarale s ravnateljicom škole, razrednicima, učiteljicom glazbene kulture. U razgovoru s učiteljicom glazbene kulture otkrile su da se o Franji Krežmi na satima glazbene kulture uči

vrlo malo, tek nešto u petome razredu kada se uče gudačka glazbala, dok se njegove skladbe gotovo uopće ne slušaju. Također razgovarale su i s učiteljem povijesti koji je potvrdio da se u nastavi ne uči o Franji Krežmi. Učenice su razmišljale što bi se moglo napraviti da javnost bude upućenija u život i djelo Franje Krežme i došle su do nekoliko mogućih rješenja.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući i razmišljajući o problemu učenice su došle do nekoliko mogućih rješenja.

1. Suradnja sa školskom zadrugom „Krežmolina“

Suradnja učenica sa školskom zadrugom i osmišljavanje proizvoda koji bi se mogli ponuditi Turističkoj zajednici grada Osijeka kao suvenir s likom Franje Krežme.

Prednosti: Suvenir s likom Franje Krežme podsjetnik je na znamenitu osobu grada Osijeka i doprinosi očuvanju lokalnog identiteta te proširuje ponudu kulturnih obilježja grada.

Nedostaci: školska zadruga nema sredstva za veliku proizvodnju, nema dovoljno profesionalne opreme za izradu nekih vrsta suvenira

2. Suradnja s Turističkom zajednicom grada Osijeka

Proizvode koji je izradila školska zadruga Osnovne škole Franje Krežme ponuditi na prodaju u prostorima Turističke zajednice Osijek.

Prednosti: Promicanje uloge Franje Krežme u povijesti grada Osijeka i suradnja škole s Turističkom zajednicom grada. To pokazuje suradnju u lokalnoj zajednici.

Nedostaci: Školska zadruga ima ograničene kapacitete proizvodnje jer učenici rade u slobodno vrijeme ili tijekom izvannastavnih aktivnosti. Zbog toga može biti teško proizvesti veće količine suvenira ako potražnja poraste. Suradnja može zahtijevati određene dogovore i administrativne postupke.

3. Izrada spomen-ploče posvećene Franji Krežmi

Ideja je da učenice izrade spomen-ploču ili informativni plakat **koji** bi bio postavljen u prostoru Osnovne škole Franje Krežme u Osijeku. Na ploči ili plakatu nalazili bi se najvažniji podatci o životu i djelu Franje Krežme, njegova fotografija te simbol violine kao instrumenta po kojem je bio poznat.

Prednosti: Postavljanje spomen-ploče podsjećalo bi učenike i posjetitelje škole na važnost i doprinos Franje Krežme glazbenoj povijesti. Učenici bi kroz plakat mogli naučiti osnovne informacije o životu Krežme, njegovim glazbenim uspjesima i povezanosti s gradom.

Nedostaci: Spomen-ploču bi uglavnom vidjeli učenici i djelatnici škole, dok bi šira javnost imala manju priliku upoznati se s projektom. Ako se izrađuje kvalitetnija ploča (npr. od metala ili plastike), mogu postojati određeni troškovi izrade i postavljanja.

4. Suradnja s tvrtkom Kandit na izradi tematskih čokolada

Ideja projekta bila bi uspostaviti suradnju između učenica, škole i osječke tvrtke Kandit da bi se osmislila posebna čokolada inspirirana likom Franje Krežme. Čokolada bi mogla imati ambalažu s njegovim likom ili čak oblik violine, čime bi se spojili lokalna tradicija, kultura i gastronomija u Osijeku. Takav proizvod mogao bi se ponuditi kao tematski suvenir grada ili promotivni proizvod.

Prednosti: Suradnja s tvrtkom Kandit pokazuje kako škola može surađivati s lokalnim poduzećima i zajednicom, što učenicima daje uvid u stvarne poslovne procese. Čokolada je

proizvod koji turisti često kupuju pa bi čokolada s motivom Franjo Krežma mogla biti zanimljiv i originalan suvenir. Projekt bi promovirao važnu povijesnu osobu iz Osijeka te istodobno predstavio lokalni proizvod.

Nedostaci: Tvrtka Kandit možda neće biti u mogućnosti ili neće biti zainteresirana za proizvodnju posebne linije proizvoda. Izrada novog oblika čokolade ili posebne ambalaže može zahtijevati dodatne troškove i prilagodbu proizvodnje. Suradnja s tvrtkom često uključuje više koraka, poput sastanaka, odobrenja dizajna i planiranja proizvodnje, što može trajati dulje vrijeme.

Najbolja rješenja

Projektni tim zaključio je da je suradnja sa školskom zadrugom i izrada suvenira jedno od najboljih rješenja jer omogućuje da učenice aktivno sudjeluju u cijelom procesu stvaranja proizvoda – od ideje do realizacije. Kroz rad u školskoj zadrugi učenice mogu osmisliti izgled suvenira povezanog s Franjom Krežmom, istražiti njegov život i značaj te svoje ideje pretvoriti u konkretan proizvod.

Takav način rada posebno je prikladan jer školska zadruga već ima organizaciju, mentore i iskustvo u izradi različitih proizvoda pa je realizacija projekta jednostavnija nego kod suradnje s vanjskim tvrtkama.

Kao drugo najbolje rješenje tim je predložio spomen-ploču ili informativni plakat u školi, koja bi sadržavala najvažnije podatke o životu i djelu Krežme, njegovu sliku i simbol violine. To rješenje osigurava trajnu vidljivost projekta unutar škole i omogućuje da učenici i posjetitelji stalno budu podsjećani na kulturni doprinos Franje Krežme. Posebno je važno da je ovo rješenje realizirano u suradnji učenica s ravnateljicom škole, čime je projekt dobio podršku i nadzor škole te formalnu potvrdu važnosti inicijative. Suradnja s ravnateljicom također je omogućila da se plakat ili spomen-ploča postavi na prikladno mjesto.

Plan djelovanja

Projektni tim učenica odlučio je da će prvo provesti istraživanje o životu i djelu Franje Krežme da bi prikupile najvažnije informacije i činjenice koje će koristiti u izradi suvenira i spomen-ploče. U ovoj fazi učenice također odlučuju kakvu vrstu suvenira žele osmisliti, razrađuju vizualni dizajn i biraju materijale, dok se s mentorima i ravnateljicom konzultiraju da bi potvrdile izvedivost svojih ideja i odabrale prikladno mjesto za postavljanje spomen-ploče ili plakata u školi.

Sljedeći je korak suradnja sa školskom zadrugom, gdje se dogovaraju detalji proizvodnje suvenira, raspodjela zadataka među učenicama i planiranje prototipa. Učenice sudjeluju u svim fazama procesa, od dizajna do stvarne izrade proizvoda, te pripremaju proizvode za eventualnu prodaju u školskim prostorima ili u suradnji s Turističkom zajednicom grada Osijeka.

Paralelno s tim, učenice rade na izradi spomen-ploče ili informativnog plakata. One osmišljavaju dizajn i sadržaj koji uključuje fotografiju Franje Krežme, njegov lik i simbol violine te kratak opis njegovog života i doprinosa glazbenoj kulturi. Realizacija ovog dijela projekta provodi se u suradnji s ravnateljicom, koja daje odobrenje za postavljanje ploče, osigurava prikladno mjesto i nadzire cijeli proces da bi projekt bio organiziran i koordiniran. Nakon postavljanja spomen-ploče, učenice su organizirale i predstavljanje plakata za svoje razrede.

Da bi projekt bio u skladu sa zakonima i pravilnicima, učenice su morale proučiti Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, koji regulira izvannastavne aktivnosti i projekte učenika unutar škole. Također su trebale proučiti Zakon o zadrugama da bi razumjele pravni okvir rada školske zadruge te Statut škole i Pravilnik o radu školske zadruge koji definira sudjelovanje učenika, korištenje resursa i sigurnost. U slučaju postavljanja spomen-ploče u javnom prostoru, korisno je bilo proučiti i Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara da bi se osiguralo da projekt bude u skladu sa zakonskim regulativama o kulturnoj baštini.

Ostvareni rezultati

Učenice su uspješno provele istraživanje o životu i djelu Franje Krežme te prikupile ključne informacije koje su poslužile kao temelj za realizaciju projekta. Na temelju prikupljenih podataka osmislile su ideju suvenira, razradile njegov vizualni identitet i odabrale prikladne materijale za izradu. U suradnji s mentorima i ravnateljicom potvrđena je izvedivost projektnih ideja te je odabrano odgovarajuće mjesto u školi za postavljanje spomen-ploče odnosno informativnog plakata. Učenice su kroz suradnju sa školskom zadrugom organizirale proces izrade suvenira, raspodijelile zadatke i sudjelovale u izradi prototipa. Tijekom projekta aktivno su sudjelovale u svim fazama proizvodnje, od osmišljavanja dizajna do stvarne izrade proizvoda namijenjenih predstavljanju i mogućoj prodaji. Paralelno su osmislile i izradile digitalni informativni plakat odnosno spomen-ploču s fotografijom Franje Krežme, simbolom violine i sažetim prikazom njegova života i doprinosa glazbenoj kulturi. Ravnateljica se pobrinula uz izradu plakata. Tijekom provedbe projekta učenice su proučile relevantne zakone i školske pravilnike da bi osigurale da sve aktivnosti budu u skladu s pravnim okvirom i pravilima rada škole i školske zadruge. Učenice su se obratile i Turističkoj zajednici grada Osijeka s ciljem predstavljanja ideje o suvenirima povezanim s Franjom Krežmom. Međutim, do 20. ožujka sastanak s predstavnicima Turističke zajednice nije realiziran.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima Osnovne škole Franje Krežme s ciljem upoznavanja s radom projektnog tima i važnosti očuvanja lokalne kulturne baštine (u veljači i ožujku). Tijekom predstavljanja učenice su objasnile kako je nastala ideja projekta, koje su aktivnosti provele te su prikazale osmišljene suvenire i informativni plakat o Franji Krežmi. Projekt je također predstavljen Vijeću učenika škole (veljača) gdje su članovi imali priliku postavljati pitanja i raspravljati o važnosti uključivanja učenika u slične inicijative. Osim toga, projekt je prezentiran i na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u Republici Hrvatskoj 20. ožujka 2026.).

26. Kutak za zajednički trenutak

Škola

OŠ Hinka Juhna Podgorač

Adresa: Hinka Juhna 8, 31433 Podgorač

Telefon: 031/698-009

Voditeljica

Kristina Marinković, prof.

Mobitel: 091/525-7484; E-adresa: kristin3110marinkovic@gmail.com;

Učenici

Lana Földi, Renato Filipović, Ena Franjković, Tena Nađ, Anastazija Stojčević i Dunja Todorčić

Cilj

Cilj projekta jest uređenje zajedničkog prostora u školi koji bi učenicima služio za odmor i druženje; razvoj poduzetničkog duha pri ostvarivanju ciljeva; razvoj empatije prema drugima i prema sebi; poticati učenike na odgovorno ponašanje i preuzimanje aktivne uloge u rješavanju problema lokalne zajednice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2025/2026. učenici petih i sedmih razreda OŠ Hinka Juhna Podgorač, uočili su zabrinjavajuće ponašanje učenika. Učenici su u svoje slobodno vrijeme ili između pojedinih predmeta sjedili na podu, stepenicama, prozorskim klupicama, radijatorima, a sve zbog nedostatka odgovarajućeg namještaja za sjedenje. Takav oblik provođenja slobodnog vremena nije bio niti siguran, niti higijenski prihvatljiv. Shvatili su da učenici za svoje probleme gotovo i ne mare i da to ne vide kao nekakav problem koji bi trebalo riješiti. Vođeni mišlju da se suosjećanje može razvijati samo u interakciji s drugim ljudima, odlučile su nešto poduzeti po tom pitanju. Odlučili su potaknuti pozitivnu emociju i motivaciju kada učenici uđu u školu. Želimo da se svi osjećamo sigurno i zadovoljno u školskim prostorima. Želimo povećati kvalitetu boravka u školi. Taj prostor bi bio jednostavno Cool kutak u kojem „puniš baterije“. Želimo se osjećati sigurno, sretno i motivirano.

Da bi dobili odgovore na svoje pretpostavke i pitanja proveli su anketu među svojim vršnjacima i shvatili da svi učenici žude za zajedničkim prostorom u školi. To nas je motiviralo da nastavimo sa svojom idejom. Za potrebe projekta učenici su proučili Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Kućni red škole i Statut škole. Proučavajući tiskane medije pronašli smo tek vrlo malo članaka koji govore o unutrašnjem uređenju škole.

Moguća rješenja problema

Učenici su se dogovorili o mogućim rješenjima ovog problema, a to su prije svega: a) Škola donosi odluku da se dio hola ili hodnika prenamijeni u prostor za odmor učenika; b) financiranje iz školskog proračuna što bi značilo da škola predviđa sredstva za opremanje prostora za odmor učenika; c) suradnja s lokalnom zajednicom (općinom, tvrtkom...) te da učenici sudjeluju u uređenju prostora škole. Iznijeli su za svako moguće rješenje pozitivne i negativne strane. Prije svega donošenje odluke Škole da se dio hola ili hodnika prenamijeni u prostor za odmor učenika bilo bi brzo jednostavno rješenje, a negativno bi bilo nedostatak interesa i financijskih sredstava. Financiranje iz školskog proračuna donijelo bi dugoročno rješenje za budućnost, zamjena dotrajalog namještaja te redovito održavanje prostora, a negativna strana bi bila nedovoljno sredstava za opremanje prostora te nedovoljno namještaja u hodu ili hodniku škole. Suradnja s lokalnom zajednicom i tvrtkama smanjili bi troškove, a negativno bi bilo manjak lokalnih tvrtki kao i nezainteresiranost lokalne vlasti. Posljednje moguće rješenje problema bilo bi i uključivanje učenika u uređenje prostora škole. Učenici bi se osjećali odgovornije za prostor škole, a negativnu stranu bi izdvojili nedostatak ideja i motivacije za uređenjem prostora te nedostatak slobodnog vremena kod učenika.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da samo iskustveno i suradničko učenje donosi rezultate te su se dogovorili o najboljim rješenjima. Proučavali smo Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Statut Škole i Kućni red škole koji idu u prilog našim politikama. Prije svega cilj nam je bio urediti kutak za zajednički trenutak da bi učenici dobili prostor za odmor, za druženje i suradnju među učenicima te da bi se prostor škole koristio na kvalitetniji način i to: održavanjem radionica, obilježavanjem važnih datuma, ali i uključivanje u zajedničke projekte.

Plan djelovanja

Cilj nam je bio prikupiti što više financijskih sredstava da bi mogli pratiti aktualne trendove uređenja, ovisno o prigodi. Prvo smo osigurali prostor i obavijestili sve učenike i zaposlenike Škole da se organizira akcija prikupljanja plastičnih boca i limenki s oznakom povratne naknade. To smo redovito mijenjali u obližnjoj trgovini za novac. Nakon toga poslali smo zamolbe za sudjelovanjem u projektu u obliku donacije svim salonima namještaja u blizini kao i lokalnoj zajednici – Općini. Danski trgovački lanac JYSK darovao nam je poklon bon. Tamo smo kupili trosjed i pletenu košaru za knjige. Dogovorili smo suradnju s knjižničarkom naše škole tako da mi organiziramo Valentinovsku tombolu koja bi se odvijala u knjižnici i ujedno bi mogli donirati knjigu i tako bi obilježili Međunarodni dan darivanja knjigom. Sve donirane knjige biti će dio našeg zajedničkog prostora u školi. Izrađivali smo predmete od različitih materijala uz pomoć roditelja, knjižničarke i odgojiteljice iz vrtića. Obavijestili smo sve o održavanju tombole i o prikupljanju knjiga. Akcija se odvijala uspješno uz prikupljena financijska sredstva za kupnju namještaja za sjedenje. Uredili smo kutak prema sadašnjim mogućnostima uz jasno navedena pravila o korištenju i ponašanju u zajedničkom prostoru.

Ostvareni rezultati

Projektni tim uključio je i druge učenike u opremanje zajedničkog prostora, uvažavajući njihove potrebe i želje. Zajednički prostor je oblikovan za opuštanje i korisno provođenje slobodnog vremena. Dogovorene su i daljnje akcije uređenja prostora. Stvoreni su bolji uvjeti

za korisnije iskorištavanje prostora u školi. Isto tako omogućen je kvalitetniji boravak u prostorima škole, kao i pozitivne emocije.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Priroda i Biologija, rukovodstvu škole i ostalim zaposlenicima, na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 20. ožujka 2026.) te na roditeljskom sastanku učenika petih razreda (18.3.2026.)

27. Školski inkubator mirotvorstva

Škola

Osnovna škola Višnjevac, Crni put 41, 31220 Višnjevac

Telefon: 031 310180

E-adresa : ured@os-visnjevac.skole.hr; os.visnjevac017@gmail.com;
silvija.vukasinovic@skole.hr;

Voditeljica

Silvija Vukašinić, mag.prim.educ.

Učenicima

Mislav Majsterić, 8.a, Lara Kapraljević, 8.a, Petra Peko Lončar, 8.a, Jakov Čosić, 8.a

Suradnici projekta

Učenice i učenici izbornog predmeta Građanskog odgoja i obrazovanja 8.razreda, Klub Medijatora škole, učenici predmetne i razredne nastave, Biljana Mrdović-Varevac, dipl. psiholog, učiteljica Dunja Ham, vjeroučiteljica Mirjana Pinotić, Ančica Liović profesorica srednje škole, Sonja Kersten medijator, Vijeće učenika škole, učenici predmetne nastave 5. – 8. razreda; Dane Končar, ravnatelj škole, Melita Krstić, prof. pedagogije, Mislav Zemljak, prof. povijesti, geografije i voditelj grupe Mali ribolovci, Vesna Klir, vjeroučiteljica i voditeljica grupe za Znakovni jezik, tehničko osoblje škole – domari škole, Učenička zadruga Višnja, Vijeće roditelja, Školski odbor, Mjesni odbor Višnjevac, Grad Osijek, Osječko-baranjska županija, Fakultet za odgojno i obrazovne znanosti, predstavnik škole u Dječjem gradskom Vijeću Grada Osijeka, pravobraniteljica za djecu, Hrvatska udruga medijacije, Agencija za odgoj i obrazovanje, bivši učenici srednjih škola: Anja Papp, Danijela Adamović, Ana Lučenčić, Veronika Šuster, Marijan Gubina, predsjednik humanitarne neprofitne udruge Auxilium, Rimokatolička župa Rođenja Blažene Djevice Marije – Višnjevac, Udruga za društveni razvoj DKolektiv, Nansen dijalog centar Osijek, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Medijacijski centar Osijek.

Cilj

Cilj ovog projekta je poticati kulturu nenasilja među učenicima. Kroz razne izborne i izvannastavne aktivnosti učenici će učiti o mirotvorstvu, ljudskim pravima i nenasilnom rješavanju sukoba. Naša osnovna škola već od Domovinskog rata promiče vrijednosti nenasilja, solidarnosti i suradnje. Želimo pokazati da takvo djelovanje trebamo primjenjivati svakodnevno, danas, kao i u budućnosti. U radu na ovom projektu veliki poticaj dale su nam i riječi Marijana Gubine našeg mirotvorca iz Osijeka, koji je smogao snage postati takav i nakon svih ratnih strahota kroz koje je morao proći kao desetogodišnji dječak, upravo u osnovnoškolskoj dobi: “Poticanjem javne svijesti o miru i izgradnji suradnje između pojedinaca, država i organizacija, cilj nam je izgraditi mrežu međunarodnog mira i poticati globalni trend-kulturu mira.”

Kroz radionice, studijske posjete, edukacije o vršnjačkoj medijaciji, predavanja iz osobnog iskustva, preventivne aktivnosti, kulturnu suradnju i akcije pomoći drugima, učenici će učiti

koliko su važni oprost, ljubav i sprječavanje nasilja. Također želimo pokazati kako učenici kroz mirotni odgoj usvajaju vrijednosti mirotnosti, a kulturu mira, suradnje i nenasilja prenose jedni drugima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Kao najstariji i najiskusniji učenici u školi željeli smo ostaviti nešto vrijedno generacijama koje dolaze – naša iskustva u postizanju školskog ozračja mira i nenasilja, naše prve korake na putu do mira u svijetu. Prvo smo morali istražiti koji problemi u školi najviše utječu na pojavu nasilja i stvaraju najčešće sukobe. Promatrali smo situacije u školskim hodnicima i na igralištu, proučavajući mjesta i razloge nastanka svađa (prijepora) i sukoba. Pokušali smo uočiti događaje i nesporazume te odgonetnuti zašto se ponekad ne razumijemo. U školi su već uvedene neke mjere, poput zabrane korištenja mobitela i novih pravila za vrednovanje vladanja učenika, da bi se potaknulo ozračje smirenosti, izbjegavanje nastanka kao i mirno rješavanje sukoba. Još 2022. godine sudjelovali smo u Projektu građanin s temom „Mijenjam svijet medijacijom“, kada smo počeli istraživati mirno rješavanje sukoba među vršnjacima i ideju ponovnog uvođenja Medijacijskog kluba. Primijetili smo da su u društvu i među mladima još uvijek prisutni netolerancija, vršnjačko nasilje i nedostatak vještina za rješavanje sukoba. Također smo primijetili da su mediji često puni vijesti o sukobima i nasilju, dok se pozitivne priče i mirna rješenja rijetko spominju. Zaključili smo da se sukobi u školi i zajednici često rješavaju agresijom umjesto razgovorom te da nedostaje sustavan odgoj za mir. Organizirali smo posjetu predsjednika mirotnog udruge „Auxilium“ Marijana Gubine, koji je učenicima predstavio humanitarnu neprofitnu udrugu, ali ispričao i svoju potresnu životnu priču. Učio nas je kako očistiti srce od mržnje upravo prema iskustvima iz ratnih strahota. Upravo kroz mirotno djelovanje ostao je zdravog duha, osnovao obitelji, dao je sebi misiju, sve svoje snage usmjeriti na stvaranje kulture mira i sprečavanje nasilja koje ako se ne zaustavlja vrijeme, vodi u stalne sukobe. Zato smo proveli anketu među učenicima o tome kako rješavaju sukobe. Rezultati su pokazali da 41% učenika zna za vršnjačku medijaciju, ali ne zna dovoljno o njoj, 29% uopće ne zna što je to, a samo 28% bi se obratilo prijatelju mirotnoru za pomoć. Pitali smo i bi li se učenici uključili u rad Kluba medijatora škole. Većina, 61%, odgovorila je da bi se uključila, dok je manji broj bio nesiguran ili nezainteresiran. Razgovarali smo i s ravnateljem i pedagoginjom te istraživali kako vršnjačka medijacija funkcionira u drugim školama. Saznali smo da trenutno u osnovnim školama naše županije više nema aktivnih medijacijskih klubova. Usporedili smo i podatke iz 2022. godine koji pokazuju da je samo 22% učenika sukobe rješavalo dogovorom, dok je čak 78% sukobe rješavalo svađom, vrijeđanjem, tučom ili izbjegavanjem problema.

Moguća rješenja problema

Prije nego što smo predložili promjene, željeli smo prikupiti čvrste i pouzdane podatke. Nakon rasprave o problemu, učenici su predložili dva moguća (alternativna) rješenja. Jednoglasno smo se složili da bi se trebalo organizirati: edukacije na satu razrednika i vršnjačko učenje kroz medijaciju (učenici pomažu učenicima u rješavanju sukoba). Zatim smo analizirali dobre i loše strane sadašnje prakse.

Pozitivne strane trenutnog stanja

Trenutno škole provode različite preventivne programe. To je dobro jer pokazuje da škola brine o: nenasilju, međusobnom poštovanju, sigurnom školskom okruženju. Također, naša škola, Osnovna škola Višnjevac, ima dugu tradiciju promicanja mira još od Domovinskog rata, što je velika vrijednost.

Negativne strane trenutnog stanja

Unatoč dobrim namjerama, uočili smo nekoliko problema:

Preventivni programi su često jednokratni (npr. jedno predavanje).

Učenici brzo zaborave što su čuli i nastave po starom.

Ne postoji kontinuirana edukacija na satu razrednika i u svakodnevnoj nastavi.

Nedovoljno je educiranih učenika i nastavnika za redovito provođenje aktivnosti mira.

Medijacija se provodi samo kroz jedan izborni predmet ili izvannastavnu aktivnost, ovisno o volji pojedinog nastavnika.

Zbog toga učinak programa nije dugotrajan. Istraživanjem smo otkrili da bi se kroz izvannastavne aktivnosti kao druga alternativa, posebno medijaciju među vršnjacima, mogao stvoriti trajni „inkubator mira“ u školi. To znači mjesto i sustav u kojem: učenici uče rješavati sukobe mirno, učenici postaju „učitelji mira“ i znanja se stalno ponavljaju i primjenjuju u praksi. Pokazalo se da takav pristup ima veći i dugotrajniji učinak. Također kroz dugogodišnju praksu nastaviti provoditi : organizaciju simuliranih suđenja, radionice i prikaz za sve učenike, nastavak suradnje sa udrugom „Auxilium“ u preventivskim akcijama, nastavak rada Kluba medijatora, nižih i viših razreda i organiziranje godišnje nagrade za aktivnost. Zaključili smo kako Zakoni i postojeći kurikulum (npr. Građanski odgoj) već daju dobar okvir za učenje o: ljudskim pravima, oprostu i mirnom rješavanju sukoba. Međutim, nedostaje praktična i stalna provedba u školi, kao nedostatak. Zato je potrebno u školi stvoriti trajnu „bazu“ ili inkubator koji bi svakodnevno provodio edukaciju o miru, ljudskim pravima i nenasilnoj komunikaciji kroz sat razrednika, redovnu nastavu i vršnjačku medijaciju.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon što smo odredili problem, proučili smo zakone povezane s našom temom: Konvenciju o pravima djeteta, Ustav Republike Hrvatske, školske pravilnike i preventivne programe. Saznali smo da svi oni potiču poštivanje, toleranciju i nenasilje. Posebno smo proučili važne zakone i članke koji podržavaju naš plan. U Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi važni su: Članak 58. koji obvezuje škole na programe prevencije nasilja i sigurno okruženje, Članak 27. koji govori o školskom kurikulumu i godišnjem planu rada te Članak 142. koji jamči učenicima zaštitu od svih oblika nasilja. U Zakonu o mirnom rješavanju sporova, članak 4. objašnjava medijaciju kao postupak u kojem nepristrana osoba pomaže stranama da dođu do dogovora. Važan je i Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika u poduzimanju mjera zaštite prava učenika, posebno Članci 3. i 4. koji naglašavaju važnost preventivnih aktivnosti i rješavanja sukoba. Zaključili smo da je najbolje rješenje jačanje Kluba medijatora škole i uvođenje edukacija o ljudskim pravima i nenasilnom rješavanju sukoba u školski kurikulum. Plan uključuje vršnjačku medijaciju, radionice i studijske posjete organizacijama koje se bave mirom, poput Hrvatske udruge miritelja i Centar za mirovne studije. Cilj nam je da ove aktivnosti postanu dio stalnog školskog preventivnog programa uz podršku škole i zajednice.

Plan djelovanja

U zadnjoj etapi našeg projekta prikupili smo sve dokaze, istraživanja i prijedloge te ih složili u zajednički portfelj. Nakon toga podijelili smo se u timove i pripremili prezentaciju. Njome želimo uvjeriti nastavnike, roditelje i lokalnu zajednicu da je naš plan za Školski inkubator mirotvorstva upravo ono što našoj školi treba. Pokazali smo da mi učenici već imamo znanje i iskustvo. Mnogi od nas su: vršnjački medijatori, polaznici Građanskog odgoja, sudionici Erasmus projekata, volonteri Volonterskog centra i Crvenog križa, Mali školski ribolovci koji brinu o okolišu i klimatskim promjenama. Zajedno s našim učiteljima mi već činimo "bazu" Školskog mirotvornog inkubatora. Spremni smo preuzeti odgovornost i širiti mir među vršnjacima. Vrijeme je da nas čuju! Pokretanje edukacija (2025. – 2026.) Kao prvi konkretan korak pokrenuli smo edukacije o: upravljanju sukobima, vršnjačkoj medijaciji i nenasilnoj komunikaciji. Radionice su bile namijenjene i učenicima i nastavnicima. Prvu edukaciju održali smo na Vijeću učenika i predstavili projekt. Sljedeće aktivnosti provodimo : na poziv predsjednika razreda radionice u razrednim odjelima, na stručnim vijećima škole predstavili programe učiteljima. Uz pomoć školskog psihologa organizirali smo dolazak vanjskog edukatora za medijaciju. U Klubu medijatora i na Građanskom odgoju održavamo radionice za učenike drugih izbornih i izvannastavnih predmeta. S učiteljima razredne nastave i produženog boravka izvodimo igrokaze i dramatizacije mirotvornih situacija da bi se poruke lakše zapamtile. Igrokaze predstavljamo na Danu škole. Plan nam je proširiti djelovanje izvan škole. Zato smo započeli povezivanje s: vrtićima kroz radionice mirotvorstva, organizacijama za društveni razvoj, volonterskim centrima, Smotrama Mirotvornih škola, na satovima Vjeronauka posjete udrugama gluho slijepih osoba u razvijanju empatije, radionice u Centru za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Gradskom društvu Crvenog križa Osijek, Volonterskim centrom Osijek i s Erasmus partnerima. Cilj nam je da mirotvorstvo postane vidljivo u cijeloj zajednici.

Predstavljanje u javnosti

Uključili smo se u medije i predstaviti rad naše škole na Osječkoj televiziji. Pokazali smo priznanja koja smo dobili i trud koji učenici i učitelji ulažu već godinama da bi održali mir među: učenicima, roditeljima, djelatnicima škole i lokalnom zajednicom. Naša škola promiče mir još od vremena Domovinskog rata i te aktivnosti nastavljamo i danas. Postignuća na koja smo ponosni. Zbog dugogodišnjeg rada naša škola je prepoznata u zajednici. Dobili smo: Mirotvorne nagrade, priznanja za volonterstvo, pohvale organizacija za rad s djecom. Posebno nas je ohrabrio posjet mirotvorca Marijana Gubine. Sve to pokazuje da naš rad ima smisla.

S ponosom možemo reći: mi smo Višnjevački školski inkubator mirotvorstva!

Cijeli projekt objedinili u promotivni video. Sudjeluju učenici, učitelji i poznate osobe iz Višnjevca, poput tenisačice Done Vekić, nogometaša Josipa Špoljarića i najmlađeg osječkog frizera učenika naše škole Leona Zarića. Cilj videa je jasno poručiti: učenici mogu biti nositelji mira, škola može biti mjesto svakodnevnog učenja mirotvorstva i naš model može pomoći i drugim školama.

Predstavljanje rezultata inkubatora javnosti, roditeljima i drugim školama da bi se model proširio. Predstavljanje provedbe društvenim institucijama grada Osijeka "predavanja temeljenih na osobnom iskustvu" gdje učenici uče o važnosti oprosta i unutarnjeg mira. Predstavljanje na Smotrama koje promoviraju mirotvorstvo.

Očekivani ishod učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Kroz ove četiri etape naučili smo da mirotvorstvo nije samo izostanak rata ili svađe, nego aktivan trud svakoga od nas. Mi ne čekamo da netko drugi riješi naše probleme – mi smo građani koji djeluju već danas! Posebno ističemo kako se u Hrvatskoj pokreću i studiji

medijacije (Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Pravni fakultet, Filozofski fakultet, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti te Akademija za umjetnost i kulturu) čime se dodatno potvrđuje koliko je važno sustavno razvijati vještine mirnog rješavanja sukoba – upravo ono što naši učenici već danas uče i žive.

Glavna poruka projekta: „Mi ne učimo o miru samo iz knjiga; mi mir živimo kroz oprost, dijalog i svakodnevno djelovanje u našem mirotvornom inkubatoru.“

28. Aktivna škola

Škola

Osnovna škola Darda: Školska 9, 313126 Darda

Telefon: 031/ 740 519

E-adresa: andreja.doric@skole.hr;

Voditeljica

Andreja Dorić, prof.

Učenici

Šesti razred: Filipa Posavec, Lucija Golik, Jelena Radanović, Emilija Horvat, Lana Stojković, Dina Dunai, Ena Oberlender, Nora Malović

Cilj

Cilj projekta: povećati razinu učeničke fizičke aktivnosti i socijalne interakcije među učenicima tijekom školskih odmora kroz uvođenje raznovrsnih igara i aktivnosti, te smanjiti vrijeme provedeno na mobilnim uređajima, potičući zdravije životne navike i razvoj međusobnih odnosa.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2025/2026. učenici su odlučili nešto poduzeti da bi smanjili uporabu mobitela na hodnicima škole za vrijeme odmora. Iako su mobiteli Kućnim redom škole zabranjeni učenici uvijek nađu način posegnuti za mobitelom i pri tome su otuđeni i ne druže se. Željeli su riješiti problem na način da se učenici pod omorom druže te da imaju u prostorima škole ponuđene igrice i sl. da bi aktivno proveli svoje slobodno vrijeme i time zaboravili na dosadu i potrebu surfanja na mobitelu. Učenici su na satima biologije i na radionicama koje provode psihologinja i pedagoginja čuli koliko je uporaba mobilnih uređaja štetna te koliko djece u svijetu posjeduje pametne telefone koji nažalost često zamjenjuju pravog prijatelja, igru, druženje i socijalizaciju općenito. Na temelju ankete saznali su da bi učenici rado provodili aktivno svoje slobodno vrijeme pod odmorom kada bi im bile ponuđene igrice u hodnicima škole te bi se više družili s vršnjacima. U medijima (novine, TV, internetske stranice...) pronašli su informacije koje tvrde da su mobiteli korisni uređaji ako se koriste pametno, racionalno i prema uputama odgovorne, starije osobe, ali isto tako da negativno utječu na zdravlje djece jer dugotrajno gledanje u ekran može uzrokovati: naprezanje očiju, glavobolje, bolove u vratu i leđima, poremećaje spavanja (posebno zbog plavog svjetla prije spavanja). Učenici su razgovarali s ravnateljicom škole o učenom problemu i iznijeli svoje ideje, a ravnateljica ih je prenijela Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću i Vijeću roditelja. Kontaktirali su i načelnika Općine Darda te su krenuli u ostvarivanje svojih ciljeva.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili tri moguća (alternativna) rješenja:

1) Izrada projekta u okviru Erasmus +projekta na temu Aktivno slobodno vrijeme

Pozitivne strane su: mobilnost učenika i učitelja u zemlje EU da bi vidjeli kako različite škole u Europskoj uniji rješavaju problem ograničavanja ili zabrane korištenja mobitela, te kako koriste svoje slobodno vrijeme u školi. Primjere dobre prakse mogli bi primijeniti u našoj školi. Negativne strane su: pisanje projekta je zahtjevan i dugotrajan posao, treba postojati interes djelatnika i učenika za sudjelovanje u projektu, projekt neće biti moguće realizirati ako ne bude odobren od komisije koja na nacionalnoj razini ocjenjuje projekte

2) Organiziranje sajma u školi

Pozitivne strane su: razvijanje poduzetničkih vještina jer učenici uče kako planirati, organizirati, promovirati i prodavati proizvode ili usluge. To potiče odgovornost, kreativnost i timski rad. Jačanje zajedništva– sajam može povezati učenike, nastavnike i roditelje što potiče suradnju i osjećaj pripadnosti školi. Ako učenici znaju da će prihod ići za nešto što će oni koristiti veća je vjerojatnost da će biti motivirani sudjelovati, a prodaja proizvoda ili predstavljanje ideja razvija samopouzdanje i komunikaciju. Negativne strane su: Organizacijski izazovi jer planiranje sajma zahtijeva puno vremena, koordinacije i odgovornosti (raspored, prostor, dozvole, financije). Financijski rizik– ako prodaja ne bude uspješna, možda se neće prikupiti dovoljno novca. Može doći do neslaganja oko podjele zadataka, novca ili ideja koje mogu stvoriti napetosti.

3) Predavanje Korada Korlevića o racionalnoj uporabi mobitela

Pozitivne strane: predavanje renomiranog predavača koji će na stručan način objasniti važnost primjene mobitela u edukacijske svrhe. Negativne strane: financijska sredstva, nedostatak vremena, zauzetost predavača.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da iskustveno učenje donosi najbolje rezultate te je kao najbolje rješenje predložio edukacije na različitim predmetima, radionice i samostalno uređenja prostora škole uz potporu nastavnika, roditelja i općine. Edukacije bi se održavale na predmetima Biologija i TZK o važnosti kretanja te na radionicama koje provode psihologinja i pedagoginja na temu Mentalnoga zdravlja. Učenici su zaključili da bi se samostalnom izradom kreativnih igara ostvarila suradnja s prof. likovne i tehničke kulture, stručnom suradnicom knjižničarkom te bi učenici uz stručno vodstvo pokazali svoju maštovitost, kreativnost te angažman u izradi. Također bi bilo poželjno sudjelovati u natječaju Mali veliki talenti gdje bi angažiranjem učenika, roditelja i svih zaposlenika škole prikupili kupone potrebne za nabavku repromaterijala za izradu igrica, ali i samih igrica koje bi služile učenicima za aktivno provođenje slobodnog vremena. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Konvenciju o pravima djeteta, Statut i Kućni red OŠ Darda, dokument „Aktivna škola“.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da zajednički djelovanjem svih dionika u školi, ali i široj zajednici mogu doći do željenih rezultata te su učenici koji pohađaju izvannastavnu aktivnost Građanski

odgoj i obrazovanje razgovarali o ideji s ravnateljicom škole te ju zamolili da iskomunicira isto s Vijećem roditelja i razrednicima na Učiteljskom vijeću i zatraži pomoć. Nakon poslanog pisma namjere načelnik nas je pozvao na sastanak te smo mu iznijeli svoju ideju i dobili „zeleno svjetlo“ za realizaciju uz financijsku i logističku potporu. Uz pomoć ravnateljice odradila se nabava materijala i namještaja te izrada igrica i osmišljavanje kutka za odmor i zabavu uz pomoć nastavnika i učenika za vrijeme zimskih praznika. Svi dionici odgojno-obrazovnog procesa pružili su maksimalnu potporu, pomoć i logistiku.

Ostvareni rezultati

U školskim hodnicima postavljene su mekane stolice koje omogućuju učenicima ugodno sjedenje tijekom odmora. Time su stvoreni prostori za razgovor, upoznavanje i razmjenu mišljenja. Hodnici više nisu samo prolazni prostori, nego mjesta druženja. Na zidove su postavljeni tangrami i igra iks-oks. Ove igre potiču logičko razmišljanje, strpljenje i suradnju među učenicima. Igranje u paru ili skupini pomaže razvijanju komunikacijskih vještina i timskog duha. Knjižnica je pretvorena u prostor za mirno druženje i igranje društvenih igara. Učenici mogu razgovarati, igrati se i učiti jedni od drugih. Dostupni papiri i olovke za crtanje, pisanje i kreativno izražavanje te kockice za slaganje. U školskom holu postavljene su stopice po kojima se mlađi učenici mogu kretati i skakutati. Ova aktivnost potiče razvoj motorike, ravnoteže i zdravog kretanja. Ujedno stvara veselu i razigranu atmosferu u školi. Na satima Biologije održane su radionice i predavanja o zdravom načinu života te radionica s psihologinjom o mentalnom zdravlju.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u školi učenicima šestih razreda na Satu razrednog odjela. Dogovoreno je da će biti predstavljen na Danu škole 15.5.2026. svim zainteresiranim građanima, te na zadnjem Učiteljskom vijeću. Predstavljen je i na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 20. ožujka 2026.).

29. Eko *lajk* za ljubimce i okoliš

Škola

Osnovna škola Višnjevac; Crni put 41, 31 220 Višnjevac

Telefon: 031/310 180

E-adresa: cosickristina896@gmail.com;

Field Code Changed

Voditeljica

Kristina Ćosić, mag. prim. educ.

Učenici

Helena Putar, 8. c; Darin Benčić, 8. c; Natali Kurtak, 8. c; Lea Duspara, 8. c

Suradnici projekta

Učenice i učenici izbornog predmeta Građanskog odgoja i obrazovanja 8. razreda, učenici razredne nastave, Vijeće učenika škole, učenici predmetne nastave od 5. do 8. razreda; Dane Končar, ravnatelj škole; Melita Krstić, prof. pedagogije; Biljana Mrdović-Varevac, dipl. psiholog; Učenička zadruga Višnja; Vijeće roditelja; Školski odbor; školska liječnica; Mjesni odbor Višnjevac.

Cilj

Povećati svijest građana, posebno vlasnika kućnih ljubimaca, o važnosti odgovornog ponašanja prema okolišu, smanjiti onečišćenje prostora na području benta Stara Drava Višnjevac te potaknuti redovito i pravilno uklanjanje izmeta kućnih ljubimaca kroz edukaciju, postavljanje eko-punktova i suradnju učenika, škole i lokalne zajednice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U našem mjestu, posebno na području benta Stara Drava Višnjevac, često nailazimo na nepokupljene izmete kućnih ljubimaca, najčešće pasa. Iako postoji park za kućne ljubimce koji smo mi, učenici naše škole, izradili kroz Projekt građanin, svake godine povodom Dana mjesta organiziramo u tom parku predavanja – malu školu za sadašnje i buduće vlasnike kućnih ljubimaca. Tijekom cijele godine stanovnici mjesta i učenici sa svojim obiteljima ondje šecu, voze bicikle i romobile, dolaze ribiči te drugi izletnici.

Proučavanjem medija uočili smo da je problem životinjskog izmeta prisutan u gotovo svim rekreativnim područjima i okolnim zelenim zonama gradova i mjesta. Razgovarajući sa školskom liječnicom i nastavnicom biologije, shvatili smo da ovaj problem uzrokuje onečišćenje okoliša, neugodne mirise te mogućnost širenja bakterija i bolesti.

Razgovarali smo i s predstavnicima Mjesnog odbora Višnjevac te doznali da postoji nezadovoljstvo građana koji koriste prostor za šetnju i rekreaciju zbog onečišćenja travnatih

površina. Primijetili smo da dio vlasnika kućnih ljubimaca nije dovoljno informiran ili je neodgovoran, a na nekim mjestima nedostaje oprema poput koševa i vrećica. Odlučili smo istražiti ovu temu i u našoj školi. Anketirali smo učenike i saznali sljedeće: većina učenika ima kućnog ljubimca (oko 89%), a njih oko 70% najčešće ih vodi u šetnju. Zabrinjavajuće je da njih 60% skuplja izmet ljubimca, dok ostalih 40% jasno kaže da to ne čini, što znači da se velika količina izmeta nalazi u prirodi ili na ulicama. Ova anketa među učenicima ukazuje na visoku razinu empatije prema životinjama, ali i na ozbiljan nedostatak ekološke svijesti i građanske odgovornosti. Podaci iz ankete govore i o tome da su životinje sastavni dio odrastanja većine učenika, što pozitivno utječe na razvoj emocionalne inteligencije i navika brige o drugima. Činjenica da velika većina učenika sama šee svoje ljubimce pokazuje da su preuzeli konkretne obveze, a ne samo ulogu vlasnika „na papiru“. Kritičan problem je higijena i ekologija (40% ne skuplja izmet). To je najalarmantniji podatak. Čak četiri od deset učenika izravno pridonosi onečišćenju okoliša. Neuklonjeni izmet na ulicama i u parkovima izvor je zaraza i parazita. Ovakvo ponašanje narušava kvalitetu života u zajednici i stvara negativnu sliku o vlasnicima pasa. Budući da je riječ o četrnaestogodišnjacima, ovi podaci sugeriraju da nisu dovoljno poučeni osnovama komunalnog reda ili ih svjesno ignoriraju zbog nelagode ili lijenosti. Zaključno, iako su učenici brižni prema svojim ljubimcima, postoji velik prostor za napredak u edukaciji o odgovornom vlasništvu. Potrebno je osvijestiti učenike da briga o ljubimcu ne završava šetnjom, već uključuje i brigu o javnom prostoru koji dijele s drugim građanima.

Moguća rješenja problema

Postoje propisi koji obavezuju vlasnike pasa na čišćenje za svojim ljubimcima, ali se oni nedovoljno provode, a kontrole su rijetke. Predložili smo dvije politike-prijedloga rješenja:

Postavljanje eko-punktova

Ovaj prijedlog odnosi se na postavljanje koševa s biorazgradivim vrećicama te edukativnih ploča duž šetnice i izletišta bent Stara Drava Višnjevac prema gradu Osijeku.

Pozitivne strane su: lakše prikupljanje izmeta, čišći okoliš, poticanje odgovornog ponašanja i uredniji prostor.

Negativne strane su: potrebna financijska sredstva, redovito nadopunjavanje vrećica i mogućnost zloupotrebe.

Edukativna kampanja

Ovaj prijedlog uključuje plakate, radionice, objave na društvenim mrežama i upozorenja.

Pozitivne strane: povećanje svijesti građana, dugoročna promjena ponašanja, uključivanje škole i zajednice.

Negativne strane: rezultati nisu odmah vidljivi i potrebna je stalna edukacija.

Najbolji pristup rješenju problema

Smatramo da je najbolje rješenje kombinacija obje politike:

postavljanje eko-punktova na bentu Stara Drava Višnjevac i provođenje edukativne kampanje u suradnji s lokalnom zajednicom.

Time se problem rješava kratkoročno i dugoročno, a građani dobivaju i mogućnost i znanje kako se odgovorno ponašati.

Ako postavimo samo kante, ljudi će i dalje možda bacati smeće pokraj njih. Ako samo educiramo, a nema infrastrukture, problem ostaje. Zato je potrebno kombinirati obje mjere.

Eko-punktovi predstavljaju praktično rješenje, dok edukacija osigurava dugoročnu promjenu ponašanja. Suradnja sa zajednicom povezuje sve sudionike i potiče osjećaj odgovornosti za zajednički prostor.

Zakoni dodatno potvrđuju važnost ovakvog djelovanja: propisuju obveze gradova i građana u zaštiti okoliša te potiču edukaciju i sudjelovanje zajednice. Što kažu zakoni? Zakoni jasno propisuju obveze gradova i građana u zaštiti okoliša. Zakon o gospodarenju otpadom, članak 66, kaže da grad mora organizirati prikupljanje otpada i postaviti spremnike za odvojeno prikupljanje papira, plastike, stakla i metala na javnim površinama, što znači da grad ima zakonsku obvezu postaviti kante na bentu. Članak 70 istog zakona obvezuje gradove da provode edukativne aktivnosti da bi građani naučili smanjivati otpad, pravilno ga odvajati i kompostirati pa kampanje poput plakata ili objava na društvenim mrežama pomažu gradu ispuniti ovu obvezu. Zakon o zaštiti okoliša, članak 16, propisuje da građani i udruge imaju pravo sudjelovati u postupcima zaštite okoliša, a članak 156 nalaže promicanje odgoja i obrazovanja o zaštiti prirode, što znači da grad i država trebaju podržavati inicijative građana i učenika. Ustav Republike Hrvatske, članak 69, jamči svakome pravo na zdrav život i zdrav okoliš te propisuje da država i građani moraju posvećivati posebnu skrb zaštiti zdravlja ljudi i prirode.

Plan djelovanja

Naš plan djelovanja sastojao se od sljedećih aktivnosti:

izrada plakata i slogana, predstavljanje projekta u školi i lokalnoj zajednici, postavljanje eko-punktova sa sloganima i QR kodovima te informiranje građana i vlasnika kućnih ljubimaca.

Na satovima Likovne kulture i Informatike organizirali smo natječaj za najbolji slogan. Pobjednički slogan bio je:

„Drava nam daje mir, dajmo i mi njoj čistoću!”

Izradili smo vizualno privlačne plakate s QR kodovima koji vode na našu web-stranicu. Održali smo prezentacije za učenike i nastavnike te predstavili projekt učiteljima jezično-umjetničkog područja.

Postavili smo info-ploče na ključnim mjestima okupljanja te dodatne sadržaje (posuda za vodu, igračke za psa) da bismo ih potaknuli na zaustavljanje i informiranje.

Organizirali smo „Eko-dan” na bentu, gdje smo razgovarali s građanima i dijelili informativne materijale.

Ostvareni rezultati

Nakon šest mjeseci provođenja plana rezultati su vidljivi: prostor uz Dravu postao je čišći i uredniji, a količina otpada se smanjila.

Građani su pokazali veću svijest o očuvanju prirode i češće se odgovorno ponašaju. Naši slogani i plakati privukli su pažnju, a QR kodovi omogućili dodatnu edukaciju.

Projekt je pridonio jačanju ekološke svijesti u školi i zajednici te pokazao kako i male akcije mogu dovesti do velikih promjena.

Aktivni učenici:

Učenici su naučili kako pisati projekte, komunicirati s institucijama i aktivno sudjelovati u zajednici.

Kroz projekt razvijamo odgovornost, svijest o okolišu i poštovanje prema drugima.

Ponosni smo što kao učenici 8. razreda ovim projektom doprinosimo svojoj zajednici.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i nastavnicima škole, razrednicima te učiteljima jezično-umjetničkog područja.

30. Pano pohvala

Škola

Osnovna škola Grigora Viteza; Kruga 46, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 5599680

E-adresa: tajnistvo@os-gviteza-zg.skole.hr;

Voditeljica

Lidija Ribić

Učenci

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe Građanski odgoj i obrazovanje, 6., 7. i 8. razred: Lana Brzović, Lili Fulir, Aristeja Kolak, Bella Loboja, Karolina Matošević, Ozana Petrač, Nina Roguljić, Merjem Šemsidini, Anja Šumić, Vita Vidiček

Tema projekta

Tema našega projekta bila je unaprjeđenje odnosa između učenika i učitelja kroz razvoj empatije i kulture pohvale u školskoj zajednici. Polazili smo od uvjerenja da se ljudska prava ne ostvaruju samo kroz pravila i dokumente, nego prvenstveno kroz svakodnevne odnose, način komunikacije i međusobno poštovanje. U središte projekta stavili smo empatiju kao temeljnu vrijednost koja omogućuje da se svatko u školi osjeća viđeno, uvaženo i sigurno.

Cilj

Cilj projekta bio je potaknuti razvoj pozitivne školske klime u kojoj se prava učenika i učitelja poštuju kroz konkretna djela, a ne samo deklarativno. Željeli smo osnažiti učenike da prepoznaju vlastitu odgovornost u izgradnji odnosa u školi te ih potaknuti na aktivno i demokratsko sudjelovanje u rješavanju problema koji se tiču njihove zajednice.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Tijekom projekta učenici su razvijali razumijevanje ljudskih prava i prava učenika u kontekstu svakodnevnog školskog života. Učili su prepoznavati situacije u kojima su prava ostvarena, ali i one u kojima postoji prostor za poboljšanje. Razvijali su vještine kritičkog promišljanja, argumentirane rasprave i demokratskog odlučivanja. Sudjelovanjem u intervjui, raspravama i javnom predstavljanju projekta osnažili su svoje komunikacijske kompetencije, a kroz planiranje i provedbu akcije razvijali su organizacijske i suradničke vještine. Korištenjem digitalnih alata i umjetne inteligencije dodatno su razvijali digitalne kompetencije. Posebno je vidljiv napredak u socijalnim i građanskim kompetencijama, poput empatije, odgovornosti i spremnosti na suradnju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Projekt je započeo istraživanjem ljudskih prava i prava učenika. Učenici su analizirali relevantne dokumente te raspravljali o tome kako se ta prava ostvaruju u školi. Da bismo prikupili stvarna mišljenja, proveli smo “ulični intervju” među učenicima na školskim hodnicima. Pitali smo ih što znaju o svojim pravima i gdje vide mogućnost poboljšanja odnosa u školi. Rezultati su pokazali da mnogi učenici nisu sigurni koja su njihova prava te da postoji potreba za boljom međusobnom komunikacijom i razumijevanjem. Posebno snažan dojam ostavila je radionica „U tuđim cipelama“, u kojoj su se učenici uživaljivali u različite uloge, primjerice učenika koji se osjeća neprimijećeno ili učitelja koji doživljava neprimjerenu komunikaciju. Upravo je ta aktivnost dodatno osvijestila važnost empatije u svakodnevnim odnosima.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nakon što smo definirali problem, započeli smo oblikovanje mogućih rješenja. Učenici su predlagali ideje koje bi mogle poboljšati odnose među učenicima, između učenika i učitelja te kroz promjene u prostoru škole. Razmatrali smo ideju kutije lijepih riječi, organizaciju zajedničkih igara učenika i učitelja te postavljanje panoa pohvala. Svako smo rješenje analizirali s obzirom na izvedivost, održivost, moguće izazove i potencijalni utjecaj na školsku klimu. Rasprava je bila argumentirana i konstruktivna, a učenici su pokazali sposobnost sagledavanja i prednosti i nedostataka pojedinih prijedloga.

Najbolji pristup rješenju problema

Da bismo donijeli demokratsku odluku, svoja smo rješenja predstavili Vijeću učenika. Nakon rasprave provedeno je glasanje, a većinom glasova odabran je pano pohvala kao rješenje koje je najjednostavnije za provedbu, vidljivo cijeloj školi i dugoročno održivo. Nakon odabira pristupili smo izradi kriterija za pisanje poruka. Dogovorili smo da pohvale moraju biti iskrene, konkretne, poštivajuće i empatične, bez sarkazma i uspoređivanja s drugima. U osmišljavanju pravila i tekstova koristili smo i umjetnu inteligenciju kao pomoć u oblikovanju jasnih i razumljivih uputa.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je izradu i postavljanje panoa na vidljivo mjesto u školi, informiranje učenika putem knjige oglasa te upoznavanje učitelja s projektom. Definirali smo način održavanja panoa i praćenja sadržaja te planirali provedbu ankete zadovoljstva na kraju školske godine da bismo procijenili učinak projekta. Također smo predvidjeli objavu rezultata u školskom listu i na mrežnim stranicama škole.

Ostvareni rezultati

Rezultati su bili vidljivi već u prvim danima nakon postavljanja panoa. Poruke pohvale počele su se nizati, a učenici i učitelji pokazali su velik interes i podršku. Povratne informacije bile su pozitivne, a atmosfera u školi postala je toplija i otvorenija. Učenici su pokazali veću spremnost na prepoznavanje i isticanje pozitivnih ponašanja, što je dodatno osnažilo osjećaj zajedništva.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen unutar škole Vijeću učenika, nastavnicima i učenicima, a na županijskoj smotri prikazujemo proces rada kroz četiri koraka građanske akcije, fotografije panoa, video isječke intervjua i refleksije učenika o važnosti empatije u školskoj zajednici. Smatramo da je naš projekt primjer kako učenici, uz podršku škole, mogu aktivno doprinijeti stvaranju okruženja u kojem se ljudska prava žive svakodnevno.

31. Čovječe, budi PRAVEDAN! (društvena igra o pravednosti i jednakim mogućnostima)

Škola

Osnovna škola Ivana Meštrovića; Ulica Martina Puštega 1, 10000 Zagreb

Telefon/ telefaks: 01 3632217 / 01 3638762

E-adresa: ured@os-imestrovica-zg.skole.hr;

Voditeljica

Gordana Ljubas

Učenici

U izradi projekta sudjelovale su učenice Katarina Knežević, Magda Kvesić, Petra Rajačić, Tara Rukavina, Tonka Triska, Sofija Vasiljević, Latica Živković (7. razred)

Tema projekta

Projekt „Čovječe, budi PRAVEDAN!“ bavi se pitanjima pravednosti, rodne ravnopravnosti, stereotipa i poštovanja osobnih granica među mladima. Povezan je s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti i Zdravlje. Učenice su istraživale kako stereotipi i društvena očekivanja utječu na svakodnevni život djevojčica i dječaka te kako otvoriti prostor za razgovor o tim temama među vršnjacima.

Cilj

Cilj projekta bio je potaknuti učenike na promišljanje o pravednosti, stereotipima i jednakim mogućnostima te ih uključiti u aktivno traženje rješenja. Kroz osmišljavanje društvene igre učenice su razvijale svijest o osobnoj odgovornosti, važnosti poštovanja različitosti i potrebi otvorenog dijaloga o osjetljivim društvenim temama.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

U projektu učenici razvijaju kritičko mišljenje, prepoznaju stereotipe i društvene nepravde te razumiju njihov utjecaj na pojedince i zajednicu. Projekt potiče empatiju, toleranciju i komunikacijske vještine te osnažuje učenike za argumentirano izražavanje stavova i odgovorno djelovanje u zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenice su analizirale stereotipe u svakodnevnom životu, medijima i na društvenim mrežama te raspravljale o pravednosti, jednakosti i društvenim očekivanjima vezanim uz spol. Provele

su i anketu među učenicima dvaju sedmih i dvaju osmih razreda da bi istražile iskustva stereotipa, osjećaj nesigurnosti i kršenja osobnih granica. Rezultati ankete pokazali su da se društveni pritisci pojavljuju kod oba spola, ali na različite načine.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenice su razmatrale različite oblike djelovanja – radionice, plakate protiv stereotipa te predavanja stručnjaka – te zaključile da je društvena igra najprikladniji način poticanja razgovora među učenicima.

Najbolji pristup rješavanju problema

Osmislile su društvenu igru „Čovječe, budi PRAVEDAN!” inspiriranu klasičnom igrom, ali obogaćenu edukativnim karticama koje potiču raspravu o stereotipima, pravednosti i pravima djece. U igri nema pobjednika – naglasak je na razgovoru, razmjeni mišljenja i razumijevanju različitih perspektiva.

Plan djelovanja

Učenice su osmislile pravila igre, izradile ploču i kartice kategorija Mišljenje, Saznaj i Trivia te igru testirale u razredu. Nakon testiranja sadržaj su dodatno doradile i uvele nove kartice Buntovnici s razlogom, Buntovnice s razlogom te kartice povezane s Konvencijom o pravima djeteta. Igra je prijavljena na natječaj „Oboji svijet – bojama ravnopravnosti” Foruma za slobodu odgoja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnatelju i stručnoj suradnici pedagoginji, učenicima sedmih razreda na satima razrednika i hrvatskoga jezika, u Gradskoj knjižnici Staglišće te u Mjesnom odboru Gajevo. O projektu je objavljen članak u Večernjem listu.

Ostvareni rezultati

U konkurenciji 255 radova iz 126 škola projekt je nagrađen na natječaju „Oboji svijet”. Društvena igra pokazala se kao učinkovit alat za razgovor o stereotipima i pravednosti te se može koristiti na satima razrednika, u preventivnim programima i izvannastavnim aktivnostima. Projekt je dobio i preporuku Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. U školi je dogovoreno uvrštavanje igre u školski preventivni program i njezina primjena na satima razrednika, u nastavi te u školskom dnevnom boravku.

Daljnji razvoj projekta. Da bi se projekt dodatno razvijao i bio dostupan većem broju učenika, planirana je suradnja s Allianz osiguranjem u vidu podrške u izradi više kompleta igre, pomoći u promociji i popularizaciji igre te pomoći u komunikacijskoj kampanji. Suradnja bi omogućila širu primjenu igre u školama i zajednici.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenice ističu da su kroz projekt naučile prepoznati stereotipe u svakodnevnom životu, razvile vještine suradnje i rasprave te shvatile da učenici svojim idejama mogu potaknuti promjene u zajednici.

32. Zagrepčani o Zagrebu

Škola

Osnovna škola Iver; Mladena Halepe 8, 10361 Sesvetski Kraljevec

Telefon/telefaks: 01 6454705

E-adresa: ured@os-iver.skole.hr;

Voditeljice

Nina Martić, Mirela Rod-Slipčević

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe Zajednice aktivnih građana, 8.a razreda: Dunaj Antonija, Šokec Katarina, Dragić Anja, Čorić Rita.

Cilj

Istražiti što znači biti Zagrepčanin, osvijestiti povezanost periferije i centra grada, ispitati dostupnost kulturnih, obrazovnih i zabavnih sadržaja, razvijati osjećaj pripadnosti gradu i potaknuti aktivno građanstvo i odgovorno sudjelovanje u zajednici.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Učenici analiziraju probleme u lokalnoj zajednici, koriste različite metode istraživanja (ankete, intervju, terenski rad), izrađuju i prezentiraju rezultate, razvijaju komunikacijske vještine, prenose znanje drugima, planiraju i organiziraju aktivnosti, razvijaju kritičko mišljenje te jačaju osjećaj građanske pripadnosti.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici su istraživali prometnu povezanost periferije (Sesvetski Kraljevec) i centra Zagreba, dostupnost kulturnih i obrazovnih sadržaja, osjećaj pripadnosti gradu te moguće predrasude između stanovnika centra i periferije. Proveli su ankete među osmašima, rasprave i analizu problema. Zaključili su da je prometna povezanost ključan izazov koji utječe na korištenje gradskih sadržaja i osjećaj jednakosti.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici su se koristili različitim metodama kao što su čitanje članaka, anketa, intervjui, prezentacija i predavanje, terensko učenje, višestruki izleti i uključivanje roditelja. Zaključeno je da sama teorijska nastava nije dovoljna te je potrebno iskustveno učenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Najboljim pristupom pokazala se kombinacija terenskih aktivnosti, praktičnog rada izvan škole, istraživanja i edukacija unutar škole, prezentacije i poučavanje drugih učenika.

Plan djelovanja

Plan djelovanja je bio pripremiti i obraditi ankete, izraditi prezentacije (PPT), održati predavanja učenicima, obilazak kulturnih i obrazovnih institucija, posjet Hrvatskom narodnom kazalištu, Muzeju 80-ih, HRT-u, Sljemenu i vidikovcu (žičara), adventskim lokacijama i klizalištu, koncertu na Trgu bana Jelačića i kao zadnje analiza iskustava nakon aktivnosti.

Ostvareni rezultati

Učenici su usvojili pojmove periferija, prometna povezanost, javni prijevoz, kulturni sadržaj, predrasude i pripadnost. Razvili su samopouzdanje kroz predavanje drugima. Naučili su izraditi i analizirati anketu. Stekli su iskustveno znanje o gradu i osvijestili važnost kulturnih sadržaja. Razumjeli su utjecaj prometne povezanosti na kvalitetu života. Razvili su osjećaj pripadnosti Zagrebu. Posebno su uočili koliko vrijeme putovanja utječe na mogućnost sudjelovanja u gradskim aktivnostima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na Učiteljskom vijeću, učenicima škole i na mrežnoj stranici škole.

Aktivnosti su bile poučne, zabavne i poticajne za daljnji rad.

Osvrt učenika

Projekt mi je bio poučan jer sam bolje razumjela važnost prometne povezanosti i pripadnosti gradu. Naučila sam kako prezentirati te sam stekla više samopouzdanja.

33. Učenici u fokusu: naša prava i odgovornosti

Škola

Osnovna škola kralja Tomislava; Nova cesta 92, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 3820593

E-adresa: ured@os-kraljatomislava-zg.skole.hr;

Voditeljica

Iva Erak

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici grupe ZAG Zajednica aktivnih građana 5.c, 7.b i 7.d razreda, kao i učenici 1.a, 2.d i 4.a razreda

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Didak Krešimir Čolak, Melita Anđel, Megi Kero, Nora Bunčić (Lea Kranjčec)

Tema projekta

Razvijanje svijesti o povezanosti dječjih prava i učeničkih obaveza kroz aktivnosti koje vode sami učenici te sudjelovanje u osmišljavanju, provedbi i predavljanju međuvršnjačkih edukacija, kreativnih radionica i školskih akcija.

Cilj

Stjecanje znanja o dječjim prava i obavezama te razumijevanje njihove povezanosti. Poticanje učenika na odgovorno ponašanje i aktivnu ulogu u promicanju kulture uvažavanja. Razvijanje svijesti da se prava ostvaruju samo uz poštivanje pravila i međusobnog poštovanja te poticanje pozitivnih vrijednosti među svim učenicima škole.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Učenici objašnjavaju dječja prava i obaveze te prepoznaju kako odgovorno ponašanje utječe na prava drugih. Primjenjuju informacije iz različitih izvora, razvijaju empatiju, komunikacijske vještine i nenasilno rješavanje sukoba. Preuzimaju aktivnu ulogu u planiranju i izvođenju međuvršnjačkih edukacija te razvijaju digitalne, socijalne i građanske kompetencije.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici 5. i 7. razreda uočili su da učenici nižih razreda dobro poznaju svoja prava, ali slabije razumiju obaveze. Da bi provjerili tu pretpostavku, proveli su razgovore s učenicima 1. i 4.

razreda, analizirali školski Kućni red i pregledali edukativne materijale. Učenik 5. razreda izradio je video-intervju o pravima i obavezama koji su potvrdili njihova opažanja. Proveli su i kratku anketu koja je pokazala da mlađi učenici trebaju jednostavnija objašnjenja i konkretne primjere. Zaključili su da je ključno pitanje kako im približiti povezanost prava i obaveza na razumljiv način.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici su raspravili načine motiviranja ostalih učenika za usvajanje odgovornog ponašanja te osmislili tri rješenja: pano u auli, međuvršnjačka predavanja i AI slikovnicu. Pano bi donio kratke i jasne poruke, ali njegova vidljivost ovisi o prolaznicima. Međuvršnjačka predavanja omogućuju bolju motivaciju i interaktivnost, no zahtijevaju pripremu i dobru organizaciju. AI slikovnica je trajni, djeci blizak materijal, ali njezina izrada i distribucija zahtijevaju više vremena.

Najbolji pristup rješavanju problema

Najboljim se pokazao pristup utemeljen na Kurikulumu međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje i školskim dokumentima koji uređuju prava i obaveze učenika. Uključuje sve učitelje i razrede, sadržaji se mogu prilagoditi dobi učenika, a dostupni materijali dodatno olakšavaju provedbu. Važno je da aktivnosti budu realne, postupne i dosljedne te da su učenici i učitelji motivirani.

Plan djelovanja

Planirane aktivnosti uključivale su razgovor s ravnateljicom o mogućnostima provedbe, analizu školskog kurikuluma, ispunjavanje obrasca za školski kurikulum, traženje smjernica i materijala, pripremu videa, predavanja, plakata i AI slikovnice, izradu dokumentacijske mape i portfelja te predstavljanje projekta u školi i, prema mogućnostima, izvan škole.

Ostvareni rezultati

Učenici su naučili korake provedbe projekta, razvili strpljenje i suradničke vještine, te jasnije razumjeli povezanost prava i obaveza. Kroz rad s mlađim učenicima razvili su empatiju, komunikacijske vještine i osjećaj odgovornosti. Uočili su da i male aktivnosti mogu doprinijeti stvaranju pravednijeg i sigurnijeg školskog okruženja. Materijali koje su koristili potaknuli su ih da promišljaju o kontinuiranom njegovanju kulture uvažavanja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u auli škole i učionicama nižih razreda kroz video, predavanja, plakate i AI slikovnicu, a aktivnosti su praćene na web stranici i Instagram profilu škole. Predstavit će se na Županijskoj smotri GOO. Projekt je također predstavljen na konferenciji Učiteljskog fakulteta u Zagrebu „Dječja prava – pitanje kurikuluma i(li) politika“, pod nazivom „Analiza dječjih prava i obaveza u suvremenom društvu“. Zahvaljujemo ravnateljici Maji Car, knjižničarki Ivani Dominko, pedagoginji Ani Hrvojević te učiteljicama Niki Despot i Petri Kurelić na podršci tijekom provedbe projekta.

34. Skate park

Škola

Osnovna škola Rapska; Rapska 3, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 6180278 / 01 6183763

E-adresa: ured@os-rapska-zg.skole.hr;

Voditeljica

Lovorka Jurić Komljenović

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 6. razreda, polaznici grupe Građanskog odgoja (ZAG):

Istok Paić, Roza Nakić, Leo Karešin, Quintino Bassani, Nela Filipović, Mila Mihić, Eva Bešlić, Patrik Drilo, Matej Merslavić, Bruna Potočki, Tia Pelko, Jan Šimleša, Filip Jambrak, Lucija Bručić, Carlo Ivan Uremović

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Učenici prepoznaju i istražuju pojave i probleme u zajednici uočavajući njihovu važnost, njihove uzroke i posljedice te njihov utjecaj na život članova zajednice. Učenici razumiju sebe kao dio zajednice i prepoznaje potrebu za suradnjom i sudjelovanjem u rješavanju problema u zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Nakon uvodnih radionica za učenike sa svrhom upoznavanja s ljudskim pravima, dječjim pravima, demokracijom, javnom politikom, funkcioniranju vlasti, zakona i ustava RH, učenici su razgovorom s roditeljima, prijateljima i susjedima počeli istraživati koji su problemi prisutni u našoj društvenoj zajednici. Između predloženih tema učenici su izglasali temu skate park.

Učenici su proveli anketu među učenicima i roditeljima te ispitali interes za izgradnju i korištenje skate parka u naselju. Da bi doznali više o temi, intervjuirali su učitelje, pročelnika Gradskog ureda za obrazovanje i predstavnike mjesne samouprave, proučavali zakone te pretraživali novinske članke na internetu.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Prvo rješenje bilo bi da su učenici ti koji bi napravili skate park. Najprije bi trebali informirati i okupiti učenike školskim razglasom, plakatima, organiziranjem tribine... Loše su strane tog

rješenja da bi učenici mogli ismijati ideju i vandalizirati plakate, možda se ne bi mogli dogovoriti jer učenici imaju različite ideje i možda ne bi znali napraviti skate park jer ne znaju procese. Dobre su strane ovog rješenja da bi učenici i učitelji mogli pohvaliti ideju, mogli bi dobiti blokiće za pohvalu, mogli bi dobiti 5 iz HJ iz prezentacija. Cijeli proces može biti zabavan i mogli bi naučiti nešto iz toga, razvijali bi kreativnost.

Drugo rješenje bilo bi okupiti stanovnike našeg naselja te zainteresirati ih za izgradnju skate parka. Građane bi trebali informirati plakatima, panoima, društvenim mrežama (Facebook, Tik tok, Instagram, Whatsapp, novine, časopisi, reklame, web stranice...) Loše su strane tog rješenja da možda neće puno ljudi htjeti dati novce za izgradnju parka, netko bi mogao vandalizirati oglase, netko bi mogao proširiti loš glas o toj ideji i čak proširiti lažne vijesti. Možda neće svi građani vidjeti tu informaciju, možda se neće svi htjeti odazvati jer nas neće ozbiljno shvatiti jer smo djeca, možda se neće složiti s idejom izgradnje skate parka. Dobre su strane ovog rješenja da je na ovaj način moguće aktivirati i okupiti građane, a okupljeni građani mogli bi pridonijeti ostvarenju projekta sa svojim idejama. Netko bi mogao proširiti i dobar glas o ideji, možda potaknemo druge ljude za uključivanje u zbivanja u zajednici i možda sklopimo poznanstva s ljudima koji znaju kako napraviti skate park.

Najbolji pristup rješenju problema

Ideju za najbolje rješenje dobili su iz intervjua s pročelnikom i predstavnicima mjesne samouprave te iz pravila Mjesnoga odbora Sigečice.

Plan djelovanja

1. slaganje dokumentacijske mape i izrada portfelja
2. predstavljanje projekta u školi
3. sastanak s predsjednikom Vijeća gradske četvrti Trnje
4. organiziranje tribine radi podizanja svijesti o potrebi skate parka u naselju
5. javno predstavljanje projekta.

Projekt je predstavljen na sljedeće načine: pred 6. a i 6. b razredom (17. 3.) te na Vijeću učenika (24. 3.) i Vijeću roditelja (25. 3. 2026). Planiramo tribinu za stanovnike naselja Sigečica.

Ostvareni rezultati

Učenici su razvijali vještine istraživanja, kritičkoga razmišljanja, suradničko i iskustveno učenje, anketiranje i raspravu te vještine izrade plakata i javnoga predstavljanja; također su naučili strpljivo slušati jedni druge.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici se osjećaju važno i ponosno, osjećaju da su postigli da odrasli uvažavaju njihovo mišljenje.

35. List po list, zrak je čist

Škola

Osnovna škola Središće; Savezne Republike Njemačke 2a, 10000 Zagreb

Telefon: 01 5999550

E-adresa: ured@os-sredisce-zg.skole.hr;

Voditeljice

Nera Batina, Božena Ukić

Učenici

ZAG– Zajednica aktivni građana i RO-PO Robotika programiranje

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Matko Bukovac, Ana Pergar, Dora Kvesić i Sara Čučilović

Cilj

Cilj ovog projekta je istražiti problem kvalitete zraka u Zagrebu i predložiti rješenja koja mogu doprinijeti njegovu poboljšanju. Kroz istraživanje, analizu podataka i suradnju s lokalnom zajednicom željeli smo pronaći rješenje koje je realno provedivo i korisno za građane.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje se razvijaju u projektu

Sudjelovanjem u projektu očekuje se da će učenici razviti istraživačke, analitičke i građanske kompetencije. Naučit će postaviti istraživačko pitanje, prikupljati i analizirati podatke te donositi zaključke na temelju prikupljenih informacija. Projekt potiče i razvoj digitalnih kompetencija kroz korištenje alata za analizu podataka, izradu grafova i kartografskih prikaza te upoznavanje s mogućnostima STEM tehnologije za praćenje kvalitete zraka. Učenici razvijaju i vještine timskog rada, komunikacije i argumentiranog iznošenja stavova te razumijevanje važnosti aktivnog sudjelovanja u rješavanju problema u lokalnoj zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Ideja za projekt nastala je nakon analize podataka o kvaliteti zraka u Zagrebu. Uspoređujući podatke s mjernih postaja primijetili smo da se tijekom zimskih mjeseci često bilježe povišene koncentracije lebdećih čestica PM_{2.5} i PM₁₀. Posebno nas je zainteresirala mjerna postaja Zagreb-3 koja se nalazi u blizini odlagališta otpada Jakuševac. Da bismo bolje razumjeli problem, proučili smo zakonski okvir zaštite zraka u Republici Hrvatskoj. Analizirali smo Ustav Republike Hrvatske, Zakon o zaštiti zraka i Uredbu o graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari. Na taj smo način saznali koje su dopuštene vrijednosti lebdećih čestica i

tko je odgovoran za praćenje i poboljšanje kvalitete zraka. Osim analize službenih podataka, proveli smo i anketu među građanima da bismo saznali kako oni procjenjuju kvalitetu zraka u Zagrebu i koje uzroke onečišćenja smatraju najvažnijima. Rezultati ankete pokazali su da građani kao glavne izvore onečišćenja navode promet, grijanje kućanstava i odlagalište otpada Jakuševec.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nakon istraživanja problema razmatrali smo više mogućih rješenja koja bi mogla doprinijeti poboljšanju kvalitete zraka. Među njima su povećanje broja stabala uz prometnice, formiranje zelenih zaštitnih pojaseva, ograničavanje prometa u pojedinim dijelovima grada, edukacija građana o važnosti zaštite okoliša te korištenje STEM tehnologije za praćenje kvalitete zraka.

Svako od tih rješenja analizirali smo prema nekoliko kriterija: može li se provesti u stvarnosti, nalazi li se u nadležnosti lokalne samouprave, ima li dugoročan učinak i bi li ga građani podržali. U tom smo procesu koristili i metodu dizajnerskog mišljenja da bismo usporedili različite ideje i procijenili njihove prednosti i nedostatke.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon rasprave zaključili smo da je najbolje rješenje ono koje povezuje povećanje zelenih površina i korištenje tehnologije za praćenje kvalitete zraka. Predložili smo sadnju zelenih zaštitnih pojaseva od drveća i grmlja uz prometnice i u blizini odlagališta Jakuševec.

Istražili smo i koje su vrste stabala pogodne za gradski prostor Zagreba, među kojima su lipa, javor, breza, grab, platana, hrast i ginko. Takva stabla mogu zadržavati lebdeće čestice na lišću i granama te tako doprinijeti poboljšanju kvalitete zraka. Uz sadnju drveća predložili smo i korištenje pametnih bio-filtera za zrak te senzora za praćenje koncentracije lebdećih čestica. Takva rješenja već postoje u nekim europskim gradovima i omogućuju bolje praćenje kvalitete zraka te procjenu učinka zelenih površina.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključuje izradu plakata i dokumentacijske mape u kojoj će biti prikazani rezultati istraživanja i naše idejno rješenje. Projekt ćemo predstaviti učenicima škole, učiteljima, ravnateljici i stručnoj službi. Također planiramo informirati roditelje i lokalnu zajednicu o rezultatima našeg istraživanja. U sklopu projekta planiramo dodatno istražiti primjenu bio-filtera u europskim gradovima te izraditi jednostavan demonstracijski model senzora ili bio-filtera. Izradit ćemo i GIS kartu Zagreba na kojoj ćemo označiti potencijalne lokacije za sadnju zelenih zaštitnih pojaseva i postavljanje senzora za mjerenje kvalitete zraka. Na temelju prikupljenih podataka pripremit ćemo prijedlog koji planiramo predstaviti predstavnicima Grada Zagreba.

Ostvareni rezultati

Tijekom projekta učenici su stekli nova znanja o kvaliteti zraka, uzrocima onečišćenja i mogućim načinima njegova smanjenja. Naučili su analizirati podatke, uspoređivati rezultate i donositi zaključke na temelju istraživanja. Kroz rad na projektu razvijali su vještine timskog rada, planiranja aktivnosti i javnog predstavljanja vlastitih ideja. Projekt je učenicima

omogućio da bolje razumiju kako znanstvena istraživanja i građanske inicijative mogu doprinijeti rješavanju problema u zajednici.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učenicima škole, učiteljima i ravnateljici. Rezultate istraživanja planiramo predstaviti i roditeljima te objaviti na mrežnim stranicama škole. Također želimo predstaviti naš prijedlog predstavnicima lokalne vlasti da bismo potaknuli raspravu o mogućim mjerama za poboljšanje kvalitete zraka u Zagrebu.

Projekti – srednje škole

1. Zdravi odnosi – sigurna budućnost

Škola

Gimnazija Bjelovar, Matice hrvatske 17, 43000 Bjelovar

Telefon/telefaks: 043 241 088 (ravnateljica), 043 220 176 (tajništvo)

E-adresa: ravnatelj@gimnazijabjelovar.hr;

Mrežne stranice: <https://gimnazijabjelovar.hr/>

Voditeljice

Željka Holjević, prof. izvrsna savjetnica i Biljana Barišić Mudri, prof., mentorica

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: učenika/ca (15) učenici/ce 3. razreda

Naziv tima: Siguran korak

Projekt će predstavljati: Ria Romek, Lara Smrček, Lana Trgovac, Anja Bartulović
(Lucija Čavić, Luna Bunčić)

Tematska područja

- Društveno: Promicanje kvalitete života u zajednici kroz poticanje spolno odgovornog i svjesnog ponašanja mladih. Razvijanje komunikacijskih vještina, timskog rada i socijalne kohezije.
- Političko: Istraživanje i rješavanje aktualnih problema mladih na lokalnoj i državnoj razini.
- Ljudsko-pravno: Odgovorno ponašanje u zajednici uz uočavanje, zaštitu i primjenu prava te preuzimanje odgovornosti za vlastite i tuđe postupke.

Ciljevi projekta

- Razviti odgovoran odnos prema vlastitom tijelu i zdravlju te razumijevanje emocionalnih odnosa, međusobnog poštovanja i osobnih granica.
- Educirati o prevenciji spolno prenosivih bolesti i neželjenih trudnoća.
- Potaknuti kritičko promišljanje o medijskim i društvenim porukama te promicati ravnopravnost i nenasilje.
- Osnažiti mlade za donošenje informiranih i odgovornih odluka.
- Potaknuti mlade na promišljanje o perspektivama budućih generacija kroz propitivanje osobnih navika i društvenih vrijednosti.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Nakon pomnog razmišljanja o temi ovogodišnjeg projekta te temeljem osobnog iskustva, proučavanja internetskih članaka i razgovora s vršnjacima, učenice su odlučile detaljnije istražiti uvođenje spolnog odgoja u škole. S obzirom na to da je riječ o vrlo aktualnoj temi među mladima, čak i u osnovnoj školi, projekt su nazvale „Zdravi odnosi – sigurna budućnost“.

Neki od članaka:

-<https://www.zakon.hr/c/podzakonski-propis/2687/nn-106-13-od-23.08.2013.-odluka-o-donosnju-nastavnog-plana-i-programa-zdravstvenog-odgoja-za-osnovne-i-srednje-skole>

-NN 10/2019 (29.1.2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Zdravlje za osnovne škole i srednje škole u Republici Hrvatskoj – Zakon.hr

– Uvođenje sveobuhvatne seksualne edukacije u škole u Gradu Zagrebu – faza 1 – CESI;

– Grad Zagreb planira uvesti seksualno obrazovanje u sve osnovne i srednje škole

Mladi sve ranije stupaju u spolne odnose, često bez pristupa provjerenim i stručnim informacijama. S obzirom na to da znanje o ovoj temi najčešće crpe iz nepouzdatih izvora – od vršnjaka, s društvenih mreža ili interneta – izloženi su rizicima koji mogu imati dugoročne posljedice na njihovo fizičko i mentalno zdravlje.

Glavni rizici neznanja:

- Zdravstveni rizici: Povećana opasnost od spolno prenosivih bolesti, koje bez pravodobnog prepoznavanja i liječenja mogu ostaviti trajne posljedice.
- Društveni i osobni izazovi: Maloljetnička trudnoća koja često vodi do prekida školovanja, emocionalnog stresa i financijskih poteškoća, što značajno mijenja životni put mlade osobe.

Naša provedena anketa potvrdila je pretpostavku da razina znanja mladih o spolnom zdravlju nije zadovoljavajuća, što ukazuje na hitnu potrebu za strukturiranom i pouzdanom edukacijom. Iako postoje pozitivni primjeri, poput programa zdravstvenog odgoja u Rijeci (2024/2025.) ili parcijalnog uključivanja ovih tema u pojedine nastavne predmete, smatramo da su takvi pokušaji još uvijek nedovoljni.

Projekt „Zdravi odnosi – sigurna budućnost“ zalaže se za sustavno i kontinuirano obrazovanje koje bi bilo dostupno svim mladima, čime bi se osigurala pravovremena prevencija i odgovorno donošenje životnih odluka.

Moguća rješenja problema

Rješenja koja su razmatrana kao alternativna:

1. Uvođenje općeg zdravstvenog odgoja (jednom tjedno)

Cilj ove politike je sveobuhvatno obrazovanje učenika o zdravlju, što uključuje pravilnu prehranu, prevenciju ovisnosti, mentalno zdravlje, tjelesnu aktivnost i upravljanje stresom. Ovakav bi pristup omogućio učenicima stjecanje temeljnih znanja za održavanje dobrobiti te bi poticao razvoj odgovornog ponašanja prema sebi i drugima.

U eri dezinformacija, sustavna edukacija unutar škole pomogla bi mladima da kritički procjenjuju sadržaje kojima su izloženi. Dugoročno, ovakva inicijativa donosi pozitivne učinke ne samo pojedincu, već i stabilnosti cijelog društva.

Nedostaci:

Glavni nedostatak ovog modela je opasnost od površnosti. Zbog širokog raspona tema, postoji rizik da se pitanje spolnog zdravlja — koje je ključno u adolescenciji — zanemari ili obradi nedovoljno detaljno. Bez stručnog i dubljeg pristupa, ovakva politika ne bi u potpunosti odgovorila na specifične obrazovne potrebe učenika u tom osjetljivom razdoblju.

2. Uvođenje spolnog odgoja kao obveznog predmeta

Ova mjera fokusira se na pružanje stručnih i točnih informacija o spolnom zdravlju, emocionalnim odnosima i zaštiti. Najveća prednost je osiguravanje jednake razine educiranosti za sve učenike, čime se suzbijaju mitovi i povećava sigurnost pri donošenju životnih odluka.

Ovakav bi predmet potaknuo zrelije stavove, otvoreniju komunikaciju te smanjio osjećaj srama ili nelagode. Škola bi tako postala sigurno mjesto gdje mladi mogu dobiti stručne odgovore koje često ne nalaze u krugu obitelji ili na internetu.

Nedostaci:

S druge strane, provedba ove politike može naići na otpor dijela roditelja koji smatraju da je spolni odgoj isključivo privatna obiteljska tema. Također, uvođenje klasičnog ocjenjivanja moglo bi stvoriti nepotreban pritisak i prebaciti fokus s iskrenog razumijevanja teme na puko prikupljanje ocjena, čime se gubi primarna svrha odgojnog djelovanja.

Najbolji pristup rješenju i plan djelovanja

Provedene aktivnosti i suradnja sa stručnjacima

U svrhu prikupljanja stručnih i relevantnih informacija, učenice su ostvarile suradnju s nekoliko stručnjaka iz područja medicine i psihologije:

- Suradnja s ginekologom: Proveden je intervju sa Željkom Modrić Nikolić, dr. med. spec. ginekologije i opstetricije. Detaljan uvid u razgovor (pitanja i odgovori) priložen je u dokumentacijskoj mapi projekta.
- Edukativna radionica: Organizirano je predavanje i radionica na temu „Reproduktivno zdravlje adolescenata“, koju je održala Slobodanka Subotić, univ. mag. med. techn., odgajateljica. Radionica je među učenicima izvrsno prihvaćena i visoko ocijenjena, što potvrđuje potrebu za nastavkom ovakvih aktivnosti u budućnosti.
- Kontakt s Obiteljskim centrom: Da bi se dobio dublji uvid u psihološki aspekt problema, kontaktirana je Područna služba Obiteljskog centra u Bjelovaru. Upraviteljici Romani Misir poslan je upit za intervju sa psihologinjom Ivanom Mihotić Sekovanić, koja je izrazila spremnost za razgovor uz službeno odobrenje. Iako do trenutka realizacije projekta

službeni odgovor ravnateljice nije zaprimljen, u dokumentacijskoj mapi priložena je poslana korespondencija kao dokaz pokušaja suradnje.

- Vršnjačka edukacija: Uz stručno mentorstvo školske psihologinje, učenice samostalno provode edukaciju vršnjaka u Gimnaziji Bjelovar na temu spolnog zdravlja, čime se osigurava neposredan prijenos znanja u sigurnom okruženju.

Prijedlog najbolje javne politike

Nakon detaljne analize problema i postojećih alternativa, smatramo da je najučinkovitija javna politika uvođenje spolnog odgoja u više razrede osnovne škole u obliku dodatne nastave, u trajanju od jednog školskog sata tjedno.

Prednosti ovakvog pristupa su višestruke:

- Kontinuitet i pouzdanost informacija: Redovita nastava omogućuje sustavno učenje o tijelu, zdravlju i odgovornom ponašanju. Time se izravno suzbija širenje dezinformacija i mitova kojima su mladi svakodnevno izloženi putem interneta i nepouzdatih vršnjačkih izvora.
- Interdisciplinarnost i stručnost: Povjeravanje nastave stručnom timu, koji čine profesori biologije i psihologije, osigurava cjelovit pristup temi. Dok biologija pruža znanstvenu osnovu o reproduktivnom zdravlju, psihologija nudi nužan uvid u emocionalni razvoj, komunikaciju i izgradnju zdravih međuljudskih odnosa.
- Povezanost s praksom: Integracija gostujućih predavanja vanjskih stručnjaka (liječnika, psihoterapeuta, socijalnih radnika) dodatno bi obogatila program. Učenici bi dobili priliku čuti izravna iskustva iz prakse i postavljati pitanja u sigurnom, stručno vođenom okruženju.

Uvođenjem ove politike, škola prestaje biti samo izvor akademskog znanja i postaje aktivan partner u izgradnji zdravlja, informiranije i odgovornije budućnosti za mlade generacije.

Predstavljanje projekta

Projekt je uspješno predstavljen učenicima Gimnazije Bjelovar, čime je započela njegova praktična primjena i edukacija vršnjaka. Informacije o projektu objavljene su na službenim mrežnim stranicama Gimnazije Bjelovar. U pripremi je slanje službenog priopćenja lokalnim medijima da bi se senzibilizirala šira javnost o važnosti ove teme. U tijeku je dogovor o predstavljanju projekta u Domu učenika srednjih škola Bjelovar, čime će projekt proširiti svoj doseg na učenike iz različitih obrazovnih ustanova.

Ostvareni rezultati

Dosadašnje edukacije i radionice potvrdile su velik interes učenika i nužnost stručnog pristupa ovim temama. Naš cilj je osigurati kontinuitet projekta kroz:

- Širenje edukacije: Organizaciju dodatnih radionica za veći broj učenika.
- Jačanje stručne podrške: Uključivanje novih stručnjaka iz područja medicine i psihologije.
- Kontinuirano informiranje: Otvoreno progovaranje o važnim, a često zanemarenim temama.

Vjerujemo da znanje donosi sigurnost i odgovornost, stoga ostajemo predani promicanju spolnog zdravlja i zdravih međuljudskih odnosa u našoj zajednici.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Kroz ovaj projekt nastojali smo potaknuti otvoren dijalog, educirati vršnjake i umanjiti stigmatu koja često prati teme spolnog zdravlja. Naše je iskustvo potvrdilo ključnu tezu: informacija nije poticaj na rizično ponašanje, već temelj odgovornosti. Vjerujemo da upravo pravovremeno i stručno znanje pruža mladima sigurnost i sposobnost za donošenje ispravnih, informiranih životnih odluka.

2. OPS, *smombie* na cesti!

OPS = Oprez prije svega!

Škola

Gimnazija Franje Petrića Zadar

Adresa: Obala kneza Trpimira 26, 23000 Zadar Tel. 023 331 015

E-adresa: <https://gimnazija-fpetrica-zd.skole.hr/>;

Voditeljica

Hajdi Škarica, prof., stručna suradnica knjižničarka

Učenici

Marino Vranić, Petra Ušljebrka, Karlo Tuta, Ana Ivković

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti Pravo i obveze građana da budu informirani Umijeće rješavanja problema lokalne zajednice

Cilj

Podići razinu svijesti učenika, roditelja i drugih sudionika u prometu o opasnostima i negativnim posljedicama pretjeranog i nekritičnog korištenja pametnih telefona u prometu i javnom prostoru, osobito kada se nalaze u ulozi pješaka. Potaknuti učenike na odgovorno i sigurno sudjelovanje u prometu, informiranjem i edukacijom kao i provedbom preventivnih aktivnosti u školi i lokalnoj zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mobilni uređaji su postali neizostavan dio našeg svakodnevnog života. Iako mnogi smatraju da bez njih ne mogu, njihova prekomjerna uporaba dovela je do novih problema, posebno u prometu. Na hrvatskim cestama teško je ne primijetiti ljude, posebno učenike svih dobnih skupina, kako se kreću s pogledom uprtim u ekrane svojih pametnih telefona. U novije vrijeme koristi se izraz *smombiji* (engl. *smombie*; spoj riječi *smartphone* i *zombie*) za opis pješaka koji hodaju ulicom usmjereni na ekran mobitela, ometani pisanjem ili čitanjem poruka ili telefonskim razgovorom, nesvjesni svoje okoline i rizika takvog ponašanja. Zbog pretjerane i nekritične uporabe pametnih telefona u prometu i javnom prostoru ponašaju se nepredvidljivo, nepažljivo i neodgovorno čime mogu ugroziti svoju sigurnost, ali i sigurnost drugih sudionika u prometu te povećati rizik od prometnih nezgoda i nesreća s nepredvidivim posljedicama.

Pješaci su najugroženija skupina sudionika u prometu. Zaokupljeni svojim mobitelima imaju teškoća s održavanjem brzine i tempa hodanja te im treba više vremena da prijeđu cestu. Vidno polje im je smanjeno zbog čega se često "sudaraju" s prometnim znakovima, klupama, stupovima, parkiranim automobilima ili drugim pješacima. Na kolnik silaze nepažljivo, pogrešno procjenjuju udaljenosti ili se spotiču na stepenicama i rubnicima... Bilježi se porast ozljeda povezanih s takvim oblikom nepažnje, uključujući prijelome, ozljede glave, posjekotine i modrice, koje su posljedica usmjerenosti na ekran umjesto na okolinu.

Osim sigurnosnih rizika, pretjerana uporaba mobilnih uređaja može negativno utjecati i na međuljudske odnose te na mentalno zdravlje mladih, potičući osjećaj izoliranosti, smanjenu kvalitetu komunikacije kao i ovisnost o korištenju interneta i digitalnih sadržaja.

Istražili smo zakonsku regulativu koja se odnosi na ovu tematiku i saznali za *Zakon o sigurnosti prometa na cestama* kojim se uređuje ponašanje sudionika u prometu. Ovaj zakon izravno ne propisuje posebnu kaznu za pješake koji u prometu koriste mobitel, ali čl. 124 jasno kaže kako se pješak mora kretati pažljivo, tako da ne ometa druge sudionike u prometu i ne ugrožava vlastitu sigurnost. Policija može upozoriti ili sankcionirati pješaka ako zbog nepažnje dovede sebe ili druge u opasnost.

Uočili smo kako je naš projekt usklađen s ciljevima *Nacionalnog plana sigurnosti cestovnog prometa RH za razdoblje od 2021. do 2030. godine* (strateškog dokumenta kojim se planiraju mjere za povećanje sigurnosti na cestama i smanjenje broja prometnih nesreća, ozljeda i smrtnih slučajeva) jer promiče odgovorno ponašanje i podizanje svijesti o opasnostima distrakcije u prometu.

Proučili smo i *Obiteljski zakon* koji ističe prava djeteta na sigurnost i obvezu roditelja da djetetu pruži sigurnost.

U sklopu projekta proveli smo anketu među učenicima naše škole o korištenju mobitela u prometu. Pitali smo ih jesu li ikad doživjeli nezgodu/nesreću ili svjedočili nesreći uzrokovanoj korištenjem mobitela u prometu te treba li kažnjavati pješake koji koriste mobitel u prometu. Dobiveni rezultate smo

analizirali da bismo utvrdili razinu rizičnog ponašanja i razinu svijest mladih o mogućim posljedicama neodgovornog ponašanja na cesti.

Zanimalo nas je kakva je situacija u Zadru u pogledu opasnosti i negativnih posljedica pretjerane i nekritične uporabe pametnih telefona, s posebnim naglaskom na pješake kao sudionike u prometu i javnom prostoru. Ispitali smo tko se bavi ovim rastućim problemom kulture nepažnje, koja se uvukla u sve pore naših života, te koje su mogućnosti nama na raspolaganju da bismo pomogli u njegovu rješavanju. Želeći dobiti cjelovitu sliku i temeljito istražiti naš problem, razgovarali smo s policijskim službenicima i psihologom.

Moguća rješenja problema

Predložili smo nekoliko mogućih rješenja problema i o njima argumentirano raspravljali na način da smo propitivali dobre i loše strane svakog pojedinog rješenja.

Tako je jedno od mogućih načina na koji se mogu umanjiti negativne posljedice ponašanja rastresenih pješaka koji koriste mobitele u prometu i javnom prostoru, a time i broj nesreća i stradalih, apelirati nadležne na strože reguliranje ove pojave uvođenjem zakonskih odredbi kojima bi se kažnjavali pješaci zbog korištenja mobitela prilikom prelaska ceste. Predlaže se pojačani nadzor policije i strože kažnjavanje pješaka. Jedan od argumenata koji ide u prilog ovom prijedlogu je da bi pješaci više vodili računa o sigurnosti ako bi novčane kazne bile visoke. Ipak, glasanjem odlučujemo da bi bilo učinkovitije raditi na podizanju razine svijesti ljudi o tome zašto je važno u prometu se ponašati sigurno. Stroge mjere uglavnom pobuđuju otpor i srdžbu, stoga ne daju željene rezultate.

Drugi prijedlog rješenja problema su infrastrukturne promjene i korištenje tehnoloških i aplikacijskih rješenja koja mogu smanjiti rizik i povećati sigurnost pješaka. Tako bi se mogle obilježiti posebne staze za korisnike mobitela, odvajajući ih od ostalih pješaka; postaviti semafora svjetla ili senzore ugrađene u pločniku koji aktiviraju svjetlosni signal ili zvučni alarm kad netko hoda i gleda u ekran spuštenu pogleda; postaviti dodatne znakove upozorenja na opasnim raskrižjima i sl. Mogle bi se osmisliti i pametne aplikacije koje bi upozoravale pješake, poput aplikacija koje koriste kameru telefona da bi ekran učinile "prozirnim", pružajući korisniku barem djelomičan pogled na ono što je ispred njega ili aplikacija koja automatski šalje upozorenje ili vibraciju ako hodate i koristite mobitel i sl.

Ovakvi prijedlozi mogu biti dobri kao dio sveobuhvatnog rješenja, ali predstavljaju financijski, logistički i infrastrukturni izazov, ne garantiraju sigurnost i ograničenog su dosega. Korištenje aplikacija ovisi o dobrovoljnosti, može biti skupo i tehnički zahtjevno, a zbog praćenja kretanja i lokacije pješaka postavlja se i važno pitanje privatnosti korisnika. Glasanjem odlučujemo kako ni ovi prijedlozi sami po sebi nisu pravo rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon argumentirane rasprave o dobrim i lošim stranama ponuđenih rješenja, zaključili smo da bi najbolje rješenje bila edukacija i podizanje svijesti, prije svega djece (učenika), a zatim i roditelja te ostalih sudionika u prometu. Vjerujemo da je osobna odgovornost temelj sigurnosti te da svaki pješak mora biti svjestan svoje okoline i potencijalnih opasnosti. Stoga smatramo da je od presudne važnosti upravo osnaživanje znanjem jer mijenja ponašanje pješaka iznutra, a ne oslanja se samo na zakonska rješenja, tehnologiju ili infrastrukturu. Informiranjem želimo „prometno odgajati“ mlade sudionike u prometu, pomoći im da razvijaju navike odgovornog korištenja mobitela i svijest o prometnoj sigurnosti.

U kontaktu smo s djelatnicima Policijske uprave zadarske, kojima smo predstavili naš projekt, a koji već provode slične aktivnosti. S njima planiramo suradnju u vidu radionica i predavanja na satovima razredne zajednice. Također ćemo uključiti psihologinju da bi učenicima pružila podršku i dodatne smjernice za sigurno korištenje pametnih telefona. Nadamo se da bi se ova inicijativa mogla proširiti i na druge škole.

Isto tako, planiramo ostvariti suradnju s medijima jer na taj način možemo doprijeti do velikog broja pješaka različitih dobnih skupina i osvijestiti ih o opasnostima korištenja mobitela u prometu. 5

Plan djelovanja:

- istraživanje postojećih zakonskih okvira
- provedba tematske ankete među učenicima i analiza rezultata
- intervjuiranje djelatnika Policijske uprave Zadarske
- intervjuiranje psihologa
- dogovor o suradnji i organiziranje radionica i predavanja o sigurnosti u prometu (MUP, psiholog)
- označena zona bez interneta i mobilnih uređaja u dijelu školskog dvorišta

//U zoni pod nazivom *OFFLINE ZONE: SMOMBIE STOP!* učenici bi tijekom odmora ili slobodnog vremena poticali jedni druge da odlože mobilne uređaje sa strane i uključe se u izravnu komunikaciju, druženje, igru i sudjelovanje u različitim kreativnim i društvenim aktivnostima. U takvim bi aktivnostima povremeno mogli sudjelovati i nastavnici škole, roditelji i zanimljivi gosti, potičući otvoren razgovor o izazovima s kojima se mladi susreću u digitalnom okruženju te o važnosti odgovornog korištenja tehnologije i brige za mentalno zdravlje. Vjerujemo da bi takav prostor pridonio jačanju međusobnih odnosa među učenicima, razvoju zdravijih navika korištenja tehnologije te očuvanju mentalnog zdravlja mladih. Ova bi im zona ujedno pomogla da budu prisutni i oprezni u prometu, smanjujući rizik da se ponašaju poput smombija//

- kreiranje projektnog loga/slogana
- izrada tematskih edukativnih letaka
- izrada kratkih videozapisa o smombijima s preventivno-edukativnim porukama (suradnja učenika i nastavnika naše škole)
- suradnja s medijima.

Predstavljanje projekta:

- sat razredne zajednice – prezentacije nastavnicima škole, ravnateljici, roditeljima učenika
- mrežna stranica škole/društvene mreže (Facebook, Instagram, TikTok)
- suradnja s Policijskom upravom Zadarskom
- suradnja s psihologom
- suradnja s medijima
- suradnja s drugim školama.

3. Digitalno nasilje

Škola

Tehnička škola Čakovec, Športska 5, 40000 Čakovec

Tel: 040 328 522

E-adresa: tsck@tsck.hr;

Voditeljice

Renata Turk, prof. povijesti i geografije, mentor i Lucija Sanjković Horvat, prof. sociologije i hrvatskog jezika

Cilj

Poticati učenike na aktivno sudjelovanje u životu zajednice s ciljem osobne i zajedničke dobrobiti preko rješavanja pitanja od općeg interesa. Potaknuti učenike na važnost promicanja ljudskih prava i kulture ponašanja prema svakoj osobi bez obzira na zdravstveno stanje, spol i dob te zaustaviti bilo koji oblik diskriminacije među vršnjacima.

Učenicima

Projekt će predstavljati: Dino Vinko 3.ET, Krsto Herc 3.ET, Jakša Kopjar 3.ET, Žan Vibovec 3.ET

Učenicima koji sudjeluju: Lovro Jeđut, Niko Bunjevčević, Gabriel Kukovec, Benjamin Šegović, Tin Bermanec, Karlo Kovač, Mateo Tomšić (3.ET)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Danas, gotovo svi učenici koriste mobitele, društvene mreže i različite aplikacije za komunikaciju, što donosi mnoge prednosti, ali i brojne opasnosti. Digitalno nasilje često ostaje skriveno jer se događa putem interneta, poruka ili društvenih mreža, a žrtve se ponekad boje potražiti pomoć. Digitalno nasilje obuhvaća vrijeđanje, ismijavanje, prijetnje, širenje lažnih informacija, objavljivanje tuđih fotografija bez dopuštenja te isključivanje iz online grupa. Posebno je opasno jer se može događati u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu, a poruke i sadržaji ostaju trajno zabilježeni na internetu. Ovu temu odabrali smo jer smo primijetili da sr o njoj često govori, ali da mnogi učenici nisu dovoljno svjesni koliko takvo ponašanje može imati ozbiljne posljedice na mentalno zdravlje i samopouzdanje pojedinca. Istraživanje smo započeli prikupljanjem informacija iz stručne literature i s internetskih izvora da bismo se upoznali s osnovnim pojmovima i vrstama digitalnog nasilja. Nakon toga smo osmislili anketu koju smo proveli među učenicima osnovnih škola te učenicima naše škole. Cilj ankete bio je saznati koliko često se učenici susreću s digitalnim nasiljem prepoznaju li ga i kome bi se obratili za pomoć u takvim situacijama..

Osim anketa razgovarali smo i sa stručnim osobama. Proveli smo razgovor sa školskom liječnicom, predstavnikom policije te školskim psihologom. Na temelju provedenih anketa i razgovora zaključili smo da je digitalno nasilje prisutno među učenicima, ali da mnogi nisu sigurni kako postupiti ako se nađu u ulozi žrtve ili svjedoka. Stoga smo se bacili na razmatranje mogućih rješenja našeg problema.

Moguća rješenja problema

Učenici su analizirali pozitivne i negativne strane trenutne politike i mogućih rješenja. U ovom koraku uvidjeli smo što zajednica čini, od školske razine, gradske do županijske razine.

1. Radionice za učenike, nastavnike i roditelje (omogućile bi sudionicima da se upoznaju s oblicima digitalnog nasilja, načinima njegove prevencije te pravilnim postupcima u slučaju da do nasilja dođe).
2. Edukacije u školama koje bi se provodile redovito, a ne povremeno (uz edukacije korisno bi bilo dijeljenje letaka i postavljanje edukativnih plakata u školama i na javnim mjestima da bi se učenike svakodnevno podsjećalo na važnost ponašanja na internetu).
3. Osnivanje mobilnog tima za prevenciju digitalnog nasilja (tim sastavljen od psihologa, pedagoga, liječnika i policijskih službenika dolazio bi po potrebi)
4. Javne tribine i predavanja (pružila bi se razmjena mišljenja te suradnja između škole, roditelja i lokalne zajednice).

Nakon razmatranja prednosti i nedostataka pojedinih problema, odlučili smo se za rješenje koje smatramo najboljim.

Najbolji pristup rješenju problema

Analizirajući dobre i loše strane politika kojima bismo mogli riješiti problem opredijelili smo se za rješenje. Naša odabrana politika su edukacije u školama uz izradu edukativnog plakata te izradu edukativnih letaka koji bi se dijelili na javnim površinama. Samo intenzivnim djelovanjem sa svim raspoloživim sredstvima možemo utjecati da škole i zajednica prihvate naš prijedlog i uvažava ga.

Plan djelovanja

Odabrali smo problem digitalnog nasilja među učenicima, koje se odvija putem interneta, poruka i društvenih mreža. Iako se o toj temi dosta govori primijetili smo da mnogi učenici nisu dovoljno svjesni posljedica koje takvo ponašanje donosi. Prikupljanjem informacija putem anketa od učenika različitih osnovnih škola te naše škole, razgovorima sa školskom liječnicom, školskim psihologom i predstavnicima policije zaključili smo da su svi svjesni da je digitalno nasilje prisutno, ali da se ne zna kako postupiti u slučaju kada se nađu u ulozi žrtve ili svjedoka te kome se obratiti. Kao najbolji pristup rješenju odabrali smo edukacije za učenike, nastavnike i roditelje uz izradu edukativnih plakata te edukativnih letaka koji bi se dijelili široj javnosti. Smatramo da se intenzivnim djelovanjem može utjecati na škole i zajednicu da prihvate naš prijedlog te tako doprinesu smanjenju nasilja.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, uvježbavali diskusije, intervjue, izradili plakate i osposobili se za javno predstavljanje. Stekli su nova iskustva za snalaženje u svakodnevnim situacijama, ali i nova prijateljstva.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen Nastavničkom vijeću TŠČ-a te Vijeću učenika TŠČ-a. Predstavljen je predstavnicima Policijske uprave Međimurske te školskoj liječnici Tehničke škole Čakovec. Biti će predstavljen na mrežnim stranicama TŠČ-a te županu Međimurske županije i gradonačelnici grada Čakovca.

4. Klikolovka

Škola

Srednja škola Čakovec; Jakova Gotovca 2, 40 000 Čakovec

Telefon: 040 314 108

E-adresa: ured@ss-cakovec.skole.hr;

Voditeljice

Paula Baksa, nastavnica psihologije i Katarina Horvat, nastavnica njemačkog jezika i sociologije

Učenici

1.b: Vida Horvat, Lara Krčmar, Lota Mihaljković, 3.a: Karlo Batisweiler, Jana Blažeka, Ria Flajpan, Miša Haček Lučić, Luka Huljak, Vito Peti, Leon Resman, Viktoria Vrbanc, 3.d: Vanesa Šimunković; 4.c: Oto Bedić, Hana Horvat, Kiara Jeze rnik, Nikolina Moharić, Lea Petek, Ena Škvorc

Tematsko područje

Financijska pismenost i odgovorno upravljanje novcem

Cilj

Cilj našeg projekta je upoznati učenike, ali i širu javnost, s problemom financijskih prijevara te povećati svijest o važnosti financijske pismenosti i odgovornog upravljanja novcem. Željeli smo istražiti koliko su različite generacije upoznate s načinima na koje dolazi do financijskih prijevara te koliko znaju prepoznati rizične situacije u svakodnevnom životu. Kroz razgovore, anketiranje i razmjenu iskustava sa starijim osobama nastojali smo prikupiti stvarne primjere i stavove o financijskim navikama, štednji i upravljanju novcem.

Također, cilj nam je bio potaknuti ljude da razmišljaju o važnosti planiranja osobnog budžeta, sigurnog upravljanja financijama i opreza pri donošenju financijskih odluka. Projektom želimo pokazati kako nedovoljno znanje o financijama može dovesti do pogrešnih odluka ili potencijalnih prijevara, ali i kako se edukacijom i informiranjem takvi rizici mogu smanjiti. Kroz izradu videa i prezentaciju rezultata nastojimo na jednostavan i razumljiv način prenijeti stečena saznanja te potaknuti učenike i druge članove zajednice da se više informiraju o financijskoj sigurnosti i odgovornom upravljanju novcem.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mi smo učenici Srednje škole Čakovec koji sudjeluju u fakultativnoj nastavi građanskog odgoja te smo odlučili provesti projekt na temu financijske pismenosti da bismo istražili

koliko su različite generacije finansijski osviještene i koliko razumiju važnost odgovornog upravljanja novcem. Ovu temu odabrali smo jer smatramo da je finansijska pismenost temelj osobne sigurnosti i stabilnosti, a znanje o štednji, planiranju troškova, odgovornom trošenju i dugoročnom razmišljanju često nije dovoljno zastupljeno u svakodnevnom obrazovanju.

U današnjem društvu ljudi su svakodnevno izloženi različitim finansijskim odlukama – od upravljanja osobnim budžetom i štednje do korištenja bankovnih usluga, kredita ili online kupovine. Istovremeno, sve je više finansijskih prijevara, osobito putem interneta, telefonskih poziva ili lažnih poruka. Zbog nedovoljne informiranosti mnogi ljudi, osobito starije osobe, ali ponekad i mladi, mogu postati žrtve prijevara ili donijeti loše finansijske odluke koje dugoročno mogu negativno utjecati na njihovu finansijsku sigurnost.

Upravo zato važno je razvijati finansijsku pismenost već u školskoj dobi. Kroz naš projekt želimo ukazati na problem nedovoljne informiranosti o financijama te pokazati koliko je važno razumjeti osnovne finansijske pojmove, prepoznati potencijalne prijevare i odgovorno upravljati novcem. Smatramo da edukacija i otvoreni razgovori o financijama mogu pomoći ljudima da donose sigurnije i promišljenije odluke te tako smanje rizik od finansijskih problema i prijevara u budućnosti.

Moguća rješenja problema:

Predložena su sljedeća rješenja:

fakultativna nastava Financijska pismenost,

suradnja s bankama (edukativne radionice banaka u školama),

međupredmetna tema Financijska pismenost i

edukativni video

Razrada rješenja:

Fakultativna nastava Financijska pismenost

Prednosti:

učenici bi naučili upravljati novcem, planirati budžet, štedjeti i razumjeti pojmove poput kredita, kamata i poreza

razvijala bi se odgovornost, samostalnost i sposobnost donošenja finansijskih odluka

gradivo bi bilo povezano sa stvarnim životom, kroz analizu računa, ponuda banaka i aktualnih ekonomskih situacija

Nedostaci:

budući da je nastava fakultativna, ne bi bila dostupna svim učenicima

predmet bi dodatno opteretio učenike koji već imaju velik broj obveza

kvaliteta provedbe ovisila bi o stručnosti i dodatnoj edukaciji nastavnika.

Suradnja s bankama (edukativne radionice banaka u školama)

Prednosti:

učenici bi lakše prepoznavali lažne poruke, sumnjive poveznice i pokušaje krađe podataka

naučili bi kako reagirati u slučaju prijave (blokirati karticu, prijaviti slučaj i slično)

dobili bi aktualne informacije o najnovijim metodama digitalnih napada
povećalo bi se povjerenje u banke i razumijevanje bankarskog sustava

Nedostaci:

postoji mogućnost nezainteresiranosti učenika
organizacija termina i suradnje s bankama bila bi zahtjevna
edukacija možda ne bi bila shvaćena dovoljno ozbiljno
postoji rizik da bi pojedinci znanje mogli zloupotrijebiti

Međupredmetna tema Financijska pismenost

Prednosti:

financijska pismenost može se povezati s različitim predmetima kao što su matematika, geografija, politika te hrvatski jezik

rano učenje pomaže učenicima da u budućnosti odgovornije upravljaju novcem
tema je bliska njihovom životu pa pokazuju veći interes za nastavu

Nedostaci:

nastavni planovi su već preopterećeni pa je teško dodati nove sadržaje
nisu svi nastavnici dovoljno osposobljeni za poučavanje financijskih tema
različite financijske pozadine mogu utjecati na razumijevanje i osjećaj nelagode kod nekih učenika.

Edukativni video

Prednosti:

video može prikazati konkretne i realne primjere prijevara
privlačan je mladima i lakše zadržava njihovu pažnju
može se više puta pogledati i jednostavno dijeliti
učenici koji sudjeluju u izradi razvijaju kreativnost, digitalne vještine i timski rad

Nedostaci:

gledatelji mogu ostati pasivni
nije jednako prilagođen svim dobnim skupinama
zahtijeva tehničku opremu i organizaciju
u izradi sudjeluje manji broj učenika

Najbolji pristup rješavanju problema

Sagledavši sve pozitivne i negativne strane naših ponuđenih rješenja, odabrali smo snimiti video jer smatramo da je to jedan od danas najučinkovitijih načina za širenje informacija. Velik broj ljudi, posebno mladih, informira se putem društvenih mreža, pa smo zaključili da ćemo na taj način najlakše doprijeti do većeg broja učenika i drugih ljudi. Video je zanimljiv,

Iako razumljiv i može na jednostavan način prenijeti važne poruke o financijskoj pismenosti. Osim toga, video omogućuje da informacije prikazemo kroz konkretne primjere iz svakodnevnog života, što gledateljima pomaže da lakše shvate na što trebaju obratiti pozornost prilikom kupnje i kako odgovornije upravljati novcem.

Smatramo da je to za nas najbolje rješenje jer je pristupačno, može se brzo podijeliti i pogledati više puta, a ujedno privlači više pažnje nego običan tekst ili obavijest. Također, video se može jednostavno proširiti među ljudima jer ga svatko može podijeliti s drugima. Na taj način naša poruka može doći do još većeg broja ljudi, ne samo u našoj školi nego i izvan nje. Nadamo se da će video potaknuti gledatelje da razmisle o svojim navikama trošenja novca i o važnosti financijske pismenosti u svakodnevnom životu.

Plan djelovanja

Nakon što smo odabrali temu našeg projekta, dogovorili smo da ćemo za njega koristiti naziv „Klikolovka“. Ovim naslovom htjeli smo naglasiti jedan od glavnih ciljeva projekta – osvijestiti ljude da smo u svakodnevnom životu, posebno na internetu, često izloženi različitim pokušajima financijskih prijevara i manipulacija.

Naziv „Klikolovka“ simbolizira situacije u kojima korisnici interneta jednim nepromišljenim klikom mogu postati žrtve prijevara, poput lažnih poruka, sumnjivih poveznica, lažnih nagradnih igara ili ponuda koje obećavaju brzu zaradu.

Naš plan djelovanja uključivao je nekoliko koraka. Najprije smo istražili temu da bismo utvrdili u kojoj mjeri financijska pismenost problem u našem društvu. Tijekom tog istraživanja analizirali smo dostupne informacije i razgovarali o važnosti financijskog obrazovanja u svakodnevnom životu. Nakon toga proveli smo anketu među različitim skupinama ljudi. Rezultati ankete pokazali su da smo odabrali vrlo relevantnu i važnu temu. Uvidjeli smo da ne samo starije osobe, već i učenici naše škole imaju potrebu za dodatnom edukacijom u području financijske pismenosti, osobito kada je riječ o upravljanju novcem, štednji, planiranju troškova i prepoznavanju financijskih prijevara. Na temelju dobivenih rezultata jasno smo definirali ciljeve našeg projekta. Željeli smo podići svijest o važnosti financijske pismenosti, upozoriti na moguće financijske prijevale te potaknuti učenike i širu zajednicu na odgovornije i sigurnije upravljanje novcem.

Prva dobna skupina s kojom smo imali kontakt u našem projektu bili su korisnici Doma za starije i nemoćne Čakovec. S njima smo se podružili, razgovarali o njihovim iskustvima i znanju vezanom uz upravljanje novcem te smo proveli pripremljenu anketu. Anketu smo proveli da bismo prikupili konkretne podatke o njihovim financijskim navikama, stavovima o štednji i iskustvima s financijskim odlukama. Nakon prikupljanja odgovora analizirali smo rezultate te ih usporedili s razmišljanjima i navikama mlađe generacije.

Na taj način dobili smo realan uvid u razlike između generacija, ali smo također uočili da potreba za financijskim znanjem postoji u svim dobnim skupinama. Rezultati su pokazali da su edukacija i informiranje o financijama važni kako za starije osobe, tako i za mlade, jer financijska pismenost doprinosi sigurnijem i odgovornijem upravljanju novcem.

Ovaj susret smatramo posebno vrijednim jer se pokazalo da je povezivanje različitih generacija kroz razgovor i razmjenu iskustava dobar oblik učenja i razvoja svijesti o odgovornom upravljanju novcem. Smatramo da je još jedan od načina rješavanja problema nedovoljne financijske pismenosti kontinuirana edukacija kroz praktične primjere i stvarne životne situacije. Važno je da se o financijama uči na razumljiv i primjenjiv način, a ne samo

teorijski. Kao krunu projekta, naše najbolje rješenje, snimili smo video u kojem smo prikazali jedan svakodnevni oblik prijevare i ponudili savjete kako se zaštititi.

Također, mnoštvo informacija o temi nam je dala profesorica koja je ponudila ovaj predmet kao fakultativni učenici naše škole – no zbog premalog broja zainteresiranih učenika, nastava iz tog predmeta se ne održava. Razgovarali smo s ostalim profesorima o važnosti ove teme, kao i njihovoj motivaciji za uključivanje sličnih sadržaja u svoj predmet.

Raspitali smo se u bankama koliko su zainteresirane za obilazak osnovnih i srednjih škola da bi ondje održale radionice, no njihova motivacija za odaziv nije bila velika.

Završni korak, odlučili smo snimiti edukativni video u kojem smo prikazali na što sve treba obratiti pozornost tijekom kupnje – od uspoređivanja cijena i provjere kvalitete do promišljenog trošenja novca. Video smo prikazali u školskom holu da bi ga mogli vidjeti učenici i djelatnici škole, a podijelili smo ga i na društvenim mrežama škole da bismo doprli do što većeg broja ljudi i potaknuli ih na odgovorno financijsko ponašanje.

Tijekom rada podijelili smo zadatke unutar tima, surađivali i zajednički donosili zaključke. Ostvareni rezultati pokazali su da mnogi ljudi, bez obzira na dob, nemaju dovoljno znanja o planiranju osobnog budžeta i dugoročnom financijskom razmišljanju. Projekt nam je pomogao da bolje razumijemo važnost odgovornog odnosa prema novcu, ali i da razvijemo vještine komunikacije, timskog rada, istraživanja i organizacije. Smatramo da smo ovim projektom doprinijeli podizanju svijesti o važnosti financijske pismenosti u našoj zajednici te stekli znanja koja će nam koristiti u budućnosti.

Ostvareni rezultati

Učenici su istraživanjem, analizom zakona, izradom ankete, razgovorom s nastavnicima i predstavnicima banaka i snimanjem edukativnog videa razvijali svoje komunikacijske i prezentacijske vještine te su na inovativne načine mogli iskazati svoju kreativnost. Aktivno su se uključili u odabir rješenja za odabrani problem, razvijajući pritom svoje debatne vještine (vještina argumentacije, formuliranja povezanih rečenica...).

U budućnosti planiramo organizirati interaktivne radionice za učenike i starije osobe o prepoznavanju phishing poruka i lažnih internetskih trgovina. U radionice bismo ipak uključili i stručnjake iz područja financija, poput djelatnika banaka. Želimo uvesti i fakultativni predmet financijske pismenosti u školi da bi učenici naučili više o upravljanju novcem, štednji i odgovornom trošenju tako da ovo naše istraživanje i razrada projekta služi kao svojevrsna reklama. Planiramo proširiti istraživanje na druge škole te ponoviti anketu nakon radionica da bismo provjerili napredak. Također, izradit ćemo nove promotivne videe, organizirati kvizove znanja i predstaviti svoj rad na smotri. Smatramo da je važno da financijska pismenost postane dio nastave jer znanje o toj temi pomaže mladima ne samo tijekom školovanja, već i u svakodnevnom životu.

Predstavljanje projekta

Projekt je/će biti predstavljen:

u holu Srednje škole Čakovec

na internetskim stranicama Srednje škole Čakovec

učenici naše škole

ravnateljici Srednje škole Čakovec Gordani Ramušćak, pedagoginjama Sari Hunjak i Antoniji Vnućec te edukacijskoj rehabilitatorici Raheli Buterin
u lokalnim novinama (tiskano i online izdanje)

5. Zdravlje na meniju, cijena po mjeri

Škola

Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec; Vladimira Nazora 34, 40000 Čakovec

Telefon / Telefaks: 040 314900; 040 314911

E-adresa: gimnazija-cakovec@ck.t-com.hr;

Voditeljica

Helena Zečar Lajtman, prof. mentor

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: polaznici fakultativne nastave Škola i zajednica.

Učenici koji predstavljaju projekt na smotri: Ana Božić (3.d), Marija Soldo (3.d), Marija Paula Radiković (3.d) i Kaja Topličanec (3.d).

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih.

Cilj

Poboljšati prehrambene navike srednjoškolaca zagovarajući uvođenje zdravijih, nutritivno uravnoteženih i financijski pristupačnijih školskih obroka.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Prehrana srednjoškolaca u suvremenom obrazovnom sustavu predstavlja značajan i ozbiljan problem o kojem se nedovoljno govori. Dok učenici osnovnih škola imaju pravo na besplatnu prehranu u okviru sustava koji provodi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, a studenti koriste subvencioniranu prehranu putem studentske iskaznice, srednjoškolci su zakinuti u tom pogledu jer se nalaze u položaju bez ikakve sustavne financijske potpore za obroke.

Budući da su cijene hrane u stalnom porastu, mnogim obiteljima to predstavlja dodatno financijsko opterećenje. Zbog toga učenici često posežu za jeftinijim opcijama koje su najčešće i najmanje zdrave.

Problem dodatno pogoršava ponuda hrane u školskim kantinama i pekarnicama te na školskim automatima. Umjesto nutritivno vrijednih obroka, učenicima su najčešće dostupni pekarski proizvodi od bijelog brašna, slatkiši, grickalice i gazirana pića. Takva prehrana obiluje šećerima, zasićenim mastima i aditivima, a siromašna je vitaminima, mineralima i vlaknima. Dugoročno, to može dovesti do problema s koncentracijom, prekomjerne tjelesne težine i narušavanja općeg zdravlja mladih.

Da bi problem sagledali utemeljeno, polaznici fakultativne nastave proveli su anketu među učenicima naše škole (257 ispitanika). Ključni rezultati ukazuju na sljedeće:

- 60% učenika najčešće kupuje hranu u školskoj pekarnici, dok tek manji dio donosi kuhani obrok od kuće
- više od polovice ispitanika cijene školske prehrane ocjenjuje visokima ili vrlo visokima
- 77% učenika smatra da bi zdravije opcije (kuhana jela, salate, voće) bile bolji izbor
- gotovo 80% učenika želi uvođenje zdravijih i povoljnijih školskih obroka.

Učenici su također proveli anketu među roditeljima. Rezultati su pokazali da tjedno izdvajaju 15 – 20 eura za prehranu svoje djece u školi i misle da bi drugačija prehrana pozitivno utjecala na učenje i fokus te predlažu tople obroke. Nadalje, čak 97% roditelja smatra da bi se trebali uvesti subvencionirani, kvalitetniji i povoljniji obroci u srednjim školama.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:

- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi
- Preporuke i upute Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo
- Nacionalne smjernice za prehranu učenika u osnovnim školama
- Normativi za prehranu učenika u osnovnoj školi
- Priručnik za nastavnike i stručne suradnike u srednjoj školi – Zdravstveni odgoj.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili tri moguća rješenja problema:

1. rješavanje problema na školskoj razini: uvođenje zdravije ponude u školskim kantinama ili automatima
2. rješavanje problema na lokalnoj/županijskoj razini: suradnja škola s osnivačima (gradovima i županijama) i ostalim institucijama od značaja za temu prehrane
3. rješavanje problema na državnoj razini: donošenje zakona i strategija kojima bi se osigurala subvencionirana i zdrava prehrana za sve srednjoškolce u Hrvatskoj.

Najbolji pristup rješenju problema

Proučavajući i istražujući ovaj problem, učenici su odlučili pozabaviti se problemom nezdrave i nesubvencionirane prehrane na lokalnoj/županijskoj razini. Upravo ta razina vlasti nalazi se najbliže učenicima, školama i stvarnim problemima s kojima se svakodnevno susreću.

Prije svega, Međimurska županija kao osnivač srednjih škole ima izravan uvid u stanje u školama — zna koliko učenika pohađa pojedinu školu, kakva je infrastruktura, postoji li školska kuhinja ili kantina te kakve su stvarne potrebe učenika. To znači da se rješenja mogu oblikovati prema stvarnim okolnostima, a ne prema univerzalnom modelu koji ne odgovara svima. Velika prednost lokalnog rješavanja problema jest i brža provedba odluka. Županija može u kraćem roku osigurati sredstva za subvencioniranje školskih obroka, pokrenuti pilot-projekte zdrave prehrane ili unaprijediti postojeće školske kuhinje.

Još jedna važna prednost lokalnog rješavanja ovog problema jest mogućnost suradnje s lokalnim proizvođačima i dobavljačima hrane. Županija može poticati škole da nabavljaju

namirnice od domaćih poljoprivrednika i lokalnih OPG-ova, čime se osigurava svježija i kvalitetnija hrana. Istovremeno se jača lokalno gospodarstvo i potiče održivi razvoj zajednice. Takav model koristi svima — učenicima, školama i lokalnoj zajednici.

Plan djelovanja

Učenici su odlučili istražiti problem prehrane učenika srednjih škola proučavajući zakone i dokumente vezane uz prehranu učenika te provedbu različitih vrsta istraživanja. Zaključili su da je najbolje rješenje pozabaviti se ovim problemom na lokalnoj/županijskoj razini tako da su odlučili kontaktirati Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport Međimurske županije kojem će poslati rezultate svojih istraživanja da bi potaknuli Međimursku županiju na daljnje korake, osobito u pogledu subvencioniranih obroka ili međuobroka za učenike svih srednjih škola. Također su odlučili kontaktirati Odsjek za dijetetiku i prehranu Županijske bolnice Čakovec te Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije da bi dobili stručno mišljenje i pokrenuli suradnju u vidu edukacija i radionica za učenike srednjih škola.

Ostvareni rezultati

U sklopu projekta pod nazivom “Zdravlje na meniju, cijena po mjeri” učenici su samostalno osmislili i proveli istraživanja u vidu ankete među učenicima, ankete među roditeljima, intervjua s profesorima škole te promatranja učenika i njihovih prehrambenih navika tijekom školskih odmora. Kontaktirali su Odsjek za dijetetiku i prehranu Županijske bolnice Čakovec te Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije od kojih su dobili stručne informacije o tome kako učestala konzumacija pekarskih proizvoda, grickalica i nutritivno siromašne hrane negativno utječe na zdravlje učenika, njihovu koncentraciju i dugoročno opće zdravstveno stanje. Kontaktirali su i održali sastanak s pročelnicom Upravnog odjela za obrazovanje, kulturu i sport Nives Kolarić Strah koja je podržala inicijativu učenika te je dogovorena daljnja suradnja. Da bi svi učenici škole dobili prave informacije, u prostorima škole početkom ožujka održano je predavanje o zdravoj prehrani voditeljice Odsjeka za dijetetiku i prehranu Monike Vidović iz Županijske bolnice Čakovec na kojem su učenici dobili teorijsko znanje. Nekoliko dana nakon predavanja održana je i interaktivna radionica “Zdravi *snack* – jednostavno i brzo” na kojoj su učenici stekli praktično znanja, saznali kako sastaviti nutritivno uravnotežen obrok te kako donositi svjesnije izbore.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću Gimnazije Josipa Slavenskog Čakovec, široj javnosti preko *facebook* stranice i internetske stranice škole te putem medija: Međimurskih novina te portala srednja.hr.

6. Priroda nije kanta za smeće

Škola

Srednja škola Prelog; Čakovečka 1, 40323 Prelog

Telefon/telefaks: 040 645 400

E-adresa: ssp@ss-prelog.skole.hr;

Voditeljice

Mirela Petković, prof. savjetnica ekonomske grupe predmeta i Tanja Gregur, prof. izvrsna savjetnica ekonomske grupe predmeta

Učenici

Polaznici grupe Mladi građani

Učenici koji će predstavljati projekt: Lorena Fundak (3. EK), Ema Gizdavec (4. EK), Marta Gregur (4. G), Paula Ilijaš (4. EK),

Barbara Slaviček (3. EK) – zamjena

Tematsko područje

Zaštita okoliša

Cilj

Prikupljanje podataka i analiza rezultata o divljim odlagalištima otpada u Prelogu i okolici. Poticanje učenika, profesora i šire društvene zajednice na razmišljanje o štetnom utjecaju divljih odlagališta na floru i faunu našega kraja, ljudsko zdravlje i na okoliš općenito. Razvijanje komunikacijskih vještina učenika te razvijanje njihova samopouzdanja, samoinicijative i sklonosti timskom radu.

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Učenici su primijetili određen broj divljih odlagališta otpada u Prelogu i bližoj okolici. Proveli smo anketu među učenicima naše škole iz koje je vidljivo da je većina učenika primijetila isti problem i smatra da bi na njemu trebalo poraditi da bi se divlja odlagališta ili smanjila ili potpuno uklonila. Isto tako, učenici su svjesni štetnosti divljih odlagališta koja se najčešće nalaze u šumi i na poljima uz cestu. Smatraju da im nedostaje edukacija o pravilnom zbrinjavanju otpada, a i svjesni su da je to problem svih nas – i građana i lokalne zajednice i države.

Svjesni smo da je ekološku svijest ljudi teško promijeniti i da će borba protiv divljih odlagališta biti dugotrajna, a možda i „borba s vjetrenjačama“. Međutim, odlučili smo ustrajati te provesti određene aktivnosti i konkretne akcije.

Moguća rješenja problema

Razgovorom smo došli do sljedećih ideja:

Jedna od ideja bila je da mi sami saniramo divlja odlagališta u okolici Preloga. Tu ideju morali smo odbaciti kada smo na "licu mjesta" vidjeli sastav otpada na divljim odlagalištima. Na njima doslovno ima svega – od organskog otpada (hrana, lešine, granje, lišće, perje i sl.) do krupnog otpada (građevinski materijal, namještaj, sanitarije, autogume, staklenke, velika plastična ambalaža, itd.)

Druga ideja bila je provesti individualne i skupne razgovore s predstavnicima lokalne uprave i samouprave te gradskih komunalnih poduzeća da bismo im ukazali na problem divljih odlagališta ili ih podsjetili na njih. Iako smo znali da će ta metoda zahtijevati puno vremena i truda, odlučili smo se za nju jer mislimo da je bez predstavnika gradskih i općinskih vlasti taj problem nerješiv.

Treća ideja bila je educiranje učenika Škole i građana Preloga o pravilnom odlaganju i razvrstavanju otpada te važnosti zaštite okoliša pomoću edukativnih plakata i letaka te organizacija i provedba predavanja Mladih građana i djelatnika Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije. Obzirom da su se učenici u anketi izjasnili kako im nedostaju edukacije o navedenom problemu te smatraju da bi u školama trebalo više učiti o problemu divljih odlagališta otpada, prihvatili smo i ovo rješenje.

Najbolji pristup

Kao najbolju ideju odabrali smo treću ideju. Obzirom na to da su se učenici u anketi izjasnili kako im nedostaju edukacije o problemu divljih odlagališta, odlučili smo da ćemo educirati učenike Škole i građane Preloga o pravilnom odlaganju i razvrstavanju otpada te važnosti zaštite okoliša putem edukativnih plakata, letaka i predavanja.

Navedene aktivnosti upotpunit ćemo i stalnim kontaktom s predstavnicima lokalne uprave te gradskih komunalnih poduzeća te ukazivanjem na problem divljih odlagališta u okolici.

Plan djelovanja:

Aktivnosti smo započeli razgovorima s načelnikom općine Sveti Đurđ i gradonačelnikom Grada Preloga. Nakon toga razgovarali smo s komunalnim redarima općine Sveti Đurđ i Grada Preloga. Razgovarali smo i s direktorom Gradskog-komunalnog poduzeća PRE-KOM d.o.o. Prelog i Gradskog komunalnog poduzeća Lukom d.o.o. Ludbreg.

Posjetili smo i Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije u Zagrebu gdje smo razgovarali s predstavnicima navedene institucije.

Organiziramo predavanje učenika za učenike škole o pravilnom odlaganju i razvrstavanju otpada te o važnosti zaštite okoliša, kao i online predavanja predstavnika Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije.

Izrađujemo letke i plakate koje ćemo dijeliti građanima, ostavljati ih na frekventnim mjestima u Gradu Prelogu i Općini Sveti Đurđ.

U proljeće ćemo organizirati zelene čistke okoliša u neposrednoj blizini naše škole.

Sve aktivnosti popraćene su na web stranici projekta, Facebook stranici Srednje škole Prelog, Instagram profilu škole te lokalnim medijima.

Predstavljanje projekta

Projekt planiramo predstaviti:

- gradonačelniku Grada Preloga
- direktoru Turističke zajednice Grada Preloga
- načelniku Općine Sveti Đurđ
- direktoru Gradskog komunalnog poduzeća PRE-KOM d.o.o. Prelog
- predstavnicima Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije
- na Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja u suradnji s drugim međupredmetnim temama.

Ostvareni rezultati

Cilj projekta je ostvaren. Građani su educirani o štetnom utjecaju divljih odlagališta na floru, faunu i zdravlje ljudi te o načinima legalnog zbrinjavanja otpada. Našim malim akcijama čišćenja potaknuli smo veće akcije odgovornih za čist okoliš i zdravlje ljudi na lokalnoj razini.

Prilikom istraživanja i kasnije, prilikom prezentiranja uradaka različitim dionicima, učenici su razvijali svoje komunikacijsko-prezentacijske vještine. Uspješno su prevladali tremu od javnog nastupa te timskim radom pokazali da se i malim koracima mogu postići veliki ciljevi.

Osvrt učenika

Učenici su shvatili da neodgovornim ponašanjem prema prirodi štete i sebi i našem planetu.

Projekt je zanimljiv i potiče rad učenika u timu kao i tolerantnost, druženje, poštivanje tuđih mišljenja, mirno rješavanje sukoba, savjesnost i proaktivnost.

7. Puna baterija, prazno tijelo

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina; Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033 551 449; faks: 033 551 577

E-adresa: iva.idek@skole.hr; ss.marka.marulica@gmail.com;

Voditeljica

Iva Idek, mag. educ. philol. croat.

Učenicima

Lana Benko (2.a), Nikol Boršić (2.b), Karla Horvat (2.a), Lana Koščak (2.a)

Cilj

- osvijestiti mlade o odgovornom i umjerenom korištenju digitalne tehnologije
- potaknuti na usvajanje zdravih životnih navika i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena
- potaknuti razvoj samokontrole i upravljanja vremenom
- ojačati socijalne i komunikacijske kompetencije učenika te kvalitetu pisanog i usmenog izražavanja.

Opis

Izbor i istraživanje problem

Tijekom razgovora na satima Hrvatskoga jezika došli smo do zaključka da u suvremenom društvu digitalna tehnologija više nije samo alat – ona je postala okruženje u kojemu svi mi, a posebno djeca i mladi, odrastamo. U tom paradoksu življenja krije se temelj problema: tehnologija koja bi trebala služiti čovjeku nerijetko postaje čimbenik koji narušava kvalitetu svakodnevice.

Proveli smo anketu među učenicima da bismo utvrdili koliko vremena provode na digitalnim uređajima i u koje svrhe ih najčešće koriste. Cilj ankete bio je ispitati povezanost tih navika s kvalitetom života učenika, njihovim slobodnim vremenom, hobbijima i razinom svakodnevne aktivnosti. Rezultati su pokazali da velik broj učenika ne obavlja gotovo nikakve aktivnosti u slobodno vrijeme (hobije), a u prilog tomu ide činjenica da na mobilnim uređajima provode više od šest sati dnevno, najviše u svrhu dopisivanja. Anketa nam je pomogla da utvrdimo negativne strane uporabe digitalnih uređaja. Problem nije isključivo individualan, već ima izraženu i društvenu dimenziju. U školskom okruženju očituje se kroz smanjenu koncentraciju, pad motivacije, otežanu izravnu komunikaciju i slabiju uključenost u zajedničke aktivnosti. Također smo primijetili da učestala digitalna komunikacija, posebice dopisivanje, utječe na stil i kvalitetu pisanoga izražavanja učenika. U obiteljskom kontekstu

dolazi do smanjenja kvalitetnog vremena provedenog u razgovoru i zajedničkim aktivnostima. Na razini zajednice primjetan je pad interesa za sport, boravak na otvorenom i volontiranje. Time se otvara prostor za širu raspravu o odgovornosti pojedinca, ali i o ulozi škole, roditelja i društva u oblikovanju zdravih navika.

Istražili smo koje najnovije politike provodi država. Kao najveći iskorak u okviru Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih ističu se izmjene i dopune Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera. Glavna izmjena je zabrana upotrebe mobilnih uređaja u osnovnim školama, u svim prostorijama škole, uključujući i vrijeme izvan nastave. Međutim, ta politika ne zahvaća nas, učenike srednjoškolske dobi. U srednjim školama ostavlja se mogućnost da škole vlastitim kućnim redom dodatno postrože pravila i zabrane upotrebu IKT-a i izvan nastave. Zato smo detaljno proučili kućni red Srednje škole Marka Marulića Slatina u kojemu stoji da je zabranjeno: neetično korištenje fotoaparata, mobitela i sličnih uređaja, neetično korištenje i zlouporaba računala i interneta, kao i neovlašteno objavljivanje podataka drugih učenika i radnika Škole, korištenje mobilnih uređaja na nastavi, osim u edukativne svrhe (ako tako procijeni predmetni nastavnik) ili kao medicinsko pomagalo. Također, Ministarstvo kulture provodi pilot-projekt Kulturna iskaznica čiji je cilj stvoriti navike korištenja kulturnih sadržaja, što može biti pozitivan pomak u kvalitetnijem iskorištavanju slobodnog vremena. Međutim, iskaznica je namijenjena samo za određenu dobnu skupinu, a to su oni koji u 2026. godini navršavaju 18 godina.

U okviru lokalne zajednice postoje brojne udruge i ustanove koje pružaju mogućnost da mladi kvalitetnije iskoriste svoje slobodno vrijeme, međutim problem u okviru školske zajednice i dalje postoji.

Na temelju prikupljenih informacija zaključili smo da je mladima potrebno ponuditi više zanimljivih sadržaja u prostoru naše škole koji bi ih potaknuli da manje posežu za mobilnim i drugim digitalnim uređajima tijekom školskih odmora te da se aktivnije uključe u svakodnevni društveni i kulturni život školske zajednice.

Moguća rješenja problema

Nakon provedenih istraživanja i ankete predlažemo četiri moguća rješenja problema:

a) Pokrenuti izvannastavnu aktivnost koja bi povezivala očuvanje pisanoga naslijeđa i razvijanje nove vještine – lijepoga pisanja (krasopis). Digitalna komunikacija negativno se odražava na vještinu pisanja, prvenstveno rukom pisane tekstove jer mladi sve češće izostavljaju dijakritičke znakove (č, š, ž, ć, đ), po uzoru na tipkanje, a rukopis je sve neuredniji. Kroz ovu politiku nastavnici hrvatskoga jezika i stručni suradnici (knjižničar, psiholog, pedagog) radionicama i vježbama pisanja poticali bi razvoj fine motorike, kreativnosti, a ujedno bi unaprjeđivali koncentraciju, strpljivost te čitkost i estetsku vrijednost rukopisa. Aktivnost bi ujedno imala cilj njegovati hrvatsku pisanu baštinu, osobito glagoljicu, kao važnog dijela nacionalnoga identiteta. Iako nam se ova zamisao najviše svidjela, odbacili smo je zbog nedostataka koji se tiču organizacijskih i motivacijskih ograničenja. Učenici su već opterećeni redovnim nastavnim obvezama, sudjelovanje je proizvodno i ne bi svi pokazali interes, a putnici bi zbog prijevoza teško redovito pohađali aktivnost koja se mora održavati 0. ili 8. sat.

b) Jedna od mogućih politika koje smo razmatrali bila je organizacija biciklijade povodom Dana škole ili nekog drugog prigodnog datuma, primjerice 3. lipnja (Dan bicikla). U sklopu te aktivnosti planirali smo u suradnji s nastavnicima tjelesne i zdravstvene kulture te razrednicima pozvati članove Biciklističkog kluba Slatina koji bi učenicima održali predavanje, educirali ih o važnosti sigurnog sudjelovanja u prometu te predstavili rad i

program svoga kluba. Ovu smo politiku odmah odbacili jer se ovaj događaj može organizirati jedanput ili nekoliko puta godišnje, a uz to grad Slatina nema uređenu biciklističku stazu, što bi otežalo sigurnu provedbu ovakvog događaja. Procijenili smo i kako dio učenika možda ne bi pokazao interes za ovakav oblik rekreacije, a postoji mogućnost da svi učenici nemaju vlastiti bicikl. Dodatan problem je i doprema bicikala učenika putnika. Navedeni organizacijski i financijski razlozi utjecali su na odluku da ovu mogućnost ne odaberemo među predloženim rješenjima problema.

c) Međupredmetni projekt koji je zamišljen kao oblik međurazrednog natjecanja usmjerenog na praćenje vremena provedenog na digitalnim uređajima (*screen time*) te izradu osobnog planera s dnevnim izazovima različitih područja (hobiji, kreativnost, mentalno zdravlje, komunikacijske vještine...). Projekt bi provodili predmetni nastavnici u okviru svojih kurikuluma, razrednici na satima razrednika uz stručnu službu škole (pedagog i psiholog). U provedbu bi bili uključeni i roditelji kroz aktivnosti koje učenici izvršavaju kod kuće. Iako ova politika razvija organizacijske vještine te uči kako kvalitetnije upravljati slobodnim vremenom, ima brojnih nedostataka, a to su vjerodostojnost praćenja vremena provedenog na uređaju, potrebna financijska sredstva za tiskanje planera, kao i vrijeme potrebno za izradu kvalitetnog materijala. Učenici bi teško stekli naviku svakodnevnog praćenja napretka i izvršavanja izazova. Dodatno, na tržištu već postoji velik broj sličnih proizvoda, što može smanjiti motivaciju učenika za korištenje vlastitoga planera.

d) Predlaže se djelovanje na školskoj razini kroz međupredmetni projekt "Puna baterija, prazno tijelo" koji je usmjeren na preoblikovanje središnjeg prostora škole – hola. Danas je naš školski hol uglavnom mjesto prolaska, rijetki se u njemu zadržavaju. Cilj nam je preoblikovati ga u funkcionalan, zabavan, ali i estetski uređen prostor koji će okupljati naše učenike i ponuditi im različite zabavne i korisne sadržaje. Projekt bi se temeljio na različitim zonama po holu kroz različite aktivnosti i radionice koje potiču unaprjeđivanje jezičnih djelatnosti slušanja, govorenja, čitanja i pisanja, a organizirale bi se povodom obilježavanja prigodnih datuma te u okviru predmetnih kurikula na nastavnim satima, prvenstveno na Satu razrednika i na nastavi Hrvatskoga jezika. Također, neke aktivnosti bile bi dostupne učenicima tijekom cijele školske godine. Smatramo da ova politika nema negativnih strana te da ju je uvijek moguće unaprjeđivati i mijenjati te time činiti zanimljivom.

Najbolji pristup rješavanju problema

Nakon detaljne analize prednosti i nedostataka svih prijedloga, jednoglasno smo odlučili odabrati onaj za koji smatramo da nema negativnih strana. To je četvrta predložena politika – međupredmetni projekt "Puna baterija, prazno tijelo" koji je usmjeren na preoblikovanje školskoga hola u funkcionalan, zabavan i estetski uređen prostor. Hol je zamišljen kao prostor koji se sastoji od četiri funkcionalne zone, a cilj je da kroz njih obuhvatimo jezične djelatnosti: slušanje, govorenje, čitanje i pisanje. To bi izgledalo ovako:

1. zona čitanja
2. zona kreativnosti
3. sportska zona
4. zona društvenih igara.

Aktivnosti i radionice provodit ćemo kontinuirano tijekom školske godine, u okviru obilježavanja prigodnih datuma koje budemo mogli povezati s našim zamislima te ćemo svaku zonu kroz godinu mijenjati tako da zadržimo fokus učenika, a ujedno da različitim zonama obuhvatimo različite interese. Uloga učenika je sudjelovati u organizaciji radionica,

predlagati teme i aktivnosti, aktivno sudjelovati u provođenju zadataka u svim zonama, pratiti i evaluirati učinkovitost aktivnosti te svojim prijedlozima doprinositi poboljšanju i razvoju sadržaja

Plan djelovanja

Plan djelovanja započeli smo metodom razgovora koji se temeljio na planiranju svih aktivnosti, a neke od njih su:

- isplanirati sadržaj zona
- provesti anketu među učenicima
- izraditi nacrt prostora školskog hola i ucrtati željene zone
- napisati kalendar aktivnosti
- izraditi digitalni plakat “Kako smanjiti *screen time*”
- izraditi i postaviti kućicu za razmjenu knjiga (u okviru zone čitanja)
- organizirati radionicu kaligrafije
- organizirati natjecanje u stolnom nogometu (u okviru sportske zone)
- organizirati prikupljanje i donaciju knjiga i društvenih igara (u okviru zone čitanja i društvenih igara) u suradnji s roditeljima
- obilježiti Dan hrvatske glagoljice i glagoljaštva (u okviru kreativne zone)
- obilježiti Mjesec hrvatske knjige (u okviru zone čitanja)
- obilježiti Svjetski dan pisanja rukom (u okviru zone kreativnosti)
- intervjuirati stručnog suradnika knjižničara
- obilježiti Svjetski dan kreativnosti (u okviru zone kreativnosti).

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine timske suradnje i suradničkog učenja, izrade i analize anketa, provođenja intervjua sa stručnim suradnicima, upoznavanja zakonskih odredbi vezanih uz korištenje digitalnih uređaja, izrade plakata i javnog predstavljanja rezultata. Kao aktivni građani, uspjeli su isplanirati i pripremiti prostor školskog hola i postaviti četiri funkcionalne zone, nabaviti materijale za kućicu za razmjenu knjiga, kaligrafske i sportske rekvizite te društvene igre. Učenici su aktivno sudjelovali u organizaciji i provođenju radionica, obilježavanju važnih datuma te uključivanju roditelja i lokalne zajednice, pri čemu su pokazali kreativnost i sposobnost praktične primjene ideja. Izradili su predloške i vizualne materijale te digitalni plakat u alatu Canva, čime su demonstrirali svoje vještine rada i vizualnu komunikaciju.

Projekt je bio predstavljen

Sve aktivnosti koje su ostvarene u okviru ovoga projekta objavljene su na mrežnim stranicama Srednje škole Marka Marulića Slatina te na službenoj Facebook stranici čime smo omogućili učenicima, roditeljima i široj zajednici uvid u provedene radionice. S aktivnostima su poznati stručni suradnici te ravnatelj te je predstavljen na Vijeću učenika.

8. Stil je jak kad je eko znak!

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina; Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon / Telefaks: 033 551 449 / 033 551 577; 092 316 08 43; 098 188 18 55

E-adresa: ss.marka.marulica@gmail.com; ksenija.rastija@skole.hr; zeljka.orban@skole.hr;

Voditeljice

Ksenija Rastija, mag. inf. i Željka Orban, prof. hrvatskog jezika i književnosti, prof. savjetnica

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su: Franka Martinović (1. a), Ivona Ljubas (1. b), Karlo Drokan (3.a), Domagoj Drokan (3.a), Lana Fotez (4. a), Iva Lovčanić (4. a), Anja Kosijer (4. a) i Iva Drokan (4.a)

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri su Franka Martinović (1. a), Ivona Ljubas (1. b), Karlo Drokan (3.a) i Domagoj Drokan (3.a)

Cilj

- osvijestiti mlade o problemu održivog tekstila
- pomoći učenicima da postanu informirani i svjesni potrošači budućnosti
- potaknuti učenike na usvajanje održivih životnih stilova i zdravih navika kupovanja i nošenja odjeće te pravilnog načina zbrinjavanja tekstilnog otpada.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Potaknuti razgovorom skupine učenika našeg razreda, u listopadu prošle godine, o željnom iščekivanju „Crnog petka“ u studenom koji svake godine nije više samo zadnji petak u mjesecu, niti zadnji tjedan u mjesecu, već se pomiče i kreće početkom mjeseca studenog i napada nas reklamama i ponudama na kupovinu modne odjeće, obuće i modnih dodataka, predložili smo razrednici da o toj temi razgovaramo na Satu razrednika da bismo sami sebi osvijestili da nam često takva ishitrena kupovina nije potrebna, već da trebamo planski kupovati onda kada nam nešto treba. Žustra rasprava i različiti stavovi na Satu razrednika, te informacije koje smo prikupili i koje su alarmantne, potaknule su nas da nešto pokrenemo u školi da bismo utjecali na naše učenike i osvijestili ih o ovoj problematici. Naime, pojam 'brza moda' podrazumijeva stalnu proizvodnju novih odjevnih predmeta po vrlo niskim i pristupačnim cijenama. Za proizvodnju jedne pamučne majice potrebno je oko 2700 litara pitke vode, a to je količina koju jedna osoba popije u dvije i pol godine. Za proizvodnju tekstila osim velike količine vode potrebna je i velika količina zemljišta za uzgoj pamuka i

drugih sirovina. Sve se manje odjeće donira, a sve više baca. Tekstilni otpad postao je ozbiljan globalni problem koji ima značajne ekološke i društvene posljedice. Modna industrija trenutno proizvodi enormne količine odjeće koje daleko premašuju stvarne potrebe svjetske populacije. Procjene pokazuju da se svake godine proizvede preko 100 milijardi komada odjeće, a od toga se do 40% nikada ne proda ili se baci ubrzo nakon proizvodnje. Dok se ulažu velike količine energije i resursa u proizvodnju nove odjeće s druge strane, prema nekim izvorima, do sada na zalihama ima proizvedene i neprodane odjeće za idućih naših šest generacija.

Na tragu ove problematike među učenicima naše škole u studenom proveli smo anketu koja je pokazala sljedeće: gotovo 40% učenika kupuje odjeću jednom mjesečno, a 30% jednom u tri mjeseca. Gotovo 40% učenika nisu, ili su vrlo malo svjesni da kupovinom odjeće utječu na iskorištavanje resursa i zagađivanje. 20% učenika baca odjeću dok ostali uglavnom poklone prodaju ili mijenjaju.

Također smo proučili zakone i pravilnike ove tematike (Zakon o otpadu Republike Hrvatske (NN 84/21, 94/22), Zakon o tržištu rada i standardima zaštite okoliša u tekstilnoj industriji, Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom, Strategiju EU za tekstilnu industriju (2023), Strategiju za zelenu i održivu tekstilnu industriju) koji su nam potvrdili da je problem tekstilnog otpada zaista i više no velik, stoga je nužno djelovati na prevenciju njegova smanjivanja.

Odlučili smo razmisliti i na sljedećem satu iznijeti svoje ideje da bismo mogli napraviti neku promjenu i osvijestiti, za početak, naše učenike, a možda onda i šire, mlade na razini našeg grada.

Moguća rješenja problema

Nakon istraživanja i raspravljanja o brzom modi i tekstilnom otpadu na Satu razrednika te analizom provedene ankete u našoj školi odlučili smo nešto poduzeti da bismo učenike osvijestili o problemu održivog razvoja tekstila, pomogli im da postanu informirani i svjesni potrošači budućnosti, te ih potaknuli na usvajanje održivih životnih stilova i svjesne kupovine održive odjeće.

Predložili smo nekoliko mogućih rješenja:

1. **Moguće rješenje:** djelovati na školskoj razini kroz Izvannastavnu aktivnost za koju smo predložili naziv *Održivi tekstil*. Zamišljenim aktivnostima u ovoj politici nastavnici i stručni suradnici škole educirali bi učenike o važnosti spore mode i održivog tekstila, o važnosti održivog upravljanja tekstilnim otpadom, ali i o savjesnoj i odgovornoj kupovini koja može promijeniti obrasce ponašanja i smanjiti količinu otpada. Međutim, svjesni činjenice da su brojni naši učenici putnici koji ne bi bili u mogućnosti pohađati izvannastavnu aktivnost, počeli smo ovu predloženu politiku odmah preispitivati. Ako uz već navedeni problem pridodamo još i dolazak osnovnoškolaca jedne Osnovne škole našeg grada u našu zgradu, dok se njihova škola renovira i dograđuje, definitivno smo odbacili prvu moguću politiku jer nema prostora za provođenje ove aktivnosti.
2. **Moguće rješenje:** kreirati na društvenim mrežama grupu koja će okupljati naše učenike te ih informirati i educirati o opasnosti brze mode i potrebi za održivim tekstilom. Redovito bismo objavljivali edukacijske materijale, poveznice na web stranice s podrškom o navedenoj tematici, tražili bismo mišljenje učenika, provodili ankete, educirali se međusobno o sastavu tkanina odjeće koju kupujemo. Iako na prvu odlična ideja, ova javna politika nije odabrana jer smo ipak svjesni da iako će se učenici uključiti u grupu ne znači da će aktivno pratiti objave jer upravo naša stalna prisutnost na mrežama daje nam slobodu odabira sadržaja prema svom

interesu, a ova grupa neće sigurno biti dovoljno primamljiva da bi je svi pratili aktivno, a i pitanje je hoće li poruke i objave grupe biti prihvaćene.

3. **Moguće rješenje:** osmisliti zajednički međupredmetni projekt koji će u sklopu određenih nastavnih predmeta provoditi nastavnici na nastavi, u okviru predmetnog kurikuluma, a stručna služba škole na satovima razrednika. Kroz projekt nastavnici ne samo da bi realizirali odgojno-obrazovne ishode iz predmetnih kurikula, nego bi osnažili i suradnju, komunikaciju naših učenika, ostvarili korelaciju između predmeta, ali i aktualizirali nastavno gradivo u neposrednoj stvarnosti. Projekt bi se provodio tijekom školske godine kroz različite aktivnosti s učenicima na nastavi. Ova javna politika najbolji je pristup rješenju problema i nju smo odabrali.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon analize i proučavanja predloženih rješenja odbacili smo 1. i 2. prijedlog i odlučili se za 3. moguće rješenje, a to je međupredmetni školski projekt nazvan Stil je jak kad je eko znak!

Zajednički smo s predmetnim nastavnicima i stručnom služnom škole predlagali i planirali niz aktivnosti, radionice i edukacije u školi. Neke aktivnosti planirane su na samom početku, a neke su se nametnule s vremenom i pokazale kao neophodne. Provođenje aktivnosti započelo je simbolično 29. studenoga 2025. na Međunarodni dan bez kupnje, a završetak planiramo 5. lipnja 2026. na Svjetski dan zaštite okoliša.

Istražujući problematiku „brze mode“ i tekstilnog otpada zaključili smo da će ova javna politika koju smo odabrali kroz nastavu i međupredmetnu suradnju nastavnih predmeta naše učenike osvijestiti i educirati o ovoj problematici te potaknuti da preispitaju svoje navike vezane uz kupovinu odjevnih predmeta, što može dovesti do smanjenja prekomjerne potrošnje i veće osviještenosti o nužnosti odgovornog kupovanja odjevnih predmeta. Samim tim, prenesu li oni svoje spoznaje i utječu na ponašanje u svojim obiteljima, smanjit će količinu tekstilnog otpada. Suradnja s nadležnim komunalnim poduzećem našeg grada „Slatina KOM“ kroz sajam razmjene odjeće, pri obilježavanju Svjetskog dana zaštite okoliša u lipnju, također će potaknuti da učenici razmijene odjeću koju ne nose umjesto da ju bace. S druge strane, sudjelovanjem na sajmu razmjene odjeće učenici mogu obnoviti svoju garderobu bez trošenja novca.

Radionice na satovima razrednika na kreativan način poučile bi učenike kako iskoristiti i reciklirati tkaninu u nešto novo i korisno. Od običnih krpa za domaćinstvo, izrade božićnih ukrasa, kreiranje lutaka za obilježavanje školskih događanja do izrade pernica, torbica ili jastučnica čime također smanjujemo potrošnju i stvaramo unikatne kreacije i radove.

Suradnja s vlasnikom platforme Restyloh, hrvatskom inačicom popularnog Vinteda, potaknula bi učenike na prodaju svoje odjeće da bi i dalje bila u primjeni i time pridonesu smanjenju tekstilnog otpada. Radionice u školi osvijestile bi i potaknule učenike da znaju čitati deklaracije na odjeći, da gledaju sastav odjeće koju kupuju ta da nauče kako održavati kupljene odjeće prema uputama na deklaraciji čime bi produžili njezin vijek nošenja.

U skladu s podacima koji podupiru ustavnost najboljeg pristupa rješenja našeg problema, ističemo kako Zakon o gospodarenju otpadom obvezuje građane na odvajanje stare odjeće i obuće, dok Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i obućom propisuje da lokalne zajednice organiziraju njihovo prikupljanje, čime se smanjuje količina otpada. Ovi propisi potiču recikliranje, ponovnu uporabu i doniranje. Strategija EU za tekstilnu industriju (2023) dodatno naglašava smanjenje otpada i borbu protiv brze mode, s ciljem da tekstil do 2030. bude dugotrajan, popravljiv i reciklabilan, što u konačnici doprinosi održivoj proizvodnji i odgovornoj potrošnji.

Plan djelovanja

Osim već provedenih aktivnosti u razdoblju od travnja do lipnja planiramo provesti sljedeće:

- na satu Psihologije obraditi utjecaj reklama i društvenih mreža na kupovne navike
- na Informatici izraditi web stranicu s obrazovnim materijalima o održivom tekstu
- organizirati radionicu s poduzećem „Slatina KOM“ pod nazivom „Što se događa s odjećom koju bacamo?“
- na Biologiji u povodu Dana planeta Zemlje educirati se o utjecaju odbačenog tekstila na okoliš i osvijestiti važnost recikliranja odjeće
- na Francuskom jeziku izraditi rječnik odjevnih predmeta
- na Hrvatskom jeziku pisati slikopriče prema simbolima na odjeći
- obilježiti Dan zaštite okoliša radionicom prerade odjeće, uz gostovanje krojačice i razmjenu odjeće
- provesti završnu anketu da bismo dobili povratnu informaciju o uspješnosti projekta
- održati radionice na satu razrednika u suradnji sa psihologinjom i pedagogom škole te podijeliti materijale na webu na daljnje korištenje
- provesti radionice u IOŠ Slatina i osnovnim školama na području našega grada
- surađivati s Dječjim gradskim vijećem Slatine
- održati radionicu u IOŠ Slatina u suradnji s pedagoginjom i psihologinjom njihove škole,
- provesti edukacije u osnovnim školama našeg grada
- razviti suradnju s Dječjim Gradskim vijećem Grada Slatine koje će surađivati u realizaciji aktivnosti u osnovnim školama

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu uz razvijanje kreativnosti i brige o okolišu došli do novih spoznaja kroz razne aktivnosti koje su provedene, a to su:

- na Informatici sastavljanje i analiza ankete u digitalnom obliku
- izrada Stop Motion videa o održivom tekstu
- kreiranje web stranice projekta
- na Satu razrednika obilježavanje Međunarodnog dana bez kupnje s ciljem osvještavanja učenika o problemu potrošačkog društva
- sudjelovanje u radionici izrade božićnih ukrasa od stare odjeće
- u korelaciji Psihologije i Sata razrednika izrada lutki od starih čarapa za školski igrokaz
- na Hrvatskom jeziku gledanje dokumentarnog filma „Dobra ekonomija: Moda“
- razgovor na daljinu s Dijanom Dražetić, vlasnicom platforme Restyloh, hrvatskoj inačici popularnijeg Vinteda

- radionica i predavanje predsjednice udruge Štedopis gđe Marine Ralašić
- pisanje tekstova o održivoj modi
- provedba intervjua s lokalnom krojačicom o popravljanju odjeće
- izrada rječnika „Razumite odjeću koju nosite“
- na satu Tjelesne i zdravstvene kulture radionica o utjecaju tehnologije na sportsku odjeću
- u korelaciji Informatike i Tjelesne i zdravstvene kulture izrada digitalne knjige „Pametne tkanine i ekološki otisak suvremenog sportaša“
- u korelaciji Informatike i Kemije izrada plakata i razlikovanje vrsta tkanina u radionici „Kako prepoznati kvalitetu odjeće?“
- na Likovnoj umjetnosti sudjelovanje u kreativnoj radionici modnih skica od starih tkanina
- Cilj svih provedenih aktivnosti uz prvotno razvijanje kreativnosti i brige o okolišu bila je i zabaviti se, ali i poticati i suradnju među učenicima.

Projekt je bio predstavljen

Sve provedene aktivnosti u projektu priložene su na web stranici koja je objavljena i dostupna s mrežne stranice škole (materijali su dostupni široj javnosti). Roditelji su informirani o projektu na roditeljskim sastancima te upoznati s ovom problematikom, ali i aktivnostima koje provodimo, te su educirani o problemu tekstilnog otpada i održive mode. O aktivnostima u našem projektu upoznata je stručna služba škole, psihologinja i pedagog te ravnatelj škole.

9. Moda prolazi, otpad ostaje

Škola

Gimnazija Petra Preradovića Virovitica; Trg bana Josipa Jelačića 16, 33000, Virovitica

Telefon 033 722 711; 097 796 1802

E-adresa: gorkneze@gmail.com; gimnazija-petar-preradovic1@vt.t-com.hr

Voditelj

Goran Knežević, nastavnik sociologije i politike i gospodarstva, mag. soc.

Učenici

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri su: Dominik Jonaš (4.a), Lana Ojurović (4.a), Petra Kiralj (4.a), Terezija Benko (4.a)

Tematsko područje

Ekologija – zaštita okoliša, održivi razvoj i građansko djelovanje

Cilj

Osvijestiti učenike naše škole i građane o štetnosti "brze mode" (fast fashion) na okoliš.

Potaknuti uvođenje održivih načina zbrinjavanja i recikliranja starog tekstila u školi i lokalnoj zajednici

Opis

Izbor i istraživanje problema

Zadnjih nekoliko godina jedna od najčešćih tema u društvu je zagađenje okoliša, a jedan od rastućih i često zanemarenih uzroka je tekstilni otpad. Svakodnevno svjedočimo fenomenu "brze mode" – odjeća se masovno proizvodi, kratko nosi i brzo odbacuje. Dokazano je da tekstilna industrija troši ogromne količine pitke vode, a sintetički materijali oslobađaju mikroplastiku koja trajno zagađuje prirodu. Štetne tvari i boje iz odbačene odjeće negativno utječu na okoliš, onečišćuju vodene tokove i ugrožavaju ekosustav.

Da bismo spriječili daljnje gomilanje tekstilnog otpada, ključno je mijenjati potrošačke navike i pravilno zbrinjavati te reciklirati odjeću. Uz pomoć mentora, proveli smo istraživanje u našoj školi vezano za kupovne navike mladih i zbrinjavanje starog tekstila.

Da bismo problem sagledali iz perspektive stručnjaka, posjetili smo reciklažno dvorište i obavili intervju s nadležnima iz komunalne tvrtke Flora VTC. Saznali smo da je Virovitičko reciklažno dvorište u potpunosti usklađeno s EU regulativama, no problem leži u navikama građana. Predstavnici tvrtke potvrdili su nam da građani staru odjeću često bacaju u kante za

plastiku ili miješani otpad. Glavni ekološki problem je "brza moda" prepuna plastike i sintetike koja se masovno proizvodi, a prilikom raspadanja ispušta opasnu mikroplastiku.

Iz razgovora smo saznali potencijalna rješenja: dok se pamučna odjeća može odlagati u kompostere za odjeću, miješani tekstil bi se najefikasnije rješavao u modernim spalionicama (poput onih u Beču) koje bi mogle proizvoditi energiju za grijanje grada. Upozoreni smo i na alarmantnu činjenicu: ako se količina otpada drastično ne smanji i ako virovitičko odlagalište ne dobije novo zemljište, grad će biti primoran izvoziti otpad u druge gradove. Ovo nam je bio ključni poticaj da našom mjerom javne politike i projektom probamo spriječiti daljnje gomilanje tekstila i potaknemo kružno gospodarstvo već u našoj školi.

Uspješno smo sudjelovali u projektu Petit Bazar u Virovitici u prostorima TIC-a (Tehnološko inovacijski centar) Virovitica kao mini adventski event. U projektu je sudjelovalo 26 izlagača i organiziran je "buvljak" s jedinstvenim odjevnim predmetima, sajam obuhvaća i gastro kutak, kafiće te kreativne blagdanske radionice. Odaziv je nadmašio sva očekivanja. Prikupljene su velike količine očuvane odjeće koja se više ne nosi, a velik dio te odjeće uspješno je pronašao nove vlasnike. Atmosfera je bila odlična, a sudionici su mogli vidjeti kako funkcionira recikliranje odjeće – povoljno su obnovili svoju garderobu, dok smo istovremeno spriječili da ta odjeća završi u miješanom komunalnom otpadu. Ovim događajem u praksi smo dokazali da naša škola i lokalna zajednica ima kapacitet i interes za trajnim provođenjem ovakve ekološke politike."

Moguća rješenja problema

Nakon što smo detaljno istražili problem gomilanja tekstilnog otpada i štetnosti "brze mode", proučili smo i analizirali postojeća te moguća rješenja. Svako od ovih rješenja ima svoje prednosti, ali i značajne nedostatke.

1. Rješenje: Korištenje postojećih spremnika za tekstil (Flora VTC)

- **Prednosti:** Rješenje je besplatno, svima dostupno, a prikupljeni otpad zbrinjavaju stručnjaci iz komunalnog poduzeća u modernom reciklažnom dvorištu.
- **Nedostaci:** Kako su nam potvrdili iz tvrtke Flora VTC, građani često odjeću bacaju u pogrešne kante (za miješani otpad, plastiku ili papir) jer nemaju naviku razvrstavanja. Također, u same spremnike za tekstil često se baca i nečist otpad (poput ambalaže deterdženata) što uništava odjeću. Dodatni je problem što je današnja odjeća prepuna plastike, pa se teško reciklira.

2. Rješenje: Doniranje odjeće u dobrotvorne svrhe (Crveni križ, Caritas), proslijeđivanje odjeće onima kojima je najpotrebnija.

- **Prednosti:** Ovo je izrazito humano rješenje koje pomaže socijalno ugroženim skupinama i potiče solidarnost u društvu.
- **Nedostaci:** Humanitarne udruge primaju isključivo nosivu, čistu i jako dobro očuvanu odjeću. Ovo rješenje ne rješava problem potrgane odjeće, iznošenih majica i jeftine "brze mode" koja se nakon nekoliko pranja uništi i na kraju svejedno završi na odlagalištu.

3. Rješenje: Izgradnja moderne spalionice otpada (preporuka stručnjaka)

Tijekom intervjua s predstavnicima tvrtke Flora VTC, rečeno nam je da bi najbolje rješenje za tekstilni i miješani otpad bila izgradnja moderne spalionice po uzoru na onu u Beču.

- **Prednosti:** Potpuno bi se riješio problem zatrpavanja virovitičkog odlagališta otpada (za koje postoji opasnost da će uskoro ostati bez kapaciteta). Spaljivanjem takvog otpada

stvarala bi se energija koja bi mogla besplatno grijati cijelu Viroviticu, a otpad ne bi ostajao u tlu.

- **Nedostaci:** Ovo je izuzetno skup i dugotrajan proces koji zahtijeva državne odluke i velika financijska sredstva iz EU fondova. To rješenje je trenutno izvan dometa naše lokalne zajednice.

4. Rješenje: Kompostiranje odjeće

Neki stručnjaci preporučuju odlaganje odjeće u bio-kompostere, gdje se ona prirodno razgrađuje.

- **Prednosti:** Potpuno ekološki i prirodan način rješavanja otpada bez ispuštanja štetnih plinova.

Nedostaci: Ovo je moguće primijeniti isključivo na odjeću napravljenu od 100% prirodnih materijala (poput čistog pamuka). Nažalost, brza moda koju mladi danas najviše kupuju prepuna je sintetičkih materijala (poliester, najlon) koji se ne mogu kompostirati jer bi u tlo ispuštili opasnu mikroplastiku.

Najbolji pristup rješenju problema

Zaključak našeg tima: S obzirom na to da su spalionice preskupe, kompostiranje ne djeluje na sintetiku, a postojeći kontejneri i donacije ne rješavaju problem u potpunosti zbog loših navika građana, zaključili smo da nedostaje edukacija i prevencija. Problem se mora početi rješavati promjenom navika – smanjenjem kupnje i ponovnom upotrebom/racionalnim gospodarenjem otpadom. Iz tog su razloga provedene edukativne radionice i učenici su sudjelovali u projektu, provedenom anketom ustanovljeno je kako učenici nemaju dovoljno znanja i nisu dovoljno osviješteni o važnosti recikliranja i doniranja odjeće, osviještenost učenika je dodatno podignuta izradom promotivnog plakata i radionicama u školi na satovima razrednika, te svim aktivnostima u sklopu projekta.

Plan djelovanja

Nakon provedenog istraživanja, analize ankete, razgovora sa stručnjacima iz komunalne tvrtke Flora VTC, radionica sa učenicima zaključili smo da trenutne mjere zbrinjavanja tekstilnog otpada nisu dovoljne. Da bismo spriječili daljnje gomilanje brze mode na odlagalištima, odlučili smo djelovati unutar naše lokalne zajednice i predložiti novi pristup problemu unutar škole.

Edukacija i podizanje svijesti

Prvi korak bio je upoznati učenike s razmjerima problema. Izradili smo edukativne plakate s rezultatima naše ankete i činjenicama o zagađenju koje uzrokuje tekstilna industrija (posebno o mikroplastici iz sintetičke odjeće na koju su nas upozorili stručnjaci iz tvrtke Flora VTC). Plakate smo postavili u hol škole da bismo potaknuli vršnjake na razmišljanje.

Učenici 4.a razreda gimnazije imali su sjajnu i svestranu inicijativu:

- **Prodaja rabljene odjeće:** Savršeno su se uklopili u ekološki i održivi koncept sajma tako što su izložili i prodavali vlastitu odjeću koju više ne nose.
- **Slatki kutak:** Uz odjeću, posjetiteljima su nudili i kolače.
- **Cilj:** Sva prikupljena sredstva iz obje aktivnosti namijenjena su organizaciji njihove naturalne zabave i pokrivanja troškova same naturalne zabave

- *Učenici* su na zanimljiv i društveno koristan način stekli poduzetnički duh ostvarili svoj cilj.

Prikupljanje materijala: Učenici unutar razreda (i šire u školi) prikupljaju odjeću koju više ne nose, a koja je u dobrom stanju. Paralelno se dogovara pečenje kolača i donacije.

Klasifikacija odjeće: Odjeća se dijeli u dvije kategorije:

1. *Za prodaju na Petit Bazaru:* Očuvani, moderni, atraktivni komadi.
2. *Za reciklažno dvorište:* Iznošena, oštećena odjeća i obuća koja nije za daljnju upotrebu.

Edukativna kampanja: Plakat koji smo napravili tiska se i postavlja po hodnicima Gimnazije, na oglasnim pločama u gradu te se dijeli na društvenim mrežama da bi se građane pozvalo na buđenje ekološke svijesti.

Edukativni punkt: Na štandu učenika izložen je edukativni plakat. Učenici posjetiteljima, uz prodaju, kratko objašnjavaju zašto je važno ne bacati odjeću u obično smeće i gdje u Virovitici mogu odnijeti uništeni tekstil.

Donacija viškova: Odjeća koja se nije prodala, a u odličnom je stanju, donira se lokalnom Crvenom križu/Caritasu.

Izlet u reciklažno dvorište: Uništena i iznošena odjeća organizirano se odnosi u reciklažno dvorište Virovitica.

Proslava uspjeha: Prebrojavanje prikupljenih sredstava za maturalsku zabavu i objava rezultata akcije

Dugoročni utjecaj – model prikupljanja sredstava na ekološki prihvatljiv način, uz recikliranje, predlaže se kao tradicija za iduće generacije

Ostvareni rezultati

Učenici 4. a razreda opće gimnazije Petra Preradovića u Virovitici uspješno su proveli svoju poduzetničko-ekološku akciju u sklopu sajma "Petit Bazar". Spojivši prikupljanje sredstava za maturalsku zabavu s edukacijom o održivosti, ostvareni su sljedeći rezultati:

Prikupljena sredstva: Sredstva za održavanje maturalske zabave prikupljena su prodajom rabljenih odjevnih predmeta i domaćih slastica.

Podrška zajednice: Akciju je podržalo 26 izlagača i velik broj posjetitelja sajma koji su kupnjom donirali sredstva.

Ekološki i humanitarni doprinos

Ponovna upotreba: Prodano je i spašeno od bacanja velik broj komada rabljene odjeće, čime je potaknuta održiva moda.

Donacije: Sva očuvana odjeća koja nije prodana na sajmu, donirana je lokalnom Crvenom križu/Caritasu.

Pravilno recikliranje: Iznošena i oštećena odjeća te obuća, organizirano je odnesena i zbrinuta u Reciklažnom dvorištu Virovitica.

Edukativni utjecaj

Podizanje svijesti: Izrađen je i javno izložen edukativni plakat o važnosti i načinima recikliranja tekstila.

Suradnja: Uspješno je ostvarena suradnja s lokalnim obrtnicima (veliko hvala slastičarki Sandri Jadek na donaciji) i organizatorima TIC Virovitica.

Uspostavljena suradnja sa stručnjacima (Flora VTC): Posjetili smo reciklažno dvorište i obavili intervju s predstavnicima komunalne tvrtke Flora VTC. Upoznali smo se sa stvarnim stanjem na terenu, problemima pretrpanosti kontejnera za tekstil te smo dobili važne smjernice stručnjaka koje smo iskoristili za naš projekt.

Potaknuta ekološka svijest i solidarnost: Kroz sve aktivnosti projekta uspjeli smo potaknuti učenike na razmišljanje o vlastitim potrošačkim navikama, smanjenju stvaranja otpada te važnosti međusobne solidarnosti kroz besplatnu razmjenu dobara.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na sajmu "*Petit Bazar*": Središnje predstavljanje održano je na samom blagdanskom sajmu u prostorima TIC-a Virovitica. Učenici su na svom izložbenom i gastro štandu izravno komunicirali s posjetiteljima, predstavljajući im cilj akcije kroz prodaju odjeće i kolača.

Predstavljanje edukativnim plakatom: Posebno dizajniran plakat "Reciklirajmo odjeću!" bio je glavni vizualni i informativni alat. Plakat je bio izložen na samom sajmu, ali i u prostorima gimnazije Petra Preradovića u Virovitici, da bi educirao vršnjake i posjetitelje o pravilnom odvajanju i doniranju tekstila.

Predstavljanje u digitalnom okruženju: Inicijativa je aktivno promovirana putem društvenih mreža (Facebook, Instagram) gdje su se dijelile najave sajma, fotografije priprema i edukativne poruke, čime je priča došla do šireg kruga sugrađana.

Predstavljanje u lokalnoj zajednici i medijima: Kroz suradnju s lokalnim proizvođačima slastica, glas o hvalevrijednoj akciji maturanata proširio se gradom, a projekt je prepoznat i u lokalnim medijima koji su pratili događanje.

Vidozapis s Petit Bazar: <https://www.facebook.com/watch/?v=780118731154162>

10. Vidi, možda ti se sviđa

Škola

Gimnazija "Fran Galović" Koprivnica; Ulica Dr. Željka Selinger 3.a, 48 000 Koprivnica
telefon: 048 279801;

E-adresa: gimnazija-fran-galovic@kc.t-com.hr;

Voditeljica

Mišela Lokotar, prof.

Učenici

4.a: Fran Antolić, Saša Balažinec, Rea Bebek, Lana Bodin, Ivana Drvenkar, Elena Gašparić, Dan Generalić, Iva Hodalić, Leoni Jelčić, Petar Jug, Niko Kajić, Fran Kolar, Ema Kresonja, Tibor Kuruc, Josip Marković, Sara Piskač, Petra Požgaj, Anamarija Prlog, Erika Prlog, Karlo Radošević, Elena Šijak, Ena Tarle, Lea Vrhoci

4.c: Helena Betlehem, Ines Betlehem, Hana Bijelić, Patricija Cirkvenec, Zita Crljen, Dora Čolig, Inga Glavina, Antun Horvat, Jurica Ivić, Jakov Jagar, Roko Klasić-Dolenec, Kokša Rozalija, Ella Kolar, Lorena Kolar, Iva Peršinović, Ivan Petrović, Fran Radiček, Dora Ranilović, Lana Ravnjak, Saša Rumeck, Helena Suknaić, Elena Šadek, Paula Škrobar, Filip Toth

Popis učenika koji će predstavljati projekt:

Saša Balažinec, Rea Bebek, Iva Hodalić i Petra Požgaj

Cilj

Omogućiti učenicima praktičan uvid u rad vrtića i osnovnih škola. Razvijati komunikacijske, kreativne i empatijske vještine učenika kroz interakciju s djecom. Popularizirati prosvjetnu djelatnost i potaknuti učenike na razmišljanje o budućim zanimanjima u odgojno-obrazovnom sektoru. Podržati odgojitelje i učitelje u svakodnevnom radu kroz dodatnu pomoć učenika.

Pomoći učenicima u svjesnom odabiru budućeg zanimanja prije upisa na studij ili fakultet.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici Gimnazije „Fran Galović“ proveli su istraživanje među svojim vršnjacima da bi utvrdili koliko su zainteresirani za rad u odgojno-obrazovnim ustanovama te uvidjeli postoje li mogućnosti uključivanja u praktične aktivnosti u vrtićima i osnovnim školama. Rezultati su pokazali da mnogi učenici žele steći praktično iskustvo i bolje upoznati zanimanja u prosvjeti, a stručnjaci ukazuju na deficit prosvjetnih djelatnika u našoj županiji, što dodatno potvrđuje važnost projekta.

Potaknuti interesom za buduće zanimanje, učenici su proveli anketu među maturantima da bi saznali jesu li razmišljali o studiju psihologije, logopedije, pedagogije, razredne i predmetne nastave, ranog predškolskog odgoja, socijalnog rada ili rehabilitacije. Od ukupno 73 ispitanika, njih 33 izjasnilo se da bi razmotrilo upis jednog od ovih studija, što pokazuje značajan interes za prosvjetnu i srodnu djelatnost.

Učenici su također razgovarali s ravnateljima škole i vrtića te sa stručnim suradnicima, poput pedagoginje, psihologinje i odgojiteljica, da bi se informirali o uvjetima i sigurnosnim aspektima rada s djecom te o pravnim i organizacijskim okvirima mogućeg uključivanja srednjoškolaca u rad vrtića ili nižih razreda osnovne škole.

Istraživanje je pokazalo da, unatoč interesu maturanata, trenutno ne postoje formalne mogućnosti za praksu u zanimanjima vezanim uz prosvjetnu djelatnost. Ne postoji strukovna pedagoška škola niti program koji bi omogućio stjecanje praktičnog iskustva prije upisa na fakultet ili odabira budućeg zanimanja. Ova praznina otežava mladima da steknu stvarni uvid u posao i profesionalnu orijentaciju, što dodatno naglašava važnost projekta.

Moguća rješenja problema

Učenici su, na temelju istraživanja i razgovora sa stručnjacima, predložili nekoliko mogućih rješenja. Među njima su: povremeni dolazak djece iz vrtića ili osnovne škole u gimnaziju radi zajedničkih aktivnosti, organiziranje kratkih projekata i radionica, uključivanje zainteresiranih učenika u pomoćne uloge u vrtiću ili osnovnoj školi, te provođenje jednodnevne obuke za učenike da bi se pripremili za rad s djecom. Predložena rješenja omogućuju učenicima stjecanje iskustva, pomažu odgojiteljima i učiteljima te doprinose popularizaciji prosvjetne djelatnosti.

Najbolji pristup

Nakon analize svih predloženih rješenja, učenici su odlučili da je najbolja opcija omogućiti zainteresiranim gimnazijalcima da jednom mjesečno provode cijeli radni dan u vrtićkoj skupini ili u određenom razredu osnovne škole. Prije uključivanja, učenici bi prošli jednodnevnu obuku koja bi ih pripremila za rad s djecom i upoznala ih s osnovama pedagoškog rada. Ovo rješenje omogućuje učenicima stjecanje stvarnog iskustva u odgojno-obrazovnom procesu, pomaže zaposlenicima vrtića i škola, te popularizira prosvjetnu djelatnost na način koji je izvediv u okviru postojećih zakonskih i školskih okvira.

Plan djelovanja

Nakon izbora problema krenuli smo u realizaciju projekta. Prvo smo razgovarali s ravnateljem škole da bismo provjerili mogućnosti uključivanja učenika u rad vrtićkih skupina i osnovnih razreda. Ravnatelj nam je objasnio koji su zakonski okviri i pravila za rad učenika u drugim odgojno-obrazovnim ustanovama, te naglasio da učenici mogu sudjelovati samo pod nadzorom stručnog osoblja.

Sljedeći korak bio je organizirati jednodnevnu obuku za sve zainteresirane učenike. Tijekom obuke učenici su se upoznali s osnovama pedagoškog rada, sigurnosnim pravilima i načinom uključivanja u aktivnosti s djecom. Također su razgovarali s pedagoginjom i odgojiteljima o važnosti empatije, komunikacije i odgovornosti u radu s djecom.

Nakon obuke učenici su prvi put posjetili vrtić ili razred, pratili aktivnosti, sudjelovali u vođenju manjih grupa i pomagali u pripremi materijala, uvijek pod nadzorom stručnog

osoblja. Tijekom sljedećih mjeseci učenici će jednom mjesečno boraviti cijeli radni dan u vrtiću ili osnovnoj školi, sudjelujući u svakodnevnim aktivnostima i bilježeći svoja iskustva u kratkom dnevniku.

Projekt je bio predstavljen

Vijeću učitelja Gimnazije "Fran Galović", Odgojiteljskom vijeću Dječjeg vrtića "Medenjak", lokalnoj zajednici putem portala, na satovima razrednog odjela, Vijeću učenika i Vijeću roditelja te na roditeljskim sastancima.

Ostvareni rezultati

Provedene su ankete među učenicima da bi se provjerilo njihovo zanimanje za uključivanje u rad vrtićkih skupina i nižih razreda osnovne škole. Učenici su također proveli niz razgovora s ravnateljima škole i vrtića te stručnim suradnicima da bi saznali postojeće mogućnosti i uvjete za sudjelovanje u odgojno-obrazovnom radu.

Organizirani su sastanci s pedagoginjom, odgojiteljicama i drugim stručnim osobama u vrtiću i školi, tijekom kojih su učenici dobili uvid u svakodnevne aktivnosti i zadatke odgojno-obrazovnih djelatnika. Učenici su raspravljali o mogućnostima svoje uključenosti, psihosocijalnim kompetencijama potrebnim za rad s djecom te načinima na koje mogu pomoći i učiti kroz praksu.

Projekt je predstavljen i drugim učenicima da bi se potaknulo razmišljanje o važnosti aktivnog sudjelovanja u životu škole i razvoja interesa za prosvjetnu djelatnost.

Učenici su razvili vještine planiranja, organizacije i komunikacije, stekli uvid u rad s djecom i osjetili odgovornost koja dolazi s takvim angažmanom. Projekt je omogućio stvarno iskustvo koje učenicima pomaže u budućim odlukama o obrazovanju i profesionalnom usmjerenju.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Rea Bebek

Kroz rad na projektu stekla sam iskustvo u proučavanju zakona i prava u odgojno-obrazovnom sustavu. Razvila sam organizacijske i komunikacijske vještine te unaprijedila javni govor. Naučila sam koliko je važna suradnja i dobra komunikacija u timskom radu.

Saša Balažinec

Sudjelovanjem u projektu bolje sam upoznala svoja prava i važnost kvalitetnog planiranja. Unaprijedila sam vještine javnog govora, organizacije i logičkog razmišljanja. Shvatila sam koliko su komunikacija i uvažavanje tuđih mišljenja ključni za uspjeh projekta.

Petra Požgaj

Kroz projekt sam osvijestila važnost aktivnog sudjelovanja u javnom životu i razumijevanja zakona. Poboljšala sam svoje komunikacijske vještine i savladala strah od javnog nastupa. Uvidjela sam prednosti i nedostatke timskog rada te važnost zajedničkog rješavanja problema.

Iva Hodalić

Tijekom projekta naučila sam koliko je važno poznavati zakone i razumjeti društvene procese. Razvila sam vještine timskog rada, komunikacije i donošenja odluka. Smatram da sam napredovala u organizaciji vremena i sigurnijem izražavanju vlastitog mišljenja.

11. „Šest škola – jedan prostor – multifunkcionalna zajednička zona za rast i razvoj“ Mladi Varaždina

Škola

Druga gimnazija Varaždin, Hallerova aleja 6a, 42 000 Varaždin

Telefon: 042 444 450

E-adresa: info@gimnazija-druga-vz.skole.hr;

Voditeljica projekta

Lucija Radmanić, mag. educ. ped. i soc.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u projektu: Kiara Klarić, Elena Hečimović, Hana Breški, Fran Vugrinec, Eva Barbir, Vijeće učenika

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri: Kiara Klarić, Elena Hečimović, Hana Breški, Fran Vugrinec

Cilj

Cilj projekta je unaprijediti školsko i lokalno okruženje kroz uređenje zajedničke multifunkcionalne zone za srednjoškolce u Varaždinu te potaknuti aktivno građanstvo, međusobnu suradnju i osjećaj pripadnosti zajednici među učenicima različitih srednjih škola. Projektom se želi osnažiti učenike da prepoznaju potrebe svoje zajednice, aktivno sudjeluju u rješavanju problema u prostoru koji svakodnevno koriste te kroz zajedničko djelovanje doprinesu stvaranju poticajnog, sigurnog i kreativnog mjesta za druženje, razmjenu ideja i izražavanje.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane projektom

Sudjelovanjem u projektu učenici će prepoznati problem neiskorištenog školskog vanjskog prostora u svojoj lokalnoj zajednici i predložiti rješenja za njegovo unapređenje, razviti sposobnost planiranja i provedbe građanske inicijative, sudjelovati u timskom radu s učenicima iz različitih škola i razvijati kulturu dijaloga i suradnje, aktivno sudjelovati u osmišljavanju i uređenju zajedničkog prostora (obnova klupica, postavljanje oglasnog prostora – „zida mladih“, slobodne knjižnice i sl.), razviti svijest o važnosti očuvanja i odgovornog korištenja vanjskih školskih prostora. Kroz realizaciju samog projekta unaprijedili su kreativne i organizacijske vještine u procesu planiranja i realizacije projekta.

Opis

Izbor problema

U neposrednoj blizini šest varaždinskih srednjih škola nalazi se vanjski prostor koji učenici svakodnevno koriste za okupljanje prije i nakon nastave te tijekom slobodnog vremena. Iako se radi o mjestu gdje se spontano susreću učenici različitih škola, prostor trenutno nije funkcionalno uređen i ne nudi sadržaje koji bi poticali druženje, kreativnost ili razmjenu informacija. Postojeće klupice su dotrajale, nedostaje sadržaja koji bi poticali kreativnost, razmjenu ideja i pozitivno provođenje slobodnog vremena, a prostor nema jasnu namjenu niti identitet. Učenici su prepoznali da takav prostor ima potencijal postati zajedničko mjesto susreta srednjoškolaca, ali da ga je potrebno osmisliti i urediti da bi postao ugodan, poticajan i koristan za sve korisnike. Upravo iz te potrebe razvila se ideja o stvaranju zajedničke multifunkcionalne zone za srednjoškolce.

Istraživanje društvene važnosti problema

Da bi bolje razumjeli potrebe učenika i važnost uređenja prostora, učenici su razgovarali s vršnjacima iz različitih škola te promatrali način na koji se prostor trenutno koristi. Učenici su zaključili da bi uređen i funkcionalan prostor mogao imati važnu društvenu ulogu: poticati međusobno upoznavanje učenika iz različitih škola, razvijati osjećaj pripadnosti zajednici te omogućiti mladima mjesto za izražavanje ideja, informiranje i kreativno djelovanje. Ujedno bi se razvila i svijest o važnosti brige za zajednički prostor i aktivnog sudjelovanja mladih u oblikovanju svoje okoline.

Učenici su detaljnije istraživali problem kroz navedenu Upshift radionicu, ispostavljali uzroke i posljedice, anketirali izravne i neizravne korisnike – u našem slučaju nastavnike, roditelje i same učenike. Dizajnirali su pitanja, izrađivali ankete, plakate, mapirali dionike, kreirali persone, istraživali tržište te navedeno prezentirali. Jedan od uzroka je nedostatak ulaganja u infrastrukturu, prostor nije planirano uređen, potrebe učenika nisu uzete u obzir, nema sadržaja za mlade. Dok su posljedice – prostor je neiskorišten i zapušten, učenici nemaju kvalitetno mjesto za druženje, smanjena je kreativnost i aktivnost učenika, lošiji školski i društveni život.

Moguća rješenja problema

Tijekom rasprava i zajedničkog planiranja učenici su predložili nekoliko mogućih načina unapređenja prostora: obnova postojećih klupica i njihovo kreativno oslikavanje, postavljanje oglasnog prostora ili „zida mladih“ na kojem bi se izlagali učenički radovi, plakati i obavijesti, postavljanje male slobodne knjižnice za razmjenu knjiga među učenicima, stvaranje prostora koji bi poticao druženje, kreativno izražavanje i međusobnu suradnju učenika različitih škola; svaka bi škola doprinijela njegovom identitetu.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Odabrana petorka učenika pažljivo je razmatrala potrebe i interese učenika, dostupnog prostora i resursa, kao i dugoročne održivosti. Nakon razmatranja različitih prijedloga, učenici su zaključili da je najbolji pristup zajedničko uređenje prostora kroz suradnju svih šest srednjih škola koje se nalaze u neposrednoj blizini. Svaka škola preuzet će odgovornost za obnovu i vizualno uređenje jedne klupice, čime će prostor dobiti prepoznatljiv identitet i simbol zajedništva.

Uz obnovljene klupice planira se postavljanje „zida mladih“ kao mjesta za objavu informacija, izlaganje učeničkih radova i izražavanje kreativnosti te male slobodne knjižnice

koja će poticati razmjenu knjiga i kulturu čitanja među mladima. Ovakav pristup omogućuje aktivno sudjelovanje učenika u planiranju i uređenju prostora, potiče suradnju među školama te stvara trajno mjesto okupljanja koje će koristiti generacije srednjoškolaca. U tome nam mogu pomoći i lokalni proizvođači, županija kao osnivač škole te javne osobe za promociju. Prostor se može redovito unapređivati novim elementima. Željeli bismo da projekt ostane relevantan i koristan za sve daljnje generacije.

Razvoj plana akcije

Nakon što su učenici prepoznali problem neiskorištenog i neuređenog prostora u blizini škola, započeli su s planiranjem aktivnosti koje bi dovele do njegovog unapređenja. Učenici su najprije analizirali stanje prostora te prikupili prijedloge i ideje vršnjaka o tome da bi prostor mogao izgledati i čemu bi služio. Provedena je anketa među učenicima koja je sadržavala pitanja poput „Da li postoji adekvatan prostor učenika, ali i ostalih građana, da bi takav prostor pomogao u društvenim odnosima te da bi izgledao i koje mogućnosti bi nudio.“ Projekta skupina je pritom izrađivala svoj portfelj i dokumentacijsku mapu koja im je poslužila kao putokaz za daljnje realizacije. Učenici su morali razmisliti o dostupnom prostoru i resursima te se konzultirati sa školskom upravom. Napravili su prototip prostora te zatražili odobrenje ravnateljice, Višnje Horvat i zajedno izradili troškovnik kako ne bi premašili dobivena sredstva. Učenici su sastavili popis potrebne opreme i materijala, koji uključuje

Na temelju prikupljenih prijedloga izrađen je plan akcije koji je uključivao sljedeće korake:

osmišljavanje koncepta zajedničke multifunkcionalne zone za srednjoškolce

dogovor o uključenju svih šest srednjih škola u projekt

izrada idejnih rješenja za obnovu klupica i uređenje prostora

planiranje postavljanja „zida mladih“ kao prostora za informiranje i izlaganje učeničkih radova

planiranje postavljanja male slobodne knjižnice za razmjenu knjiga

organiziranje aktivnosti obnove i uređenja prostora uz sudjelovanje učenika.

Plan akcije temelji se na aktivnom sudjelovanju učenika, međusobnoj suradnji škola te doprinosu svakog sudionika u realizaciji projekta.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima kroz Vijeće učenika i nastavnicima na Nastavničkom vijeću. Planirano je predstavljanje projekta i široj školskoj i lokalnoj zajednici putem školskih mrežnih stranica, društvenih mreža škola te kroz aktivnosti vezane uz Smotru građanskog odgoja. Na taj način projekt dobiva vidljivost, a učenici dobivaju priliku predstaviti svoju inicijativu i potaknuti druge mlade na aktivno sudjelovanje u zajednici. Željeli bismo upravo njima, kao osnivačima škole uputiti apel za nedostatkom prostora i opreme.

Ostvareni rezultati

Provedbom projekta ostvareno je nekoliko konkretnih rezultata:

pokrenuta je inicijativa za uređenje zajedničkog prostora za srednjoškolce

učenici iz različitih škola surađivali su na osmišljavanju ideja i rješenja za uređenje prostora izrađen je plan obnove postojećih klupica, pri čemu će svaka škola preuzeti odgovornost za uređenje jedne klupice i njezin vizualni identitet

osmišljena je ideja „zida mladih“ kao mjesta za objavu informacija, izlaganje učeničkih radova i kreativno izražavanje

planirano je postavljanje male slobodne knjižnice koja će poticati razmjenu knjiga i kulturu čitanja među učenicima.

Osim vidljivih promjena u prostoru, važan rezultat projekta je i jačanje suradnje među učenicima različitih škola te razvoj njihove svijesti o važnosti aktivnog sudjelovanja u zajednici.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Sudjelovanjem u projektu učenici su imali priliku aktivno sudjelovati u prepoznavanju problema u svojoj okolini i osmišljavanju rješenja koja mogu doprinijeti poboljšanju zajedničkog prostora. Tijekom rada na projektu razvijali su vještine suradnje, komunikacije, planiranja i donošenja zajedničkih odluka.

Učenici ističu da im je posebno vrijedno iskustvo bilo raditi s vršnjacima iz drugih škola te sudjelovati u projektu koji ima konkretan i vidljiv rezultat u njihovoj zajednici. Kroz projekt su osvijestili kako i male inicijative mogu doprinijeti pozitivnim promjenama u okruženju te su razvili osjećaj odgovornosti za prostor koji koriste.

Projekt im je također pokazao kako zajedničkim djelovanjem mogu utjecati na poboljšanje kvalitete života u svojoj školskoj i lokalnoj zajednici.

12. „Kut kulture“

Škola

Elektrostrojarska škola, Hallerova aleja 5, 42000 Varaždin

Telefon: 042 313491

E-adresa: ess@vz.t-com.hr;

Voditelj

Boris Rutić, stručni suradnik pedagog

Učenic

Učenice koje su sudjelovale u izradi projekta: Marta Asić (2.H), Lola Perhaj (2.H), Nika Požgaj (2.H), Elena Siročić (2.H)

Cilj

Cilj ovog projekta je pružiti mladima prostor gdje će moći prikazati i prezentirati svoj kulturno-umjetnički rad svojim vršnjacima, pogledati neku izložbu, predstavu, priredbu, plesni nastup, poslušati neki koncert, svirku, večer poezije i ostale kreativne radove. Također, cilj je potaknuti mlade na daljnje uključivanje u kulturu i umjetnost te stvoriti zajednicu u kojoj će se mladi kreativci moći poistovjetiti sa svojim vršnjacima i jedni drugima pružiti podršku. Isto tako, cilj je potaknuti mlade da povećaju svoje samopouzdanje, odvažnost te da zajednicu u kojoj žive uljepšaju svojim kreativnim stvaralaštvom. Za ostvarenje ovakvog cilja potrebno je izgraditi prethodno spomenut prostor. Na temelju toga, pored Elektrostrojarske škole izgradit će se „Kut kulture“, koji će služiti upravo za navedeno stvaralaštvo mladih.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane projektom

Ovim projektom učenici razvijaju svoju kreativnost, rad u skupini, razvijaju poduzetničke kompetencije i suradnju s lokalnom zajednicom i investitorom. Učenici potiču svoje vršnjake (ciljanu publiku) da se odvaže, steknu samopouzdanje te izlože i predstave svoje kreativno stvaralaštvo široj publici. Pokazuje se inicijativa, želja i potreba za otvorenjem nekog javno dostupnog prostora za prikazivanje i prezentiranje kulturno-umjetničkog rada mladih iz Varaždinske županije. Očekuje se stvaranje zajednice mladih kreativaca Varaždinske županije koji će se međusobno podržavati, podupirati, razumijevati i razmjenjivati iskustva. Ovim projektom potiče se kreativnost, odvažnost i uključivanje mladih Varaždinske županije u zajednicu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Početkom ove školske godine učenice Elektrostrojarske škole htjele su organizirati školski mjuzikl te su otvorile prijave za isti. Znajući da u Elektrostrojarskoj školi ima mnogo

talentiranih učenika očekivao se veliki odaziv za sudjelovanje. Međutim, rezultati prijave bili su znatno manji od očekivanja. Na taj je način zapaženo da su mladi vjerojatno (srednjoškolci, učenici viših razreda osnovnih škola) nedovoljno uključeni i zainteresirani za kulturu i umjetnost u Varaždinskoj županiji. Također, primijećeno je da mladi koji se na bilo koji način kulturno-umjetnički izražavaju nemaju želju prezentirati svoj rad i umijeće. Često je to zbog srama i straha da neće biti prihvaćeni od strane vršnjaka te da ne ispunjavaju ideale i standarde koje danas nameće internet i društvene mreže. Također, uočen je nedostatak javnog prostora gdje bi mladi koji se umjetnički i kreativno izražavaju mogli svoj kulturno-umjetnički rad izložiti i prezentirati svojim vršnjacima i široj publici. Isto tako, svojom kreativnošću i svojim radovima mladi bi dali doprinos zajednici u kojoj žive, osjećali se prihvaćeno i upoznali vršnjake sa sličnim interesima.

Da bi se spomenuti problem detaljnije istražio svim srednjim školama u Varaždinskoj županiji poslana je anketa o interesu i uključenosti mladih u kulturu i umjetnost. Stoga, poticanje mladih da se odvaže, uključe i uljepšaju zajednicu svojom kreativnošću i talentom te stvaranje javno dostupnog mjesta gdje će mladi moći pokazati i prezentirati svoje umijeće i kreativnost okosnica je ovog projekta.

Moguća rješenja problema

Na temelju istraženog problema i anketa provedenih među vršnjacima, razmotreno je nekoliko prijedloga za rješavanje problema. Jedan od prijedloga bio je da se koristimo postojećim prostorima u gradu. Međutim, zaključeno je da takvi prostori nisu praktični jer su fizički previše udaljeni od Elektrostrojarske škole i svih ostalih škola. Sljedeći prijedlog bio je povremeno izlaganje u sklopu gradskih manifestacija poput *Špancirfesta*. Iako bi to omogućilo vidljivost, takva rješenja su povremena i ne nude stalan prostor. Također, diskutiralo se o provođenju kulturno-umjetničkih radionica u različitim školama, ali zaključak je da bi rezultati takvog rada bili dostupni samo malom broju učenika. Na kraju je zaključeno da je najbolje rješenje problema zapravo u Hallerovoj aleji 5, u dvorištu Elektrostrojarske škole, stvoriti "Kut kulture", stalno mjesto za kreativnost. Izgradnja ovakvog mjesta predstavlja dugoročno rješenje jer osigurava stalan prostor koji je učenicima, organizatorima, dostupan svakodnevno.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Najbolji pristup rješenju uočenog problema je izgradnja „Kuta kulture“, poluotvorene pozornice, galerije, ispred Elektrostrojarske škole u Hallerovoj aleji 5 gdje će mladi iz Varaždinske županije moći izložiti svoje radove. Provedena je anketa u svim srednjim školama Varaždinske županije čime su mladi bili upoznati s problemom te su se izjasnili je li takav prostor stvarno potreban. Također, projekt je prezentiran i predstavljen na Vijeću učenika Elektrostrojarske škole Varaždin.

„Kut kulture“ predstavlja edukativan i održivi prostor pored Elektrostrojarske škole Varaždin koji pruža mladima prostor gdje će moći prikazati i prezentirati svoj kulturno-umjetnički rad svojim vršnjacima, pogledati neku izložbu, predstavu, priredbu, plesni nastup, poslušati neki koncert i svirku iza kojeg stoje talentirani i nadareni vršnjaci iz šire zajednice. Osim edukativne namjene, „Kut kulture“ pruža podršku mladim umjetnicima u vidu prostora za izlaganje svojih umjetnina. Važno je naglasiti da ovaj projekt doprinosi lokalnoj zajednici Varaždinske županije, a također i drugačijem razmišljanju mladih, međusobnom razumijevanju, empatiji i pozitivnoj slici same osobe.

Plan djelovanja

Da bi ostvarile svoju ideju učenice su se obratile stručnom suradniku pedagogu Borisu Rutiću koji im je pružio podršku i mentorirao ih kroz provedbu projekta. Uz njegovu pomoć učenice su stupile u kontakt s ravnateljem Elektrostrojarske škole Varaždin, Igorom Kosom, koji je odobrio projekt te se uključio kao suradnik po pitanju izgradnje galerije i povezivanja s drugim školama. Pod vodstvom pedagoga održan je sastanak s voditeljem strojarske radione Elektrostrojarske škole, Josipom Copakom, i ravnateljem gdje se diskutiralo o samoj izgradnji poluotvorene galerije, potrebnim materijalima, vrsti i održivosti željene konstrukcije te troškovima projekta. Prema prijavama prikupljenima anketom napravljen je i okvirni plan i program nastupa i izlaganja radova u „Kutu kulture“.

Plan djelovanja također uključuje otvaranje službenih društvenih mreža (Instagram, Tik Tok) „Kuta kulture“ na kojima će biti objavljeni aktualni događaji. To su platforme na kojima su mladi aktivni i putem ovih društvenih mreža bit će moguće prijaviti se za izlaganje i prezentiranje svog kulturno-umjetničkog stvaralaštva u „Kutu kulture“.

Ostvareni rezultati

Učenice koje su sudjelovale u realizaciji ovog projekta stekle su nova znanja o važnosti aktivnog sudjelovanja mladih u društvu te razvile svijest o tome kako mogu pridonijeti zajednici kroz vlastite ideje i inicijative. Tijekom rada na projektu savjetovale su se sa stručnjacima, što im je pomoglo da bolje razumiju kako na najjednostavniji i najučinkovitiji način ostvariti svoju ideju te kako projekt učiniti izvedivim i dugoročno održivim.

Glavni cilj projekta je ostvarenje ideje „Kuta kulture“, prostora koji će se izgraditi pored škole i u kojem će učenici Elektrostrojarske škole, ali i svih drugih škola Varaždinske županije, moći izlagati i predstavljati svoja kulturno-umjetnička djela, sudjelovati u raznim događanjima poput izložbi, predstava, koncerata i večeri poezije.

Projektom se potiče razvoj kreativnosti, samopouzdanja i izražavanja kod mladih, ali i briga o mentalnom zdravlju, jer učenici dobivaju siguran prostor u kojem se mogu slobodno izraziti i osjećati prihvaćeno. Također, potiče se povezivanje mladih iz različitih škola i stvaranje zajednice koja se međusobno podržava. Učenice su kroz projekt razvile vještine timskog rada, komunikacije, organizacije i suradnje s lokalnom zajednicom. Realizacija ovog projekta predstavlja dugoročno rješenje koje će doprinijeti školi i široj zajednici jer će budućim generacijama omogućiti prostor za kreativno izražavanje, povezivanje i razvoj samopouzdanja.

Projekt je predstavljen

Projekt „Kut kulture“ predstavljen je u svojoj konačnoj inačici 13. ožujka 2026. na sjednici Vijeća učenika Elektrostrojarske škole, gdje je dobio pozitivne reakcije i podršku učenika. Također, prezentiran je ravnatelju škole i stručnim suradnicima koji su uključeni u njegovu realizaciju već tokom prvog polugodišta tekuće školske godine 2025/2026. Nakon toga, projekt je izložen pred učenicima i nastavnicima osnovnih i srednjih škola Varaždinske županije prilikom provedbe projekta UPSHIFT 12. studenoga 2025. Realizacija „Kuta kulture“ najavljena je i putem anketnog upitnika upućenog svim srednjim školama Varaždinske županije 11. veljače 2026. Planirano je predstavljanje projekta na Smotri projekata (Projekt građanin) 24. ožujka 2026. gdje će učenice imati priliku prezentirati svoju

ideju i rad široj publici. Napredak i aktivnosti projekta pratit će se putem društvenih mreža „Kuta kulture“ kao i na web-stranici škole (www.ess.hr).

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenice su aktivno, odgovorno i s velikim interesom sudjelovale u svim fazama projekta, od prepoznavanja problema do razrade rješenja. Kroz rad na projektu razvile su inicijativu, samostalnost, osjećaj odgovornosti te vještine rada u timu. Suradivale su, razmjenjivale ideje i učile jedna od druge, čime su dodatno ojačale timski duh. Posebno su ponosne na ideju „Kuta kulture“ jer vjeruju da će imati stvaran i pozitivan utjecaj na mlade te im omogućiti izražavanje, povezivanje i jačanje samopouzdanja. Stečeno iskustvo smatraju vrijednim i korisnim za njihov daljnji razvoj, obrazovanje i budući život.

13. „Strukom u bolji život“

Škola

Srednja strukovna škola, Božene Plazzeriano 4, 42000 Varaždin

Telefon: 042 492255

E-adresa: sss@sss-vz.hr;

Voditeljica

Petra Prekupec, prof. matematike

Učenci

Učenci koji su sudjelovali u projektu: Samuel Merkaš (1.G), Lana Mikulčić (2.F), Marta Jurčević (2.F), Laura Šafarić (3.L), Dorian Habuzin (3.C), Patricija Lukša (3.B), Blaž Bedenik (3.B), Ivana Osivnik (4.B)

Učenci koji će predstavljati projekt na Smotri: Samuel Merkaš (1.G), Lana Mikulčić (2.F), Laura Šafarić (3.L), Dorian Habuzin (3.C)

Cilj

Opći cilj projekta jest osvijestiti javnost o vrijednosti, društvenoj korisnosti i perspektivnosti strukovnih zanimanja te doprinijeti smanjenju predrasuda prema učenicima strukovnih škola. Specifični ciljevi uključuju promicanje strukovnih zanimanja i njihovih prednosti, razbijanje stereotipa o strukovnom obrazovanju, jačanje suradnje škole s lokalnim obrtnicima i institucijama, poticanje aktivnog sudjelovanja učenika u društvenim procesima.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene projektom

Provedbom projekta učenici su razvijali ključne građanske i međupredmetne kompetencije. Građanske kompetencije koje su razvijali su razumijevanje društvenih problema i aktivno sudjelovanje u njihovom rješavanju. Razvijali su komunikacijske vještine kroz javni nastup, argumentirano izražavanje stavova, vođenje dijaloga i vođenje intervjua. Potaknuli smo razvijanje digitalnih kompetencija izradom i objavom multimedijских sadržaja. Planiranjem, provedbom i evaluacijom aktivnosti razvijali su organizacijske i projektne vještine. Analiza uzroka i posljedica društvenih pojava potakli smo kritičko mišljenje. Kroz cijeli projekt posebno je bio izražen timski rad i međusobno uvažavanje čime su učenici razvijali svoje suradničke vještine.

Očekivani ishodi projekta su povećana informiranost učenika osnovnih škola o strukovnim zanimanjima, smanjenje predrasuda i stereotipa, veći interes za upis u strukovne škole, jačanje samopouzdanja učenika strukovnih programa, dugoročno poboljšanje percepcije strukovnog obrazovanja u društvu.

Opis

Izbor problema

Učenici su na konstituirajućoj sjednici Vijeća učenika dobili zadatak da razmisle o potencijalnim problemima kojima bi se željeli više posvetiti kroz nastavnu godinu te posljedično i riješiti odabrani problem. Na idućoj sjednici Vijeća učenika, Laura Šafarić predložila je problem s kojim se pojedini učenici naše škole susreću (prije upisa, ali i tijekom školovanja). Prisutni učenici jednoglasno su podržali njenu ideju i samostalno se javili za suradnju te sudjelovanje u istom.

Istraživanja društvene važnosti problema

Učenici su detaljnije istraživali problem kroz trodnevnu UPSHIFT radionicu, detektirali uzroke i posljedice, anketirali izravne i neizravne korisnike – u našem slučaju nastavnike, roditelje, učenike srednjih škola i učenike osnovnih škola. Analizom dostupnih izvora te provedbom anketnog istraživanja utvrđeno je da su predrasude i dalje prisutne, osobito u obiteljskom okruženju. Strukovno obrazovanje povremeno se percipira kao manje vrijedna opcija u odnosu na gimnazijsko obrazovanje. Učenici su dizajnirali pitanja, izrađivali ankete, plakate, mapirali dionike, kreirali persone, istraživali tržište te navedeno prezentirali. Identificirani su ključni uzroci problema: dugotrajno ukorijenjeni društveni stereotipi, snažan utjecaj roditelja i okoline, nedostatak kvalitetnih i pravovremenih informacija, nedovoljna promocija uspješnih primjera iz struke.

Moguća rješenja problema

Dubljom analizom problema učenici su utvrdili da se radi o složenom društvenom problemu koji nema jednostavno niti jedinstveno rješenje. Analizirali su nekoliko mogućih pristupa i postojeće mjere u Hrvatskoj i Varaždinskoj županiji. Izdvojili su i detaljno analizirali dvije alternativne politike koje su, prema njihovom mišljenju, ključne za rješavanje problema. Prva alternativa je jačanje karijernog savjetovanja u osnovnim školama, a druga alternativa je suradnja škola i obrtnika. Uočili su da prva strategija doprinosi informiranosti, a druga omogućuje neposredno iskustvo i realan uvid u strukovna zanimanja. Da bi donijeli zaključak koja alternativa je bolja, usporedili su ove dvije alternative i zaključili da obje imaju prednosti i nedostatke no i dalje jednako važnu ulogu.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Kao najučinkovitiji pristup odabrana je kombinacija jačanja karijernog savjetovanja u osnovnim školama i suradnja škola i obrtnika, s naglaskom na aktivno sudjelovanje učenika i izravan kontakt s praksom. Takav pristup omogućuje dublje razumijevanje zanimanja i učinkovitije razbijanje stereotipa.

Razvoj plana akcije

Učenici su osmislili i proveli projektne aktivnosti kroz nekoliko međusobno povezanih cjelina:

– „Živa knjižnica“: interaktivna predstavljanja zanimanja učenicima osnovnih škola, učenici kao „žive knjige“ na zabavan i dobro osmišljen način predstavljaju svoje zanimanje učenicima 7. i 8. razreda osnovnih škola

– izrada dviju promotivnih brošura : kroz prvu brošuru učenici predstavljaju strukovna zanimanja koja se obrazuju u našoj školi(od učenika za učenike) dok kroz drugu brošuru učenici predstavljaju obrtnike koji se nalaze u centru Varaždina s posebnim naglaskom na obrte koji polako izumiru i ima ih sve manje

– interaktivna karta obrtnika: vizualizacija lokalnih obrtnika koje su učenici istražili i prezentirali kroz brošuru s naglaskom na njihovoj dostupnosti

– digitalna promocija: formiranje profila škole na društvenoj mreži TikTok, snimanje i objavljivanje sadržaja s naglaskom na promociji učeničkih radova u praktikumima i tijekom stručne prakse

– okrugli stol: otvaranje teme i strukturirana rasprava o predrasudama i mogućnostima strukovnog obrazovanja, izazovima učenika drugih srednjih škola Varaždinske županije

Osmišljene aktivnosti učenici provode prema unaprijed definiranom kronološkom planu tijekom nastavne godine (zaključno do 30.travnja 2026.).

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen:

– na Vijeću učenika, sjednici Nastavničkog vijeća, pojedinim razrednim odjelima škole

– na Smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja

– na UPSHIFT radionici svim prisutnim učenicima i mentorima

– učenicima osnovnih škola kroz terenske aktivnosti

– na javnom događanju (okrugli stol)

– putem društvenih mreža

– kroz suradnju s osnovnim školama

– kroz suradnju s lokalnim obrtnicima i Udruženjem hrvatskih obrtnika Varaždina

– kroz suradnju s centrom za mlade i nezavisnu kulturu u Varaždinu (udruga P4)

Na taj način osigurana je vidljivost projekta u lokalnoj zajednici.

Ostvareni rezultati

Provedbom projekta ostvareni su mjerljivi i nemjerljivi rezultati. Uključili su značajan broj učenika osnovnih škola za koje su izradili i distribuirali promotivne materijale (500 komada brošura o zanimanjima Škole, 200 komada brošura o obrtnicima u centru Varaždina). Organizirali su javni događaj (okrugli stol) na koji su pozvali po dvoje učenika i jednog nastavnika/stručnog suradnika svih srednjih škola Varaždinske županije, tajnicu Udruženja obrtnika Varaždina, jednog lokalnog obrtnika i moderatora iz centra za mlade i nezavisnu kulturu. Ujedno, uspostavili su suradnju s nekolicinom obrtnika iz centra Varaždina te im na taj način omogućili da se proširi njihov glas. Dugoročno se očekuje smanjenje društvenih stereotipa i prisutnih predrasuda, povećan interes za strukovna zanimanja, jačanje povezanosti obrazovanja i tržišta rada.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Uz koordinaciju i usmjeravanje mentorice, učenici su veoma aktivno pristupili problemu te su odgovorno i ažurno radili na realizaciji projekta. Svjesni kako su isplanirali značajan broj aktivnosti koje uključuju uspješnu koordinaciju većeg broja ljudi suočili su se s nekim izazovima koje su uspješno savladali. Istovremeno su uvidjeli kako projekt na papiru izgleda puno jednostavnije nego njegova realizacija. Sudjelovanjem u projektu učenici su stekli vrijedno iskustvo aktivnog građanskog djelovanja. Razvili su svijest o važnosti vlastitog doprinosa zajednici te unaprijedili komunikacijske, organizacijske i socijalne vještine. Posebno se ističe porast samopouzdanja učenika i osjećaj ponosa na vlastito zanimanje ali i odluku da odaberu strukovno zanimanje. Projekt je učenicima omogućio da postanu aktivni sudionici promjena u društvu te promotori pozitivne percepcije strukovnog obrazovanja.

14. Srednjoškolski forum

Škola

Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH; Drinska 12a, 31000 Osijek

Telefon: 031/ 274 339

E-adresa: mirela.berlancic@gmail.com;

Voditeljica

Mirela Berlančić, prof.

Učenci

Petra Podravac, Emilia Kovacsics, Veronika Pec, Doris Bistrice i Ester Anđal

Cilj

Poticanje aktivnog građanstva, razvijanje organizacijskih, poduzetničkih i komunikacijskih vještina, uređenje školskog dvorišta kao mjesta za srednjoškolski forum, informiranje javnosti o nedostatku sigurnog prostora za srednjoškolce.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenci srednjih škola Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u RH-a nemaju svoj siguran prostor za druženje. Tijekom odmora ostaju u učionicama ili se okupljaju na dvjema klupama ispred škole. Vanjski je prostor nesiguran jer se nalazi na iznimno prometnoj ulici. Druženje je otežano i zbog skućenog prostora i buke. Takvo okruženje otežava komunikaciju, razvoj socijalnih vještina te odmor i opuštanje na zraku. Nameće se potreba za srednjoškolskim prostorom u kojem bi se učenici mogli slobodno družiti i razvijati, baviti sportom ili drugim aktivnostima, u skladu s preporukama za zdrav i siguran život. Potrebu za takvim prostorom dokazala je i anketa koja je jednoglasno potvrdila učeničke potrebe. Prema rezultatima ankete učenici su jednoglasno predložili i lokaciju za svoje druženje, neiskorišten i zapušten prostor unutar škole. Učenici su detektirali i razinu vlasti koja je zadužena za rješavanje ovog problema te su se toj razini vlasti i obratili, odnosno ravnatelju. Obavijestili su i Vijeće učenika, Vijeće roditelja te Nastavničko vijeće. Svi dionici odgojno-obrazovnog procesa složili su se s učenicima koji su argumentirano i demokratski iznijeli svoj problem te pokrenuli konstruktivnu raspravu. Iznijeli su i svoj prijedlog za rješavanje problema te pokrenuli cijelu zajednicu. Izabrali su i ime svog budućeg prostora. Jednoglasno su se odlučili za višeznačnu riječ *forum* uz koju se najviše vežu asocijacije o slobodnom prostoru za iznošenje mišljenja. Proučeni su mediji te je zaključeno da se mnogo piše i govori o školama. Škole se sustavno uređuju, grade, renoviraju te su važan dio cjelokupne društvene zajednice.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili dva moguća rješenja:

1. Izgradnja *Srednjoškolskog foruma* iz vlastitih (školskih) sredstava

Pozitivne strane: angažiranje školskih domara koji bi mogli napraviti prostor za učenike, angažiranje učenika kao „arhitekata“ koji će sami osmisliti i kreirati svoj prostor, ne treba dodatno plaćati domare, učenici mogu pomoći u izgradnji prostora (*forum*), prostor je dobit za cijelu školu.

Negativne strane: nedostatak financijskih sredstava, odabiranje prioriteta (školi je potrebna izgradnja prostora u potkrovlju).

2. Traženje sponzora za izgradnju *Srednjoškolskog foruma*

Pozitivne strane: razvijanje komunikacijskih vještina (pisanje molbe, traženje sponzora, razgovori sa sponzorima), osmišljavanje financijskog plana i sastavljanje popisa s potrebnim stvarima za srednjoškolski prostor.

Negativne strane: nedostatak financijskih sredstava, negativni odgovori sponzora.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da su edukacije i praksa najbolja rješenja. One bi se ostvarivale na predmetima Hrvatski jezik, Informatika, Politika i gospodarstvo, Poduzetništvo i Gospodarsko pravo. Sustavno bi se vježbale komunikacijske vještine, traženje sponzora, predstavljanje projekta te informatička, financijska i poduzetnička pismenost. Učenici bi se detaljno upoznali s ulogom građana u zajednici, načinima sudjelovanja u donošenju odluka te mogućnostima financiranja projekata. Zahvaljujući edukacijama na predmetu Poduzetništvo razvijale bi se ideje za prikupljanje sredstava, planiranje proračuna i organizaciju aktivnosti vezanih uz *forum*. Spomenute aktivnosti jačale bi osobni i društveni razvoj te poduzetnički duh. Pokrenule bi se i radne akcije za sve dionike odgojno-obrazovnog procesa u kojima bi se jačao timski rad i djelovanje za dobit cijele zajednice. Za potrebe projekta proučeni su sljedeći dokumenti: Ustav Republike Hrvatske, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Konvencija o pravima djeteta.

Plan djelovanja

Učenici su zaključili da je u *demosu* snaga te da se dobrom građanskom inicijativom i idejom mogu pokrenuti pozitivne radnje i događaji. Shvatili su važnost javnog i kvalitetnog predstavljanja projekta te informiranje javnosti i mogućih sponzora. Potporu za formiranje prostora za srednjoškolce pružili su svi dionici odgojno-obrazovnog procesa. To se pokazalo kao odličan potencijal i temelj za iskustveno i suradničko učenje te timski rad. Dogovorena je ekološka akcija koja je uključivala uređenje zapuštenog prostora. Osmišljene se ideje o učenicima –arhitektima koji će timski izraditi izgled budućeg foruma. Dogovorene su edukacije i radionice na predmetima Hrvatski jezik, Gospodarsko pravo, Poduzetništvo, Informatika te Politika i gospodarstvo. Pripremljeni su nacrti radova, a pomoć su pružili i domari. Ostavljene su mogućnosti i za pozitivne odgovore sponzora.

Ostvareni rezultati

Projektni tim je o ideji *Srednjoškolskog foruma* uspješno informirao Vijeće učenika, Vijeće roditelja, ravnatelja i Nastavničko vijeće. Uspješno su izrađene i predstavljene različite prezentacije i sheme *forum*a. Detaljno je izrađen i financijski plan. Zahvaljujući radnoj akciji,

očišćen je i prostor. Kontaktirale su se lokalne škole koje imaju slične *forume*, ali su informacije o financijskoj strukturi projekta bile neprihvatljive i preskupe. Pisalo se mnogobrojnim sponzorima te se detaljno predstavilo plan za srednjoškolski prostor. Dobiveni su sportski rekviziti, ali je svaka shema učeničkog prostora bila financijski preskupa. U konačnici, ostvaren je dogovor sa školskim domarima koji su izradili stolove i stolice za učenički *forum*. Ideja o prostoru za srednjoškolce završila je svoju prvu fazu, a preostale ideje realizirat će se kad se steknu financijski uvjeti. Vijeće učenika redovito podsjeća ravnatelja na ovaj problem i potrebu. Nekada se podsjetnici realiziraju verbalnim putem, a nekad se ostavljaju pisane poruke u predviđenom poštanskom prostoru u školi.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen nekoliko puta na satima predmeta Hrvatski jezik, Gospodarsko pravo, Politika i gospodarstvo te na zajedničkim susretima svih srednjoškolaca PKCM-a (siječanj, veljača, ožujak i travanj 2026.), na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 20. ožujka 2026.).

15. József Angster, baranjski graditelj orgulja

Škola

Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH; Drinska 12a, 31000 Osijek

Telefon: 031/ 274 339

E-adresa: mirela.berlancic@gmail.com;

Voditeljica

Mirela Berlančić, prof.

Sumentorica: Tünde Angster Barač

Učenic

Margita Bajči, Ksenia Matić, Lili Fica, Tena Barač, Ester Anđal

Cilj

Informiranje i senzibiliziranje javnosti o znamenitim osobama rodnog kraja, očuvanje kulturno-povijesne baštine kao osnove identiteta i zajednice, širenje spoznaja o Józsefu Angsteru, baranjskom graditelju orgulja.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2025/2026. učenici Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u RH, Osijek suočili su se s velikim problemom. Shvatili su da je Baranja, kraj iz kojeg dolazi većina učenika, uglavnom poznata po gastronomskoj ponudi. U Baranji postoje gastronomske manifestacije: Ribarski dani u Kopačevu, Paprika festival u Lugu, vinski maraton u Zmajevcu, Čvarak festival u Karancu... To su privlačne manifestacije, ali se turistički sadržaji trebaju obogatiti, osobito kulturno-povijesnom baštinom. Nažalost, učenici ne znaju znamenite ljude iz svog kraja. Lokalna zajednica ne promovira zaslužne pojedince, već se najviše bavi gastronomskom ponudom. Problem se uočio na satu predmeta Hrvatski jezik. Raspravljalo se o znamenitim osobama, a kao poticaj za raspravljanje poslužio je dopis o manifestaciji *Dani baštine i turizma za mlade* koju godinama uspješno organiziraju dr. sc. Nansi Ivanišević i suradnici iz *Prokulture – Opservatorij kulturnih politika – Split*. Prema uvjetima natječaja trebalo je predstaviti pojedinca koji je svojim pozitivnim djelovanjem obilježio rodni kraj. Jedna je učenica informirala razredni odjel o Józsefu Angsteru, baranjskom graditelju orgulja. Formiran je tim te je istražen život i djelovanje ovog velikana. Uslijedilo je prijavljivanje i uspješno sudjelovanje na manifestaciji *Dani baštine i turizma za mlade*. To je bila prva etapa u promoviranju znamenitog pojedinca. Na temelju ankete ustanovljeno je da se o baranjskom graditelju orgulja i dalje nedovoljno zna te da se treba nastaviti s prezentiranjem života i djela ovog velikana. Zaključeno je da se za rješavanje ovog problema treba obratiti lokalnoj zajednici, Turističkoj zajednici Bilje, Turističkoj zajednici Osječko-baranjske županije, načelnici općine Jagodnjak, Zavodu za intelektualno vlasništvo.

Proučivši medije, zaključeno je da nema tekstova i objava o znamenitim ljudima rodnog kraja, već su sve medijske objave uglavnom fokusirane na gastronomsku ponudu. Zapažanja su predstavljena Vijeću učenika, ravnatelju i nastavnicima koji su podržali inicijativu i potaknuli projektni tim na daljnje istraživanje i promoviranje. Učenici su razgovarali s ravnateljem matične ustanove, predstavnicima nadležnih institucija te nastavnicima predmeta Gospodarsko pravo, Politika i gospodarstvo, Povijest, Hrvatski jezik te Povijest umjetnosti i kulturna baština. Proslijedena je elektronička pošta nadležnim osobama i institucijama, a brojne informacije prikupljene su tijekom susreta i razgovora s Marijom Angster i Tünde Angster Barač, čuvaricama baštine i ostavštine J. Angstera.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili dva moguća rješenja:

1. Pripovijedanje (*Storytelling*)

Pozitivne strane: *Pripovijedanje* ili *Storytelling* je komunikacijska vještina, „umjetnost“ govorenja. Koristi se u poslovnom svijetu i više se pamti. Stvara snažne emocije, povezuje ljude i potiče aktivnost. *Pripovijedanje* ili *Storytelling* je zanimljivo, dostupno, javno, interaktivno, edukativno... Pokazuje i dokazuje moć *žive riječi*.

Negativne strane: nedostatak stručnjaka, plaća se, potrebno je reklamiranje, educiranje stručnjaka, mora se registrirati (registriranje djelatnosti, odabir pravnog oblika).

2. Izvannastavna aktivnost *Baština i ja*

Pozitivne strane: dostupno svim učenicima, besplatno, edukativno, zanimljivo, potiče i njeguje načelo zavičajnosti.

Negativne strane: preopterećenost učenika, prevelika satnica, nedostatak stručnog kadra, nedostatak financijskih sredstava.

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim je shvatio da su edukacije najbolja rješenja. Predložene su edukacije za sve dionike odgojno-obrazovnog procesa te edukacije na različitim predmetima, radionice te terenska nastava u Jagodnjak, umjetnikovo rodno mjesto, u kojem se nalaze novoobnovljene orgulje (Crkva svetog Vendelina). Edukacije bi se održavale na predmetima Hrvatski jezik, Gospodarsko pravo, Politika i gospodarstvo te Povijest umjetnosti i kulturna baština. Poticalo bi se iskustveno i suradničko učenje te kritičko promišljanje. Zaključeno je da prezime Angster treba zaštititi kao verbalni žig te da su potrebne i edukacije o intelektualnom vlasništvu. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Zakon o muzejima, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, Zakon o žigu, Konvenciju o pravima djeteta.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da je promoviranje istaknutih pojedinaca rodnog kraja dio osobnog i nacionalnog identiteta te važan segment opstojnosti cjelokupne zajednice. Promoviranje zaslužnih pojedinaca važan je pokretač osobnog i društvenog razvoja, poduzetničkog duha, očuvanja intelektualnog vlasništva te kritičkog promišljanja. Plan djelovanja uključivao je angažiranje Vijeća učenika te ostalih dionika odgojno-obrazovnog procesa koji su pružili

potporu te financijsku pomoć. Odobrena je terenska nastava u Jagodnjak i Osijek te sudjelovanje na manifestaciji *Dani baštine i turizma za mlade* u Splitu. Osmišljene su edukacije i radionice na predmetima Hrvatski jezik, Gospodarsko pravo, Povijest umjetnosti i kulturna baština, Politika i gospodarstvo. Svi dionici odgojno-obrazovnog procesa pružili su maksimalnu potporu i pomoć te su sudjelovali na interaktivnim predavanjima o J. Angsteru, baranjskom graditelju orgulja.

Ostvareni rezultati

Formiran je projektni tim koji je angažirao Vijeće učenika, ravnatelja škole, Nastavničko-učiteljsko vijeće, Upravno vijeće PKCM-a, Forum mađarskih prosvjetnih djelatnika, Turističku zajednicu Bilje, Turističku zajednicu Osječko-baranjske županije te Vijeće roditelja. Cjelokupna zajednica pokazala je veliko zanimanje za projekt. Tim je kontaktirao nadležne institucije koje su brzo reagirale i pružile pomoć. Forum mađarskih prosvjetnih djelatnika financirao je legalizaciju verbalnog žiga. Ostvarena je suradnja s Marijom Angster i Tündom Angster Barač, čuvaricama baštine i ostavštine J. Angstera koje su pružile relevantne informacije o umjetniku J. Angsteru. Za dionike odgojno-obrazovnog procesa održana su mnogobrojna predavanja o baranjskom graditelju orgulja. Ova su predavanja razvijala komunikacijske i prezentacijske vještine te društveni i osobni razvoj. Također, predavanja su zainteresirala cjelokupnu zajednicu za modul Projekt građanin. Prva i početna etapa bila je sudjelovanje na 17. smotri turističke kulture – „*Mladi, baština i turizam*“ 2025. u Splitu. Na ovaj način progovorilo se o J. Angsteru na nacionalnoj razini. Pripremljen je promotivni materijal o umjetniku Angsteru (vrećice, notesi, olovke, privjesci, majice...). Ostvarena je uspješna komunikacija i susret s direktoricom turističke zajednice Bilje, gospođom Senatom Majić. Direktorica je posjetila školu, poslušala ideje te podržala projekt. Gospođa Majić vidjela je turistički potencijal te predložila buduću suradnju (gostovanje škole s projektom i suvenirima na štandu tijekom Međunarodnih etno susreta u Bilju 13. i 14. lipnja 2026., organiziranje ogledne turističke rute tragovima J. Angstera, prijavljivanje na europske projekte tijekom 2027.). Ostvarena je komunikacija s g. Mislavom Matišićem iz Turističke zajednice Osječko-baranjske županije koji je predložio prijavljivanje na projekte u sklopu natječaja Osječko-baranjske županije te izrađivanje promotivnih materijala u sklopu školske zadruge. Ostvarena je uspješna suradnja s gospođom Danijelom Mlinarević, načelnicom Jagodnjaka, rodnim mjestom J. Angstera. Pripremljena je spomen-ploča o J. Angsteru koja će se tijekom svibnja 2026. postaviti na njegovu rodnu kuću. Tijekom veljače 2026. godine učenici su sudjelovali na svečanosti povodom otvaranja renovirane reformatske crkve u Osijeku (sklopu crkve nalaze se obnovljene Angster orgulje). Zahvaljujući projektnom timu, cijela je zajednica čula za J. Angstera, baranjskog graditelja orgulja. Tijekom projekta ostvarene su mnogobrojne međupredmetne teme te pravilna uporaba IKT alata. Kreirani su plakati te promidžbeni materijali. Učenici su dokazali kako se građanska inicijativa može razvijati od školske do lokalne i nacionalne razine. Sustavnim informiranjem, javnim nastupima i suradnjom s institucijama kulture i turizma, projekt „J. Angster – baranjski graditelj orgulja“, postao je primjer aktivnog građanstva i odgovornog odnosa prema zavičajnoj baštini. Projekt će se nastaviti i u budućnosti jer je promoviranje J. Angstera kao istaknutog baranjskog graditelja orgulja velik i dugotrajan posao.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Hrvatski jezik, Gospodarsko pravo, Politika i gospodarstvo, na zajedničkim susretima svih srednjoškolaca PKCM-a (siječanj, veljača, ožujak i travanj 2026.), na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog

odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 20. ožujka 2026.).

16. Hugo Conrad von Hötzendorf – zaboravljeni osječki slikar

Škola

Ugostiteljsko-turistička škola, Osijek; Ulica Matije Gupca 61, 31000 Osijek

Telefon: 031 211 095

E-adresa: ured@ss-ugostiteljsko-turisticka-os.skole.hr;

Voditeljica

Monika Gusić, mag. educ. hist et hist. art.

Učenici

Lucija Baković, Viktorija Delić, Božica Dora Nekić, Nadja Panjkov, Jakov Adžam, Elena Varga

Cilj

Istraživanje, predstavljanje i popularizacija života i djela znamenitih osoba grada Osijeka, edukacija o njihovu doprinosu lokalnoj zajednici, podizanje svijesti o važnosti očuvanja kulturno-povijesne baštine kao čuvara nacionalnog identiteta, razvoj poštovanja i interesa za zavičajnu baštinu uz njezino povezivanje s turističkom ponudom grada Osijeka.

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Tijekom školske godine 2025/2026. učenici Ugostiteljsko-turističke škole, Osijek otkrili su da većina učenika ne poznaje život i djelo znamenitog osječkog slikara Huga Conrada von Hötzendorfa te da kulturno-povijesna baština nije nedovoljno popularizirana ni očuvana. Premda kulturno-povijesna baština ima važnu ulogu u oblikovanju identiteta, očuvanju vrijednosti za buduće generacije i razvoju turizma, u modularnoj nastavi o njoj uče samo učenici smjera hotelijersko-turistički tehničar. Učenici su uočili da je grob tog značajnog slikara u zapuštenom stanju, kao i da njegova spomen-bista od 2018. godine nije vraćena u osječki javni prostor. Neravnomjerna zastupljenost sadržaja o baštini u obrazovanju, kao i zapuštenost spomeničke baštine povezane s ovim umjetnikom, onemogućuju učenicima stjecanje dubljeg znanja i razumijevanja o važnosti znamenitih osoba te očuvanja kulturnog nasljeđa, kao i razvoju pozitivnog odnosa prema lokalnoj baštini. Rezultati ankete provedene među učenicima od 1. do 4. razreda srednje škole potvrdili su otkriveni problem. Istraživanjem medija, učenici su otkrili da znamenite osobe na lokalnoj razini dobivaju najmanje medijskog prostora. Poslali su upit o planovima i predviđenim mjerama za obnovu nadgrobnog spomenika ovog osječkog velikana (Upravni odjel za turizam, kulturu i sport Osječko-baranjske županije), a brojne informacije prikupili su iz različitih medija (novine, internet, TV).

Moguća rješenja problema

Razgovarajući o problemu, učenici su predložili dva moguća (alternativna) rješenja:

1. Više sati baštine u nastavnom procesu

Pozitivne strane: više nastavnih sadržaja o lokalnim znamenitim osobama i kulturno-povijesnoj baštini, obogaćivanje postojećih nastavnih sadržaja i njihovo povezivanje s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama, suradnja s lokalnim institucijama (muzeji, galerije, arhivi), mogućnost prilagodbe sadržaja interesima učenika, poticanje istraživačkog, projektnog i terenskog učenja, jačanje nacionalnog identiteta i svijesti o važnosti očuvanja baštine, dugoročno promicanje kulturnog turizma i društvene odgovornosti učenika

Negativne strane: ograničen broj sati i opterećenost strukovnog kurikula u modularnoj nastavi, moduli o kulturnoj baštini predviđeni su samo u dva od pet zanimanja, u smjeru turistički tehničar destinacije sadržaji o kulturnoj baštini pojavljuju se samo u dva modula tijekom četverogodišnjeg obrazovanja, u smjeru konobar prisutni su samo ako se odabere izborni modul u završnoj godini, nepostojanje jasno nedefiniranog koncepta dodatnih izbornih modula, moguće administrativne i organizacijske poteškoće pri izmjeni kurikula

2. Postavljanje informativnih ploča na lokacijama povezanim sa znamenitim osobama

Pozitivne strane: edukacija građana i posjetitelja, informiranje javnosti, dugoročno očuvanje kulture sjećanja, obogaćivanje turističke ponude grada Osijeka, poticanje interesa za lokalnu kulturno-povijesnu baštinu, povećanje vidljivosti lokalne baštine u svakodnevnom prostoru, mogućnost uključivanja QR kodova i digitalnih sadržaja (poveznice na mrežne stranice, virtualne izložbe i sl.)

Negativne strane: ograničen doseg (ovisno o lokaciji), rizik od vandalizma, oštećenja ili neodržavanja, administrativni postupci (ishodjenje dozvole), tehnička provedba, financijski troškovi izrade, postavljanja i održavanja, potreba za ažuriranjem sadržaja

Najbolji pristup rješenju problema

Projektni tim zaključio je da dodatne aktivnosti donose najbolje rezultate te je kao najbolje rješenje predložio obilježavanje važnih datuma, edukacije i radionice koje bi potaknule učenike na dodatno učenje o znamenitim osobama i njihovom doprinosu kulturno-povijesnoj baštini. Prilikom obilježavanja važnijih datuma poput Međunarodnoga dan kulturne baštine i Dana europske baštine, Dana grada Osijeka, Dana hrvatske glagoljice i glagoljaštva, Međunarodnog dana žena, Noći muzeja učenici bi izrađivali prigodne plakate i druge uratke. Na edukacijama odlazili bi u obilasku kulturno-povijesne baštine grada Osijeka, posjećivali bi kulturne institucije, provodili edukativne kvizove te bi surađivali s ostalim nastavnicima i stručnim suradnicima. Kroz radionice potaknuli bi na kreativan način interes učenika za kulturno-povijesnu baštinu. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Zakon o muzejima, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Odluku o uvođenju strukovnog kurikula za stjecanje kvalifikacije turistički tehničar destinacije / turistička tehničarka destinacije (070108) u sektoru Turizam i ugostiteljstvo, Pravila učeničke zadruge, Statut Osječko-baranjske županije, Statut grada Osijeka.

Plan djelovanja

Učenici su zaključili da je očuvanje spomena na znamenite osobe grada Osijeka i njihova doprinosi za buduće generacije važan zadatak svakog pojedinca lokalne zajednice. Također,

važan je element u kreiranju turističke ponude budući da je Republika Hrvatska uspješna turistička destinacija. Edukacija o Hugi Conrad von Hötzendorfu i njegovom umjetničkom opusu ostvarena je u suradnji s Muzejom likovnih umjetnosti u Osijeku. Plan djelovanja uključivao je sve dionike odgojno-obrazovnog procesa, Vijeće učenika, Učeničku zadrugu, Turističku zajednicu grada Osijeka te pomoć ostalih kulturnih institucija.

Ostvareni rezultati

Formiran je tim srednjoškolaca timskim radom istražio život i djelo Huga Conrad von Hotzendorfa. U suradnji s Turističkom zajednicom grada Osijeka i Muzejom likovnih umjetnosti razvili su autentičan turistički suvenir inspiriran likom i djelom Hugom Conrad von Hötzendorfom. Učenička zadruga izradila je kolačiće prema receptu iz 19. stoljeća pod nazivom Muškaconi, čime je uspješno povezana kulturno-povijesna baština s ugostiteljstvom i turizmom.

Suvenir je obogaćen edukativnim sadržajem – vizit karticama s reprodukcijama umjetnikovih djela i QR kodovima koji omogućuju pristup informacijama o njegovu životu i radu. Proizvodi su zapakirani i distribuirani u Muzej likovnih umjetnosti, darovani suradnicima te predstavljeni javnosti, uključujući i svečanu obljetnicu škole, čime je ostvaren cilj popularizacije lokalne baštine i znamenitih Osječana.

Projekt je realiziran uz korelaciju više nastavnih predmeta i međupredmetnih tema. O projektu informirani su i ostali učenici te njihovi nastavnici.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima predmeta Povijest hrvatske kulturne baštine, tijekom susreta s učenicima PKCM-a, na županijskoj Smotri projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s međupredmetnim temama (PKC Mađara u RH, 20. ožujka 2026.) te na društvenim mrežama naše škole.

17. Ima li tu mjesta za mene?

Škola

III. gimnazija; Kušlanova 52, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 2305454

E-adresa: treca.zg@3gimnazija.hr;

Voditeljice

dr. sc. Vlatka Tomić i Mila Bartulović Bednjanec, prof.

Učenci

Zara Jagunić 3. r., Nika Kliska 3.r., Margita Krnić 3.r., Maša Matić 3.r.

Cilj

Cilj projekta je poticanje interesa za tematiku podzastupljenosti ženskoga sporta u medijima, te položaja i statusa profesionalnih sportašica općenito.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu

Učenice – sudionice projekta će preko praktičnoga rada razvijati interes za problematiku položaja i statusa profesionalnih sportašica. Koristeći nekoliko metoda istraživanja (intervjui, analiza sadržaja) će prikupljati podatke, sistematizirati ih, provesti osnovnu analizu i grafički prikaz rezultata. Također će vježbati vještine predstavljanja projekta, argumentacije zahtjeva i vlastitih stavova, ali i samokritike.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Jeste li se ikada zapitali zašto se na televizijskim sportskim kanalima puno češće prikazuje muški sport nego ženski? Smatramo taj problem važnim je se mnogo djevojaka u našoj dobi dvoumi nastaviti sa sportom ili ne nakon srednje škole. Za rješavanje problema je nadležna državna vlast jer oblikuje pravilnike i zakone koji direktno propisuju mjere koje mogu biti traženo rješenje. Postojeće mjere postoje – i u zakonodavstvu i u civilnom sektoru, ali mi smo kroz naše istraživanje uvidjele da se ne provode u potpunosti i da ih treba doraditi. Bez obzira na sve veću participaciju žena u profesionalnom sportu, i dalje je prisutan trend obezvrjeđivanja ženskog profesionalnog sporta. Među problemima s kojima se susreću profesionalne sportašice su potplaćenost s obzirom na svoje muške kolege, „tabloidno“ prikazivanje u medijima (u kontekstu izgleda i privatnog života), negativni stereotipi prema ženama u određenim sportovima, te gotovo ukorijenjena pretpostavka o interesima publike. Čitale smo znanstvene članke, te stručne i popularne radove koji govore o položaju i društvenom statusu profesionalnih sportašica. Provele smo vlastito istraživanje metodama analize sadržaja i intervjua. Također smo kontaktirale razne osobe u čiji opseg poslova spada i

ova tema koju mi obrađujemo ne bismo li dobile njihovo mišljenje i potporu za daljnje planiranje akcija.

Oblikovanje mogućih rješenja

Nudimo tri potencijalna rješenja. Prvo je izrada plakata za školski hodnik (bio bi uočljiv svima, no pitanje je dugoročnog efekta). Druga mogućnost je dogovor s nastavnicima TZK da uvedu neki oblik pozitivne diskriminacije za djevojke na satovima TZK, npr. satove ženskoga sporta. Na taj bi se način svi učenici upoznali s problemom diskriminacije djevojaka u sportu, no, s druge strane, moguće je izrugivanje dijela učenika toj zamisli. Treća zamisao je zahtjev za pozitivnom diskriminacijom ženskoga sporta u medijima, zbog čega treba kontaktirati predstavnike medija i stručnjake da nam objasne je li tako nešto moguće provesti.

Najbolji pristup rješavanju problema

Odlučile smo uvažiti zamisao o izradi plakata i kontaktirati predstavnike medija i stručnjake da nas savjetuju kao provesti našu zamisao u djelo.

Plan djelovanja

Najprije smo čitale radove o temi koja nas zanima i oblikovale hipotezu istraživanja – nejednak odnos medija prema profesionalnim sportašima i sportašicama. Provele samo istraživanje – analizu sadržaja jednog sportskog kanala i intervju s djevojkama koje se bave tzv. „muškim sportovima“. Nakon razgovora o mogućim daljnjim akcijama, odlučile smo zagovarati pozitivnu diskriminaciju ženskoga sporta u medijima. Iz tog smo razloga kontaktirali i tražili stručno mišljenje više osoba koje se bave tom temom – sociologa, novinare, urednike portala, Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova, muzejske kustose, profesore TZK.

Ostvareni rezultati

Za sada smo provele istraživanje (analiza sadržaja i intervjui). Posjetile smo Hrvatski športski muzej i Novu TV te dobile potporu za našu zamisao o pozitivnoj diskriminaciji s raznih strana.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen na Satovima razrednika 3.b i 3.e razreda. Kako projekt bude dalje tekao i približio se kraju, predstaviti ćemo ga u školskoj knjižnici zainteresiranim učenicima, te u KGZ S. S. Kranjčević javnosti.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenicama – sudionicama je sudjelovanje u projektu donijelo nekoliko koristi. Ne samo da su preko zajedničkog rada saznale puno o temi koja ih zanima, a o kojoj do sada nisu imale prilike učiti, već su naučile i kako predstavljati projekt, argumentirati u mailovima svoje zahtjeve, raditi analizu sadržaja i pitanja za intervju, te ujedno i razvijati osjećaje samokritike i samopouzdanja.

18. Zdravlje nacije – stanje nacije

Škola

III. gimnazija; Kušlanova 52, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 2305454

E-adresa: treca.zg@3gimnazija.hr;

Voditeljice

dr.sc. Vlatka Tomić i Mila Bartulović Bednjanec, prof.

Učenice

Tina Antunović 3.b, Marta Plavčić 3.b, Paola Prša 3.b, Ivana Suvaljko 3.b

Tema projekta

Prehrana i kretanje, upravljanje životnim potrebama i odgovorno ponašanje

Cilj

Cilj projekta je istražiti povezanost prehrambenih navika stanovništva i općeg zdravstvenog stanja nacije te podići svijest o važnosti pravilne i uravnotežene prehrane za prevenciju kroničnih bolesti.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu

Učenice – sudionice projekta će preko praktičnoga rada razvijati interes za problematiku povezanosti općeg zdravstvenog stanja stanovništva i prehrambenih navika. Koristeći nekoliko metoda istraživanja (intervjui, analiza sadržaja) će prikupljati podatke, sistematizirati ih, provesti osnovnu analizu i grafički prikaz rezultata. Također će vježbati vještine predstavljanja projekta, argumentacije zahtjeva i vlastitih stavova, ali i samokritike.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U vremenu kada su brza hrana, prerađeni proizvodi i sjedilački način života postali svakodnevnica, sve češće se postavlja pitanje: kakvo je stvarno zdravstveno stanje naše nacije? Statistike upozoravaju na porast pretilosti, dijabetesa, kardiovaskularnih i drugih kroničnih nezaznih bolesti, osobito među djecom i mladima. Upravo nas je ta zabrinjavajuća slika potaknula da kao temu projekta odaberemo istraživanje povezanosti prehrambenih navika i zdravlja stanovništva. Prehrana nije samo osobni izbor pojedinca, već i društveno pitanje koje ima dugoročne posljedice na kvalitetu života, opterećenje zdravstvenog sustava i gospodarski razvoj države. Ovaj problem promatramo i kroz zakonski okvir Republike Hrvatske. Pravo na

zdravstvenu zaštitu zajamčeno je Ustav Republike Hrvatske, dok Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o hrani uređuju sustav zdravstvene skrbi i sigurnost hrane. Time država preuzima odgovornost za stvaranje uvjeta koji omogućuju očuvanje i unapređenje zdravlja građana, no postavlja se pitanje koliko se ti propisi učinkovito provode u svakodnevnom životu. Čitale smo stručne i popularne radove koji govore o povezanosti zdravlja i prehrambenih navika. Provele smo vlastito istraživanje metodama analize sadržaja i intervjua. Također smo kontaktirale razne osobe u čiji opseg poslova spada i ova tema koju mi obrađujemo ne bismo li dobile njihovo mišljenje i potporu za daljnje planiranje akcija.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Na temelju rezultata istraživanja smatramo da su moguća rješenja usmjerena na edukaciju, prevenciju i sustavnu podršku zdravim izborima. Tako predlažemo tri konkretna rješenja koja bi mogla doprinijeti poboljšanju zdravlja stanovništva. Prvo bi to bila sustavna edukacija o prehrani. Edukacija bi trebala biti usmjerena ne samo na učenike, već i na roditelje, da bi se zdrave navike poticale i u obiteljskom okruženju. smatramo kako je potrebno jačati zdravstveni odgoj u školama, organizirati radionice i javne kampanje o pravilnoj prehrani (npr. plakati za školske hodnike, radionice na satima razrednih zajednica u školi i sl.). Druga mogućnost se bazira na osiguravanju dostupnijih i cjenovno pristupačnijih zdravih obroka u školskim i radnim okruženjima. Uravnoteženih obroka u školskim kuhinjama, automatima i kantinama (uključivala bi suradnju sa Školskim odborom i ravnateljicom škole). Treće, potrebna je dosljednija provedba postojećih propisa vezanih za sigurnost i kvalitetu hrane te jačanje javnih kampanja koje promiču zdrav život.

Najbolji pristup rješavanju problema

Smatramo da bi najučinkovitiji pristup obuhvaćao sustavnu edukaciju uz aktivno sudjelovanje učenika. Taj je pristup najbolji jer je realno provediv u školskom okruženju i daje dugoročne rezultate. Kroz radionice, tematske dane, suradnju s nutricionistom ili izradu školskih projekata o zdravoj prehrani, učenici ne bi bili samo pasivni slušatelji, nego aktivni sudionici koji istražuju, raspravljaju i sami predlažu promjene. Takav model potiče razvoj kritičkog mišljenja, osobne odgovornosti i svijesti o vlastitom zdravlju. Osim toga, škola je mjesto gdje se može obuhvatiti velik broj mladih, a promjene navika u adolescenciji imaju dugoročan utjecaj na zdravlje cijele nacije. Zato smatramo da je edukacija mladih temelj svake šire i trajnije promjene.

Plan djelovanja

Provele smo anketu o prehrambenim navikama među različitim dobnim skupinama da bismo dobile uvid u stvarno stanje u našoj zajednici. Također smo razgovarale sa stručnjacima – biologom, kemičarom, sociologom i nutricionistom – koji su nam dali stručne smjernice i savjete o pravilnoj prehrani i zdravim životnim navikama. Na temelju prikupljenih podataka i savjeta stručnjaka, odlučile smo zagovarati provedbu edukativnih radionica za učenike, kombiniranih s praktičnim aktivnostima poput izrade zdravih jelovnika i pripreme jednostavnih obroka. Radionice bi se održavale u školi, bile interaktivne i prilagođene mladima, s ciljem poticanja zdravih prehrambenih navika koje učenici mogu primijeniti svakodnevno.

Ostvareni rezultati

Za sada smo provele istraživanje (analiza sadržaja i intervjui). Tijekom projekta provele smo anketu o prehrambenim navikama različitih dobnih skupina i razgovarali sa stručnjacima – biologom, kemičarom, sociologom i nutricionistom. Dobivene informacije omogućile su nam bolje razumijevanje povezanosti prehrane i zdravlja.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen na Satovima razrednika 3.b i 3.e razreda. Kako projekt bude dalje tekao i približio se kraju, predstaviti ćemo ga u školskoj knjižnici zainteresiranim učenicima.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenicama – sudionicama je sudjelovanje u projektu bilo je iznimno zanimljivo i poučno. Ne samo da su preko zajedničkog rada saznale puno o temi koja ih zanima, a o kojoj do sada nisu imale prilike učiti, već su naučile i kako predstavljati projekt, argumentirati u mailovima svoje zahtjeve, raditi analizu sadržaja i pitanja za intervjue, te ujedno i razvijati osjećaje samokritike i samopouzdanja.

19. Idem, dakle gdje sam?

Škola

XVI. gimnazija: Križanićeva 4a, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 091 2333480

E-adresa: ravnatelj@xvi.hr;

Voditeljica

Sunčana Lea Kolbezen, prof.

Učenici

Helena Karajić, Karla Posavec, Lea Šmit Mutavdžić, Petra Zlomislić, Eva Biljan, Ana Bulaja, Ida Galetić, Lucija Ničota, Mia Posavec, Katarina Pezo, Hana Salantić i Tara Trbojević

Cilj

Cilj projekta Idem, dakle gdje sam? jest unaprijediti ravnopravnost i samostalnost slijepih i slabovidnih osoba kroz zagovaranje digitalne i prometne pristupačnosti te podizanje svijesti o njihovim pravima i stvarnim životnim izazovima. Projekt ima tri ključna cilja:

Osigurati digitalnu ravnopravnost učenika

Zalažemo se za prilagodbu portala Postani student čitačima ekrana da bi slijepi i slabovidni učenici mogli samostalno prijaviti ispite državne mature i odabrati studij, bez pomoći videće osobe.

Poboljšati sigurnost i pristupačnost javnog prostora

Ukazujemo na infrastrukturne prepreke, osobito u zoni oko Centra za odgoj i obrazovanje Vinko Bek, te predlažemo konkretna rješenja poput postavljanja taktilnih staza i sigurnijih tramvajskih stanica. Također potičemo daljnje unapređenje javnog prijevoza kojim upravlja ZET, posebice uvođenje glasovnih najava u autobusima.

Podizati svijest mladih o inkluziji i pravima osoba s invaliditetom

Edukacijom učenika, iskustvenim radionicama i suradnjom sa slijepim i slabovidnim osobama želimo razvijati empatiju, razumijevanje i odgovornost prema stvaranju pristupačnog društva.

Ukratko, cilj projekta je smanjiti jaz između zakonski zajamčenih prava i njihove stvarne provedbe te doprinijeti društvu u kojem će slijepe i slabovidne osobe imati jednake mogućnosti za obrazovanje, kretanje i samostalan život.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Učenice su: razumjele pravni okvir zaštite osoba s invaliditetom, uključujući Konvencija o pravima osoba s invaliditetom i nacionalne zakone o pristupačnosti i zapošljavanju; razlikovale formalno zajamčena prava od njihove stvarne provedbe u praksi; analizirale rezultate istraživanja o kvaliteti života slijepih i slabovidnih osoba; prepoznale digitalnu nepristupačnost kao oblik neizravne diskriminacije (primjer portala Postani student);

identificirale infrastrukturne prepreke u lokalnoj zajednici (npr. zona oko Centra za odgoj i obrazovanje Vinko Bek).

Projekt je doprinio razvoju: kritičkog mišljenja, sposobnosti rješavanja problema, zagovaračkih vještina i svijesti o važnosti inkluzivnog društva. Učenice su razvile kompetencije aktivnih i odgovornih građanki koje prepoznaju društvene nejednakosti i spremne su konstruktivno djelovati da bi ih smanjile.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Projekt Idem, dakle gdje sam? bavi se problemom pristupačnosti i ravnopravnosti slijepih i slabovidnih osoba u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na Grad Zagreb. Polazeći od ustavnih vrijednosti socijalne države i jednakosti, kao i obveza koje proizlaze iz Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, analizirale smo u kojoj se mjeri prava zajamčena zakonima doista ostvaruju u praksi.

Istraživanjem smo utvrdile da, unatoč kvalitetnom normativnom okviru, postoji značajan jaz između propisanih prava i njihove provedbe. Posebno su problematična područja fizičke i digitalne pristupačnosti, obrazovanja te zapošljavanja. Prema istraživanju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o kvaliteti života slijepih osoba, najnepristupačnije su kulturne, sportske i obrazovne ustanove, dok su najčešći oblici diskriminacije vezani uz invaliditet i zdravstveno stanje. Kao ključni problem prepoznale smo digitalnu nepristupačnost sustava za prijavu državne mature i upis na studij putem portala Postani student. Budući da sustav nije prilagođen čitačima ekrana, slijepi i slabovidni učenici ne mogu samostalno prijaviti ispite niti odabrati studij bez pomoći videće osobe. Time su dovedeni u neravnopravan položaj, što smatramo oblikom neizravne diskriminacije. Osim digitalne pristupačnosti, istražile smo i prometnu infrastrukturu u blizini Centra za odgoj i obrazovanje Vinko Bek. Mapiranjem terena uočile smo nedostatak taktilnih staza, oštećenja pločnika te rizično uske tramvajske stanice. Tijekom projekta razgovarale smo sa slabovidnim i slijepim osobama, posjetile Tiflološki muzej, sudjelovale u programu „Poezija u mraku“ te organizirale odlazak na predstavu Kazališta slijepih i slabovidnih Novi život. Ta su iskustva produbila naše razumijevanje izazova, ali i potencijala osoba s oštećenjem vida.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Zalažemo se za hitnu prilagodbu sustava u skladu sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i međunarodnim standardima. Kao primjer dobre prakse istaknule smo zagrebački tramvajski prijevoz kojim upravlja ZET, gdje su glasovne najave stanica znatno unaprijedile mobilnost slijepih i slabovidnih putnika. Predlažemo uvođenje istog sustava u autobusni prijevoz te kontinuiranu edukaciju vozača o inkluzivnosti.

Najbolji pristup rješenju problema

Vjerujemo da je kombinacijom digitalne prilagodbe, unapređenja infrastrukture i promjene društvenih stavova moguće izgraditi društvo u kojem će slijepi i slabovidne osobe doista moći reći: idem – i znam gdje sam. Slogan „Ništa o nama bez nas“ naglašava potrebu aktivnog uključivanja osoba s oštećenjem vida u planiranje politika i rješenja koja se tiču njihova života.

Plan djelovanja

O svojim smo prijedlozima obavijestile Mjesni odbor Ružmarinka i potaknule inicijativu zajedničkog mapiranja zone kretanja slijepih osoba. Projektom želimo potaknuti institucije na dosljednu provedbu postojećih zakona, ali i razvijati svijest mladih o važnosti inkluzije. Smatramo da pristupačnost nije povlastica, već temeljno pravo.

Ostvareni rezultati

Tijekom projekta razgovarale smo sa slabovidnim i slijepim osobama, posjetile Tiflološki muzej, sudjelovale u programu „Poezija u mraku“ te organizirale odlazak na predstavu Kazališta slijepih i slabovidnih Novi život. Ta su iskustva produbila naše razumijevanje izazova, ali i potencijala osoba s oštećenjem vida.

Predstavljanje projekta

Projektom želimo potaknuti institucije na dosljednu provedbu postojećih zakona, ali i razvijati svijest mladih o važnosti inkluzije.

20. Internet i (ne)istina?

Škola

16. gimnazija; Križanićeva 4a, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 4611519

E-adresa: XVI.gimnazija@zg.t-com.hr;

Voditeljica

Kornelija Medić

Učenicima

U izradi projekta sudjelovale su učenice i učenik 3. i 4.-tog razreda: Nika Mršić 4.e; Hannah, Čokić 4.d; Bruna Blaić 3.a, Petra Bosnić 3.a, Mia Buntić 3.a, Marta Dubravčić 3.a, Luka, Matulović 3.a, Lara Jantolek 3.a; Mara Jakić i Zora Fabijanac 3.c

Popis učenika koje će predstavljati projekt na Smotri

Dora Maurović 3.b, Ella Đipalo 3.b, Zora Fabijanac 3.c i Mara Jakić 3.c

Tema projekta

Kako neinformiranost i nasjedanje na lažne vijesti djeluje na mlade

Cilj

Razvijanje medijske pismenosti, učiti kako prepoznati pouzdane izvore, provjeriti informacije i kritički promišljati medijski sadržaj. Osvještavanje važnosti prepoznavanja lažnih vijesti na internetu i društvenim mrežama kod djece, roditelja i nastavnika. Stvaranje novih vrijednosti i veće građanske odgovornosti i aktivizma kod mladih. Upoznavanje Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira i njegovih najbitnijih dijelova, u Hrvatskoj je širenje lažnih vijesti formalno kažnjivo kroz članak 16. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira gdje se kaže da „Tko širi ili izmišlja lažne vijesti kojima se remeti mir i spokojstvo građana može biti kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do 30 dana“. Razvijanje odgovornijeg i kritički razvijenijeg mišljenja učenika u odnosu na medijske sadržaje. Empatičniji odnos mladih prema sebi i drugima, učenje socijalnih vještina te razvijanje moralnog i etičnog koncepta, obogaćivanje razvoja svijesti o vrijednostima demokratskog društva.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu

Učenici argumentirano procjenjuju utjecaj lažnih vijesti. Prepoznaju obilježja lažnih vijesti, poput senzacionalističkih naslova, nepouzdanih izvora i manipulativnog jezika. Sudjeluju u procesu edukacije medijskom pismenošću i procjenjuju koliko im poznavanje medijske pismenosti pomaže u borbi protiv lažnih vijesti ili neistina na internetu i društvenim mrežama. Pronalaze i tumače zakonske okvire vezane uz lažne vijesti. Susreću se sa razvojem empatičnosti i odgovornosti, osobinama koje su jako važne za svakodnevni život. Razvijaju kritičko mišljenje pri konzumiranju informacija iz tiskanih, elektroničkih i društvenih medija

Razvijaju osjećaj korisnosti i pripadnosti, razvijanje veće građanske odgovornosti i aktivizma kod mladih, razvijanje bolje socijalne inkluzije mladih u društvo.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Razgovarajući na satovima Škole i zajednice, dotaknuli smo se određenih tema i problema koji su nas zanimali i koje bi rado bolje upoznali. Istaknuo se problem o kojem se danas često govori, a to je problem prepoznavanja lažnih vijesti i neistina na internetu koji postaje sve izraženiji među mladima, osobito zbog svakodnevne uporabe društvenih mreža i internetskih platformi. Mladi se danas informiraju brže nego ikad, ali često bez provjere izvora, što ih čini posebno ranjivima na dezinformacije. Lažne vijesti nerijetko su napisane senzacionalistički, koriste emocionalan jezik i privlačne naslove da bi privukle pažnju, što otežava njihovo razlikovanje od provjerenih informacija. Dodatni problem je to što algoritmi društvenih mreža često prikazuju sadržaj koji potvrđuje postojeća uvjerenja korisnika, čime se smanjuje prostor za kritičko razmišljanje. Mladi ponekad dijele vijesti bez čitanja cijelog sadržaja ili provjere vjerodostojnosti, nesvjesni mogućih posljedica širenja netočnih informacija. To može utjecati na formiranje pogrešnih stavova, ali i na povjerenje u medije i društvo općenito. Zbog toga je izuzetno važno razvijati medijsku pismenost kod mladih. Učenje kako prepoznati pouzdane izvore, provjeriti informacije i kritički promišljati medijski sadržaj ključno je za odgovorno sudjelovanje u digitalnom okruženju. Škole, roditelji i mediji imaju važnu ulogu u poticanju tih vještina, da bi mladi postali informirani i odgovorni građani.

Odlučili smo provesti istraživanje koje je obuhvatilo tri skupine ispitanika koje smo smatrali važnim za ovu temu: učenike, roditelje i nastavnike XVI. gimnazije. Napravili smo ankete i obavili istraživanje kod učenika, roditelja i profesora. Odlučili smo usmjeriti se ka edukaciji vezano uz medijsku pismenost. Ove godine odlučili smo se baviti temom „Neinformiranost mladih i opasnosti koje uzrokuju lažne vijesti na internetu“

Uvod

U istraživačkoj fazi našega projekta izradili smo ankete namijenjene našim učenicima, roditeljima i profesorima. Istražili smo njihova opažanja i odnos prema medijskoj (ne)pismenosti mladih te mogućim uzrocima, ali i rješenjima.

Učenici

Naše je istraživanje obuhvatilo veliku većinu učenika drugih razreda naše škole. Na prvo pitanje o tome kako se najčešće informiraju, odgovor je bio potpuno očekivan. Čak 61% učenika informacije dobiva prvenstveno putem društvenih mreža ili, kako 19.5% učenika tvrdi, putem internetskih portala. Njih 17% informira se razgovorom s bliskim osobama, dok svega nekoliko njih prati televiziju i radio. Učenici tvrde kako lažne vijesti prepoznaju po tome što im jednostavno ne zvuče vjerodostojno, ne pronalaze druge izvore koji bi tvrdili isto, a često primjećuju i pravopisne pogreške u tekstu. Zanimljivo je da je čak 70% učenika priznalo da su i oni barem jedanput podijelili vijest koja se kasnije pokazala neistinitom. Smatraju da mladi nasjedaju na lažne vijesti jer vjeruju svemu što mediji objave te im se o tome ne da razmišljati. Ipak, iznenađujuće je da mladi gotovo nikako ne vjeruju influencerima, s obzirom na to da su svjesni da su plaćeni za promociju različitih proizvoda/usluga te da često pretjeruju u svrhu zarade pregleda. Naposljetku, učenici

zaključuju da je mladima potrebno više vremena i želje za istinom koja bi ih potaknula na razmišljanje o vjerodostojnosti vijesti.

Roditelji

U istraživanju su sudjelovali roditelji naših učenika koji pohađaju fakultativnu nastavu Škola i zajednica. Za početak smo im postavili isto pitanje kao i učenicima. Roditelji također primjećuju da se njihova djeca najviše informiraju putem društvenih mreža ili internetskih portala. Tvrdi kako ponekad primijete da njihova djeca povjeruju u lažnu vijest, što ih brine, zbog čega odmah razgovaraju s njima. Iznenadila nas je činjenica da čak 83% roditelja razgovara sa svojim djetetom o tome kako prepoznati lažne vijesti jer smatraju da imaju vrlo važnu ulogu u sprječavanju širenja dezinformacija među mladima. Ono što im predstavlja problem jest, kao i učenicima, nedostatak vremena. Navode i da bi voljeli da se njihova djeca uključe u više edukacija i radionica na temu medijske pismenosti. Posebno bi im drago bilo da se takve edukacije održavaju u školi jer većina roditelja (67%) smatra da škole ne poučavaju dovoljno o sigurnom korištenju interneta i kritičkom razmišljanju.

Profesori

U naše smo istraživanje uključili i nekolicinu profesora naše škole. Većina njih izjavila da primjećuje negativne posljedice loše informiranosti učenika. Naime, vjeruju svemu što vide u medijima te su skloni prebrzoj generalizaciji i krivom tumačenju. Poražavajuća je činjenica da su profesori razinu kritičkog mišljenja učenika ocijenili prosječnom ocjenom 2.50 te da niti jedan profesor nije dao peticu. Smatraju da učenici nisu zainteresirani za točnost informacija te im se najčešće ne da razmišljati o ispravnosti medijskih navoda. Sigurni su da je utjecaj društvenih mreža na mlade izrazito snažan te da one oblikuju pogled mladih na svijet, njihova mišljenja i stavove. Ovisno o njihovom području predavanja, velik broj profesora radi s učenicima na razvijanju vještina medijske pismenosti. To obuhvaća pisanje i čitanje medijskih tekstova, analizu novinskih članaka, obrađivanje teme medijske manipulacije kao etičkoga problema itd. Ipak, profesori navode da im za bolju edukaciju učenika nedostaje materijala, ali i slobodnog vremena u nastavi.

Zaključak

Po završetku našeg istraživanja, zaključili smo da su svi ispitanici, uključujući učenike, roditelje i profesore, svjesni opasnosti i učestalosti lažnih vijesti u današnjem svijetu. Iako se većina njih trudi da zaštiti sebe, ali i svoje bližnje, od negativnih posljedica neinformiranosti, smatraju da je potrebno učiniti više po tom pitanju. Nužno je organizirati predavanja, edukacije i radionice pomoću kojih će se mladima objasniti kako pravilno reagirati u medijskom prostoru te razvijati medijsku pismenost.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Razgovarajući došli smo do mogućih rješenja problema: ignoriranje problema i podizanje odgovornosti društvenih mreža. Razgovarali smo se o prednostima i nedostacima svake politike. Kao temelj istraživanja koristili smo Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira i njegovih najbitnijih dijelova, u Hrvatskoj je širenje lažnih vijesti formalno kažnjivo kroz članak 16. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira; gdje se kaže da „Tko širi ili izmišlja lažne vijesti kojima se remeti mir i spokojstvo građana može biti kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do 30 dana“.

Najbolji pristup rješavanju problema

Kao najbolje rješenje problema izabrali smo organiziranu edukaciju i grupne akcije vezane uz medijsku pismenost. Članovi grupe Šiz i pedagoginja organizirali su radionice o medijskoj pismenosti koje smo proveli u svim dugim razredima. Svoja saznanja o medijskoj pismenosti učili smo prije toga na niz predavanja i odlaska u udruge koje se time bave. Zakonska osnova na kojoj smo temeljili naše najbolje rješenje su Članci Digital Services Acta (DSA), Zakonu Europske unije koji određuje što mora raditi Internet. Članci iz zakona su vezani uz zaštitu maloljetnika; ključan je članak 28. koji kaže da platforme moraju: poduzeti posebne mjere zaštite djece, spriječiti izlaganje štetnom i manipulativnom sadržaju te zabraniti ciljano oglašavanje prema maloljetnicima na temelju osobnih podataka.

Plan djelovanja

Za realizaciju projekta dogovorili smo aktivnosti za koje smo smatrali da će biti korisne predviđenim skupinama: uspostavili smo suradnju s udrugama koje se bave medijskom pismenošću, od kojih su nam neke udruge održale predavanja koja su bila dostupna učenicima cijele škole (gđa. Ana Kirin iz udruge Medijska pismenost držala je predavanje za cijelu školu, slušali smo predavanje Hrvatskog debatnog društva i gđe. Branimire Penić vezano uz prepoznavanje lažnih vijesti na društvenim mrežama. Također smo slušali predavanje doc.dr.sc. Odilona-Gbenoukpo Singbo docenta na Katedri za teologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta o „Utjecaju umjetne inteligencije na mlade“. S nekim udrugama organizirali smo posjete učenika naše škole (Društvo za medijsku kulturu). S Društvom za medijsku kulturu dogovorili smo suradnju te smo izabrali učenicu naše škole koja će ići na redovite sastanke i biti ambasador virtualne sigurnosti za našu školu. Njen zadatak bit će da na Vijeću učenika svim učenicima škole prenese zaključke s tih sastanaka. Sudjelovali smo na panelu „Djeca nam nisu dobro“ gdje smo slušali izlaganja naših poznatih znanstvenika i stručnjaka koji se bave našom temom. Slušali smo predavanje policije „Sigurnost na društvenim mrežama“. U svim drugim razredima održali smo radionice o medijskoj pismenosti u kojima smo učenike učili kako prepoznati lažne vijesti. U školu nam je u posjetu došla Ivana Kekić, koja je govorila o problemu društvenih mreža i njihovoj prekomjernoj upotrebi, osobito kod mlađe populacije.

Cijelo vrijeme prikupljali smo materijale s aktivnosti kao i dojmove koje bi koristili za izradu portfelja i slaganje dokumentacijske mape.

Ostvareni rezultati

Do sada smo ostvarili veći dio edukacija koje smo predvidjeli u planu djelovanja. Dio smo dogovorili za realizaciju. Upoznali smo učenike, roditelje i profesore da je neinformiranost mladih vezano uz Internet i društvene mreže izuzetno opasna. Shvatili smo važnost razvijanja organizirane edukacije unutar same škole. Nakon provedenih anketa u mogućnosti smo promicati u svojoj okolini metode za poboljšanje informiranosti kod mladih, poticati tolerantno ponašanje, međusobno razumijevanje i poštovanje u komunikaciji i suradnji. Problem se ne rješava s nekoliko edukacija i akcija stoga bi nastavili projekt kojim bismo učenike potaknuli na različite aktivnosti upoznavanja medijske pismenosti koje bi onda utjecale na bolje informiranje i samozaštitu kod mladih. Sudjelovati ćemo na Županijskoj smotri iz Građanskog odgoja, te ćemo naš projekt predstaviti u Gradskoj skupštini u obliku filmskog zapis, gdje ćemo na kraju i proslaviti uspješnost našeg zajedničkog projekta.

Predstavljanje projekta

Predstavili smo projekt na Nastavničkom vijeću i Vijeću učenika. Također ćemo objaviti na stranici škole i Instagram profilu škole, da bismo pokušali osvijestiti učenike, profesore i roditelje o važnosti prepoznavanja ne istina i lažnih vijesti na internetu i društvenim mrežama. Prijavili smo sudjelovanje na 13. Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema. Naš projekt predstaviti ćemo i u Gradskoj skupštini gdje se predstavljaju svi projekti Škole i zajednice.

Na kraju, želimo zahvaliti ravnateljici škole što nam je omogućila odvijanje ovog projekta, svim institucijama koje su nas ugostile i održale poučna predavanja te svima koji su sudjelovali u našim anketama i intervjuima.

21. 5-4-3-2-1-KRENI!

Škola

Elektrotehnička škola; Konavoska 2, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 3666114

E-adresa: skola@ss-elektrotehnicka-zg.skole.hr;

Voditeljica

Ana Šutalo Barić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici polaznici fakultativnog predmeta Škola i zajednica, 2. i 3. razreda: Filip Zubak, Karlo Toni Mak, Ivan Rajič, Jakov Banek, Ante Novosel, Niko Kovačević, Ijan Nadarević, Matija Pahek, Patrik Marojević, Martin **Lugarić**, Toni Kolak, Tin Matijević, Dorian Hrzić, Mihael, Jularić, Roko Herceg, Petar Vrabec, Dominik Dražetić, Filip Valek, Nik Vračar.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Martin Lugarić, Niko Kovačević, Ante Novosel, Petra Vrabec

Tema projekta

Razvijanje svijesti o važnosti bavljenja sportskim aktivnostima na sigurnim terenima. Pokretanje akcije obnavljanja i uređenja školskog igrališta.

Cilj

Stjecanje znanja o važnosti sigurnih i uređenih sportskih terena za motivirajuće, sigurno i zdravo bavljenje sportskim aktivnostima. Poticanje učenika na aktivno uključivanje u uređenje sportskog terena škole uz promicanje važnosti aktivnog bavljenja sportom. Promicanje ideje održivog razvoja i važnosti očuvanja i uređenja okoliša za ostanak budućim generacijama.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Uz podršku nastavnice učenici određuju ciljeve učenja, odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Korištenje informacija iz različitih izvora i uspješno primjenjivanje pri rješavanju problema. Aktivno se uključuje u razvoj zajednice, odnosno objašnjava značenje, ulogu i postignuća zajednice pri rješavanju problema. Promiče kvalitetu života u zajednici. Učenici su svjesni da rješavanje izabranog problema uključuje usku suradnju s upravom Škole te lokalnom upravom Grada. Opisuju kako pojedinac može djelovati da bi ostvario potrebno i željeno. Prepoznaju važnost sigurnog i poticajnog okruženja za sve građane za bavljenje sportskim aktivnostima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici 2. i 3. razreda srednje Elektrotehničke škole, polaznici fakultativnog predmeta Škola i zajednica, raspravljali su o prednostima i nedostacima boravka u školskom prostoru za vrijeme slobodnog vremena ili sportskih aktivnosti. S obzirom da je zajednički školski prostor hodnika i prostora za odmor već dobio svoje novo ruho, školsko vanjsko igralište već godinama čezne za uređenjem. Naveli su prednosti i nedostatke postojećeg stanja te izašli na teren da bi dokumentirali. Kao jedinu prednost postojećem stanju, učenici su naveli da je to činjenica da škola ima igralište. Veći je broj nedostataka poput nedostatak stabala na velikim zelenim površinama, nedostatak klupa, neravni tereni, popucali tereni, uništena zaštitna ograda, i sl. Kontaktirali su ravnatelj Škola koje zajednički koriste prostor najviše za izvođenje nastave Tjelesne i zdravstvene kulture te dobili podršku u provedbi daljnje ideje. S obzirom da je za svako bavljenje sportom važan i siguran sportski teren, naše igralište koristi gotovo 1000 učenika u dvije škole. Proveli su istraživanje mišljenja učenika metodom ankete da bi saznali koliko učenici i kada koriste sportske terene Škole, koliko smatraju da su sigurni, jesu li se zbog istih ikada imali ozljedu te što smatraju da igralištu nedostaje. Metodom intervju saznali su mišljenja nastavnika Tjelesne i zdravstvene kulture jer su njih prepoznali kao jedne od aktera. Sa stanovnicima kvarta učenici su proveli usmenu anketu slučajnim odabirom prolaznika. Kontaktirali su predstavnike gradske uprave za održavanje zelenih površina, da bi se informirali o mogućnostima i zakonskim okvirima.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Tijekom nastavnih sati kada se oblikovalo moguće rješenje izabranog problema, učenici su definirali što oni mogu učiniti sami. Sadnja stabala i uređenje zelene površine donijelo bi potreban hlad i priliku za odmor, te bi se spuštala temperatura prostora. Za ispitivanje ovog rješenja, obratili su se gradskom odjelu za upravljanje zelenim javnim površinama grada da bi dobili upute i dozvolu za isto. Prednost ovog rješenja problema je u samostalnom radu, odnosno sadnji i akciji koja će se organizirati za tu provedbu. Nedostatak prijedloga rješenja je u tome što djelomično rješava izabrani problem. Stoga je drugi prijedlog za rješavanje ponuđen u samostalnom uređenju i asfaltiranih površina, odnosno sportskih terena. Učenici bi organizirano održavali teren, samostalnim mijenjanjem zaštitne ograde i čupanjem trave koja probija kroz centar igrališta. Argument u prilog ovom prijedlogu je stjecanje pozitivnih navika kod učenika, poticanje drugih na uključenje ali i razvijanje i znanja u novim životnim vještinama. Kao glavni nedostatak prijedloga navedeno je djelomično rješenje problema. Naveden je i nedostatak slobodnog vremena te teža motiviranost učenika za ikakve pozitivne promjene u zajednici. Zaključak istraživanje je da projekt nadmašuje samostalne mogućosti učenika za rješavanje nego je nužno pokrenuti suradnju s drugim akterima, odnosno školskim osnivačem. To je ujedno i glavni razlog odustajanja od dva ponuđena rješenja.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolje izabrano rješenje je ostvariti suradnju sa gradskim vlastima da bi škola, kojoj je osnivač Grad, dobila uređeno i kvalitetno školsko igralište za brojne sadašnje i buduće generacije učenika naše škole. S obzirom da prostor igrališta zauzima veliku površinu koja je podijeljena za jedno nogometno igralište i dva košarkaška igrališta te zelenim površinama oko njih, brojne ideje za uređenje prostora su predložene. Klupe, tribine, stabla, ograda, atletska staza, pitka voda, rasvjeta i sl., nužno je bilo pronaći stručni savjet kako urediti taj vanjski

prostor. Suradnja sa stručnjacima i osnivačima je jedini i najbolji pristup izabranom problemu.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planiran je razgovor s ravnateljima i drugim čelnicima ustanova koje koriste navedeni prostor, pokretanje suradnje sa studentima Krajobrazne arhitekture radi stručnog savjeta i stvaranja vizualnog identiteta projekta, te razgovori i suradnja sa predstavnicima gradske uprave. Planirano je predstavljanje idejnih rješenja i izbor najboljega te predstavljanje projekta i ideje pred predstavnicima gradske vlasti.

Ostvareni rezultati

Ostvarena je suradnja sa studentskom udrugom Krajobrazne arhitekture. Prihvatili su poziv te nas posjetili. Predstavili smo ideju, obišli smo zajedno teren te su se uputili na daljnje natjecanje u izradi najboljeg rješenja našeg problema. Dva dana su, u suradnji s profesorima mentorima osmišljavali najbolje rješenje za uređenje našeg školskog igrališta koje su i predstavili učenicima i vodstvu naše škole. Izabrano je najbolje, koje uključuje i sve naše ideje za promjenu postojećeg stanja. Ideja i suradnja je predstavljena pred predstavnicima gradske vlasti u Gradskoj skupštini kada su učenici i najavili svoj dolazak na sastanak. Suradnja je ostvarena te trenutno traje proces izrade Izvedbenog plana.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i drugim djelatnicima na izboru najboljeg rješenja prema ideji studenata, predstavnicima gradske vlasti u cilju ostvarivanja i provedbe ideje te na školskom webu. Planirano je daljnje predstavljanje pred članovima Mjesnog odbora na javnoj tribini za stanovnike kvarta.

22. H₂O4U

Škola

Obrtnička škola za osobne usluge; Savska cesta 23, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 4886180

E-adresa: prva.obrtnicka@gmail.com;

Voditeljica

Katica Knezović

Učenci

U projektu su sudjelovali učenici polaznici fakultativnog predmeta Škola i zajednica 2024/2025. godine: 3.h razred: Mia Dasović, Stela Devčić, Lana Grabrić, Ela Grgat, Valentina Imprić, Ana Kosić, Sara Kovač, Melani Mijatović, 3.i razred: Sara Ahel Solar, Sara Jukić, Matija Kladar, Gabrijela Markanović, Vladana Repac, Morana Šarkanji, Marta Šoštar, Lucija Šoštarić i Paula Vraneković.

Cilj

Projekt potiče odgovorno korištenje vode za piće, potrebu razvijanja financijske pismenosti, razvoj ekološke svijesti glede plastičnog otpada i odgovorno ponašanje prema vlastitom zdravlju. Projekt potiče aktivno građansko djelovanje prema vodi za piće u obitelji, školi i lokalnoj zajednici.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Učenici odabiru i istražuju problem. Ovisno o podacima dobivenim u istraživanju, učenici poduzimaju daljnje korake djelovanja. Prepoznaju važnost korištenja vode kao slobodnog dobra na javnim mjestima. Svjesni su da vodu za piće nije potrebno kupovati te da sredstva koja trošimo na vodu za piće možemo potrošiti korisnije. Svjesni su i štetnosti plastike; ne samo kao otpada, nego i moguće opasnosti za naše zdravlje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici su postavili problem Je li voda komercijalni proizvod ili javno dobro? Uzeli su uzorke vode na pet mjesta u 9. Mjesnom odboru „Mimara“ i odnijeli ih na analizu koja je pokazala kako je voda sigurna za piće u prikupljenim uzorcima. U provedenom istraživanju, doznali su da većina učenika vodu u Školi kupuje. Istraživanje je pokazalo kako učenici Škole često koriste plastične bočice više puta, što je štetno za zdravlje. Nadalje, učenici su pratili koliko novca potrošimo ako u restoranima plaćamo flaširanu vodu.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Da bi potaknuli konzumaciju vode iz slavina i manju upotrebu plastične ambalaže, učenici su u razgovoru s ravnateljicom predložili osiguravanje limenih termosica za cijelu Školu. Predloženo Škola ne može osigurati. Učenici su razmatrali i mogućnost postavljanja pojilišta vode ispred Škole da bi prolaznicima bila dostupna pitka voda. Škola, međutim, nema ingerencije za postavljanje slavina ispred Škole, a nema ni sredstva koja bi pokrila veću potrošnju vode.

Najbolji pristup rješenju problema

Uporište za najbolje rješenje učenici su pronašli istražujući mogućnosti za pokretanje javnog pojilišta u 9. Mjesnom odboru „Mimara“, koje se nalazi u parku na Mažuranićevu trgu.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali su sljedeće aktivnosti: lijepljenje naljepnica H₂O4U iznad slavina, razgovor s ravnateljicom o financiranju limenih termosica za učenike i djelatnike, kao i postavljanju pojilišta ispred Škole, dogovor analize uzoraka vode u Nastavnom zavodu za javno zdravstvo Andrija Štampar, suradnja sa studentima Ekonomskog fakulteta, slanje upita nadležnim institucijama o pokretanju pojilišta, organizaciju javnog okupljanja u parku na Mažuranićevom trgu.

Ostvareni rezultati

Na primjeru pokretanja javnog pojilišta, učenici su upoznali hijerarhiju donošenja odluka. Upoznali su kako djeluju lokalne institucije. Naučili su korake u realizaciji projekta. Naučili su kako aktivno djelovati u lokalnoj zajednici. Shvatili su kako je privilegij živjeti u zemlji s izvorima pitke vode te kako je važno pokrenuti posebno pojilišta koja već imaju infrastrukturu. Na kraju, učenici su pokazali kako se razvija financijska pismenost.

Predstavljanje projekta

Učenici su predstavili rezultate provedbe fakultativnog predmeta Škola i zajednica u školskoj godini 2024/2025. u srednjim školama Grada Zagreba u Gradskoj vijećnici, 9. lipnja 2025.

23. (Za)misao – afinitet za bolji mentalitet

Škola

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga; Ulica grada Vukovara 269, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 6184780

E-adresa: info@psvprelog.hr;

Voditeljica

Lucia Balaško

Učenici

U izradi projekta, u sklopu dodatne nastave iz Psihologije, sudjelovali su učenici 3.d razreda: Mija Jurjević, Lana Šantek, Marko Rogina, Paul Plačko Dodig, Juran Oharek te učenice 3.b razreda: Eva Medić, Petra Šimić i Marta Štimac.

Tema projekta

Razvijanje svijesti o važnosti brige za mentalno zdravlje i sudjelovanje u aktivnostima usmjerenim na razvoj strategija za očuvanje dobrog mentalnog zdravlja.

Cilj

(Za) misao – afinitet za bolji mentalitet je projekt koji obuhvaća stjecanje znanja o mentalnom zdravlju adolescenata te izradu, prikupljanje i organizaciju materijala usmjerenih na brigu o mentalnom zdravlju, nošenje sa stresom, strategijama učenja i sl. Ovim projektom učenike se potiče na razvoj vlastitih strategija za očuvanje dobrog mentalnog zdravlja i preuzimanje aktivne uloge u promicanju tih strategija u obitelji, školi i lokalnoj sredini.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

Uz podršku nastavnice, učenici određuju ciljeve učenja, odabiru pristup učenju te planiraju učenje. Pretražuju i koriste informacije iz različitih izvora te ih primjenjuju u rješavanju problema. Prepoznaju važnost brige za mentalno zdravlje te razlikuju čimbenike koji utječu na mentalno zdravlje. Opisuju različite strategije za razvoj i očuvanje dobrog mentalnog zdravlja. Predlažu i odabiru pristupe rješavanja problema. Promoviraju projekt s ciljem unaprjeđenja života učenika, škole i zajednice.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mentalno zdravlje globalni je izazov zbog sve većeg broja mladih koji se suočavaju sa stresom, i pritiscima svakodnevnog života. Učenici se u školi i izvan nje susreću s brojnim

izazovima poput školskih obaveza, očekivanja okoline, utjecaja društvenih mreža i odnosa s vršnjacima, što može utjecati na njihovu emocionalnu dobrobit. U sklopu Projekta građanin, učenici su odabrali temu mentalnog zdravlja da bi istražili što ono podrazumijeva, koji su najčešći izvori stresa kod mladih te koje strategije mogu pomoći u očuvanju dobrog mentalnog zdravlja. Učenici su prikupljali i analizirali različite informacije, promišljali o vlastitim iskustvima te istraživali načine kako razvijati zdrav odnos prema sebi, svojim obavezama i okolini.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Analizirana su četiri moguća rješenja. Prvo rješenje odnosi se na prihvaćanje trenutnog stanja. Svjesni postojećeg problema, takav pasivan pristup smatra se neprihvatljivim. Drugo rješenje, temelji se na istraživanju postojeće javne politike koja predstavlja smjernice djelovanja za različita područja poput školstva i zdravstva, ali nedostaje konkretan plan akcije. Treće rješenje, temelji se na uvođenju obaveznog nastavnog predmeta u škole. Četvrto rješenje je proaktivni pristup u kontekstu vlastitih mogućnosti koji se temelji na prikupljanju materijala i organizaciji aktivnosti koje su usmjerene na razvoj i očuvanje dobrog mentalnog zdravlja.

Najbolji pristup rješenju problema

Proaktivni pristup temelji se na izradi baze materijala (letaka, smjernica i sl.) te osmišljavanju aktivnosti usmjerenih na očuvanje mentalnog zdravlja (radionice, kutak za opuštanje) da bi se potaknulo usvajanje različitih strategija očuvanja dobrog mentalnog zdravlja.

Plan djelovanja

Za realizaciju projekta planirane su sljedeće aktivnosti: izrada loga i Google računa, razgovor s ravnateljem škole, kontaktiranje Centra za zdravlje mladih i Gradskog ureda za obrazovanje, sport i mlade, prikupljanje i sastavljanje materijala, smišljanje aktivnosti i radionica, sastavljanje dokumentacijske mape, izrada portfelja i prezentacija projekta u školi i izvan škole.

Ostvareni rezultati

Izrađen je projektni logo i Google račun. Na Google disku organizirani su prikupljeni materijali. Kontaktiran je Gradski ured. Provedene su radionice u suradnji s Centrom za zdravlje mladih te je provedena anketa o uspješnosti radionica. Isplanirane su radionice za učenike koje će voditi učenici uključeni u projekt te je isplanirano obilježavanje tjedna mentalnog zdravlja. Napravljen je kutak za opuštanje.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u školskoj knjižnici. Predstaviti će se na Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i na Danu otvorenih vrata škole.

24. Migracije i njihov utjecaj na nas

Škola

Zdravstveno učilište; Medvedgradska 55, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks: 01 5552151

E-adresa: info@zdravstveno-uciliste.hr;

Voditeljica

Tatjana Šoša

Učenici

Viktorija Ivić, Andrea Tobijaš, Mate Magaš, Rafael Gregorin i Fran Ledinski

Tema projekta

Razvijanje svijesti o postojanju manjina u našoj zajednici, o ugroženosti njihovih prava te kako pomoći tim skupinama da bi se ispravile nejednakosti u zajednici.

Cilj

Stjecanje znanja o ljudskim pravima i slobodama kao vrijednostima u zajednici. Poticanje učenika na dijalog s manjinama u našoj zajednici i na promišljanje kako smanjiti nejednakosti koje se pojavljuju. Razmotriti mogućnosti uključenja pripadnika manjina u svakodnevni život školske i šire zajednice te izraditi materijale koji omogućuju njihovu lakšu integraciju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici koji pohađaju izvannastavnu aktivnost Zajednica aktivnih građana identificiraju nekoliko problema s kojima se susreću na razini škole i društva te razmatraju s kojim problemom se žele pobliže pozabaviti. S obzirom da u našoj školi u zadnjih nekoliko godina ima više učenika u različitim razredima koji su zbog rata u Ukrajini doselili u Hrvatsku i koji prolaze proces prilagodbe, učenici su se odlučili baviti njima kao pozitivnim primjerom integracije. Učenici iz Ukrajine uključuju se u hrvatski obrazovni sustav, u osnovnu ili srednju školu, te ovdje pohađaju zasebnu nastavu hrvatskog jezika u trajanju od 70 sati. Na taj način im se olakšava pohađanje redovne nastave i učenici nakon početnog perioda kada nisu poznavali jezik, aktivno se uključuju u nastavu. U pedagoškoj službi škole saznali smo koji su to učenici i u kojim razredima te smo od psihologa škole dobili početne informacije o njima i mišljenje da li te učenike uključiti u ovaj projekt. Mišljenje je bilo pozitivno, dobili smo informacije o profilima tih učenika i na što treba pripaziti u razgovoru s njima. Pedagoška služba nam je organizirala prvi susret s tim učenicima jer ih je sve okupila na zajednički sastanak. Neki učenici se do tada međusobno niti nisu poznavali. Neki učenici su izjavili da ipak ne bi sudjelovali u ovom projektu. Nakon toga smo imali nekoliko razgovora s tim

učenicima na našim okupljanjima skupine ZAG te smo čuli kakvo je njihovo iskustvo dolaska u Hrvatsku i najprije u osnovnu školu, a zatim u našu školu. Predložili smo im uključanje u ovaj projekt na način da ih pobliže predstavimo učenicima škole, njihovu zemlju i kulturu, na što su učenici pristali.

Druga skupina manjina u našem društvu koju smo prepoznali su strani radnici koje učenici sreću po gradu i s kojima nemaju nikakav kontakt. Informacije o njima stižu iz medija. Proučili smo strateške planove Hrvatske u vezi dolaska stranih radnika te brojke stranih radnika u pojedinim sektorima. Učenici su identificirali problem pristupa prema stranim radnicima zbog povremenih napada na njih i negativnog mišljenja dijela stanovništva prema njima.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Migracije su u današnje vrijeme sve češće i njih će u naredno vrijeme biti sve više, što uslijed ratova, što zbog ekonomskih razloga. Učenici su razmišljali kako podići svijest svih učenika na razini škole o migrantima te su došli na ideju predavanja u amfiteatru škole kojeg će održati učenici iz Ukrajine o svojoj zemlji i kulturi. Potrebno je da oni postanu vidljivi i aktivni članovi naše školske zajednice. Što se tiče stranih radnika učenici smatraju da bi se oni također trebali integrirati u naše društvo, a početni pristup bilo bi upoznavanje s njima i njihovom kulturom. Iz toga razloga u školu je pozvana gospođa iz Nepala koja već 10 godina živi u Hrvatskoj i koja je dobro integrirana u društvo – ona govori hrvatski i radi te ima obitelj ovdje. Učenici su imali priliku kroz postavljanje pitanja saznati više o njenim motivima dolaska te snalaženja u stranoj zemlji te čuti više o njenim kontaktima sa stranim radnicima i problemima s kojima se susreću. O svim događajima postavljene su objave na stranici škole i društvenim mrežama škole.

Najbolji pristup rješenju problema

Da bismo pristupili rješavanju problema i ostvarivanju kontakta sa migrantima, odlučeno je da se provede anketa među stranim radnicima o njihovom boravku u Hrvatskoj i problemima s kojima se susreću. U razgovoru s njima nastalo je nekoliko intervjua. S druge strane anketa je provedena među učenicima 3. i 4. razreda naše škole o njihovim stavovima prema stranim radnicima. Anketiranje smo proveli i izvan škole s građanima različite dobi o njihovom stavu prema migrantima. Svi rezultati anketa predstavljeni su na Vijeću učenika, na stranici škole te će izaći u školskom časopisu koji je u stvaranju.

Plan djelovanja

Za realizaciju cilja projekta provedene su sljedeće aktivnosti: razgovor s ravnateljicom škole, stručnom pedagoškom službom, Centrom Ribnjak i njihovim programom Alternativna nastava, organizirana su predavanja u školi, provedene su ankete. Daljnji koraci koji su u planu je izrada brošure s osnovnim pojmovima na hrvatskom jeziku koja bi se mogla podijeliti stranim radnicima.

Ostvareni rezultati

Do sada su učenici naučili korake u realizaciji projekta, izražavali svoje mišljenje, saznali razlike između migranata, imigranata i azilanata, koje korake mogu poduzeti u podizanju

svijesti o manjinama i kako kroz dijalog migrante približiti našim učenicima i podići njihovu toleranciju prema drugom i drugačijem.

Predstavljanje projekta

Projekt je do sada predstavljen na satovima razredne zajednice u razredima učenika koji sudjeluju u skupini ZAG i koji sudjeluju u provedbi ovog projekta.

25. Vrijeme je za digitalni detox

Škola

IV. gimnazija "Marko Marulić", Zagrebačka 2, 21000 Split

Telefon: 021 348 380

E-adresa: ured@gimnazija-cetvrta-mmarulic-st.skole.hr;

Voditeljica

Natalija Palčić, izvrsni savjetnik

Učenice

Marijeta Bagat, Lena Bratinčević, Lana Marijanović i Sara Madunić

Cilj

Cilj projekta je istražiti uzroke i posljedice digitalnog zagađenja te podići svijest učenika i šire zajednice o njegovim negativnim utjecajima na mentalno zdravlje, kvalitetu života i okoliš, kao i potaknuti razvoj odgovornih digitalnih navika i održivog korištenja tehnologije.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Digitalno zagađenje odnosi se na prekomjernu i neodrživu uporabu digitalnih tehnologija i sadržaja koja može negativno utjecati na ljude i okoliš. Svakodnevno primamo velik broj informacija putem interneta, društvenih mreža i digitalnih uređaja, što često dovodi do preopterećenosti informacijama, pada koncentracije i povećanog stresa. Dugotrajno korištenje digitalnih uređaja može uzrokovati i zdravstvene probleme poput glavobolja, pogoršanja vida i bolova u kralježnici. Također postoji problem širenja dezinformacija na internetu koje mogu utjecati na mišljenje i ponašanje građana. Sve navedeno itekako utječe na mentalno zdravlje.

Digitalno zagađenje ima i ekološku dimenziju. Velike količine digitalnih sadržaja pohranjuju se u podatkovnim centrima koji troše velike količine energije. Osim toga, elektronički uređaji brzo zastarijevaju i zamjenjuju se novima, što povećava količinu elektroničkog otpada. Proizvodnja i odlaganje takvih uređaja dodatno opterećuju okoliš.

Ovaj problem prisutan je i u našoj zajednici, županiji i cijeloj državi. Velik broj mladih svakodnevno koristi pametne telefone, računala i društvene mreže, a mnogi provode više od pet sati dnevno na mobilnim uređajima. U školama se sve više aktivnosti odvija digitalno, što dodatno povećava vrijeme provedeno pred ekranima. Posljedice se mogu vidjeti u smanjenoj koncentraciji učenika, pojavi ovisnosti o ekranima, cyberbullyingu i slabijoj socijalnoj interakciji među mladima.

Vlast bi se trebala baviti ovim problemom jer digitalno zagađenje utječe na javno zdravlje, obrazovni sustav i zaštitu okoliša. Osim državnih institucija, važnu ulogu imaju i škole,

nevladine organizacije, stručnjaci za mentalno zdravlje i organizacije za zaštitu okoliša koje mogu educirati građane o odgovornom korištenju tehnologije.

U Hrvatskoj postoje zakoni i propisi koji se odnose na gospodarenje elektroničkim otpadom i zaštitu okoliša. Međutim, može se zaključiti da postojeće politike nisu uvijek dovoljno učinkovite jer mnogi građani nisu dovoljno informirani o pravilnom zbrinjavanju elektroničkog otpada.

U društvu postoje različita mišljenja o ovom problemu. Neki smatraju da je digitalna tehnologija nužna za obrazovanje i razvoj društva, dok drugi upozoravaju na negativne posljedice pretjerane uporabe tehnologije te naglašavaju potrebu za odgovornijim korištenjem digitalnih sadržaja.

Digitalno zagađenje stoga predstavlja važan društveni problem koji utječe na zdravlje ljudi, kvalitetu obrazovanja i zaštitu okoliša. Zbog njegove sve veće prisutnosti potrebno je podizati svijest građana i poticati odgovornije korištenje digitalnih tehnologija.

Alternativna rješenja

1. Digitalna detoksikacija

Ova politika potiče odgovorno i svjesno korištenje digitalnih tehnologija. Predlaže uvođenje dnevnih ograničenja korištenja digitalnih uređaja, obavezne pauze tijekom korištenja te poticanje aktivnosti izvan ekrana poput sporta, volontiranja i boravka u prirodi.

Prednosti:

- smanjuje ovisnost o ekranima
- potiče zdravije životne navike
- poboljšava koncentraciju i mentalno zdravlje

Nedostaci:

- teško je kontrolirati provođenje pravila
- korisnici mogu zaobići ograničenja
- neki ovu politiku mogu doživjeti kao ograničenje slobode

2. Prostor bez ekrana

Ova politika predlaže uvođenje prostora ili vremena u kojima se digitalni uređaji ne koriste. Primjer su škole koje ograničavaju korištenje mobitela tijekom nastave i odmora, obiteljska pravila o vremenu bez ekrana ili javni prostori poput knjižnica koji potiču posjetitelje da isključuju mobitele.

Prednosti:

- poboljšava koncentraciju i komunikaciju
- potiče druženje i socijalne vještine
- smanjuje distrakcije u učenju

Nedostaci:

- neki učenici i građani mogu to doživjeti kao ograničenje slobode
- teško je osigurati dosljedno provođenje pravila

– tehnologija je često potrebna za učenje

3. Edukacija o sigurnosti i odgovornom korištenju interneta

Ova politika temelji se na edukaciji učenika o sigurnom i odgovornom korištenju interneta i digitalnih tehnologija kroz radionice, nastavu i javne kampanje. Učenici bi učili o digitalnoj sigurnosti, cyberbullyingu, prepoznavanju dezinformacija i utjecaju tehnologije na zdravlje.

Prednosti:

- povećava sigurnost djece na internetu
- razvija kritičko razmišljanje i digitalnu pismenost
- dugoročno potiče odgovorno korištenje tehnologije

Nedostaci:

- učenici ne primjenjuju uvijek naučeno u praksi
- zahtijeva dodatno vrijeme u nastavnom programu

4. Smanjenje digitalnog otpada i ekološka odgovornost

Ova politika usmjerena je na smanjenje elektroničkog otpada i energetske potrošnje digitalnih tehnologija. Uključuje poticanje popravka uređaja umjesto kupnje novih, pravilno recikliranje e-otpada, dulji vijek trajanja uređaja te edukaciju građana o utjecaju digitalnih tehnologija na okoliš.

Prednosti:

- smanjuje količinu elektroničkog otpada
- štedi energiju i resurse
- potiče ekološku svijest građana

Nedostaci:

- zahtijeva promjene u navikama građana
- može povećati troškove proizvođačima uređaja

Naša politika

Naša skupina smatra da je najbolja politika kombinacija ograničavanja korištenja digitalnih uređaja u školama i razvoja zdravih digitalnih navika. Predlažemo uvođenje pravila prema kojem bi se mobilni uređaji koristili samo kada su potrebni za nastavu, dok bi u ostalim situacijama njihova uporaba bila ograničena.

Također predlažemo redovite aktivnosti koje potiču učenike na odgovorno korištenje tehnologije, poput praćenja vremena provedenog pred ekranom, brisanja nepotrebnih digitalnih sadržaja i razvoja digitalne higijene.

Prednosti ove politike:

- bolja koncentracija učenika tijekom nastave
- smanjenje stresa i digitalnog preopterećenja
- više stvarne komunikacije i druženja među učenicima

Mogući nedostaci:

- dio učenika može osjećati ograničenje slobode
- potrebna je prilagodba učenika i nastavnika na nova pravila

Našu politiku mogli bi podržati učitelji, ravnatelji škola i roditelji jer može dovesti do boljeg školskog uspjeha, manje ometanja tijekom nastave i zdravijih odnosa među učenicima.

Naše akcije

Organiziranje kampanja podizanja svijesti o digitalnom zagađenju putem društvenih mreža, plakata i radionica.

Provođenje akcije 'Digital Cleanup Day' – dan kada učenici brišu nepotrebne datoteke, e-mailove i aplikacije.

Održavanje radionica o odgovornom korištenju interneta i digitalnih uređaja.

Organiziranje predavanja i tribina o utjecaju digitalnih tehnologija na zdravlje i okoliš.

Suradnja sa školama, organizacijama i lokalnom zajednicom na projektima digitalne ekologije..

Izrada kratkih uputa za 'digitalnu higijenu'

Praćenje vremena provedenog pred ekranom (screen time) i poticanje aktivnosti bez ekrana.

Sudjelovanje u javnim događanjima poput radijskih emisija i učeničke konferencije za mlade.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na:

Županijskoj smotri projekata iz građanskog odgoja

Projektnom danu škola

Radio Sunce

Panelu o medijskoj pismenosti u regionalnom Centru izvrsnosti

Učeničkoj konferenciji “Vrijeme je za digitalin detox” u gradskoj knjižnici “Marko Marulić”

26. Zajedno oblikujemo Trstenik sutrašnjice

Škola

Graditeljsko geodetska tehnička škola, Matice Hrvatske 11, 21000 Split

Telefon: [021 457 563](tel:021457563)

E-adresa: gg-tehnicka-skola@st.t-com.hr;

Voditeljice

Vanja Perišin Ćorić i Natalija Palčić, izvrsni savjetnik

Učenice

Karla Dadić, Anđela Balaš, Bruna Dvornik, Nora Lovrić

Cilj

Cilj projekta je istražiti stanje i potencijale obalnog prostora na splitskom Trsteniku te kroz participativno planiranje i dizajnerska rješenja predložiti njegovo održivo uređenje koje će unaprijediti kvalitetu života lokalne zajednice, potaknuti društvenu interakciju i omogućiti razvoj edukativnih, kulturnih i turističkih sadržaja.

Opis

Izbor i izraživanje problema

Na splitskom Trsteniku nalazi se se obalni prostor koji je prostorno i funkcionalno nedovoljno uređen. Unatoč atraktivnoj lokaciji uz more, prostor trenutno ne ispunjava svoj društveni, prostorni i turistički potencijal: niti je integriran u svakodnevni život građana niti sustavno razvijen u skladu s načelima održivog urbanog razvoja. U konačnici, nije prilagođen potrebama lokalne zajednice, mladih, posjetitelja i turista.

Glavni problemi koje su učenici uočili tijekom svog terenskog istraživanja:

zapušten i neuređen izgled prostora

nedostatak sadržaja koji potiču boravak, rekreaciju i međugeneracijsko druženje

prostor ne doprinosi kvaliteti života u kvartu

neiskorišten potencijal za edukativne, kulturne i turističke aktivnosti

nedovoljna participacija mladih u promišljanju javnog prostora

izostanak jasne namjene prostora u korist javnog interesa

Na osnovi provedenog istraživanja zaključili smo da ovaj problem ima društvenu dimenziju (kvaliteta života), prostornu dimenziju (urbano planiranje) i razvojnu dimenziju (održivi turizam i identitet zajednice).

Prostor definitivno ima veliki kapacitet za razvoj, ali su potrebna konkretna rješenja i inicijative zajednice.

Alternativna rješenja

1) Zadržavanje postojećeg stanja

Pozitivne strane:

Nedostatak:

ne zahtijeva ulaganja, ali dugoročno produbljuje problem
prostor ostaje pasivan i ne doprinosi zajednici

2) Komercijalno turističko uređenje

Pozitivne strane:

moćni ekonomski učinci kroz turizam
privatni sadržaji (ugostiteljstvo, turističke usluge)

Nedostatak:

rizik privatizacije javnog prostora
manja dostupnost lokalnom stanovništvu

3) Javna rekreacijska zona

Pozitivne strane:

uređenje zelenila i osnovne infrastrukture
sportski sadržaji
korisno za građane

Nedostatak:

bez izražene edukativne dimenzije

Naša politika

Naša politika temelji se na načelima održivosti, uključivosti i participacije građana. Predlažemo dizajnersko/arhitektonsko rješenje kojim bi se područje Trstenika pretvorilo u funkcionalan, estetski uređen i društveno koristan prostor.

Glavne ideje politike:

- uređenje prostora kroz održiva i ekološka rješenja
- stvaranje mjesta za druženje, učenje i boravak na otvorenom
- javna korist i dostupnost prostora svim korisnicima— lokalnim stanovnicima i turistima
- participacija mladih u procesima donošenja ideja
- uključivanje elemenata lokalnog identiteta i mediteranske kulture
- međunarodna suradnja učenika (Hrvatska – Nizozemska) kao primjer europske razmjene ideja

Metodologija rada učenika:

- terensko istraživanje i dokumentiranje stanja
- analiza lokacije i mapiranje potencijala/ograničenja
- radionice dizajnerskog promišljanja
- razmjena ideja s partnerskom školom
- javna prezentacija rješenja i prikupljanje povratnih informacija

Predložena politika pokazuje kako učenici mogu biti aktivni sudionici koji prepoznaju probleme u svojoj okolini i predložu kreativna i održiva rješenja koja doprinose kvaliteti života zajednice.

Plan djelovanja

Istraživačke i edukativne akcije:

proveli anketu među stanovnicima kvarta i učenicima o tome što žele u prostoru

proveli kratke intervju s lokalnim dionicima

izradili vizualnu analizu lokacije (fotografije, karte, skice)

javno predstavili rezultata istraživanja npr. na radiju

Dizajnerske i edukativne aktivnosti:

organizirali školsku dizajnersku radionicu

izradili makete ili 3D modela prostora

zajednička online radionica s učenicima iz Nizozemske

postavili školsku izložbu projekta i procesa rada

organizirali izložbu idejnih rješenja u školi

Zagovaranje i javna vidljivost:

prezentirali projekt u školi i lokalnoj zajednici

sudjelovali na županijskoj smotri Projekta Građanin

objava projekta na društvenim mrežama škola

sudjelovanje u radio emisiji Sunce

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na: županijskoj smotri projekata iz građanskog odgoja, projektnom danu škola, na Radiju Sunce te na Erasmus mobilnosti u Nizozemskoj.

Obrazac za procjenu obrane projekta

Portfelj Projekta građanin sastoji se od dva dijela: oglednog panoa od četiri dijela i dokumentacijske mape od pet dijelova. Kada vrednujete portfelj, kriterije koji se nalaze u obrascu za procjenu treba primijeniti na ogledni dio i na odgovarajući dio u dokumentacijskoj mapi. U vrednovanje portfelja i dokumentacijske mape uključuje se i vrednovanje njegove obrane. Skala procjene je sljedeća: **Izvršno, vrlo uspješno, uspješno, zadovoljavajuće.**

KRITERIJI VREDNOVANJA	PROCJENA	KOMENTAR
Prvi pano: Razumijevanje problema • Navodi i objašnjava problem i njegove uzroke i predstavlja dokaze postojanja problema • Pokazuje razumijevanje pitanja vezanih uz problem • Pokazuje razumijevanje postojeće ili predložene javne politike • Objašnjava neslaganja oko problema koji možda postoje u zajednici • Objašnjava zašto bi vlast trebala biti uključena u rješavanje		
Drugi pano: Analiza alternativne politike • Predstavlja dvije ili tri alternativne javne politike kao rješenje problema • Objašnjava prednosti i nedostatke svake predstavljene alternativne politike • Utvrđuje koje su nesuglasice i sukobi vezani uz svaku od alternativa		
Treći pano: Priprema javne politike i uvjeravanje • Navodi javnu politiku kojom se rješava problem i državni odjel ili tijelo nadležno za provođenje predložene javne politike • Podržava predloženu javnu politiku objašnjenjima i dokazima • Utvrđuje i objašnjava prednosti i nedostatke predložene javne politike • Objašnjava i podupire podacima zašto je njihova		

predložena javna politike ustavna		
Četvrti pano: Provedba plana akcije • Navodi pojedince i grupe koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati • Navodi dužnosnike koji podupiru i koji se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati • Navodi i objašnjava slijed akcija kojima će djelovati da se njihova predložena javna politika provede • Predlaže akciju koja se nastavlja i temelji na dokazima predstavljenima na prethodnim panoima		

KRITERIJI VREDNOVANJA	OCJENA	KOMENTAR
Cjelokupni portfelj: Opseg u kojem cjelokupni portfelj • Predstavlja materijal na oglednim panoima i dokumentacijskoj mapi koji je međusobno povezan i međusobno se podupire • Predstavlja jasan i uvjerljiv slijed od jednog do drugog oglednog panoa • Koristi standarde dobrog pisanja • Koristi odgovarajuće i prikladne grafikone i pisane podatke • Vizualno je privlačan • Uključuje dokaze, • U dokumentacijskoj mapi u petom poglavlju učenici su dali osvrt o tome što su naučili		

Ukupna procjena projekta:

- a) Izvrsno
- b) Vrlo uspješno
- c) Uspješno
- d) Zadovoljavajuće

Komentar:

Jake strane obrane projekta:

Ima li slabih strana? Vaše preporuke za poboljšanje:

Procjenitelj: _____

Ime škole/učitelja _____